T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

BABUR-NĀME'NİN [304a-382a] ARASINDAKİ BÖLÜMÜ (METİN, GRAMATİKAL DİZİN VE SÖZLÜK)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEDA KAVALLI

KOCAELİ, 2016

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

BABUR-NĀME'NİN [304a-382a] ARASINDAKİ BÖLÜMÜ (METİN, GRAMATİKAL DİZİN VE SÖZLÜK)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEDA KAVALLI

DANIŞMAN: PROF. DR. MÜNEVVER TEKCAN

KOCAELİ, 2016

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

BABUR-NĀME'NİN [304a-382a] ARASINDAKİ BÖLÜMÜ (METİN, GRAMATİKAL DİZİN VE SÖZLÜK)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan: Seda Kavallı

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No:
30.06.2016/13

Jüri Başkanı: Prof. Dr. Adnan Rüştü Karabeyoğlu
Jüri Üyesi: Prof. Dr. Münevver Tekcan
Jüri Üyesi: Doç. Dr. Sevim Yılmaz Önder

KOCAELİ, 2016

ÖNSÖZ

Türk tarihinin önde gelen şahsiyetlerinden biri olan Babur, tarihi kişiliğinin yanında kaleme aldığı eserlerle de Türk dili ve edebiyatı için büyük öneme sahiptir. Şiirde Ali Şir Nevayi ile klasik şeklini bulan Çağatay edebiyatı, nesir alanında ise Babur ile zirveye ulaşmıştır. Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada Babur'un ve Doğu Türkçesinin en önemli eserlerinden biri olan *Babur-nâme*'nin [304a-382a] arasındaki bölümünün transkripsiyonlu metni verilmiş, sözlüğü ve gramatikal dizini hazırlanmıştır. Bu çalışmanın amacı *Babur-nâme*'nin dil özelliklerini ve söz varlığını ortaya koymaktır.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın giriş bölümünde Babur'un hayatı, kişiliği ve eserleri ile Babur Devleti'nin tarihi hakkında bilgiler verilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde çalışmamıza konu olan eserin transkripsiyonlu metni verilmiştir. Metin kurulurken *Babur-nâme*'nin Haydarâbâd nüshası esas alınmıştır. Transkripsiyonlu metinde metnin daha iyi anlaşılması için noktalama işaretleri kullanılmıştır.

Üçüncü bölümde metinde geçen sözcüklerin gramatikal dizini ve sözlüğü hazırlanmıştır. Gramatikal dizin R. Rahmeti Arat'ın *Kutadgu Bilig* adlı eserindeki yönteme göre hazırlanmıştır. Türkçe kelimelerin Eski Türkçedeki karşılıkları verilirken Clauson'un *An Etymological Dictionary of Pre Thirteenth-Century Turkish* adlı sözlüğü esas alınmıştır. Hazırladığımız sözlük bu yönüyle karşılaştırmalı sözlük özelliği de taşımaktadır. Çalışmamızda kişi ve yer adları dizini ayrı bir bölümde verilmiştir. Kişi ve yer adlarının yazımında R. Rahmeti Arat'ın *Vekayi* adlı çalışması esas alınmıştır.

Dördüncü bölümde ise sonuç ve metnin söz varlığını gösteren istatistiksel bilgiler ve tablolar, metnin tıpkıbasımından örnekler, Babur'un şeceresi ile ilgili tablolar ve Babur Devleti'nin sınırlarını gösteren harita verilmiştir.

Çalışmam süresince yardımlarını esirgemeyen aileme ve arkadaşım Leyla Kanbur'a; pek çok konuda yardımını gördüğüm Ar. Gör. Dr. Serpil Yazıcı Şahin'e;

çalışmamın başından sonuna kadar yardımcı olan, yol gösteren, kaynaklara ulaşmamı sağlayan, engin bilgisinden yararlandığım değerli hocam Prof. Dr. Münevver Tekcan'a teşekkürlerimi sunarım.

Seda Kavallı

Kocaeli 2016

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ **3**

ÖZET **2**

ABSTRACT **3**

KISALTMALAR **4**

1. GİRİŞ **5**

1. 1. BABUR **5**

1. 1. 1. Hayatı **5**

1. 1. 2. Kişiliği **8**

1. 1. 3. Eserleri **9**

1. 2. BABUR DEVLETİ **12**

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ **16**

2. METİN **17**

2. 1. Arapça ve Farsça İbareler **136**

3. DİZİN SÖZLÜK **168**

3. 1. Özel Adlar Dizini **382**

3. 1. 1. Kişi ve Boy Adları Dizini **382**

3. 1. 2. Yer Adları Dizini **407**

4. SONUÇ **420**

5. KAYNAKÇA **423**

6. EKLER **430**

6. 1. Metin Tıpkıbasımından Örnek **431**

6. 2. Babur'un Şeceresine Dair Tablolar **447**

6. 3. Harita **452**

ÖZGEÇMİŞ **453**

ÖZET

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma, klasik Çağatay edebi dilinin nesir alanındaki en önemli verimlerinden biri olan *Babur-nâme*'nin [304a-382a] arasındaki bölümü ile ilgilidir. Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Babur'un hayatı, kişiliği ve eserlerinden kısaca söz edilmiş ve Babur Devleti'nin tarihi hakkında temel bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde, çalışmamıza konu olan eserin transkripsiyonlu metni verilmiştir. Metin kurulurken eserin Haydarâbâd nüshası esas alınmıştır. Üçüncü bölümde metnin sözlüğü ve dizini hazırlanmıştır. Dizin hazırlanırken R. Rahmeti Arat'ın *Kutadgu Bilig* adlı çalışmasındaki dilbilgisi sıralaması esas alınmıştır. Metinde geçen özel adlar, kişi adları ve yer adları olarak ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Dördüncü bölümde ise metnin tıpkıbasımından örnekler, Babur'un şeceresi ve Babur Devleti'nin sınırlarını gösteren haritalar verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Babur, dizin, Çağatay Türkçesi, Babur Devleti.*

ABSTRACT

This study has been prepared as a master thesis, concerns with the pages [between 304a-382a] of *Babur-nama* that is known as one of the most benefical works in the field of prose of Chagatai Language. The study consists of four chapters. In the first chapter, Babur's life and personality, and his works are mentioned, and basic information about the history of the Babur State is given. In the second chapter, the text with transcription of the pages is studied. The text has been prepared according to the copy of Haydarabad. Index and dictionary of the text are studied in the third chapter. Index has been prepared with the help of grammatical sequence of *Kutadgu Bilig* by R. Rahmeti Arat. Proper names, identity and place names in the text have respectively been studied. In the fourth chapter, In the fourth chapter, some examples from the original text, Babur's family and some maps which display the boundries of the State of Babur are given.

Key Words: *Babur, index, Chagatai Turkish, Babur State.*

KISALTMALAR

Ar. : Arapça

bkz. : Bakınız

c. : Cilt

çev. : Çeviren

EDPT: *An Etymological Dictionary of Pre Thirteenth-Century Turkish*

ET. : Eski Türkçe

Far. : Farsça

haz. : Hazırlayan

Hint. : Hintçe

İA : İslam Ansiklopedisi

MK. : Mahmut Kaşgarlı

Moğ. : Moğolca

s. : Sayfa

S. : Sayı

Soğd. : Soğdca

TDK : Türk Dil Kurumu

TDVİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

TDTEA: Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi

TTK : Türk Tarih Kurumu

Yay. : Yayınları

1. GİRİŞ

1483-1530 yılları arasında yaşayan ve Babur Devleti'nin kurucusu olan Babur[1], kurduğu devlet ve tarihte oynadığı rol bakımından Türk tarihinin en önde gelen şahsiyetlerinden biridir. Güney Asya'da kendi adıyla anılan büyük bir devlet kurmasıyla tarih bilimi için önemli bir yere sahiptir. Şair ve edebiyat nazariyatçısı olmasının yanında, bestekar ve yazı (hat) mucidi de olan Babur, diğer taraftan mimarlık, peyzaj mimarisi, astronomi, zooloji, botanik, fıkıh gibi birçok konuyla ilgilenen çok yönlü bir insandır.

Babur'un adının Bâbür, Babür, Bâbur, Babur gibi çeşitli kullanımları mevcuttur. Biz Babur olarak kullanmayı tercih ettik.

Babur, tarih bilimi için olduğu kadar güçlü edebi yönüyle dil ve edebiyat araştırmalarının da konusu olmaktadır. Ali Şir Nevayi'den sonra Çağatay Edebiyatı'nın en büyük şairi kabul edilen Babur, *Babur-nâme* adlı eseriyle de sadece Çağatay edebiyatının değil, bütün Türk edebiyatının en güzel mensur örneklerinden birini ortaya koymuştur.

Bu çalışmada öncelikle Babur ve Babur Devleti hakkında temel bilgiler verilmiştir. Daha sonra *Babur-nâme*'nin [304a-382a] arasındaki bölümünün transkripsiyonlu metni verilmiş, gramatikal dizini ve sözlüğü hazırlanmıştır. Çağatay edebiyatının en önemli verimlerinden biri olan bu eserin gramatikal dizini verilerek eserin dil özelliklerinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Sözlük çalışmasıyla ise eserin söz varlığının incelenmesi amaçlanmıştır.

1. 1. BABUR

1. 1. 1. Hayatı

Babur'un doğum yeri edebiyat ve tarih kaynaklarının bazılarında Fergana, bazılarında Endican, bazılarında ise Ahsi olarak gösterilmiştir. Babur, ne *Babur-*

[1] Babur'un adının Bâbür, Babür, Bâbur, Babur gibi çeşitli kullanımları mevcuttur. Biz Babur olarak kullanmayı tercih ettik.

nâme'de ne de başka bir eserinde doğum yeriyle ilgili bir bilgi vermemiştir. Kabul gören genel görüş ise Fergana'da doğduğu yönündedir. Baba tarafından Timur'un dördüncü kuşaktan, anne tarafından Çingiz'in on beşinci kuşaktan torunu olarak 5 Şubat 1483'te dünyaya gelmiştir. Babası Ömer Şeyh Mirza, annesi Kutluğ Nigar Hanım (Yunus Han'ın kızı)'dır. Hoca Nasrüddin Ubeydullah'ın İslam geleneğine göre koyduğu Zahirü'd-din Muhammed adının yanına, eski Türk geleneğine uygun olarak "babr" kökünden türemiş bir kelime olan ve "kaplan veya panter" anlamına gelen "Babur" adı eklenir.

Timur İmparatorluğu, Babur'un büyük babası Ebu Said'in Uzun Hasan tarafından öldürülmesi (1469) üzerine parçalanmış ve bu yüzden şehzadeler arasında çıkan taht kavgalarıyla zayıflamıştı. Ayrıca daha önceleri Babur'un amcası Sultan Ahmet Mirza'nın hizmetinde bulunan Özbek hanı Muhammed Şaybak'ın (Şeybanî, Şibanî) Moğolları tutması ve böylece Türkistan'da kuvvetli bir Özbek egemenliği kurması dolayısıyla Timur'un mirasçılarına karşı başka bir kuvvetli rakip daha türemişti.

Babur, eğitim amacıyla Endican'a vali olarak gönderilir fakat babasının bir kaza sonucu vefat etmesi üzerine 10 Haziran 1494'te henüz 12 yaşındayken Fergana'da tahta çıkar. 10 yaşındaki kardeşi Cihangir Mirza Ahsi'de, 8 yaşındaki Nasır ise Kâsan'da vali sıfatıyla bulunmaktadır.

Babur'un siyasi mücadeleleri üç ana bölümde ele alınabilir: Fergana hakimiyeti (1494-1504), Kâbil hakimiyeti (1504-1526) ve Hindistan hakimiyeti (1526-1530). (Konukçu, 1991: s. 395)

Babur, 1494 yılında Fergana'da tahta oturmasından sonra ona karşı bir çok suikast düzenlenmiştir. Fakat o, hakimiyetini sağlamlaştırmış ve 1497 yılında Semerkant'ı ele geçirmiştir. O yıllarda Babur'un hastalığa yakalanmasından faydalanan Uzun Hasan, Endican'ı ele geçirmiştir (Babur, babası ölünce başkenti Ahsi'den Endican'a taşımıştı). Babur, Semerkant'tan çıkmış ve Endican'ı da alamamıştır. 1500 yılında Semerkant'tan Şeybanileri kovarak şehri ikinci defa ele geçirmiştir. Şeybani Han, Semerkant'ı beş ay kuşatma altında tutarak Babur'u

buradan çıkmak zorunda bırakmıştır. Şeybani Han, 1503 yılında Endican'ı da ele geçirmiş ve Babur buradan da çıkmak zorunda kalmıştır. Babur, 1504 yılında Hisar'a gitmiş ve oradan Kâbil'e geçerek orayı ele geçirmiştir. Gülbeden Begim'in *Hümayun-nâme*'de yazdığına göre; Babur yurttan çıktığında onun yanında sadece iki yüz adamı vardır. Babur büyük bir devlet adamı olarak, Kâbil'den başlayıp kurulacak olan Baburlular saltanatının temelini atmıştır. Babur, 1508 yılında padişahlığını ilan ederek 1510 yılında Semerkant'ın üstüne tekrar yürüyerek (o devirde Muhammed Şeybani Han ölmüştü) Semerkant'ı ele geçirmiştir. Fakat, Babur'un Şiilere uygun işler yapması ve Şii İranlılar ile sıkı ilişkileri, etrafında kendisine karşı olanları güçlendirmiştir. Ubeydullah Sultan (meşhur tasavvuf şairi Kul Ubeydi) ile 1512 yılında yaptığı savaşta yenilmiş ve aynı yıl tekrar Kâbil'e dönmüştür. Kâbil'de 1504-1526 yıllarında Babur, sonra oğlu Kamran Mirza hükümdarlık yapmıştır. (TDTEA, s. 70)

Babur, 1522 yılında Kandehar'ı ele geçirmiştir. 1526 yılında Hindistan'a yaptığı hücumda, Delhi yakınlarındaki Panipat savaşında on iki bin askeriyle, yüz bin askeri ve iki bin fili olan Hint hükümdarı İbrahim Ludi'yi yenmiştir. Babur, bu zaferiyle Baburlular İmparatorluğu'nu kurmuştur. Bu imparatorluk 1858 yılına kadar yaşamıştır. Timur ve oğullarının saltanatının 1370'te başladığı kabul edilirse, Baburlular bunu devam ettirerek saltanatı beş yüz yıl yaşatmıştır. (TDTEA, s. 71)
Gençliğinden beri çok sık hastalanan, özellikle bataklık hummasından zaman zaman ölümle pençeleşen, bu arada birkaç defa zehirlenen Babur, İbrahim Ludi'nin annesi tarafından çeşnigir Ahmed aracılığıyla verilen ve uzun vadede etkisini gösteren zehir yüzünden yatağa düşer; gün geçtikçe hastalığı ağırlaşır. Çocuklarını (Hümayun, Askeri, ve Hindal Mirzalar; Gülreng, Gülçihre ve Gülbeden Bigimler), bey ve komutanlarını yanına çağırarak büyük oğlu Hümayun'u padişah ilan eder; aynı gün, 48 yaşını doldurmadan hayata gözlerini yumar (26.12.1530 Pazartesi). (Yücel, 1995: s. 12)

Naaşı Cemne nehri kenarındaki Nûr-Efşân bahçesinde toprağa verildi. Vasiyeti gereğince de altı ay sonra Kâbil'e taşınarak Bâğ-ı Babur'da yakınlarının yanına gömüldü. Şah Cihan 1646'da Babur için muhteşem bir türbe inşa ettirdi. (Konukçu, 1991: s. 396)

1. 1. 2. Kişiliği

Babur, üstün bir komutan, mahir bir diplomat ve büyük bir devlet kurucusu olarak, Türk ve dünya tarihinin önde gelen şahsiyetleri arasındadır. İngiliz şarkiyatçı Edward Golden, yaşadığı dönemin özelliklerini göz önünde bulundurarak onu, hükümdar ve edip sıfatıyla Sezar ile aynı safta ve fakat karakter bakımından Sezar'a göre daha çok sevilen, saygı duyulan bir şahsiyet olarak görmektedir. Şair, edebiyat nazariyatçısı, bestekar, yazı (hat) mucidi olan Babur, aynı zamanda mimarlık, peyzaj mimarisi, botanik, zooloji, astronomi, İslam fıkıhı gibi birçok konuyla ilgilenen çok yönlü bir insandır. (Yücel, 1995: s. 12)

Babur, kısa süren ve bunun büyük bir kısmı da savaşlarla geçmiş olan egemenliği esnasında Hindistan'da büyük çapta kültürel eserler meydana getirmiştir. Agra-Kâbil yolu ile Agra ve Firuzabad'da yaptırdığı bayındırlık işleri bu alandaki çalışmalarının başında gelir. Babur, Hindistan'da tarım işlerine de büyük ölçüde önem vermiştir.

Bir romana benzeyen hayatı harikulade ve çeşitli maceralarla örülen Babur'un kendine büyük bir güveni vardı; insan ruhuna hitap etmesini ve onları sevgi, saygı ile kendine bağlayarak idare etmesini bilmişti. Cesaretli, aynı zamanda merhametli idi. Saltanat ve hayatını tehlikeye düşüren birçok akraba ve rakibini affetmişti. Hanefi mezhebine mensup samimi bir Müslüman olmakla beraber asla müteassıp değildi.
Aynı zamanda Babur Türklüğüyle övünmüştür, kendisiyle ordusuna ve devletine Türk demiştir. Babur, hatıratında Hindistan'a yaptığı seferleri anlatarak bu durumu ispatlayacak sözlere yer vermiştir. Hikmet Bayur'un eserinde verdigi aşağıdaki beyitle Babur'un Türklüğü ne kadar önemsediğini ispatlamıştır. O, Biyana'da kendisine kafa tutan Afgan beyine verilmesi için fermanlar göndermiştir, ona bir de Farsça şu beyiti yollamıştır:

Ey Biyana Miri Türk'le kavgaya girme
Türk'ün çevikliği ve kahramanlığı bilinir (Bayur, 1943, s. 3)

Kılıç kullanmada, ok atmada, ata binmede bütün rakiplerini yenen Babur, savaş meydanında askeriyle omuz omuza çarpışan yiğit bir cengaver; üstün komuta yeteneği sayesinde, kendi birliklerinden birkaç kat fazla orduları dize getiren cihangir bir hükümdardır. Bu büyüklüğün sebebini, Türklerdeki, hükümdara bağlılık felsefesi yanında biraz da O'nun karakterinde aramak gerekir. (Yücel, 1995: s.12-13)

Babur'un kusuru, 28 yaşından sonra başlayıp gittikçe miktarını artırdığı içki alışkanlığıdır. Öyle ki, yirmi dört saatte dört kere içki hazırlattığı olur. Hatta, çok zararlı olduğu halde, içkiyle birlikte afyon macunu da kullanır. Daha sonra, söz verdiği tarihte tövbe edip içkiyi bırakır. Dostlarla bir arada bulunmak, şiir konusunda sohbet etmek ve mûsıkî meşk etmek, Babur'un en büyük zevkidir. Müzik bilgisi yanısıra hem saz çalar, hem söyler, hem de irticalen beste yapar. (Yücel, 1995: s. 14)

1. 1. 3. Eserleri

Babur-nâme: Babur'un en önemli eseri şüphesiz hayatının geniş bir hikayesini verdiği *Babur-nâme* adlı hatıratıdır. Siyasi yönüyle ızdıraplı bir dönemin içinden gelmiş olmasına rağmen, edebi geleneğin hüküm sürdüğü bir ailenin içinde yetişen, üstelik de atası Timur'un hatıratı olan *Tüzükât-ı Timur*'u muhakkak okuması gereken Babur'un bu sanat dolu ortamdan etkilenmemesi mümkün değildi. Nitekim eserini henüz çocuk denilebilecek bir yaşta yazmağa başladığını görüyoruz. (Şen, 1997: s. 399)

Nevayi ile şiir alanında klasik şeklini bulan Çağatayca, Babur'un *Vekayi*'i ile nesir alanında en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Sadece Çağataycanın değil, bütün Türk edebiyatının en güzel mensur örnekleri arasında sayabileceğimiz bu eser, otobiyografik özelliğinin yanısıra, on beşinci yüzyıl sonu ile on altıncı yüzyıl başlarındaki Orta-Asya, Afganistan ve Hindistan hakkında son derece önemli bilgilerin kaynağı niteliğindedir. (Yücel, 1995: s. 16)

Şimdiye kadar Babur'un adına bağlanarak *Babur-nâme* olarak tanınan *Vekayi*, Babur'un 12 yaşında iken Fergana tahtına çıktığı 10 Haziran 1494 tarihinde başlar ve ölümünden 16 ay öncesine kadar devam eder. Eserin başlıca özelliklerinden biri

başka hatıra kitaplarında olduğu gibi yazarın kendini temize çıkarmaya çalıştığının sezilmemesi ve olayların elinden geldiği kadar doğru ve tarafsız yazılmış olmasıdır. Babur, eserinde bunu kendisi de açıkça söylemektedir. Babur, hatıratında gördüğü yerlerin coğrafi durumunu, hayvan ve bitkilerini, anıtlarını, oralardaki halkın siyasi, idari ve askeri teşkilatını; tanıdığı kimselerin düşünce ve hareketlerini açık ve sade bir dil, yapmacıksız, samimi bir üslüpla yazmıştır. Bu bakımdan *Vekayi,* Çağatay nesrinin en güzel örneklerinden biri sayılmaktadır. *Vekayi*'nin ilk olarak 1589'da Farsça'ya, daha sonra Latince, Flemenkçe, Fransızca, Almanca, İngilizce, Rusça, Urduca ve Hintçeye çevrilmesi, bu eserin önemini, bilim dünyasındaki yerini, şöhretini ortaya koymaktadır. (Yücel, 1995: s. 16)

Haydarâbâd ve Kazan olmak üzere iki nüshası vardır. Eserin Kazan nüshası N. İlminskiy tarafından (İlminskiy, 1857), Haydarâbâd nüshası da A. S. Beveridge tarafından tıpkıbasım halinde yayımlanmıştır. (Beveridge, 1905) Eserin Türkçe metne dayanılarak ve bütün yayınlarla araştırmalar göz önünde bulundurularak yapılan en mükemmel çevirisi de Beveridge tarafından yayımlanmıştır. (Beveridge, 1922) Eserin günümüz Türkçesine çevirisini de Reşit Rahmeti Arat yapmıştır. (Arat, 1987)

Dîvân: Aşk, tabiat, güzellik şiirlerinin yanısıra ictimai, ahlaki ve tasavvufi şiirlerin yer aldığı *Dîvân*, Babur'un hayat görüşünü, karakterini ve sanat gücünü göstermesi bakımından son derece önemlidir. Devlet idaresinden günlük işlere, kendi kusurlarından hizmetçilerinin beğendiği vasıflarına kadar akla gelebilecek her konuda şiir yazan Babur, *Vekayi*'deki samimi ve sade üslubu, *Dîvân*'ında da devam ettirmiştir. (Yücel, 1995: s. 19)

Gazel, mesnevi, kıta, rubai, tuyuğ, muamma, müfred ve bazı Farsça manzumelerden meydana gelen eserin içerisinde *Risale-i Vâlidiyye Tercümesi* adlı bölüm de bulunmaktadır. Eser klasik divanlarda olduğu gibi alfabetik olarak düzenlenmiştir. Bazı şiirlerinde XV. yüzyıl Çağatay şairlerinin ve özellikle Ali Şir Nevayi'nin etkileri görülmekle beraber, kendi şiir üslubunu oluşturan Babur, Çağatay alanının Ali Şir Nevayi'den sonraki en büyük şairi kabul edilir.

Dîvân'ın Paris, Rampur, Üniversite, Topkapı, Muallim Cevdet ve Tahran nüshaları vardır. Eser üzerine Bilal Yücel'in çalışması vardır. (Yücel, 1995)

Aruz Risâlesi: Aruz hakkındaki mümasil Farsça eserlerden pek farklı değildir; eserin başlıca ehemmiyeti, aruz ile yazılan, Türklere mahsus bazı nazım şekilleri bazı malumatı ihtiva etmesindendir ki, bu malumat, Nevai'nin *Mizân-el Evzân*'ındakinden daha geniştir. Babur bu eserinde, o zamana kadar kullanılan vezinlere kendisinden ve başkalarından Türkçe ve Farsça misaller getirmiş, yeni ihtira ettiği vezinlere ise yalnız Türkçe misaller yazmakla iktifa etmiştir. (Köprülü, 1979: s. 185)

Hacı Muhammed Semerkandi tarafından 1533'te istinsah edilen ve Bibliotheque Nationale Suplement Turc 1308'de kayıtlı bulunan *Aruz Risâlesi*'nin tıpkıbasımı, Stebleva tarafından yayımlanmıştır. (Stebleva, 1972)

Mübeyyen: Babur'un Hanefi fıkıhıyla ilgili bazı konuları mesnevi tarzında yazdığı eseridir. Bir sanat değeri taşmamasıyla birlikte, Babur'un fıkıh meseleleriyle de uğraştığını göstermesi bakımından önemlidir. Berezin tarafından yayımlanan tıpkıbasımın (Berezin, 1857) "*Kitâb Nazmınıng Sebebi*" bölümünden, eserin 928 (1521)'de Hümayun ve Kamran'a öğüt vermek amacıyla yazıldığı anlaşılmaktadır. Eser üzerinde Tanju Oral Seyhan'ın bir çalışması vardır. (Seyhan, 2004)

Risâle-i Vâlidiyye Tercümesi: Eser, Hoca Ubeydullah'ın tasavvuf ahlakı konusunda Farsça olarak kaleme aldığı "*Vâlidiyye*" risalesinin manzum çevirisidir. Eser, *Dîvân*'ın Rampur ve Üniversite nüshalarının başında yer almaktadır. Manzum olarak ve mesnevi şeklinde yazılmış olup, beş bölümden oluşmaktadır. Eserle ilgili Ali Fuat Bilkan'ın çalışması vardır. (Bilkan, 2001)

Babur'un bunlardan başka var olduğu söylenen biri musiki hakkında, diğeri harp sanatına dair iki eseri şimdiye kadar ele geçmemiştir. Babur'a bir de oğlu için yazdığı bir "*Vesâyâ-nâme*" atfedilmiştir.

1. 2. BABUR DEVLETİ

Baburlu devletini Babur kurmuştur, fakat devletin adı belli değildir. Baburlulara verilen isimler şunlardır: Bazı tarihçiler "Devlet-i Küreganiye", "Devlet-i Aliye-i Küreganiye" şeklini benimsemişlerdir. Fakat ne Babur'de ne de haleflerinde Küreganiyeliğin olmadığı kaynaklarda geçmektedir. Yusuf Hikmet Bayur, "Küregen" hanedanı adını "Gurkanlı" diye okumuş ve eserlerinde bu ismi kullanmıştır. Haydar Mirza Düglhat Babur'un yakın akrabasıdır. O ise Baburluları "Çağatai-Çağataylı" diye yazmıştır. Avrupalı tarihçiler, Bernier, Guerreriro, Manucci, T. Roe ve Thevenot ise "Mogor", "Mughal", "Mani Mogolis" adını kullanmışlardır. F. Köprülü tercüme yolu ile "Büyük Moğollar, Timurlular, Baburlular, Türk-Moğol İmparatorluğu, Hind-Türk İmparatorluğu" isimlerini kullanmıştır. Zamanımızda ise Hindistan ve Pakistan'da yazılan eserlerde "Büyük Moğollar", "Mugal" daha çok hükümdar isimleri ile "Baburlu", "Hümayun Padişah", "Ekber Padişah" şeklinde kullanmışlardır. Şu an en yaygını "Baburlular ve Türk-Hint İmparatorluğu"dur. (Konukçu, 2001: s. 745)

1494 yılında Babur Fergana'da tahta çıkmıştır. 1496 yılında 14 yaşında olan padişah Babur, o sırada egemen güç durumunda olan Buhara padişahı Sultan Ali ve Hisar Şadıman padişahı Mesut Mirza ile mücadelelere başlamıştır. Bu mücadelelerin ardından 1497'de ilk olarak Semerkand'ı alır. Kısa bir zaman sonra Semerkad'ı kaybeden Babur (1500) 1501'de tekrar faaliyetlere başlayarak bölgeyi kuşatmıştır fakat başarı sağlayamamıştır. Bu arada 1504 yılında Kâbil ve Gazne'yi ele geçirmiştir. 1507'de Özbek ve Safevilere bağlı Timur prensliklerinin liderliğini üstlenir ve "padişah" ünvanını alır. (Bıyıktay, 1989: s. 9-10)

Sh. Rashid kitabında Babur'un o güne kadar halkın Timur Bey'in soyundan gelenleri mirza diye adlandırdığını, kendi isteği doğrultusunda herkesin padişah ünvanını kullanmasını istediğini belirtmiştir. Bu olay Babur'un saltanatında bir dönüm noktası olmuştur. (Rashid, 1967: s. 18) 1507'de güçlerini artıran Özbeklere karşı destek sağlamak için Herat'ta akrabalarından yardım ister, çok fazla sıkıntılarla karşılaşır. 1511'de İran Şahı'nın desteğiyle Semerkant'ı üçüncü kez kuşatır fakat yine başarısız olur. Bu dönemde Babur'un Kuzey Hindistan'ı fethi düşüncesi

şekillenmiştir. 1517'de Kuzey Hindistan'da Afgan Sultanı İbrahim Ludi ile karşılaşır. 1520 yılında üçüncü kez Hindistan seferine çıkmış bulunmaktadır. Babur için yine o dönemde fetihler için en uygun yer konumunda bulunan Kandahar'dır. 1517'de Kandahar'a yürüyen Babur bu kaleyi fethedememiştir ancak 1522 yılında Kandahar fethedilmiştir. Bu sırada Lahor'u da ele geçirir. (Bıyıktay, 1989: s. 27-28) Bu dönemde Babur Afganistan'ın en büyük kısmını ve Pencab'a kadar kuzey Hindistan bölgesini ele geçirmiş bulunmaktadır. Bu arada devlet ekonomik ve idari açıdan güçlü konumdadır. Yine o dönemlerde Afgan beyleri arasında karışıklıklar başlamıştır. Babur 17 Kasım 1525 Cuma günü kendi tabiriyle beşinci ve sonuncu Hindistan seferine çıkmıştır. (Galip, 1990: s. 40)

1525'te Afganlarla Türkler arasında Panipat savaşı olur. 7-8 gün süren mücadelenin ardından Delhi ve Agra alınmıştır. Panipat Meydan Savaşı'yla Afgan Devleti yıkılmış, Hindistan'da Türk Devleti kurulmuş olur. Artık Kuzey Hindistan hakimiyeti Türklere geçmiştir. Panipat yenilgisi Afgan ordusunu bitirmiş olsa da halk ve beyler farklı topraklarda isyanlar çıkarmışlardır. (Bayur, 1989: s. 29)

Babur'un hükümdarlığı beş yıldan daha az sürmüştür. Babur, Hümayun'un hükümdarlığını kabul ettikten kısa bir süre sonra 25 Aralık 1530 yılında Agra'da vefat etmiştir. Cenazesi toprağa verildikten 3 gün sonra Hümayun Babur Devleti'nin ikinci padişahı olarak tahta oturdu. Kendi adına hutbe okuttu ve sikke kestirdi.

Hümayun, babasının ölümüyle 30 Aralık 1530'da Delhi'de Kuzey Hindistan padişahı olarak 23 yaşında tahta çıkmıştır. Babur halefleri için muhteşem bir imparatorluğun temellerini atmıştır. (İA, 1941: s. 628) Hümayun'un saltanatı süresince kardeşleri sırayla hükümdarlıklarını ilan etmişlerdir. Askeri'den sonra Hindal da Agra'da hükümdarlığını ilan etmiştir. Kamran da harekete geçmiş, Agra'yı alarak burada hakimiyet kurmuştur. Hümayun ise tehlike ve kargaşa içinde kalmıştır. Bu sırada Sir Han da Hümayun'a karşı ayaklanmıştır. (Merçil, 1991: s. 356)

Bu olaylar karşısında daha fazla dayanamayan Hümayun, İran'a sığınmak zorunda kalmıştır. Kardeşler arasındaki iktidar kavgası Baburluların on beş yıl Hindistan'ın hakimiyetini kaybetmelerine neden olmuştur. (Merçil, 1997: s. 356-357)

Safevi hükümdarının askeri desteğiyle Hümayun tekrar Hindistan'a yönelerek Kandahar, Kâbil ve Bedahşan'ı almıştır. Kardeşlerinden Kamran'ın gözlerine mil çekerek kör ettirmiş ve Askeri'yi yakalatarak Mekke'ye sürmüştür. Diğer kardeşi Hindal ise Moğollar tarafından öldürülmüştür. Hümayun, 1555'te Delhi'ye girerek burada Baburlular Devleti'ni tekrar kurmuştur. (Rashid, 1967: s. 35) Hümayun 25 Ocak 1556'da kütüphanesinin merdivenlerinden düşerek hayatını kaybetmiştir. Osmanlı padişahları için yapıldığı gibi oğlu Ekber'e haber gidip biat edilmesine kadar ölüsü bir aydan çok gizli tutulmuştur. (Merçil, 1997: s. 356) Hümayun'dan sonra tahta Babur Devleti'nin en büyük sultanlarından biri olan Ekber geçti. Tahta çıktığında henüz 13 yaşında olan Ekber Şah, babasının kıymet verdiği adamlardan Bayram Han'ın rehberliğinde devlet yönetiminde büyük başarı gösterdi ve hızlı bir şekilde topraklarını genişletmeye başladı. Yüzyılın sonlarına doğru Babur Devleti, Hindistan alt kıtasının güneyde Bijapur'a kadar olan bütün bölgelerin hakimiyetini ele geçirmişti. Ekber, uzun süren saltanatının sonunda 1606'da vefat ettiği zaman geriye büyük bir imparatorluk bırakmıştı. Bu bakımdan Babur Devleti'nin hem fiziki anlamda hem de müessese anlamında gerçek temellerini ortaya koyan kişi Ekber Şah olarak görülmüştür.

Ekber'den sonra Baburlu tahtına sırasıyla Cihangir (1605-1627), Şah Cihan ve son büyük sultan Evrengzib geçmiştir. Evrengzib'in 1707'de vuku bulan vefatıyla birlikte Baburlu Devleti bir kriz dönemine girmiştir. Bir taraftan Afgan Nadir Şah'ın baskısı, diğer taraftan baş gösteren taht kavgaları ve nihayet Avrupalıların Hindistan'a göz dikmeleri neticesinde hızla dağılma sürecine giren devlet XIX. yüzyılın ortasında 1857'de son bulmuştur. (Özcan, 2002: s. 1346)

Babur'un Hindistan'da kurduğu devlet ve bu devletin önemi ile ilgili tarihçiler bir çok eser ortaya koymuştur. Jean-Paul Roux *Babur* adlı kitabında devletin akıbetiyle ilgili şunları ekler: "1736 yılında İngiliz Doğu Hindistan şirketi bu imparatorluğun fiili gücünü elinden alsa da 1857'deki Sepoy (Sipahi) İsyanı'na kadar kağıt üzerinde varlığını sürdürmüştür. Daha sonra görülmedik bir biçimde bu hükümdarlığın tacı 1877 yılında Kraliçe Viktoria tarafından sahiplenilmiştir. Kraliçe tacı takmış ve imparatoriçe ünvanıyla Babur'un halefi olmuştur. Dolayısıyla Babur'un kurduğu imparatorluk varlığını sürdürmüştür. Sadece yasal sahibi değişir;

çünkü Hindistan'ın bağımsızlığının ilan edilmesinden ve toprakların paylaşımından sonra ancak 1947 yılında tam olarak yıkılmıştır." (Roux, 2008, s. 23)

Babur'un etkisiyle İslamiyet ve Türk medeniyeti Hindistan'a yayılmış ve buralarda güçlenmiştir. Türk-İslam mimarisi de Babur Devleti'nin etkisiyle Hindistan'da yayılarak günümüze kadar gelmiştir. Babur'un ordusu ile gelenler bu ülkede Urdu dilinin temelini atmışlardır ve bugünkü Pakistan Devleti, beş yüz yıllık Timur ve oğulları ile Babur imparatorluğunun medeniyetinin devamı olarak yaşamıştır.

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

أ	a, ā, e	ش	ş
آ	a, ā	ص	ṣ
ء	’	ض	ż, ḍ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ة	t	ع	‘
ت	t	غ	ġ
ث	s̱	ف	f
ج	c, ç	ق	q
چ	ç	ك	g, k, ñ
ح	ḥ	ل	l
خ	ḫ	م	m
د	d	ن	n
ذ	ẕ	و	o, ō, ö, ü, ū, v
ر	r	ه	a, e, h
ز	z	ى	ı, i, ī, y
س	s		

2. METİN

[304a]

1) […] bilip uşbu meẕkūr bolġan atlıq yayaq çerigi bile tīz oq bularnıŋ üstige

2) çıqar. Ildam yétip qalın kişi at salġan bile bu ılġar kişisini qaçurur. ‘Ālem Ḫān Tehengerī’ni

3) kim aġası édi, tüşürürler. Yana béş altı kişi hem alurlar. Bir pāre pāre

4) partal aldururlar. Bā-vücūd bu ḥareket va‘de ve istimālet bérip burunġı ve soŋġı cerīmesini

5) ‘afv qılıp fermānlar yiberildi. Rānā Sengā kāfirniŋ ḫaberi tīzraq bolġaç çāre qıla almadı.

6) Seyyid Refī‘’ni tilep Seyyid Refī‘’niŋ tavassuṭı bile qurġannı biziŋ kişige tapşurup

7) Seyyid Refī‘ bile kélip mülāzemet devletiġa müşerref boldı. Yégirme leklig pergene Miyān Dū Āb’ta

8) ‘ināyet qıldım. Dost Éşik Aġa’nı Biyāne’ġa ‘āriyyeti yiberildi. Néçe kündin soŋ Biyāne’ni

9) ‘ināyet qılıp vech ü istiqāmetini yétmiş lek qılıp Biyāne’ġa ruḫṣat

10) bérildi. Tatar Ḫān Sārengḫānī kim Guvālyār’da édi. Dā‘im kişisi kélip iẓhār qulluq ve

11) devlet-ḫˇāhlıq qılur édi. Kāfir Kandār’nı alıp Biyāne’ġa yavuqraq kélgende Guvālyār

12) rācalarıdın Dermenket yana Ḫān-ı Cihān atlıq kāfir Guvālyār nevāḥīsiġa kélip qal‘a ṭama‘ġa

13) şūr u fitne-engīz qıla başladılar. Tatar Ḫān bī-teng kélip Guvālyār’nı tapşurmak boldı.

14) Bégler ve içkiler ve ekṣer ābādān yigitler tamām çerigte ve her ṭaraf ılġarda édiler. Raḥīmdād’qa

[304b]

1) bir néçe behrelig ve lāhūrluqnı ve Hestīçī Tünqaṭār’nı aġa inisi bile koşup uşbu

2) meẕkūr bolġanlarġa Guvālyār’da oq pergene ta‘yīn qılıp yiberildi. Mollā Apāq ve Şeyḫ Gūran’nı

3) daġı yiberildi kim Raḥīmdād’nı Guvālyār’da olturġuzup kélgeyler. Bular kim Guvālyār’nıŋ

4) yavuġıġa barurlar. Tatar Ḫān’nıŋ rāyı munqalib bolup bularnı qurġanġa tilemes.

5) Uşol eṣnāda Şeyḫ Muḥammed Ġavṣ kim dervīş kişidür. Ḫaylī meşġūlluġı hem bar mürīd ve aṣḥābı hem bisyārdur.

6) Guvālyār’nıŋ qurġanınıŋ içidin Raḥīmdād’qa kişi yiberür kim her nev‘ qılıp qurġanġa

7) özüŋizni salıŋ kim bu kişiniŋ rāyı munqalib bolup fāsid ḫayāldadur. Bu ḫaber

8) Raḥimdād’qa kélgeç aytıp yiberür kim “Taşqarılar kāfirler cihetidin muḫāṭaradur. Mén

9) bir néçe kişi bile qurġanġa kirey. Özgeler taşqarı tursun.” Mübālaġalar bile muŋa

10) rāżı bolur. Azraq kişi bile kirgeç dér kim “Bu dervāzede biziŋ kişi tursun.”

11) Hātī Pūl’da öziniŋ kişisini qoyar. Uşbu kéçe oq uşbu Hātī Pūl’dın bolġan

12) kişisini kivürür. Taŋlasıġa Tatar Ḫān bī-çāre bolur. Qurġannı ḫ̌āhī nā-ḫ̌āhī

13) tapşurup çıqar. Kélip Āgra'da mülāzemet qıldı. Anıŋ vech ü istiqāmeti

14) Biyāve pergenesidin yégirme leklig ta'yīn boldı. Muḥammed Zeytūn hem çāre qıla almay Dūlpūr'nı

[305a]

1) tapşurup kélip mülāzemet qıldı. Aŋa bir néçe leklig pergene 'ināyet boldı. Dūlpūr'nı

2) ḫāliṣe qılıp şiqdārlıġını Ebū'l Feṯḥ Türkmen'ġa 'ināyet qılıp Dūlpūr'ġa yiberildi. Ḥiṣār-ı Firūze

3) nevāḥīside Ḥamīd Ḫān Sārengḫānī ve bir pāre Pānī Afġānlarıdın

4) ve yana eṭrāfı Afġānlardın üç tört miŋ cem'iyyet qılıp şūr u fitne maqāmıda édiler. Çehār-şenbe küni

5) Ṣafer ayınıŋ on béşide Çın Témür Sulṭān'ġa Aḥmedī Pervānçı ve Ebū'l Feṯḥ Türkmen ve

6) Melikdād Kerānī ve Mücāhid Ḫān Mültānī başlıqlarnı qoşup bu Afġānlarnıŋ üstige

7) ta'yīn qılduk. Barıp yıraqtın ılġap bu Afġānlarnı yaḫşı basıp qalın kişisini

8) qırıp ġalebe başlar yiberdi. Ṣafer ayınıŋ āḫırlarıda Ḫ̌ācegī Esed kim 'Irāq'qa Ṣāhzāde Ṭahmāsb'qa

9) élçilikke barıp édi. Süleymān dégen Türkmen bile kélip savġat kéltürdi.

10) Ol cümledin iki Çerkes qız édi. Ādīne küni Rebī'ü'l-evvel ayınıŋ on altısıda ġarīb

11) vāqı‘ā dest bérdi. Néçük kim Kābil’ġa bitigen kitābette meşrūḥ bitilip édi. Ol kitābetni

12) oq bī-ziyāde ve bī-noqṣān munda kéltürüldi. Ol kitābet budur:

13) “Vāqı‘ā-yı ‘aẓīme kim Cum‘ā küni Rebī‘ü’l-evvel ayınıŋ on altısıda tārīḫ-i toquz yüz otuz

14) üçte rūy bérdi”. Tafṣīli budur kim İbrāhīm’niŋ anası bevā’ı bedbaḫt éşitür kim mén

[305b]

1) Hindūstān éliniŋ éligidin néme yéydür mén. Bu qıṣṣa mundaq édi kim üç tört

2) ay bu tārīḫdin burunraq Hindūstān aşlarını çün körmeydür édim. Dédim kim

3) İbrāhīm’niŋ bavurçılarını kéltürdiler. Éllig altmışça bavurçıdın törtini saḫladım.

4) Bu keyfiyyetni bu éşitip Aḥmed Çāşnīgīr’ge kim Hindūstān éli bekāvulnı “çāşnīgīr” dérler.

5) Etāve’ġa kişi yiberip kéltürüp bir dādek éligige çārsūta qılġan kāġaẕda bir tūle

6) zehr bérür. Tūle iki miṣqāldın bir néme köprek bolur. Néçük kim burunraq meẕkūr boldı

7) kim Aḥmed Çāşnīgīr’ge bérgey. Aḥmed biziŋ bavurçı ḫānedaġı Hindustānī bavurçıġa bérip

8) tört pergene va‘de qılur kim her ṭavr qılıp méniŋ aşımġa zehrni salġay. Ol dādekdin

9) kim zehrni Aḥmed Çāşnīgīr’ġa yiberür. Yana bir dādekni anıŋ soŋıça yiberür kim

10) körgey ol zehrni bére müdür, yoq mu? Yaḫşı kim qazanġa salmay ṭabaqqa salur.

11) Bu cihettin qazanġa salmas kim bekāvullarga te’kīdler qılıp édim kim Hindustānīlerdin

12) ḥāżır bolġaylar. Qazanda aş bişirür maḥallda tattururlar érmiş. Aş tartarda biziŋ

13) bī-devlet bekāvullar ġāfil bolurlar. Çīnī üstige yupqa nānnı salur. Nān üstige

14) ol kāġaẕdaġı zehrniŋ azraq yarımını séper. Zehrniŋ üstige yaġlıq qalyānı salur.

[306a]

1) Eger qalyā üstige sépse édi yā qazanġa salsa édi yamān édi. Dest ü pā bir uluq

2) yarımını ocaqqa taşlar. Ādīne küni kéç namāz-ı diger aş tarttılar. Tavuşqan aşıdın

3) ḫaylī yédim. Qalya zerdek hem meyl qıldım. Bu Hindustānī zehrlıq aşnıŋ üstidin

4) bir iki tike meyl qıldım. Qalya alıp yédim. Hīç nā-ḫoş meze ma‘lūm bolmadı. Qaq gūşttın

5) bir iki tike aldım. Köŋlüm bir hem urdı. Ötken kün qaq gūştnı yégende

6) bir nā-ḫoş meze anda bar édi. Köŋlümniŋ bir hem urġanın andın ḫayāl qıldım. Yana

7) bir köŋlüm qozġalıp kéldi. Destārḫᵕān üstide iki üç nevbet köŋlüm

8) bir hem urup qusa yazdım. Āḫır kördüm kim bolmas. Qoptum ābḫāneġa barġunça

9) yolda yana bir nevbet qusa yazdım. Ābḫāneġa barıp qalın qustum. Hergīz aşdın

10) soŋ qusmas édim. Belki içkende qusmas édim. Köŋlümge şübhe kéçti. Bavurçını

11) saḫlatıp buyurdum kim ol qay’nı itke bérip itni saḫlaġaylar. Taŋlasıġa

12) bir pehreġa yavuq it bī-ḥālraq bolup qarnı dem qılġan dék boldı. Her néçe

13) taş bile urdılar uruştılar. Qopmadı. Kün tüşgeçe ḥāli bar édi. Andın

14) soŋra qoptı. Ölmedi. Bir iki çehre hem bu aşdın yégendür. Taŋlasıġa alar hem qalın qustılar.

[306b]

1) Birisiniŋ ḫod ḥāli ḫarāb édi. Āḫır barı ḫalāṣ boldılar. *Rasīda būd balāī, velī biḫayr güẕeşt.*

2) Téŋri maŋa başdın cān bérdi. Ol dünyādın kéledür mén. Anamdın

3) imdi toġdum. Mén ḫaste olup édim, tirildim; Cān qadrini billāh émdi bildim.

4) Sulṭān Muḥammed Baḫşī'ġa buyurdum kim bavurçını iḥtiyāṭ qılġay. Qınġa kim tutar meẕkūr bolġan

5) dék birin birin şerḥi bile aytur. Dü-şenbe küni dīvān küni buyurdum kim ekābir ü

6) eşrāf ü ümerā ü vüzerā dīvānda ḥāẕır bolġaylar. Ol iki ér kişisini ve iki ḫātūn

7) kişini kéltürüp sorġaylar. Beyān-ı vāqi'ni şerḥ ü basṭı bile ayttılar. Ol çāşnīgīrni

8) pāre pāre qıldurdum. Bavurçını tirigley térisini soydurdum. Ol ḫātūnlarnıŋ

9) birisini fil astıġa saldurdum. Ol hem öz 'āmālıġa giriftār bolup cezā'sıġa

10) yétküsidür. Şenbe küni bir ayaq süt içtim. Yek-şenbe küni hem bir ayaq süt içtim.

11) Gül-i maḫtūmnı ve tiryāq-ı fārūqnı éritip içtim. Süt içimni ḫaylī sürdi. Şenbe küni

12) evvelġı küni ṣafrā-ı sūḫte dék qara qara némeler def' boldı. Şükr ḥālā hīç qıṣṣa yoqtur.

13) Cān mundaq 'azīz néme émiş. Munça bilmes édim. Ol mıṣrā' bar kim "Kim öler ḥālātqa

14) yétse ol bilür cān qadrini." Her qaçan bu vāqı'ā-yı hāyile ḫāṭırımġa kélse bī-ḫˇāst ḥālim müteġayyir

[307a]

1) bolur. Téŋri te‘ālānıŋ ‘ināyeti bar ékendür kim maŋa yaŋı baştın cān bağışladı.

2) Munıŋ şükrini né til bile qılġay mén. Ḫāṭırlarġa tereddüd kéçmegey dép her né vāqi‘ bolġannı

3) şerḥ ü besṭī bile bitidim. Egerçi tilge ağızġa sıqġusız qorqqu dék vāqı‘ā édi.

4) Şükr Téŋrige yana kün körer vaqtım bar ékendür. Ḫayr u ḫūbluq bile ötti. Hīç daġdaġa

5) ve tereddüd ḫāṭırlarıŋızġa kéçürmeŋ dép se-şenbe küni Rebī‘ü’l-evvel ayınıŋ yégirmeside

6) çehārbāġda érürde bitildi. Bulardın fārigˇ bolup bu bitilgen ḫaṭṭnı

7) Kābil’ġa yiberildi. Çün mundaq uluq günāh bevā’-yı bedbaḫttın ser bar urdı.

8) Yūnus ‘Alī bile Ḫˇācegī Esed’qa tutturuldı. Naqd ü cins ü qul dādekini alġandın

9) soŋ ‘Abdul Raḥīm Şıqāvul’ġa tapşuruldı kim iḥtiyāṭ bile saḫlaġay. Bevā’nıŋ

10) nebīresi İbrāhīm’niŋ oġlını kim ḫaylī ta‘ẓīm ve iḥtirām bile nigāh-dāşt qılılur édi.

11) Çün mundaq qaṣdī bu ṭabaqadın ṣādir boldı. İbrāhīm’niŋ oġlını munda

12) saḫlamaqnıŋ ṣalāḥını körmey penc-şenbe küni Rebī‘ü’l-evvel ayınıŋ yégirme toquzıda

13) Mollā Sersān’ġa kim Kāmrān qaşıdın ba‘żı iş ve küç üçün kélip édi. Qoşup

14) Kāmrān’ġa yiberildi. Humāyūn kim Pūreb’tağı yağılar üstige barıp édi. Cūnpūr

[307b]

1) feṭḥ qılıp Ġāzīpūr’ġa Naṣīr Ḫān’nıŋ üstige ıldam bardı. Ḫaber tapıp Geng deryāsını

2) kéçken ékendür. Ġāzīpūr’dın Ḫarīd üstige bardı. Andaġı Afġānlar hem

3) ḫaber tapıp Serū suyını kéçken ékendür. Ḫarīd’ni çerig éli tārāc qılıp andın

4) yandı. Mén muqarrer qılġan yosunluq Şāh Mīr Ḥüseyin bile Sulṭān Cüneyd bir pāre

5) ābādān yigitler bile Cūnpūr’da qoyup Qāẕī Ciyānı hem bular bile ta‘yīn qıldı.

6) Ūd’qa Şeyḫ Bāyezīd’ni muqarrer qıldı. Bu mühimmātnı żabṭ u serencām qılıp Kerre Mānikpūr

7) nevāḥīsidin Geng’ni ötüp Kālpī yolu bile müteveccih bolur. ‘Ālem Ḫān Celāl Ḫān Cighet

8) kim Kālpī’de édi. ‘arżā-dāştı kélür édi. Özi kélmeydür édi. Humāyūn Kālpī

9) toġrısı yétkende kişi yiberip daġdaġanı anıŋ köŋlidin çıqarıp özi bile

10) alıp kéldi. Yek-şenbe küni Rebī‘ü’l-āḫır ayınıŋ üçide Heşt-Behişt bāġıda Humāyūn

11) kélip mülāzemet qıldı. Uşbu kün Ḫˇāce Dost Ḫˇāvend hem Kābil’din kéldi. Bu künlerde

12) Mehdī Ḫˇāce’niŋ kişisi peyderpey kéle başladı kim Rānā’nıŋ kélüri taḥqīq boldı.

13) Ḥasan Ḫān Mīvātī hem Rānā’ġa qoşulmaqçı émiş. Bularnıŋ fikrini bir aṣl qılmaq

14) kérek. Çerigdin ilgerirek bir pāre kömek kişi hem Biyāne’ġa kélse devletqa

[308a]

1) münāsibdür. Çerig atlanmaq ‘azm-i cezm qılıp özümizdin ilgerirek Muḥammed Sulṭān Mīrzā,

2) Yūnus ʻAlī, Şāh Manṣūr Barlās, Kette Bég, Qısımtay, Böçke başlıqlarını Biyāne'ġa

3) ılġar yiberildi. Ḥasan Ḫān Mīvātī'niŋ Nāher Ḫān atlıq oġlı İbrāhīm'niŋ uruşıda

4) éligge tüşüp édi. Girevgān saḫlap édük. Bu cihettin atası Ḥasan Ḫān

5) ẓāhirde āmed u refte qılur édi. Oġlını dāʻim tiler édi. Baʻżınıŋ ḫāṭırıġa yétti

6) kim Ḥasan Ḫān'nıŋ istimālesi cihetidin oġlını yiberilse köprek müstemāl bolup

7) ḫıdmetkārlıqnı yaḫşıraq bī-cāy kéltürgey. Ḥasan Ḫān'nıŋ oġlı Nāher Ḫān'ġa ḫil'at

8) kéydürüp atasıġa vaʻdeler qılıp ruḫṣat bérildi. Bu münāfıq merdiñ ḫod oġlınıŋ

9) ruḫṣatıġa muʻattal ékendür. Oġlınıŋ ruḫṣatını ḫaber tapqaç oġlı yétmesdin burun

10) oq Elvār'dın çıqıp kélip Rānā Sengā'ġa Tūde'de kélip qoşuldı. Anıŋ oġlını

11) mundaq maḥallda ruḫṣat bérmek bī-ḥisāb ékendür. Bu furṣatlarda yamġur ḫaylī yaġar érdi.

12) Dāʻim ṣoḥbetler tutulur édi. Humāyūn hem ṣoḥbetlerde bolur édi.

13) Egerçi müteneffir édi. Ol bir néçe kün irtikāb qıldı. Bu evānda ötken ġarāib-i

14) vāqıʻāttın biri budur kim Humāyūn Qalʻa-i Ẓafer'din Hindustān çerigige kélürde

[308b]

1) yoldın Mollā Bābā' Peşāġarī ve inisi Bābā Şeyḫ qaçıp Kitin Qara Sulṭān'ġa bardılar.

2) Belḫ'daġılar ʻāciz boldılar. Belḫ Kitin Qara Sulṭān'nıŋ éligige tüşti. Bu kevek

3) merdiñ inisi bile bu ṭarafnıŋ iş küçini boyunlarıġa alıp Aybek ve Ḥurrem ve Sārbāġ

4) nevāḥīsiġa kélürler. Şāh İskender Belḫ'niŋ kirgenidin bī-pāy bolup Ġūrī Qalʻası'nı

5) Özbekke bérür. Mollā Bābā bile Bābā Şeyẖ bir néçe Özbek kişisi bile Ġūrī qurġanıġa

6) kélip kirerler. Mīr Heme'niŋ qurġanı çün yaqın édi. Çāre qıla almas. Özbekke

7) kirer. Bir néçe kündin soŋ Mīr'ni cemā'ati bile köçürüp Belẖ sarı élter. Maṣlaḥatıdın

8) Bābā'i Şeyẖ bir néçe Özbek kişisi bile Mīr Heme'niŋ qurġanıġa kélürler. Mīr Heme Bābā Şeyẖ'ni

9) qurġanıda tüşürür. Özgelerni her yerde otaq bérürler. Mīr Heme Bābā Şeyẖ'ni

10) çapqulap bir néçe kişisi bile bend qılıp Téŋri Bérdi'ge Qunduzġa kişi çapturur.

11) Téŋri Bérdi, Yār 'Alī ve 'Abdul Laṭīf'ni bir néçe ābādān kişi bile yiberür. Bular yétkünçe Mollā Bābā Özbek kişisi bile

12) Mīr Heme'niŋ qurġanıġa kélip uruş muruş salur ẖayālı qılur. Hīç iş qıla almas.

13) Téŋri Bérdi'niŋ kişisige qoşulup Qunduz kéldiler. Bābā Şeyẖ'niŋ

14) yarası yaman ékendür. Ol cihettin başını késip uşbu furṣatlarda Mīr Heme kéltürdi.

[309a]

1) 'İnāyetler ve şefqatlar bile ser-efrāz qılıp aqrān u emṣālidin mümtāz éyledim. Bāqī Şıġavul

2) barġanda bu iki köhne bī-devletniŋ başıġa birer sir altun va'de qılıp édim.

3) Bu 'ināyetlerdin başqa bir sir altun uşal va'de yosunı bile Mīr Heme'ġa bérildi.

4) Bu furṣatta Qısımtay kim Biyāne'ġa ılġar barıp édi. Bir néçe baş késip kéltürdi.

5) Qısımtay bile Böçke bir néçe qazaq yigitler bile til tuta barġanda iki bölek kāfirniŋ

6) çapqunçısını basıp yétmiş séksen kişi alurlar. Ḥasan Ḫān Mīvātī'niŋ taḥqīq

7) kélip qoşulġan ḫaberini Qısımtay ayta kéldi. Yek-şenbe küni aynıŋ sékizide Üstād 'Alī Qulı

8) uşol uluq qazanı bile kim qoyarda taş üyi bī-noqṣān édi. Dārūḫānesini

9) hem soŋra qoyup ṭayyār qılıp édi. Taş atarıda teferrücıġa bardım. Namāz-ı diger bar édi.

10) Taş attı. Miŋ altı yüz qadem yol bardı. Üstādġa kemer-ḫançer ve ḫil'at ve topçaq

11) in'ām boldı. Dü-şenbe küni Cemāẕiye'l-evvel ayınıŋ toquzıda ġazā' niyyeti bile sefer qılıp

12) maḥalllāttın çıqıp tüzde tüşüldi. Üç tört kün munda çerig yıġılmaqġa

13) ve çerigniŋ çapduġı qılmaqġa turduk. Çün Hindustān élige ḫaylī i'timād yoq édi.

14) Her ṭarafġa her ṭarafġa bu Hindūstān ümerāsıdın ılġar bitildi. 'Ālem Ḫān'nı

[309b]

1) Guvālyār'ġa ılġar yiberildi kim barıp Raḥīmdād'qa kömek bolġay. Meken'ni ve Qāsım Bég Senbelī'ni

2) Ḥamīd ve aġa inisi bile Muḥammed Zeytūn'nı Senbel'ġa ılġar bitildi. Uşbu yurtta

3) ḫaber kéldi kim Rānā Sengā bolġan çerigi bile Biyāne'niŋ yaqınıġaça çapar. Qaravulluqqa

4) barġan kişiler ḫaber yétküre almaslar. Belki qurġanġa hem kire almaslar. Qurġan éli qurġandın

5) yıraqraq ve bī-ṣarfaraq çıqarlar. Yaġı zorraq kélip bularnı durbatur. Senger Ḫān Cencūhe

6) anda şehīd boldı. Ġavġada Kette Bég cébesiz oq çapıp çıqar. Bir kāfirni yayaġlatıp

7) alur maḥallda Kette Bég'niŋ bir nökeriniŋ qılıçını alıp Kette Bég'niŋ ketfiġa oq çapar.

8) Ġalebe teşvīşler tarttı. Rānā Sengā'nıŋ ġazā'sıda kéle almadı. Néçe maḥalldın soŋ

9) yaḫşıraq boldı. Velī ma'yūbraq boluptur. Qısımtay ve Şāh Manṣūr Barlās ve her kim ki

10) Biyāne'din kéldi. Bilmen qorqqanları mu édi, yā élni qorqutqanları mu édi?

11) Kāfirniŋ çerigini celd u cerrārlıq bile asru köp sitāyiş ü ta'rīf qıldılar. Sefer qılġan

12) yurttın Qāsım Mirāḫūr'nı bildārlar bile yiberildi kim Medhākūr pergeneside kim ordu

13) tüşer yerdür. Qalın çāh qazdurġay. Şenbe küni Cemāẕiye'l-evvel ayınıŋ on

14) törtide Āgra nevāḥīsidin köçüp çāhlar qazılġan yurtqa kélip tüşüldi.

[310a]

1) Értesige andın köçtük. Ḫātırġa kéçti kim bu nevāḥīde uluq suluq orduġa suyı

2) vefā qılur yer Sikrī'dur. İḥtimāli bar kim kāfir sunı alıp tüşkey. Bu cihettin baranġar

3) cavanġar ġol yasal yasap oq müteveccih bolduq. Dervīş Muḥammed Sārbān bile Qısımtay kim

4) Biyāne'ġa barıp kélip yer sunı körüp bilip édi. İlgeri Sikrī kölineŋ

5) yaqasıda yurt köre yiberildi. Kélip yurtta tüşüp Mehdī Ḫˇāce'ġa

6) Biyāne'dağılarġa kişi çapturuldı kim bī-tevaqquf kélip koşulġaylar. Humāyūn'nıŋ

7) nökeri Bég Mīrek Moġul'nı bir néçe yigit bile kāfirdin ẖaber alġalı yiberildi.

8) Kéçesige barıp ẖaber alıp taŋlasıġa ẖaber kéltürdiler kim ġanīm kişisi Büsāver'din

9) bir kürūh ilgerirek kélip tüşken érmiş. Hem uşbu kün Mehdī Ḫˇāce

10) ve Muḥammed Sulṭān Mīrzā ve Biyāne'daġı ılġar kélip qoşuldılar. Bégler nevbet bile

11) qaravulluqqa ta'yīn boldılar. 'Abdul 'Azīz qaravulluq nevbetide ilgeri kéynini

12) mülāḥaẓa qılmay rāst Kānvāhe'ġa barıptur kim Sikrī'din béş kürūh yoldur.

13) Kāfir ilgerirek köçken ékendür. Bularnıŋ mundaq cilavsız ilgeri

14) barġanlarını bilip kélürler. 'Abdul 'Azīz ve Mollā Apāq miŋ miŋ béş yüzçe kişi bolġay

[310b]

1) édi. Ġanīm kişisini çaġlamay bular hem élig qoşarlar. Qalın kişi alġan bile oq

2) téprer. Bu ẖaber bizge kélgeç Muḥib 'Alī Ḫalīfe'ni Ḫalīfe'niŋ nökerleri bile yiberdük. Mollā Ḥüseyin

3) ve yana ba'żılarnı obruq sobruq bularnıŋ kömekige yiberdük. Soŋra Muḥammed 'Alī Ceng Ceng'ni

4) hem yiberildi. İlgeri ta'yīn bolġanlar Muḥib 'Alī alar yétkünçe 'Abdul 'Azīz

5) alarnı tépretip ṭuġını alıp Mollā Ni'met, Mollā Dāvūd ve Mollā Apāq'nıŋ inisi ve yana bir néçeni

6) alıp şehīd qılġandurlar. Bular yétkeç Ṭāhir Teberī, Muḥib 'Alī'niŋ taġāyisi çapar.

7) Kömek yétmes. Ṭāhir'ni oşanda oq alurlar. Muḥib 'Alī hem uruş eşnāsıda yıqılur.

8) Baltu kündelendin kirip Muḥib 'Alī'ni çıqarur. Bir kürūhgaça bularnıŋ kéyniçe

9) kélürler. Muḥammed ‘Alī Ceng Ceng’niŋ qarası peydā bolġaç turarlar. Bizge peyāpey ḫaber kéldi

10) kim ġanīm kişisi yavuq kéldi. Cébe kéyip atlarġa kiçim salıp yaraġlanıp çapa atlanduk.

11) Buyurdum kim arabalarnı tartıp kéltürgeyler. Bir kürūh kéldük. Ġanīm kişisi

12) yanġan ékendür. Yanımızda uluq köl édi. Su maṣlaḥatıġa uşbu yerde tüşüldi. Arabalarnı

13) ilgeri mażbūṭ qılıp zencīrler bile arabalarnı merbūṭ éyledük. Her iki araba

14) fāṣılāsı yéti sékiz qarı bolġay édi kim zencīr tartılur édi. Muṣṭafā Rūmī Rūm

[311a]

1) destūrı bile araba qılıp édi. Ḫaylī çüst u çespān yaḫşı arabalar édi. Çün Üstād ‘Alī-Qulı

2) żıddāne ma‘āş qılur édi. Bu cihettin Muṣṭafā’nı baranġarda Humāyūn’nıŋ allıda

3) ta‘yīn qılıldı. Araba yétmegen yerge Ḫorāsānī ve Hindustānī bildārlar ve kalendīlerni

4) salıp ḫandaq qazduruldı. Bu kāfirniŋ mundaq ıldam kélişidin ve Biyāne’da

5) bolġan uruş işidin ve Şāh Manṣūr ve Qısımtay ve Biyāne’din kélgenlerniŋ

6) ta‘rīf ü sitāyişidin çerig élide bī-dillıġı ẓāhir boladur édi. ‘Abdul ‘Azīz’niŋ

7) basturġanı ḫod ber-serī boldı. Élniŋ iṭmīnān-ı ḫāṭırı ve çerigniŋ istiḥkām-ı

8) ẓāhiri üçün araba yétmegen yerge yıġaçdın se-pāye dék néme yasap her iki

9) se-pāyeniŋ arasını kim yéti sékiz qarı bolġay uynıŋ ḫāmıdın arġamçılar qılıp

10) mażbūṭ u merbūṭ qılıldı. Bu esbāb-ı ālāt muhayā u mükemmel bolġunça yégirme béş

11) künge tarttı. Uşbu furṣatta Kābil'din Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā'nıŋ qız nebīresi

12) Qāsım Ḥüseyin Sulṭān ve Aḥmed Yūsuf Seyyid Yūsuf ve Kıvām Ordu Şāh yana ba'żı yeke yarımdın

13) béş yüzçe kişi kéldiler. Muḥammed Şerīf Müneccim şūm-nefs hem bular bile kéldi. Bābā Dost Suçı,

14) kim çaġır üçün Kābil'ġa barıp édi, Ġazne'niŋ müvecceh çaġırlarıdın üç qaṭār

[311b]

1) tévede yüklep ol hem bular bile kéldi. Mundaq maḥallda kim ötken vaqāyi' u ḥālāt perīşān

2) söz ve kilemāttın néçük kim meẕkūr boldı. Çerig éliniŋ tereddüd ü tevehhümi bisyār édi.

3) Muḥammed Şerīf Müneccim şūm-nefs eger maŋa aytar yarası yoq édi. Her kimge yoluqsa mübālaġalar bile

4) aytur érdi kim bu eyyāmda Meriḫ ġarb sarıdur. Her kim bu ṭaraf'dın uruşsa maġlūb bolur.

5) Mundaq şūm-nefs ni kim sordu. Bī-dil élniŋ köŋlini köprek sındurdı.

6) Anıŋ bu perīşān sözlerige gūş qılmay qılur işlerimizni tégilmey uruş

7) işide be-cidd u maṣāff qılmaqqa müsta'idd bolduk. Yek-şenbe küni ayınıŋ yégirme ikiside

8) Şeyḫ Cemālī'ni yiberildi kim Miyān Dū Āb terkeşbendleridin ve Dehlī'din yıġa alġança

9) çerig yıġıp Mīvāt'nıŋ kéntlerini çapıp talap éligidin kélgenini taqṣīr qılmaġay

10) tā bularġa ol ṭaraf'dın ḫadakı bolġay. Mollā Türk 'Alī kim Kābil'din kéledür édi.

11) Fermān boldı kim Şeyḫ Cemālī bile qoşulup Mīvāt'nı çapmaqta ve buzmaqta

12) taqṣīr qılmaġaylar. Maġfūr Dīvān'ġa hem yosunluq fermān boldı. Barıp Mīvāt'nıŋ

13) bir néçe yaqa buçqaqdaġı kéntlerini çapıp talap esīr qılıpturlar. Ol

14) memerrdin bularġa çendān ḫadak bolmadı. Dü-şenbe küni Cemāẕiye'l-evvel ayınıŋ yégirme

[312a]

1) üçide seyr qıla atlanıp édim. Seyr eṣnāsıda ḫāṭırımġa yétti kim hemīşe tevbe daġdaġası ḫāṭırımda

2) bar édi. Bu nā-meşrū' emr irtikābıdın 'ale'l-devām köŋlümde ġubār érdi. Dédim kim "Ey nefs,

3) *Çend bāşī zi ma'āṣī mezākeş? / Tevbe hem bī-mezā nīst. Biçeş!*

4) Néçe 'işyān bile ālūdelıġıŋ? / Néçe ḥırmān ara āsūdelıġıŋ?

5) Néçe nefsiŋġa bolur sén tābi'? / Néçe 'ömrüŋni qılur sén żāyi'?

6) Niyyet-i ġazv ile kim yörüp sén / Ölmekiŋni özüŋe körüp sén.

7) Kim ki ölmek özige cezm éter / Uşbu ḫālette bilür sén ki néter:

8) Dūr éter cümle menāhīdin özin / Arıtur barça günāhıdın özin.

9) Ḫoş qılıp özni bu kéçmekliktin / Tevbe qıldım çaġır içmekliktin.

10) Altun u nuqre ṣürāḥī u ayaq / Meclis ālātı tamāmın ol çaq,

11) Ḥāżır éylep barını sındurdum. / Terk étip meyni köŋül tındurdum.

12) Bu sındurulġan altun kümüş ṣürāḥī u ālātnı müstaḥiqqlarġa

13) ve dervīşlerġa ulaşıldı. Ol kişi kim tevbede muvāfaqat qıldı. ‘Ases édi. Ṣaqal qırqmakta ve qoymaqta hem muvāfaqat qılıp édi. Ol

14) kéçesi ve taŋlası béglerdin ve içki sipāhīdin ve ġayr-i sipāhīdin üç yüzge

[312b]

1) yaqın kişi tevbe qıldılar. Ḥāżır çaġırlarnı töktürüp Bābā Dost kéltürgen çaġırlarnı

2) buyurduk kim tuz salıp sirke qılġaylar. Çaġırlarnı tökken yerde bir vāyin qazduruldı.

3) Niyyet qıldım kim bu vāyinni taş bile qopartıp bu vāyinniŋ yanıda buq‘a-i ḫayrī qılġaylar.

4) Muḥarrem ayı tārīḫ-i toquz yüz otuz béşde kim barıp Guvālyār’nı seyr qıldım.

5) Yanġanda Dūlpūr’dın Sikrī kéldim. Bu vāyin tamām bolup édi. Burunraq

6) niyyet qılıp édim kim Sengā kāfirġa ẓafer tapsam tamġanı Müselmānlarġa bağışlay. Tevbe

7) eşnāsıda Dervīş Muḥammed Sārbān ile Şeyḫ Zeyn tamġa baḫşişini yād bérdiler. Dédim

8) kim ‘‘Yaḫşı yād bérdiŋiz. Élimizdeki vilāyetlerde Müselmānlarnıŋ tamġası yaḫşı boldı.’’

9) Münşīlerni tilep buyurdum kim bu iki ‘aẓīm’üş-şān umūr kim vāqi‘ boldı. Munıŋ

10) iḫbārıġa fermānlar bitigeyler. Şeyḫ Zeyn’niŋ inşāsı bile fermānlar bitilip cemī‘-i

11) qalemrevġa yiberildi. Ol inşā budur:

[...]

[314b]

1) Sene 944 .Uşbu eyyāmda ötken vaqāyi‘din néçük kim meẕkūr boldı. Uluq

2) kiçikte dağdağa ve tereddüd köp édi. Hīç kimdin merdāne söz ve dilīrāne éşitilmes édi.

3) Ḥikāyet dégüçi vüzerānıŋ ve vilāyet tégüçi ümerānıŋ né sözleri merdāne édi.

4) Né özleri né tedbīrleri ṣāḥib-i himmetāne édi. Né taqrīrleri bu yörüşte

5) Ḫalīfe yaẖşılar bardı. Żabṭ u istiḥkām bābıda ẖod ve ihtimāmnı taqṣīr qılmadı. Āẖır élniŋ

6) mundaq bī-dillıqlarını sürüp ve bu nev‘ sustluqlarını körüp bir tedbīr

7) ẖāṭırımġa yétti. Cemī‘ béglerni yigitlerni çarlap dédim kim ‘‘Bégler ve yigitler,

8) *Her ki āmed be-cihān ehl-i fenā-ẖˇāhad būd / Ānki pāyende u bāqīst Ḫüdā ẖˇāhad būd*

9) Her kim ki ḥayāt meclisiġa kiriptür, ‘āqıbet ecel peymānesidin içküsidür. Ve her kişi

10) kim tiriglig menziliġa kéliptür, āẖır dünyā ġamẖānesidin kéçgüsidür. Yaman

11) at bile tirilgendin yaẖşı at bile ölgen yaẖşıraq.

12) *Be nām-ı nigū ger bemīrem revāst / Merā nām bāyad ki ten mergevāst.*

13) Téŋri te‘ālā bu nev‘ sa‘ādetni bizge naṣīb qılıptur ve mundaq devletni

14) bizge qarīb éyleptür. Ölgen şehīd öltürgen ġāzī. Barça Téŋriniŋ kelāmı

[315a]

1) bile ant içmek kérek kim hīç kim bu qıtāldın yüz yandurur. Qılmaġay tā bedendin

2) cānı ayrılmaġınça bu muḥārebe ve muqāteledin ayrılmaġay. Bég ve nöker uluq kiçik barça

3) raġbet bile muṣḥafnı éligge alıp uşbu mażmūn bile ‘ahd u şarṭ qıldılar. Ṭavr

4) tedbīri édi. Yavuqtın yıraqtın dost ve düşmān körgeli éşitgeli yaḫşı boldı.

5) Uşbu eyyāmda tuş tuşdın şūr u fitne qa‘īm boldı. Ḥüseyin Ḫān Nūḥānī Rāberī’ni

6) kélip aldı. Qutup Ḫān’nıŋ kişisi Çendvār’nı aldı. Rüstem Ḫān

7) dégen bir merdiñ Miyān Dū Āb’daġı terkeşbendlerni yıġışturup kélip

8) Kūl’nı alıp Kiçik ‘Alī’ni bend qıldı. Senbel’ni Zāhid taşlap çıqtı. Qanūc’nı Sulṭān Muḥammed Dūldāy

9) qoyup kéldi. Guvālyār’nı Guvālyārlıq kāfirler kélip muḥāṣara qıldı.

10) ‘Ālem Ḫān’nı kim Guvālyār’ġa yiberilip édi. Guvālyār’ġa barmay öz vilāyetiġa

11) bardı. Her kün her ṭaraf dın bir nā-ḫoş kélür édi. Çerigtin ba‘Hindustānīler

12) qaça kiriştiler. Heybet Ḫān Gürkendāz qaçıp Senbel’ġa bardı. Ḥasan Ḫān Bārīvāl

13) qaçıp kāfirġa kirdi. Bularġa pervā qılmay allımızġa oq müteveccih bolduq.

14) Arabalar ve ġalṭeklik se-pāyeler bu esbāb u ālāt kim ṭayyār boldı. Şenbe küni

[315b]

1) Cemāẕiye’l-āḫır ayınıŋ toquzıda nevrūz küni köçtük. Baranġar cavanġar ġol yasal

2) yasap allımızda arabalarnı ve ġalṭeklik se-pāyelerni yörütüp bularnıŋ kéynidin

3) ayrılmay yasal bile yörügeyler. Yasallar yerlig yerige kélgendin soŋ

4) cemī‘ yasallarġa ıldam qatrap yétip baranġar cavanġar ġol daġı bégler ve yigitler

5) ve sipāhīlerġa köŋüller bérip her qaysı bölekniŋ qaysı yerde turuşını

6) né yosunluq yörüşini muqarrer ve mu‘ayyen qılıp uşbu tertīb ü nesaq bile bir kürūhça

7) yol kélip tüştük. Kāfir kişisi hem ḫaber-dār bolup utrudın bölek bölek yasap

8) kéldiler. Araba ve ḫandaq bile ordu tüşkendin soŋ ordunıŋ ve ordu utrusını

9) mażbūṭ u müstaḥkem qılıldı. Çün bu kün uruş ḫayālı yoq édi. Azaġlaq

10) yigit yalaŋ ilgeri çıqıp ġanīm kişisi bile élig alışıp şükünleştiler.

11) Bir néçe kāfirni alıp başını késip kéltürdiler. Melik Qāsım hem bir néçe baş késip

12) kéltürdi. Melik Qāsım yaḫşı bardı. Uşmunça bile çerig éliniŋ köŋli ḫaylī

13) qoptı, quvandı. Élge özgeçe tehyie peydā boldı. Taŋlasıda bégler köçüp uruşur

14) ḫayālımız bar édi kim Ḫalīfe ve ba‘żı devlet-ḫˇāhlar ‘arżġa yétkürdiler kim çün

[316a]

1) muqarrer bolġan yurt yavuqtur. Anı ḫandaqlap mażbūṭ qılıp oq köçülse devletqa

2) münāsibdür. Ḫandaq maṣlaḥatı üçün Ḫalīfe atlanıp ḫandaq yerlerini bildārlarġa ta‘yīn qılıp

3) muḥaṣṣıllar muqarrer qılıp kéldi. Şenbe küni Cemāẕiye’l-āḫır ayınıŋ on üçide

4) arabalarnı allımızġa tartturup baranġar cavanġar ġol yasal bile bir kürūhga

5) yavuq yol kélip muqarrer bolġan yurtġa tüşüldi. Ba‘żı çadırlar tikilip ba‘żı

6) tikilmekte édi kim kéltürdiler kim yaġınıŋ yasalı peydā boldı. Fi’l-ḥāl

7) atlanıp fermān kim baranġarġa cavanġar cavanġarġa yerlig yerige barıp

8) arabalar bile yasallarnı mażbūṭ u müretteb qılġaylar. Çün bu feṭḥ-nāme dīn-i İslām

9) çeriginiŋ keyfiyyeti ve küffār ḫaylınıŋ kemmiyyeti ṣufūf u yasalnıŋ turuşları ve

10) ehl-i İslām ve ehl-i küfrnüŋ uruşları müşaḫḫaṣ u ma‘lūm bolur. Ol cihetdin bī-ziyāde

11) ve noqṣān uşol feṭḥ-nāme kim Şeyḫ Zeyn inşā qılıp édi. Şebt boldı.

[...]

[324b]

[...]

12) Bu feṭḥdin soŋra ṭuġrada “ġāzī” bitildi. Feṭḥ-nāmede ṭuġranıŋ

13) astıda bu rubā‘īni bitidim: İslām üçün āvāre-i yazı boldum

14) Küffār u Hünūd ḥarbsāzı boldum. Cezm éylep édim özni şehīd olmaqqa

[325a]

1) *el-minnetü lillāhi* ki ġāzī boldum. Şeyḫ Zeyn bu feṭḥqa “feṭḥ-i pādişāh-ı İslām”

2) lafẓını tārīḫ tapıp édi. Kābil’din kişilerdin Mīr Gīsū hem uşbu lafẓnı tārīḫ

3) tapıp rubā‘ī aytıp yiberip édi. Tevārüd vāqi‘ boluptur. Hem Şeyḫ Zeyn ve hem Mīr Gīsū’nıŋ

4) rubā‘īleridin tapqanları yaḫşıraq üçün ol elfāẓnı oq kéltürüldi.

5) Yana bir qatla Dībālpūr’nıŋ feṭḥide Şeyḫ Zeyn vaṣat-i şehr-i Rebī‘ü’l-evvel’ni

6) tārīḫ tapıp édi. Mīr Gīsū hem uşbu lafẓnı tapıp édi. Yaġını basıp tüşüre tüşüre

7) tépredük. Kāfirniŋ dā‘iresi biziŋ ordudın iki kürūh bolġay édi.

8) Ordusıġa yétip Muḥammedī ve ‘Abdul ‘Azīz ve ‘Alī Ḫān ve ba‘żılarını kāfir kéyniġa

9) qavġunçı yiberildi. Bir néme kāhillıq boldı. Kişi ümīdige qoymay özüm oq barmaq

10) kérek édim. Bir kürūhça küffār dā‘iresidin ötüp édim. Kün kéç bolġan

11) cihetdin yanıp namāz-ı ḫuftende orduġa kélildi. Muḥammed Şerīf Müneccim kim né nev‘

12) şūm-nefs ler sürüp édi. Fi’l-ḥāl mübārekbādġa kéldi. Ġalebe söküp içimni

13) ḫālī qıldım. Egerçi kāfirveş ve şūm-nefs ve özige asru maġrūr u bisyār serd kişi édi.

14) Çün qudmet-i ḫıdmeti bar édi. Bir lek in‘ām qılıp ruḫṣat bérdim kim méniŋ

[325b]

1) qalemrevümde turmaġay. Taŋlası uşol yurtta turuldı. Muḥammed ‘Alī Ceng Ceng’ni ve Şeyḫ Gūran’nı

2) ve ‘Abdul Melik Qurçı’nı qalın fevc bile İlyās Ḫān’nıŋ üstige yiberildi

3) kim Miyān Dū Āb’da ḫurūc qılıp Kūl’nı alıp Kiçik ‘Alī’ni bend qılıp édi. Bular

4) yétken bile uruşa almas. Buzulup her ṭaraf perīşān bolurlar. Mén Āgra

5) kélgendin bir néçe kün soŋ tutup kéltürdiler. Tirigley térisini soydurdum.

6) Kūh-i Beçe kim ordunıŋ allıda édi kim uruş uşbu Kūh-i Beçe’niŋ

7) üstide kele menāre fermān boldı kim qoparġaylar. Bu yurttın

8) iki köçüp Biyāne barıldı. Biyāne’ġaça belki Elvār ve Mīvāt’qaça ehl-i küfr ve ehl-i irtidādnıŋ

9) cīfesi bī-nihāyet yatıp édi. Mén barıp Biyāne’ni seyr qıldım. Orduġa

10) kélip Türk ve Hind ümerāsını çarlap bu kāfirniŋ vilāyetiniŋ üstige yörürni

11) meşveret qılıldı. Yolda suyınıŋ azı ve ısığınıŋ köpi cihetidin ol

12) yörüş mevqūf boldı. Mīvātī vilāyeti vāqi‘ boluptur. Dehlī’niŋ yavuġıda

13) taqrīben üç tört kürürça cem‘ī bar. Ḥasan Ḫān Mīvātī atası atasıdın béri yüz

14) iki yüz yılga yaqın Mīvāt’ta istiqlal bile hükümet qıla kéliptürler. Dehlī selāṭīniġa

[326a]

1) nīmkāre iṭā‘ati qılurlar ékendür. Hind selāṭīni vilāyetleriniŋ kéŋlikidin

2) yā furṣatlarınıŋ tarlıġıdın yā Mīvāt vilāyeti kūhistān cihetidin évrüşmey.

3) Bu vilāyetniŋ żabṭınıŋ peyiġa tüşmey. Uşmunça iṭā‘at bile alarġa oq müsellem

4) tutupturlar. Biz hem Hind fetḥidin soŋ selāṭīn-i sābıq destūrı bile Ḥasan Ḫān’ġa

5) ri‘āyetni mer‘ī tuttuk. Bu ḥaqq-nā-şinās kāfirveş mülḥid biziŋ luṭf u ‘ināyetimizni

6) közge ilmey terbiyet ü ri‘āyetimizni şükrin qılmay barça fitnelerġa ol muḥarrik ve

7) cemī‘ yamanlıqlarġa ol bā‘iş édi. Néçük kim meẕkūr boldı. Çün ol yörüş

8) mevqūf boldı. Mīvāt tesḫīriġa müteveccih bolduk. Ara tört qonup Elvār

9) qurġanınıŋ kim Mīvāt’nıŋ ḥākimnişīni bu édi. Altı kürūhīside

10) Mānesnī suyınıŋ yaqasıġa tüşüldi. Ḥasan Ḫān’dın burun ata atası

11) Ticāre’de oltururlar ékendür. Mén Hindustān’ġa évrüşüp Pehār Ḫān’nı

12) basıp Lāhūr Dībālpūr’nı alġan yılı méniŋ tereddüdimdin dūr-endīşlik qılıp

13) bu qurġannıŋ ‘imāretiġa meşġūl bolġandur. Ḥasan Ḫān’nıŋ Kermçend

14) atlıq mu‘teber kişisi oġlı Āgra’da ékendür hem kélip édi. Oġlınıŋ qaşıdın Elvār’dın

[326b]

1) kélip āmān tiledi. ‘Abdul Raḥīm Şıġavul’nı aŋa qoşup istimālet fermānları

2) bile yiberildi. Barıp Ḥasan Ḫān’nıŋ oġlı Nāher Ḫān’nı alıp kéldi. Yana ‘ināyet

3) maqāmıda bolup bir néçe leklig pergene vechiġa bérildi. Uruşta Ḫüsrev'ni

4) yaḫşı iş qılıptur. Ḫayāl qılıp vech ü istiqāmetini éllig lek qılıp Elvār'nı

5) aytıldı. Bī-devletlıġıdın nāz qılıp almadı. Soŋra ḫod ma'lūm boldı kim işni

6) Çın Témür Sulṭān qılġan ékendür. Cüldü Sulṭān atıġa bolup

7) Ticāre şehrini kim Mīvāt'nıŋ pāy-ı taḫtıdur, 'ināyet qılıp vech ü istiqāmetini éllig

8) lek qılıldı. Terdike'ġa kim Sengā uruşıda on qol tolġaması édi.

9) Özgelerge baqa yaḫşı édi. Vechini on béş lek qılıp Elvār qurġanını 'ināyet qılıldı.

10) Elvār qurġanınıŋ ḫazā'inini içidekiler bile Humāyūn'ġa 'ināyet boldı.

11) Ol yurttın çehār-şenbe küni Receb ayınıŋ ġurreside köçüp

12) Elvār'nıŋ iki kürūhīside kéldük. Mén barıp Elvār qurġanını seyr qıldım.

13) Ol kéçe anda oq boldum. Taŋlası orduġa kéldim. Kāfir ġuzātıdın burunraq

14) néçük kim meẕkūr boldı. Uluġ kiçikke ant bérürde bu hem meẕkūr bolup édi

[327a]

1) kim bu feṯḥdin soŋra teklīfi yoqtur. Her kim eger barur bolsa ruḫṣat bérilgey. Humāyūn'nıŋ

2) nökerleri ekṣer Bedaḫṣānī ve ol yüzlüg éller édi. Hergīz bir ayçılıq

3) iki ayçılıq çerig tartqan émes édiler. Uruşdın burun bī-ṭāqatlıkları

4) bar érdi. Andaq va'de hem vāqi' boldı kim Kābil hem ḫālī édi. Bu cihetdin rāylar

5) muŋa qarār taptı kim Humāyūn'ġa Kābil'ġa ruḫṣat bérilgey. Sözni muŋa qoyup Elvār'dın

6) Penc-şenbe küni Receb ayınıŋ toquzıda köçüp tört béş kürūh kélip

7) Mānes suyınıŋ yaqasıġa tüşüldi. Mehdī Ḫˇāce'niŋ hem ḫaylī teşvīşi bar édi.

8) Kābil'ġa ruḫṣat bérildi. Biyāne'niŋ şiqdārlıqını Dost Éşik Aqa'ġa bérildi.

9) Burun çün Etāve'ni Mehdī Ḫˇāce'ġa atalıp édi. Qutup Ḫānī kim Etāve'ni taşlap

10) qaçıp çıqtı. Mehdī Ḫˇāce'niŋ ornıġa oġlı Ca'fer Ḫˇāce'ni Etāve'ġa yiberildi.

11) Humāyūn'ġa ruḫṣat bérür cihetdin iki üç kün bu yurtta turuldı. Uşbu

12) yurttın Mü'min 'Alī Tavāçī'ni feṭḥ-nāme bile Kābil'ġa yiberildi. Pīrūzpūr'nıŋ

13) çeşmesiniŋ ve Kūtile'niŋ uluġ kölíniŋ ta'rīfini éşitilip édi. Hem Humāyūn'nı

14) uzata ve hem bu yerlerni seyr qıla yek-şenbe küni ordunı uşol yerde qoyup

[327b]

1) ordudın atlandım. Ol küni Pīrūzpūr'nı ve çeşmesini seyr qılıp ma'cūn yéyildi. Çeşme suyı

2) kélür derede tamām kenīr gülleri açılıptur. Ḫāli ez-ṣafā émes. Egerçi ta'rīf qılġança émes.

3) Uşbu dereniŋ içide her yerde kim su kéŋrek bolup édi. Buyurdum

4) kim taşlarnı tırāş qılıp deh-der-deh qılġaylar. Ol kéçe uşol derede bolup taŋlası

5) atlanıp barıp Kūtile kölini seyr qıldım. Her yanı taġnıŋ dāmenesi vāqi' boluptur. Mānesnī

6) suyı bu kölġa kirer émiş. Ḫaylī uluġ köl. Bu yaqasıdın ol yaqasını

7) yaḫşı körünmeydür. Kölniŋ ortasıda bir bülendī vāqi' boluptur. Kölniŋ

8) eṭrāfıda kiçik kémekineler ḫaylī bar. Eṭrāfıdaġı kéntlig él şūr u ġavġada bu kémelerge

9) kirip özlerini qutqarurlar émiş. Biz yétkende hem bir pāre kişi kémege

10) kirip kölniŋ içige bardılar. Kölni seyr qılıp kétip Humāyūn'nıŋ ordusıġa

11) tüşüldi. Ṭa'ām yép Mīrzā'ġa ve béglerige ḫil'atlar kéydürüp

12) namāz-ı ḫuftende Humāyūn'nı vedā' qılıp atlanıp yolda bir yerde uyuḫlap andın

13) atlanıp taŋ atqanda Kührī pergenesidin ötüp yana andaġı uyuḫlap orduġa

14) kim Tūde'de tüşüp édi, kélildi. Tūde'din köçüp Sūngre'ġa tüşkende Ḥasan Ḫān

[328a]

1) Mīvātī'niŋ oġlı Náher Ḫān kim 'Abdul Raḥīm'ġa tapşurulup édi, qaçtı.

2) Mundın ara qonup Büsāver bile Cūse'niŋ aralıġıdaġı taġnıŋ tumşuġıda

3) vāqi' bolġan çeşmeġa tüşüp şamyaneler tiktürüp ma'cūn irtikāb qılduk.

4) Çerig mundın öterde Terdi Bég Ḫāksār bu çeşmeni ta'rīf qılıp édi.

5) Kélip Ser-āsbegi seyr qılıp ötülüp édi. Ṭavr çeşme vāqi' boluptur. Hindustān'da

6) kim aqar su hergīz bolmas. Çeşme ḫod né tiler. Aḥyanān çeşme hem kim bar yerdin

7) Zih suyı dék sızıp çıqar. Ol yerleriŋ çeşmeleri dék qaynayıp çıqmas. Bu çeşmeniŋ suyı

8) yarım tégirmen suyıġa yavuşur. Taġnıŋ dāmenesidin qaynayıp çıqadur.

9) Eṭrāfı tamām öleŋ ḫaylī ḫoş kéldi. Buyurdum kim bu çeşmeniŋ üstide

10) seng-tırāşīde bile müşemmen ḥavż qılġaylar. Çeşme yaqasıda ma'cūn-nāklıkda

11) Terdi Bég her zamān mübāhat bile tekrār qıladur édi kim

12) *"Çün cāī ḫoş kerde em, nāmī mībāyad mānd."* 'Abdu'llāh dédi kim

13) *"Çeşme-i pādişāh-i Terdi Bég ḫoş kerde"* démek kérek. Bu sözni ḫaylī bā'iş-i żıḥk ü beşāşet boldı.

14) Dost Éşik Aqa Biyāne'din bu çeşme başıda kélip mülāzemet qıldı. Bu yerdin

[328b]

1) yana barıp Biyāne'ni seyr qılıp Sikrī kélip buyurulġan baġnıŋ yanıda tüşüp

2) iki kün turup bāġnı ihtimām qılıp penc-şenbe seḥeri Receb ayınıŋ yégirme üçide

3) Āgra'ga kéldim. Çendvār ve Rābirī'ni néçük kim meẕkūr boldı. Muḫālifler bu ġavġada

4) mutaṣarrıf bolup édiler. Muḥammed 'Alī Ceng Ceng'ni, Terdi Bég Qoç Bég'ni, 'Abd'ül Melik Qurçı'nı

5) ve Ḥüseyin Ḫān'nı Deryāḫānīleri bile Çendvār ve Rābirī üstige yiberildi.

6) Çendvār'ġa yavuġ yétkeç içideki Qutup Ḫān'nıŋ kişisi ḫaber tapıp qaçıp çıqar.

7) Çendvār'nı éliglep Rābirī'ġa öterler. Ḥüseyin Ḫān Nūḥānī'niŋ kişileri

8) kūçebendte azaġlaq uruş ḫayālı bile kélürler. Bular zorlap yétkeç

9) toḫta almaslar, qaçarlar. Ḥüseyin Ḫān fil minip bir néçe kişisi bile deryāġa kirer.

10) Cūn'da ġarq bolur. Bu ḫaberni éşitip Qutup Ḫān hem Etāve'ni taşlap az kişisi bile

11) qaçıp kétti. Etāve'ni çün evvel Mehdī Ḫˇāce'ġa atalıp édi. Oġlı Ca'fer Ḫˇāce'ni

12) Mehdī Ḫˇāce ornıġa Etāve'ġa yiberildi. Sengā-yı kāfirniŋ ḫurūcıda néçük

13) kim meẕkūr boldı. Ekṣerī Hindustānī ve Afġān évrüldiler. Tamāmı pergene

14) ve vilāyātqa mutaṣarrıf boldılar. Sulṭān Muḥammed Dūldāy kim Qanūc'nı taşlap kélip édi.

[329a]

1) Qorqunçdın yā nāmūsdın Qanūc'qa barmaqnı qabūl qılmay Qanūc'nıŋ otuz

2) lekini Sihrind'niŋ on béş leki bile mu'āvaża qıldı. Qanūc'nı Mehdī Sulṭān Mīrzā'ġa

3) 'ināyet qılıp vechni otuz lek qılıldı. Bedā'ūn'nı Qāsım Ḥüseyin Sulṭān'ġa

4) bérip Muḥammed Sulṭān Mīrzā'ġa qoşup yana Türk ümerāsıdın Melik Qāsım Bābā Qāşqa'nı

5) aġa ini ve Moġulları bile ve Ebū'l-Muḥammed Neyzebāz'nı ve Mü'eyyed'ni

6) atasınıŋ nökerleri bile ve Ḥüseyin Ḫān'nı Deryāḫānīleri bile ve Sulṭān Muḥammed Dūldāy'nıŋ

7) nökerleri bile yana Hind ümerāsıdın 'Alī Ḫān Fermūlī ve Melikdād Kerānī

8) ve Şeyḫ Muḥammed Şeyḫ Nikārī ve Tatar Ḫān Ḫān-ı Cihān'nı Muḥammed Sulṭān Mīrzā'ġa

9) qoşup Biban'nıŋ üstige kim Sengā-yı kāfirniŋ ġavġasıda

10) kélip Leknūr'nı qapap alıp édi, yiberildi. Bu fevc Geng deryāsıdın

11) öter furṣatta Biban ḫaber tapıp partalın taşlap qaçıptur.

12) Bu fevç soŋıça Ḫayrābād'qa barıp néçe kün turup andın yandılar.

13) Ḫizāneni üleşilip érdi. Vilāyet ve pergenātnı üleşgünçe kāfir

14) mühimmi araġa tüşti. Kāfir ġazvidin fāriġ bolġaç. Vilāyet ve pergenātnı qısmet

[329b]

1) qılıldı. Çün peşkāl yavuġlaşıp édi. Muqarrer andaq boldı kim her kim

2) pergenesiġa barıp yaraġın qılıp peşkāl öte ḥāżır bolġaylar. Bu eşnāda

3) ḫaber kéldi kim Humāyūn Delhī'ġa barıp Delhī'dāġı ḫizānelerdin bir néçe üyni

4) açıp bī-ḥükm mutaṣarrıf boluptur. Mén andın hergīz mundaq köz tutmas édim.

5) Köŋlümge bisyār düşvār kéldi. Dürüşt dürüşt naṣīḥatler bitip yiberdim.

6) Penc-şenbe küni Ṣa‘bān ayınıŋ on béşide Ḫˇācegī Esed’ni kim ‘Irāq’qa

7) élçilikke barıp Süleymān Türkmen bile kélip édi. Yana Süleymān’ġa qoşup

8) Şāhzāde Ṭahmāsb’qa münāsib savġatlar bile élçilikke yiberildi.

9) Terdi Bég Ḫāksār kim dervīşlikdin çıqarıp sipāhī qılıp édim. Néçe

10) yıl mülāzemet édi. Yana dervīşlikdin daġdaġası ġālip bolup ruḫṣat

11) tiledi. Ruḫṣat bérip Kāmrān’ġa yiberildi. Ötken yıl barġanlarnıŋ

12) ḥasb-ı ḥālıġa birgine qıṭ‘a aytılıp édi. Mollā ‘Alī Ḫān’nı muḫāṭab qılıp ol

13) qıṭ‘anı Terdi Bég’din Mollā ‘Alī Ḫān’ġa yiberildi. Ol qıṭ‘a budur:

14) Ey alar kim bu Hind kişveridin / Bardıŋız aŋlap özge renc ü elem

[330a]

1) Kābil u ḫoş havāsını saġınıp / Hind’din kerem bardıŋız ol dem

2) Kördiŋiz taptıŋız éken anda / ‘İşret ü ‘ayş birle nāz u ni‘am

3) Biz dağı ölmedük biḥamdi’llāh / Gerçi köp renc édi ve bī-ḥadd ġam

4) Ḥāẓẓ-ı nefsī meşaqqat-i bedeni / Sizdin ötti ve ötti bizdin hem

5) Bu Ramażānnı Heşt-Behişt bağıda ötkerildi. Her terāviḥni ġusl bile

6) öteldi. On bir yaşımdan béri iki Ramażān ‘īdini pey-ā-pey bir yerde

7) qılġan émes édim. Ötken Ramażān ‘īdi Āgra’da bolup édi.

8) Bu qā‘ide ḫalel tapmasun dép yek-şenbe ṣalāḥ aḫşāmı ‘īd qıla

9) Sikrī’ġa barıldı. Sikrī’de salġan Baġ-ı Feṭḥ’niŋ ġarb-ı şimāl ṭarafıdağı taş ṣuffe ṭayyār bolup édi.

10) Ol ṣuffe üstide aq üy tikip anda ‘īd qılıldı. Āgra’dın

11) atlanġan aḫṣāmı Mīr ‘Alī Qurçı’nı Ṣāh Ḥasan’ġa Tette’ġa yiberildi. Gencefeġa

12) ḫaylī meyli bar édi. Gencefe yiberildi. Yek-şenbe küni Ẕī’l-qa‘de

13) béşide ṣāḥib-i ‘öẕr boldum. On yéti künge tarttı. Ādīne meẕkūr aynıŋ

14) yégirme törtide Dūlpūr seyriġa barıldı. Kéçesi yarım yolda bir yerde uyuḫlap

[330b]

1) ṣabāḥı Sulṭān İskender’niŋ bendiġa kélip tüştüm. Bendtin

2) qoyıraq taġnıŋ tükenişide qızıl ‘imāret taşıdın yek-pāre taşı tüşüptür. Üstād Ṣāh Muḥammed Seng-tırāş’nı

3) kéltürüp buyurdum kim “Eger yek-pāre üy tırāş qılıp bolur

4) ḫod yek-pāre qılsunlar. Eger pest bolsa ‘imāret üçün hem-vār qılġan

5) taşda yek-pāre ḥavż qazġaylar.” Dūlpūr’dın Bārī seyriġa barıldı.

6) Taŋlası Bārī’din atlanıp Bārī bile Çenbel arasıdaġı taġdın ötüp Çenbel deryāsını seyr qılıp yanıldı. Uşbu aralıġdaġı taġda ābnūs yıġaçını

7) kördük. Mīvesini tindū déydürler. Ābnūs yıġaçınıŋ aqı hem bolur émiş.

8) Bu taġda ekşer aq ābnūs édi. Barıdın barıp Sikrī’ni seyr qılıp

9) çehār-şenbe küni uşbu aynıŋ yégirme toquzıda Āgra’ga kéldük. Uşbu bu künlerde Şeyḫ Bāyezīd’din

10) perīşān ḫaberler aytadurlar édi. Sulṭān ‘Alī Türk’ni yégirme künlük

11) mī‘ād bile Şeyḫ Bāyezīd’qa yiberildi. Ādīne küni Ẕī’l-ḥicce ayınıŋ ikiside

12) qırq bir qatla oqur virdni bünyād qıldım. Uşbu eyyāmda bu beytimni

13) Köz ve qaş ve söz ve tilini mü dé / Qadd u ḫadd u saçnı mu dé

14) Béş yüz tört veznde taqṭī‘ qıldım. Bu cihetdin risāle tertīb bérildi. Bu kün yana

[331a]

1) ṣāḥib-i ‘öẕr boldum. Toquz künge tarttı. Penc-şenbe küni Ẕī’l-ḥicce ayınıŋ yégirme toquzıda Kūl ve Senbel

2) seyriġa atlanıldı. Şenbe küni Muḥarrem ayınıŋ

3) ġurreside Kūl’ge tüştük. Dervīş ve ‘Alī Yūsuf’nı Humāyūn Senbel’de qoyup édi. Qutup Servānī’ni ve

4) bir pāre rācalarnı bir deryādın ötüp uruşup yaḫşı basıpturlar. Qalın kişi öltürüp

5) bir pāre baş ve bir fil yiberiptür. Kūl’da ékende kéltürdiler. İki kün Kūl’nı seyr qılıp Şeyḫ Gūran

6) istid‘ā qılġan üçün anıŋ üyige tüştük. Żiyāfet qılıp pīşkeşler tarttı. Andın

7) atlanıp Ūtrūlī tüşüldi. Çehār-şenbe Geng deryāsıdın ötüp Senbel kéntleride

8) qonuldı. Penc-şenbe küni Senbel’ġa tüştük. İki kün Senbel’ni seyr qılıp şenbe seḥeri Senbel’din

9) mürāca‘at qılıldı. Yek-şenbe küni Sikendere’de Rāvū Servānī’niŋ üyige tüştük. Aşlar

10) tartıp ḫıdmetkārlıq qıldı. Andın ṣubḥdın burun atlanıldı. Yolda bir bahāne bile éldin

11) ayrılıp çısalıp Āgra’nıŋ bir kürūhuġaça yalġuz kéldim. Él andın soŋ kéynidin

12) kélip qoşuldı. Namāz-ı pīşīn Āgra’ga tüşüldi. Yek-şenbe küni Muḥarrem ayınıŋ on altısıda

13) ısıttım, titredim. Teb nevbet boldı. Yégirme béş yégirme altı künge tarttı. Dārū-yı kār içtim.

14) Āḫır basīṭ yaraştı. Uyqusızlıġ ve teşnelıġdın bisyār teşvīş tarttım. Bu maraż eyyāmıda üç tört

[331b]

1) rubā‘ī aytıldı. Ol cümledin biri budur: Cismimde ısıtma künde muḥkem boladur

2) Közdin uçadur uyqu çü aḫşām boladur. Her ékelesi ġamım bile ṣabrım dék

3) barġan sayı bu artadur, ol kem boladur. Şenbe küni Ṣafer ayınıŋ yégirme sékizide

4) Faḫr-i Cihān Bégim ve Ḫadīce Sulṭān Bégim ‘amme bégimler kéldiler. Kéme bile barıp Sikenderābād’dın

5) yoqqarıraq mülāzemet qıldım. Yek-şenbe küni Üstād ‘Alī Qulı uluġ qazan bile taş attı. Egerçi taşı

6) yıraq bardı. Velī qazan pāre pāre boldı. Bir pāresi cem‘ini bastı. Bu cümledin sékiz kişi

7) öldi. Dü-şenbe küni Rebi’ül-evvel ayınıŋ yétiside Sikrī’ni seyr qıla atlandım. Kölniŋ

8) içide buyurġan müṣemmen ṣuffe ṭayyār bolup édi. Kéme bile barıp şamyane tiktürüp

9) ma‘cūn iḫtiyār qılduk. Sikrī seyridin yanıp kélip dü-şenbe aḫşāmı Rebi’ül-evvel

10) ayınıŋ on törtide ġazā’ niyyeti bile Çendīrī ‘azīmetiġa sefer qılıp üç kürūhça yol kélip

11) Celīsir’ġa tüşüldi. İki kün él yaraq ve isti‘dād qılur üçün turup penc-şenbe küni

12) köçüp Envār’ġa tüşüldi. Envār’dın kémege kirip Çendvār’dın çıqtuk. Andın küç-ber-küç

13) yörüp dü-şenbe küni aynıŋ yégirme sékizide Kenār güẕeride tüşüldi. Penc-şenbe küni Rebī‘ü’l-āḫır

14) ayınıŋ ikiside mén deryādın öttüm. Tört béş kün ol yüzde bu yüzde

[332a]

1) çerig éli ötkünçe mekş boldı. Bu néçe künde peyāpey kémede olturup ma‘cūn yéyildi.

2) Çenbel deryāsınıŋ qatılışı Kenār güẕeridin bir iki kürūh yoqqarıraqtur. Ādīne küni

3) Çenbel deryāsıda kémede olturup qatılışıdın ötüp ordu kélildi. Egerçi

4) Şeyḫ Bāyezīd’din ṣarīḥ muḫālefet vāqi‘ bolmaydur édi. Velī ḥarekāt ve ef‘ālidin

5) yaqın bolup édi kim muḫālefet dā‘iyesi bar. Bu maṣlaḥatqa Muḥammed ‘Alī Ceng Ceng’ni çerigdin

6) ayırıp yiberildi kim Qanūc’dın Muḥammed Sulṭān Mīrzā ve ol nevāḥīdaġı selāṭīn ü ümerā,

7) miṣl-i Qāsım Ḥüseyin Sulṭān, Bīḫūb Sulṭān, Melik Qāsım Kūkī, Ebū’l Muḥammed Neyzebāz, Minūçihr Ḫān

8) aġa inisi Deryāḫānīleri bile cem‘iyyet qılıp Servār’daġı muḫālif Afġānlar üstige

9) yörügeyler. Şeyḫ Bāyezīd’ni 14) tilegeyler. Eger i‘tiqāt bile kélip qoşulsa bile yörügeyler.

10) Eger kélmese ol anıŋ def‘ini qılġaylar. Muḥammed ‘Alī bir néçe fil tiledi. Onça fil bérildi. Muḥammed ‘Alī’ġa

11) ruḫṣat bérilgendin soŋ Bābā Çehre’ġa hem fermān boldı kim barıp bularġa qoşulġay.

12) Kenār'dın bir köç kéme bile kélildi. Çehār-şenbe küni Rebī'ü'l-āḫır ayınıŋ sékizide Kālpī'niŋ

13) bir kürūhıda tüşüldi. Bābā Sulṭān, Sulṭān Sa'īd Ḫān'nıŋ tuqqan inisi Sulṭān Ḫalīl Sulṭān'nıŋ

14) oġlı bu yurtta kélip mülāzemet qıldı. Ötken yıl aġasıdın qaçıp

[332b]

1) kélip Enderāb ḥaddidin yana pīşmān bolup yanıp Kāşġar'nıŋ yavuġıġa yétkende

2) Ḫān Ḥaydar Mīrzā'nı utrusıġa yiberip yanduruptur. Taŋlası Kālpī'de 'Ālem Ḫān'nıŋ

3) üyige tüşüldi. Hindustān ṭarīqi bile aş u ṭa'ām tartıp pīşkeş qıldı. Dü-şenbe küni

4) aynıŋ on üçide Kālpī'din köçüldi. Ādīne küni Īriç'ġa tüştük. Şenbe küni

5) Bāyezīd'ġa tüşüldi. Yek-şenbe küni aynıŋ on toquzıda altı yéti miŋ kişini Çın Témür Sulṭān'ġa

6) başlatıp Çendīrī üstige özümizdin ilgerirek yiberildi. Barġan

7) ılġar bégleri Bāqī Ming Bégi, Terdi Bég Qoç Bég, 'Āşıq Bekāvul, Mollā Apāq, Muḥsin Dūldāy,

8) Hindustān bégleridin Şeyḫ Gūran. Ādīne küni aynıŋ yégirme törtide Keçve'niŋ

9) yaqınıġa tüşüldi. Keçve élige istimālet bérip Keçve'ni Bedreddīn'niŋ oġlıġa

10) yiberildi. Keçve ṭavrġına yerdür. Eṭrāfıda kiçikrek taġqınalar tüşüptür. Keçve'niŋ

11) şarq cenūbıdaġı taġınıŋ arasıda bend salıpturlar. Uluġ köl boluptur. Girdāgirdi

12) béş altı kürūh bolġay. Bu köl Keçve'niŋ üç ṭarafını iḥāṭa qılıptur. Ġarb şimāl ṭarafıda

13) andak yer qoruqtur kim dervāzesi uşol ṭaraf dur. Bu kölniŋ içide kiçikkine

14) kémeler bar. Üç tört kişi sıqqunça her qaçan qaçarları bolsa kémelerge kirip

[333a]

1) sunıŋ içige kirerler. Keçve'ġa yétkünçe yana iki yerde uşmundaq taġ arasıda bend salıp

2) köller qılıpturlar. Keçve kölidin kiçikrek Keçve'de bir kün turup celd muḥaṣṣıllar ve qalın

3) bildārlarnı ta'yīn qılıldı kim yolnıŋ çaqır çuqurını rāst qılıp çengellerni

4) késkeyler kim arabalar ve qazan bī-teşvīş ötkey. Keçve bile Çendīrī arası çengellıq yer

5) vāqi' boluptur. Keçve'din ara qonup Çendīrī'niŋ üç kürūhıda Burhānpūr suyını

6) ötüp tüştük. Çendīrī'niŋ erki taġ üstide tüşüptür. Taş qurġanı ve

7) şehri taġ arasıda vāqi' boluptur. Hem-vār yolı kim araba yörür. Qurġanınıŋ tüpidin

8) öter. Burhānpūr'dın köçüp araba maṣlaḥatıġa bir kürūh Çendīrī'din qoyıraqtın yörüldi.

9) Arada qonup se-şenbe küni aynıŋ yégirme sékizide Beḫçet Ḫān'nıŋ ḥavżınıŋ

10) yaqasıda bend üstide tüştüm. Taŋlasıġa atlanıp molcar molcar qurġannıŋ

11) girdāgirdiniŋ ġol ve baranġar ve cavanġarġa qısmet qılıldı. Üstād 'Alī Qulı taş

12) atar üçün bir bāġdaysız yerni iḫtiyār qıldı. Muḥaṣṣıllar ve bildārlar ta'yīn boldı kim

13) qazan qurarı üçün molcar qoparġaylar. Cemī' çerig élige fermān boldı kim

14) tura ve şatu ve nökeri turanı kim qal‘agīrlıq esbābıdur. Ṭayyār qılġaylar. Çendīrī burun

[333b]

1) Mendev pādişāhlarıġa ta‘alluq ékendür. Sulṭān Nāsireddīn ölgendin soŋ bir oġlı

2) Sulṭān Maḥmūd kim ḥālā Mendev’dedür. Mendev’ġa ve ol nevāḥīġa mutaṣarrıf bolur. Yana bir oġlı

3) Muḥammed Şāh atlıq Çendīrī’ni éliglep Sulṭān İskender’ġa ilticā kéltürür. Sulṭān İskender

4) hem qalın çerigler yiberip anıŋ ḥāmīsi bolur. Sulṭān İskender’din soŋ

5) Sulṭān İbrāhīm’niŋ zamānıda Muḥammed Şāh öler. Aḥmed Şāh atlıq kiçikkine oġlı

6) qalur. Sulṭān İbrāhīm Aḥmed Şāh’nı çıqarıp öz kişisini qoyar. Rānā Sengā İbrāhīm’niŋ

7) üstige çerig tartıp Dūlpūr kélgende bégleri muḫālefet qılurlar. Uşol furṣatta

8) Çendīrī Sengā’nıŋ éligige tüşer. Medinī Rāv atlıq uluġ mu‘teber kāfirġa birür.

9) Bu furṣatta tört béş miŋ kāfir bile Medinī Rāv Çendīrī qurġanıda édi. Ārāyiş Ḫān’nıŋ

10) āşinālıġı bar ékendür. Ārāyiş Ḫān bile Şeyḫ Gūran’nı yiberip ‘ināyet ve şefqat

11) sözleri aytıldı. Çendīrī’niŋ mübādelesiġa Şemsābād’nı va‘de qılıldı. Bir iki

12) i‘tibārlıq kişisi çıqtı. Bilmen i‘timād qılmadı mu, yā qurġanıġa işendi mu? Işlāḥ

13) işi sāmān tapmadı. Çendīrī qurġanıġa zorlamaq ‘azīmeti bile se-şenbe ṣabāḥı Cemāẕiye’l-evvel

14) ayınıŋ altısıda Beḫçet Ḫān’nıŋ ḥavżıdın köçüp qurġannıŋ yaqınıdaġı

[334a]

1) orta ḥavżnıŋ yaqasıda tüşüldi. Uşbu ṣabāḥ kéledürgende Ḫalīfe bir iki

2) ḫaṭṭ alıp kéldi. Mażmūnı bu kim: “Pūreb’ġa ta‘yīn bolġan çerig bī-ḥisāb barıp

3) uruşup şikest tapıpturlar. Leknū’nı taşlap Qanūc’ġa kéliptürler.” Kördüm

4) kim bu cihettin Ḫalīfe bisyār müteredded ü pür-daġdaġa. Mén dédim kim *“Tereddüd ü daġdaġa bī-vech est.*

5) *Herçi taqdīr-i Ḫüdāst, ġayr-i ān nemīşōd. Çün īn kār der pīşest, azīn maqūla*

6) *dem nemībāyad zed, ve ferdā beqal’ā zor āverīm. Ba’d ezān herçi rūyedhed, bibīnīm.”*Bular

7) ḫod erkni oq bérkitgen ékendürler. Taş qurġanda berāy-ı maṣlaḥat birin

8) ékin kişi yörür ékendür. Bu aḫşām her ṭaraf dın çerig éli taş qurġanġa

9) çıqtılar. Azaġlaq kişisi bar édi. Çendān uruş hem bolmadı. Qaçıp erkke

10) çıqtılar. Çehār-şenbe ṣabāḥı Cemāẕiye’l-evvel ayınıŋ yétiside çerig élige

11) fermān boldı kim yaraġlanıp molcarlıg molcarıga barıp uruş engīzi qılġaylar. Mén

12) naqqāre u ‘alem bile atlanġaç tuşluk tuşıdın zor kéltürgeyler.

13) Uruş qızıġunça naqqāre ve ‘alem mevqūf qılıp özüm Üstād ‘Alī Qulı’nıŋ

14) taş atarını teferrüc köre bardım. Üç tört taş attı. Çün yeri bāġdaysız ve faṣīli

[334b]

1) asru müstaḥkem ve tamām taşdın édi. Kārker kélmedi. Meẕkūr bolup édi kim Çendīrī’niŋ

2) erki taġ üstide vāqi‘ boluptur. Bir ṭarafıda su cihetidin du-tohī qılıpturlar. Bu du-tohīniŋ

3) faṣīli taġdın qoyıdur. Bir zor kéltürür yer bu yerdür. Ġolnıŋ oŋ qolı

4) ve sol qolı ḫaṣṣa tabinġa bu yer molcar tikip édi. Her ṭarafdın uruş saldılar.

5) Bu yer din köprek zor kéltürdiler. Yoqqarıdın küffār her néçe taş attılar. Ot yandurup

6) saldılar. Bu yigitler yanmadılar. Āḫır taş qurġannıŋ faṣīli bu du-tohīniŋ faṣīliġa

7) yétken yerdin Şāhīm Nūr Bégi çıqtı. Yana iki üç yerdin hem yigitler tarmaşıp

8) çıqtılar. Du-tohīdaġı kāfirler qaça bérdiler. Du-tohī_alıldı. Yoqqarıġı qurġanda munça

9) hem uruşmadılar. Bat qaçtılar. Ġalebe kişi tarmaşıp yoqqarıġı qurġanġa çıqtılar.

10) Andak furṣattın soŋra kāfirler tamām yalaŋaç bolup kélip uruşa kiriştiler.

11) Ġalebe élni qaçurup faṣīldin uçurdılar. Bir néçe kişini çapqulap żāyi‘ qıldılar.

12) Faṣīlniŋ üstidin bat barġanlarınıŋ ciheti bu ékendür kim aldururları

13) cezm qılıp ḫātūnlarını ṣūretilerdin tamām çapqulap öltürüp özlerige

14) ölümni körüp yalaŋaç bolup uruşqa kélmişler. Āḫır tuş tuşdın zor qılur.

[335a]

1) Faṣīl üstidin qaçurdılar. İki yüz üç yüz kāfir Medinī Rāv’nıŋ ḥavālīsiġa kirdi.

2) Uşbu ḥavālīde ekşer özleri birbirlerini öltürüptür. Andaq kim birisi bir qılıçnı alıp turuptur.

3) Özleri birer birer raġbet bile boyunlarını uzatıp turuptur. Ekşer bu destür

4) bile dūzaḫġa bardı. Téŋri ‘ināyeti bile mundaq nām-dār qurġan ‘alem ve naqqāreni kéltürmey.

5) Be-cidd uruş salmadı. Oq iki üç geride feṯḥ boldı. Çendīrī’niŋ ġarb şimāl ṭarafıdaġı

6) taġnıŋ üstide küffārnıŋ başıdın kele menāre qoparıldı. Bu feṯḥniŋ tārīḫiġa “feṯḥ-i

7) dārü’l-ḥarb” lafẓını tārīḫ tapıp édiler. Mén mundaq baġladım:

8) *Būd Çendī maqām-ı Çendīrī / Pür zi küffār u dār-ı ḥarbī u żarb.*

9) *Feṯḥ kerdem be ḥarb qal‘ā-i ū / Geşt tārīḫ “feṯḥ-i dārü’l-ḥarb.”* Çendīrī

10) ṭavrī vilāyet vāqi‘ boluptur. Eṭrāf u nevāḥīside aqar su ḫaylī bar. Erki taġnıŋ

11) üstide tüşüptür. İçide taşdın uluġ ḥavż qazıpturlar. Yana bir uluġ ḥavż

12) uşbu du-tohīde édi kim uşol yerdin zorlap alıldı. Vażī‘ u şerīfniŋ ‘imāreti

13) tamām taşdın uluġlarınıŋ ‘imāretlerini tekellüf bile tırāşıda taşdın qılıpturlar.

14) Rezāpāy éliniŋ ‘imāretlerini ġāyeteş tırāşīde émes. Pūşişi sifāl ornıġa

[335b]

1) taḥta sengler bile qılıpturlar. Qurġanınıŋ allıda üç uluġ ḥavżdur. Eṭrāf u

2) cevānīde burunġı ḥükkām bendler salıp ḥavżlar qılıpturlar. Yeri bülend vāqi‘ boluptur.

3) Bitvī’din bir deryācesi bar. Çendīrī’din üç kürūh bolġay. Hindustān’da Bitvī suyı

4) ḫūbluq u ḫoş-ṭa‘mlıq bile meşhūrdur. Ṭavr deryāġına vāqi‘ boluptur. Ortasıda pārçe pārçe

5) qayalar tüşüptür. ‘İmāret qılmaqqa münāsib Āgra’dın Çendīrī cenūbdaġı baqa toqsan

6) kürūh yoldur. Çendīrī'de Cüdey'niŋ irtifā'ı yégirme béş derecedür.Taŋlası penc-

şenbe küni

7) qurġan kirdidin köçüp Mollā Ḫān'nıŋ ḥavżınıŋ yaqasıġa tüşüldi. Bu niyyet bile

8) kélilip édi kim Çendīrī fetḥidin soŋ Ray-Sing ve Bhilsan Sārengpūr üstige

9) kim küffār vilāyetidür. Ṣalāḥaddīn kāfirġa ta'alluq édi. Yörülgey. Bularnı alıp Sengā'nıŋ

10) üstige Çitūr'ġa yörülgey. Çün mundaq perīşān ḫaber kéldi. Béglerni çarlap meşveret qılıp

11) bu müfettin ve yaġılarnıŋ şer ü fitnesiniŋ def'iġa müteveccih bolmaq enseb u evlā

12) köründi. Çendīrī'ni Aḥmed Şāh meẕkūrġa kim Sulṭān Nāsireddīn'niŋ nebīresi bolġay,

13) bérildi. Çendīrī'din éllig lek ḫālişe qılıp şiqdārlıġını Mollā Apāq'ġa 'uhde qılıp iki

14) üç miŋ Türk ve Hindustānī bile Aḥmed Şāh'qa kömek qoyuldı. Bu işlerge sāmān bérip

[336a]

1) Yek-şenbe küni Cemāẕiye'l-evvel ayınıŋ on biride mürāca'at 'azīmeti bile Mollā Ḫān'nıŋ

2) ḥavżıdın köçüp Burhānpūr suyınıŋ yaqasıġa tüştük. Yana yek-şenbihiġa Bāndīr'din

3) Yeke Ḫˇāce bile Ca'fer Ḫˇāce'ni yiberildi kim Kālpī kémelerini Kenār güẕeriġa kéltürgeyler. Yek-şenbe

4) küni aynıŋ yégirme törtide Kenār güẕeriġa tüşüp fermān boldı kim çerig éli öte

5) kirişgeyler. Bu künlerde ḫaber kéldi kim ılġar barġanlar Qanūc'nı hem taşlap Rābirī'ġa

6) kéliptürler. Şemsābād qurġanını Ebū'l Muḥammed Neyzebāz bérkitgen ékendür. Qalın kişi

7) kélip Şemsābād qurġanını zorlap alıpturlar. Üç tört kün çerig deryādın

8) kéçkünçe ol yüzde bu yüzde mekṣ boldı. Deryādın ötüp küç-ber-küç Qanūc

9) sarı yörüp Qazaq yigitlerini muḫāliflerdin ḫaber alġalı ilgeri ayırduk.

10) Qanūc'ġa iki üç köç qala ḫaber kéltürdiler kim bu til tuta barġanlarnıŋ qarasını

11) körüp Qanūc'dın Ma'rūf'nıŋ oġlı qaçıp çıqıptur. Biban ve Bāyezīd ve Ma'rūf

12) biziŋ ḫaberimizni tapıp Geng'din ötüp Qanūc toġrısı Geng'niŋ şarqī ṭarafıġa

13) güẕerbendlıq ḫayālı bile olturupturlar. Penc-şenbe küni Cemāẕiye'l-āḫır ayınıŋ altısıda

14) Qanūc'dın ötüp Geng yaqasıda ġarbī ṭarafıda tüşüldi. Biziŋ yigitleri barıp muḫālifler

[336b]

1) bir néçe kémesini zorlap aldılar. Yoqqarıdın qoyudın uluġ kiçik otuz qırq

2) kéme kéltürdiler. Mīr Muḥammed Cālebān'nı yiberildi kim köprüg salmaqqa münāsib

3) yer körüp köprüg esbābını mevcūd qılġay. Ordu tüşkendin bir kürūhça

4) qoyıraq ḫoşlap kéldi. Celd muḥaṣṣıllar ta'yīn qılıldı. Köprüg salur yerniŋ

5) yavuġıda Üstād 'Alī Qulı qazan kurup taş atmaġ üçün yer ḫoşlap

6) taş atmaqqa iştiġāl körsetti. Köprüg bağlar yerdin qoyıraq Muṣṭafā Rūmī

7) żarbzanlıq arabalarnı bir aralġa kéçürüp araldın żarbzan ata kirişti. Köprügdin

8) yoqqarı molcar qoparılıp édi. Tüfek-endāzlar molcar üstidin yaḫşı tüfekler

9) attılar. Bir iki nevbet Melik Qāsım Moġul ve ba‘żı yigitler kéme bile kéçip az az kişi yaḫşılar

10) uruştılar. Bābā Sulṭān ve Dervīş on on béş kişi bile uşbu dilīrlıq

11) bile bī-ḥisāb bir namāz-ı şām kéme bile ötüp uruş yoq néme yoq yana yanıp

12) kéldiler. Bu ötüşlerini ḫaylī melāmet qılıldı. Āḫır dilīr bolup az kişi bile

13) Melik Qāsım yağını dā‘iresiġa urup atqulap sığındurdı. Muḫālifler qalın

14) kişi bir fil bile kélip zorladılar. Bularnı téprettiler. Kémege kirip kémeni yörütkünçe

[337a]

1) fil yétip kémeni ġarq qıldı. Melik Qāsım ol uruşta öldi. Bu néçe kün köprüg bağlaġunça

2) Üstād ‘Alī Qulı yaḫşılar taş attı. Evvelġı kün sékiz taş attı. İkinçi kün on altı

3) taş attı. Üç tört kün uş mundaq taş attı. Bu taşlarnı Ġāzī qazanı

4) bile attı. Bu qazan ol qazan édi kim Sengā-yı kāfirniŋ uruşıda taş atıp édi.

5) Ol cihettin Ġāzī’ġa mevsūm bolup édi. Yana bir ulugraq qazan qoyup édi.

6) Bir oq taş attı. Qazan sındı. Tüfek-endāzlar hem qalın tüfek attılar. Ġalebe

7) kişini ve atnı tüfek bile yumalattılar. Nefer qullardın hem kārker bile reh revā kişi

8) ve at attılar. Köprüg işi yavuġ yétkeç Çehār-şenbe küni Cemāẕiye’l-āḫır ayınıŋ

9) on toquzıda köçüp köprüg üstige kéldük. Afġānlar köprüg bağlamaqnı

10) istib‘ād qılıp temesḫur qılurlar ékendür. Penc-şenbe küni köprüg ṭayyār boldı.

11) Azaġlaq yayaq ve Lāhūr’nı ötüp azaqça uruş boldı. Ādīne küni ġoldın

12) ḫaṣṣa tabin ve oŋ qol ve sol qol yigitleri ve tüfek-endāzlar yayaq öttiler.

13) Afġānlar tamām yayaġlanıp atlanıp filleri bile kélip zor kéltürdiler. Bir dest

14) sol qol kişisini téprettiler. Ġol kişisi ve oŋ qol kişisi toḫtap urup

[337b]

1) ġanīmlerini yandurdılar. İki kişisi qalınıdın tīzraq ayrılıp çaptılar. Birisini uşanda

2) oq tüşürüp alıp qaldılar. Yana biriniŋ atını ve özini qalın urdılar.

3) Atı tuylap yanıp éliniŋ arasıda yıqıldı. Uşol küni yéti sékiz

4) baş kéltürdiler. Qalın kişisige oq yarası ve tüfek yarası boldı. Kéç namāz-ı diger

5) kéçe uruş édi. Kéçe tamām ötkenlerni yanduruldı. Eger uşbu şenbe aḫşāmı

6) kişi ötkerilse édi iḥtimāli bar édi kim ekşerī éligge tüşkey édi. Velī

7) ḫāṭırġa bu yétti kim ötken yıl se-şenbe küni nevrūz küni Sikrī’din Sengā uruş

8) ‘azīmeti bile köçüp şenbe küni yaġını bastuk. Bu yıl çehār-şenbe küni nevrūz

9) küni bu yaġılarnıŋ uruşı ‘azīmeti bile köçtük. Yek-şenbe küni ġanīmġa ẓafer tapsaq

10) ġarāib vāqı‘ātıdındur. Bu cihettin kişi ötkerilmey. Şenbe küni uruşġa

11) kélmediler. Yıraqtın yasapturdılar. Uşbu kün arabalarnı ötkerildi.

12) Uşbu seḥer fermān boldı kim él ötkey. Naqqāre vaqtıda qaravuldın ḫaber kéldi

13) kim ġanīm kişisi qaçıp kétiptür. Çın Témür Sulṭān’ġa ḥükm boldı kim çerigni başlap

14) ġanīmni qavlaġay. Muḥammed ‘Alī Ceng Ceng, Ḥüsāmeddīn ‘Alī Ḫalīfe, Muḥib ‘Alī Ḫalīfe, Kūkī Bābā Qaşqa,

[338a]

1) Dost Muḥammed Bābā Qaşqa, Bāqī Taşkendī, Velī Qızıl başlıqlarnı qavġunçı ta‘yīn qılıldı

2) kim Sulṭān bile bolup Sulṭān’nıŋ sözidin çıqmaġaylar. Sünnet vaqtı mén hem

3) öttüm. Téveni ḥükm boldı. Qoyıraq körülgen güẕer bile ötkey. Ol küni yek-şenbe

4) küni Bengermāvū’nıŋ bir kürūhıda qara su yaqasıġa tüşüldi. Qavġunçıġa ta‘yīn bolġanlar

5) yaḫşı yörümeydürler. Bengermāvū’da tüşken ékendürler. Uşbu namāz-ı pīşīn Bengermāvū’dın

6) tépreptürler. Taŋlası Bengermāvū’nıŋ allıdaġı kölniŋ yaqasıġa tüşüldi. Uşbu

7) kün Toḫta Buġa Sulṭān, Kiçik Ḫān dedemniŋ oġlı kélip maŋa mülāzemet qıldı.

8) Şenbe küni Cemāẕiye’l-āḫır ayınıŋ yégirme toquzıda Leknū’nı seyr qılıp kélip

9) Gūy suyıdın ötüp tüşüldi. Uşbu kün Gūy suyıda ġusl qıldım.

10) Bilmen qulaġımġa su kirdi mü yā havā te‘ṯīridin boldı mu? Oŋ qulaġım tuttı.

11) Velī bir néçe kün ḫaylī aġrıġı yoq édi. Ūd’ġa bir iki köç qala Çın Témür Sulṭān’dın

12) kişi kéldi kim ġanīm Serū deryāsınıŋ ol yüzide olturuptur. Kömek yibersünler.

13) Qaraq başlıq miŋqa çaġlıq yigitni ġol kişisidin kömek érdük. Şenbe küni

14) Receb ayınıŋ yétiside Ūd’tın iki üç kürūh yoqqarıraq Geger bile Serū’nıŋ

[338b]

1) qatılışıda tüşüldi. Uşbu küngeçe Ūd toġrısı Serū'nıŋ narı yüzide Şeyẖ Bāyezīd

2) bar ékendür. Ḫaṭṭ yiberip Sulṭān bile sözleşedür ékendür. Anıŋ ẖaylını Sulṭān

3) ma'lūm qılıp namāz-ı pīşīn Qaraça'ġa kişi yiberip deryā kéçmek bolurlar. Qaraça Sulṭān'ġa qoşulġaç

4) bī-tevaqquf sudın öterler. Élligçe atlıġı üç tört fil bile bar ékendür. Uruş

5) bére almay qaçarlar. Bir néçe kişi tüşürüp baş késip yiberdiler. Bīẖūb Sulṭān ve

6) Terdi Bég ve Bābā Çehre, Qoç Bég, Bāqī Şıġavul Sulṭān'dın soŋra kéçerler. Bulardın

7) burunraq burna kéçkenler Şeyẖ Bāyezīd'ni namāz-ı şāmġaça qavlarlar. Şeyẖ Bāyezīd özini

8) cengelġa salıp qutulur. Çın Témür Sulṭān kéçe qara su yaqasıġa tüşüp yarım kéçe atlanıp

9) yaġı kéyniçe süreler. Qırq kürūhça yol barıp köç ve beshīsi bolġan yerge yéterler.

10) Alar qaçqan ékendürler. Bu yerdin çapqunçı her ṭaraf'ġa ayrılur. Bāqī Şıġavul bir néçe

11) yigit bile yaġınıŋ kéyniçe sürüp köç ve beshīsiġa yétip Af'ġānlarnıŋ yesīrini kéltürdiler.

12) Bir néçe kün Ūd'nıŋ ve bu nevāẖīniŋ żabṭ u rabṭı üçün bu yurtta tevaqquf boldı.

13) Ūd'tın yéti sékiz kürūh yoqqarı Serū deryāsınıŋ yaqasını avlaq

14) yer dép ta'rīf qıldılar. Mīr Muḥammed Cālebān'nı yiberildi. Geger suyınıŋ ve Serū suyınıŋ

[339a]

1) körüp kéldi. Penc-şenbe küni aynıŋ on ikiside avlamaq ẖayālı bile atlandım.

2)

3) Ādīne küni Muḥarrem ayınıŋ üçide ‘Askerī’ni kim Çendīrī yörüşidin burunraq

4) Mültān maṣlaḥatıġa tilep édim, kélip ḫalveṯḫānede mülāzemet qıldı. Taŋlası Ḫ ̌ānd-Emīr

5) müverriḫ ve Mevlānā Şahāb Mu‘ammā‘ī ve Mīr İbrāhīm Qānūnī, Yūnus ‘Alī’niŋ qarābeti kim müddet-i medīd édi

6) kim mülāzemet dā‘iyesi bile Herī’din çıqıp édiler, kélip mülāzemet qıldılar.

7) Yek-şenbe namāz-ı diger aynıŋ béşide Guvālyār seyri dā‘iyesi bile kim kitāblar da Gālyūr

8) bitirler. Cūn’dın kéçip Āgra qal‘āsıġa kirip Faḫr-i Cihān Bégim bile Ḫadīce Sulṭān Bégim

9) bile kim uşol iki üç künde Kābil’ġa ‘azīmet qılmaqçı édiler. Ḫayrbād qılıp atlandım.

10) Muḥammed Zamān Mīrzā ruḫṣat tilep Āgra’da qaldı. Uşol kéçe üç tört kürūh

11) yol yörüp bir köl yaqasıda tüşüp uyquladuk. Namāznı érterek ötep

12) atlanduk. Gembīr suyınıŋ yaqasıda tüşlenip namāz-ı pīşīn andın atlanıp yolda Mollā Refī‘

13) yasaġan sefūfnı keyfiyyet üçün talqan bile çalıp içtik. Bisyār bedḫōr

14) u bī-meze kéldi. Kéç namāz-ı diger Dūlpūr’nıŋ bir kürūhıda ġarb sarı bāġ u ‘imāretiġa

[339b]

1) kim buyurulup édi, kélip tüştüm. Bu bāġ u ‘imāret buyurġan bir taġnıŋ tumşuġınıŋ

2) tükenişi vāqi‘boluptur. Bu taġ tükenişi tumşuq yek-pāre qızıl ‘imāret taşıdındur.

3) Munı buyurup édim kim bu taġnı qazıp yerge yétkürgeyler.

4) Eger yek-pāre taşdın ança bülend qalsa kim yek-pāre taşdın ‘imāret tırāşlasa bolġay.

5) Ḫod ‘imāret tırāş qılġaylar. Eger ança bülend qalmasa bu yek-pāre taşdın hem-vār bolġan

6) ṣaḥnda ḥavż qazılġay. Ança bülend taġ qalmaydur kim yek-pāre taşdın ‘imāret bolġay.

7) Üstād Şāh Muḥammed Seng-tırāş’qa buyuruldı bir külāhdār müṣemmen ḥavż yek-pāre

8) ṣaḥn bolġan taşnıŋ üstide ṭarḥ qıldı. Ḥükm boldı. Seng-tırāşlar be-cidd meşġūl bolġaylar.

9) Bu yek-pāre taşdın ḥavż buyurġan yerniŋ şimāli qalın dıraḫtlardur.

10) Enbe ve cāmen ve her nev‘ dıraḫttın bu dıraḫtlarnıŋ arasıda bir deh-der-deh

11) çāhı buyurup édim. Ol çāh itmāmġa yéte yavuşuptur. Bu çāhnıŋ

12) suyı ol ḥavżġa barur. Bu ḥavżnıŋ ġarb şimālide Sulṭān İskender bendī salıptur.

13) Bendniŋ üstide ‘imāretler qılıptur. Bendtin yoqqarı peşkāl suları

14) yıġılıp uluġ köl bolur. Bu kölniŋ şarq eṭrāfı bāġdur. Kölniŋ şarq

[340a]

1) ṭarafıda hem buyurdum kim yek-pāre taşdın ṣuffe némeler tırāş qılġaylar. Ġarb ṭarafıda

2) mescid buyuruldı. Se-şenbe ve çehār-şenbe bu maṣlaḥatlar üçün Dūlpūr’da turuldı. Penc-şenbe

3) küni atlanıp Çenbel deryāsıdın ötüp namāz-ı pīşīnni deryā yaqasıda qılıp iki namāz

4) arasıda Çenbel yaqasıdın téprep namāz-ı şām bile namāz-ı ẖuften arasıda Kevārī suyıdın

5) ötüp tüştük. Yaġın cihetidin su uluq bolup atnı üzdürür édi.

6) Kéme bile öttük. Taŋlası Ādīne küni kim ‘āşūr édi. Andın atlanıp yolda bir kéntte

7) tüşlenip namāz-ı ẖuften Guvālyār’dın bir kürūh şimāl sarı bir çārbāġda kim mén ötken

8) yıl buyurup édim, kélip tüştüm. Taŋlası namāz-ı pīşīndin soŋ atlanıp Guvālyār’nıŋ

9) şimāli püştelerini ve namāz-gāhını seyr qılıp kélip Guvālyār’nıŋ Hātī Pūl atlıq

10) dervāzesidin kim Rāca Mān-Sing’niŋ ‘imāreti bu dervāzeġa peyvesttür. Kirip

11) Rāca Bikremācīt’niŋ ‘imāretleriġa kim Raḥīmdād anda olturup édi. Kéç namāz-ı diger

12) kélip tüştüm. Uşbu kéçe qulaġımnıŋ teşvīşi cihetidin ve māhtāb hem bā‘iş édi.

13) Efyūn iẖtiyār qıldım. Taŋlası efyūn ẖumārı bisyār teşvīş bérdi. Ḫaylī qay’ qıldım.

14) Bā-vücūd ẖumār Mān-Sing’niŋ ve Bikremācīt’niŋ ‘imāretlerini tamām yörüp seyr qıldım.

[340b]

1) Ġarīb ‘imāretlerdür, egerçi lük-pülük ve bī-seyāqdur. Bu ‘imāretler tamām seng-tırāşīdedindür.

2) Barça rācalar ‘imāretleridin Mān-Sing’niŋ ‘imāretleri yaẖşıraq

3) ve ‘ālīraqtur. Mān-Sing ‘imāretiniŋ tamınıŋ bir żil‘i şarq sarıdur. Bu żil‘ini

4) özge żil‘ilerġa baqa köprek tekellüf qılıptur. Bülendlığı taḫmīnen qırq éllig qarı bolġay.

5) Tamām seng-tırāşīdedin yüzini kéç bile aqartıpturlar. Ba‘żı yerde tört ṭabaqa ‘imārettür.

6) İki qoyığı ṭabaqası ḫaylī qaraŋudur. Andak yaruġluġı müddeti olturġandın soŋra

7) ẓāhir boladur. Bularnı şem‘ bile yörüp seyr qılduk. Bu ‘imāretniŋ her żil‘ide

8) béş künbeẕtür. Bu künbeẕlerniŋ aralarıda kiçik Hindustān destūrı bile çārsū çārsū

9) künbeẕçelerdür. Bu béş uluq künbeẕlerniŋ üstige zer-endūd qılġan mis tenkelerni

10) qadapturlar. Bu tamlarnıŋ taşqarısını yeşil kāşī bile kāşīkārlıq qılıpturlar.

11) Yeşil kāşī bile girdāgirdide tamām kéle dıraḫtlarını körsetiptürler.

12) Şarq sarığı żil‘iniŋ burcıda Hātī Pūl’dur. Pīl’ni hātī dérler; dervāzeni,

13) pūl. Bu dervāzeniŋ çıqışıda bir filniŋ ṣūretini mücessem qılıpturlar. Üstide

14) iki filbān qılıpturlar. Bi‘aynih fil ḫaylī müşābih qılıpturlar. Bu cihettin Hātī Pūl.

[341a]

1) Tört ṭabaqa ‘imāret bar kim bar barıdın qoyığı ṭabaqasınıŋ bu mücessem fil sarı ravzanı bar. Andın

2) fil yavuq körünedür. Yoqqarığı mertebesi ḫod meẕkūr bolġan künbeẕlerdür. İkinçi

3) ṭabaqasıda olturur üyleridür. Bu üyler hem çuqur yerlerde vāqi‘ boluptur.

4) Egerçi Hindustānī tekellüfler qılıpturlar. Velī bī-havāraq yerlerdür. Mān-Sing’niŋ oġlı Bikremācīt’niŋ

5) ‘imāretleri qurġannıŋ şimāli sarı ortada vāqi‘ boluptur. Oġlınıŋ

6) ‘imāretleri atasınıŋ ‘imāretiçe émes. Bir uluq künbeẕ qılıptur. Ḫaylī qaraŋu. Müddeti

7) turġandın soŋra rūşenlıq ẓāhir boladur. Bu uluq künbeẕniŋ astıdaġı

8) bir kiçikrak ‘imārettür. Aŋa ḫod hīç ṭaraf dın yaruġluq kirmes. Uşbu uluq

9) künbeẕniŋ üstide Raḥīmdād bir kiçikrek tālārġına qılıptur. Raḥīmdād uşbu

10) Bikremācīt’niŋ ‘imāretleride olturuptur. Uşbu Bikremācīt’niŋ ‘imāretleridin

11) bir yolı qılıp turlar kim atasınıŋ ‘imāretleriġa barur. Taşqarıdın aṣlā ma‘lūm émes.

12) İçkeridin hem hīç yer körünmes. Ba‘żı yerdin yaruġluq kirer. Ṭavr yolıdur.

13) Bu ‘imāretlerni seyr qılıp atlanıp Raḥīmdād salġan medreseni kézip qurġannıŋ

14) cenūbī ṭaraf ıda bir uluq ḥavżnıŋ yaqasıda Raḥīmdād salġan bāġçeni teferrüc qılıp kéç

[341b]

1) ordu tüşken çārbāġqa kéldük. Bu bāġçede ḫaylī güller tikiptür. Ḫoş qızıl kenīr

2) ḫaylī bar. Bu yerlerniŋ kenīri gül ü şef tālū bolur. Guvālyār’nıŋ kenīri qıpqızıl ḫoşreng kenīrlerdür.

3) Bir pāre qızıl kenīri Guvālyār’dın Āgra bāġlarıġa kéltürüp éktürdüm. Bu bāġ cenūbıda

4) bir uluq köldür. Peşkāl suları bu kölde yıġılur. Bu kölniŋ ġarbıda bir bülend büt-ḫānedür. Sulṭān Şemsüddīn İltutmış

5) bu büt-ḫāneniŋ yanıda bir mescid-i cāmi‘i salıptur. Bu büt-ḫāne ḫaylī bülend büt-ḫānedür. Qurġanda

6) mundın bülendraq ‘imāret yoqtur ve Dūlpūr’nıŋ taġıdın Guvālyār qurġanı ve bu büt-ẖāne müşaẖẖaṣ körünür.

7) Dérler kim bu büt-ẖāneniŋ taşlarını tamām uşbu uluq köldin qazıp alıpturlar. Bu bāġçede

8) bir yıġaç tālār qılıptur. Pestraq bī-endāmraq bāġçeniŋ éşikide Hindustānī vaż’lıq

9) bī-meze eyvānlar qılıptur. Taŋlası namāz-ı pīşīn Guvālyār’nıŋ körmegen yerleriniŋ seyri

10) dā‘iyesi bile atlanıp Mān-Sing’niŋ qurġanıdın taşqarıġı Bādelger atlıq ‘imāretini

11) körüp Hātī Pūl dervāzesidin kirip Urvā dégen yerge barduk. Bu Urvā dégen

12) yer qurġannıŋ ġarbī ṭarafıda bir qul vāqi‘ boluptur. Egerçi bu qul bir faṣīldin kim taġ

13) üstide qılıpturlar, taşqarıdur. Velī bu qulnıŋ deheneside yana iki mertebe bülend faṣīller qılıpturlar.

14) Bu faṣīllerniŋ bülendlıġı otuz qırq qarı yavuşur. İçkeriki faṣīl uzunraq

[342a]

1) Bu faṣīl qolnıŋ bu yüzideki ve ol yüzideki qurġan faṣīliġa peyvest boluptur.

2) Bu faṣīlniŋ ortasıda bu faṣīldin pestraq yana bir faṣīl égiriptürler. Bu faṣīl

3) serāser émes. Ābdüzd maṣlaḥatıġa bu faṣīlni égirgendürler. Bu faṣīlniŋ içide su almaq

4) üçün vāyini qılıpturlar. On on béş zine bile suġa yéter. Bu uluq faṣīlniŋ

5) vāyinlıq faṣīlġa çıqar éşikiniŋ üstide Sulṭān Şemseddīn İltutmış’nıŋ

6) atını taşda qazıp bitiptürler. Tārīẖ-i sene-i ş̱elāş̱in-i u sittmi‘adur. Bu taşqarıġı

7) faṣīlniŋ tüpide qurġandın taşqarı uluq köl tüşüptür. Ġālibā kim kem bolur

8) köl émes. Ābdüzdġa köl suyı barur. Bu Urvā'nıŋ içide yana iki

9) uluq köldür. Qurġan éli bu köllerniŋ suyını özge sularġa tercīḥ qılurlar.

10) Bu Urvā'nıŋ üç ṭarafı yek-pāre taġ vāqi' boluptur. Taşınıŋ rengi

11) Biyāne taşları dék qızıl émestür. Bir néme bī-rengraqtur. Bu Urvā'nıŋ

12) eṭrāfıdaġı yek-pāre qayalarnı qazıp uluq kiçik mücessem bütler tırāş qılıpturlar.

13) Cenūb ṭarafı bir uluq büttür. Bülendlıġı taḫmīnen yégirme qarı bolġay. Bu bütlerni

14) tamām yalaŋaç bī-setr 'avret körsetiptürler. Urvā'nıŋ içideki

[342b]

1) iki uluq kölniŋ eṭrāfıda yégirme yégirme béş çāh qazıpturlar. Bu çāhlardın su tartıp

2) sebzīkārlıqlar qılıp ve güller ve dıraḫtlar ékiptürler. Urvā yaman yer émes. Ṭavr

3) yeridür. 'Aybı eṭrāfıdaġı bütlerdür. Bütlerni hem buyurdum kim bozġaylar.

4) Urvā'dın yana qurġanġa çıqıp Sulṭān Pūl'nıŋ ornını kim kāfirler zamānıdın

5) béri bu dervāze mesdūd ékendür. Teferrüc qılıp namāz-ı şām Raḥīmdād salġan bāġçeġa

6) kélip tüştüm. Ol aḫşām uşol bāġçede oq boldum. Se-şenbe küni aynıŋ

7) on törtide Rānā Sengā'nıŋ Bikremācīt atlıq ikinçi oġlıdın kim anası Pedmāvetī

8) bile Retenbūr qal'āsıda édiler, kişileri kéldi. Guvālyār seyriġa atlanġandın burun

9) hem Bikremācīt'niŋ uluq i'tibārlıq Esūk atlıq Hindūsıdın kişiler kélip

10) qulluq ve ḫıdmetkārlıq iẓhārını qılıp özige yétmiş leklig vech ü istiqāmet

11) istid‘ā qılıp édi. Andaq muqarrer qılıp édi kim Retenbūr’nı tapşurġay. Müdde‘āsı

12) dék pergeneler ‘ināyet qılıp kişilerige ruḫṣat birdük. Guvālyār seyriġa

13) barıladur édi. Ol kişilerige Guvālyār’da mī‘ād qılduk. Mī‘āddın bir néçe kün

14) kéyinrek qaldılar. Bu Esūk Hindū Bikremācīt’niŋ atası Pedmāvetī’ġa yaqın uruq

[343a]

1) bolur émiş. Bu keyfiyyetni analıq oġulluqqa hem iẓhār qılıptur. Olar hem bu Esūk bile

2) müttefiq bolup devlet-ḫˇāhlıq ve ḫıdmetkārlıq qabūl qılıpturlar. Tāç külāh u zer-kemer kim Sengā Sulṭān Maḥmūd’nı

3) basıp Sulṭān Maḥmūd kāfirniŋ qaydıġa tüşkende bu ta‘rīf tāc u külāh u

4) zer-kemerni alıp Sulṭān Maḥmūd’nı qoyup édi. Uşol tāc u külāh u zer-kemer Bikremācīt’te ékendür.

5) Aġası Retensin kim ḥālā atası ornıġa ra‘nā bolup Çitūr’ġa qabżdur. Tāc u külāh bile zer-kemerni

6) inisidin tileptür. Bu birmeydür. Bu kélgen kişilerdin tāc külāh u zer-kemerni maŋa

7) sözletiptür. Retenbūr’nıŋ mübādelesiġa Biyāne’ni tileptür. Biyāne sözidin

8) alarnı ötkerip Şemsābādnı Retenbūr mübādelesiġa va‘de qılduk. Uşol küni

9) oq bu kélgen kişilerige ḫil‘atlar kéydürüp toquz künde Biyāne’ġa kélmek mī‘ādı

10) bile ruḫṣat bérildi. Bu bāġçedin atlanıp Guvālyār’nıŋ büt-ḫānelerini seyr qılduk

11) Ba‘żı büt-ḫāneler du-āşiyāne se-āşiyāne āşiyānları pestraq qadīmi vaż‘lıq

12) izāreside tamām mücessem ṣūretler taşdın qazıpturlar. Ba‘żı büt-ḫāne medrese vaż‘lıq

13) pīş-gāhıda uluq ve bülend künbez medrese ḥücreleri dék ḥücreleri kim bar.

14) Her ḥücreniŋ üstide teng teng künbezler tırāşīde taşdın qılıpturlar. Qoyığı

[343b]

1) ḥücreleride mücessem taşdın bütler tırāş qılıpturlar. Bu ‘imāretlerni teferrüc qılıp Guvālyār’nıŋ

2) ġarbī dervāzesidin çıqıp Guvālyār qurġanınıŋ cenūb ṭarafıdın évrülüp

3) seyr qılıp Raḥīmdād salġan çehārbāġqa kim Hātī Pūl’nıŋ allıdadur, kélip tüştüm.

4) Raḥīmdād ṭoy éşini bu çārbāġda ṭayyār qılıp édi. Yaḫşı işler tartıp qalın pīşkeşler qıldı.

5) Cins ü naqddın tört lek pīşkeş édi. Bu çehārbāġdın atlanıp kéç öz bāġımġa

6) kéldim. Çār-şenbe küni aynıŋ on béşide Guvālyār’nıŋ şarq cenūbı sarı ābşārnı

7) kim Guvālyār’dın altı kürūh yoldur, seyr qıla bardım. Mundın kéçrek atlanılġan ékendür.

8) Ābşārġa kéç namāz-ı pīşīn yétiştük. Bir arġamçı bülend qayadın bir tégirmen suyı şarıldap

9) tüşedür. Bu su tüşer yerdin qoyıraq uluq köl boluptur. Bu ābşārdın

10) yoqqarı bu su yek-pāre qayanıŋ üstidin aqıp kéledür. Bu sunıŋ tüpi yek-pāre

11) taşdur. Her yerde her yerde tüşüp köl boluptur. Bu sunıŋ yaqalarıda yek-pāre pārçe pārçe

12) taşlar tüşüptür. Olturġu dék velī bu su dā‘imī émes émiş. Ābşārnıŋ

13) üstide olturup ma‘cūn yédük. Su yoqqarı barıp sunıŋ bidāyetiġaça seyr qılıp

14) yanıp bir bülendī üstige çıqıp müddeti olturduk. Sāzendeler sāz çaldılar ve gūyendeler

[344a]

1) néme ayttılar. Ābnūs yıġaçını, kim Hind éli tindū dérler, körmegenlerge körsetildi.

2) Andın yanıp taġdın tüşüp namāz-ı şām bile namāz-ı ẖuftenniŋ arasıda andın atlanduk.

3) İki pāsġa yavuq bir yerde kélip uyquladuk. Künniŋ bir peheri bola çārbāġqa kélip

4) tüşüldi. Ādīne küni aynıŋ on yétiside Sūhcene dégen Ṣalāḥiddīn'niŋ zād u

5) būd kéntini ve kéntidin yoqqarı taġ arasıdaġı ve qol içideki līmū ve sedāfel bāġını

6) seyr qılıp bir peherde kélip çārbāġqa tüştüm. Yek-şenbe küni aynıŋ on toquzıda

7) taġdın burunraq çārbāġdın atlanıp Kevārī suyıdın ötüp tüşlendük.

8) Namāz-ı pīşīn andın atlanıp āftāb olturur maḥall suyıdın ötüp namāz-ı şām namāz-ı ẖuften

9) arasıda Dūlpūr qurġanıġa kirip çerāg bile Ebū'l Feṯḥ salġan ḥammāmnı seyr qılıp andın

10) atlanıp yaŋı çārbāġ salġan yerge bend başıġa kélip tüşüldi. Taŋlasıġa buyurulġan

11) yerlerni yörüp seyr qıldım. Yek-pāre taşda buyurġan külāhdār ḥavżnıŋ yüzini

12) bir mertebe tamām kötermeydürler édi. Buyuruldı kim seng-tırāşlar köprek kélip

13) bir mertebe ḥavżnıŋ tüpini dürüst alsunlar kim su qoyup eṭrāfını terāzū qılsa bolġay.

14) Kéç namāz-ı diger ḥavżnıŋ mertebe yüzini tamām aldılar. Buyurdum kim su toldurdılar.

[344b]

1) Eṭrāfını su bile terāzū qılıp hem-vār qılmaqqa meşġūl boldılar. Bu nevbet yana bir ābḫāne buyurdum

2) kim yerini yek-pāre taşdın tırāş qılġaylar. İçideki kiçik ḥavżnı hem yek-pāre taşdın

3) qazġaylar. Dü-şenbe küni ma‘cūn ṣoḥbeti boldı. Se-şenbe küni hem anda oq édim. Çehār-şenbe

4) kéçesi ağız açıp néme yép Sikrī’ġa barmaq ‘azīmeti bile atlanıldı. İki peherġa yavuq bir yerde

5) tüşüp uyquladuk. Qulaġımġa bilmen savuqnıŋ te‘ŝīri boldı oḫşar.

6) Bu aḫşām asru köp aġrıdı. Uyqulay almadım. Taŋ başıda bu yerdin téprep bir peherde

7) Sikrī’de salġan bāġqa yétip tüşüldi. Bāġnıŋ tamı ve çāhnıŋ ‘imāretleri ḫāṭır-ḫˇāh bolmaġan

8) cihetidin iş üstidekilerni tehdīd ü siyāset qılıldı. Sikrī’din namāz-ı diger

9) bile namāz-ı şām arasıda atlanıp Medhākūr’dın ötüp bir yerde tüşüp uyquladuk.

10) Andın atlanıp bir peher bola Āgra’ġa kélip qal‘āda Ḫadīce Sulṭān Bégim qalıpturlar. Körüp

11) Cūn’dın ötüp Heşt-Behişt bāġıġa kéldim. Şenbe küni Ṣafer ayınıŋ üçide uluq

12) ‘amme bégimlerdin üç bégim Bedīül Cemāl Bégim, Aq Bégim, kiçik bégimlerdin Ḫˇānzāde Bégim

13) Sulṭān Mes’ūd Mīrzā’nıŋ qızı, yana Sulṭān Baḫt Bégim’niŋ qızı, yana Yenge Çiçem’niŋ,

14) Zeynep Sulṭān Bégim bolġay nebīrsi kélip Tūde'din ötüp maḥallāt yaqasıda deryā qıraġıda

[345a]

1) tüşüp édiler. Barıp namāz-ı diger bile namāz-ı şāmnıŋ arasıda kördüm. Andın kéme bile

2) oq kéldim. Dü-şenbe Ṣafer ayınıŋ béşide Bikremācīt'niŋ burunġı élçi ve sonġı élçisige

3) bayrı behrelig Hindūlardın Dīve'niŋ oġlı Hāmūsī'ni qoşup yiberildi

4) kim Retenbūr'nı tapşurmaq üçün ḫıdmetkārlıqnı qabūl qılmaq üçün öz rāh

5) u resmi bile 'ahd u şarṭ qılġay. Bizniŋ bu barġan kişi körüp bilip inanıp

6) kélgey. Ol bu aytġanlarnıŋ üstige tursa mén hem va'de qıldım kim

7) Téŋri rāst kéltürse atasınıŋ ornıġa ra'nā qılıp Çitūr'da olturġuzay.

8) Uşbu furṣatlarda Dehlī'daġı ve Āgra'daġı İskender bile İbrāhīm'niŋ

9) ḫizāneleri tamām boldı. Çerig yaraġıġa ve top u tüfekçiniŋ dārū ve çaydaġıġa

10) Penc-şenbe küni Ṣafer ayınıŋ sékizide cemī' vechdārnıŋ vechidin ṣad-sī fermān boldı

11) kim dīvānġa tüşürüp bu esbāb u ālātqa ṣarf u ḫarc qılġaylar.

12) Şenbe küni aynıŋ onıda Sulṭān Muḥammed Baḫşī'niŋ Ṣāh Qāsım atlıq piyādesini

13) kim bir qatla Ḫorāsān ehliġa istimālet fermānları éltip édi. Yana

14) Herī'ge yiberildi. Bu maẓmūn bile fermānlar éltti kim Hindustān'nıŋ ġarb ve şarq

[345b]

1) yağılarıdın ve kāfirleridin Téŋri ‘ināyeti bile ḫāṭırlar cem‘ boldı. Uşbu yaz Téŋri

2) kéltürse elbette özümizni her nev‘ qılıp yétkürkümizdür. Aḥmed Afşār’ġa hem fermān yiberildi.

3) Fermānnıŋ ḫāşiyeside öz ḫaṭṭım bile bitip Ferīdūn Qobūzī’ni tiledim. Uşbu kün pīşīn

4) sīmāb yémekni bünyād qıldım. Çehār-şenbe küni aynıŋ yégirme biride bir Hindustānī

5) pāçı Kāmrān’nıŋ ve Ḫ̌āce Dost Ḫ̌āvend’niŋ ‘arżā-dāştlarını kéltürdi.

6) Ḫ̌āce Dost Ḫ̌āvend Ẕī’l-ḥicce ayınıŋ onıda Kābil’ġa barıp Humāyūn qaşıġa téprep ékendür.

7) Hūbiyān’da Kāmrān’nıŋ kişisi Ḫ̌āce’ġa barur kim “Ḫ̌āce kélsünler. Her né

8) kim fermān boluptur yétkürsünler. Söz onnı sözletip barsunlar.” Kāmrān

9) Ẕī’l-ḥicce ayınıŋ on yétiside Kābil’ġa kélgendür. Ḫ̌āce bile sözleşip Ḫ̌āce uşbu

10) Ẕī’l-ḥicce ayınıŋ yégirme sékizide Qal‘ā-i Ẓafer’ġa uzatur. Bu kélgen ‘arżā-dāştlarda

11) yaḫşı ḫaberler édi. Şāhzāde Ṭahmāsb Özbek’niŋ def‘iġa ‘azīmet qılıp Reniş Özbek’ni

12) Dāmġān’da alıp olturup élini qatl-ı ‘āmm qılur. ‘Ubeyd Ḫān Qızılbaş

13) ḫaberini taḥqīq tapqaç Herī girdidin qopup Merv’ġa barıp Semerqand ve ol nevāḥīdaġı

14) sulṭānlarnı Merv’ġa tiler. Māverā’ün-nehr’daġı sulṭānları tamām Merv’ġa kömekke

[346a]

1) barurlar. Bu ḫaberni hem uşbu pāçī kéltürdi kim Humāyūn'nıŋ oġlı bolmış.

2) Yādigār Ṭagāyin'niŋ qızıdın Kāmrān hem Kābil'de kedḫüdā boladur émiş. Ṭaġāyisi

3) Sulṭān 'Alī Mīrzā'nıŋ qızını aladur émiş. Uşbu kün Seyyid Deknī Şirāzī Cībeger'ġa

4) ḫil'at kéydürüp in'ām qılıp fevvārelıq cāhnı buyurduk kim

5) bilüriçe itmāmġa yétkürgey. Ādīne küni aynıŋ yégirme üçide ḥarāreti

6) bedenimde ẓāhir boldı. Andaq kim cum'ā namāzını mescidte teşvīş bile ötedim. Namāz-ı pīşīn

7) iḥtiyāṭını kélip kitābḫānede bir zamāndın soŋ meşaqqat bile ötedim. İndini

8) Yek-şenbe küni ısıtıp azraq titredim. Se-şenbe kéçesi Ṣafer ayınıŋ yégirme

9) yétiside Ḫażret-i Ḫˇāce 'Ubeydullāh'nıŋ Vālidiyye risālesini naẓm qılmaq

10) ḫāṭırımġa kéçti. Ḫażret'niŋ rūḥıġa ilticā qılıp köŋlümge kéçürdüm kim "Eger

11) bu manżūm ol Ḫażretniŋ maqbūlı bolur ḫod néçük kim ṣāḥib-i Qasīde-i Bürde'niŋ

12) qasīdesi maqbūl tüşüp özi iflīç marażıdın ḫalāṣ boldı.

13) Mén daġı bu 'ārıżādın qutulup naẓmımnıŋ qabūlıġa delīli bolġusıdur."

14) Uşbu niyyet bile remel-i müseddes-i maḫbūn 'arūz u żarb gāh ebter gāh maḫbūn maḥẕūf

[346b]

1) veznide kim Mevlānā 'Abdürraḥman Cāmī'niŋ *Sübḥā*'sı hem bu vezndedür. Risāle naẓmıġa

2) şüru‘ qıldım. Hem uşal kéçe on üç beyt aytıldı. İltizām yosunluq künde on

3) beyttin kemraq aytılmas édi. Ġālibā bir kün terk boldı. Ötken yıl ve her maḥall

4) mundaq ‘ārıżā kim boldı. Aqallı bir ay qırq künge tarttı. Téŋri ‘ināyeti bile Ḫażret’niŋ

5) himmetidin Penc-şenbe küni aynıŋ yégirme toquzıda andakı efsürde boldı. Özge

6) bu ‘ārıżādın ḫalāṣ boldum. Şenbe küni Rebī‘ü’l-evvel ayınıŋ sékizide risāle

7) sözlerini naẓm qılmaġ iḫtitāmıġa yétti. Bir kün éllig iki beyt aytıldı. Çehār-şenbe

8) küni aynıŋ yégirme sékizide eṭrāf u cevānibqa çeriglerge fermānlar yiberildi kim

9) yaqın furṣatta Téŋri yétkürse çerig atlanġumızdur. Çerig yaraġı bile bat

10) yétişe kélsünler. Yek-şenbe küni Rebī‘ü’l-evvel ayınıŋ toquzıda Bég Muḥammed Ta‘liqçi

11) kéldi. Ötken yıl Muḥarrem ayınıŋ āḫırıda Humāyūn’ġa ḫil‘at ve at éltip édi.

12) Dü-şenbe küni aynıŋ onıda Bikkine Veys Lāġarī bile Beyan Şeyḫ atlıq Humāyūn’nıŋ

13) bir nökeri Humāyūn’nıŋ qaşıdın kéldiler. Bikkine Humāyūn’nıŋ oġlınıŋ

14) süyünçisige kéliptür. Atını El-Amān qoyuptur. Şeyḫ Ebū’l Vecd velādetiġa tārīḫ

[347a]

1) şāh-ı sa‘ādet-mend tapıptur. Beyan Şeyḫ Bikkine’din ḫaylī soŋra çıqıptur. Ādīne küni

2) Ṣafer ayınıŋ toquzıda Kişm’niŋ ayaġıda Dü-şenbe dégen yerdin Humāyūn’dın

3) ayrılıptur. Dü-şenbe küni Rebī‘ü’l-evvel ayınıŋ onıda Āgra’ġa kéldi. Çald

4) kéldi. Yana bir qatla hem uşbu Beyan Şeyḫ Qal‘ā-i Ẓaferdin Qandahār’ġa on bir künde

5) barıp édi. Şāhzāde’niŋ kélgeniniŋ ve Özbek’niŋ şikest tapqanınıŋ

6) ḫaberini bu Beyan Şeyḫ kéltürdi. Tafṣīli budur kim Şāhzāde Ṭahmāsb ‘Irāq’dın

7) qırq miŋ kişi bile Rūm destūrı tüfek ve araba tertīb qılıp tīz oq

8) yörüp kélip Bistām ve Dāmġān’da Reniş Özbek’ni alıp éli bile qırıp

9) tīz oq öter. Képek Bī’niŋ oġlı Qanber ‘Alī’ni hem Qızılbaş adamı basar. Azaġlaq

10) kişi bile ‘Ubeyd Ḫān qaşıġa kélür. ‘Ubeyd Ḫān Herī nevāḥīside

11) turuş yaraġını tapmay cemī‘ Belḫ ve Ḥiṣār ve Semerqand ve Taşkend’deki ḫān ve sulṭānlarġa

12) qadaġa bile kişiler çapturur. Özi Merv’ġa kélür. Bat oq yıġılurlar.

13) Taşkend’tin Süyünçük Ḫān’nıŋ uluġıdın kiçikrek oġlı Baraq Sulṭān,

14) Semerqand ve Meyān Kāl’dın Küçüm Ḫān ve Ebū Sa‘īd Sulṭān ve Pulad Sulṭān ve

[347b]

1) Cānī Bég Sulṭān oġlanları bile ve Ḥiṣār’dın Ḥamza Sulṭān bile Mehdī Sulṭān

2) ve cemī‘ sulṭānlar bat oq barıp Merv’de ‘Ubeyd Ḫān bile mülḥaq bolurlar. Yüz béş

3) miŋ kişi bolurlar. Bularnıŋ tilcisi mundaq ḫaber kéltürür kim Şāhzāde

4) ‘Ubeyd Ḫān’nı Herī’niŋ nevāḥīside azaġlaq çerig bile öltürüptür

5) dép qırq miŋ kişi bile ıldām kéliptür. Ḥālā bu cem‘iyyetniŋ ḫaberini tapıp

6) Rādegān Ölengi’de ḫandaqlap öltürüptürler. Özbekler bu ḫaberni

7) tapıp ġanīmni közge ilmey kéŋeşni muŋa qoyarlar kim barça ḫān

8) ve sulṭānlar Meşhed'te olturur biz. Bir néçe sulṭānnı yégirme miŋ kişi

9) bile ta'yīn qılur biz kim Qızılbaş'nıŋ ordusınıŋ nevāḥīside yörüp başını

10) çıqarġalı qoymas. 'Aqreb bolġaç yadaçılarġa buyurur biz kim

11) yada qılġaylar. Uşbu rengde 'ācizlendürüp alur biz dép Merv'din köçerler. Ṣāhzāde

12) Meşhed'din çıqıp Cām u Ḫırgird nevāḥīside muqābele bolurlar.

13) Şikest Özbek sarı vāqi' bolur. Qalın sulṭān giriftār bolup qatlġa

14) barur. Bir ḫaṭṭta ḫod andaq bitip édiler kim Küçüm Ḫān'dın özge

[348a]

1) hīç sulṭānnıŋ taḥqīq çıqqanı müşaḫḫaṣ émes. Çerig bile bolġan kişilerdin henüz

2) kişi kélmeydür. Ḥişār'daġı sulṭānlar Ḥişār'nı taşlap çıqarlar. Cümle kim aṣl-i atı

3) İsmā'īldür. İbrāhīm Cānī'niŋ oġlı Ḥişār qurġanıda ékendür. Uşol Beyan Şeyḫ'din

4) oq Humāyūn'ġa Kāmrān'ġa ḫaṭṭlar bitip tīz oq yanduruldı. Ādīne küni aynıŋ

5) on törtide ḫaṭṭ ve kitābetler ṭayyār bolup Beyan Şeyḫ'qa tapşurup ruḫṣat

6) bérildi. Şenbe küni aynıŋ on béşide Āgra'dın uzadı. Humāyūn'ġa bitilgen

7) ḫaṭṭnıŋ sevādı. Humāyūn'ġa müştāqlıqlar bile saġınıp selām dégeç söz ol

8) kim dü-şenbe küni Rebī'ü'l-evvel ayınıŋ onıda Bikkine bile Beyan Şeyḫ kéldiler. Ḫaṭṭlardın

9) ve 'arżādāştlardın ol yüzdeki bu yüzdeki keyfiyyet u ḥālāt

10) müşaḫḫaṣ u ma'lūm boldı. Şükr bérmiş saŋa ḥaqq ferzendi

11) Saŋa ferzend u maŋa dil-bendi. Téŋri te‘ālā mundaq süyünçlerni

12) maŋa ve saŋa hemīşe ruzī qılġay āmīn yā rabbel‘ālemīn. Atını El-Amān

13) qoymış sén. Téŋri mübārek qılġay. Velī bā-vücūd kim özüŋ bitip sén

14) mundın ġāfil bolup sén kim keşret-i isti‘māl bile ‘avām “Ālāmā” dérler. Yā “El-Amān”

[348b]

1) dérler. Özge mundaq elīf-lām atta kem bolur. Téŋri atını ve ẕātını ferḫunde ve mübārek qılġay.

2) Maŋa ve saŋa köp yıllar bisyār qarnlar El-Amānnı devlet ve sa‘ādet bile tuta

3) bérgey. Basa Téŋri te‘ālā öz fażl u keremi bile bizniŋ işimizni yasaydur. Mundaq qayu

4) qarnlarda tapılmas. Basa se-şenbe küni aynıŋ on biride erācīf ḫaber kéldi kim Belḫ

5) éli Qurbān’nı tilep Belḫ’qa kivürmişler. Basa Kāmrān’ġa ve Kābil’daġı béglerge fermān boldı

6) kim barıp saŋa qoşulup Ḥiṣār yā Semerqand yā her sarıġa kim ṣalāḥ devlet bolsa

7) yörügey siz. Téŋriniŋ ‘ināyeti bile yaġılarnı basıp vilāyetlerni alıp

8) dostlarnı şād düşmānlarnı nigūn-sār qılġay siz. İnşā’allāh te‘ālā sizleriniŋ

9) cān tartıp qılıp çapmaq maḥalllerŋizdür. Qapuda kélgen işni taqṣīr qılmaŋız. Girāncānlıq

10) bile kāhillıq pādişāhlıq bile rāst kélmes. *Cihāngīri tevaqquf ber neyābed*

11) *Cihān ānrā buvad kū bih şitābed / Heme çīzī zi rūy-i kedhüdā’ī*

12) *Sükūn mīyābed illā pādişāhī.* Eger Téŋri ‘ināyeti bile Belḫ ve Ḥiṣār vilāyeti

13) müyesser u musaḫḫar bolsa Ḥiṣār’da séniŋ kişiŋ bolsun. Belḫ’te Kāmrān’nıŋ kişisi bolsun.

14) Eger Téŋri ‘ināyeti bile Semerqand hem musaḫḫar bolsa Semerqand’ta sén olturġıl. Ḥiṣār vilāyetini

[349a]

1) İnşā’allāh ḫālişe qılġumdur. Eger Kāmrān Belḫ’ni azırġansa ‘arżā-dāşt qılıŋ.

2) İnşā’allāh anıŋ quṣūrını uşol vilāyetlerdin oq rāst qılġumızdur. Basa

3) sén öziŋ bilür édiŋ kim dā‘im bu qā‘ide mer‘ī édi. Altı ḥişşe saŋa bolsa

4) béş ḥişşe Kāmrān’ġa bolur édi. Hemīşe bu qā‘ideni mer‘ī tutup mundın tecāvüz qılmaŋ.

5) Basa anıŋ bile yaḫşı ma‘āş qılġay sén. Uluqlar köterimlig

6) kérek. Ümīdim bar kim sén hem yaḫşı iḫtilāṭ qılġay sén. Anıŋ hem müteşerri‘ ve yaḫşı

7) yigit qopuptur. Ol hem mülāzemet ve yekcihetlıqta taqṣīr qılmaġay. Basa

8) sénden azraq kilem bar. Bu iki üç yıldın béri bir kişiŋ kélmedi.

9) Mén yibergen kişi hem rāst bir yıldın soŋra kéldi. Mundaq bolur mu? Basa

10) ḫaṭṭlarıŋda yalġuzluq yalġuzluq kim dép sén. Yalġuzluq pādişāhlıqta

11) ‘aybtur. Néçük kim déptürler: *Eger pāybend-ī rıżā pīş gīr.*

12) *Ve ger yeksuvār-ī, ser-i ḫ ̌īş gīr.* Hīç qaydı pādişāhlıq qaydıça

13) yoqtur. Pādişāhlıq bile yalġuzluq rāst kélmes. Basa mén dégendik

14) bu ḫaṭṭlarıŋnı bitip sén ve oqumay sén. Né üçün kim eger oqur ḫayāl

[349b]

1) qılsaŋ édi oquy almas édiŋ. Oquy almaġandın soŋ elbette taġyīr bérür édiŋ.

2) Ḫaṭṭıŋnı ḫod teşvīş bile oqusa boladur. Velī asru muġlaqtur. Neşr

3) muʿammā hīç kişi körgen émes. İmlā'ŋ yaman émes. Egerçi ḫaylī rāst émes. "İltifāt"nı

4) ṭā bile bitip sén. "Qūlunç"nı yā bile bitip sén. Ḫaṭṭıŋnı ḫod her ṭavr qılıp

5) oqusa boladur. Velī bu muġlaq elfāẓıŋdın maqṣūd tamām mefhūm bolmaydur.

6) Ġālibā ḫaṭṭ bitirde kāhillıġıŋ hem uşbu cihettindür. Tekellüf qılay dép sén

7) ol cihettin muġlaq boladur. Mundın narı bī-tekellüf u rūşen u pāk elfāẓ

8) bile biti. Hem saŋa teşvīş azraq bolur ve hem oquġuçıġa. Basa uluq iş

9) üstige bara sén. İş körgen rāy ve tedbīrlıq bégler bile kéŋeşip

10) alarnıŋ sözi bile ʿamel qılġay sén. Eger méniŋ rıżāmnı tiler sén ḫalvetnişīnlıqnı

11) ve él bile kem-iḫtilāṭlıqnı berṭaraf qılġıl. Künde iki nevbet iniŋni

12) ve béglerni iḫtiyārlarıġa qoymay qaşıŋġa çarlap her maṣlaḥat bolsa

13) kéŋeşip bu devlet-ḫᵛāhlarnıŋ ittifāqı bile her sözünge qarār bérgey

14) sén. Basa Ḫᵛāce Kelān méniŋ bile üstāḫāne iḫtilāṭ qıla örgenip édi. Sén

[350a]

1) dağı néçük Téŋri ʿināyeti bile ol sarılar iş azraq bolsa Kāmrān'ġa iḫtiyāc bolmasa

2) Kāmrān Belḫ'te mażbūṭ kişilerni qoyup özi méniŋ qaşımġa kélsün. Basa munça

3) feṭḥ ü ẓaferler Kābil'de ékende boldı. Kābil'ni şükün tutuptur mén. Anı ḫālişe qıldım.

4) Hīç qaysıŋız ṭamaʿ qılmaġay siz. Basa yaḫşı barıp sén. Sulṭān Veys'niŋ köŋlini

5) alıp sén. Anı qaşınġa kéltürüp anıŋ rāyı bile ‘amel qılġay sén kim iş bilür kişidür.

6) Çerigni yaḫşı yıġıp yörügey sén. Aġız sözleridin Beyan Şeyḫ ṣāḥib-vuqūfdur.

7) Ma‘lūm bolġusıdur dép müştāqlıqlar bile selām. Penc-şenbe küni Rebī‘ü’l-evvel

8) ayınıŋ on üçide bitildi. Kāmrān’ġa ve Ḫˇāce Kelān’ġa dağı uşbu mażmūn

9) bile öz éligim bile ḫaṭṭlar bitip yiberdim. Çehār-şenbe küni aynıŋ toquzıda

10) mīrzālar ve sulṭānlar Türk ve Hind ümerāsını çarlap meşveret qılıp sözni

11) muŋa qoyıldı kim bu yıl ḫod elbette sarı çerig yörümek kérek.

12) Özümizdin burunraq ‘Askerī Pūreb’qaça müteveccih bolġay. Geng deryāsıdın

13) narıġı selāṭīn ü ümerā çerigleri bile ‘Askerī’ge kélip qoşulup her sarıġ

14) kim ṣalāḥ devlet bolsa ‘azīmet qılġaylar. Bu keyfiyyetlerni bitip şenbe küni aynıŋ

[350b]

1) yégirme ikiside on altı künlüg molcar bile Ġıyāṣeddīn Qurçı’nı Sulṭān Cüneyd Barlās

2) başlıq Pūreb ümerāsıġa çapturuldı. Aġız sözleri bu boldı kim żarbzan

3) ve araba ve tüfek uruş esbāb u ālātıdur. Bular ṭayyār bolġunça özümizdin

4) ilgerirek ‘Askerī’ni yiberildi. Geng’niŋ narı yüzideki cemī‘ selāṭīn ve

5) ümerāġa fermān boldı kim ‘Askerī qaşıġa yıġılıp her sarıġı ṣalāḥ devlet bolsa

6) Téŋri ‘ināyeti bile müteveccih bolġay. Andaġ devlet-ḫˇāhlar bile meşveret qılıŋ.

7) Eger maŋa iḥtiyāclıq iş bolsa uşbu mī‘ād bile barġan kişi

8) kélgeç oq bī-tevaqquf inşā’allāh te‘ālā atlanġumdur. Eger Bengāle yekcihetlıq

9) ve iḫlāṣ maqāmıda bolsa ve ol arada maŋa iḥtiyāc bolġū dék iş bolmasa

10) anı hem şerḥ bile ‘arżdāşt qılıŋ. Baqıp turup bolmas. Özge sarı

11) ‘azīmet qılġumdur. Sizler devlet-ḫˇāhlıqnıŋ meşvereti bile ‘Askerī’ni alıp

12) yörüp andaġı işlerge Téŋri te‘ālā ‘ināyeti bile fayṣal bérgey siz. Şenbe küni

13) Rebī‘ü’l-evvel ayınıŋ yégirme toquzıda ‘Askerī’ge muraṣṣā‘ kemer-ḫançer bile pādişāhāne

14) ḫil‘at kéydürüp ‘alem ve ṭuġ ve naqqāre ve ṭavīle topçaq ve on fil ve qaṭār téve ve qaṭar ḫacīr

[351a]

1) pādişāhāne esbāb u ālāt in‘ām boldı. Ḥükm boldı kim dīvān başıda olturġay. Mollā sıġa

2) ve iki ategesige tügmelig çekmenler ve yana özge nökerlerige üç toquz ton in‘ām boldı. Yek-şenbe

3) küni aynıŋ ṣalāḥıda Sulṭān Muḥammed Baḫşī’niŋ üyige bardım. Pāyendāẕ salıp saçıq

4) kivürdi. Naqd ü cinsdin iki lekdin köprek néme pīşkeş qıldı. Aş ve pīşkeş tartılġandın

5) soŋ yana bir ḥücresiġa barıp olturup ma‘cūn yédük. Andın üç peherde çıqıp

6) sudın ötüp ḫalvetḫāne kélildi. Penc-şenbe küni Rebī‘ü’l-āḫır ayınıŋ törtide mundaq

7) muqarrer boldı kim Āgra’dın Kābil’ġaça Çıqmaq Bég Şāhī Tamġaçı’nıŋ nevīsendelıġı bile

8) ṭınāb urġay. Her toquz kürūhda menār qoparġaylar kim menārnıŋ bülendlıġı on iki

9) qarı bolġay. Üstide bir çārdere qoparġaylar. Her on sékiz kürūhda altı yam atı

10) bağlaġaylar. Yamçı ve sāyiske ‘ulūfe ve atlarġa ‘alīq ta‘yīn bolġay. Andaq fermān boldı

11) kim bu yam atı bağlatur yer eger bir ḫālişeġa yavuq bolsa bu meẕkūr bolġanlarnı

12) andın serencām qılsunlar. Yoq érse her bégniŋ pergenesige vāqi‘ bolsa anıŋ ‘uhdesige qılsunlar.

13) Uşbu kün Çıqmaq bile Şāhī Āgra’dın çıqtılar. Bu kürūhlarnı mīl bile

14) muvāfıq ta‘yīn qılıldı. Néçük kim *Mübīn*’de meẕkūrdur:

[351b]

1) Tört miŋdür qadem bile bir mīl / Bir kürūh anı Hind éli dér bil.

2) Dédiler bir yarım qarı bir qadem / Her qarı bil ki bardur altı tutam.

3) Her tutam tört ilig, yana her ilig / Altı cev ‘arżı boldı bil bu bilig.

4) Peymāyiş ṭınābını bu meẕkūr bolġan bir yarımqarı bile kim toquz tutam bolġay.

5) Qırq qarı ta‘yīn qılıldı kim bu yüz ṭınābı bir kürūh bolġay. Şenbe küni aynıŋ

6) altısıda ṭoy boldı. Qızılbaş ve Özbek ve Hindūlarnıŋ élçileri bu ṭoyda

7) bar édiler. Qızılbaş élçilerdin oŋ qolda yétmiş séksen qarı yıraqraq

8) şamyane ber-pāy qılıp olturġuzuldı. Fermān boldı kim béglerdin Yūnus ‘Alī

9) Qızılbaşlar bile olturġay. Sol qolda hem bu destūr bile Özbek élçileri

10) olturup béglerdin ‘Abdullāh’qa fermān boldı kim bular bile olturġay.

11) Mén yaŋı salġan müṣemmen ḫaspūş tālārnıŋ şimāli żil‘ide olturdum. Oŋ

12) qolumda béş altı qarı Toḫta Buġa Sulṭān ve ‘Askerī ve Ḫażret Ḫˇāce’niŋ

13) evlādı Ḫᵕāce ‘Abdu’l-Şehīd ve Ḫᵕāce Kelān ve Ḫᵕāce Çiştī ve Ḫalīfe ve yana Semerqand’dın

14) kélgen ḫᵕācelerniŋ tevābi‘i ḥāfıẓ ve mollā lar olturdılar. Sol qolumda béş altı

[352a]

1) qarı Muḥd Zamān Mīrzā ve Tang-Atmış Sulṭān ve Seyyid Refī‘ ve Seyyid Rūmī

2) ve Şeyḫ Ebū’l Feṭḥ ve Şeyḫ Cemālī ve Şeyḫ Şahābeddīn ‘Arab ve Seyyid Dekenī olturdılar. Cemī‘ selāṭīn ü

3) ḫavānīn ü ekābir ü ümerā aşdın burun qızıldın aqdın qaradın raḫttın

4) cinsdin saçıqlar kivürdiler. Buyurdum kim allımda zīlūce saldılar. Qızıl

5) ve aqnı bu zīlūce üstige töktiler. Raḫt ve aq pārçe ve bedrelerni hem qızıl

6) ve aqnıŋ yanıda tūde qıldılar. Aşdın burunraq saçıq kivürür eşnāsıda

7) mest téveler ve fillerni utrudaġı aralda uruşqa saldılar. Bir néçe

8) qoçqar hem uruşturdılar. Bulardın soŋ küştīgīrler küştī tuttılar.

9) Uluġ aş tartılġandın kéyin Ḫᵕāce ‘Abdul Şehīd bile Ḫᵕāce Kelān’ġa örmek

10) ebrelik kīş cébeler münāsib ḫil‘atlar bile kiydürüldi. Mollā Ferruḫ ve Ḥāfıẓ

11) başlıq bile kélgenlerige çekmenler kiydürüldi. Küçüm Ḫān’nıŋ élçisige

12) ve Ḥasan Çelebī’niŋ inisige hem qumāş başlıq tügmelig kīş cébeler ferāḫ-verī

13) ḫil‘atlar ‘ināyet boldı. Ebū Sa‘īd Sulṭān’nıŋ ve Mihr-Bān Ḫānım’nıŋ ve oġlınıŋ

14) Pulad Sulṭān’nıŋ élçilerige ve Şāh Ḥasan’nıŋ élçisige tügmelig çekmenler qumāş

[352b]

1) tonlar in‘ām boldı. İki ḫᵕāceġa ve iki uluġ élçige kim Küçüm Ḫān’nıŋ nökeri

2) ve Ḥasan Çelebī’niŋ inisi bolġay. Kümüş taşı bile altun ve altun taşı bile kümüş

3) tartılıp in‘ām boldı. Altun taşı béş yüz miṣqāldur kim Kābil taşı bile bir sir bolġay.

4) Kümüş taşı iki yüz éllig miṣqāldur kim Kābil’niŋ yarım sir bolġay.

5) Ḫ̆āce Mīr Sulṭān’ġa ve oġlanlarıġa ve özge élçilerge hem altundın kümüşdin

6) terkeş bile in‘āmlar boldı. Yādigār Nāṣır’ġa kemer-ḫançer in‘ām boldı. Yana Mīr Muḥammed Cālebān

7) Geng deryāsıġa yaḫşı köprüg baġlaġan üçün müstevcib ‘ināyet bolup édi.

8) Bu Mīr Muḥammed’ġa ve yana tüfek-endāzlardın Pehlivān Ḥacı Muḥammed ve Pehlivān Behlūl ve Velī Parsçı’ġa

9) yeke ḫançer ‘ināyet boldı. Üstād ‘Alī Qulı’nıŋ oġlıġa hem ḫançer in‘ām boldı.

10) Yana Seyyid Dāvud Germsīrī’ġa qızıldın aqdın in‘ām boldı. Yana qızım Ma‘ṣūme’niŋ

11) ve oġlum Hindāl’nıŋ nökerlerige tügmelig çekmenler ve qumāş ḫil‘atlar in‘ām boldı.

12) Yana Andicān’dın ve bī-vilāyet ve bī-vaṭan yörügen yerlerimiz ve Sūḫ

13) ve Hüşyār’dın kélgenlerge çekmenler ve qumāş ḫil‘atlar ve altundın ve kümüşdin

14) ve raḫtdın cinsdin in‘āmlar boldı. Qurbān bile Şeyḫī’niŋ nökerlerige ve Kāhmerd

[353a]

1) re‘āyāsıġa hem uşbu destūr bile ‘ināyetler boldı. Aş tartılġandın soŋ

2) fermān boldı kim Hindustān’nıŋ bāzīgerleri kélip oyunlarını körsetgeyler. Lūlīler

3) kélip işlerin körsettiler. Hindūstān lūlīleri ba‘żı işleri körsetedürler

4) kim ol vilāyetleriŋ lūlīleridin körülmeydür édi. Ol cümledin biri budur

5) kim yéti ḥalqanı pīşānīsiġa ve iki tizige ta‘biye qılıp yana tört ḥalqanı ikini iki élig

6) parmaġı bile ve ikini iki ayaġ parmaġı bile tīz ve bī-direng évüredür. Yana biri bu kim

7) reftār-ı ṭāvus yosunluq bir éligini yerge qoyup bir éligi ve iki ayaġı bile üç

8) ḥalqanı tīz ve bī-direng évüredür. Yana biri bu kim ol vilāyet lūlīleri iki

9) yıġaçnı ayaġlarıġa baġlap pā-yı çūbīn qılıp yol yörürler. Hindustān

10) bu lūlīleri bir yıġaç bile pā-yı çūbīn qılıp yol yörüydürler. Ayaġlarıġa hem

11) baġlamaydurlar. Yana biri bu kim iki lūlī birbirini tutuşup ol vilāyetlerde iki

12) türlüg mu‘allaq barurlar. Hindustān vilāyetleri birbirilerini tutuşup üç

13) tört türlüg mu‘allaq baradurlar. Yana biri bu kim altı yéti qarı yıġaçnıŋ tüpini

14) bir lūlī bélige qoyup yıġaçnı tik tutupturadur. Yana bir lūlī bu yıġaçqa çıqıp yıġaç

[353b]

1) üstide oyunlar oynadılar. Yana biri bu kim bir kiçik lūlī yana bir uluġ lūlīniŋ

2) başıġa çıqıp tiktüredür. Qoyıġı lūlī ol sarı bu sarı ıldām yörüp

3) iş körsetgende bu kiçikkine ol lūlīniŋ başınıŋ üstide tiptik téprenmey

4) turup ol hem işler körsetedür. Qalın pātarlar hem kélip raqqaṣlıq qıldılar. Namāz-ı

5) şāmġa yaqın qızıldın aqdın qaradın ġalebe saçıldı. Ġarb ġavġa ve izdiḥāmı boldı.

6) Namāz-ı şām bile namāz-ı ẖuften arasıda béş altı maḫṣūṣlarnı qaşımġa

7) olturġuzdum. Bir peherdin köprek olturuldı. Taŋlası iki peherde kémege

8) olturup Heşt-Behişt’ġa kélildi. Dü-şenbe küni ‘Askerī kim sefer qılıp

9) çıqıp édi. Kélip ḥammāmda ruḫṣat alıp şarqqa köçti. Se-şenbe küni Dūlpūr’da

10) buyurġan ḥavż ve çāh ‘imāretlerini köre bardım. Bir ve bir geride bāġdın

11) atlandım. Kéçeniŋ evvelġı pāsıdın béş geri bolup édi kim Dūlpūr bāġıġa

12) barıldı. Penc-şenbe küni aynıŋ on biride sengīn çāh ve yégirme altı taş

13) tarnav ve taş sütūn ve yek-pāre qayadın qazılġan arıġlar ṭayyār bolup uşbu

14) künniŋ üç peheridin çāhdın su tartmaq bünyād boldı. Dūlpūr’da iş

[354a]

1) qıladurġan seng-tırāş ve dürūdger ve cemī‘ müzdūrlarġa Āgra’daġı üstādkārlar

2) müzdūrlar destūrı bile in‘āmlar boldı. Çāh suyı édi üçün iḥtiyāṭqa

3) buyuruldı kim on béş kéçe kündüz tinmey çarḫnı éyürüp su tarqaylar. Ādīne

4) küni evvelġı peherġa bir geri qalıp édi kim Dūlpūr’dın atlanıldı. Āftāb henüz

5) olturmaydur édi kim deryādın kéçildi. Se-şenbe küni ay on altısıda

6) Qızılbaş bile Özbek’niŋ uruşıda bar kişi Div Sulṭān’nıŋ nöker kéldi.

7) Andaq taqrīr qıldı kim Cām ve Ḫırgird nevāḥīside ‘āşūr küni Türkmen bile Özbek’niŋ

8) maṣāffı vāqi‘bolur. Farż vaqtıdın namāz-ı pīşīngeçe uruşurlar.

9) Özbek kişisini üç yüz miŋ bar édi dédi. Türkmen qırq éllig miŋ kişi ékendür.

10) Qarasını yüz miŋ çinedi. Velī Özbek’niŋ kişisini yüz béş miŋ

11) kişi dérler édi. Qızılbaş adamı Rūm destūrı bile araba ve żarbzan ve tüfek-endāz

12) tartıp qılıp özini bérkitip uruşur. İki miŋ araba altı miŋ tüfek-endāz

13) bar érgendür. Şāhzāde ve Cūḥa Sulṭān yégirme miŋ ābādān yigit

14) bile arabanıŋ içide turar. Özge béglerni arabadın taşqarı baranġar cavanġar

[354b]

1) yasar. Özbekler yétken bile taşqarıġı kişini basıp tüşüre tüşüre alıp

2) oq téprerler. Arqaġa évrülüp téve ve partal olca qılurlar. Āḫır arabanıŋ

3) içidekiler zencīrni açıp çıqarlar. Munda hem żarb uruş bolur. Özbek

4) üç qatla yandura salur. Téŋri te‘ālā ‘ināyeti bolup Özbek’ni basarlar. Küçüm Ḫān,

5) ‘Ubeyd Ḫān, Ebū Sa‘īd Sulṭān başlıq toquz sulṭān giriftār bolur. Bir Ebū Sa‘īd Sulṭān

6) tirig émiş. Özge sékiz sulṭān maqtūl bolur. ‘Ubeyd Ḫān’nıŋ

7) başını tapmaslar. Tenesini taparlar. Özbek’din éllig miŋ kişi ve Türkmen’dın

8) yégirme miŋ kişi qatlġa barur. Hem uşbu kün Ġıyāṣeddīn Qurçı

9) kim on altı künlüg molcar bile Cūnpūr’ġa barıp édi, kéldi. Sulṭān Cüneyd

10) alar Ḫarīd’qa çerig barġandurlar. Bu Ḫarīd’qa barġan cihettin molcarġa

11) yétişe almas. Sulṭān Cüneyd aġız sözi munı déptür kim “Şükr Téŋri

12) ‘ināyetidin bu ṭaraflar pādişāh müteveccih bolġunça iş körünmeydür.

13) Mīrzā kélseler bu nevāḥīdaġı selāṭīn u ḫavānīn u ümerāġa fermān bolsa

14) kim Mīrzā qademide müteveccih bolsalar ümīd bar kim barı işler āsānlıq bile müyesser bolġay.”

[355a]

1) Egerçi Sulṭān Cüneyd’din mundaq cevāp kéldi. Velī Mollā Muḥammed Meẕheb’ni, kim Sengā-yı kāfirniŋ

2) ġazvidin soŋ Bengāle’ġa élçilikke yiberilip édi, bu kün taŋla kélür déydürler érdi.

3) Anıŋ ḫaberiġa hem baqıldı. Ādīne küni aynıŋ on toquzıda

4) ma‘cūn yép bir néçe maḫṣūṣlar bile ḫalvetḫānede olturup édim kim Mollā Muḥammed Meẕheb

5) aḫṣāmıġa kim şenbe kéçesi bolġay, kélip mülāzemet qıldı. Ol ṭarafdaġı

6) keyfiyyetni bir bir sorup ma‘lūm qılduk kim Bengāle iṭā‘at ve yekcihetlıq

7) maqāmıda émiş. Yek-şenbe küni Türk ve Hind ümerāsını ḫalvetḫānede çarlap

8) kéŋeştük. Bu sözler araġa tüşti kim Bengāle élçi yiberip iṭā‘at ve

9) yek-cihetlıq maqāmıda émiş. Bengāle’ġa barmaq ḫod bī-ṣūrettür. Eger

10) Bengāle barılmasa ol nevāḫīde bir ḫizānelıq yer yoqtur kim çerig élige

11) mededī bolġay. Ġarb ṭarafıda ba‘żı yerler bar hem yavuqtur hem ḫizānesi

12) bardur. Mālı vāfir, éli kāfir, yol yavuq / Şarq sarı ger yıraqtur

13) ol yavuq. Āḫır söz muŋa qarār taptı kim ġarb ṭarafı barur. Yolumız

14) çün yavuqtur. Bir néçe kün tevaqquf qılıp şarq ṭarafıdın ḫāṭırnı cemī‘ qılıp

[355b]

1) barılsa hem bolur. Yana Ġıyāṣeddīn Qurçı’nı yégirme künlüg mī‘ād bile yörüp

2) ümerāsıġa fermānlar bitip çapturuldı kim barı selāṭīn u ḫavānīn u ümerā kim

3) Geng suyınıŋ narı yüzide turlar. ‘Askerī’niŋ qaşıġa yıġılıp bu yaġılarnıŋ

4) üstige yörügeyler. Bu fermānlarnı yétkürüp her né anda bolġan ḫaberni

5) tapıp alıp mī‘ādqa yéte kélgey. Uşbu eyyāmda Muḥammedī Kökeltāş’dın ‘arżā-dāşt

6) kéldi kim Belūç yana kélip ba‘żı yerlerni çaptı. Bu maṣlaḥat üçün Çın Témür Sulṭān’nı

7) ta‘yīn qılıldı kim Sihrind ve Sāmāne’din narıġı bégler miṣl-i ‘Ādil Sulṭān,

8) Sulṭān Muḥammed Dūldāy, Ḫüsrev Kökeltāş, Muḥammed ‘Alī Ceng Ceng, ‘Abdul ‘Azīz Mīrāḫūr,

9) Seyyid ‘Alī, Velī Qızıl, Qaraça Helāhil, ‘Āşıq Bekāvul, Şeyḫ ‘Alī Kette, Gücür Ḫān, Ḥasan ‘Alī Sevādī

10) başlıqlar Sulṭān qaşıġa yıġılıp altı aylıq yaraq bile

11) Belūç üstige yörügeyler. Sulṭānnıŋ car u yasaġıġa ḥāżır bolup

12) yolluq törelig sözidin çıqmaġaylar. Bu fermānnı yétkürgeli ‘Abdul Ġaffār Tuvaçı

13) ta‘yīn boldı. Andaq muqarrer boldı kim ol Çın Témür Sulṭān’ġa

14) bu fermānlarnı yétkürgey. Andın ötüp meżkūr bolġan béglerge fermānnı

[356a]

1) körsetip né yerde kim Çın Témür Sulṭān molcar qılġan bolsa barçanı çerigi bile

2) anda ḥāżır qılġay. ‘Abdul Ġaffār hem özi bu çerigte bolġay. Her kimdin sustluq

3) ve bī-ihtimāmlıq ẓāhir bolsa ‘arżā-dāşt qılġay. Uşol taqṣīr qılġannı munça

4) çergesidin uzatıp vilāyet pergenesidin yıratqay. Biz bu fermānlarnı

5) né tapşurup ağız sözlerini tuyturup ‘Abdul Ġaffār’ġa ruḫṣat bérildi.

6) Yek-şenbe kéçesi aynıŋ yégirme sékizide üç peher ve altı geride Cūn’dın

7) ötüp Dūlpūr’da nīlūfer bāġıġa müteveccih bolduq. Yek-şenbe künidin üç peher

8) yavuşup édi kim bāġqa kéldük. Bāġnıŋ eṭrāf u cevānibide béglerge

9) ve içkilerge yerler ve yurtlar ta‘yīn boldı kim özleri üçün ‘imāretler

10) ve bāġlar salġaylar. Penc-şenbe küni Cemāẕiye’l-evvel ayınıŋ üçide bāġnıŋ

11) şarq cenūbı ṭarafıda ḥammāmġa yer ta‘yīn qılıp ḥammām yerini tüzettiler. Buyurdum

12) kim bu tüzelgen yerde ḥammāmnıŋ kürsīsini qoparġandın soŋ

13) ḥammām ṭarḥını salġaylar. Bu ḥammāmnıŋ bir üyide deh-der-deh ḥavż buyurdum.

14) Uşbu kün Qāẕī Ciyā’nıŋ ve Bir-Sing Div’niŋ ‘arżā-dāştlarını Āgra’dın

[356b]

1) Ḫalīfe yiberiptür. Behār’nı İskender’niŋ oġlı Maḥmūd alġan émiş. Bu ḫaber kélgeç

2) çerig atlanmaqını cezm qılıp taŋlası ādīne küni altı geride nīlūfer bāġıdın

3) atlanıp namāz-ı şām Āgra’ga kélildi. Muḥammed Zamān Mīrzā Dūlpūr’ġa baradur ékendür.

4) Yolda uçradı. Çın Témür Sulṭān hem uşbu kün Āgra’ga kélip ékendür.

5) Taŋlası şenbe küni kéŋeş béglerini tilep penc-şenbe küni aynıŋ onıda

6) Pūreb sarı atlanmaqqa sözni qarār bérildi. Hem uşbu şenbe küni Kābil’din

7) ḫaṭṭ ve ḫaber kéldi kim Humāyūn ol yüzleriniŋ çerigini yıġıp Sulṭān Veys’ni

8) özge qoşup qırq éllig miŋçe kişi bile Semerqand üstige ‘azīmet qılıptur.

9) Ḥiṣār’ġa Sulṭān Veys’niŋ inisi Ṣāh Qulı barıp kiriptür.

10) Tursun Muḥammed Sulṭān Tirmiẕ’tin yörüp Qabādiyān’nı alıp kömek tileptür.

11) Humāyūn Tülek Kökeltāş’nı ve Mīr Ḫurd’nı qalın kişi bile ve bolġan Moġullar

12) bile Tursun Sulṭān’ġa kömek yiberip özi hem alarnıŋ soŋıça müteveccih boluptur.

13) Penc-şenbe küni Cemāẕiye'l-evvel ayınıŋ onıda üç geridin

14) soŋ Pūreb 'azīmeti bile sefer qılıp Celīsir kéntidin yoqqarıraq

[357a]

1) kéme bile Cūn'dın kéçip Zerefşān bāġıġa kéldim. Andaq fermān boldı kim ṭuġ

2) u naqqāre u ṭavīle u cemī' çerig éli bāġnıŋ utrusıda sunıŋ ol

3) yüzige tüşkey. Körünişke kélür kişi kéme bile kéçip kélgeyler. Şenbe küni İsmā'īl Mītā

4) kim Bengāle élçisi édi. Bengāle'niŋ pīşkeşlerini kéltürüp Hindustān

5) destūrı bile mülāzemet qıldı. Bir [gez] atımı yer kélip ta'ẓīm qılıp yandı. Mi'tādi

6) ḫil'at kim Sīr-müyine dérler, kéydürüp kéltürdiler. Biziŋ destūr

7) bile üç yükünüp kélip Nuṣret Şāh'nıŋ 'arżā-dāştını bérdi. Kéltürgen

8) pīşkeşlerni ötkerip mürāca'at qıldı. Dü-şenbe küni Ḫᵛāce 'Abdul Ḥaq

9) kéldiler. Kéme bile sudın kéçip Ḫᵛāce'niŋ çadırlarıġa barıp

10) mülāzemet qıldım. Se-şenbe küni Ḥasan Çelebī kélip mülāzemet qıldı. Çerig

11) çapduġınıŋ maṣlaḥatıġa néçe kün çārbāġda tevaqquf qılıldı. Penc-şenbe

12) küni aynıŋ on yétiside üç kündin kéyin andın köçüldi.

13) Mén kémege kirip bardım. Envār kéntide kim Āgra'dın yéti kürūhdur, tüşüldi.

14) Yek-şenbe Özbek élçilerige ruḫṣat bérildi. Küçüm Ḫān'nıŋ élçisi Emīn

[357b]

1) Mīrzā'ġa kemer-ḫançer ve zer-beft yélek ve yétmiş miŋ tenke in'ām boldı. Ebū Sa'īd Sulṭān'nıŋ

2) nökeri Mollā Ṭaġā‘ī’ġa ve Mihri-Bānī Ḫānım bile oġlı Pulad Sulṭān’nıŋ nökerlerige tügmelig

3) çekmenler bile qumāş ḫil‘atlar kéydürüldi. Bularnıŋ hem ferāḫ-ver-i ḥālleri naqddın in‘ām boldı.

4) Taŋlasıġa Ḫˇāce ‘Abdul Ḥaq’qa Āgra’da turmaqqa ve Ḫˇāce Kelān Ḫˇāce Yaḥyā’nıŋ

5) nebīresige kim Özbek Ḫān ve sulṭānlarıdın risālet ṭarīqi bile kélip édiler.

6) Semerqand barmaqqa ruḫṣat boldı. Humāyūn’nıŋ oġlı bolġanınıŋ tehniyetiġa ve Kāmrān’nıŋ

7) kedḫüdālıġınıŋ tehniyyetiġa Mīrzā-i Tebrīzī’ni ve Mīrzā Bég Ṭaġā‘ī’ni on miŋ

8) şāhruḫī saçıq bile yiberildi. Özüm kéygen ton ve baġlaġan kemer her iki mīrzāġa

9) yiberildi. Mollā Bihişтī’din Hindāl’ġa muraṣṣā‘ kemer-ḫançer ve muraṣṣā‘ devāt ve ṣadefkarlıq

10) ṣandalī ve kéygen nīmçe ve tek-bend ve Bāburī ḫaṭṭınıŋ müfredātını yiberildi. Yana Bāburī

11) ḫaṭṭı bile bitilgen qıṭ‘alar yiberildi. Hindāl’ġa ve Ḫˇāce Kelān’ġa hem tercüme u eş‘ār

12) yiberildi. Mīrzā Bég Ṭaġā‘ī’din hem Kāmrān’ġa tercüme ve Hind’qa kélgeli aytqan eş‘ār

13) ve Bāburī ḫaṭṭı bile bitilgen serḫaṭlar yiberildi. Se-şenbe küni Kābil’ġa barur kişilerge

14) ḫaṭṭlar bitip ruḫṣat bérip Mollā Qāsım ve Üstād Şāh Muḥammed Seng-tırāş ve Mīrek Mīr Ġıyās

[358a]

1) ve Mīr Seng-tırāş ve Şāh Bābā' Bildār'ġa Āgra'da ve Dūlpūr'da qılur 'imāretlerni ḫāṭır-şinās qılıp

2) bularnıŋ 'uhdesiġa qılıp ruḫṣat bérildi. Bir peher yavuşup édi kim Envār'dın

3) atlanıldı. Āḫır namāz-ı pīşīn Çendvār'nıŋ bir kürūhıda Ebāpūr atlıq kéntge

4) tüşüldi. Penc-şenbe aḫşāmı 'Abdul Mülük Qurçı'nı Ḥasan Çelebī'ġa qoşup Şāh'qa ve

5) Çapuq'nı Özbek élçileri bile ḫānlar ve sulṭānlarġa yiberildi. Kéçedin tört

6) geri qalıp édi. Ebāpūr'dın köçüp mén taŋ başıda Çendvār qaşıdın kélip

7) kémege kirdim. Namāz-ı ḫuftende Rābirī'niŋ allıdın kéme çıqıp orduġa kéldim. Ordu

8) Fetḥpūr'da tüşüp édi. Fetḥpūr'da bir kün turup şenbe seḥeri vużū qılıp

9) atlanıp Rābirī'niŋ yavuġıda namāz-ı bāmdādnı cemā'at bile ötedük. Mevlānā Maḥmūd Fārābī

10) imām édiler. Āftāb ṭulū'ıda Rābirī'niŋ uluġ toqayınıŋ

11) qoyısıdın kémege kirdiler. Tertīb ḫaṭṭı bile tercüme bitir üçün bu kün on bir

12) saṭrlıq mısṭar baġladım. Uşbu kün 'ehlu'llāhnıŋ sözleridin köŋlümge

13) tenebbühi boldı. Rābirī pergeneleridin Cākin atlıq pergene toġrısıda kémelerni

14) yaqaġa tartıp ol aḫşām kéme oq bolduq. Andın ṣubḥdın burunraq

[358b]

1) kémelerni yörütüp arada namāz-ı bāmdādnı ötedük. Kémede édim kim Sulṭān Muḥammed Baḫşī

2) Ḫˇāce Kelān’nıŋ nökeri Şemseddīn Muḥammed’ni alıp kéldi. Ḫaṭṭlarıdın ve taqrīridin

3) Kābil’ġa keyfiyyet ve ḥālāt müşaḫḫaṣ u ma‘lūm boldı. Mehdī Ḫˇāce hem kémede ékende

4) kéldiler. Érte namāz-ı pīşīn Etāve’niŋ allıdaġı sunıŋ narı yüzideki bāġqa çıqıp

5) Cūn’da ġusl qılıp ẓuhur edā qıldım. Namāz ötken yerdin Etāve sarıraq kélip

6) uşbu bāġnıŋ dıraḫtlarınıŋ sāyeside bir bülendī üstide kim suġa müşerref édi.

7) Olturup yigitlerni şūḫluqqa salduk. Mehdī Ḫˇāce buyurġan

8) ṭa‘ām munda tartıldı. Namāz-ı şāmda sudın ötüp namāz-ı ḫuften orduġa

9) kéldim. Çeriginiŋ yıġıluru üçün ve Şemseddīn Muḥammed’din Kābil’dağılarġa

10) ḫaṭṭlar bitilir üçün iki üç kün ol yurtta tevaqquf boldı. Çehār-şenbe

11) küni Cemāẕiye’l-evvel ayınıŋ selḫide Etāve’din köçüp sékiz kürūh kélip Mūrī

12) ve Edūse’ġa tüşüp Kābil’ġa barur. Ba‘żı qalġan ḫaṭṭlarnı bu yurtta bitildi.

13) Humāyūn’ġa bu mażmūnnı bitildi kim eger ḥālāġaça mu‘tedin-bihi işi bolmaydur, ḫod oġrı

14) bile qazaqnı men‘ qılġıl. Arada tüşken ṣulḥ işini bir hem urmasun. Yana bu édi

[359a]

1) kim Kābil vilāyetini ḫāliṣe qıldım. Oġlanlardın hīç kim ṭama‘ qılmaġay siz. Yana Hindāl’nı

2) tilep édim. Yana Kāmrān’ġa Şāhzāde bile yaḫşı āmed u reft ri‘āyet qılmaġlıġı ve

3) Mültān vilāyetini özige ‘ināyet qılmaġlıġı ve Kābil vilāyetiniŋ ḫāliṣe boluru

4) köç ve uruqnıŋ kélürini bitilip édi. Yana ba‘żı keyfiyyāt Ḫˇāce Kelān’ġa

5) bitilgen ḫaṭṭtın ma‘lūm bolur üçün uşol ḫaṭṭnıŋ sevādını bī-tefāvut

6) bitildi. Ḫˇāce Kelān’ġa selām dégeç söz ol kim Şemseddīn Muḥammed Etāve’de

7) kéldi. Keyfiyyetler ma‘lūm boldı. Bizniŋ ihtimāmımız ol sarılar barmaqqa bī-ḥadd u

8) bī-ġāyettür. Hindustān işleri hem bir nev‘ sāmān tapıp kéledür. Téŋri

9) te‘ālādın ümīd andaqdur kim bu aranıŋ işi Téŋri te‘ālā ‘ināyeti bile

10) bat serencām tapġay. Bu iş żabṭıdın soŋ bī-tevaqquf Téŋri yétkürse

11) munça bolġumdur. Ol vilāyetlerniŋ leṭāfetlerini kişi néçük unutqay?

12) ‘Ale’l-ḫuṣūṣ mundaq tā’ib u tārik bolġanda qavun ve üzüm dék

13) meşrū‘ ḥaẓẓnı kişi né ṭavr ḫāṭırdın çıqarġay. Bu furṣatta bir qavun kéltürüp édiler.

14) Késip yégeç ġarīb te‘ṣīr qıldı. Tamām yıġlap édim. Kābil’niŋ nā-merbūṭluġını

[359b]

1) bitilip édi. Ol bābta endīşe qılıp āḫır ḫāṭır muŋa qarār taptı kim yéti sékiz

2) ḥākim bir vilāyette bolsa né ṭavr merbūṭ u mażbūṭ bolġusıdur. Bu vechdin égeçimni

3) ve ḥaremlerni Hindustān’ġa tiledim. Cemī‘ Kābil vilāyāt ve qurayātını ḫāliṣe qıldım.

4)Humāyūn’ġa ve Kāmrān’ġa hem bu mażmūnnı meşrūḥ bitidim. Bir ābādān kişi ol ḫaṭṭlarnı

5) mīrzālarġa éltsün. Mundın burun hem uşbu mażmūnnı mīrzālarġa

6) bitip yiberip édim. Ṣāyed ma‘lūm boldı érgen. İmdi ol vilāyātnıŋ

7) żabṭıda ve ‘imāretide hīç ‘öẕr ve söz qalmadı. Mundın soŋ eger qurġan

8) nā-mażbūṭ bolsa yā ri‘āyet nā-ma‘mūr bolsa yā ẕaḫīre bolmasa yā ḫazīne tolmasa ol ‘umdetü’l-mülkniŋ

9) bī-ḥāṣıllıġıġa ḥaml bolġusıdur. Ba‘żı żarūriyyāt kim mesṭūr bolġusıdur.

10) Ba‘żısıġa fermān hem barıptur. Bulardın artqan ḫazīne bolsun.

11) Żarūriyyāt bulardur. Evvel qurġannıŋ meremmeti yana ẕaḫīre yana kélür barur

12) élçi Būyle’niŋ ‘ulūfe ve qonalġası yana mescid-i cum‘ānıŋ ‘imāreti yarmaġını māldın

13) alıp şer‘ī qılıp ṣarf qılsunlar. Yana kārvānserā ve ḥammāmlarnıŋ meremmeti yana

14) erkte Üstād Ḥasan ‘Alī qılġan pişiq ḫişt bile nīmkāre ‘imāretniŋ itmāmı. Bu ‘imāretni

[360a]

1) Üstād Sulṭān Muḥammed bile meşveret qılıp münāsib ṭarḥ bile buyurulsun. Eger Üstād Ḥasan ‘Alī

2) tartqan burunġı ṭarḥ bardur. Ḫod uşandaq oq tamām qılsun.

3) Yoq érse ittifāq bile bir şīrīn ṭarḥlıq ‘imāret salsun. Andaq kim ṣaḥnı

4) dīvānḫāne ṣaḥnı bile berāber bolġay. Yana Ḫurd-Kābil’niŋ bendi kim Téŋri’niŋ Ḫurd-Kābil

5) sarı çıqarıda Büṯḫāk suyıġa bāġlaġuluqtur. Yana Ġazne’niŋ bendiniŋ

6) meremmeti yana Bāġ-ı Ḫıyābān ve Ḫıyābān yana bu bāġnıŋ suyı azdur. Muŋa bir

7) tégirmen suyı satqun alıp kéltürmek kérek. Yana Ḫ‘āce Beste’niŋ ġarb

8) cenūb ṭarafıda Tutum-Dere suyını bir püşte üstige kéltürüp ḥavż qılıp

9) nihāller tiktürüp édim. Güẕer-gāhnıŋ muqābeleside tüşken üçün

10) ve yaḫşı meded naẓarı bar üçün Naẓar-gāh'ġa mevsūm bolup édi. Munda hem yaḫşı

11) nihāller tikmek kérek. Ṭarḥ bile çemenler qılıp çemenler eṭrāfıda ḫoş-reng

12) u ḫoş-bū gül ve reyāḥīn tikmek kérek. Yana Seyyid Qāsım hem kömek ta'yīn boldı.

13) Yana tüfek-endāzlar bile Üstād Muḥammed Emīn Cibeçi'niŋ aḥvālıdın ġāfil bolmaŋ.

14) Yana bu ḫaṭṭ yétkeç oq égeçimni ve ḥaremlerni bat çıqarıp Nīlāb'qaça

[360b]

1) bedraqa bolup kéliŋ kérek kim uşbu ḫaṭṭ yétkeç uşol haftada her néçe kéç qalsalar

2) elbette çıqsunlar. Né üçün kim Hindustān'dın barġan çerig tar yerde tenqīṣlıq

3) hem tartarlar. Vilāyet hem ḫarāb bolur. Yana 'Abdullāh'qa bitilgen kitābette mesṭūr édi

4) kim tevbe vādīside muvāfaqat daġdaġası köp bolup édi. Bu rubā'ī andaġı māni' boldı.

5) Mey terkini qılġalı perīşāndur mén. Bilmen qılur işimni ve ḥayrāndur mén.

6) Él barça peşīmān bolur ve tevbe qılur. Mén tevbe qılıp mén ve peşīmāndur mén.

7) Bennā'ī'niŋ ẓerāfet qılġanı ḫāṭırġa kéldi. Bir kün 'Alī Şīr Bég qaşıda Bennā'ī

8) ẓerāfeti qılur. 'Alī Şīr Bég tügmelig çekmen kéygen ékendür. Dér kim

9) "*Naġz ẓerāfetī kerdī. Çekmenrā mīdādem. Velī tügmehā namīmāned u māni' est.*" ma'ẕūr

10) tutuŋ munça ẓerāfet kim boldı. Téŋri üçün ḫāṭırıŋızġ kéçürmeŋ.

11) Yana ol rubā'ī ötken yıl aytılıp édi. Fi'l-vāqi' bu ötken iki yılda

12) çağır meclisiniŋ ārzū u iştiyāqı bī-ḥadd u ġāyet édi. Andaq kim çağır

13) iştiyāqıdın barlar yığlamaq serḥaddığa yéter édim. Bu yıl El-ḥamdülillāh

14) ol dağdağa tamām ḫāṭırdın ref' boldı. Ġālibā tercümeni naẓm qılmağınıŋ

[361a]

1) yümn ü bereketidin édi éken. Siz hem tevbe qılıŋ. Ṣoḥbet ve çağır hem-ṣoḥbet u hem-kāse bile ḫoştur.

2) Kim bile ṣoḥbet tutqay siz? / Kim bile çağır içkey siz? Eger hem-ṣoḥbet u hem-kāse Şīr Aḥmed ve Ḥaydar Qulı'dur.

3) Ḫod bu tevbeniŋ ḫaylī eşkāli yoqtur dép ārzūmendlıq bile selām. Penc-şenbe

4) küni Cemāẕiye'l-āḫır ayınıŋ ġurreside bitildi. Bu naṣīḥat-āmīz sözler bitir

5) maḥallda maŋa bisyār te'ṯīr qıldı. Bu ḫaṭṭlarnı Şemseddīn Muḥammed'qa tapşurup

6) ağız sözleridin tuyturup Ādīne kéçesi ruḫṣat bérildi. Ādīne küni sékiz

7) kürūh kélip Cūmendnā'ġa tüşüldi. Kitin Qara Sulṭān'nıŋ nökeri kim élçilikke

8) kélgen Kemāleddīn Qanaq atlıq nökerige yiberip édi. Serḥadd béglériniŋ

9) ma'āş u iḫtilāṭıdın qazaq ve oğrınıŋ şekve u şikāyetidin

10) qazaqqa némeler bitip édi. Qanaqlar ol kélgen kişini munda yiberip édi.

11) Qanaqqa ruḫṣat bérip serḥadd béglerige fermānlar boldı kim qazaq ve oğrını

12) men' qılıp yaḫşı ma'āş u iḫtilāṭ qılġaylar. Bu fermānlarnı Kitin Qara Sulṭān'dın

13) kélgen kişige tapşurup uşbu yurttın icāzet bérildi.

14) Şāh Qulı dégen Ḥasan Çelebī'din kélip uruş keyfiyyetlerini 'arż qılıp édi.

[361b]

1) Bu Şāh Qulı'dın Şāh'qa ḫaṭṭ bitip Ḥasan Çelebī'niŋ kéç qalġanınıŋ 'öẕrini yutup

2) Ādīne küni aynıŋ ikiside ruḫṣat bérildi. Şenbe küni sékiz kürūh kélip

3) hem Kālpī pergeneleridin Kekūrā ve Çeçāvelī'de tüşüldi. Yek-şenbe küni aynıŋ

4) törtide toquz kürūh kélip Kālpī pergeneleridin Dīdepūr atlıq pergenede başımnı

5) qırqtım. İki ay édi kim başımnı qırqmaydur édim. Senger suyıda ġusl qıldım.

6) Dü-şenbe küni on tört kürūh kélip Kālpī pergeneleridin Çerkede'de

7) tüşüldi. Taŋlası Se-şenbe küni aynıŋ altısıda Qaraça'nıŋ Hindustānī

8) çākeri Māhim'niŋ Qaraça'ġa bitilgen fermānını alıp kéldi, kéledür émiş.

9) Méniŋ burna öz éligim bile bitilgen pergene suyını bile Lāhūr ve Behre

10) ve ol nevāḫīdaġılarnı bedraqa tileptür. Cemāẕiye'l-evvel ayınıŋ yétiside Kābil'din

11) bu fermānnı bitigendür. Çehār-şenbe yéti kürūh kélip Ādempūr pergenesiġa tüşüldi.

12) Uşbu kün taŋdın burun atlanıp yalġuz tüşlep kélip Cūn deryāsıda

13) yéttim. Cūn'nı yaqalap qoyıġı yörüdüm. Ādempūr toġrısıda yétkende bir aralda

14) ordunıŋ yavuġıda şamyaneler tiktürüp ma'cūn yéyildi. Uşbu kün

[362a]

1) Ṣādıq bile Kelāl'nı küştī ge salduk. Kelāl da'vā bile kélip édi. Āgra'da küştī

2) tutmaqqa yol küftini ‘özr aytıp yégirme kün mühlet tiledi. Qırq éllig kün

3) mühletidin ötti. Bu kün żarūr boldı. Küştī tuttı. Ṣādıq yaḫşı küştī tuttı. Ḫaylī

4) āsān yıqtı. Ṣādıq’qa on miŋ tenke ve égerlig at ve baş ayaġ ve tügmelig

5) çekmen in‘ām boldı. Bā-vücūd kim Kelāl yıqılıp édi. Me’yūs qılmay. Aŋa hem serupāy

6) ve üç miŋ tenke in‘ām boldı. Fermān boldı kim arabalarnı ve qazanlarnı kémelerdin

7) çıqarġaylar. Yol yasap yer tüzetip arabalarnı ve qazanlarnı çıqarġunça

8) bu yurtta üç tört kün mekş boldı. Dü-şenbe küni aynıŋ on ikiside on

9) iki kürūh kélip Kūrre’ġa tüşüldi. Bu kün taḫt-ı revān

10) bile kéldim. Kūrre’din on iki kürūh kélip pergeneleridin Kürye’ġa tüştük.

11) Kürye’din sékiz kürūh yörüp Sarāy-Mendā’ġa tüşüldi. Uşmunda tüşken

12) namāz-ı ḫuften Sulṭān Celāleddīn kélip mülāzemet qıldı. İki kiçikkine oġlını hem

13) özi bile alıp kéldi. Taŋlası şenbe küni aynıŋ on yétiside sékiz

14) kürūh kélip Kerre pergeneleridin Dügdügī’ġa Geng yaqasıġa tüşüldi. Yek-şenbe küni Muḥammed Sulṭān

[362b]

1) Mīrzā ve Qāsım Ḥüseyin Sulṭān ve Bīḫūb Sulṭān ve Terdike uşbu yurtta kéldiler.

2) Dü-şenbe küni ‘Askerī hem uşbu yurtta kélip mülāzemet qıldı. Bu kélgenler

3) barı Geng’niŋ şarq ṭarafıdın kélip édiler. Andaq fermān boldı kim ‘Askerī

4) bile çerigler tamām Geng’niŋ ol yüzi bile oq yörügeyler. Her yerde bu ordu

5) tüşse alar dağı rū-be-rūda ol yüzde tüşkeyler. Uşbu nevāḥīde ékende

6) ilgeridin müteʿāqib ḫaberler kéledür édi kim Sulṭān Maḥmūd'ġa bir lek Afġān

7) yıġılıptur. Şeyḫ Bāyezīd bile Biban'nı qalın çerig bile Servār ṭarafı yiberip

8) özi ve Fetiḫ Ḫān Servānī Geng yaqalap Çünār üstige kéledür. Şīr Ḫān Sūr

9) kim ötken yıl riʿāyet qılıp qalın pergene bérip bu nevāḥīde qoyulup édi.

10) Bu Afġānlarġa kiriptür. Şīr Ḫān ve yana bir néçe ümerānı sudın ötkeriptürler.

11) Sulṭān Celāleddīn'niŋ kişisi Benāres'ni saḫlay almay qaçıp çıqıptur.

12) Sözleri bu émiş kim Benāres qurġanıda beshīlerini qoyup Geng yaqasıda

13) kélip uruşqaylar. Dügdügī'din köçüp altı kürūh kélip Kerre'niŋ üç tört

14) kürūhıda Küsār'da tüşüldi. Mén kéme bile kéldim. İki üç kün bu yurtta Sulṭān

[363a]

1) Celāleddīn'niŋ żiyāfeti cihetidin turuldı. Ādīne küni Kerre Qalʿası'nıŋ içide

2) Sulṭān Celāleddīn'niŋ üylerige tüşüldi. Mihmāndārlıq alıp bir pāre aş

3) u ṭaʿām tarttı. Ṭaʿāmdın soŋ özige oġlanlarıġa yétkey cāme nīmçe kéydürüldi.

4) Özīniŋ istidʿāsı dék uluġ oġlı Sulṭān Maḥmūd ḫiṭābı bile muḫāṭab boldı.

5) Kerre'din atlanıp bir kürūhça yol kélip Geng yaqasıġa tüşüldi. Şehrek Bég kim

6) Māhim qaşıdın Geng'ge ol kélgen yurtta kélip édi. Uşbu kün ḫaṭṭ bitip

7) uşbu yurttın ruḫṣat bérildi. Ḫᵛāce Kelān Ḫᵛāce Yaḥyā'nıŋ nebīresi

8) méndin bite turġan *Veqāyı*ʿ'ni tileydür édi. İstiktāb qıldurup érdim.

9) Şehrek'din yiberildi. Taŋlası şenbe köçüp tört kürūh kélip kūh tüştük.

10) Mén kéme bile oq kéldim. Tüşer yurt yavuq ékendür. Érte oq kélildi.

11) Müddettin soŋ kéme içide oq olturup maʿcūn yédük. Ḫᵛāce ʿAbdul Şehīd

12) Nūr Bég’niŋ üyide ékendür. Alarnı tiledük. Mollā Maḥmūd’nı Mollā ‘Alī Ḫān’nıŋ

13) üyidin tilep kéltürdük. Bir zamān olturup kéme bile ol yüzge

14) ötüp küştīgīrlerni küştīġa salduk. Dost Yāsīnḫayr’ġa buyuruldı kim Pehlivān

[363b]

1) Ṣādıq bile tutmay özgeler bile miyāngīrlıq qılġay. Ḫilāf-i qā‘ide buyuruldı

2) kim ol zorraqlarnı miyāngīrlıq qılġay. Sékiz kişini yaḫşı mīyāngīrlıq qıldı.

3) Namāz-ı digerde Sulṭān Maḥmūd Baḫşī kéme bile ol ṭarafdın kéldi. Sulṭān İskender’niŋ

4) oġlı Maḥmūd Ḫān’nıŋ kim bu yaġılar Sulṭān Maḥmūd dérler édi, buzulġanınıŋ

5) ḫaberini kéltürdi. Namāz-ı pīşīn mundın barġan cāsūs bu yaġılarnıŋ

6) buzulġanınıŋ ḫaberini kéltürür. İki namāz arasıda Tāc Ḫān Sārengḫānī’niŋ

7) ‘arżā-dāştı hem cāsūs ḫaberiġa muvāfıq kélür. Bu keyfiyyetlerni Sulṭān Muḥammed kélip

8)‘arżġa yétkürdi. Çünār kélip muḥāṣara qılġan ékendür. Azraqça uruş

9) hem salġandur. Bizniŋ kélgenimizniŋ taḥqīq ḫaberini tapqaç buzulġan yosunluq

10) andın kopar. Benāres’qa ötken Afġānlar hem ıżṭırāb bile yanıp su kéçerde

11) iki kéme ġarq bolup bir pāre kişi suġa barur. Taŋlası altı kürūh kélip Piyāg

12) pergeneleridin Sirāvelī’ġa körerge ve yol yasarġa iki kün bu yurtta tevaqquf boldı.

13) At ve tévege güẕer yoqqarıraq tapıldı. Yüklüg araba ol güẕerniŋ

14) nā-hem-vār taşları bar cihetidin çıqa almas émiş. Yüklüg arabalarnı fermān boldı

[364a]

1) kim andın oq ötkergeyler. Penc-şenbe küni andın köçüp mén Tūs suyınıŋ

2) qatılışıqaça kéme bile kéldim. Qatılışıdın kémedin çıqıp atlanıp Tūs suyı

3) yoqqarı turup namāz-ı diger orduġa kim sudın ötüp tüşüp édiler,

4) kélildi. Bu kün altı kürūh kélildi. Taŋlası ol yurtta maqām boldı. Şenbe

5) köçüp on iki kürūh yörüp kéntniŋ yoqqarı yanıġa tüştük.

6) Uşbu yurtta Çünār'dın Tāc Ḫān oġlanları bile kélip mülāzemet qıldı.

7) Bu eyyāmda Muḥammed Baḫşī'niŋ 'arżā-dāştı kéldi kim Kābil'din köç ve uruq

8) taḥqīq kéledür émiş. Çehār-şenbe küni ol yurttın köçüp

9) Çünār qurġanını seyr qılıp Çünār'dın bir kürūhça ötüp tüşüldi.

10) Piyāg'dın köçken eyyāmda vücūdumda able cerāḥati peydā bolup édi. Bu yurtta

11) bir Rūmī Rūm'da imdi peydā bolġan mu'āleceni qıldı. Murçnı sifāl qazanda

12) qaynattı. Cerāḥatnı anıŋ ısıq buḫārıġa tuttum. Buḫārı kemraq bola ısıq

13) suyı bile yudum. İki sā'at nücūmıġaça direng boldı. Uşbu yurtta

14) bir kişi ayttı kim ordunıŋ yanıdağı aralda şīr ve kürük körüptürler. Ṣabāḥı

[364b]

1) ol aralnı çergeledük. Fillerni hem kéltürüp édi. Şīr ve kürük çıqmadı.

2) Çerge uçıdın ṣaḥrā'ī gāvmīş çıqıptur. Bu kün tünd yél qoptı. Gerd u ġubār köp

3) teşvīş bérdi. Kémege yétip kémege kirip orduġa kéldim. Ordu Benāres'din

4) iki kürūh yoqqarıraq tüşüp édi. Çünār'nıŋ nevāḥīsidağı cengellerde

5) fil qalın olur émiş. Bu yurrtın barıp fil avlar ḫayālım bar édi.

6) Tāc Ḫān ḫaber kéltürdi kim Maḥmūd Ḫān Sūn suyınıŋ qaşıdadur. Béglerni

7) çarlap ġanīm üstige ılġamaqnı meşveret qılıldı. Āḫır muŋa qarār

8) taptı kim uzun uzaġ köçüp bī-direng oq yörülgey. Andın köçüp

9) toquz kürūh yörüp Belve güẕeriġa tüşüldi. Uşbu yurttın dü-şenbe

10) aḫşāmı aynıŋ on sékizide Ṭāhir'ni Āgra'ga yiberildi. Kābil'din

11) kéledürgenler qonalġa yosunluq in'ām bolġan yarmaqlarnıŋ

12) berātını alıp bardı. Uşbu kün kéme bile kéldim. Taŋdın burunraq kémege

13) kirilip édi. Gūy sunıŋ qatılışıġa kim Cūnpūr suyıdur yétip kéme bile

14) azraqça Gūy suyı yoqqarı barıp yana yandım. Egerçi tarġına su édi.

[365a]

1) Velī güẕeri yoq édi. Ol yüzdeki çerig éli kéme bile ve sal bile ve at üzdürüp

2) ötedür édiler. Cūnpūr suyınıŋ qatılışıdın bir kürūh qoyıraq kélip bılturġı

3) yurtnı kim andın Cūnpūr'ġa barılıp édi. Seyr qıldım. Muvāfıq yél su yoqqarıdın

4) peydā boldı. Bengālī kémeniŋ yélkenini tartturup uluġ kémeni ol kémege baġladılar.

5) Ḫaylī ıldām kéldi. Ordu Meden-Benāres'din bir kürūh yoqqarıraq tüşüp édi.

6) Yurtqa kündin iki geri qalıp édi kim yétildi, turmay kéynimizçe

7) kémelerdin batraq kélgeni namāz-ı ḫuftende kéldi. Çünār'dın fermān bolup édi

8) kim Moġul Bég her köçte peymāyiş ṭınābı bile toġrı yolnı ṭınāb urġay.

9) Her qaçan kim mén kémege kirsem Luṭfī Bég deryā yaqasını ṭınāb urġay. Toġrı

10) yol on bir kürūh ékendür. Su yaqası on sékiz kürūh. Taŋlası ol yurtta

11) tevaqquf boldı. Çehār-şenbe hem kéme bile kélip Ġāzīpūr'dın bir kürūh qoyıraq tüşüldi.

12) Penc-şenbe küni uşol yurtta Maḥmūd Ḫān Nūḥānī kélip mülāzemet qıldı. Uşbu

13) kün Celāl Ḫān, Behār Ḫān Behārī'niŋ, Ferīd Ḫān, Naṣīr Ḫān'nıŋ, Şīr Ḫān Sūr

14) yana 'Ādil Ḫān Sūr ve yana bir néçe Afġān ümerālarınıŋ 'arżā-dāştları

[365b]

1) kéldi. Hem uşbu kün 'Abdul 'Azīz Mīrāḫūr'nıŋ 'arżā-dāştı kéldi. Lāhūr'dın

2) Cemāẕiye'l-āḫır ayınıŋ yégirmeside bitilgendür. Uşbu 'arżā-dāşt bitigen

3) küni Kālpī nevāḥīsidin yibergen Qaraça'nıŋ Hindustānī çākeri yéter. 'Abdul 'Azīz'niŋ

4) 'arżā-dāştıda meẕkūr édi kim 'Abdul 'Azīz ve muqarrer bolġanlar Cemāẕiye'l-āḫır

5) ayınıŋ toquzıda Nīlāb'ta köçke utru barurlar. 'Abdul 'Azīz Çānāb'qaça bile kélip

6) Çānāb'tın ayrılıp Lāhūr'ġa ilgerirek kélip bu 'arżā-dāştnı yibergendür.

7) Ādīne küni köçüldi. Mén kéme bile oq bılturġı Çūse toġrısıdaġı āftāb

8) tutulġan ve rūze tutulġan yurtnı çıqıp seyr qıldım. Kélip kémege kirdim. Muḥammed Zamān Mīrzā

9) hem kéme bile kéyindin kéldi. Mīrzā'nıŋ engīzi bile ma'cūn yéyildi. Ordu

10) Kermnās suyınıŋ yaqasıda tüşüp édi. Bu Kermnās suyıdın Hindūlar

11) köp perhīz qılurlar érmiş. Perhīzkār Hindūlar bu sudın ötmey kémege

12) kirip Geng bile bu sunıŋ toġrısıdın öttiler. Mu'teqidleri andaqdur

13) kim bu su kişige tégse 'ibādetini żāyi' qılur. Vech-i tesmiyesini hem uşmuŋa münāsib

14) ayttılar. Kéme bile kélip azraqça Kermnās suyı yoqqarı barıp yana yanıp Geng’niŋ

[366a]

1) şimāli ṭarafı kéçip su yaqasıda kémelerni turġuzduk. Yigitler bir pāre şūẖluq qıldılar.

2) Bir pāre küştīgīrlik qıldılar. Sāqī Muḥsin da‘vā qıldı kim tört

3) béş kişini miyāngīrlik qılur mén. Bir kişi bile tuttı. Yıqıla yazdı. İkinçisi Şādmān édi.

4) Muḥsin’ni yıqtı. Ḫacil u münfa‘il boldı. Küştīgīrler hem kélip küştī tuttılar. Taŋlası

5) şenbe küni Kermnās suyınıŋ güẕerini köre kişi yiberildi. Cihetidin bir peherġa

6) yavuq köçüldi. Mén atlanıp güẕer sarı bir kürūhça Kermnās suyı yoqqarı

7) bardım. Güẕer yıraq cihetidin yana yanıp kéme bile oq yurtqa kéldim. Ordu Çūse’din

8) bir kürūh ilgerirek tüşüp édi. Uşbu kün yana murç dārūsını qıldım.

9) Bir néme ısıqraq ékendür. Vücūdum qabardı. Ḫaylī teşvīş tarttım.

10) İlgeri batqaqlıq kiçikreqkine su bar ékendür. Yolunu yasamaq

11) üçün taŋlası ol yurtta turuldı. Dü-şenbe aḫşāmı ‘Abdul ‘Azīz yibergen

12) Hindustānī yayaqnıŋ kéltürgen ḫaṭṭqa cevāp bitip yiberildi. Dü-şenbe

13) ṣabāḥı kéme bile kéldim. Yél cihetidin kémelerni tartıp kéltürdiler. Ötken

14) yıl qalın olturġan Beksere toġrısıdağı yurtnıŋ rū-be-rūyıġa yétip

[366b]

1) sudın ötüp ol yurtnı seyr qıldım. Deryā yaqasıġa inerge zineler qılılıp édi.

2) Ġālibā qırqdın köprek élligdin azraq édi. İki yoqqarığı zine qalıptur.

3) Özge barça zineni su buzuptur. Kémege kirip ma‘cūn yéyildi. Ordudın yoqqarıraq

4) bir aralda kémeni turġuzup Pehlivānlarnı küştīge salduk. Namāz-ı ẖuften orduġa

5) kélildi. Bıltur uşbu ordu tüşken yurtnı Geng suyıdın mén destek

6) bile ötüp ba‘żı at ba‘żı téve minip kélip seyr qılılıp édi. Ol kün

7) afyūn yéyip édim. Taŋlası se-şenbe küni Kerīm-Bérdi ve Muḥammed ‘Alī Ḥaydar Rikābdar

8) ve Bābā Şeyẖ başlıqlarnı iki yüzçe ābādān yigitler bile muẖāliflerdin ẖaber

9) alġalı yiberildi. Uşbu yurttın Bengāle élçige fermān boldı. Bu üç faṣl

10) sözni ‘arżā-dāşt qılsun. Çehār-şenbe küni Yūnus ‘Alī’ni Muḥammed Zamān Mīrzā’ġa

11) yiberildi kim Behār ṭarafıdın istimzāçı ḥāṣıl qılġay. Sustraq cevāp kéltürdi.

12) Behār şeyẖ-zādeleriniŋ kişisi ‘arżā-dāşt bile Behār’nı taşlap

13) çıqqanlarınıŋ ẖaber kéltürüp édi. Penc-şenbe küni Terdi Muḥammed Muḥammed ‘Alī Ceng Ceng’ġa

14) Türk ve Hind ümerāsı ve terkeşbendidin iki miŋçe çaġlıq kişi koşup Behār élige

[367a]

1) istimālet fermānları bitip ruẖṣat bérildi. Ḫ̆āce Mürşid ‘Irāqī’ni Behār serkārıġa

2) dīvān qılıp Terdi Muḥammed’ġa qoşup yiberildi. Taŋlası Muḥammed Zamān Mīrzā Behār

3) barmaqını qabūl qılıp Şeyẖ Zeyn ve Yūnus ‘Alī’din ba‘żı néme ‘arżā-dāşt qılıp

4) bir pāre kişini kömek yosunluq tileptür. Ba‘żı yigitlerni Muḥammed Zamān Mīrzā’ġa

5) kömek bitip yana ba‘żılarnı nöker étip şenbe küni Ṣa‘bān ayınıŋ ġurreside

6) bu üç tört kün olturulġan yurttın köçüldi. Mén bu kün

7) atlanıp Būcpūr ve Bihiye’ni seyr qılıp kélip orduġa tüştüm. Muḥammed ‘Alī başlıqlarnı

8) kim ḫaberġa yiberilip édi. Yolda bir pāre kāfirni basıp Sulṭān Maḥmūd olturġan

9) yerge yéterler. Sulṭān Maḥmūd iki miŋçe kişi ékendür. Bu qaravulnıŋ ḫaberini tapıp

10) buzulup iki pīlini öltürüp köçer. Bir bégini qaravul yosunluq

11) qoyġan ékendür. Bu yigitlerdin yégirme çaġlıq kişi yéter. Turuş

12) bérmey qaçar. Néçe kişisini tüşürüp birini baş késip bir iki ābādān tirig

13) kéltürdiler. Taŋlası köçüp kéme bile kéldim. Bu yurtta Muḥammed Zamān Mīrzā

14) Bāqī deryādın ötti. Mīrzā’nıŋ öteri ve kéteri üçün iki üç kün

[367b]

1) bu yurtta olturuldı. Se-şenbe küni aynıŋ törtide Muḥammed Zamān Mīrzā’ġa

2) ḫaṣṣa baş ayaq ve kemer-şemşīr ve topçaq ve çetr ‘ināyet qılıp Behār vilāyetiġa yükündürüldi.

3) Behār serkārıdın bir kürūh ve yégirme béş lek ḫālişe qılıp dīvānlıġı

4) Mürşid ‘Irāqī’ġa ‘uhde boldı. Penc-şenbe küni ol yurttın kéme bile

5) kéldim. Barı kémelerni turġuzup mén yétkeç buyurdum kim

6) kémelerni yörütüp çerge bile birbirlerige baġlaġaylar. Deryānıŋ ‘arżıdın

7) hem köp arttı. Bā-vücūd kim tamām kéme yıġılmaydur édi. Ba‘żı yer pest ve

8) ba‘żı yer çuqur üçün ve ba‘żı yer revān ve ba‘żı yer nā-revān

9) üçün uşbu yosunluq ġalebe yörütüp bula almadı. Kémelerniŋ

10) çergeside bir geryāl körünür. Bir balıq geryālnıŋ qorqunçıdın

11) andaq bülend saçrar kim bir kémeniŋ içide kélip tüşer. Tutup

12) kéltürdiler. Yurtqa yétkende kémelerge at qoyuldı. Burunġı bayrı

13) uluġ kémege kim Āgra’da Sengā ġazvidin burunraq tamām bolup édi.

14) “Āsāyiş” at qoyuldı. Uşbu yıl çerig atlanurdın burunraq

[368a]

1) Ārāyiş Ḫān bir kéme yasatıp pīşkeş qıldı. Uşbu kélürde aŋa hem

2) tālār baġlattım. Bu kémege “Āsāyiş” at qoyuldı. Sulṭān Celāleddīn tartqan

3) kémege uluġraq tālār qıldurup bu tālārnıŋ üstide yana bir tālār buyuruldı.

4) Muŋa “Güncāyiş” at qoyuldı. Yana bir kiçik cevkendilıq zevraqqa

5) kim her iş küç üçün anı yiberilür édi. Bu zevraqqa “Fermāyiş” at

6) qoyuldı. Taŋlası Ādīne küni köçülmedi. Muḥammed Zamān Mīrzā’nıŋ barı iş

7) küçi serencām bolup Behār ‘azīmeti bile bir iki kürūh ordudın ayrılıp

8) tüşüp édi. Uşbu kün kélip méndin ruḫṣat aldı. İki cāsūs

9) Bengāle çerigidin kélip dédi kim Bengālīler Maḫdūm ‘Ālem başlıq Gendek suyınıŋ

10) yaqasını yégirme tört yerde qısmet qılıp faṣīl qoparadurlar.

11) Sulṭān Maḥmūd başlıq Afġānlar kim köç ve uruqlarını ötkeredürler ékendür.

12) Ötkeli qopmay özlerige qoşuptur. Bu ẖaber kélgeç

13) çün uruş iḥtimāli boldı. Muḥammed Zamān Mīrzā'nı men' qılduk. Ṣāh İskender'ni

14) üç tört yüz kişi bile Behār'ġa yiberdi. Şenbe küni Dūdū'nıŋ ve oġlı

[368b]

1) Celāl Ḫān Behār Ḫān'nıŋ kişisi kéldi. Bengālī bularnı közqa bāġı yosunluq

2) saẖlar ékendür. Méni dép Bengālī'din żarbrāst uruşup ayrılıp

3) sudın ötüp Behār nevāḥīsiġa yétip mülāzemetqa mütevecciḥ émiş. Uşbu kün

4) Bengāle élçisi İsmā'īl Mītā'ġa fermān boldı kim burun bitip yibergen üç

5) faṣlnıŋ cevābı kéç bitiledür. Ḫaṭṭ bitip yibersün kim eger iẖlāṣ u yekcihetlıq

6) maqāmıdadurlar. Ḫod batraq cevāp kélse kérek. Yek-şenbe aḫşāmı Terdi Muḥammed

7) ve Ceng Ceng'niŋ kişisi kéldi. Çehār-şenbe ṣabāḥı Ṣa'bān ayınıŋ béşide

8) bu ṭarafdın bularnıŋ qaravulı yéter. Narıġı dervāzedin Behār şiqdārı qaçıp

9) kéter. Yek-şenbe ol yurttın köçüp Ārī pergenesiġa tüşüldi. Bu yurtta

10) ẖaber kéldi kim leşker-i Ḫarīd yüz yüz éllig kéme bile Serū bile Geng'niŋ qatılışıda

11) Serū suyınıŋ narı yüzide olturġan émiş. Çün Bengālī bile ṣulḥ-güne

12) bar édi. Hemīşe mundaq işlerde teyemmün cihetidin ṣulḥ işini ilgeri tutuluptur.

13) Egerçi bī-edeblıq qılıp kélip yolumız üstide olturuptur. Velī dā'imġı

14) qā'ideni mer'ī tutup Bengāle élçisi İsmā'īl Mītā'ġa yana Mollā Muḥammed Meẕheb'ni qoşup uşol

[369a]

1) burunġı üç sözni aytıp muqarrer boldı kim ruẖṣat bérilgey. Dü-şenbe küni

2) Bengāle élçisi mülāzemetqa kélip édi. Ruẖṣatını aŋa ayturuldı. Bu hem meẕkūr boldı

3) kim ġanīm def‘iġa ol sarı bu sarı müteveccih bolġumızdur. Sizlerge ta‘alluq yer ve suġa

4) żarar u āsībi yétmegüsidür. Néçük kim ol üç faṣl sözniŋ biri bu édi.

5) Leşker-i Ḫarīd’qa ayt kim yol üstini qoyup Ḫarīd’qa kélsün. Türkdin bir néçe

6) kişi aŋa qoşalıŋ. Ḫarīd élige istimāle bérip yerge kéltürsünler. Eger

7) güẕer başıdın kétmese ve bu nādir muqābele sözleridin terk aytmasa her yamanlıq başıġa

8) kélse yétse özidin ve her nā-şāyest qaşıġa kélse sözidin körsün. Çehār-şenbe

9) küni Bengāle élçisi İsmā‘īl Mītā’ġa mu‘tādī ẖil‘at kéydürüp in‘ām qılıp ruẖṣat

10) bérildi. Penc-şenbe küni Şeyẖ Cemālī’ni Dūdū bile oġlı Celāl Ḫān’ġa istimālet fermānlar

11) ve ‘ināyet sözleri bile yiberildi. Uşbu kün Māhim’niŋ nökeri kéldi.

12) Bāġ-ı Ṣafā’dın narı Verālī*(?) din ayrılġan ékendür. Ḫaṭṭlar kéltürdi. Şenbe

13) küni ‘Irāq élçisi Murād Qurçı Qaçar’nı körüldi. Yek-şenbe küni Mollā Muḥammed Meẕheb’qa

14) mu‘tādī yādgārīlerni tapşurup ruẖṣat bérildi. Se-şenbe küni Ḫalīfe’ni

[369b]

1) ve ba‘żı béglerni yiberildi kim deryānıŋ né yeridin öterni mülāḥaẓa qılġaylar.

2) Çehār-şenbe küni yana Ḫalīfe’ni iki sunıŋ aralığı köre yiberildi. Cenūb ṭarafı Ārī

3) pergenesiniŋ yavuġıdaġı nīlūfer-zārnı seyr qıla atlandım. Nilüferzārnı seyr qılurda Şeyḫ Gūran

4) nīlūferniŋ yaŋı tuḫm baġlaġanını kéltürdi. Bu piste fi’l-cümle şebāheti bar. Yaḫşığına néme güli

5) kim nīlūfer bolġay. Hindustānī kevel-kekri dér tuḫmını dūde. Andın Sūn’nı yavuqtur dédiler. Barıp

6) Sūn’nı teferrüc qılduk. Sūn suyı qoyı qalın dıraḫtlar köründi. Dédiler kim Münīr’dür. Şeyḫ Şerafeddīn Münīrī’niŋ

7) atası Şeyḫ Yaḥyā’nıŋ qabri andadur. Çün munça yavuq

8) yétilip édi. Sūn’dın ötüp Sūn qoyı iki üç kürūh kélip Münīr’ni seyr qılıp bāġātı

9) bile ötüp mezārını ṭavāf qılıp Sūn yaqasıġa kélip ġusl qılıp namāz-ı pīşīnni

10) érte edā qılıp ordu sarı müteveccih boldum. Atlar sémiz üçün bir néçe at qaldı.

11) Yana bir néçe at aldarap édi. Bir néçe kişini qoyup fermān boldı kim atları talıqqanlarnı

12) yaġıp atlarını suġarıp tındurup ıżṭırāb qılmay kélgeyler. Eger mundaq bolmasa édi

13) Ḫaylī at żāyi‘ bolur édi. Buyurup édim kim Münīr’din yanġanda bir kişi

14) Sūn’nıŋ yaqasıdın atınıŋ her qademini ordużaça sanasun. Yégirme üç miŋ

[370a]

1) ve bir yüz sanaptur kim qırq altı miŋ iki yüz qadem bolġay kim on bir yarım kürūhdur.

2) Münīr’din Sūn’qaça yarım kürūh yavuşur. Yanış on iki kürūh barurda ol yan

3) bu yan seyr qılıp barıldı. On béş on altı kürūh ve otuz kürūhga yavuq bu kün

4) seyr qılıldı. Kéçeniŋ evvelġı peheridin altı geri bolup édi kim orduġa kélildi.

5) Taŋlası penc-şenbe küni Cūnpūr'dın Sulṭān Cüneyd Barlās ve Cūnpūr'daġı yigitler kéldiler.

6) Kéç qalġanları cihetidin 'itāb ḫitāb qılıp körüşmedim. Qāẕī Ciyā'nı çarlap

7) körüştüm. Uşbu kün Türk ve Hind ümerāsını meşveretqa çarlap su öter bābıda

8) cankı qılıldı. Söz muŋa qarār taptı kim Geng bile Serū suyınıŋ aralığı bülend körer de

9) Üstād 'Alī Qulı qazan u firengi u żarbzannı qurup qalın tüfek-endāzlar bile bu yerdin

10) uruş engīzin qılġay. İki su qatılışıdın cüz'ī qoyıraq cezīrede kim Bengālī'niŋ

11) bir fil ve qalın kémesi turuptur. Rū-be-rūyıda Geng suyınıŋ Behār ṭarafıdın

12) Muṣṭafā ālāt u edevātını mükemmel u muhayā qılıp uruşġa meşġūl bolġay. Qalın tüfek-endāzlar

13) daġı munıŋ bile bolġay. Muḥammed Zamān Mīrzā ve bu bitilgenler Muṣṭafā'nıŋ arqasıġa

14) tüşüp kömek bolġaylar. Üstād 'Alī Qulı bile Muṣṭafā'ġa żarbzan atmaqqa

[370b]

1) ve qazan qurmaqqa molcar qoparıp yer yasamaq üçün qalın bildār u kahhārġa muḥaṣṣıllar

2) ta'yīn qılıldı. Esbāb ve meṣāliḥ tapmaqqa ve yıġmaqqa meşġūl boldılar. Sulṭān u ümerā u ḫavānīn

3) ıldām barıp Haldī güẕeridin Serū'nı ötüp molcar qılġan vaqt ol yüzdin

4) mükemmel u müsti’idd bolup ġanīm üstige kélgeyler. Bu eṣnāda Sulṭān Cüneyd ve Qāẕī Ciyā

5) ‘arż qıldılar kim sékiz kürūh yoqqarıraq güẕer bar édi. Rūy-zerd ta‘yīn boldı kim

6) cālebānlardın bir ikisini ve Sulṭān ve Maḥmūd Ḫān ve Qāẕī Ciyā’nıŋ kişilerini alıp

7) barıp güẕerni körgeyler. Eger güẕer bolsa anıŋ bile oq kéçilgey. Él arasıda bu söz

8) bar édi kim Bengālī Haldī güẕeriġa hem kişi ta‘yīn qılur ḫayālı bar érmiş. Maḥmūd Ḫān’nıŋ

9) Sikenderpūr’daġı şiqdārınıŋ ‘arżā-dāştı kéldi kim Haldī güẕeride

10) élligçe kéme yıġıp küştībānlarġa müzd bérip mén velī küştībānlar Bengālī’niŋ kélür

11) āvāzesidin bisyār mütevehhimdürler. Çün Serū suyıdın güẕer tapılmaġı vaqtı édi.

12) Güẕer barġan kişige tevaqquf qılmay şenbe küni béglerini meşveretqa

13) çarlap dédim kim Sikenderpūr Çetürmūk’dın Ūd ve Behrāyiç’qaça Serū deryāsınıŋ

14) güẕerlerini tamām yerde mundaq aytıp olturġuzunça qalın fevcni ta‘yīn qılur biz kim

[371a]

1) Haldī güẕeridin kémeler bile ötüp bularnıŋ üstige kélgeyler. Alar kélgünçe

2) Üstād ‘Alī Qulı ve Muṣṭafā top u tüfek u żarbzan u firengi bile uruşqa meşġūl bolup

3) çıqa yétkeyler. Biz daġı Geng deryāsıdın ötüp Üstād ‘Alī Qulı’ġa

4) kömek ta‘yīn qılıp müsta‘idd u mükemmel bolup turalıŋ. Güẕeridin ötken fevc

5) yaqın yétse biz hem mundın uruş salıp zorlap öteliŋ. Muḥammed Zamān Mīrzā

6) ve ol yüzde ta‘yīn bolġanlar Geng deryāsınıŋ Behār ṭarafıdın Muṣṭafā

7) qaşıda uruşqa meşġūl bolġaylar. Sözni muŋa qoyup Geng’niŋ

8) şimālidaġı çerigni tört fevc qılıp ‘Askerī’ġa başlatıp Haldī güẕeriġa

9) yiberildi. Bir fevc ‘Askerī öz nökeri bile, yana bir fevc Sulṭān Celāleddīn Şarqī,

10) yana bir fevc Özbek sulṭānları Qāsım Ḥüseyin Sulṭān ve Bīḫūb Sulṭān

11) ve Tang-Atmış Sulṭān ve Maḥmūd Ḫān Nūḥānī, Ġāzīpūrī ve Kūkī Bābā Qaşqa

12) ve Tolmış Özbek ve Qurbān Çarḫī ve Ḥüseyin Ḫān başlıq Deryāḫānīler.

13) Bir fevc Mūsā Sulṭān ve Sulṭān Cüneyd ve nékim Cūnpūr çerigi taḫmīnen yégirme miŋ

14) kişi muḥaṣṣıllar ta‘yīn qılıldı kim uşbu kéçe oq kim Yek-şenbe kéçesi bolġay.

[371b]

1) Ol çerigni atlanturġaylar. Yek-şenbe ṣabāḥı çerig Geng’din öte kirişti. Mén bir pāsta

2) kéme bile kirip öttüm. Üç peher bolup édi kim rūy-zerdler kim güẕer köre barıp édiler,

3) kéldiler. Güẕer ḫod tapmaydurlar. Kémelerniŋ ve ta‘yīn bolġan fevcniŋ yolda uçraġanınıŋ

4) ḫaberini kéltürdiler. Se-şenbe küni su kéçken yerdin köçüp uruş yeri qatılışıġa

5) bir kürūh yavuq kélip tüşüldi. Özüm barıp Üstād ‘Alī Qulı’nıŋ firengi u

6) żarbzan atmaġını teferrüc qıldım. Uşbu kün Üstād ‘Alī Qulı firengi taşı bile iki

7) kémeni urup sındurup ġarq qıldı. Muṣṭafā hem ol yüzdin firengi taşı

8) bile iki kéme urup sındurup ġarq qıldı. Uluġ qazannı ceng cāyıġa éltip

9) yerini yasamaqqa Mollā Ġulām'nı muḥaṣṣıl qoyup bir pāre yasavullarıdın ve celd yigitlerdin

10) aŋa kömek ta'yīn qılıp yanıp kélip ordu toġrısı bir aralda ma'cūn

11) yédük. Bu aḫşām ma'cūnnāk kémeni ḫar-gāhqa yaqın kéltürüp kémede oq

12) tekye qıldum. Bu aḫşām ġarīb vāqı'ā dest bérdi. Kéçeniŋ üç pāsıġa yavuq

13) kémede süren ve ġavġa çıqtı. Çehreler her kim kémeniŋ bir yıġaçını alıp "Ur! Ur!" dép

14) qıçqıraşadurlar. Fermāyiş kémesi mén tekye qılġan Āsāyiş kémesiniŋ yanıda .

[372a]

1) Bir tün-qaṭār anda édi. Uyqudın köz açıp körer kim bir kişi Āsāyiş kémesige

2) élig qoyup çıqar ḫayāldadur. Üstige taşlar suġa çomup çıqarıda

3) tün-qaṭārnıŋ başıġa çapar. Azraqça zaḫm qılıp édi. Su sarı oq qaçar. Ġavġa

4) bu cihettin ékendür. Münīr'din kélgen kéçesi hem kémeniŋ yaqınıda bir iki qılıç

5) ve bir ḫançerlerini kéltürüp édi. Téŋri te'ālā saḫladı.

6) *Eger teġ-i 'ālam bi-cünbed zi cay / nebürred ragī tā naḫvāhed Ḫüdāy*

7) Taŋlası çehār-şenbe küni Güncāyiş kémesige kirip taş atar yerge yaqınraq

8) kélip her kimni bir işge ta'yīn qıldım. Uġan Bérdi Moġul başlıq miŋ çaġlıq

9) yigitni yiberilip édi kim bir iki üç kürūh yoqqarıraqtın her ṭavr qılıp

10) su kéçkeyler. Bular barurda 'Askerī'niŋ ordusı toġrısıdın

11) yégirme otuzça kéme bile Bengālīler ötüp qalın yayaq çıqıp destbürdī

12) körsetür ḫayālıda ékendürler kim bular at salıp qaçurup bir néçesini

13) alıp başını késip qalın kişini oqlap yéti sékiz kéme alurlar. Hem

14) uşbu kün Muḥammed Zamān Mīrzā ṭarafıdın hem bir néçe kéme bile Bengālīler barıp çıqıp

[372b]

1) uruş engīzi qılurlar. Ol ṭaraf dın zorlap Bengālīlerni qaçurup üç kéme

2) kişisi suġa ġarq bolur. Bir kémeni éliglep ménıŋ qaşımġa kéltürdiler. Munda Bābā Çehre

3) yaḫşı yörüp zorlar. Fermān boldı kim Uġan Bérdi alar alġan yéti sékiz kéme bile

4) Muḥammed Sulṭān, Yeke Ḫ̆āce, Yūnus ‘Alī, Uġan Bérdi ve ol cemā‘at kim burun ötmekke

5) muqarrer bolup édiler. Kémelerni kéç qaranġuda yoqqarı tartıp ötkeyler. Uşbu kün

6) ‘Askerī’din kişi kélip édi kim sudın bī-bāqī öttiler. Taŋla ṣabāḥı kim Penc-şenbe küni

7) bolġay yaġı üstige kélürler. Fermān boldı kim bu ötkenler ‘Askerī’ġa qoşulup

8) ġanīm üstige yörügeyler. Namāz-ı pīşīn Üstād qaşıdın kişi kéldi kim taş ṭayyār boluptur.

9) Né fermān boldı kim bu taşnı atsun. Yana mén barġunça yana bir taşnı

10) ṭayyār qılsun. Namāz-ı digerde kiçikkine Bengālī zevraqqa kirip molcar qoparġan yerge

11) bardım. Üstād bir nevbet uluġ taş attı. Yana bir néçe firengi attı. Bengālīler’niŋ

12) āteşbāzlıq bile şöhreti bar édi. Bu nevbet yaḫşı sınaduk. Bir yerni çaġ qılıp

13) atmaydurlar, her ṭavr bile atadurlar. Uşbu namāz-ı diger buyurduk kim Serū deryāsı

14) bile alarnıŋ allıdın bir néçe kémeni tartıp ötkerdiler. Kéme tartar kişiler bī-teḥāşī

[373a]

1) u bī-penāh bir néçe kémeni tartıp ötkerdiler. Fermān boldı kim Ésen Témür Sulṭān,

2) Toḫta Buġa Sulṭān, Bābā Sulṭān, Ārāyiş Ḫān, Şeyḫ Gūran bu kémeler ötken yerde

3) turup kémeni muḥāfaẓat qılġaylar. Andın yanıp bir pāsta orduġa kéldim.

4) Yarım kéçege yavuq yoqqarı tartadurġan kémelerdin ḫaber kéldi kim ta‘yīn bolġan

5) fevc ilgerirek bardı. Biz kémelerni tartıp baradur édük kim Bengālī kémelerni

6) biz tartar yerni tuyup uruştılar. Bir kémeçiniŋ ayaġıġa taş tégip ayaġı

7) sındı. Öte almaduk. Penc-şenbe ṣabāḥı molcardekilerdin ḫaber kéldi kim yoqqarıġı

8) kémeler tamām kéldiler. Atlıqları tamām atlanıp biziŋ kéledürgen fevcniŋ

9) rū-be-rūyıġa müteveccih boldılar. Mén daġı ıldām atlanıp aḫşām ötkergen kémelerniŋ

10) üstige kéldim. Kişi çapturuldı kim Muḥammed Sulṭān Mīrzā başlıq

11) ötmekke muqarrer bolġanlar bī-tevaqquf ötüp ‘Askerī’ġa qoşulsunlar. Ésen Témür Sulṭān

12) bile Toḫta Buġa Sulṭān kim bu kémeler üstide édiler. Buyurdum

13) kim ötmekke meşġūl bolsunlar. Bābā Sulṭān muqarrer bolġan yerde kélmeydür édi.

14) Fi'l-ḥāl Īsān Témür Sulṭān bir kéme bile otuz qırqça nökeri bile atlarını

[373b]

1) kémeniŋ yanıda yaldap öttiler. Bularnıŋ kéyniçe yana bir kéme hem revān boldı.

2) Bularnıŋ ötkenini körüp Bengālīler qalın yayaq bularġa müteveccih boldılar.

3) Ésen Témür Sulṭān'nıŋ yéti sékiz nökeri atlanıp bu yayaqlarnıŋ utrusıġa

4) barıp Sulṭān atlanġunça tartqulaşıp atqulaşıp yayaqlarnı Sulṭān sarıġa

5) tarttılar. Muŋaça Ésen Témür Sulṭān hem atlandı. İkinçi kéme hem kéçe

6) otuz otuz béş atlıq bile qalın yayaqqa çapıp yaḫşı qaçurdı. Ḫaylī nümāyān iş qıldı.

7) Ol çüst ü çespān bī-teḥāşī barçadın burunraq kéçti. İkinçi ol

8) kim qalın yayaqnıŋ üstige az kişi bile yaḫşı yörüp qaçurdı. Toḫta Buġa Sulṭān

9) hem kéçti. Kémeler pey-der-pey kéçmekke kiriştiler. Lāhūrī ve Hindustānī

10) yosunluq tüşidin destek bile ve deste qamış bile öte kiriştiler.

11) Bu ḥālātnı körüp molcar toġrısıdaġı qalın Bengālī kémeleri su qoyı qaçmaqqa

12) yüz qoydılar. Dervīş Muḥammed Sārbān ve Dost Éşik Aġa ve yana ba'żı yigitler molcar

13) toġrısıdın öttiler. Sulṭānlarġa kişi çapturdum kim ötkenlerni yaḫşı

14) yıġıp ol utrudaġı fevcġa yavuq yéte yanıdın yörüp ġanīmġa élig

[374a]

1) qoşuŋ. Ötkenlerni sulṭānlar özlerige qoşup üç tört top bolup ġanīm

2) sarı müteveccih boldılar. Bular yavuq yéte ġanīm kişisi yayaqını allıġa salıp yasalını

3) buzmay yörüy bérür. ‘Askerī bile muqarrer bolġan fevcdin Kūkī cemā‘ati bile yéter.

4) Ol ṭarafdın Kūkī bu ṭarafdın sulṭānlar yétip élig qoşarlar. Ġanīm’ni tüşüre

5) alıp téprerler. Besent Rāv atlıq mu‘teber kāfirni Kūkī alar tüşürüp başını

6) késerler. On on béş kişisi anıŋ üstige tüşer. Uşanda oq

7) çapqularlar. Toḫta Buġa Sulṭān ġanīmniŋ allıdın barıp çapıp yaḫşı

8) qılıç yétkürür. Moġul ‘Abdul Vehhāb ve inisi hem qılıç yétkürürler. Moġul bā-vücūd kim

9) su bilmes. Cébe bile deryādın at yaldap öter. Méniŋ kémelerim kéyin édi.

10) Kémelerge kişi yiberdim. Fermāyiş kémesi ilgerirek kéldi. Fermāyiş kémesige

11) kirip ötüp Bengālīlerniŋ yurtlarını seyr qılıp Güncāyiş kémesige kirip

12) “Yoqqarı yer bar?” sordum. Mīr Muḥammed Cālebān ‘arż qıldı kim Serū deryāsı

13) yoqqarıraqtın ötkeli yaḫşıraqtur. Fermān boldı kim ol dégen yerdin

14) çerig éli ötmekke meşġūl bolġaylar. Muḥammed Sulṭān Mīrzā başlıqlarġa kim ötmekke

[374b]

1) fermān bolup édi. Su öterde Yeke Ḫˇāce’niŋ kémesi ġarq bolup Yeke Ḫˇāce

2) Téŋri raḥmetiġa bardı. Nöker ve vilāyetini inisi Qāsım Ḫˇāce’ġa ‘ināyet qıldım. Namāz-ı pīşīnde

3) ġusl eşnāsıda sulṭānlar kéldiler. Ta‘rīf ü sitāyiş qılıp ‘ināyet ü şefqatdın

4) ümīd-vār qıldım. ‘Askerī hem uşol eşnāda kéldi. ‘Askerī’niŋ ol

5) iş körgeni édi. Şüküni yaḫşı boldı. Ol aḫşām çün henüz ordu kéçmeydür édi.

6) Bir aralda Güncāyiş kémeside tekye qıldım. Ādīne küni Serū deryāsınıŋ

7) şimālide Ḫarīd tevābi‘i Nirhün pergenesiniŋ Kündbe atlıq kéntide tüşüldi.

8) Yek-şenbe küni Kūkī’ni cemā‘ati bile Ḥācīpūr’ġa ḫaber alġalı yiberildi. Şāh Muḥammed Ma‘rūf

9) kim bıltur kélgende aŋa uluġ ri‘āyet qılıp Sāren vilāyetini yiberilip édi.

10) Néçe qatla yaḫşılar bardı. Atası Ma‘rūf’nı iki qatla uruşup basıp

11) tutup édi. Sulṭān Maḥmūd ġadr bile Behār’nı alġanda Biban bile Şeyḫ Bāyezīd’niŋ

12) üstige barġanda çāre qıla almay alarġa qatılıp édi. Bu furṣatta hem néçe

13) nevbet ‘arżā-dāştı kélip édi. Él arasıda andın perīşān sözler

14) dérler édi. ‘Askerī Haldī güẕeridin ötkeç oq cem‘iyyeti bile ‘Askerī’ni kélip

[375a]

1) körüp ‘Askerī bile Bengālīler üstige kéldi. Uşbu yurtta ékende kélip mülāzemet qıldı.

2) Bu eyyāmda Şeyḫ Bāyezīd ve Biban’dın mütevātir ḫaberler kéledür édi. Serū deryāsını

3) öter ḫayālıda émişler. Uşbu furṣatta Senbel’din ‘aceb ḫaberi kéldi. ‘Alī Yūsuf

4) kim Senbel’de turup ṭavrī żabṭ u rabṭ qılıp édi. Özi ve bir muṣāḥib

5) yosunluq ṭabībi bir künde oq Téŋri raḥmetiġa barurlar. Senbel’niŋ żabṭ u

6) rabṭı üçün muqarrer boldı kim ‘Abdullāh Senbel żabṭ u rabṭıġa barġay. Ādīne küni

7) Ramażān ayınıŋ béşide ‘Abdullāh’qa Senbel’ġa ruḫṣat bérildi. Çın Témür Sulṭān’nıŋ

8) uşbu eyyāmıda ‘arżā-dāştı kélip édi kim muqarrer bolġan

9) béglerdin Kābil’din köç kéledürgen cihetidin sulṭānġa qoşula almaydurlar.

10) Muḥammedī ve yana ba‘żılar Sulṭān bile yüz gürūḥça bir ılġap barıp

11) Belūç’nı yaḫşı basıpturlar. ‘Abdullāh’dın Çın Témür Sulṭān’ġa ve Sulṭān Muḥammed Dūldāy

12) ve Muḥammedī ve ba‘żı andaġı béglerge ve yigitlerge fermān boldı kim Çın Témür Sulṭān

13) bile Āgra’da yıġılıp ṭayyār bolup turġaylar. Muḫālifler her sarı yüzlenseler

14) ol sarı müteveccih bolġaylar. Dü-şenbe küni aynıŋ sékizide Celāl Ḫān Deryā Ḫān’nıŋ

[375b]

1) nebīresige kim Şeyḫ Cemālī barıp édi. Bolġan mu‘teber ümerāsı bile kélip mülāzemet qıldı.

2) Hem uşbu kün Yaḥyā Nūḥānī kim burunraq inisini yiberip qutluq

3) iẓhārı qılıp édi. Siyāset fermānı barıp édi, kélip mülāzemet qıldı.

4) Çün yéti sékiz miŋ Nūḥānī ve Afġān ümīd-vārlıq bile kélip indiler. Alarnı nevmīd

5) qılmay Behār’dın bir kürūh ḫāliṣe qılıp éllig lek Maḥmūd Ḫān Nūḥānī’ġa ‘ināyet qılıp

6) qalġanını uşbu Celāl Ḫān’ġa müsellem tutuldı. Bir kürūr ḫıdmetāne hem qabūl qıldı.

7) Bu yarmaqnıŋ taḥṣīliġa Mollā Ġulām Yasāvul’nı yiberildi. Muḥammed Zamān Mīrzā’ġa

8) Cūnepūr vilāyetini bérildi. Penc-şenbe aḫşāmı Ḫalīfe'niŋ Ġulām 'Alī atlıq nökeri kim

9) İsmā'īl Mītā'dın burunraq Şāhzāde Müngīr'niŋ Ebū'l Feṯḥ atlıq nökeri bile

10) ol üç faṣl sözni éltip édi. Uşbu Ebū'l Feṯḥ atlıq bile hem-rāh Şāhzāde Müngīr'niŋ

11) ve Ḥasan Ḫān Leşker vezīrniŋ Ḫalīfe'ġa bitilgen ḫaṭṭlarnı kéltürdi.

12) Ol üç şarṭnı qabūl qılıp Nuṣret Şāh ṭarafını özige alıp ıṣlāḥ

13) sözini araġa salıptur. Çün bu yörüş yağı Afġānlarnıŋ def'i üçün édi.

14) Bu yaġılardın ba'żısı başını alıp éttiler. Ba'żısı kélip çākerlik ve qulluqnı

[376a]

1) qabūl éttiler. Azaġlaq kim qalıp édi. Bengālī'niŋ destnigeri édi.

2) Anı Bengālī özige aldı. Peşkāl hem yavuqlaşıp édi. Biz dağı anıŋ muqābeleside

3) meẕkūr bolġan şerā'iṭ bile ıṣlāḥ sözini bitip yiberdük. Şenbe küni İsmā'īl Cilvānī,

4) 'Alā'ūl Ḫān Nūḥānī, Evliyā Ḫān Üsterānī béş altı ümerā bile kélip mülāzemet qıldılar.

5) Hem uşbu kün Ésen Témür Sulṭān bile Toḫta Buġa Sulṭān'ġa culdu kemer-şemşīr ve kemer-ḫançerler

6) ve cébeler ve ḫil'atlar ve topçaq atlar ve Ésen Témür Sulṭān'ġa Nārnūl pergenesidin otuz altı lek ve Toḫta Buġa Sulṭān'ġa Şemsābād pergenesidin

7) otuz lek 'ināyet qılıp yükündürüldi. Dü-şenbe küni aynıŋ on béşide

8) Behār ve Bengāle ṭarafıdın ḫāṭırnı cem' qılıp Serū deryāsı yaqasıdağı ve Kūndbe nevāḥīsidağı

9) yurttın Biban ve Şeyḫ Bāyezīd ḫarām-ḫˇarnıŋ def'-i şerriġa 'azm-i cezm qılıp

10) köçtük. Ara iki qonup Çehār-şenbe küni Çetürmūk Sikenderpūr'nıŋ Çūpāre atlıq

11) güẕeri üstige tüşüldi. Uşbu kündin él ötmekke meşġūl boldılar. Bu ḫarām-ḫˇarlardın

12) mütevātir ḫaber kéle başladı kim Serū bile Geger'din ötüp Leknū sarı müteveccihdürler.

13) Bularnıŋ güẕerbendlıġıġa Türk ve Hind ümerāsıdın Sulṭān Celāleddīn Ṣarqī,

14) 'Alī Ḫān Fermūlī, Terdike, Niẓām Ḫān Beyānī, Tolmış Özbek, Qurbān Çarḫī, Ḥasan Ḫān

[376b]

1) Deryāḫānī başlıqlarnı ta'yīn qılıp penc-şenbe aḫşāmı ruḫṣat bérildi. Uşbu

2) aḫşām terāviḥdin soŋra bir pās béş geri bolup édi kim peşkāl bulutları

3) qaynap bir zamānnıŋ içide andaq ṭūfān bolup qatıq yél qoptı kim

4) yıqılmaġan çadır kem qaldı. Mén ḫar-gāh içide kitābet qıladur édim. Kāġaẕ u eczānı

5) yıġışturġunça furṣat bolmadı. Ḫar-gāhnı pīş-ḫāne bile oq méniŋ başımġa yıqtı.

6) Ḫar-gāh tüŋlüki rīze rīze boldı. Téŋri saḫladı. Āsībī yétmedi. Kitāb u eczā

7) ġarq öl boldı. Teşvīş bile yıġışturuldı. Saqırlāṭ ket zīlūcesiġa

8) çırmap ket astıġa qoyup üstige kilīmlerni yayduk. İki geridin soŋ

9) teskīn taptı. Töşekḫāne çadırını tiktürüp şem' yaqturdı. Meşaqqat bile

10) ot yandurup taŋ atqunça uyuḫlamay evrāq u eczānıŋ qurutmaġıġa

11) meşġūl édük. Penc-şenbe küni mén sudın kéçtim. Ādīne küni atlanıp Ḫarīd ve

12) Sikenderpūr'nı seyr qıldım. Uşbu kün 'Abdullāh bile Bāqī Leknū'nıŋ

13) alılġanını bitip édiler. Şenbe Kūkī'ni cemā'ati bile ilgerirek yiberildi kim

14) Bāqī'ġa barıp qoşulġay. Yek-şenbe küni Sulṭān Cüneyd Barlās'nı ve Ḥasan Ḫalīfe'ni

[377a]

1) ve Mollā Apāq'nıŋ cemā'atini ve Mü'min Ateke'niŋ aġa inisini ruḫṣat bérildi kim barıp

2) Bāqī'ġa qoşulup mén yétkünçe éligdin kélürlerni taqṣīr qılmaġaylar. Uşbu namāz-ı

3) diger Şāh Muḥammed Ma'rūf'ġa ḫaṣṣa ḫil'at u topçaq 'ināyet qılıp ruḫṣat bérildi.

4) Bılturġı destūr bile Sāren'ni vechiġa ve Kündle'ni terkeşbend saḫlamaġıġa 'ināyet qılıldı.

5) Hem uşbu kün İsmā'īl Cilvānī'ġa sorardın yétmiş iki lek vech

6) 'ināyet qılıp ḫaṣṣa ḫil'at u topçaq at 'ināyet qılıp ruḫṣat bérildi.

7) 'Alā'ul Ḫān Nūḥāni başlıq anıŋ bile kélgenlerge hem Servār'dın vech ta'yīn qılıp

8) ruḫṣat bérildi. Muqarrer andaq boldı kim her qaysınıŋ birer ini oġlı Āgra'da

9) hemīşe mülāzemette bolġay. Güncāyiş ve Ārāyiş kémesini yana iki Bengālī kémesi bile kim

10) bu nevbet tüşken kéme Bengālī kémeleridin intiḫāb qılılıp édi. Bengālīlerġa

11) 'uhde qılıldı kim Tīrmuhānī bile Ġāzīpūr'ġa éltkeyler. Āsāyiş bile Fermāyiş kémesige

12) fermān boldı kim Serū yoqqarı ordu bile hemrāh éltkeyler. Behār ve Servār'dın

13) ḫāṭırnı cem' qılıp dü-şenbe küni Çetürmūk'nıŋ Çūpāre güẕeridin Ūd ṭarafı Serū

14) yaqaları köçüldi. On kürūhça yol kélip Fetḥpūr'nıŋ tevābi'idin Kilīre dégen

[377b]

1) kéntniŋ yanıda Serū yaqasıda tüşüldi. Érte köçkenler azıqıp Feṯḥpūr'nıŋ

2) uluġ kölige barıpturlar. Bir néçe kişini çapturuldı kim yaqındaġı élni yandurġaylar.

3) Kiçik Ḫ̆āce'ni yiberildi kim köl yaqasıda qonup anda tüşken

4) çerigni taŋlası kéltürüp orduġa qoşġay. Érte andın köçüp yarım yolda

5) Āsāyiş kémesige kirdim. Yoqqarı yurtġaça tartturup kéldim. Yolda Şāh Muḥammed Divāne'niŋ

6) oġlı kim Bāqī qaşıdın kélip édi. Ḫalīfe kéltürdi. Leknū ḫaberi

7) taḥqīq boldı. Şenbe küni Ramażān ayınıŋ on üçide uruş salurlar.

8) Uruş bile hīç iş qıla almaslar. Uruş eṉāsıda yıġışturġan

9) ḫas ve kepe ve çeriġa yekpār ot tutaşur. Andaq kim qurġan içi tennūr dék

10) tefsān bolur. Faṣīl üstide yörüy almaslar. Qurġannı alurlar. İki üç kündin

11) soŋ biziŋ qalġan ḫaberimizni tapıp Delmūd sarı köçerler. Bu kün hem

12) on kürūhça yol kélip Sikrī pergenesiniŋ Celīsir atlıq kéntiniŋ yanıda

13) Serū yaqasıġa tüşüldi. Çehār-şenbe çārvānıŋ āsāyişi üçün ol yurtta

14) maqām boldı. Şeyḫ Bāyezīd ve Biban'nı ba'żılar dédiler édi kim Geng'din ötüp

[378a]

1) Çünār ve Cūn nevāḥīsi bile özlerini sipāhīleriġa tartar ḫayālları bar émiş. Béglerni

2) çarlap meşveret qılıp andaq muqarrer boldı kim Muḥammed Zamān Mīrzā ve Sulṭān Cüneyd Barlās

3) kim Cūnepūr 'ivażıġa Çünār'nı ve yana ba'żı pergenātnı tapıp édiler. Maḥmūd Ḫān Nūḥānī, Qāẕī Ciyā,

4) Tāç Ḫān Sārengḫānī barıp Çünār'da muḫāliflerniŋ yolını tusqaylar. Taŋlası penc-şenbe

5) küni érte köçüp Serū deryāsıdın ayrılıp on bir kürūh yol kélip Perserū'dın

6) ötüp Perserū'nıŋ yaqasıda tüşüldi. Béglerni çarlap meşveret qılıp Ésen Témür Sulṭān,

7) Muḥammed Sulṭān Mīrzā, Toḫta Buġa Sulṭān, Qāsım Ḥüseyin Sulṭān, Bīḫūb Sulṭān,

8) Muẓaffer Ḥüseyin Sulṭān, Qāsım Ḫˇāce, Ca'fer Ḫˇāce, Zāhid Ḫˇāce, Cān Bég, 'Askerī nökerleri

9) bile Kiçik Ḫˇāce, Hind ümerāsıdın 'Ālem Ḫān Kālpī, Melikdād Kerānī, Rāvūy Servānī

10) başlıqlarnı ta'yīn qılıldı kim Bāyezīd ve Biban'nıŋ kéyniçe Delmū ṭarafı çerigdin ayrılıp

11) ıldām barġaylar. Uşbu Perserū'da kéçe ṭahāret qıladur édim. Şem' yaruġıga

12) qalın balıqlar yıġılıp su yüzige çıqtılar. Mén ve yana yavuġımdağılar élig bile

13) qalın balıq tuttuk. Ādīne küni Perserū'nıŋ bir şāḫ-ābınıŋ başıġa tüşüldi.

14) Ḫaylī inçke su édi. Çerig élініŋ 'ubūr u mürūrıdın taġyīr tapmaġay dép yoqqarısını

[378b]

1) boġdurup bir deh-der-deh bolġan yerini ṭahāret üçün yasattım. Bist u heftüm kéçesi

2) uşbu yurtta boldı. Taŋlası uşbu sudın ayrılıp Tūs suyını ötüp

3) tüşüldi. Yek-şenbe küni hem uşbu su yaqasıġa tüştük. Dü-şenbe küni aynıŋ

4) yégirme toquzıda uşbu Tūs suyınıŋ yaqasıda menzil édi. Bu aḫşām bā-vücūd

5) kim havā yaḫşı ṣāf émes édi. Bir néçe kim ay kördiler. Qāẕī qaşıda güvāhlıq

6) bérdiler. Ay başı ṣābit boldı. Se-şenbe ṣabāḥı ‘īd namāzını ötep atlandılar.

7) On kürūh yol kélip Tāyik’niŋ bir kürūhıda Güy suyınıŋ yaqasıda tüştük.

8) Namāz-ı pīşīnge yavuq ma‘cūn irtikāb qılıldı. Şeyḫ Zeyn ve Mollā Şahāb ve Ḫˇānd-Emīr’ġa

9) bu ġına beytni yiberip tiledük.

10) Şeyḫ Zeyn ve Mollā Şahāb ve Ḫˇānd-Emīr / Kéliŋ üç üç iki iki bir bir.

11) Dervīş Muḥammed ve Yūnus ‘Alī ve ‘Abdullāh hem bar édiler. Namāz-ı diger

12) küştīgirler küştī tuttılar. Çehār-şenbe küni ol yurtta maqām édi. Çāştqa yavuq ma‘cūn yéyildi.

13) Melik Şarq kim Tāç Ḫān’nı Çünār’dın çıqarġalı barıp édi. Bu kün kéldi. Bu kün

14) küştīgīrler küştī tuttılar. Pehlivān Ūdī kim burun kélip édi. Bu furṣatta kélgen

[379a]

1) Hindustānī küştīgīr bile küreşip yıqtı. Yaḥyā Nūḥānī’ġa on béş leklig bir Servār’dın

2) vechiġa bérip ser u pā kéydürüp ruḫṣat bérildi. Taŋlası on bir kürūh yol

3) kélip Güy suyıdın ötüp uşbu su yaqasıda tüşüldi. Ilġar barġan

4) sulṭānlar ve béglerdin andaq ḫaber tapıldı kim Delmūd’ġa barıp henüz Geng

5) deryāsıdın ötmeydür émişler. Açıġlanıp fermānlar yiberildi: “Geng deryāsıdın

6) tīz ötüp yaġınıŋ soŋıġa yörüp Cūn’dın hem ötüp ‘Ālem Ḫān’nı öziŋizge

7) qoşup cihad qılıp yaġıġa élig qoşa körüŋ. Uşbu sudın ara iki

8) qonup Delmūd kélildi. Geng deryāsıdın güẕer bile ekṣer çerig éli uşbu

9) kün oq öttiler. Ordunı ötkerip güẕerdin qoyı aralda ma‘cūn yéyildi.

10) Çerig éli Çeneligen(?) cihetidin sudın ötüp tüşken yurtta bir kün

11) maqām boldı. Bāqī Taşkendī Ūd çerigi bile uşol kün kélip mülāzemet qıldı.

12) Geng suyıdın ara qonup Kevārī’niŋ yanıda Erind suyınıŋ yaqasıġa

13) tüşüldi. Delmūd’dın Kevārī yégirme iki kürūh çıqtı. Penc-şenbe küni ol yurttın

14) köçüp Ādempūr pergenesiniŋ allıġa tüşüldi. Muḫāliflerniŋ soŋıça ötmek

[379b]

1) üçün burunraqdın cālebānlardın bir ikini Kālpī yiberilip édi kim bolġan

2) kémelerni kéltürgeyler. Uşanda tüşken aḫṣām bir pāre kéme kéldi. Deryādın

3) güẕer hem tapıldı. Yurtnıŋ pür-gerdlıġıdın aralda oq olturdum. Néçe

4) kün kim anda édim. Kéçe kündüz aralda oq bolur édim. Muḫāliflerdin taḥqīq

5) ḫaber kélmegen üçün Bāqī Şıġavul’nı Ūd’daġı yigitler bile su kéçürüp yaġıdın

6) ḫaber alġalı yiberildi. Taŋlası cum‘ā namāz-ı diger Bāqī Bég’niŋ nökeri kéldi.

7) Şeyḫ Bāyezīd ve Biban’nıŋ qaravulını basıp Mübārek Ḫān Cilvānī atlıq ābādān

8) kişisini ve yana bir néçe kişisini öltürüp bir néçe baş ve bir tirig yiberiptür.

9) Ṣabāḥı Şāh Ḥüseyin Baḫşī kim Bāqī bile barıp édi. Kéldi. Qaravulnı baskanını

10) ve andaġı ḫaberlerni meşrūḥ ‘arż qıldı. Uşbu aḫṣām kim yek-şenbe kéçesi ve aynıŋ

11) on üçi bolġay. Cūn deryāsı kirdi. Andaq kim ṣabāḥı bu aralnı dürüst

12) su bastı. Bir oq atımı qoyıraq yana bir aralġa barıp çadır tikip olturdum.

13) Dü-şenbe küni ılġar barġan sulṭānlar ve bégler qaşıdın Celāl Taşkendī

14) kéldi. Ilġar ḫaberini tapıp Şeyḫ Bāyezīd ve Biban Mehūbe pergenesidin qaçıpturlar.

[380a]

1) Çün peşkāl yétişip édi ve béş altı ay çerig çeriglep çerig élineŋ at ve ulaġı

2) ḫarāb bolup édi. Ilġar barġan sulṭānlarġa ve béglerge fermān boldı kim Āgra

3) ve ol nevāḥīdin tāze zor ılġar kélgünçe yétken yerde tevaqquf qılġaylar. Uşbu

4) namāz-ı diger Bāqī Şıġavul bile Ūd çerigige ruḫṣat bérildi. Mūsā Ma'rūf Fermülī kim çerigdin

5) yanıp Serū deryāsıdın ötkende kélip mülāzemet qılıp édi. Otuz leklig

6) pergene Emerhār'dın vechiġa ta'yīn qılıp ḫaṣṣa baş ayaq ve égerlig at 'ināyet qılıp

7) Emerhār'ġa ruḫṣat bérildi. Bu ṭaraflardın ḫāṭır cem' qılıp se-şenbe kéçesi üç pās

8) ve bir geridin soŋ ılġar ṭarīqi bile Āgra'ga müteveccih bolduk. Taŋlası on altı

9) kürūh yol kélip tüşke yavuq Kālpī tevābi'idin Bilāver dégen pergenede tüşlenip

10) atġa arpa bérip namāz-ı şām andın atlanıldı. Bu kéçe on üç kürūh yol yörüp

11) üç pāste Kālpī pergeneleridin Sūgendpūr'ġa Bahādır Ḫān Servāni'niŋ

12) gürḫānesiġa tüşüp uyuḫlap namāz-ı bāmdādnı ötep andın tépredük.

13) On altı kürūh kélip kün tüşte Etāve'ġa yéttük. Mehdī Ḫˇāce utru kéldi.

14) Kéçeniŋ bir pāsıda andın atlanıp yolda azraqça uyuḫlap on altı kürūh

[380b]

1) yol kélip Rābirī'niŋ Fetḥpūr'ıġa tüş tüşüldi. Érte namāz-ı pīşīn Fetḥpūr'dın atlanıp

2) on yéti kürūh yol yörüp kéçeniŋ iki pāsıda Āgra'nıŋ Heşt-Behişt bāğıġa

3) tüşüldi. Taŋlası Ādīne küni Muḥammed Baḫşī ve ba'żılar kélip mülāzemet qıldılar. Namāz-ı pīşīnge

4) yavuq Cūn'dın ötüp Ḫᵛāce 'Abdulḥaq mülāzemet qılıp qal'a barıp 'amme bégimlerni

5) kördüm. Belḫī fālīzkārnı qavun ikkele qoyulup édi. Bir néçe qavun saḫlaġan ékendür.

6) Kéltürdi. Ḫaylī yaḫşıġına qavunlar édi. Bir iki büte tāk Heşt-Behişt

7) bāğıda éktürüp édim. Anıŋ hem yaḫşıġına üzümleri bolup édi. Şeyḫ Gūran

8) hem bir sebed üzüm yiberip édi. Yaman émes édi. Hindustān'da qavun

9) üzümniŋ munça bolurıdın fi'l-cümle ḫursendlıġı boldı. Yek-şenbe kéçesi iki

10) pās bar édi kim Māhim kéldi. Bir çerigge Cemāẕiye'l-evvel ayınıŋ onıda atlanıp édük.

11) Ġarīb-i umūr ittifāqı vaqī' boluptur kim Kābil'din uşbu künde çıqqan ékendürler.

12) Penc-şenbe küni Ẕī'l-qa'de ayınıŋ ġurreside

13) uluġ dīvānḫānede dīvān olturġanda Humāyūn'nıŋ ve Māhim pīşkeşleridin tarttılar. Uşbu kün

14) Maġfūr Dīvān'nıŋ bir nökerin yüz éllig kahārġa müzd bérip qavun ve üzüm

[381a]

1) ve mīve üçün Kābil'ġa yiberildi. Şenbe küni aynıŋ üçide Hindū Bég kim

2) Kābil'din bedraqa bolup kélip édi. 'Alī Yūsuf ölgen üçün Senbel'ġa yibergen ékendürler.

3) Kélip mülāzemet qıldı. Ḥüsāmeddīn ‘Alī Ḫalīfe hem Elvār’dın uşbu

4) kün kélip mülāzemet qıldı. Taŋlası yek-şenbe küni ‘Abdullāh kim Tīrmuhānī’din

5) ‘Alī Yūsuf ölgen cihetidin Senbel’ġa yiberilip édi, kéldi. Kābil’din kélgüçilerdin

6) andaq mesmū‘ bolur édi kim Şeyḫ Şerīf Qarābāġī ‘Abdul ‘Azīz’niŋ iġvāsıdın

7) yā havādārlıġıdın qılmaġan ẓulm ve ötmegen bid‘atlarnı bizge isnād qılıp

8) maḥżarlar bitip Lāhūr e’immesiniŋ atlarını teklīf bile bitip maḥżarnıŋ

9) sevādını şehrlerge yiberip baḥiş qılur ḫayālı bar. ‘Abdul ‘Azīz daġı néçe

10) ḥükmini éşitmey envā‘ nā-şāyest aqvāl u nā-bāyest ef‘āl andın ṣādir boluptur.

11) Bu cihetlerdin yek-şenbe küni aynıŋ on biride Qanber ‘Alī Arġūn’nı yiberildi

12) kim Şeyḫ Şerīf’ni ve Lāhūr e’immesini cevderelerini ve ‘Abdul ‘Azīz’ni dergāhıġa alıp

13) kéltürgey. Penc-şenbe küni aynıŋ on béşide Ticāre’din Çın Témür Sulṭān

14) kélip mülāzemet qıldı. Uşbu kün Pehlivān Ṣādıq bile uluġ Ūdī küştīgīr

[381b]

1) küştī tuttılar. Ṣādıq nīmkāre yıqtı. Ḫaylī teşvīş tarttı. Dü-şenbe küni aynıŋ on

2) toquzıda Qızılbaş élçisi Murād Qurçı’ġa muraṣṣā‘ kemer-ḫançer ve münāsib ḫil‘at kéydürüp

3) iki lek tenke ‘ināyet qılıp ruḫṣat bérildi. Bu künlerde Seyyid Meşhedī Guvālyār’dın

4) kélip Raḥīmdād’nıŋ yaġılıq engīzini ‘arż qıldı. Ḫalīfeniŋ nökeri Şāh Muḥammed Mühürdār’nı

5) yiberildi. Ġālibā naṣīḥat-āmīz sözler bitip yiberildi. Barıp bir néçe

6) kündin soŋra oġlını alıp kéldi. Egerçi oġlı kéldi. Velī özinin

7) kélür ḫayāli yoq édi. Anıŋ ref‘-i tevehhümi üçün Nūr Bég’ni se-şenbe küni

8) Ẕī’l-ḥicce ayınıŋ béşide Guvālyār’ġa yiberildi. Néçe kündin soŋ Nūr Bég

9) kélip Raḥīmdād’nıŋ qılġan istid‘ālarını ‘arż qılıp müdde‘āsı dék

10) fermānlar bütkerip yiberür ḫālette bir nökeri kélip ‘arż qıldı kim “Méni

11) oġlını qaçurġalı yiberiptür. Kélür ḫayālı yoqtur.” Bu ḫaber kélgeç fi’l-ḥāl Guvālyār

12) üstige atlanmaq bolduk. Ḫalīfe ‘arżġa yétkürdi kim yana mén bir nevbet

13) naṣīḥat-āmīz ḫaṭṭ bitip yiberey. Şāyed kim ıṣlāḥqa kélgey. Bu maṣlaḥat üçün

14) Şahābeddīn Ḫüsrev’ni yiberildi. Penc-şenbe küni meżkūr aynıŋ yétiside

[382a]

1) Etāve’din Mehdī Ḫˇāce kéldi. ‘Īd küni Hindū Bég’ge ḫaṣṣa baş ayaq ve muraṣṣā‘

2) kemer-şemşīr ve topçaq ‘ināyet boldı. Ḥasan ‘Alī’ġa kim Türkmen arasıda “Çaġatay”ġa

3) meşhūrdur. Baş ayaġ ve muraṣṣā‘ kemer-ḫançer ve yéti leklig pergene ‘ināyet boldı.

4)

5) Se-şenbe küni Muḥarrem ayınıŋ üçide Guvālyār’dın Şahābeddīn Ḫüsrev bile

6) Şeyḫ Muḥammed Ġavş Raḥīmdād’nıŋ şefā‘atı üçün kéldi. Çün dervīş

7) ve ‘azīz kişi édi. Raḥīmdād’nıŋ günāhını alarġa baġışlap Şeyḫ Gūran

8) bile Nūr Bég’ni Guvālyār’ġa yiberildi kim Guvālyār’nı bularġa tapşurup […]

2. 1. Arapça ve Farsça İbareler

Rasīda būd balāī, velī biḫayr güẕeşt.

(Bir bela erişmişti; fakat hayırla geçti.) [306b/1]

Çend bāşī zi maʿāṣī mezākeş?

Tevbe hem bī-mezā nīst. Biçeş!

(Ne zamana kadar günahlardan zevk alacaksın; tövbe tatszı değildir; onu da tat.) [312a/3]

Her ki āmed be-cihān ehl-i fenāḫˇāhad būd

Ānki pāyende u bāqīst Ḫüdā ḫˇāhad būd

(Dünyaya gelen herkes ölecektir; kalan ve ebedi olan Tanrıdır.) [314b/8]

Be nām-ı nigū ger bemīrem revāst

Merā nām bāyad ki ten mergrevāst.

(İyi adla ölürsem ne ala; bana nam lazım, çünkü vücud ölecektir.) [314b/12]

El-minnetü lillāhi

(Tanrıya şükür ki) [325a/1]

Çün cāī ḫoş kerde em

Nāmī mībāyad māND

(Madem ki bir yeri güzelleştirdim, bir isim verilmesi lazımdır.) [328a/12]

Çeşme-i pādşāh-i Tardī Bég ḫoş kerde

(Tardi Bey tarafından güzelleştirilen padişah kaynağı) [328a/13]

Tereddüd ü daġdaġa bīvech est. Herçi taqdīr-i Ḫüdāst, ġayr-i ān nemīşōd. Çün īn kār der pīş est, azīn maqūla dem nemībāyad zed, ve ferdā beqalʿā zor āverīm. Baʿd ezān herçi rūyedhed, bibīnīm.

(Tereddüt ve telaş yersizdir;Tanrının takdirinden başka, bir şey olamaz. Mademki bu iş önümüzdedir, başka bir şey düşünmemek lazımdır; yarın kaleye hücum edeceğiz ve ondan sonra ne zuhur edeceğini görürüz) [334a/4-6]

Būd Çendī maqām-ı Çendīrī

Pür zi küffār u dār-ı ḥarbī u żarb

Feṭḥ kerdem be ḥarb qalʿā-i ū

Geşt tārīḫ "feṭḥ-i dārü'l-ḥarb"

(Bir müdder Çendiri'nin bulunduğu yer kafirler ile doldu ve harb-u darp sahası oldu. Oranın kalesini feth ettim; "feṭḥ-i dārü'l-ḥarb" bunun tarihi oldu.) [335a/8-9]

Tārīḫi sene-i şelāşin ve sittmi'adur

(Tarihi altı yüz otuzdur) [342a/6]

Cihāngīri tevaqquf ber neyābed

Cihān ānrā buvad kū bih şitābed.

Heme çīzī zi rūy-i kedhüdā'ī

Sükūn mīyābed illā pādişāhī.

(Cihangirlik, durmakla tel'if edilmez; dünya acele etmesini bilenindir. Her işte efendinin süku yaraşır; padişahlık müstesna.) [348b/10-12]

Eger pāybend-ī rıżā pīş gīr

Ve ger yeksuvār-ī, ser-i ḫ'īş gīr

(Eğer ayağın bağlı ise, razı ol; eğer tek atlı isen, bildiğin gibi hareket et.) [349a/11-12]

Naġz ẓerāfetī kerdī. Çekmenrā mīdādem. Velī tügmehā namīmāned u māni' est.

(Güzel bir nükte yaptın. Ben sana yeleğimi verirdim; fakat düğmeleri bırakmıyor ve mani oluyor.) [360b/9]

Eger teġ-i 'ālam bicünbed zi cay

Nebürred ragī tā naḫvāhed Ḫüdāy

(Eğer bütün dünyanın kılıcı yerinden oynasa, Tanrı istemedikçe, bir damara bile dokunmaz.) [372/6]

Fermān-ı Żahīr'eddīn Muḥammed Bābur

نحمد توابا يحب لتوابين و يحب المطهرين و نشكر وهابا يهدى المذنبين و يغفر المستغفرين و نصلى على خير خلقه محمد و آله الطيبين و صحبه الطاهرين

مرايای ارای ارباب الباب که محاسن محالی صور اسباب و مخازن لآلی نقوش صدق و ثوابست نقش پذير جواهر زواهر

ايب معني خواهد بود که طبيعت آنسانی بمقتضای فطرت مايل لذات نفسانی است و ترك مشتهيات متوقف بر توفيق يزدانی و تأييد اسمانی نفس بشر از ميل به شر دور نيست وما ابری نفسی ان النفس لا مارة بالسوء و اجتناب از آن جز برأفة ملگ غفور نی و ذلگ فضل الله يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل العظيم

غرض از تصير اين مقاله و تقرير اين مقلله آنکه بمقتضای بشريت بر حسب مراسم پادشاهان ل لوازم پادشاهی و بنابر عادت صاحب جاهان از شاه و سپاهی در عنفوان ايام شباب بعضی از مناهی و برخی از ملاهی ارتکاب نموده جميشد و بعد از روزی ندامت و حسرت تمام حاصل آمده يکيك از آن مناهی مرتکبه را ترك می نمود و بتوبه نصوح باب رجوع بدان مسدود ميکشت

اما توبو شراب که مطالب آن مقصد و اعظم مآرب آن مقصود است در حباب الامور مرهونة باوقاتها محتجب مانده روی نمی نمود تا آنکه درين اوقات فرخنره ساعات که بجهد تمام احارم جهاد بسته با عساکر

اسلام مآءل در مقابله کفار بمقاتله نشسته بودیو از ملهم غیبي و هاتف لاریبی مضمون میمون الم یأن للذین آمنوا ان تخشع قلوبهم بذکر الله شنوده جهت قلع اسباب معصیت بجد تمام قرع ابواب انابت تمودیم هادی توفیق حسب الضمون من قرع باباً

ولج در اقبال کشوده افتتاح این جهاد بجهاد اکبر که مخالفت نفس است امر فرمود

القصه ربنا ظلمنا انفسنا بر زبان اخلاص بیان آورده تبت الیك و اا اول المسلمین را بر لوح دل منقش کردانیدیم و داعیه توب شراب ا که مکنون خزینه سینه بود بامضا رسانیدیم و خدام ظفز احشام بموجب حکم فرخنده فرجام صراحی و جام ساي ادوات و آات طلا و نقره که بکثرت و زینت چون کواکب سپهر رفیع مزین مجلس بدیع بود عزت شریعت را بر زمین خواری و مذلت زده مانند اصنام که اناء الله تعالی عنقریب بکرشان موفق شویم پاره پاره اختند و هر پاره ا نزد مسکینی و بیاره انداختند و بیمن این انابت قریب الاجابة بسیارباز مقربان درکاه بمقتضای الاس علی دین ملوکهم در همان مجلس بشرف توبه مشرف کشتند و بالکلیه از سر شرب خمر در کذشتند و هنوز فوج فوج از مطیعان اوامر و نواهی ساعة فساعة بدین سعادت مستسعد میکردند

امید که بمقتضای الدال علی الخیر کفاعله ثواب این اعمال بروزکار با اقبال نواب خجسته مآل بادشاهی عاید کردد و بمیمنت این سعادت فتخ و نصرت یوماً فیوماً متزاید ادی

و بعد اتمام این نیت و تکمیل این امنیت فرمن عالم مطیع شرف نفاذ یافت که در ممالك محرومسه حرسها الله عن الآفات

و المخفات مطلقاً هیچ آفریده مرتکب شرب خمر نشود و در تحصیل آن نکوشد و خمر نسازد و نفروشد و نخرد و نذارد و نبرد و نیارد فاجتنبوه لعلکم تفلحون

و شکراً علی هذه الفتوح و تصدقا لقبول تلك التوبة النصوح بهر بخشایش بادشاهی در جوش آمده امواج کرم که سبب آبانی عالم و آبروی بنی آدم است ظاهر ساخت

و تمغاء جمیع ممالك را از مسلمانان که حاصل آن از حد و حصر افزونست با وجود استمرار ازمنه سلاطین سابقبکرفتن آن چون از ضوابط شریعت سید المرسلین بیرون بود برانداخته فرمان صادر شد که در هیچ شهر و بلد و راه و کذر و ممر و بندر تمغا نکیرند و نستانند و تغییر و تبدیل بقواعد این حکم راه ندهند و من بدله بعد ما سمعه فانما اثما علی الذین یبدلونه

سنبیل مستأن ظلال عاطفت پادشاهی از ترك و تاجیك و عرب و عجم و هندی و فرسی و رعایت و سپاهی و کافه امم و عامهء طوایف بنی آدم آنکه بدین عارفه مؤیده مستظهر و امیداربوده بدعای دولت ابد اتصال اشتغال نمایند و ا لوازم ایناحکام میمنت انجام در نکذرند و انحراف نورزند می باید که بر حسب فرمان عمل نموده بتقدیم رسانند و چونبتوقیع وقیع اشرف اعلی رسد اعتماد نمایند کتب بالامر العالی اعلی الله المتعالی و خلد نفاذه فی ٤٢ شهر جمادی الاول

Zahīreddin Muhammed Babur'un Fermanı

نحمد تواباً یحبالتوابین و یحبالمتطهرین نشکر وهاباً یهدی المذنبین و یغفرالمستغفرین ونصلی علی خیر محمد آله الطیبین و صحبهالطاهرین خلقه ("Tövbe edenleri ve temizleri seven tövbe kabul ediciye hamdederiz. Günahkarlara doğru yolu gösteren ve mağfiret isteyenlerin dileğini yerine getiren bağışlayıcıya şükrederiz. Yarattıklarının en hayırlısı Muhammed'e saf evlad ve tahir eshabına Allahtan rahmet dileriz")

Akıl erbabını, esbabının suretlerinin ma'kesi ve sadakat ile doğruluk incilerinin mahzeni olan, fikir aynaları şu fikrin parlak cevherlerinin süsünü kabal edecektir: insanın tabiatı, yaradılış icabı, nefsani lezzetlere maildir. Şüpheli şeylere karşı olan isteği terk etmek, Allah'ın tevfikine ve semavi bir yardıma bağlıdır. Beşer şerre meyletmekten uzak değildir. وما ابرى نفسى ان النفس لامارة بالسؤ ("Nefsimi terbiye etmiyorum; zira nefs kötü şeyleri emreder") ve ondan sakınmak ancak yarlığayıcı padişahın inayeti ile olur. وذلك فضل الله يؤتيه من يشاء والله ذوالفضل العظيم ("Ve bu da Allah'ın keremidir, dilediğine verir; Allah büyük kerem sahibidir").

Bu yazıyı yazmaktan ve bu sözleri söylemekten maksat şudur:

Beşeriyet icabı, padişahlık merasim ve levazımı iktizası, şah ve sipahilerden mevki sahiplerinin adetleri dolayısı ile, gençlik anlarında bazı günahlar işleniyor ve biraz havaiyat ile meşgul olunuyordu. Birkaç gün sonra tamamen hasret ve nedamet gelince, bütün bu işlerden günahlar birer birer terk ediliyor ve halis bir tövbe ile günah kapısı örtülüyordu. Fakat bu maksatla istenilenlerin en mühimi ve hissedilen ihtiyaçların en şiddetlisi olan şarap tövbesi المور مرهونة باوقاتها ("İşler vakitlerine bağlıdır") perdesi ile örtülü kalmıştı. Tam bir cehd ile cihad ehramını bağladığımız ve İslam şi'arlı asker ile birlikte, kafirlere karşı harbe girişti̇ğimiz bu uğurlu anlarda, gayib mülhimi ile şüpheden ari hafiften الم يأن الذين آمنوا ان يخشع قلو بهم بذكر الله ("İman edenlerin kalplerinin Allah'ın zikri ile huşu içinde bulunacakları zaman gelmedi mi?") mazmununu işiterek, günah sebeplerini kökünden atmak için, tam bir gayretle, tövbe kapılarını çaldık. Tevfik rehberi, من قرع بابا ولج ولج ("Bir kapıyı çalmakta inad eden içeri girer") mazmunu iztizasınca, ikbal kapısını açtı ve bu cihanda başlamakla nefse muhalefetten ibaret olan büyük cihadı emretti. Hulasa ربنا ظلمنا انفسنا ("Ya Rabbi, biz kendimize zulmettik") ayetini ihlas diline getirerek, تبت اليك وانا اول المسلمين ("Sana doğru döndüm ve ben Müslümanların ilkiyim") ile gönül levhasını süsledik.

Gönülde gizli bir istek olan şarap tövbesini kuvveden fi'le çıkardık. Zafer ihtişamlı hademeler, sonu uğurlu olan hüküm mucibince, çokluk ve ziynetçe yüksek

semanın yüksekleri gibi, güzel meclisin süsü olan sürahi, kader ve sair altın ve gümüş alat ve edevatı, şeri'atın izzeti için, alçaklık ve zillet toprağına çarparak, inşallah kırmaya muvaffak olacağımız putlar gibi, parça parça ettiler ve her parçasını bir fakire ve bir biçareye verdiler. Bu kabulü yakın tövbenin uğuru ile, mukarreplerin çoğu, الناس على دين ملوكهم ("Halk, padişahının dinindedir") muktezasınca, aynı mecliste tövbe şerefine mazhar oldular ve şarap içme hevesinden tamamen vaz geçtiler. Böylece saatten saate emir ve nehiye baş eğenler bölük bölük bu saadete ulaşıyorlar. الدال على الخير كفاعله ("Hayra yol gösteren, hayır işleyen gibidir") muktezasınca, bu işlerin sevabının, falı uğurlu olan nevvabımızın padişahlığı zamanına ait olması ve bu saadetin uğurluluğu ile fetih ve nusretin günden güne artması ümid edilir.

Bu niyyetin tamamlanmasından ve bu emniyetin alınmasından sonra, muhafazamızdaki memleketlerde –Allah buraları felaket ve belalardan korusun– hiçbir ferdin şarap içmemesi ve onu elde etmeğe çalışmaması, şarap yapıp satmaması ve satın dahi almaması, götürüp getirmemesi, hatta evinde bile bulundurmamasını ve فا جتنبوه لعلكم تفلحون ("bundan çekininiz, belki iflah olursunuz") manasını mutazammin, alemin boyun eğdiği ferman sadir oldu.

Bu fetihlere teşekkür ve bu has tövbenin kabulüne tasaduk olmak üzere, padişahın cömertlik denizi harekete gelerek, cihanın mamurluğuna sebep olan ve Adem oğullarının yüzünü ağartan kerem dalgaları baş gösterdi. Bütün memleketleri, evvelki padişahların almakta bir an bile gecikmedikleri, hadden ve hesaptan aşırı vergilerini, resullerin efendisinin şeri'atine aykırı olduğu için, Müslümanlardan kaldırdı ve hiçbir şehir, kasaba, yol, geçit, uğrak ve limandan vergi alınmaması ve bu emrin kaidelerini değiştirmek ve başkalaştırmak gibi, yolsuzluklara yer verilmemesi hususunda ومن بدله بعد ما سمعه فانما اثمه على الذين يبدلونه ("Ve her kim onu işittikten sonra değiştirirse, günahı değiştirenin üzerinedir") manasını mutazammin ferman çıktı.

Türk, Tacik, Tatar, Arap, Acem, Hindli, Farslı, sipahi, re'aya ve bütün milletler ile Adem oğullarından, padişahın kereminin gölgesinde emin olarak yaşamak isteyenler, bu ebedi ümide bel ve ümid bağlayarak, ebedi devletin duası ile meşgul olsunlar ve bu hükümlerin icap ettiği şeylerden ayrılmayıp, başka tarafa sapmasınlar. Bu fermanın icabına göre hareket edip, hükümlerini yerine getirerek, yüksek ve şerefli mührü havi olduğunu görünce, mutlaka itimad etsinler.

Dokuz yüz otuz üç senesi Cemaziyelevvel ayının yirmi dördünde, ulu emir üzerine yazıldı. Yüce Tanrı onu yükseltsin ve nufûzunu ebedi kılsın. [312b/12-314a/14]

Fermān-ı Żahīr'eddīn Muhammed Bābur

الحمد لله الذى صدق وعده و نصر عبده و اعز جنده و هزم الاحزاب وحده و لاشئ بعده

يا من رفع دعايم الاسلام بنصر اوليايه الراشدين و وضع قوايم الاصنام بقهر اعدأه المردين

فقطع دابر القوم الزين ظلمواو و الحمدلله رب العالمين و صلى الله حير خلقه محمد سيد الغزاة و المجاهدين و الى آله و اصحابه الهداة الى يوملدين

تواتر نعمای سبحانی باعث تکاثر شکر و ثناء یزدانیست و تکاثر شکر و ثناء یزدانی مورث تواتر نعماء سبحانی بر هر نعمت شکری مرتب ست وهر شکری را نمتی از عقب ادای لوازم شکر از قدرت بشر متجاوز است و اهل اقتدار از استیفاء مراسم آن عاج علی الخصوص شکری که ر مقابل نعمتی لازم آید که نه در دنیا دولتی ازان عظیم تر باشد و نه در عقبی سعادتی ازان جسیمتر نماید و این معنی جز نصرت بر اقویاء کفار و استلاء بر اغنیاء فجار که اولیك هم الکفرة لفجرة در بیان امثال ایشان نازلست نخواهد بود در نظربصیرت ارباب الباب احسن ازان سعادی نخواهد نمود

المنة لله که آن سعادت عظمی و موهبت کبری که من المهد الی هذا العهد متلوب اصلی و مقصود حقیقی ضمیر اندیش و رأی صواب کیش بود درین ایام خسته فرجام از مکمن عواطف حصرت ملك علام روی نمود فتاح بی من وفیاض بی فیاض بی علت مجدداً بمفتاح فتح ابواب فیض بر چهره آمال نواب نصرت مآل ما کشود اسامی نامی افواج با ابتهاج ما در دفتر غزاة کرمی مثبت کردید و لواء اسلام بامداد لشکریان ظفر انجام ما باوج رفعت و ارتقا رسید

و کیفیت صدور این سعدت و ظهور این دولت آنکا چون اشعه سیوف سپاه اسلام پناه ما ممالك هند را بلمعات انوار فتح و ظفر منور ساخت و چنانچه در فتحنامه هاء سابق سمت تحریر بود یادی توفیق رایات ظفر آیات ما را در ممالك دهلی و اکر و جونپور و خرید و بهار و غیر ذلك بر افراخت اکثر طوایف اقوام از اصحاب کفر و ارباب اسلام اطاعت و انقیاد نواب فرخنده رجام ما را اختیار نموده طریف عبودیت را بقدم صدق و اجلاص پیمهند

اما سنکاء کافر که در سوابق ایام دم اطاعت نوب خجسته نجام ما میزد اکنون بمضمون ابی و اسکبر کان من الکافرین عمل نموده شیطان صفت سر کشیده قاید لشکر دوران و سر خیل سپاه مهجوران کشته باعث اجتماع طویفی کرید که بعضی طوق لعنت زنار در کردن دشتند و برخي خار محنت ارداد در دامنو استیلاء آن کافر لعین خذله في یوم الدین در ولایت هند بمرتببهء بود که پیش از لوع آفتاب دولت پادشاهی و قبل از سطوع نیر خلافت شهنشاهی با آنکا راجها و رایان زرك نهاد که درین مقاتله اطاعت فرمانش نمودند و حاکمان

و پیشوایان متصف بارتداد که درین محاربه در عنانش بودند بزرکی خود را منظور دشته در هیج قتالی متابعت بل موافقت وی نکرده اند و در هیج مافرت طریق مصاحبت و مرافقت او نسپرده اند تمامی

سلاین رفیع این خطه و سیع چون سلطان دهلی و سلطان کجرات و سلتان مآندو و غیر هم از مقاومت آن بد سیر بی موافقت کفار دیکر عاجز بوده اند و بلطایف الحیل باو مدارا و مواسا می نمودند

لواء کفر در قریب دویست شهر از بلاد اسلام افراخته بود و تخریب مساجد و معابد نموده عیال و اطفال مومنان آن بلدان و امصار را اسیر ساخته و قوت وی از قرار واقیع بجای رسیده که نظر بقاعده مستمرهء هند که یك لك ولایت را صد سوار و کروری را ده هزار سوار اعتبار میکنند بلاد مسخره آن سر خیل کفره بده کرور رسیده که جای یکلك سوار باشد

و درین ایام بسی از کفار نامی که هرکز در هیج معرکه نکه از ایشان امدادش ننموده اند بنابر عداوت عساکر اسلامی بر لشکر شقاوت اثر وی افزودند چنانچه ده حاکم باستقلال که هر یك چون دود دعوی سرکشی مینمودند و در قطری از اقطار قاید جمعی از کفار بودند مانند اغلال و سلاسل بدان کافر فاجر متصل کشتند و آن

عشره کفره که بر نقیض عشره مبشره لوای شقاوت فزای قبشر هم بعذاب الیم می افراشتند توابع و عساکر بسیار و پرکنات وسیع الاقطاع داشتند چنانچا صلاح الدین سی هزار سوار را ولایت داشت و راول اودی سینك باکری دوازده هزار سوار و میدنی رای دوازده هزار سوار و حسن خان مواتی دواذده هزار سوار و بارمل ایدری چهار هزار و بربت هاره هفت هزار و ستروی کیچی شش هزار و دهرم دیو چهار هزار [و برسنك دیو چهار هزار و محمود خان ولد سلطان سکندر اکرچه ولایت و پرکنه داشت اما ده هزار سوار تخمیناً بامیدوری رداری جمع کرده بود که مجموع جمعیت آن مهجوران وادی سلامت و امنیت نظر بقاعده مستمره پرکنه و ولایت هند دو لك و یکهزار باشد

القصه آنکافر مغرور باطن کور ظاهر دلهاء با قساوت کفار سیاه روکار را کظلماتٍ بعضها فوق بعض با یکدیکر موافق ساخته در مقام مخالفت و محاربه اهل اسلام وهدم ساس شریعت سید انام علیه الصلوة السلام در آمد و مجاهدان عساکر پادشاهی منند قضاء هی سر آن دجال اعور آمده قضیه اذا جاء القضاء غمی لبصر را منظور نظر بصیرت اصحاب سیرت کردانیدند و کریمه من جاهد فانما یجاهد لنفسه را ملحوظ داشته حکم واجب الاذعان حاهد الکفار [و المنافقین را بامضا رسانیدند

روز شنبه سیزدهم شهر جمادی الثانی سنه ۹۳۳ که بارك الله فی سبتکم نشان مبارکی آن روز است در نواحی موضعی کانوه از مضافات بیانه حوالی کوهی که دو کروهی اعداء دین بود مضرب خیام نصرت انجام لشکر اسلام کردین چون کوکبه و دبدبه موکب اسلامی بکوش اعداء دین و کافران لعین رسید مخالفان ملت محمدی که مانند اصحاب فیل در پی نهدام کعبه اهل اسلام بودند فیلان کوه پیکر عفریت منظر را اعتضاد هود ساختند و همه متفق و یکدل کشته لشکر شقاوت اثر خود را فوجها [می پرداختند

بان فیلها هندوانی ذلیل — شدن مانند اصحاب فیل

چو شام اجل جمله مکروه و شوم — سیه تر ز شب بیشتر از نجوم

هم همچو آتش و لنکن چو دور — کشیده سر از بچرخ کنود

چو مور آمدند از یمین و سار — سوار و پیاده هزاران هزار

و بعزم مقاتله و کارزار متوجه اوردوی نصرت شعار شدند غزاة عساکر اسلامی که اشجار ریاض شجاعتند صنوبر صفت صفها کشیدند و

نوك خود صنوبری هیات آفتاب شعاع را چون قلوب مجاهدان فی الله باوج ارتفاع رسانیدند صفی چون سد سکندری آهن فام و بناهی مانند طریق شریعت پیغمبر باستقامت و استحکام متین قوت متانتش کانهم بنیان مرصوص و فلاح و یروزی بمقتضای اولیك علی هداً من و ولیك هم الفلحون باهالی آن صفت مخصوص [قطعه

دران رخنه نی از طباع وهیم چو رای شهنشاه و دین قویم

علم های او فرش فرسا همه الفهای انا فتحنا همه

و رعایت حزم را منظور داشته بطریق غزاة روم جهة پناه تفکچیان و رعداندازان که در پیش سپاه بودند صفی از ارابه ترتیب نموده یکدیکر بزنجیر اتصال داده شد القصه جیوش اسلام جنان انظام و استحکامی پدید آورد که عقل پیر و چرخ اثیر مدبر و مرتبش را آفرین کرد

درین ترتیب و استحکام و تشیید و انتظام مقرب الحضترة سلطانی اعتماد الدولة الخاقانی نظام الدین علی خلیفه داد سعی و اجتهاد داد و همه تدبیراتش موافق تقدیر و جمله سرداریها و کارکذاری هاء او پسندیده رای منیر افتاد

مقر اعز بادشاهی در غول مقرر کشت و

بر دست راست غول برادر اعز ارشد ارجمند سعادت یار المختص بعواطف الملك المستعان چین تیمور سلطان و فرزند اعز ارشد منظور انظار هضرت اله سلیمان شاه و جناب هدایت مآب ولایت انتساب خواجه کمال الدین دوست خاوند و معتمد السلطنة العلیه مؤتمن العتیبة السنیه مقرب خاص و زبدهء اصهاب

اختصاص کمال الدین یونش علی و عمدة الخواص کمال الاخلاص جلال الدین شاه منصور برلاس و عمدة الخواص زبده اصهاب اختصاص نظام الدین درویش مهمد ساربان و عمدة الخواص صادق الاخلاص شهاب الدین عبد الله کتابدار و نظام الدین دوست اشیك اقا در خود قرار کرفتند

و بر دست چپ غول سلطنت مآب خلافت انتساب المختص بعواطف الملك المستعان سلطان علاء الدین عالمخان ابن سلطان بهلول لودی و مقرب الحضرة السطانی مشار الیه و دستور اعاظم الصدور بین الانام ملاذ الجمهور و موید الاسلام شیخ زین خوافی و عمدة الخواص کامل الاخلاص کمال الدین محب علی ولد مقرب الحضرت سلطانی مشار الیه و عمدة الخواص نظام الدین تردی بیك برادر قوج احمد مرحوم

و عمدة الاعاظم و الاعیان خان اعظام اعظم آرایش خان ولد قوج بیك مرحوم مذکور و شیر افکن و دستور اعاظم الوزراء بین الامم خواجه کمال الدین حسین و جماعه دیوانیان عظام هر یك در موضعی مقرر ایستادند

و در برانغار فرزند اعز ارشد ارجمند سعادت یار کامکار منظور انظار عنایات حضرت آفریدکار اختر برج سلطنت و کامکاری مهر سپهر خلافت و شهریاری الممدوح بلسان العبد و الحر معز السطنه و الخلافت مهمد همایون بهادر متمکن کشته بر یمین سعادت قریب آنعزیز فرزند جناب سلطنت مآ المختص بعواطف الملك الدیان قاسم حسین سلطان و عمدة الخواص نظام الدین احمد یوسف اوغلاقچا و معتمد الملك کامل الاخلاص جلال الدین هندو بیك قوچین و معتمد الملك صادق الاخلاص جلال الدین خسرو کوکلتاش و معتمد الملك قوام [بیك اوردو شاه و عمدة الخواص کامل العقیدة و الاخلاص ولی خازان و قرا قوزی و عمدة الخواص نظام الدین پیر قلی سیستانی و عمدة الوزرا بین الامم خواجه کمال الدین پهلوان بدخشی و معتمد الخواص نظام الدین عبد الشکور و عمدة الاعیان سلیمان اقا ایلچی عراق و حسین اقا ایلچی

سیستان مقرر کشته بر یسار ظفر دثار فرزند کامکار مشار الیه عالی جناب سیادت مآب مرتضوی انتساب میر همه و عمدة الخواص کامل الاخلاص شمس الدین محمدی کوکلتاش و نظام الدین خواجکی اسد خاندار تعیین یافتند و در برانغار از امراء هند عمدة الملك خانخانان دلاور خان و عمدة الاعیان ملکدار کررانی و عمدة الاعیان شیخ المشایخ شیخ کورن هر یك در مقامی که فرمان شده بود ایستادبند

و در جوانغار عسکار اسلام شعار عالیجاه نقابت پناه رفعت دستکاه افتخار آل طه و یس قدوه اولاد سید المرسلین سید مهدی خواجه و برادر اعز ارشاد کامکار منظور انظار عنایات حضرت آفریدکار محمد سللطان میرزا و سلطنت مآب خلافت انتساب المختص بعواطف الملك المستعان عادل سلطان ابن مهدی سلطان و معتمد الملك کامل الاخلاص معز الدین عبد العزیز میراخور و معتمد الملك شمس الدین محمد علی جنك جنك و عمدة الخواص کامل الاخلاص جلال الدین قتلق قدم قراول و عمدة الخواص کامل الاخلاص جلال الدین شاه حسین یارکی مغول غانچی و نظام الدین جان محمد بیك اتکه صف کشیدند و درینجانب از امراء هند نتیجی السلاطین کمالخان و جلالخان

اولاد سلطان علاء الدین مذکور و عمدة الاعیان علیخان شیخزاده فرملی و عمدة الاعیان نظام خان خان بیانه تعیین شده بودند

و جهة تولغمه معتمد الخواص کامل الخلاص تردیکه و ملك قاسم برادر بابا قشقه با جمعی از فرقه مغول در جانب برانغار و معتمد الخواص صادق الاخلاص مومن اتکه معتمد الخواص رستم ترکمان باشلیغ با جماعتی از تابینان خاصه د طرف جوانغار نامزد شدند

و عمدة الخواص كامل الاخلاص زبده اصحاب اختصاص نظام الدين سلطان محمد بخشی اعیان و ارکان غزاة اسلام را در مواضع و محال مقرره ایشان داشتة خود باستماع احکام ما مستسعد بود و تواچیان و ساولان را ناطراف و جوانب ارسال میکردانید و احکام مطاعه ما را در ضبط و ربط سپاه و سپاهی بسلاطین عظام و امراء کرام و سایر غزاة ذوی الاحترام میرسانید

و چون ارکان لشکر قایم کشته هر کس بجای خود شتافت فرمان واجب الاذعان لازم الامتثال شرف اصدار یافت که هیچکس بی حکم از محال خود حرکت ننماید و بی رخصت دست بمحاربه نکشاید

و از روز مذکور پاسی کذشته بود که فریقین متقابلین متقارب یکدیکر کشته بنیاد مقاتله و کارزار شد قلبین عسکرین

مانند نور و ظلمت در برابر یکدیکر ایستاده در برانغار و جوابغار چنان عظیم قتالی واقع شد که زلزله در زمین و ولوله در سپهر برین افتاد جوانغار کفار شقاوت آثار بجانب برانغار میمنت دثار عساکر اسلام شعار متوجه کشته بر سر خسرو کوکلداش و ملك قاسم برادر بابا قشقه حمله آوردند برادر اعز ارشاد چین تیمور سلطان حسب الفرموده بکومك ایشان رفته مردانه قتلالی آغاز نهاد و کفار را از جا بر داشته قریب بعقب قلب ایشان رسانید و جلدو بنام آنغزیز برادر شد و نادر العصری مصطفی رومی ازغول فرزند اعز کامکار منظور انظار عنایات حضرت آفریدکار المختص بعواطف الملك الذی ینهی و یامر محمد همایون بهادر ارابها را پیش آورده صفوف سپه کفار را به تفك و ضرب زن مانند قلوبشان منکسر کردانید و در عین محاربه برادر اعز ارشاد قاسم حسین سلطان و عمدة الخواص نظام الدین احمد یوسف و قوام بیك فرمان بامداد ایشان شتافتند چون زمان زمان افواج کفار متعاقب و متواتر مامداد مردم خود می آمدند ما نیز معتمد الملك جلالالدین هندو بیك را و از عقب او عمدة الخواص محمدی کوکلتاش و خواجکی اسد جاندار و بعد ازان

معتمد السطنة العليه موتمن العتبة السنيه مقرب خاص كمال الين يونس على و عمدة الخواص كامل الاخلاص جلال الدين شاه منصور برلاس و عمدة الخواص شهاب الدين عبد الله كتابدار را و از پی ايشان عمدة الخواص دوست سيشيك اقا و شمس الدين محمد خليل اخته بيكی را بكومك فرستاديم

و بانغار كفره بكرات و مرات حملها بر جانب جوانغار لشكر اسلام آوردند و خود را بغزاة ذو[ی النجاة رسانيدند و هر نوبت غازيان عظام بعضی را بزخم سهام ظفر فرجام بدار البوار يصلونها فبس القرار فرستاده برخی را بر كردانيدند و معتمد الخواص مومن اتكه و رستم تركمان بجانب عقب سپاه ظللمت دستكاه كفار شقاوت پناه توجه نمودند و معتمد الخواص صادق الخلاص خواجه محمود على اتكه باشليغ نوكران مقرب الحضرة السلطانی اعتماد الدولة الخاقانی نظام الدين على خليفه را بكومك مشار اليه فرستادين و برادر اعز ارشاد محمد سلطان ميرزا و سلطنت مآب عادل سلطان و معتمد الملك معز الدين عبد العزيز ميراخور [و جلال الدين قتلق قدم قراول و شمس الدين محمد على جنكجنك و عمدة الخواص شاه حسين ياركی [مغول غانچی دست بمحاربه كشادو پای محكم كردند و دستور اعاظم الوزراء بين الامم خواجه كمال الدين حسين را با جماعه ديوانيان

بكومك ايشان فرستاديم همه اهل جهاد در غايت جد و اجتهاد راغب مقاتله آمده كريمه قل هل تربصون بنا الا [احدى الحسنيين را منظور نظر داشتند و عزيمت جانفشانی كرده لوای جان ستانی افراشتند

و چون محاربه و مقاتله دير كشيد و بتطويل انجاميد فرمان واجب الاذعان بنفاذ رسيد كه از تابينان خاصا پادشاهی جوانان جنكی و هزبران بيشه يكرنكی كه در پس ارابه مانند شير در زنجير بودند از راست و چپ غول بيرون آيند و جای تفكچيان را در ميان كذارند و از هر دو جانب كارزار نمايند

از پس ارابه مانند طلوع طلیعه صبح صادق از تتق افق بیرون تانختند و حون شفق کون کفار نا میمون را در معرکه میدان که نظار سپهر کردان بود ریخته بسیاری از سرهای سرکشانرا ستاره صفت از فلك وجود محو ساختند و نادر العصر استاد علیقلی که با توابع خود در پیش غول ایستاده بود مردانکی ها کرده و سنکهاء عظیم القدر که چون در پله میزان اعمالش نهند صاحبش فاما من ثقلت موازینه فهو فی عیشتة الراضیه نام بر آرد و اکر بر کوه راسخ و جبل شامخ اندازند کالعهن المنفوش از پا در آرد بجانب حصار آهن دثار صف کفار را انداخت و بانداختن سنك و ضرب زن و تفك بسیاری از ابنیه اجسام کفار را منهدم ساخت تفك

اندازان غول پادشاهی حسب الفرمان از ارابه بمیان معرکه آمده هر یك ازیشان بسیاری از کفار را زهر ممات چشانیدند و پیاده در محل مخاطره عظیم در آمده بام خود را در میان شیران بیشه مردی و دلیران معرکه جوان مردی ظاهر کردانیدند و مقارن این حالت فرمان حضرت خاقانی به پیش راندن ارابهاء غول بنفاذ رسید و نفس و نفیس پادشاهی فتخ و دولت از یمین اقبال و نصرت از یسار بجانب سپاه کفار میحرك کردید و از اطراف و جوانب عساکر ظفر مناقب این معنی را مشاهده نموده تمامی بحر زخار لشکر نصرت شعار تموج عزیم بر آورده و شجاعت همه نهنکان آن بحر را از قوت بفعل در آورد و ظلام غبار غمام کردار چون سحاب مظلم در تامامی معرکه متراکم کشت و بریق لمعات سیوف دران از لمعان برق در کذشت تهیج کرد روی خورشید را چون پشت آیینه از نور عاری کرد ضارب بمضروب و غالب بمغلوب آمیخته سمت امتیاز از نظر متواری شد ساحر زمانه چنان شبی در نظر آورد که سیاره دران غیر تیر نوبد و کواکب ثوابتش جز مواکب ثابت الاقدام نمینمدد

فرو رفت و بر رفت روز نبرد نم خون بماهی و بر ماه کرد

ز سم ستوران دران پهن دشت زمین شش شد و آسمان کشت هشت

مجاهدان غازی که در عین سراندازی و جانبازی بودند از هاتف غیبی نوید و لا تهنوا و لا تحزنوا و انتم الاعلون می شنودند و از منهی لاریبی مژده نصر من الله و فتح قریب و بشر المومنین استماع مینمودند چنان بشوق محاربه میکردند که از کدسیان ملاء اعلی نداء تحسین بدیشان میرسید و ملایك مقرب پروانه صفت بر کرد سر ایشان میکردید

و ما بین الصلوتین نایره قتال چنار اشتعال یافت که مشاعل آن علم بر افلاك می افراشتد و میمنه و میسرهء لشکر اسلام میسره و میمنه کفار نا فرجام را با قلبشان در یك محل مجتمع کرداید چون آثار غالبیت مجاهدان نامی و ارتفاع لوای اسلامی ظاهر شدن کرفت ساعتی آن کفار لعین و آن اشرار بی دین در حال خود متحیر ماندند و آخر دلها از جان بر کنده بر جانب راست و چپ غول حمله آوردند و در جانب چپ پیش تر هجوم کرده خود را نزدیك رسامیدند اما غزاة شجاعت سمات ثمره ثواب را منظور داشته نهال تیر در زمین سینه هر یك نشاندند و همه را چون بخت سیاه ایشان بر کردانیدند قرین این حال نسایم نصرت و اقبال بر چمن دولت نواب خجسته مآل ما ورزید

و مژده انا فتحنا لك فتحا مبیناً رسانید شاهد فتح که جمال عالم آرایش نطره ینصرك الله نصرا عزیزا مزین کشته سعادت اقبال که ستر اخفا بود یاربونموده قرین حال کردید

هندوان باطل حال خود را مشکل دانسته کالعهن المنفوش متفرق شدند و کالفراش المبثوث متلاشی کشتند بسیاری کشته کشته در معر که افتادند و کشیری از سر خود در کذشته سر در بیابان آوارکی نهادند و طعمه و زغن کردیدند و ا کشتها پشتها افراخته شد و از سرها منارها پرداخته کردید

حسن خان میواتی بضرب تفك در سلك اموات در آمده و همچنین پیشتری ازان سرکشان ضلالت نشان را که سر آمدان قوم بودند تیر و تفك رسیده روز حیوة سر آمد از جمله راول اودی سینك باکری که والی ولایت دنکرپور بوده و دوازده هزار سوار داشته و رای چندپان چوهان که چهار هزار سوار داشته و بوپت راو ولد صلا الدین مذکور که حاکم خطر چندیری بوده و شش هزار سوار داشته و مانك چند چوهان و دلپت راو که صاحب چهار هزار سوار بوده و کنکو و کرن سنك و دنکرسی که هزار سوار داشته و جمعی دیکر که یك ازیشان

بزرك کروهی و سردار قاطبه ذی شوکت و شکوهی بودند راه دوزخ پیمودند و ازین دار و حل بدرك اسفل انتقال نمودند راه دار الحرب از زخمیان در راو مرده مانند جهنم پر و درك الاسفل از منافقان جان بمالك دوزخ سپرده مملو کردید از عساکر اسلامی هر کس بهر جانب که شتافتی در هر کامی خود کامی را کشته یافتی و اوردوی نامی از عقب منهزمان هر چند کوچ نمودی هیچ قدمی از فرسوده محتشمی خالی نمافتی

همه هندوان کشته زار و ذلیل بسنك تفك مهچو اصحان فیل

ز تنها بسی کوهها شد عیان بهر کوه ازان چشمه خون روان

ز سهم سهام صف پر شکوه کرازان کریزان بهر دشت و کوه

ولو علی ادبارهم نفورا و کان امر الله قدرا مقدورا فنحمد الله السمیع العلیم و ما النصر الا من عند الله العزیز الحکیم تحریرا فی بیست و پنجم شهر جمادی الآخر سنه ۹۳۳

Zahīreddin Muhammed Babur Gazi'nin Fermanı

الحمدالله الذى صدق وعده ونصر جنده وهزمالاحراب وحده ولا شئ بعده يامن رفع دعاءم الاسلام بنصر اولياءه الراشدين و وضع قواءم الاصنام بقهر اعداءه الماردين فقطع دابر القومالذين ظلموا والحمدلله ربالعالمين وصلى الله على خير خلقه محمد سيد الغزاة والحباهدين وعلى آله واصحابه الهداة الى يومالدين

("Her türlü hamd, vaadinde sadık, kuluna yardımcı ve askerine zahir olup, tek başına düşmanlarını zelil eden her şey kendisi ile kaim olan Allah'a mahsustur. Doğru yola salik velilerinin yardımı ile, İslamın sütunlarını yükselten ve putların ayaklarını, asi düşmanlarının kahri ile , alçaltan ve zulm edenlerin kökünü kıran Allahım (yardım sendendir). Her türlü hamd, alemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur, Allah'ın salat ve selamı, kıyamete kadar yarattıklarının en hayırlısı, gazilerin ve mücahidlerin efendisi Muhammed'in, alinin ve yol gösterici eshabının üzerine olsun").

Allahın nimetlerinin tevatürü, şükür ve senasının çoğaltılmasına baistir. Şükür ve senasının çoğaltılması, nimetlerinin tevatürünü iras eder. Her bir nimet, bir şükrü müstelzim ve her bir şükürden sonra da bir nimet mukarrerdir. Fakat şükrün icap ettiği şeyleri eda etmek, insanın kudreti haricindedir. İktidar sahipleri onun merasimini ifadan acizdirler. Bilhassa bir nimete mukabil edilmesi lazım gelen şükürden büyük, ne dünyada bir devlet bulunur ve ne de ahirette ondan büyük bir saadet görünür. İşte bu nimet, اولئك هم الكفرة الفجرة ("Onlar kafir facirlerin ta kendileridir") ayeti, emsalleri hakkında nazil olan kafirlerin kuvvetlilerine nusret bulmak ve facir zenginleri istila etmekten başka bir şey değildir. Akıl sahiplerinin nafiz nazarlarına bundan daha güzel bir saadet görünmez. Minnet Allah'a ki, bu büyük saadet ve ulu nevhibe, beşikten bu vakite kadar, hayır düşünen kalp ve doğru hükmeden aklın asil isteği ve bir tek maksadı idi.

Bu mübarek günlerde her şeyi bilen padişahın atıfeti yüz gözterdi. Minnetsiz nimet kapılarını açıcı ve illetsiz feyz bahşedici olan Allah, feyz kapılarının fethinin anahtarı ile büyüklüğü, nusretin sığındığı nevvabımızın emellerine açtı. Behçet sahibi kavmimizin meşhur isimlerini kerem sahibi gazilerin defterine geçirdi. İslamın

bayrağı, zafer sahibi askerlerimizin imdadı ile, yüksekliğin zirvesine ulaştı. Bu devletin zuhurunun ve bu saadetin sudurunun keyfiyeti şudur: İslamiyeti koruyan askerlerimizin kılıçlarının ışıkları Hindistan memleketlerini fetih ve zafer nurlarının ışıkları ile, evvelki fetihnamelerde yazıldığı gibi, münevver kılınca, tevfik-i ilahi zafer nişanesi olan bayrağımızı Dehli, Agra, Cunpur, Harid, Behar v.s. memleketlerde dalgalandırdı. Müslüman ve kafir olan kavimlerin ekserisi, mes'ud akıbetli nevvabımıza itaat ve inkıyadı ihtiyar ederek, sıdk ve ihlas adımları ile, kulluk yolunu tuttular.

Fakat evvelcce akıbeti uğurlu nevvabımıza itaatten dem vuran (Rana Senga) kafiri şimdi, ابى واستكبرو كان من الكافرين ("Çekindi, kibirlendi ve böylece kafirlerden oldu") mazmununca iş işleyip, şeytan gibi, baş kaldırdı. Zamane askerinin kaidi ve mehcur orduların rehberi olarak, bazılarının gerdanlarında lanet toku zennarı ve bazılarının da eteklerinde irtidat mihneti dikeni bulunan taifelerin toplanmasına bais oldu. O melun kafirin –kıyamet gününde rezil olsun– Hindistan vilayetindeki istilası o dereceye vardı ki, padişahlık devleti güneşinin doğuşundan ve şahlar şahı halifeliği nurunun parlayışından evvel, bu mukatelede fermanına boyun eğen asil raca ve raylar ve bu muharebede hükmü altında bulunup, irtidat ile muttasıf olan hakin, rehber ve büyüklerini göz önünde tutup, hiçbir muharebede ona mutavaat, belki muvafakat bile etmemişler ve hiçbir seferde onun sohbet ve arkadaşlığı yolunu tutamamışlardır.

Bu geniş diyarın, Dehli sultanı, Gücerat sultanı ve Mandu sultanı ve sair gibi, bütün sultanları, diğer kafirlerin muvafakati olmadığından, o kötü gidişli adama mukavemet etmekten aciz kalmışlar ve türlü türlü hileleri ile müdara ve muvasa ediyorlardı. Küfür bayrağı takriben iki yüz kadar İslam şehrinde dalgalanmıştı. Mabed ve mescidleri tahrip ederek, o şehir ve memleket Müslümanlarının evlat ve ayalini esir etmişti. Kudret ve kuvveti o dereceye varmıştı ki, Hind'in devam edip gelmekte olan ve bir tek vilayeti yüz altı ve kururu da on altı bin atlı addetmekten ibaret olan kaidesine nazaran, bu kafir başbuğu herifin musahhar memleketi on kürura baliğ olmuştu; bu bir lek süvarilik yer eder. Bu zamanlarda, hiçbir

muharebede kendisine yardım etmeyen meşhur kafirlerin çoğu, İslam askerine olan düşmanlıkları hasebi ile, bu kafirin, işleri güçleri şekavet olan, askerine iltihak ettiler.

İş o dereceye vardı ki, on müstakil hakim, her biri duman gibi serkeşlik davasında bulundular ve her biri bir kıt'ada, kafir kütlelerinde birine kaid olarak, halhal ve zencir gibi, o facir kafire yapıştılar. Aşere-i mübeşşerenin aksine, şekavet arttıran فبشر هم بعذاب أليم ("Onlara, elim bir azaba duçar olacaklarını söyle") bayrağını çeken bu on kafir, fazla tab'a ile askerlere ve geniş pergenelere sahip idiler. Bunlardan Selahaddin –otuz bin süvarinin başbuğu idi, Ravel Udi Sing Bageri– on iki bin atlı, Midni Rav –on iki bin; Hasan Han Mivati, –on iki bin, Barmel İderi –dört bin, Nerpet Hare –yedi bin, Setervi Keçi –altı bin, Dirim Div –dört bin, ve Birsing-Div –dört bin atlıya sahip idiler. Sultan Sikender'in oğlu Mahmud Han da, vilayet ve pergenesi olmamasına rağmen, serdarlık ümidi ile, tahmşnen on nin atlı toplamıştı. Bu selamet ve emniyet vadisinde mehcur olanların mecmuu, Hind vilayet ve pergene kaidesine göre, iki lek ve bin atlı idi. Hasılı batınan mağrur gönüllerini, كظلمات بعضها فوق بعض ("Birbirinin üstüne gelen karanlıklar gibi") birbirine bağlayıp, muhalefet ederek, insanların efendisinin –Allahın salat ve selamı üzerine olsun– şeri'atinin esasını yıkmak kasdı ile, Müslümanlarla muharebeye geldi.

Padişahın mücahidleri, Allah'ın kazası gibi, o tek gözlü deccalın başına üşüşerek, اذا جاء القضاء البصر ("Kaza gelince, göz kör olur") kaziyesini, basiret sahiplerinin nazarlarına arz ettiler ve من جاهد فانما بجاهد كنفسه ("Her çalışan, nefsi için çalışır") ayetinin göz önünde tutarak, itaati vacip olan جاهدوا الكفار والمنافقين ("Kafirlere ve münafıklara karşı cihad ediniz") hükmünü tatbik ettiler. Dokuz yüz otuz üç senesi, Cemaziyelahır ayının on üçünncü Cumartesi günü –ki, بارك الله فى سبتكم ("Allah cumartesi günlerinizi mübarek etmiştir"), o günün mübarekliğinin bir nişanesidir– Biyane münafatından, Kanva mevkii civarındaki iki tarafı din düşmanları ile dolu olan dağlık arazi, encamları nusret olan islam askerlerinin çadır kurdukları yer oldu.

İslam askerinin debdebe ve ihtişamı din düşmanlarının ve mel'un kafirlerin kulağına erişince, eshab-ı fil gibi, ehl-i islamın kabesini yıkmak isteyen, Muhammed ümmetinin muhalifleri, dağ suratlı ve ifrit yüzlü filleri kendilerine siper yaptılar. Hepsi müttefik ve bir gönüllü olarak, işleri şekavet olan askerlerini bölük-bölük ayırdılar.

بان قیلها هندوان زلیل　　شده غره مانند اصحاب فیل

چو شام اجل جمله مکروه شوم　　سیه تر ز شب بیشتر از نجوم

همه همچو آتش ولیکن چودود　　کشیده سر از کین بچرخ کبود

چو مور آمدند از یمین ویسال　　سوار و پیاده هزاران هزار

(Eshab-ı fil gibi, zelil Hindular, fillere mağrur oldular. Hepsi de, ecel gecesi gibi, mekruh ve uğursuz, geceden daha siyah ve yıldızdan dah çoktular. Hepsi ateş gibi idiler; fakat kinlerinden, duman gibi, başlarını mavi semaya kaldırmışlardı. Sağdan ve soldan, atlı ve piyade, binlerce karınca gibi, saldırdılar.)

Yüzlerini, vuruşmak ve harp etmek niyeti ile, şiarı nusret olan orduya çevirdiler. Şecaat bağının ağaçları olan islam gazileri, sanevber gibi, saflar bağlayarak, güneş gibi parlayan, sanevber heybetli mızraklarını, Allah yoluna cihad edenlerin kalpleri gibi, yüksekliğin zirvesine çıkardılar. İskender'in seddi gibi, demir renkli saf ve Peygamberin şeri'atının yolu gibi, doğruluk ve muhkemlik bakımından, metin bir melce meydana getirdiler. كانهم بنيان مرصوص ("Sanki onlar muhkem binalardır"), bunun metanetine bir işaret, felah ve zafer اولئك على هدى من ربهم واولئك هم المفلحون ("Onlar rablarının inayeti ile, hidayet üzere olup, felah bulmuşların ta kendilerdir") muktezasınca, o ahaliye as bir sıfattır.

در آن رخنه نی از طناع وهیم چو رای شهنشا و دین قویم

علمهای او فرشا فرش همه الفهای انا فتخنا همه

(Bu safta vehim tabiatlerden bir delik bile yoktur; şahlar şahının reyi ve din gibi kavidir. Semayı süpüren alemler انا فتخنا'nın elifleridir.)

Nihayet ihtiyatı göz önüne alarak, Rum Gazileri gibi, askerin önünde bulunan tüfenkçi ve radendazları muhafaza için, arabalardan bir sıra tertip edilerek, birbirine zincir ile bağlandı. Hasılı İslam askerleri öyle bir intizam ve istihkam meydana getirdiler ki, koca akıl ve çarh-ı esir, bunun müdebbir ve mürettibine aferin okudu. Bu tertip, istihkam, teşyid ve intizam hususunda, o sultanın mukarreplerinden devlet-i hakaniyenin mutemedi, nizameddin Ali Halife hayli sa'i ve ictihad gösterdi. Bütün tedbirleri takdire muvafık, reislik ve başarılıkları parlak aklın tahsinine uygun geldi.

Padişahın izzet mahalli merkezde te'sis edilmişti. Merkezin sağında izzetli, olgun, bahtı yaver birader ve herkesin yardımını istediği padişahın atıfeti ile mütemayiz Çın-Timur Sultan; izzetli, reşid, Allahü taalanın teveccüh nazarına mazhar olan mahdum Süleyman Şah; hidayetin melcei ve veliliğin müntesebi hoca Kemaleddin Dost Havend; saltanat-ı aliyenin mutemedi ve atebe-i seniyenin emini, ihtisas sahiplerinin zübdesi ve has mukarreb Cemaleddin Yunus Ali; hasların desteği ve ihtisası tam Celaleddin Şah Mansur Barlas; hasların desteği ve ihtisas sahiplerinin zübdesi Nizameddin Derviş Muhammed Sarban; hasların desteği ve ihlası hakiki Şahabeddin Abdullah Kitabdar ve Nizameddin Dost Eşik-Ağa yerlerini tespit etmiş bulunuyorlardı.

Merkezin solunda ise, saltanatın melcei, hilafetin müntesebi ve herkesin yardımını istediği padişahın atıteti ile mütemayiz Sultan Alaeddin Han b. Sultan Behlül Ludi; müşarünileyh sultan hazretlerinin mukarrebi, insanlar arasındaki

vezirlerin en büyüğü, halkın sığınağı ve İslamiyetin müeyyidi Şeyh Zeyn Hafi; müşarünileyh sultan hazretlerinin mukarrebinin oğlu, hasların desteği ve ihlası tam Kemaleddin Muhib Ali; merhum Koç Ahmed'in kardeşi ve hasların desteği Kemaleddin Terdi Bey; büyüklerin ve ileri gelenlerin desteği ve merhum Koç Bey'in oğlu Arayiş Han; milletler arasındaki vezirlerin en büyüğü ve arslan kıran koca Kemaleddin Hüseyin ve divan memurlarının bir kısmı mukarrer yerlerine yerleşmişlerdi.

Sağ cenahta, bahtı yaver, saadet sahibi, kamkar, yaradıcı Allah'ın inayet nazarına mazhar, saltanat ve kam burcunun yıldızı, hükümdarlık ve hilafet semasının güneşi, köle ve hürlerin lisanı ile methedilmiş, saltanat ve hilafetin izaz ettiği ve olgun mahdum Muhammed Humayun Bahadır yer almıştı.

Saadete yakın olan sağında, saltanat melcei hazretlerinin mahdumu ve mükafat bahşedici padişahın atıfeti ile mütemayiz Kasım Hüseyin Sultan; hasların desteği Nizameddin Ahmed Yusuf Oğlakçı; mülkün mutemedi, ihlası tam Celaleddin Hindu Bey Kuçın; mülkün mutemedi, ihlasında sadık celaleddin Husrev Kökeltaş; mülkün mutemedi Kıvam Bey Orduşah; hasların umdesi, akide ve ihlası kamil Veli Hazin Kara-Kuzı; hasların desteği Nizameddin Pir-Kulı Sistani; milletler arasındaki vezirlerin desteği Hoca Kemaleeddin Pehlivan Bedahşi; masların mutemedi Nizameddin Abdüşşükur ve ayanın desteğin, Irak ilçisi Süleyman Ağa ile Sistan ilçisi Hüseyin Ağa bulunuyorlardı.

Zafer kaplı olan soluna ise, müşarünileyhin kam sahibi oğlu, saltanatın melcei, alicenap ve hazret-i murtazaya müntesip Mir Heme; hasların direği ve ihtisası kamil Şemseddin Muhammedi Kökeltaş ve nizameddin Hacegi Esed Candar (Handar) tayin edilmişlerdi.

Sağ cenahta Hind ümerasından, mülkün desteği, hanlar hanı Dilaver Han; ayanın desteği Melikdad Kerani (Kererani) ve ayanın umdesi, şeyhler şeyhi Şeyh Guren, kendilerine ferman buyurulan yerlerde, mevki almışlardı.

Şi'arı islamiyet olan ordunun sağ cenahında mevki-i ali, nakipliğin penahı, yüksekliğin desteği, Taha ve Yasin ailesinin mucib-i iftiharı, resuller efendisinin oğullarının nümunesi Seyyid Mehdi Hoca; kam sahibi, aziz, olgun ve halik hazretlerinin inayet nazarlarına mazhar olmuş birader Muhammed Sultan Mirza; saltanatın melcei, hilafete müntesip ve kendisinden yardım istenilen padişahın atıfetine mazhar Adil Sultan b. Mehdi Sultan; mülkün mutemedi ve ihlası kamil muizzzeddin Abdülaziz Mirahur; mülkün mutemedi şemseddin Muhammed Ali Ceng-Ceng; hasların umdesi ve ihlası kamil Celaleddin Kutluk-Kadem Karavul; hasların umdesi ve ihlası kamil celaleddin Şah Hüseyin Yaregi Moğul Gancı ve Nizameddin Can Muhammed Beg-Ateke saf bağlamışlardı.

Bu tarafa ise, Hind emirlerinden, sultanların neticesi ve mezkur Sultan Alaeddin oğullarından Kemal Han ve Celal Han ile ayanın umdesi Ali Han Şeyhzade Fermuli; ayanın umdesi Nizam Han Biyane tayin edilmişlerdi. İhtiyat olarak, hasların mutemedi ve ihlası kamil Terdike ve Baba-Kaşka'nın kardeşi Melik Kasım bir miktar moğul ile sağ cenaha ve hasların mutemedi, ihlası hakiki Mü'min Ateke ile hasların mutemedi Rüstem Türkmen bir miktar has bendegan ile birlikte, sol cenaha gönderildiler.

İhtisas sahiplerinin zübdesi, hasların desteği ve ihtisası kamil Nizameddin Sultan Bahşı İslam gazilerinin ayan ve erkanını mukarrer mahal ve mevzilere yerleştirmiş ve kendisi de verilecek emirlermizi istimaa hazır bulunuyor, tavaçı ve yasavulları etraf ve eknafa gönderek, piyade ve süvarinin zabt ve rabtı hususundaki itaati kat'i emirlerimizi büyük sultanlara, kerim emirlere ve sair ihtiram sahibi gazilere ulaştırıyordu.

Askerin rükunları dikilip, herkes kendi yerine koşunca, hiçbir kimsenin bulunduğu yerden kımıldanmaması ve izinsiz muharebeye başlamaması hususunda, imtisali lazım ve iz'anı vacip olan ferman sadir oldu. Mezkur günden bir pas geçmişti ki, mütekabil iki fırka karşı karşıya gelerek, muharebe ve mukateleye başladılar. İki taraf askerlerinin merkezleri nur ve zulmet gibi, karşı karşıya gelmiş bir vaziyette, sağ ve sol cenahlarda öyle azim bir boğuşma başladı ki, yeri zelzele ve yüksek göğü de velvele kapladı.

Eserleri şekavet olan kafirlerin sol cenahı, şi'arı İslamiyet olan askerlerin meynenet örtülü sağ cenahları üzerine yürüyünce, başta Husrev Kökeltaş ve Baba-Kaşka'nın kız kardeşi Melik Kasım olmak üzere, hamle ettiler. Aziz kardeş Çın-Timur Sultan, ferman mucibince, onlara yardıma koşarak, cesurane dövüşmeye başladı. Kafirleri yerlerinden koparıp, merkezlerine kadar sürdü. Bu aziz biradere gereken mükafat verildi.

Asrımızın biriciği Mustafa Rumi, emir ve nehyeden padişahın inayet nazarlarına mazhar aziz ve kam sahibi mahdum Muhammed Humayun Bahadır'ın merkezinden, arabaları, arabaları ileri sürerek, kafir askerinin saflarını tüfenk ve darbzenlerle, kendi kalpleri gibi, kırmıştı. Muharebe esnasında aziz ve reşid birader Kasım Hüseyin Sultan ve hasların desteği nizameddin Ahmed Yusuf Kıvam Bey, emir alarak, onların imdadına koştular.

Kafir bölükleri zaman zaman ve arka arkaya kendi adamlarının imdadına geliyorlardı. Biz de mülkün mutemedi celaleddin Hindu Bey'i ve onun arkasından hasların desteği Muhammedi Kökeltaş'ı, Hacegi Esed Candar'ı ve ondan sonra da yüce sultanın mutemedi yüksek eşiğin mü'temeni ve has mukarrep cemaleddin Yunus Ali'yi, hasların umdesi ve ihlası tam Celaleddin Şah Mansur Barlas'ı, hasların desteği şahabeddin Abdullah Kitabdar'ı ve onların arkasından da hasların desteği Dost Eşik-Ağa ve şemseddin Halil Ahta-Beği'yi yardıma gönderdik.

Kafirlerin sağ cenahındakiler, islam askerinin sol cenahı üzerine, mükerreren hücum ettiler ve kendilerini necat bulmuş gazilere ulaştırdılar. Fakat her saldırışlarında büyük gaziler akibeti zafer olan oklarının yarası ile, onların bir kısmını يصلو نها فبأ سالقرار (“Oraya girerler; ne kötü yerdir orası”)’ın huran evine gönderip, bir kısmını da kaçırdılar. Bunun üzerine hasların mutemedi Mü’min Ateke ve Rüstem Türkmen, şekavetin melcei olan kafirlerin destegah-ı zulmet olan askerlerinin arkalarından saldırdılar. Hasların mutemedi, ihlası hakiki ve nökerlerin başlığı Hoca Mahmud Ateke ve sultan hazretlerinin mukarrebi, devletin mutemedi nizameddin Halife’yi onların yardımına gönderdik. Aziz ve reşit kardeş Muhammed Sultan Mirza, saltanatın melcei Adil Sultan, mülkün mutemedi Mu’izeddin Abdülaziz Mirahur, Celaleddin Kutluk-Kadem Karevul; Şemseddin Muhammed Ali Ceng-Ceng ve hasların desteği Şah Hüseyin Yaregi Moğul Gamçı muharebeye başlayarak, ağır bastılar. Milletler arasındaki vezirlerin en büyüğü Hoca Kemaleddin Hüseyin’i, divanilerden bir müfreze ile, onlara yardıma gönderdik. Bütün cihad ehli, azami cehd ve gayretle, mukateleye rağbet gösterip, قل هل تربصون بنا الا احدى الحسنين (“Onlara söyle, bizim için iki güzel şeyin birinden başka bir şey mi bekliyorsunuz”) ayet-i kerimesini göz önünde tuttular. Canlarını feda etmeği göze alarak, can alma bayrağını yükselttiler.

Muharebe ve mukatele uzayınca, arabaların arkasında, zencirdeki arslanlar gibi duran, padişahın hassa askerlerinden muharip yiğit ve birlik ormanı arslanların, merkezin sağ ve solundan dışarı çıkamalrına ve tüfenkçileri ortaya alarak, muharebeye başlamalarına dair, iz’anı vacip ferman sadir oldu. Subh-ı sadıkın ufukta yüz gösterişi gibi, arabaların arkasından dışarı fırladılar. Meynenetsiz kafirlerin şafak renkli kanlarını,dönen feleğe benzeyen muharebe meydanına dökerek, birçok serkeşlerin başlarını, yıldız gibi, vücuf feleğinden ayırdılar.

Adamları ile birlikte, merkezin önünde duran asrın nadir şahsiyeti Üstad Ali-Kulı, yiğitlikler göstererek, kafirlerin demir kaplı hisar gibi olan saflarına öyle ağır taşlar atıyordu ki, eğer o taşların birini ameller terazisinin bir kefesine koysalar,

sahibi فانا من ثقلت موازينه فهو فى عيشة راضية (“Terazisi ağır basan kimse, hoş bir hayat içindedir”) sırrına mazhar olurdu veya metanetli ve yüce bir dağa vurulsa, كالعهن المنفوش (“Atılmış yün gibi”), onu savururdu. Taş, tüfenk ve darbzen atarak, kafir cesedlerinin binalarından çoğunu yıktı. Merkez tüfenkçileri, ferman mucibince, arabalardan muharebe meydanına gelerek, her biri bir çok kafire ölüm zehiri tattırdı. Yaya olarak, büyük tehlike mahalline gelip, adlarını kahramanlık ormanı arslanları ve yiğitlik ma’rekesi kahramanları arasında gösterdiler.

Bu esnada hakan hazretlerinin, merkezdeki arabaların ileri sürülmesini emreden fermanı sadir oldu. Bizzat padişah, fatih ve devlet, solunda ikbal ve nusret olduğu halde, kafir askerine doğru ilerledi. Zafer menkıbeli asker bunu görünce, şi’arı nusret olan askerin coşkun denizin timsahlarının şecaatini kuvveden fi’le çıkardı. Toz karanlığı sis halinde, kara bulut gibi, bütün muharebe meydanını kapladı. Kesici kılıçların parıltısının şimşeği yıldırım lem’alarını geçti. Kalkan toz güneşin yüzünü, aynanın sırtı gibi, nurdan ari bıraktı. Galip ve mağlup, vuran ve vurulan birbirine karışarak, temyiz semti göze görünmez oldu. Zamanın sihibazı öyle bir şey göz önüne getirdi ki, seyyareler oktan ve sabiteler ayakları sabit mevkiplerden başka bir şekilde görünmüyorlardı.

فرو رفت و بر رفت روز نبرد　　نم خون بماهی و بر ماه کرد

زسم ستوران در ان پهن دشت　　زمین شش شد و آسمان کشت هشت

Muharebe günü kan balığa ulaştı, toz aya çıktı. O geniş çölde atların tırnaklarından, yer-altı ve gök-sekiz kat oldu.

Baş ve can oymakta olan gazi mücahitler, hafiften ولا تهنوا ولا تحز نوا وانتم الاعلون (“Korkak ve mahzun olmayın; sizler pek yüksek kimselersiniz”) beşaretini işitip, gayip muhbirinden نصر من الله و فتح قريب و بشرالمؤمنين (“Allah’tan bir fetih vardır ve

yardım yakındır: mü'minlere bildir") müjdesini dinliyorlardı. O derece şevkle muharebe ediyorlardı ki, yüksek ruhların kutsilerinden kulaklarına tahsin sedası geliyor ve mukarrep melekler başlarının üstünde, pervane gibi dönüyorları. İki namaz arasında harp ateşi o derece tutuştu ki, meş'aleleri felekelere alem çekiyordu. İslam askerinni sağ ve sol cenahları, sonları berbat kafirlerin sağ ve sol cenahlarını merkezleri ile bir yerde topladı.

Meşhur mücahidlerin galibiyet eserleri ve islam bayrağının yükselişi zahiy olmaya başlayınca, o kafir la'inler ve o şerir dinsizler, bir saat kadar şaşkın bir vaziyette kaldıktan sonra, canlarından geçerek, merkezin sağ ve soluna hücum ettiler. Sol tafara fazla yüklenerek, yakınlara geldiler. Fakat şecaat alametli gaziler, sevap meyvesini göz önünde tutarak, her birinin göğüs toprağına ok fidanını diktiler ve hepsini, kara bahtları gibi, püskürttüler. Bu esnada ikbal ve nusret rüzgarları nevabımızın devlet çemeninde esti. انا فتحنا لك فتحا مبينا ("Sana aşikar bir fetih bahşettik") müjdesini getirdiler. Fetih dilberi, alemi süsleyen ينصرك الله نصراً عزيزاً ("Allah sana aziz bir yardımda bulunacak") perçemi ile süslenmiş ve gizlilik perdesi arkasında bulunan ikbal ve saadet kendisine yar olmuş bir vaziyette, ortaya çıkınca, batıl Hindular vaziyetlerinin güçlüğünü anlayıp, كالعهن المنفوش ("Atılmış yün gibi") dağılarak, كالفر اش المشوث ("Dağınık pervaneler gibi") mütelaşi oldular. Çoğu muharebe meydanında öldü. Bir kısmı da, başlarından geçerek, serserilik çölüne baş vurdular ve karga ve çaylaklara yem oldular. Ölülerden tepeler yükseldi ve başlardan minareler dikildi.

Hasan Han Mivati, bir tüfenk darbesi ile, ölüm yoluna girmiş ve kavmin ileri gelenleri olandalalet alametli o serkeşlerden çoğunun böylece, ok ve tüfenk darbesi ile, hayat günleri sona ermişti. Ezcümle Udeypur vilayeti valisi ve on iki bin atlı sahibi Ravel Udi Sing Bageri; dört bin atlı sahibi Ray Çenderban Çuhan; altı bin atlı sahibi mezkur Salahiddin'in oğlu Çendiri hakimi Pupet Rav; Manikçend Çuhan ve dört bin atlı sahibi Dilpet Rav; Gengu ve Kerm-Sing; üç bin atlı sahibi Rav Denkusi ve her biri bir cemaatin büyüğü, şevket ve saltanat sahibi bir taifenin başbuğu olan

diğer grup cehennem yolunu tuttular. Bu çamur dünyasından derk-i esfele göçtüler. Muharebe yerinin yolu, yolda ölmüş yaralılardan, cehennem gibi, doldu. Derk-i esfel, cehennem malikine can vermiş münafıklarla memlu oldu. İslam askeri hangi tarafa seğirtse, her adımda bir hodkamı ölü bulurdu. Şöhretli ordu bunun akabinde her ne kadar göç ederse, muhteşem bir şahsın yıpranmış vücudundan hali bir yer bulamazdı.

همه هندوان كشته و ذلي　　بسنك تفك همچو اصحاب فيل

زتنها بسى كوهها شد عيا　　بهر كوه ازآن چشمهء خون روان

زسهم سهام صف پر شكون　　كرازان كريزان بهر دشت و كوه

Bütün Hindular, eshab-ı fil gibi, tüfenk taşı işe zar ve zelil olmuşlardı. Cesedlerden, her birinden, kan çeşmesi akan dağlar zuhura geldi. Şevketli safın oklarının korkusundan sahra ve dağlarda domuzlar (veya bahadırlar) kaçışıyorlardı.

ولوا على ادبارهم نفوراً وكان امرالله قدرا مقدوراً (“Arkalarını dönerek firar ettiler ve Allah’ın emri, takdir edildiği gibi, zuhur etti”). Bilen ve işiten Allah’a hamd ederiz. Yardım ancak aziz ve hakim olan Allah’tandır.

Dokuz yüz otuz üç senesi Cemaziyelahır ayının yirmi beşinde yazıldı. [316a/12-324b/12]

3. DİZİN SÖZLÜK

A

ābādān < Far. Bayındır

ā. 304a/14, 307b/5, 308b/11, 354a/13, 359b/4, 366b/8, 367a/12, 379b/7

ābḫāne < Far. Abdesthane, tuvalet

ā. 344b/1

ā.+ġa 306a/8, 306a/9

able < Kabarcık, sivilce

ā. 364a/10

ābnūs < Far. Abanoz

ā. 330b/6, 330b/7, 344a/1

ā. édi 330b/8

ābşār < Far. Çağlayan

ā.+nıŋ 343b/12

ā.+nı 343b/6

ā.+ġa 343b/8

ā.+dın 343b/9

‘aceb < Ar. Acep, şaşma, hayret etme

‘a. 375a/3

‘āciz < Ar. Güçsüz, zayıf

‘ā. bol- 308b/2

‘ācizlendür- < Ar.+T. *aciz+lAn-tUr* Güçsüz, zayıf

‘ā.-üp 347b/11

aç- < ET *aç-* (EDPT, 18) Açmak

a.-ıp 329b/4, 344b/4, 354b/3, 372a/1

açıġlan- < *açıġ+lAn-* Öfkelenmek

a.-ıp 379a/5

açıl- < ET *aç-(X)l-* (EDPT, 26) Açılmak

a.-ıptur 327b/2

adam < Ar. Âdem, insan

a.+ı 347a/9, 354a/11

ādīne < Far. Cuma

ā. 305a/10, 306a/2, 330a/13, 330b/11, 332a/2, 332b/4, 332b/8, 337a/11, 339a/3, 340a/6, 344a/4, 346a/5, 347a/1, 348a/4, 354a/3, 355a/3, 356b/2, 361a/6, 361b/2, 363a/1, 365b/7, 368a/6, 374b/6, 375a/6, 376b/11, 378a/13, 380b/3

āftāb < Far. Güneş

ā. 344a/8, 354a/4, 358a/10, 365b/7

‘afv < Ar. Af

‘a. qıl- 304a/5

aġa < Moğ. Ağabey; efendi

a. 304b/1, 309b/2, 329a/5, 332a/8, 377a/1

a.+sı 304a/3, 343a/5

a.+sıdın 332a/14

aġız < ET *aġız* (EDPT, 98) Ağız

a. 344b/4, 350a/6, 350b/2, 354b/11, 356a/5, 361a/6

a.+ġa 307a/3

aġrı- < ET *aġrı-/aġru-* (EDPT, 91) Ağrımak

a.-dı 344b/6

aġrıġ < ET *aġrı* (EDPT, 90) Ağrı

a.+ı 338a/11

‘ahd < Ar. Bir işi üstüne alıp söz verme

‘a. qıl- 315a/3, 345a/5

āḫır < Ar. Son

ā. 306a/8, 306b/1, 314b/10, 314b/5, 331a/14, 334b/14, 334b/6, 336b/12, 354b/2, 355a/13, 358a/3, 359b/1, 364b/7

ā.+ıda 346b/11

ā.+larıda 305a/8

aḫşām < Ar. Akşam

a. 334a/8, 342b/6, 344b/6, 358a/14, 371b/11, 371b/12, 373a/9, 374b/5, 376b/2, 378b/4, 379b/10, 379b/2

a. bol- 331b/2

a.+ı 330a/11, 330a/8, 331b/9, 337b/5, 358a/4, 364b/10, 366a/11, 368b/6, 375b/8, 376b/1

a.+ıġa 355a/5

aḥvāl < Ar. Haller, durumlar.

a.+ıdın 360a/13

aḥyanān < Ar. Zaman zaman, kimi zaman

a. 328a/6

al/all < ET *al* (EDPT, 121) Ön

a.+ıġa 374a/2, 379a/14

a.+ıda 311a/2, 325b/6, 335b/1

a.+ıdaġı 338a/6, 358b/4

a.+ıdın 358a/7, 372b/14, 374a/7

a.+ımda 352a/4

a.+ımızġa 315a/13, 316a/4

a.+ımızda 315b/2

a.+ıdadur 343b/3

al- < ET *al-* (EDPT, 124) Almak; (y.f)

a.-ur 309b/7, 347b/11

a.-urlar 304a/3, 309a/6, 310b/7, 372a/13, 377b/10

a.-ıpturlar 336a/7, 341b/7

a.-dım 306a/5

a.-dı 315a/6, 368a/8, 376a/2

a.-dılar 336b/1, 344a/14

a.-sunlar 344a/13

a.-adur émiş 346a/3

a.-ıp 304a/11, 306a/4, 307b/10, 308b/3, 309b/7, 310a/2, 310a/8, 310b/5, 310b/6, 315a/3, 315a/8, 315b/11, 325b/3, 326b/2, 334a/2, 335b/9, 337b/2, 343a/4, 345b/12, 347a/8, 348b/7, 350a/5, 350b/11, 353b/9, 354b/1, 355b/5, 356b/10, 358b/2, 359b/13, 360a/7, 361b/8, 362a/13, 363a/2, 364b/12, 370b/6, 371b/13, 372a/13, 375b/12, 375b/14, 381a/12, 381b/6

a.- ıp (tüşüre alıp) 374a/5

a.-ıpturuptur 335a/2

a.-ġalı 336a/9, 366b/9, 374b/8, 379b/6

a.-ġalı (ẖaber alġalı) 310a/7

a.-ġança (yıġa alġança) 311b/8

a.-ġan 310b/1, 326a/12, 372b/3

a.-ġanda 374b/11

a.-ġandın 307a/8

a.-madım 344b/6

a.-madı 326b/5

a.-madı (bula almadık) 367b/9

a.-madı (çāre qıla almadı) 304a/5

a.-madı (kéle almadı) 309b/8

a.-maduk 373a/7

a.-mas (çāre qıla almas) 308b/6

a.-mas (iş qıla almaz) 308b/12

a.-mas (uruşa almas) 325b/4

a.-mas (yétişe almas) 354b/11

a.-maslar (iş qıla almaslar) 377b/8

a.-maslar (kire almaslar) 309b/4

a.-maslar (toẖta almaslar) 328b/9

a.-maslar (yétküre almaslar) 309b/4

a.-maslar (yürüy almaslar) 377b/10

a.-may 362b/11

a.-may (bére almay) 338b/5

a.-may (çāre qıla almay) 304b/14, 374b/12

a.-maydurlar (qoşula almaydurlar) 375a/9

a.-maġandın (oquy almaġandın) 349b/1

a.-maq 342a/3

a.-ġan émiş 356b/1

a.-ıp édi 329a/10

a.-mas émiş (çıqa almas émiş) 363b/14

a.-mas édiŋ (oquy almas édiŋ) 349b/1

alar < ET *olar* Onlar → **olar**

a. 306a/14, 310b/4, 329b/14, 338b/10, 354b/10, 362b/5, 371a/1, 372b/3, 374a/5

a.+nıŋ 349b/10, 356b/12, 372b/14

a.+nı 310b/5, 343a/8, 363a/12, 375b/4

a.+ġa 326a/3, 374b/12, 382a/7

ālāt < Ar. Aletler

ā. 311a/10, 315a/14, 351a/1, 370a/12

ā.+ı 312a/10

ā.+ıdur 350b/3

ā.+nı 312a/12

ā.+qa 345a/11

aldara- < Moğ. Çok sevinmek

a.-p édi 369b/11

aldur- < ET *al-tUr-* (EDPT, 133) Aldırmak

a.-urlar 304a/4

a.-urları 334b/12

‘ale’l-devām < Ar. Sürekli

‘a. 312a/2

‘ale’l-ḫuṣūṣ < Ar. Özellikle

‘a. 359a/12

‘alem < Ar. İşaret

‘a. 334a/12, 334a/13, 335a/4, 350b/14

alıl- < ET *alıl-* (EDPT, 145) Alınmak

a.-dı 334b/8, 335a/12

a.-ġanını 376b/13

alış- < ET *alış-* (EDPT, 153) Alışmak, uyum sağlamak

a.-ıp 315b/10

‘alīq < Ar. Bir öğünlük hayvan yemi

‘a. 351a/10

‘ālīraq < Ar.+T. *‘ālī+rAk* Yüce, ulu

‘ā.+tur 340b/3

altı < ET *altı* (EDPT, 130) Altı

a. 304a/3, 326a/9, 332b/12, 343b/7, 349a/3, 351a/9, 351b/12, 351b/14, 351b/2, 351b/3, 353a/13, 353b/6, 355b/10, 356a/6, 356b/2, 362b/13, 363b/11, 364a/4, 370a/4, 376a/4, 380a/1

a.+sıda 333b/14, 336a/13, 351b/6, 361b/7

altı-yéti miŋ < Altı-yedi bin

a. 332b/5

altı miŋ < Altı bin

a. 354a/12

altmış < ET *altmış* (EDPT, 130) Altmış

a.+ça 305b/3

altun < ET *altun* (EDPT, 131) Altın

a. 309a/2, 309a/3, 312a/10, 312a/12, 352b/2, 352b/3

a.+dın 352b/13, 352b/5

ālūdelıġ < Far.+T. *ālūde+lXġ* Bulaşmış, bulaşık

ā.+ıŋ 312a/4

‘āmāl < Ar. Emeller

‘a.+ıġa 306b/9

āmān < Ar. Bağışlanma

a. tile- 326b/1

āmed < Ar. Gelme, geliş

ā. 359a/2

ā. qıl- (āmed u refte qılur edi) 308a/5

‘amel < Ar. İş, davranış

‘a. qıl- 349b/10, 350a/5

āmīn < Ar. Tanrım dileğimi kabul et

ā. 348a/12

‘āmm < Ar. Genel, yaygın

‘ā. qıl- 345b/12

‘amme < Ar. Hala

‘a. 331b/4, 344b/12, 380b/4

ana < ET *ana* (EDPT, 169) Anne

a.+mdın 306b/2

a.+sı 305a/14, 342b/7

analıq < *ana+lXk* Analık

a. 343a/1

ança < ET *ança* (EDPT, 172) Öyle, o şekilde, öylece

a. 339b/4, 339b/5, 339b/6

anda < ET *anta* (EDPT, 176) Orada, o zamanda

a. 306a/6, 309b/6, 326b/13, 330a/10, 330a/2, 340a/11, 344b/3, 355b/4, 356a/2, 377b/3

a.+dur 369b/7

a. édim 379b/4

a. édi 372a/1

andaġ < ET **anda+ok ~ *anı+teg* Öyle, o şekilde →**andaq, andak**

a. 350b/6

a.+ı 307b/2, 327b/13, 350b/12, 360b/4, 375a/12, 379b/10

andaq < ET **anda+ok ~ *anı+teg*

Öyle, o şekilde →**andaġ,andak**

a. 327a/4, 329b/1, 335a/2, 342b/11, 346a/6, 347b/14, 351a/10, 354a/7, 355b/13, 357a/1, 360a/3, 360b/12, 362b/3, 367b/11, 376b/3, 377b/9, 378a/2, 379a/4, 379b/11, 381a/6

a.+dur 359a/9, 365b/12

a. bol- 377a/8

andak < ET **anda+ok ~ *anı+teg*

Öyle, o şekilde →**andaġ, andaq**

a. 332b/13, 334b/10, 340b/6

a.+ı 346b/5

andın < ET *andın* (EDPT, 177) Ondan

a. 306a/13, 306a/6, 307b/3, 310a/1, 327b/12, 329a/12, 329b/4, 331a/10, 331a/11, 331a/6, 331b/12, 339a/12, 340a/6, 341a/1, 344a/2, 344a/8, 344a/9, 344b/10, 345a/1, 351a/12, 351a/5, 355b/14, 357a/12, 358a/14, 363b/10, 364a/1, 364b/8, 365a/3, 369b/5, 373a/3, 374b/13, 377b/4, 380a/10, 380a/12, 380a/14, 381a/10

anı < Onu

a. 316a/1, 350a/3, 350a/5, 350b/10, 351b/1, 368a/5, 376a/2

anıŋ < ET *anın* (EDPT, 187) Onun

a. 304b/13, 305b/9, 307b/9, 308a/10, 311b/6, 331a/6, 332a/10, 333b/4, 338b/2, 349a/2, 349a/5, 349a/6, 350a/5, 351a/12, 355a/3, 364a/12, 370b/7, 374a/6, 376a/2, 377a/7, 380b/7, 381b/7

ant < ET *and* (EDPT, 176) Yemin

a. 315a/1, 326b/14

aŋa < Ona

a. 305a/1, 326b/1, 341a/8, 362a/5, 368a/1, 369a/2, 369a/6, 371b/10, 374b/9

aŋla- < ET *aŋla-* (EDPT, 186) Anlamak

a.-p 329b/14

aq < ET *aq* (EDPT, 75) Beyaz

a. 330a/10, 330b/8, 352a/5

a.+nıŋ 352a/6

a.+nı 352a/5

a.+dın 352a/3, 352b/10, 353b/5

a.+ı 330b/7

aq- < ET *aq-* (EDPT, 77) Akmak

a.-ar 328a/6, 335a/10

a.-ıp 343b/10

aqall < Ar. Çok az, en az

a.+ı 346b/4

aqart- < Ağartmak

a.-ıpturlar 340b/5

ʻāqıbet < Ar. Son, sonunda

ʻā. 314b/9

aqrān < Ar. Yaşıtlar, akran

a. 309a/1

ʻaqreb < Ar. En yakın

ʻa. bol- 347b/10

aqvāl < Ar. Sözler

a. 381a/10

ara < ET *ara* (EDPT, 196) Ara, aralık, mesafe

a. 312a/4, 326a/8, 328a/2, 333a/5, 376a/10, 379a/12, 379a/7

a.+nıŋ 359a/9

a.+ġa 329a/14, 355a/8, 375b/13

a.+da 333a/9, 350b/9, 358b/1, 358b/14

a.+sı 333a/4

a.+sını 311a/9

a.+sıda 332b/11, 333a/1, 333a/7, 337b/3, 339b/10, 340a/4, 344a/2, 344a/9, 344b/9, 345a/1, 353b/6, 363b/6, 370b/7, 374b/13, 382a/2

a.+sıdaġı 330b/6, 344a/5

a.+larıda 340b/8

araba < Araba

a. 310b/13, 311a/3, 311a/8, 315b/8, 333a/7, 333a/8, 347a/7, 350b/3, 354a/11, 354a/12, 363b/13

a.qıl- 311a/1

a.+nıŋ 315b/2, 354a/14, 354b/2

a.+dın 354a/14

a.+lar 315a/14, 316a/8, 333a/4

a.+larnı 310b/11, 310b/12, 310b/13, 311a/1, 315b/2, 316a/4, 336b/7, 337b/11, 362a/6, 362a/7, 363b/14

aral < Moğ. Ada

a.+nı 364b/1, 379b/11

a.+ġa 336b/7, 379b/12

a.+da 352a/7, 361b/13, 364a/14, 366b/4, 371b/10, 374b/6, 379a/9, 379b/3, 379b/4

a.+dın 336b/7

aralıġ < ET *aralıq* (EDPT, 230) Boşluk, aralık

a.+dağı 330b/6

a.+ı 369b/2, 370a/8

a.+ıdağı 328a/2

arġamçı < Moğ. Urgan, ip, halat

a. 343b/8

a.+lar 311a/9

arıġ < ET *arıq* (EDPT, 214) Su yolu

a.+lar 353b/13

arıt- < ET *arıt-* (EDPT, 207) Arıtmak, temizlemek

a.-ur 312a/8

ʻārıżā < Ar. Arıza, eksiklik, hata

ʻā. 346b/4

ʻā.+dın 346a/13, 346b/6

ʻāriyyet < Ar. Ödünç, geçici olarak alınan şey

ʻā.+i 304a/8

arpa < ET *arpa* (EDPT, 198) Arpa

a. 380a/10

arqa < ET *arqa* (EDPT, 215) Geri taraf, arka

a.+ġa 354b/2

a.+sıġa 370a/13

art- < ET *art-* (EDPT, 200) Artmak, fazlalaşmak

a.-tı 367b/7

a.-qan 359b/10

a.-adur 331b/3

ʻarūz < Ar. Aruz bilimi, şiir ölçüsü

ʻa. 346a/14

ʻarż < Ar. Anlatmak, ifade etmek

ʻa. qıl- 361a/14, 370b/5, 374a/12, 379b/10, 381b/9, 381b/10, 381b/4

ʻa.+ġa 315b/14, 363b/8, 381b/12

ʻa.+ı 351b/3

ʻa.+ıdın 367b/6

ʻarżā-dāşt < Ar.+Far. Dilekçe, mektup →**ʻarż-dāşt**

ʻa. 355b/5, 365b/2, 366b/12

ʻa. qıl- 349a/1, 356a/3, 367a/3, 366b/10

ʻa.+nı 365b/6

ʻa.+ı 307b/8, 363b/7, 364a/7, 365b/1, 370b/9, 374b/13, 375a/8

ʻa.+ını 357a/7

ʻa.+ıda 365b/4

ʻa.+ları 365a/14

ʻa.+larını 345b/5, 356a/14

ʻa.+larda 345b/10

ʻa.+lardın 348a/9

ʻarż-dāşt < Ar.+Far. Dilekçe, mektup →**ʻarżā-dāşt**

ʻa. qıl- 350b/10

ārzū < Far. Arzu, istek

ā. 360b/12

ārzūmendlıq < Far.+T. *ārzūmend+lXk* Arzulu, istekli

ā. 361a/3

āsān < Far. Kolay

ā. 362a/4

āsānlıq < Far.+T. *āsān+lXk* Kolaylık

ā. 354b/14

aṣḥāb < Ar. Dostlar

a.+ı 304b/5

āsīb < Far. Felaket, bela, zarar

ā.+i 369a/4, 376b/6

aṣl < Ar. Asıl, kök

a. qıl- 307b/13

a.-i at+ı 348a/2

aṣlā < Ar. Asla, hiçbir zaman

a. 341a/11

asru < ET *asru* (EDPT, 250) Çok

a. 309b/11, 325a/13, 334b/1, 344b/6, 349b/2

ast < ET *ast* (EDPT, 242) Alt

a.+ıġa 306b/9, 376b/8

a.+ıda 324b/13

a.+ıdaġı 341a/7

āsūdelıġ < Far.+T. *āsūde+lXġ* Rahatlık

ā.+ıŋ 312a/4

aş < ET *aş* (EDPT, 253) Yiyecek, azık

a. 305b/12, 306a/2, 332b/3, 351a/4, 352a/9, 353a/1, 363a/2

a. tart- 305b/12

a.+nıŋ 306a/3

a.+dın 306a/14, 306a/9, 352a/3, 352a/6

a.+ımġa 305b/8

a.+ıdın 306a/2

a.+lar 331a/9

a.+larını 305b/2

āşinālıġ < Far.+T. *āşinā+lXġ* Tanıdık

ā.+ı 333b/10

āşiyān < Far. Ev

ā.+ları 343a/11

‘āşūr < Ar. Aşure

‘ā. 354a/7

‘ā. édi 340a/6

at < ET *āt* (EDPT, 32) İsim, ad

a. 304a/2, 314b/11,

a.+ta 348b/1

a.+ı 348a/2

a.+ını 342a/6, 346b/14, 348a/12, 348b/1

a.+larını 381a/8

at < ET *at* (EDPT, 33) At

a. 337a/8, 346b/11, 362a/4, 363b/12, 363b/13, 365a/1, 366b/6,

367b/12, 367b/14, 368a/2, 368a/4, 368a/5, 369b/10, 369b/11, 369b/13, 372a/12, 374a/9, 377a/6, 380a/1, 380a/6

a.+nı 337a/7, 340a/5

a.+ġa 380a/10

a.+ı 337b/3, 351a/11, 351a/9

a.+ınıŋ 369b/14

a.+ını 337b/2

a.+ığa326b/6

a.+lar 369b/10, 376a/6

a.+larġa 310b/10, 351a/10

a.+ları 369b/11

a.+larını 369b/12, 373a/14

at- < ET *at-* (EDPT, 36) Atmak

a.-ar 333a/12, 372a/7

a.-tı 309a/10, 331b/5, 334a/14, 337a/2, 337a/3, 337a/4, 337a/6, 372b/11

a.-tılar 334b/5, 336b/9, 337a/6, 337a/8

a.-sun 372b/9

a.-a 336b/7

a.-qunça 376b/10

a.-qanda 327b/13

a.-maġ 336b/5

a.-maġını 371b/6

a.-maqqa 336b/6, 370a/14

a.-maydurlar 372b/13

a.-arıda 309a/9

a.-arını 334a/14

a.-ımı 379b/12

a.-adurlar 372b/13

a.-ıp édi 337a/4

ata < ET *ata* (EDPT, 40) Baba

a. 326a/10

a.+sı 308a/4, 325b/13, 326a/10, 342b/14, 343a/5, 369b/7, 374b/10

a.+sınıŋ 329a/6, 341a/11, 341a/6, 345a/7

a.+sıġa 308a/8

a.+sıdın 325b/13

atake < *ata+eke* Atalık, babalık

a.+sige 351a/2

atal- < Adlanmak, nam salmak

a.-ıp édi 327a/9, 328b/11

āteşbāzlıq < Far.+T. *āteşbāz+lXk* Fişekçilik

ā. 372b/12

atım < ET < *at-ı+m atım* (EDPT, 59) Atılan bir şeyin gidebildiği uzaklık

a.+ımı 357a/5

atlan- < ET *atlan-* (EDPT, 58) Ata binmek; harekete geçmek

a.-dım (seyr qıla atlandım) 331b/7

a.-dım 327b/1, 339a/1, 339a/9, 353b/11, 369b/3

a.-dı 373b/5

a.-duk 310b/10, 339a/12, 344a/2

a.-dılar 378b/6

a.-ıp 316a/2, 316a/7, 327b/12, 327b/13, 327b/5, 330b/6, 331a/7, 333a/10, 337a/13, 338b/8, 339a/12, 340a/3, 340a/6, 340a/8, 341a/13, 341b/10, 343a/10, 343b/5, 344a/10, 344a/7, 344a/8, 344b/10, 344b/9, 356b/3, 358a/9, 361b/12, 363a/5, 364a/2, 366a/6, 367a/7, 373a/8, 373a/9, 373b/3, 376b/11, 380a/14, 380b/1

a.- ıp édim (seyr qıla atlanıp édim) 312a/1

a.-ıp édük 380b/10

a.-ġunça 373b/4

a.-ġumdur 350b/8

a.-ġumızdur 346b/9

a. ġaç 334a/12

a.-ġan 330a/11

a.-ġandın 342b/8

a.-urdın 367b/14

a.-maq 308a/1

a.-maqını 356b/2

a.-maqqa 356b/6

a.-maq bol- 381b/12

atlanıl- < *atlan-(X)l-* Harekete geçirilmek

a.-dı 331a/10, 331a/2, 344b/4, 354a/4, 358a/3, 380a/10

a.-ġan ékendür 343b/7

atlantur- < ET *atlandur-* (EDPT, 59) Ata bindirmek

a.-ġaylar 371b/1

atlıġ < ET *atlıġ* (*adlıġ) at+lXġ (*EDPT, 54) Adlı → **atlıq**

a.+ı 338b/4

atlıq < ET *atlıġ* (*adlıġ*) *at+lXk* (EDPT, 54) Adlı → **atlıġ**

a. 304a/1, 304a/12, 308a/3, 326a/14, 333b/3, 333b/5, 333b/8, 340a/9, 341b/10, 342b/7, 342b/9, 345a/12, 346b/12, 358a/13, 358a/3, 361a/8, 361b/4, 373b/6, 374a/5, 374b/7, 375b/10, 375b/8, 375b/9, 376a/10, 377b/12, 379b/7

a.+ları 373a/8

atqula- < Savaşmak

a.-p 336b/13

atqulaş- < Savaşmak

a.-ıp 373b/4

‘avām < Ar. Halk kesimi

‘a. 348a/14

āvāre < Far. Aylak, işsiz güçsüz.

ā.-i yazı bol- 324b/13

āvāze < Far. Ses

ā.+sidin 370b/11

avla- < ET *avla-* (EDPT, 10) Avlamak

a.-r 364b/5

a.-maq 339a/1

avlaq < Avlanacak yer

a. 338b/13

‘avret < Ar. İnsanın başkasına gösteremeyeceği yerleri

‘a. 342a/14

ay < ET *ay* (EDPT, 265) Ay, otuz gün

a. 305b/2, 346b/4, 378b/5, 378b/6, 380a/1

a. édi 361b/5

a.+nıŋ 309a/7, 330a/13, 330b/9, 331b/13, 332b/4, 332b/5, 332b/8, 333a/9, 336a/4, 339a/1, 339a/7, 342b/6, 343b/6, 344a/4, 344a/6, 345a/12, 345b/4, 346a/5, 346b/12, 346b/5, 346b/8, 348a/4, 348a/6, 348b/4, 350a/14, 350a/9, 351a/3, 351b/5, 353b/12, 355a/3, 356a/6, 356b/5, 357a/12, 361b/2, 361b/3, 361b/6, 361b/7, 362a/13, 362a/8, 364b/10, 367b/1, 375a/14, 376a/7, 378b/3, 379b/10, 381a/1, 381a/11, 381a/13, 381b/1, 381b/14

a.+ı 312b/4

a.+ınıŋ 305a/10, 305a/13, 305a/5, 305a/8, 307a/12, 307a/5, 307b/10, 309a/11, 309b/13, 311b/14, 311b/7, 315b/1, 316a/3, 326b/11, 327a/6, 328b/2, 329b/6, 330b/11, 331a/1, 331a/12, 331a/2, 331b/10, 331b/14, 331b/3, 331b/7, 332a/12, 333b/14, 334a/10, 336a/1, 336a/13, 337a/8, 338a/14, 338a/8, 339a/3, 344b/11, 345a/10, 345a/2, 345b/10, 345b/6, 345b/9, 346a/8, 346b/10, 346b/11, 346b/6, 347a/2, 347a/3, 348a/8, 350a/8, 350b/13, 351a/6, 356a/10, 356b/13, 358b/11, 361a/4, 361b/10, 365b/2, 365b/5, 367a/5, 368b/7, 375a/7, 377b/7, 380b/10, 380b/12, 381b/8, 382a/5

ayaġ < ET *aḍaq* (EDPT, 45) Ayak → **ayaq**

a. 353a/6, 362a/4, 382a/3

a.+ı 353a/7, 373a/6

a.+ığa 373a/6

a.+ıda 347a/2

a.+larığa 353a/10, 353a/9

ayaq < ET *aḏaq* (EDPT, 45) Ayak →

ayaġ

a. 367b/2, 380a/6, 382a/1

ayaq < ET *ayak* (EDPT, 270) Kap, fincan, kadeh

a. 306b/10, 312a/10,

ʻayb < Ar. Utanılacak şey, kusur

ʻa.+tur 349a/11

ʻa.+ı 342b/3

ayçılıq < Bir aylık

a. 327a/2, 327a/3

ay(ı)r- < ET *adır-* (EDPT, 66) Ayırmak

a.-duk 336a/9

a.-ıp 332a/6

aylıq < *ay+lXk* Aylık

a. 355b/10

ayrıl- < ET *aḏrıl-* (EDPT, 68) Ayrılmak

a.-ur 338b/10

a.-ıp 331a/11, 337b/1, 365b/6, 368a/7, 368b/2, 378a/10, 378a/5, 378b/2

a.-ıptur 347a/3

a.-ġan ékendür 369a/12

a.-maġay 315a/2

a.-mağınça 315a/2

a.-may 315b/3

ʻayş < Ar. Yaşama

ʻa. 330a/2

ayt- < ET *ayıt-* (EDPT, 268) Söylemek, demek

a.-ar 311b/3

a.-ur 306b/5

a.-tı 364a/14

a.-tılar 306b/7, 344a/1, 365b/14

a.-a 309a/7

a.-ıp 304b/8, 325a/3, 362a/2, 369a/1, 370b/14

a.-qan 357b/12

a.-ġanlarnıŋ 345a/6

a.-adurlar édi 330b/10

a.-ur érdi 311b/4

a.-masa 369a/7

ayt < ET *ayıt-* (EDPT, 268) Söylemek, demek

a. 369a/5

aytıl- < ET *aytıl-* (EDPT, 269) Söylenmek, arz edilmek

a.-dı 326b/5, 331b/1, 333b/11, 346b/2, 346b/7

a.-ıp édi 329b/12, 360b/11

a.-mas édi 346b/3

ayturul- < Söyletilmek

a.-dı 369a/2

az < ET *az* (EDPT, 277) Az

a. 328b/10, 336b/9, 336b/12, 373b/8

a.+dur 360a/6

a.+ı 325b/11

azaġlaq < Dere otunun kokusu; celcelan

a. 315b/9, 328b/8, 334a/9, 337a/11, 347a/9, 347b/4, 376a/1

azaqça < Az, biraz

a. 337a/11

azıq- < Yolu kaybetmek, şaşırmak

a.-ıp 377b/1

azırġan- < Az saymak, hakir görmek

a.-sa 349a/1

‘aẓīm’üş-şān < Ar. Şanı büyük olan

‘a. 312b/9

‘azīmet < Ar. Gitme, yola çıkma

‘a. qıl- 339a/9, 345b/11, 350a/14, 350b/11, 356b/8

‘a.+i 333b/13, 336a/1, 337b/8, 337b/9, 344b/4, 356b/14, 368a/7

‘a.+iġa 331b/10

‘aẓīme < Ar. Büyük

‘a. vāqı‘ā-yı ‘aẓīme 305a/13

‘azīz < Ar. Değeri yüce, kıymetli

‘a. 306b/13, 382a/7

‘azm < Ar. Azim, niyet

‘a.-i cezm qıl- 308a/1, 376a/9

azraq < *az+rAk* Daha az

a. 304b/10, 305b/14, 346a/8, 349a/8

a. bol- 349b/8, 350a/1

a. édi 366b/2

a.+ça 363b/8, 364b/14, 365b/14, 372a/3, 380a/14

B

bāb < Ar. Kapı

b.+ta 359b/1

b.+ıda 314b/5, 370a/7

bāġ < Far. Bağ, büyük bahçe

b. 339a/14, 339b/1, 341b/3

b.+dur 339b/14

b.+nıŋ 328b/1, 344b/7, 356a/10, 356a/8, 357a/2, 358b/6, 360a/6

b.+nı 328b/2

b.+qa 344b/7, 356a/8, 358b/4

b.+da 333a/12

b.+dın 353b/10

b.+ımġa 343b/5

b.+ı 368b/1

b.+ını 344a/5

b.+ıġa 344b/11, 353b/11, 356a/7, 357a/1, 380b/2

b.+ıda 307b/10, 330a/5, 380b/7

b.+ıdın 356b/2

b.+lar 356a/10

b.+larıġa 341b/3

bāġāt < Far. Bahçeler

b.+ı 369b/8

bāġçe < Far.+T. *bağ+çA* Bahçe

b.+niŋ 341b/8

b.+ni 341a/14

b.+ġa 342b/5

b.+de 341b/7, 342b/6

b.+din 343a/10

bāġdaysız < *baġday+sIz* Yamaçsız

b. 333a/12, 334a/14

bağışla- < ET *baġışla-* (EDPT, 321) Bağışlamak; suç ve cezayı affetmek

b.-y 312b/6

b.-dı 307a/1

b.-p 382a/7

bağla- < ET *baġla-* (EDPT, 314) Bağlamak

b.-r 336b/6

b.-dım 335a/7, 358a/12

b.-dılar 365a/4

b.-ġaylar 351a/10, 367b/6

b.-p 353a/9

b.-ġunça 337a/1

b.-ġan 352b/7, 357b/8

b.-ġanını 369b/4

b.-maqnı 337a/9

b.-maydurlar 353a/11

bāğlaġuluq < Bağlanılmış, bend olunmuş

b.+tur 360a/5

bağlat- < ET *baġlat-* (EDPT, 315) Bağlatmak

b.-ur 351a/11

b.-tım 368a/2

bahāne < Far. Sıradan gerekçe

b. 331a/10

baḥiş < Ar. Konu

b. qıl- 381a/9

baḫşiş < Far. Bağış

b.+ini 312b/7

bā'iṣ < Ar. Sebep, neden

b. édi 326a/7, 340a/12

b.-i żıḥk ü beşāşet bol- 328a/13

balıq < ET *balıq* (EDPT, 335) Balık

b. 367b/10, 378a/13

b.+lar 378a/12

baltu < ET *baltu* (EDPT, 333) Balta

b. 310b/8

bāmdād < Far. Sabah

b.+nı (namāz-ı bāmdādnı) 358a/9, 358b/1, 380a/12

baq- < ET *baq-* (EDPT, 311) Bakmak

b.-a 326b/9, 335b/5, 340b/4

b.-ıp turup bol- 350b/10

baqıl- < ET *bakıl-* (EDPT, 314) Bakılmak

b.-dı 355a/3

bar < ET *bar* (EDPT, 353) Var, mevcut

b. 304b/5, 306b/13, 310a/2, 325b/13, 327b/8, 328a/6, 332a/5, 332b/14, 335a/10, 335b/3, 341a/1, 341b/2, 343a/13, 349a/6, 349a/8, 354a/6, 354b/14, 355a/11, 360a/10, 363b/14, 369b/4, 374a/12, 381a/9

b.+dur 351b/2, 355a/12, 360a/2

b. émiş 363b/12, 378a/1

b. édi 306a/13, 306a/6, 309a/9, 312a/2, 315b/14, 325a/14, 327a/7, 330a/12, 334a/9, 337b/6, 354a/9, 364b/5, 368b/12, 370b/5, 370b/8, 372b/12, 380b/10

b. édiler 351b/7, 378b/11

b. érmiş 370b/8

b. érdi 327a/4

b. ékendür 307a/1, 307a/4, 333b/10, 338b/2, 338b/4, 363b/12, 366a/10

b. érgendür 354a/13

b.+ı 306b/1, 354b/14, 355b/2, 362b/3, 367b/5, 368a/6

b.+ını 312a/11

b.+ıdın 330b/8, 341a/1

b.+lar 360b/13

bar- < ET *bar-* (EDPT, 354) Varmak, gitmek

b.-ur 339b/12, 341a/11, 342a/8, 345b/7, 347b/14, 354b/8, 355a/13, 357b/13, 358b/12, 359b/11, 363b/11

b.-urlar 304b/4, 346a/1, 353a/12, 365b/5, 375a/5

b.-dım 309a/9, 334a/14, 343b/7, 351a/3, 353b/10, 357a/13, 366a/7, 372b/11

b.-dı 307b/1, 307b/2, 309a/10, 314b/5, 315a/12, 315b/12, 331b/6, 335a/4, 364b/12, 373a/5, 374b/10, 374b/2

b.-dıh 315a/11

b.-duk 341b/11

b.-dınız 329b/14, 330a/1

b.-dılar 308b/1, 327b/10

b.-ġay 375a/6

b.-ġaylar 378a/11

b.-a 349b/9

b.-adurlar 353a/13

b.-adur édük 373a/5

b.-adur ékendür 356b/3

b.-sunlar 345b/8

b.-ıp 305a/7, 306a/9, 309b/1, 310a/4, 310a/8, 311b/12, 312b/4, 316a/7, 325b/9, 326b/12, 326b/2, 327b/5, 328b/1, 329a/12, 329b/2, 329b/3, 329b/7, 330b/8, 331b/4, 331b/8, 332a/11, 334a/11, 334a/2, 336a/14, 338b/9, 343b/13, 345a/1, 345b/13, 345b/6, 347b/2, 348b/6, 350a/4, 351a/5, 356b/9, 357a/9, 364b/14, 364b/5, 365b/14, 369b/5, 370b/3, 370b/7, 371b/5, 372a/14, 373b/4, 374a/7, 375a/10, 376b/14, 377a/1, 378a/4, 379a/4, 379b/12, 380b/4, 381b/5

b.-ıptur 310a/12, 359b/10

b.-ıpturlar 377b/2

b.-ıp édi 305a/9, 307a/14, 309a/4, 311a/14, 347a/5, 354b/9, 375b/1, 375b/3, 378b/13, 379b/9

b.-ıp édiler 371b/2

b.-ġunça 306a/8, 372b/9

b.-ġan 309b/4, 331b/3, 332b/6, 345a/5, 350b/7, 354b/10, 360b/2, 363b/5, 370b/12, 379a/3, 379b/13, 380a/2

b.-ġanda 309a/2, 374b/12

b.-ġanda (tuta barġanda) 309a/5

b.-ġanlar 336a/5

b.-ġanlarnıŋ 329b/11, 336a/10

b.-ġanlarını 310a/14

b.-ġanlarınıŋ 334b/12

b.-ġandurlar 354b/10

b.-urda 370a/2, 372a/10

b.-ur bol- 327a/1

b.-urdı 307a/7

b.-may 315a/10

b.-maq 325a/9, 344b/4, 355a/9

b.-maqnı 329a/1

b.-maqqa 357b/6, 359a/7

b.-maqını 367a/3

baranġar < Ordunun sağ tarafı

b. 310a/2, 315b/1, 315b/4, 316a/4, 316a/7, 333a/11, 354a/14

b.+ġa 316a/7

b.+da 311a/2

barça < ET *barça* < *bar+çA* (EDPT, 356) Bütün, hepsi

b. 312a/8, 314b/14, 315a/2, 326a/6, 340b/2, 347b/7, 360b/6, 366b/3

b.+nı 356a/1

b.+dın 373b/7

barıl- < ET *barıl-* (EDPT, 365) Varılmak

b.-dı 325b/8, 330a/14, 330a/8, 330b/5, 353b/12, 370a/3

b.-sa 355b/1

b.-ıp édi 365a/3

b.-masa 355a/10

b.-adur édi 342b/13

bas- < ET *bas-* (EDPT, 370) Baskın yapmak

b.-ar 347a/9

b.-arlar 354b/4

b.-tı 331b/6, 379b/12

b.-tuk 337b/8

b.-ıp 305a/7, 309a/6, 325a/6, 326a/12, 343a/3, 348b/7, 354b/1, 367a/8, 374b/10, 379b/7

b.-ıpturlar 331a/4, 375a/11

b.-kanını 379b/9

basa < ET *bas-A* (EDPT, 371) Sonra

b. 348b/3, 348b/4, 348b/5, 349a/13, 349a/2, 349a/5, 349a/7, 349a/9, 349b/14, 349b/8, 350a/2, 350a/4

basīṭ < Ar. Kolay

b. 331a/14

basṭ < Ar. Uzun uzadıya anlatma

b.+ı (şerḥ ü basṭ) 306b/7, 307a/3

bastur- < ET *bastur-* (EDPT, 372) Bastırmak

b.-ġanı 311a/7

baş < ET *baş* (EDPT, 375) Baş, kafa; bir şeyin, bir yerin uçlarından biri

b. 309a/4, 315b/11, 331a/5, 337b/4, 338b/5, 362a/4, 367a/12, 367b/2, 379b/8, 380a/6, 382a/1, 382a/3

b.+dın 306b/2

b.+tın 307a/1

b.+ımnı 361b/4, 361b/5

b.+ımġa 376b/5

b.+ı 378b/6

b.+ını 308b/14, 315b/11, 347b/10, 354b/7, 372a/13, 374a/5, 375b/14

b.+ınıŋ 353b/3

b.+ıġa 309a/2, 344a/10, 353b/2, 369a/7, 372a/3, 378a/13

b.+ıda 328a/14, 344b/6, 351a/1, 358a/6

b.+ıdın 335a/6, 369a/7

b.+lar 305a/8

başla- < ET *başla-* (EDPT, 381) Başlamak

b.-dı 307b/12, 376a/12

b.-dılar (ṭama‘ġa şūr u fitneengīz qıla başladır) 304a/13

b.-p 337b/13

başlat- < ET *başlat-* (EDPT, 382) Bir şeyin başlamasına yol açmak

b.-ıp 332b/6, 371a/8

başlıq < ET *başlıġ* (EDPT, 381) Komutan, kumandan → **başlıq**

b. 338a/13, 350b/2, 352a/11, 352a/12, 354b/5, 368a/11, 368a/9, 371a/12, 372a/8, 373a/10, 377a/7

b.+lar 355b/10

b.+larnı 305a/6, 308a/2, 338a/1, 366b/8, 367a/7, 376b/1, 378a/10

b.+larġa 374a/14

başqa < Diğer, gayrı

b. 309a/3

bat < ET *bat* (EDPT, 296) Hemen, derhal

b. 334b/12, 334b/9, 346b/9, 347a/12, 347b/2, 359a/10, 360a/14

batqaqlıq < ET *batıġlıq* (EDPT, 302) Bataklık

b. 366a/10

batraq < *bat+rAk* Hemen, çabucak

b. 365a/7, 368b/6

bavurçı < Aşçı

b. 305b/7

b.+nı 306a/10, 306b/4, 306b/8

b.+ġa 305b/7

b.+dın 305b/3

b.+larını 305b/3

bā-vücūd < Far+Ar. Yine de, bununla birlikte

b. 304a/4, 340a/14, 348a/13, 362a/5, 367b/7, 374a/8, 378b/4

bayrı < Eski

b. 345a/3, 367b/12

ba'żı < Ar. Bazı

b. 307a/13, 311a/12, 315a/11, 315b/14, 316a/5, 336b/9, 340b/5, 341a/12, 343a/11, 343a/12, 353a/3, 355a/11, 355b/6, 358b/12, 359a/4, 359b/9, 366b/6, 367a/3, 367a/4, 367b/7, 367b/8, 369b/1, 373b/12, 375a/12, 378a/3

b.+nıŋ 308a/5

b.+lar 375a/10, 377b/14, 380b/3

b.+sı 375b/14

b.+sıġa 359b/10

b.+larnı 310b/3, 367a/5

b.+larını 325a/8

bāzīger < Far. Oyun oynayan

b.+leri 353a/2

be-cidd < Far.+Ar. Ciddi olarak, gerçekten

b. 335a/5, 339b/8

b. qıl- 311b/7

bedl < Far. Talihsiz

b. 305a/14

b.+tın (beva-yı bedbaḫt) 307a/7

beden < Ar. Gövde, beden, vücud

b.+din 315a/1

b.+imde 346a/6

b.+i (müşaqqat-i bedeni) 330a/4

bedḫōr < Far. Tatsız, lezzetsiz

b. 339a/13

bedraqa < Far. Kılavuz

b. 361b/10

b. bol- 360b/1, 381a/2

bedre < Ar. Para kesesi

b.+lerni 352a/5

behrelig < Far.+T. *behre+lXg* Hisse, pay

b. 304b/1, 345a/3

bekāvul < Ar.+Far. Yemek tadan, çeşnigir

b.+nı 305b/4

b.+lar 305b/13

b.+larga 305b/11

belki < Far. Şayet, olabillir

b. 306a/10, 309b/4, 325b/8

bend < Far. Boğum, eklem, bağ

b. 332b/11, 333a/1, 333a/10, 344a/10

b. qıl- 308b/10, 315a/8, 325b/3

b.+niŋ 339b/13

b.+tin 330b/1, 339b/13

b.+i 360a/4

b.+iniŋ 360a/5

b.+iġa 330b/1

b.+ler 335b/2

bendī < Far. Tutsak, esir

b. 339b/12

berāber < Far. Eşit, aynı düzeyde

b. bol- 360a/4

berāt < Ar. Rütbe

b.+ını 364b/12

berāy < Far. İçin

b.-ı maṣlaḥat 334a/7

bereket < Ar. Bolluk

b.+idin 361a/1

ber-pāy < Far. Ayakta, ayak üzerinde

b. qıl- 351b/8

ber-serī < Far. Üstünlük

b. bol- 311a/7

ber-ṭaraf < Far.+Ar. Bir yana atılan

b. qıl- 349b/11

beshī < ?

b.+si 338b/9

b.+siġa 338b/11

b.+lerini 362b/12

beşāşet < Ar. Güleçlik, güleryüzlülük

b. bol- (bā'iş-i żıḥk ü beşāşet) 328a/13

bevā' < Ar. Benzer

b.+nıŋ 307a/9

b.+ı 305a/14

b.-yı bedbaḫt+tın 307a/7

beyān < Ar. Bildirme, açıklama

b.-ı vāqi'+ni 306b/7

beyt < Ar. Beyit

b. 346b/2, 346b/7

b.+ni 378b/9

b.+tin 346b/3

b.+imni 330b/12

bég < ET *beg* (EDPT, 322) Sözü geçen adam, bey

b. 315a/2

b.+niŋ 351a/12

b.+ini 367a/10

b.+ler 304a/14, 310a/10, 315b/4, 315b/13, 349b/9, 355b/7, 379b/13

b.+lerni 335b/10, 349b/12, 354a/14, 364b/6, 369b/1, 378a/1, 378a/6

b.+lerge 348b/5, 355b/14, 356a/8, 375a/12, 380a/2

b.+lerdin 312a/14, 351b/10, 351b/8, 375a/9, 379a/4

b.+leri 332b/7, 333b/7

b.+lerini 356b/5, 370b/12

b.+leriniŋ 361a/8

b.+lerige 327b/11, 361a/11

b.+leridin 332b/8

bégim < Hanım, efendi

b. 344b/12

b.+ler 331b/4

b.+lerni 380b/4

b.+lerdin 344b/12

bél < ET *bél* (EDPT, 330) Bel

b.+ige 353a/14

bér- < ET *bér-* (EDPT, 354) Vermek

b.-ür 305b/6, 308b/5, 327a/11, 333b/8, 374a/3

b.-ürler 308b/9

b.-miş 348a/10

b.-dim 325a/14

b.-di 305a/11, 305a/14, 306b/2, 340a/13, 357a/7, 364b/3, 371b/12

b.-dük 342b/12

b.-diŋiz 312b/8

b.-diler 312b/7, 334b/8, 378b/6

b.-gey 305b/7, 348b/3, 349b/13, 350b/12

b.-e 305b/10

b.-e al- 338b/5

b.-ip 304a/4, 305b/7, 306a/11, 315b/5, 329a/4, 329b/11, 332b/9, 335b/14, 357b/14, 361a/11, 362b/9, 369a/6, 370b/10, 379a/2, 380a/10, 380b/14

b.-ürde 326b/14

b.-ür édiŋ 349b/1

b.-mey 367a/12

b.-meydür 343a/6

b.-mek 308a/11

béri < Beri, öte, bu taraf

b. 325b/13, 330a/6, 342b/5, 349a/8

béril- < ET *béril-* (EDPT, 365) Verilmek

b.-di 304a/10, 308a/8, 309a/3, 326b/3, 327a/8, 330b/14, 332a/10, 335b/13, 343a/10, 348a/6, 356a/5, 356b/6, 357a/14, 358a/2, 361a/6, 361a13, 361b/2, 363a/7, 367a/1, 369a/10, 369a/14, 375a/7, 375b/8, 376b/1, 377a/1, 377a/3, 377a/6,

377a/8, 379a/2, 380a/4, 380a/7, 381b/3

b.-gey 327a/1, 327a/5, 369a/1

b.-gendin 332a/11

bérkit - < ET *bérkit-* (EDPT, 361) Sağlamlaştırmak

b.-ip 354a/12

b.-gen ékendür 336a/6

b.-gen ékendürler 334a/7

béş < ET *béş* (EDPT, 376) Beş

b. 304a/3, 327a/6, 331b/14, 332b/12, 340b/8, 340b/9, 349a/4, 351b/12, 351b/14, 353b/6, 353b/11, 366a/3, 374a/6, 376b/2, 380a/1

b.+ide 330a/13, 339a/7, 345a/2, 368b/7, 375a/7, 381b/8

béş yüz < Beş yüz

b. 352b/3

b.+çe 310a/13, 311a/13,

béş yüz tört < Beş yüz dört

b. 330b/14

bıltur < Geçen yıl

b. 366b/5, 374b/9

b.+ġı 365a/2, 365b/7, 377a/4

bi'aynih < Ar. Tıpkı, aynı

b. 340b/14

bī-bāqī < Far. Korkusuzluk, yüreklilik

b. 372b/6

bī-cāy < Far. Yersiz, yurtsuz

b. 308a/7

bī-çāre < Far. Çaresiz, zavallı

b. bol- 304b/12

bī-devlet < Far.+Ar. Zavallı

b. 305b/13

b.+niŋ 309a/2

bī-devletlıġ < Far.+Ar.+T. *bī+devlet+lXġ* Zavallılık

b.+ıdın 326b/5

bī-dil < Far. Korkak, cesaretsiz

b. 311b/5

bī-dillıġ < Far.+T. *bī+dil+lXġ* Korkaklık, cesaretsizlik → **bī-dillıq**

b.+ı 311a/6

bī-dillıq < Far.+T. *bī+dil+lXk* Korkaklık, cesaretsizlik → **bī-dillıġ**

b.+larını 314b/6

bī-direng < Far. Beklemeksizizn, gecikmeksizin

b. 353a/6, 353a/8, 364b/8

bī-edeblıq < Far.+Ar.+T. *bī+edeb+lXk* Edepsizlik, terbiyesizlik

b. qıl 368b/13

bī-endāmraq < Far.+T. *bī+endām+rAk* Endamsızca

b. 341b/8

bī-ġāyet < Far.+Ar. Gayetsiz, nihayetsiz

b.+tür 359a/8

bī-ḫ̌āst < Far. İsteksiz

b. 306b/14

bī-ḥadd < Far.+Ar. Sınırsız

b. 330a/3, 359a/7, 360b/12

bī-ḥālraq < Far.+Ar.+T. *bī+ḥāl+rAk* Halsizce

b. bol- 306a/12

bī-ḥāṣillıġ < Far.+Ar.+T. *bī+ḥāṣil+lXġ* Sonsuzluk

b.+ıġa 359b/9

bī-havāraq < Far. *bī+havā+rAk* Havasızca

b. 341a/4

bī-ḥesāb < Far.+Ar. Hesapsız

b. 334a/2, 336b/11

b. ékendür 308a/11

bī-ḥükm < Far.+Ar. Hükümsüz

b. 329b/4

bī-ihtimāmlıq < Far.+Ar.+T. *bī+ihtimām+lXk* Özensizlik

a. 356a/3

bī-meze < Far. Lezzetsiz, tatsız

b. 339a/14, 341b/9

bī-nihāyet < Far.+Ar. Sonsuz

b. 325b/9

bī-noqṣān < Far.+Ar. Eksiksiz

b. 305a/12

b. édi 309a/8

bī-pāy < Far. Dayanıksız

b. bol- 308b/4

bī-penāh < Far. Sığınmasız

b. 373a/1

bī-rengraq < Far.+T. *bī+reng+rAk* Renksizce

b.+tur 342a/11

bī-ṣarfaraq < Far.+Ar.+T. *bī+ṣarfa+rAk* Özensizce

b. 309b/5

bī-setr < Far.+Ar. Örtüsüz

b. 342a/14

bī-seyāq < Far.+Ar. Usulsüz

b.+dur 340b/1

bī-ṣūret < Far.+Ar. Faydasız

b.+tür 355a/9

bī-ṭāqatlık < Far.+Ar.+T. *bī+ṭaqat+lXk* Halsizlik

b.+ları 327a/3

bī-tefāvut < Far.+Ar. Farksız

b. 359a/5

bī-teḥāşī < Far.+Ar. Sakınmadan, çekinmeden

b. 372b/14, 373b/7

bī-tekellüf < Far.+Ar. Kefil olmadan, üstlenmeden

b. 349b/7

bī-teng < Far. Sıkıntılı

b. 304a/13

bī-teşvīş < Far.+Ar. Karıştırmadan

b. 333a/4

bī-tevaqquf < Far.+Ar. Beklemesiz, beklemeden

b. 310a/6, 338b/4, 350b/8, 359a/10, 373a/11

bī-vaṭan < Far.+Ar. Yurtsuz

b. 352b/12

bī-vilāyet < Far.+Ar. İlsiz

b. 352b/12

bī-ziyāde < Far.+Ar. Artmadan, çoğalmadan

b. 305a/12, 316a/10

bid'at < Ar. Sonradan meydana çıkan şey

b.+larnı 381a/7

bidāyet < Ar. Başlangıç

b.+iġaça 343b/13

biḥamdi'llāh < Ar. Allah'a şükür olsun

b. 330a/3

bil- < ET *bil-* (EDPT, 330) Bilmek

b. 351b/1, 351b/2, 351b/3

b.-ür 306b/14, 312a/7, 350a/5

b.-dim 306b/3

b.-ip 304a/1, 310a/14, 345a/5

b.-üriçe 346a/5

b.-ip édi 310a/4

b.-men 309b/10, 333b/12, 338a/10, 344b/5, 360b/5

b.-mes 374a/9

b.-ür édiŋ 349a/3

b.-mes édim 306b/13

bildār < Moğ. İlerleme, gelişme

b. 370b/1

b.+lar 309b/12, 311a/3, 333a/12

b.+larnı 333a/3

b.+larġa 316a/2

bile < ET *birle* < *bir+lA* (EDPT, 364) İle, birlikte → **birle**

b. 304a/1, 304a/2, 304a/6, 304a/7, 304b/1, 304b/10, 304b/9, 305a/9, 306a/13, 306b/5, 306b/7, 307a/10, 307a/2, 307a/3, 307a/4, 307a/8, 307a/9, 307b/4, 307b/5,

307b/7, 307b/9, 308b/10, 308b/11, 308b/3, 308b/5, 308b/7, 308b/8, 309a/1, 309a/11, 309a/3, 309a/5, 309a/8, 309b/11, 309b/12, 309b/2, 309b/3, 310a/10, 310a/3, 310a/7, 310b/1, 310b/13, 310b/2, 311a/1, 311a/13, 311b/1, 311b/11, 311b/3, 312a/4, 312b/10, 312b/3, 314b/11, 315a/1, 315a/3, 315b/10, 315b/12, 315b/3, 315b/6, 315b/8, 316a/4, 316a/8, 325b/14, 325b/2, 325b/4, 326a/3, 326a/4, 326b/10, 326b/2, 327a/12, 328a/10, 328a/11, 328a/2, 328b/10, 328b/5, 328b/8, 328b/9, 329a/2, 329a/5, 329a/6, 329a/7, 329b/7, 329b/8, 330a/5, 330b/11, 330b/6, 331a/10, 331b/10, 331b/2, 331b/4, 331b/5, 331b/8, 332a/12, 332a/8, 332a/9, 332b/3, 333a/4, 333b/10, 333b/13, 333b/9, 334a/12, 335a/13, 335a/3, 335a/4, 335b/1, 335b/14, 335b/4, 335b/7, 336a/1, 336a/13, 336a/3, 336b/10, 336b/11, 336b/12, 336b/14, 336b/9, 337a/13, 337a/4, 337a/7, 337b/8, 337b/9, 338a/14, 338a/2, 338a/3, 338b/11, 338b/2, 338b/4, 339a/1, 339a/13, 339a/6, 339a/7, 339a/8, 339a/9, 340a/4, 340a/6, 340b/10, 340b/11, 340b/5, 340b/7, 340b/8, 341b/10, 342a/4, 342b/8, 343a/1, 343a/10, 343a/5, 344a/2, 344a/9, 344b/1, 344b/4, 344b/9, 345a/1, 345a/14, 345a/5, 345a/8, 345b/1, 345b/3, 345b/9, 346a/14, 346a/6, 346a/7, 346b/12, 346b/4, 346b/9, 347a/10, 347a/12, 347a/7, 347a/8, 347b/1, 347b/2, 347b/4, 347b/5, 347b/9, 348a/1, 348a/14, 348a/7, 348a/8, 348b/10, 348b/12, 348b/14, 348b/2, 348b/3, 348b/7, 349a/13, 349a/5, 349b/10, 349b/11, 349b/13, 349b/14, 349b/2, 349b/4, 349b/8, 349b/9, 350a/13, 350a/5, 350a/7, 350a/9, 350b/1, 350b/10, 350b/11, 350b/12, 350b/13, 350b/6, 350b/7, 351a/13, 351a/7, 351b/1, 351b/10, 351b/4, 351b/9, 352a/10, 352a/11, 352a/9, 352b/14, 352b/2, 352b/3, 352b/6, 353a/1, 353a/10, 353a/6, 353a/7, 353b/6, 354a/11, 354a/14, 354a/2, 354a/6, 354a/7, 354b/1, 354b/14, 354b/9, 355a/4, 355b/1, 355b/10, 356a/1, 356b/11, 356b/12, 356b/14,

356b/8, 357a/1, 357a/3, 357a/5, 357a/7, 357a/9, 357b/11, 357b/13, 357b/2, 357b/3, 357b/5, 357b/8, 358a/11, 358a/5, 358a/9, 358b/14, 359a/2, 359a/9, 359b/14, 360a/1, 360a/11, 360a/13, 360a/3, 360a/4, 361a/1, 361a/2, 361a/3, 361b/9, 362a/1, 362a/10, 362a/13, 362b/14, 362b/4, 362b/7, 363a/10, 363a/13, 363a/4, 363b/1, 363b/10, 363b/3, 364a/13, 364a/2, 364a/6, 364b/12, 364b/13, 365a/1, 365a/11, 365a/8, 365b/12, 365b/14, 365b/5, 365b/7, 365b/9, 366a/13, 366a/3, 366a/7, 366b/12, 366b/6, 366b/8, 367a/13, 367b/4, 367b/6, 368a/14, 368a/7, 368b/10, 368b/11, 369a/10, 369a/11, 369b/9, 370a/13, 370a/14, 370a/8, 370a/9, 370b/7, 371a/1, 371a/2, 371a/9, 371b/2, 371b/6, 371b/8, 372a/11, 372a/14, 372b/12, 372b/13, 372b/14, 372b/3, 373a/12, 373a/14, 373b/10, 373b/6, 373b/8, 374a/3, 374a/9, 374b/11, 374b/14, 374b/8, 375a/1, 375a/10, 375a/13, 375b/1, 375b/10, 375b/4, 375b/9, 376a/12, 376a/3, 376a/4, 376a/5, 376b/12, 376b/13, 376b/5, 376b/7, 376b/9, 377a/11, 377a/12, 377a/4, 377a/7, 377a/9, 377b/8, 378a/1, 378a/12, 378a/9, 379a/1, 379a/11, 379b/5, 379b/9, 380a/4, 380a/8, 381a/14, 381a/8, 382a/5, 382a/8

bilig < ET *bilig* (EDPT, 339) Bilgi

b. 351b/3

billāh < Ar. Allah için

b. 306b/3

bir < ET *bir* (EDPT, 353) Bir, bir defa

b. 304a/3, 304b/1, 304b/9, 305a/1, 305a/3, 305b/5, 305b/6, 305b/9, 306a/1, 306a/12, 306a/14, 306a/4, 306a/5, 306a/6, 306a/7, 306a/8, 306a/9, 306b/10, 307b/13, 307b/14, 307b/4, 308a/13, 308b/10, 308b/11, 308b/5, 308b/7, 308b/8, 309a/3, 309a/4, 309a/5, 309b/6, 309b/7, 310a/7, 310a/9, 310b/11, 310b/5, 310b/8, 311b/13, 312b/2, 314b/6, 315a/11, 315a/7, 315b/11, 315b/6, 316a/4, 325a/10, 325a/14, 325a/5, 325a/9, 325b/5, 326b/3, 327a/2, 327b/12, 327b/7, 327b/9, 328b/9, 329b/12, 329b/3, 330a/14, 330a/6, 330b/12, 331a/10, 331a/11,

331a/4, 331a/5, 331b/6, 332a/10, 332a/12, 332a/13, 332a/2, 333a/12, 333a/2, 333a/8, 333b/1, 333b/11, 333b/2, 334a/1, 334b/11, 334b/2, 334b/3, 335a/11, 335a/2, 335b/3, 336b/1, 336b/11, 336b/14, 336b/3, 336b/7, 336b/9, 337a/13, 337a/5, 337a/6, 338a/11, 338a/4, 338b/10, 338b/12, 338b/5, 339a/11, 339a/14, 339b/1, 339b/10, 339b/7, 340a/6, 340a/7, 340b/13, 340b/3, 341a/11, 341a/14, 341a/6, 341a/8, 341a/9, 341b/12, 341b/3, 341b/4, 341b/5, 341b/8, 342a/11, 342a/13, 342a/2, 342b/13, 343b/14, 343b/8, 344a/12, 344a/13, 344a/3, 344a/6, 344b/1, 344b/10, 344b/4, 344b/6, 344b/9, 345a/13, 345b/4, 346a/7, 346b/13, 346b/3, 346b/4, 346b/7, 347a/4, 347b/14, 347b/8, 349a/8, 349a/9, 350a/11, 351a/11, 351a/5, 351a/9, 351b/1, 351b/2, 351b/4, 351b/5, 352a/7, 352b/3, 353a/10, 353a/14, 353a/7, 353b/1, 353b/10, 353b/7, 354a/4, 354b/5, 355a/10, 355a/14, 355a/4, 355a/6, 356a/13, 357a/5, 358a/11, 358a/2, 358a/3, 358a/8, 358b/14, 358b/6, 359a/13, 359a/8, 359b/2, 359b/4, 360a/3, 360a/6, 360a/8, 360b/7, 361b/13, 362b/10, 362b/6, 363a/13, 363a/2, 363a/5, 363b/11, 364a/11, 364a/14, 364a/9, 364b/2, 365a/10, 365a/11, 365a/14, 365a/2, 365a/5, 366a/1, 366a/2, 366a/3, 366a/5, 366a/6, 366a/8, 366a/9, 366b/4, 367a/10, 367a/12, 367a/4, 367a/8, 367b/10, 367b/11, 367b/3, 368a/1, 368a/3, 368a/4, 368a/7, 369a/5, 369b/10, 369b/11, 369b/13, 370a/1, 370a/11, 370b/6, 371a/10, 371a/13, 371a/9, 371b/1, 371b/10, 371b/13, 371b/5, 371b/9, 372a/1, 372a/12, 372a/14, 372a/5, 372a/8, 372a/9, 372b/11, 372b/12, 372b/14, 372b/2, 372b/9, 373a/1, 373a/14, 373a/3, 373b/1, 374b/6, 375a/10, 375a/4, 375a/5, 375b/5, 375b/6, 376b/2, 376b/3, 377b/2, 378a/13, 378a/5, 378b/1, 378b/5, 378b/7, 378b/10, 379a/1, 379a/10, 379a/2, 379b/1, 379b/12, 379b/2, 379b/8, 380a/14, 380a/8, 380b/10, 380b/14, 380b/5, 380b/6, 380b/8, 381b/10, 381b/12, 381b/5

b.+i 353a/11

b.+in 306b/5, 334a/7,

b.+ide 336a/1, 345b/4, 348b/4, 353b/12, 381a/11

k.+gine 329b/12

birbir < Birbiri

b.+ini 353a/11

b.+ilerini 353a/12

b.+lerini 335a/2

b.+lerige 367b/6

birer < ET *birer* (EDPT,368) Tek tek

b. 309a/2, 335a/3, 377a/8

biri < Biri

b. 308a/14, 331b/1, 353a/13, 353a/4, 353a/6, 353a/8, 353b/1, 369a/4

b.+ni 367a/12

b.+niŋ 337b/2

b.+si 335a/2

b.+siniŋ 306b/1

b.+sini 337b/1

birle < ET *birle* < *bir+lA* (EDPT, 364) İle, birlikte → bile

b. 330a/2

bist < Far. Yirmi

b. 378b/1

bisyār < Far. Çok

b. 325a/13, 329b/5, 331a/14, 334a/4, 339a/13, 340a/13, 348b/2, 361a/5, 370b/11

b.+dur 304b/5

b. édi 311b/2

bişir- < ET *bışur-* < *bış-* (EDPT, 383) Pişirmek

b.-ür 305b/12

bit- < ET *bit-* < *büt-* (EDPT, 298) Yazmak

b.-e 363a/8

b.-ip édiler 347b/14

biti- < ET *biti-* (EDPT, 299) Yazmak

b. 349b/8

b.-r 361a/4

b.-rler 339a/8, 358a/11

b.-dim 307a/3, 324b/13, 359b/4

b.-geyler 312b/10

b.-p 329b/5, 345b/3, 348a/4, 348a/13, 349a/14, 349b/4, 350a/14, 350a/9, 355b/2, 357b/14, 359b/6, 361b/1, 363a/6, 366a/12, 367a/1, 367a/5, 368b/4, 368b/5, 376a/3, 381a/8, 381b/13, 381b/5

b.-p édi 361a/10

b.-p édiler 376b/13

b.-ptürler 342a/6

b.-gen 305a/11, 365b/2

b.-gendür 361b/11

b.-rde 349b/6

bitil- < Yazılmak

b.-ir 358b/10

b.-di 307a/6, 309a/14, 309b/2, 324b/12, 350a/8, 358b/12, 358b/13, 359a/6, 361a/4

b.-edür 368b/5

b.-ip 312b/10

b.-ip édi 305a/11, 359a/4, 359b/1

b.-gen 307a/6, 348a/6, 357b/11, 357b/13, 359a/5, 360b/3, 361b/8, 361b/9, 375b/11

b.-gendür 365b/2

b.-genler 370a/13

biz < ET *biz* (EDPT, 388) Biz

b. 326a/4, 327b/9, 347b/8, 347b/9, 347b/10, 347b/11, 356a/4, 370b/14, 371a/3, 371a/5, 373a/5, 373a/6, 376a/2

b.+niŋ 304b/10, 336a/14, 345a/5, 348b/3, 359a/7, 363b/9

b.+iŋ 304a/6, 305b/12, 305b/7, 325a/7, 326a/5, 336a/12, 357a/6, 373a/8, 377b/11

b.+ge 310b/2, 310b/9, 314b/13, 314b/14, 381a/7

b.+din 330a/4

boġdur- < ET *boġtur-* (EDPT,313) Boğazlamak

b.-up 378b/1

bol- < ET *bol-* (EDPT, 331) Olmak

b.-ur 312a/5, 341b/2

b.-ur (azraq bolur) 349b/8

b.-ur (bīçāre bolur) 304b/12

b.-ur (ġarq bolur) 328b/10, 372b/2

b.-ur (giriftār bolur) 354b/5

b.-ur (ḥāmīsi bolur) 333b/4

b.-ur (ḫarāb bolur) 360b/3

b.-ur (hem bolur) 355b/1

b.-ur (kem bolur) 342a/7, 348b/1

b.-ur (köl bolur) 339b/14

b.-ur (köprek bolur) 305b/6

b.-ur (maġlūb bolur) 311b/4

b.-ur (maqbūlı bolur) 346a/11

b.-ur (maqtūl bolur) 354b/6

b.-ur (mutaṣarrıf bolur) 333b/2

b.-ur (müşaḫḫaṣ u ma‘lūm bolur) 316a/10

b.-ur (müteveccih bolur) 307b/7

b.-ur (peşīmān bolur) 360b/6

b.-ur (rāżı bolur) 304b/10

b.-ur (tefsān bolur) 377b/10

b.-ur (tırāş qılıp bolur) 330b/3

b.-ur (uruş bolur) 354b/3

b.-ur (vāqi‘ bolur) 354a/8, 347b/13

b.-ur (ma‘lūm bolur) 359a/5

b.-ur (müteġayyir bolur) 306b/14

b.-ur mu? (mundaq bolur mu?) 349a/9

b.-urlar (kéçmek bolurlar) 338b/3

b.-urlar (miŋ kişi bolurlar)347b/3

b.-urlar (ġāfil bolurlar) 305b/13

b.-urlar (muqābele bolurlar) 347b/12

b.-urlar (mülḥaq bolurlar) 347b/2

b.-urlar (perīşān bolurlar) 325b/4

b.-urlar (kéçmek bolurlar) 338b/3

b.-urlar (miŋ kişi bolurlar)347b/3

b.-urlar (ġāfil bolurlar) 305b/13

b.-urlar (muqābele bolurlar) 347b/12

b.-urlar (mülḥaq bolurlar) 347b/2

b.-urlar (perīşān bolurlar) 325b/4

b.-adur 349b/2, 349b/5

b.-adur (aḫşām boladur) 331b/2

b.-adur (kem boladur) 331b/3

b.-adur (muġlaq boladur) 349b/7

b.-adur (muḥkem boladur) 331b/1

b.-adur (ẓāhir boladur) 340b/7, 341a/7

b.-mış 346a/1

b.-uptur (fermān boluptur) 345b/8

b.-uptur (köl boluptur) 332b/11, 343b/11, 343b/9

b.-uptur (ma‘yūbraq boluptur) 309b/9

b.-uptur (mutaṣarrıf boluptur) 329b/4

b.-uptur (müteveccih boluptur) 356b/12

b.-uptur (peyvest boluptur) 342a/1

b.-uptur (ṣādir boluptur) 381a/10

b.-uptur (ṭayyār boluptur) 372b/8

b.-uptur (vāqi‘ boluptur) 325a/3, 325b/12, 327b/5, 327b/7, 328a/5, 333a/5, 333a/7, 334b/2, 335a/10, 335b/2, 335b/4, 339b/2, 341a/3, 341a/5, 341b/12, 342a/10, 380b/11

b.-dum (āvāre-i yazı boldum) 324b/13

b.-dum (ġāzī boldum) 325a/1

b.-dum (ḫalāṣ boldum) 346b/6

b.-dum (ḥarbsāzı boldum) 324b/14

b.-dum (müteveccih boldum) 369b/10

b.-dum (oq boldum) 326b/13, 342b/6

b.-dum (ṣāḥib-i ‘öẕr boldum) 330a/13, 331a/1

b.-dı 329b/1, 337a/11, 337b/4, 344b/3, 344b/5, 346b/4, 350b/2, 360b/10, 378b/2

b.-dı (‘arżı boldı) 351b/3

b.-dı (‘ināyet boldı) 305a/1, 326b/10, 352a/13, 352b/9, 382a/2, 382a/3

b.-dı (‘ināyetler boldı) 353a/1

b.-dı (‘uhde boldı) 367b/4

b.-dı (andaq boldı) 377a/8

b.-dı (bā‘iṣ-i żıḥk ü beşāşet boldı) 328a/13

b.-dı (bersarı boldı) 311a/7

b.-dı (bünyād boldı) 353b/14

b.-dı (cem‘ boldı) 345b/1

b.-dı (def‘ boldı) 306b/12

b.-dı (dem qılġan dék boldı) 306a/12

b.-dı (direng boldı) 364a/13

b.-dı (efsurda boldı) 346b/5

b.-dı (fermān boldı) 311b/11, 311b/12, 316a/7, 325b/7, 332a/11, 333a/13, 334a/11, 336a/4, 337b/12, 345a/10, 348b/5, 350b/5, 351a/10, 351b/10, 351b/8, 353a/2, 357a/1,

362a/6, 362b/3, 363b/14, 366b/9, 368b/4, 369b/11, 372b/3, 372b/7, 372b/9, 373a/1, 374a/13, 375a/12, 377a/12, 380a/2

b.-dı (fermānlar boldı) 361a/11

b.-dı (fetḥ boldı) 335a/5

b.-dı (ḫalāṣ boldı) 346a/12

b.-dı (ḫursendlıġı boldı) 380b/9

b.-dı (ḥükm boldı) 337b/13, 338a/3, 339b/8, 351a/1

b.-dı (iḥtimālı boldı) 368a/13

b.-dı (inʿām boldı) 309a/11, 351a/1, 351a/2, 352b/1, 352b/10, 352b/11, 352b/3, 352b/6, 352b/9, 357b/1, 357b/3, 362a/5, 362a/6

b.-dı (inʿāmlar boldı) 352b/14, 352b/6, 354a/2

b.-dı (izdiḥāmı boldı) 353b/5

b.-dı (kāhillıq boldı) 325a/9

b.-dı (maʿlūm boldı) 326b/5, 359a/7, 359b/6

b.-dı (mānīʿ boldı) 360b/4

b.-dı (maqām boldı) 364a/4, 377b/14, 379a/11

b.-dı (mekş boldı) 332a/1, 336a/8, 362a/8

b.-dı (mevqūf boldı) 325b/12, 326a/8

b.-dı (meẕkūr boldı) 305b/6, 311b/2, 314b/1, 326a/7, 326b/14, 328b/13, 328b/3, 369a/2

b.-dı (muḫāṭab boldı) 363a/4

b.-dı (munfaʿil boldı) 366a/4

b.-dı (muqarrer boldı) 351a/7, 355b/13, 369a/1, 375a/6, 378a/2

b.-dı (müṣaḫḫaṣ u maʿlūm boldı) 348a/10, 358b/3

b.-dı (müşerref boldı) 304a/7

b.-dı (nevbet boldı) 331a/13

b.-dı (öl boldı) 376b/7

b.-dı (pāre pāre boldı) 331b/6

b.-dı (peyda boldı) 316a/6, 365a/4

b.-dı (qaʿīm boldı) 315a/5

b.-dı (refiʿ boldı) 360b/14

b.-dı (revan boldı) 373b/1

b.-dı (rīze rīze boldı) 376b/6

b.-dı (ruḫṣat boldı) 357b/6

b.-dı (ṣābit boldı) 378b/6

b.-dı (ṣādir boldı) 307a/11

b.-dı (şehīd boldı) 309b/6

b.-dı (ta‘yīn boldı) 304b/14, 333a/12, 355b/13, 356a/9, 360a/12, 370b/5

b.-dı (taḥqīq boldı) 307b/12, 377b/7

b.-dı (tamām boldı) 345a/9

b.-dı (tapşurmaq boldı) 304a/13

b.-dı (ṭayyār boldı) 315a/14, 337a/10

b.-dı (tenebbühī boldı) 358a/13

b.-dı (terk boldı) 346b/3

b.-dı (tevaqquf boldı) 338b/12, 358b/10, 363b/12, 365a/11

b.-dı (ṭoy boldı) 351b/6

b.-dı (vāqi‘ boldı) 312b/9, 325b/6, 327a/4

b.-dı (yaḫşı boldı) 312b/8, 315a/4, 374b/5

b.-dı (yaḫşıraq boldı) 309b/9

b.-dı (ẓāhir boldı) 346a/6

b.-dı (żarūr boldı) 362a/3

b.-dı 350a/3

b.-dı (şebt boldı) 316a/11

b.-dı (peydā boldı) 315b/13

b.-dı mu? (te‘şīridin boldı mu?) 338a/10

b.-duk (atlanmaq bolduk) 381b/12

b.-duk (müsta‘idd bolduk) 311b/7

b.-duk (müteveccih bolduk) 326a/8, 380a/8

b.-duq (müteveccih bolduq) 310a/3, 315a/13, 356a/7

b.-duq (oq bolduq) 358a/14

b.-dılar (‘āciz boldılar) 308b/2

b.-dılar (ḫalāṣ boldılar) 306b/1

b.-dılar (meşġūl boldlar) 344b/1, 370b/2, 376a/11

b.-dılar (mutaṣarrıf boldılar) 328b/14

b.-dılar (müteveccih boldılar) 373a/9, 373b/2, 374a/2

b.-dılar (ta‘yīn boldılar) 310a/11

b.- ġay 311a/9, 344b/14, 370a/13, 372b/7, 379b/11

b.-ġay (‘imāret bolġay) 339b/6

b.-ġay (berāber bolġay) 360a/4

b.-ġay (çérigte bolġay) 356a/2

b.-ġay (ḫodkī bolġay) 311b/10

b.-ġay (inisi bolġay) 352b/2

b.-ġay (kéçesi bolġay) 355a/5, 371a/14

b.-ġay (kömek bolġay) 309b/1

b.-ġay (kürūh bolġay) 332b/12, 335b/3, 351b/5

b.-ġay (mededī bolġay) 355a/11

b.-ġay (meşġūl bolġay) 370a/12

b.-ġay (mülazemette bolġay) 377a/9

b.-ġay (müteveccih bolġay) 350a/12, 350b/6

b.-ġay (müyesser bolġay) 354b/14

b.-ġay (nebīresi bolġay) 335b/12

b.-ġay (nīlūfer bolġay) 369b/5

b.- ġay (qadem bolġay) 370a/1

b.-ġay (qarı bolġay) 340b/4, 342a/13, 351a/9

b.-ġay (sir bolġay) 352b/3, 352b/4

b.-ġay (ta‘yīn bolġay) 351a/10

b.-ġay (tırāşlasa bolġay) 339b/4

b.-ġay (terāzū qılsa bolġay) 344a/13

b.-ġay (tutam bolġay) 351b/4

b.-ġaylar (ḥāżır bolġaylar) 305b/12, 306b/6, 329b/2

b.-ġaylar (kömek bolġaylar) 370a/14

b.-ġaylar (meşġūl bolġaylar) 339b/8, 371a/7, 374a/14

b.-ġaylar (müteveccih bolġaylar) 375a/14

b.-ġū (iḥtiyāç bolġu) 350b/9

b.-ġumdur (munça bolġumdur) 359a/11

b.-ġusıdur (delīli bolġusıdur) 346a/13

b.-ġusıdur (ḥaml bolġusıdur) 359b/9

b.-ġusıdur (ma‘lūm bolġusıdur) 350a/7

b.-ġusıdur (merbūṭ u mażbūṭ bolġusıdur) 359b/2

b.-ġusıdur (mesṭūr bolġusıdur) 359b/9

b.-ġumızdur (müteveccih bolġumızdur) 369a/3

b.-sun (kişiŋ bolsun) 348b/13

b.-sun (ḫazīne bolsun) 359b/10

b.-sunlar (meşġūl bolsunlar) 373a/13

b.-sa (saŋa bolsa) 349a/3, 359b/2

b.-sa (azraq bolsa) 350a/1

b.-sa (barur bolsa) 327a/1

b.-sa (devlet bolsa) 348b/6, 350a/14, 350b/5

b.-sa (fermān bolsa) 354b/13

b.-sa (güẕer bolsa) 370b/7

b.-sa (iş bolsa) 350b/7

b.-sa (maqāmıda bolsa) 350b/9

b.-sa (maṣlaḥat bolsa) 349b/12

b.-sa (molcar qılġan bolsa) 356a/1

b.-sa (musaḫḫar bolsa) 348b/14

b.-sa (müyesser u musaḫḫar bolsa) 348b/13

b.-sa (nā-maʿmūr bolsa) 359b/8

b.-sa (nā-mażbūṭ bolsa) 359b/8

b.-sa (peşt bolsa)330b/4

b.-sa (qaçarları bolsa) 332b/14

b.-sa (vāqiʿ bolsa) 351a/12

b.-sa (yavuq bolsa) 351a/11

b.-sa (ẓāhir bolsa) 356a/3

b.-salar (müteveccih bolsalar) 354b/14

b.-a (kemrak bola) 364a/12

b.-a (peher bola) 344b/10

b.-a (peheri bola) 344a/3

b.-up (derede bolup) 327b/4

b.-up (Sulṭān bile bolup) 338a/2

b.-up (ʿināyeti bolup) 354b/4

b.-up (atıġa bolup) 326b/6

b.-up (bedraqa bolup) 360b/1, 381a/2

b.-up (bīḥālraq bolup) 306a/12

b.-up (bīpāy bolup) 308b/4

b.-up (dilīr bolup) 336b/12

b.-up (fāriġ bolup) 307a/6

b.-up (ġālib bolup) 329b/10

b.-up (ġarq bolup) 363b/11, 374b/1

b.-up (giriftār bolup) 306b/9, 347b/13

b.-up (ḫaberdār bolup) 315b/7

b.-up (ḥāżır bolup) 355b/11

b.-up (maqāmıda bolup) 326b/3

b.-up (meşġūl bolup) 371a/2

b.-up (munqalib bolup) 304b/4, 304b/7

b.-up (müstaʿidd bolup) 370b/4

b.-up (müsta‘idd u mükemmel bolup) 371a/4

b.-up (müstemāl bolup) 308a/6

b.-up (müttefiq bolup) 343a/2

b.-up (pīşmān bolup) 332b/1

b.-up (rānā bolup) 343a/5

b.-up (serencām bolup) 368a/7

b.-up (ṭayyār bolup) 348a/5, 353b/13, 375a/13

b.-up (top bolup) 374a/1

b.-up (ṭūfān bolup) 376b/3

b.-up (uluq bolup) 340a/5

b.-up (yalaŋaç bolup) 334b/10, 334b/14

b.-up (ġāfil bolup) 348a/14

b.-up édi (tamām bolup édi) 312b/5

b.-up édi (Āgrada bolup édi) 330a/7, 380b/7

b.-up édi (‘ināyet bolup édi) 352b/7

b.-up édi (fermān bolup édi) 365a/7, 374b/1

b.-up édi (gerī bolup édi) 353b/11, 370a/4, 376b/2

b.-up édi (ḫrāb bolup édi) 380a/2

b.-up édi (kéŋrek bolup édi) 327b/3

b.-up édi (köp bolup édi) 360b/4

b.-up édi (mevsūm bolup édi) 337a/5, 360a/10

b.-up édi (meẕkūr bolup édi) 326b/14, 334b/1

b.-up édi (peher bolup édi) 371b/2

b.-up édi (peydā bolup édi) 364a/10

b.-up édi (tamām bolup édi) 367b/13

b.-up édi (ṭayyār bolup édi) 330a/9, 331b/8

b.-up édi (yaqın bolup édi) 332a/5

b.-up édiler (muqarrer bolup édiler) 372b/5

b.-up édiler (mutaṣarrıf bolup édiler) 328b/4

b.-ġunça (muhayyā u mükemmel bolġunça) 311a/10

b.-ġunça (müteveccih bolġunça) 354b/12

b.-ġunça (ṭayyār bolġunça) 350b/3

b.-ġaç (‘aqrap bolġaç) 347b/10

b.-ġaç (fāriġ bolġaç) 329a/14

b.-ġaç (peydā bolġaç) 310b/9

b.-ġaç (tīzraq bolġaç) 304a/5

b.-ġan (HātīPūl.dan bolġan) 304b/11

b.-ġan (RānāSengā bolġan) 309b/3

b.-ġan (Biyāne’da bolġan) 311a/5

b.-ġan (beshīsi bolġan) 338b/9

b.-ġan (çérig bile bolġan) 348a/1

b.-ġan (anda bolġan) 355b/4

b.-ġan (kişi bile bolġan) 356b/11

b.-ġan (mu‘teber bolġan) 375b/1

b.-ġan 379b/1

b.-ġan (deh-der-deh bolġan) 378b/1

b.-ġan (hemvār bolġan) 339b/5

b.-ġan (in‘ām bolġan) 364b/11

b.-ġan (kéç bolġan) 325a/10

b.-ġan (meẕkūr bolġan) 304a/1, 341a/2, 351b/4, 355b/14, 376a/3

b.-ġan (muqarrer bolġan) 316a/1, 316a/5, 373a/13, 374a/3, 375a/8

b.-ġan (peydā bolġan) 364a/11

b.-ġan (ṣaḥn bolġan) 339b/8

b.-ġan (ta‘yīn bolġan) 334a/2, 371b/3, 373a/4

b.-ġan (vāqi‘ bolġan) 328a/3

b.-ġan (meẕkūr bolġan) 306b/4

b.-ġandur (meşġūl bolġandur) 326a/13

b.-ġannı (vāqi‘ bolġanını) 307a/2

b.-ġanda (tārik bolġanda) 359a/12

b.-ġanınıŋ (oġlı bolġanınıŋ) 357b/6

b.-ġanlar (muqarrer bolġanlar) 365b/4, 373a/11

b.-ġanlar (ta‘yīn bolġanlar) 310b/4, 338a/4, 371a/6

b.-ġanlarnı (meẕkūr bolġanlarnı) 351a/11

b.-ġanlarġa (meẕkūr bolġanlarġa) 304b/2

b.-urı (ḫālişe bolurı) 359a/3

b.-urıdın (munça bolurıdın) 380b/9

b.-ur édi (ṣoḥbetlerde bolur édi) 308a/12,

b.-ur édi (Kāmrān'ġa bolur édi) 349a/4

b.-ur édi (mesmū' bolur édi) 381a/6

b.-ur édi (żāyi'bolur édi) 369b/13

b.-ur émiş (hem bolur émiş) 330b/7

b.-ur émiş (uruq bolur émiş) 342b/14

b.-ur édim (oq bolur édim) 379b/4

b.-ġay édi (kişi bolġay édi) 310a/14

b.-ġay édi (kürūh bolġay édi) 325a/7

b.-ġay édi (qarı bolġay édi) 310b/14

b.-adur émiş (kedḫüdā boladur émiş) 346a/2

b.-adur édi (ẓāhir boladur édi) 311a/6

b.-mas 306a/8

b.-mas (hergīz bolmas) 328a/6

b.-mas (baqıp turup bolmas) 350b/10

b.-masa (iḥtiyāç bolmasa) 350a/1

b.-masa (iş bolmasa) 350b/9

b.-masa (ẕaḫīre bolmasa) 359b/8

b.-madı (furṣat bolmadı) 376b/5

b.-madı (hem bolmadı) 334a/9

b.-madı (ḫuduk bolmadı) 311b/14

b.-madı (ma'lūm bolmadı) 306a/4

b.-maydur (işi bolmaydur) 358b/13

b.-maydur (mefhūm bolmaydur) 349b/5

b.-maŋ (ġāfil bolmaŋ) 360a/13

b.-maġan (ḫāṭır-ḫᵛāh bolmaġan) 344b/7

b.-maq (müteveccih bolmaq) 335b/11

b.-masa édi (mundaq bolmasa édi) 369b/12

b.-maydur édi (vāqi‘ bolmaydur édi) 332a/4

boyun < ET *boyın* (EDPT, 386) Boyun

b.+larını 335a/3

b.+larıġa 308b/3

bölek < ET *bölük* (EDPT, 339) Bölüm, kısım

b. 309a/5, 315b/7

b.+niŋ 315b/5

bu < ET *bu* (EDPT, 291) Bu

b. 304a/2, 304a/4, 304b/10, 304b/7, 305a/6, 305a/7, 305b/1, 305b/11, 305b/2, 305b/4, 306a/14, 306a/3, 306b/14, 307a/11, 307a/6, 307b/11, 307b/6, 308a/11, 308a/13, 308a/4, 308a/8, 308b/2, 308b/3, 309a/14, 309a/2, 309a/3, 309a/4, 310a/1, 310a/2, 310b/2, 311a/10, 311a/2, 311a/4, 311b/4, 311b/6, 312a/2, 312a/9, 312a/12, 312b/3, 312b/5, 312b/9, 314b/13, 314b/4, 314b/6, 315a/1, 315a/14, 315a/2, 315b/9, 316a/8, 324b/12, 324b/13, 325a/1, 325b/10, 325b/7, 326a/13, 326a/3, 326a/5, 326a/9, 326b/14, 327a/1, 327a/11, 327a/14, 327a/4, 327b/6, 327b/8, 328a/13, 328a/14, 328a/4, 328a/7, 328a/9, 328b/10, 328b/3, 329a/10, 329a/12, 329b/14, 329b/2, 330a/5, 330a/8, 330b/12, 330b/14, 330b/8, 330b/9, 331a/14, 331b/14, 331b/3, 331b/6, 332a/1, 332a/14, 332a/5, 332b/12, 332b/13, 333b/9, 334a/2, 334a/4, 334a/8, 334b/12, 334b/2, 334b/3, 334b/4, 334b/5, 334b/6, 335a/3, 335a/6, 335b/11, 335b/14, 335b/7, 336a/10, 336a/5, 336a/8, 336b/12, 337a/1, 337a/3, 337a/4, 337b/10, 337b/7, 337b/8, 337b/9, 338b/10, 338b/12, 339b/1, 339b/10, 339b/11, 339b/12, 339b/14, 339b/2, 339b/3, 339b/5, 339b/9, 340a/10, 340a/2, 340b/1, 340b/10, 340b/13, 340b/14, 340b/3, 340b/7, 340b/8, 340b/9, 341a/1, 341a/13, 341a/3, 341a/7, 341b/11, 341b/12, 341b/13, 341b/14, 341b/2, 341b/3, 341b/4, 341b/5, 341b/6, 341b/7, 342a/1, 342a/10, 342a/11, 342a/13, 342a/2, 342a/3, 342a/4, 342a/6, 342a/8, 342a/9, 342b/1, 342b/14, 342b/5, 343a/1, 343a/10, 343a/3, 343a/6, 343a/9, 343b/1,

343b/10, 343b/11, 343b/12, 343b/4, 343b/5, 343b/9, 344b/1, 344b/6, 345a/11, 345a/14, 345a/5, 345a/6, 345b/10, 346a/1, 346a/11, 346a/13, 346b/1, 346b/6, 347a/6, 347b/5, 347b/6, 348a/9, 349a/14, 349a/3, 349a/4, 349a/8, 349b/13, 349b/5, 350a/11, 350a/14, 350b/2, 351a/11, 351a/13, 351b/3, 351b/4, 351b/5, 351b/6, 351b/9, 352a/5, 352b/8, 353a/10, 353a/11, 353a/13, 353a/14, 353a/6, 353a/8, 353b/1, 353b/2, 353b/3, 354b/10, 354b/12, 354b/13, 355a/2, 355a/8, 355b/12, 355b/14, 355b/3, 355b/4, 355b/6, 356a/12, 356a/13, 356a/2, 356a/4, 356b/1, 358a/11, 358b/12, 358b/13, 358b/14, 359a/10, 359a/13, 359a/9, 359b/14, 359b/2, 359b/4, 360a/14, 360a/6, 360b/11, 360b/13, 360b/4, 361a/12, 361a/3, 361a/4, 361a/5, 361b/1, 361b/11, 362a/3, 362a/8, 362a/9, 362b/10, 362b/14, 362b/2, 362b/4, 362b/9, 362b/12, 363b/4, 363b/5, 363b/7, 363b/12, 364a/10, 364a/4, 364a/7, 364b/2, 364b/5, 365b/10, 365b/11, 365b/12, 365b/13, 365b/6, 366b/9, 367a/11, 367a/13, 367a/6, 367a/9, 367b/1, 368a/12, 368a/2, 368a/3, 368a/5, 368b/8, 368b/9, 369a/2, 369a/3, 369a/7, 369a/4, 369b/4, 370a/13, 370a/3, 370a/9, 370b/4, 370b/7, 371b/11, 371b/12, 372a/4, 372b/12, 372b/7, 372b/9, 373a/12, 373a/2, 373b/11, 373b/3, 374a/4, 374b/12, 375a/2, 375b/13, 375b/14, 375b/7, 376a/11, 377a/10, 377b/11, 378b/13, 378b/14, 378b/4, 378b/9, 379b/11, 380a/10, 380a/7, 381a/11, 381b/11, 381b/13, 381b/3

b.+dur 305a/12, 305a/14, 308a/14, 312b/11, 329b/13, 331b/1, 347a/6, 353a/4

b.+lar 328b/8

buçqaq < ET *bıçġak* (EDPT, 294) Kenar

b.+dağı 311b/13

būd < Far. Varlık

b. 344a/5

buḫār < Ar. Buğu

b.+ı 364a/12

b.+ıġa 364a/12

bul- < ET *bul-* (EDPT, 332) Bulmak

b.-a al- 367b/9

bular < *bu+lar* Bunlar

b. 304b/3, 307b/5, 308b/11, 310b/1, 310b/6, 311a/13, 311b/1, 325b/3, 334a/6, 350b/3, 351b/10, 372a/10, 372a/12, 374a/2

b.+dur 359b/11

b.+nıŋ 304a/1, 307b/13, 310a/13, 310b/3, 310b/8, 315b/2, 347b/3, 357b/3, 358a/2, 368b/8, 371a/1, 373b/1, 373b/2, 376a/13

b.+nı 304b/4, 309b/5, 335b/9, 336b/14, 340b/7, 368b/1

b.+ġa 311b/10, 311b/14, 315a/13, 332a/11, 373b/2, 382a/8

b.+dın 307a/6, 338b/6, 352a/8, 359b/10

bulut < ET *bulıt* (EDPT, 333) Bulut

b.+ları 376b/2

buq'a < Ar. Yer, diyar

b.-i ḫayrī qıl- 312b/3

burc < Ar. Kale, hisar çıkıntısı

b.+ıda 340b/12

burun < ET *burun* (EDPT, 366) Önce

b. 308a/9, 326a/10, 327a/3, 327a/9, 331a/10, 333a/14, 342b/8, 352a/3, 359b/5, 361b/12, 368b/4, 372b/4, 378b/14

b.+a 338b/7, 361b/9

burunġı < *burun+ki* Önceki

b. 304a/4, 335b/2, 345a/2, 360a/2, 367b/12, 369a/1

burunraq < *burun+rAk* Daha önce

b. 305b/2, 305b/6, 312b/5, 326b/13, 338b/7, 339a/3, 344a/7, 350a/12, 352a/6, 358a/14, 364b/12, 367b/13, 367b/14, 373b/7, 375b/2, 375b/9

b.+dın 379b/1

buyur - < ET *buyur-* (EDPT, 387) Buyurmak, emretmek

b.-ur 347b/10

b.-dum 306a/11, 306b/4, 306b/5, 310b/11, 312b/9, 327b/3, 328a/9, 330b/3, 340a/1, 342b/3, 344a/14, 344b/1, 352a/4, 356a/11, 356a/13, 367b/5, 373a/12

b.-duk 312b/2, 346a/4, 372b/13

b.-ġan 331b/8, 339b/1, 339b/9, 344a/11, 353b/10, 358b/7

b.-up édim 339b/11, 339b/3, 340a/8, 369b/13

buyurul- < Buyurulmak, emredilmek

b.-dı 339b/7, 340a/2, 344a/12, 354a/3, 363a/14, 363b/1, 368a/3

b.-sun 360a/1

b.-ġan 328b/1, 344a/10

b.-up édi 339b/1

buz- < ET *buz-* (EDPT, 389) Bozmak

b.-ġaylar 342b/3

b.-uptur 366b/3

b.-may 374a/3

b.-maqta 311b/11

buzul- < ET *buzul-* (EDPT, 391) Bozulmak

b.-up 325b/4, 367a/10

b.-ġan 363b/9

b.-ġanınıŋ 363b/4, 363b/6

bülend < Far. Yüksek, yüce

b. 335b/2, 339b/4, 339b/5, 339b/6, 341b/13, 341b/4, 341b/5, 343a/13, 343b/8, 367b/11, 370a/8

bülendī < Far. Yükseklik

b. 327b/7, 343b/14, 358b/6

bülendlıġ < Far.+T. *belend+lXġ* Yükseklik

b.+ı 340b/4, 341b/14, 342a/13, 351a/8

bülendraq < Far.+T. *bülend+rAk* Yüksekçe

b. 341b/6

bünyād < Far. Asıl, esas, temel

b. bol- 353b/14

b. qıl- 330b/12, 345b/4

büt < Far. Put

b.+tür 342a/13

b.+lerdür 342b/3

b.+ler 342a/12, 343b/1

b.+lerni 342a/13, 342b/3

büte < Bir türk kalıp

b. 380b/6

büt-ḫāne < Far. Puthane

b. 341b/5, 341b/6, 343a/12

b.+dür 341b/4, 341b/5

b.+niŋ 341b/5, 341b/7

b.+ler 343a/11

b.+lerini 343a/10

bütker- < ET *bütgür-* (EDPT, 303) İyileştirmek, sağlamlaştırmak

b.-ip 381b/10

C

cāh < Far. Makam, mevkii

c.+nı 346a/4

cāle-bān < Far. Sal kullanan kişi

c.+lardın 370b/6, 379b/1

cāme < Far. Giysi

ç. 363a/3

cāmen < Far.Bir ağaç türü

c. 339b/10

cāmi‘ < Ar. Cami

c. mescid-i c.+i 341b/5

cān < Far. Can, ruh; hayat

c. 306b/13, 306b/14, 306b/2, 306b/3, 307a/1, 348b/9

c.+ı 315a/2

cankı < Danışma

c. qılıl- 370a/8

car < Buyruk, ferman

ç. 355b/11

cāsūs < Ar. Casus, ajan

c. 363b/5, 363b/7, 368a/8

cavanġar < Ordunun sol tarafı

c. 310a/3, 315b/1, 315b/4, 316a/4, 316a/7, 354a/14

c.+ġa 316a/7, 333a/11

cāy < Far. Yer

c.+ıġa 371b/8

caydaġ < Barut

ç.+ıġa 345a/9

celd < Ar. Yiğit, gözü pek

c. 309b/11, 333a/2, 336b/4, 371b/9

cem‘ < Ar. Toplanma

c. bol- 345b/1

c. qıl- 376a/8, 377a/13, 380a/7

c.+ini 331b/6

cemā‘at < Ar. Topluluk

c. 358a/9, 372b/4

c.+i 308b/7, 374a/3, 374b/8, 376b/13

c.+ini 377a/1

cemāẕī’el-āḫır < Ar. Arap aylarının altıncısı

c. 315b/1, 316a/3, 336a/13, 337a/8, 338a/8, 361a/4, 365b/2, 365b/4

cemāẕiye’l-evvel < Ar. Arap aylarının beşincisi

c. 309a/11, 309b/13, 311b/14, 333b/13, 334a/10, 336a/1, 356a/10, 356b/13, 358b/11, 361b/10, 380b/10

cemī‘ < Ar. Tüm, bütün, hepsi

c. 315b/4, 326a/7, 333a/13, 345a/10, 347a/11, 347b/2, 350b/4, 352a/2, 354a/1, 357a/2, 359b/3

c. qıl- 355a/14

c.-i qalamrav+ġa 312b/10

cem‘ī < Ar. Toplulukla ilgili

c. 325b/13

cem‘iyyet < Ar. Topluluk

c. qıl- 305a/4, 332a/8

c.+niŋ 347b/5

c.+i 374b/14

ceng < Far. Savaş

c. 371b/8

cenūb < Ar. Güney

c. 342a/13, 343b/2, 360a/8, 369b/2

c.+dağı 335b/5

c.+ı 343b/6, 356a/11

c.+ıda 341b/3

c.+ıdağı 332b/11

cenūbī < Ar. Güneyde bulunan

c. 341a/14

cerāḥat < Ar. Yara

c.+nı 364a/12

c.+i 364a/10

cerīme < Ar. Suç

c.+sini 304a/4

cerrārlıq < Ar.+T. *cerrār+lXk* Silahlandırma

c. 309b/11

cev < Ar. Arpa

c. 351b/3

cevāb < Ar. Sorulan şeye verilen karşılık

c. 355a/1, 366a/12, 366b/11, 368b/6

c.+ı 368b/5

cevānī < Far. Gençlik

c.+de 335b/2

cevānib < Ar. Yanlar, yönler

c.+qa 346b/8

c.+ide 356a/8

cevdere < Far. Komutan

c.+lerini 381a/12

cevkendīlıq < Ar.+T. *cenkendi+lXk* Bölmeli

c. 368a/4

cezā' < Ar. Sızlanma

c.+sıġa 306b/9

cezīre < Ar. Ada

c.+de 370a/10

cezm < Ar. Kesin karar, niyet

c. ét- 312a/7

c. éyle- 324b/14

c. qıl- 334b/13, 356b/2

c. qıl- ('azm-i cezm qılıp) 308a/1, 376a/9

cébe < Moğ. Cebe, zırh, silah

c. 310b/10, 374a/9

c.+ler 352a/10, 352a/12, 376a/6

cébesiz < Moğ.+T. *cébe+sXz* Zırhsız, silahsız

c. 309b/6

cengel < Far. Orman

c.+ġa 338b/8

c.+lerni 333a/3

c.+lerde 364b/4

cengellıq < Far.+T. *cengel+lXk* Ormanlık

c. 333a/4

cīfe < Ar. Leş

c.+si 325b/9

cihad < Ar. Din uğrunda savaş

c. qıl- 379a/7

cihet < Ar. Yan, yön; sebep

c.+din 316a/10, 325a/11, 327a/11, 327a/4, 330b/14

c.+tin 305b/11, 308a/4, 308b/14, 310a/2, 311a/2, 334a/4, 337a/5, 337b/10, 340b/14, 349b/7, 354b/10, 372a/4

c.+tindür 349b/6

c.+i 334b/12

c.+idin 304b/8, 308a/6, 325b/11, 326a/2, 334b/2, 340a/12, 340a/5, 344b/8, 363a/1, 363b/14, 366a/13, 366a/5, 366a/7, 368b/12, 370a/6, 375a/9, 379a/10, 381a/5

c.+lerdin 381a/11

cilavsız < Moğ.+T. *cilav+sXz* Yularsız

c. 310a/13

cins < Ar. Tür, soy

c. 307a/8, 343b/5

c.+din 351a/4, 352a/4, 352b/14

cism < Ar. Cisim, madde

c.+imde 331b/1

culdu < Far. Ödül, ihsan

c. 376a/5

cum‘ā < Ar. Cuma

c. 305a/13, 346a/6, 379b/6

c. mescid-i c.+nıŋ 359b/12

cümle < Ar. Tüm, bütün

c. 312a/8, 348a/2

c.+din 305a/10, 331b/1, 331b/6, 353a/4

cüz‘ī < Ar. az, biraz, bir parça

c. 370a/10

Ç

çadır < Far. Çadır

ç. 376b/4, 379b/12

ç.+ını 376b/9

ç.+lar 316a/5

ç.+larıġa 357a/9

çaġ < ET *çaġ/çaq* (EDPT, 403) Çağ

ç. qıl- 372b/12

çaġır < ET *çaġır* (EDPT, 409) Şarap

ç. 311a/14, 312a/9, 360b/12, 361a/1, 361a/2

ç.+larnı 312b/1, 312b/2

ç.+larıdın 311a/14

çağla- < Sezinlemek, ölçmek

ç.-may 310b/1

çağlıq < Zamanlı, vakit, dönem

ç. 338a/13, 366b/14, 367a/11, 372a/8

çāh < Far. Kuyu, çukur

ç. 309b/13, 339b/11, 342b/1, 353b/10, 353b/12, 354a/2

ç.+nıŋ 339b/11, 344b/7

ç.+dın 353b/14

ç.+ı 339b/11

ç.+lar 309b/14

ç.+lardın 342b/1

çāker < Far. Kul, köle, hizmetkar

ç.+i 361b/8, 365b/3

çākerlik < Far.+T. *çāker+lXk* Kölelik

ç. 375b/14

çal- < ET *çal-* (EDPT, 417) Bir müziği dinlemeyi sağlayan aleti çalıştırmak, çalmak

ç.-dılar 343b/14

ç.-ıp 339a/13

çald < Çabuk

ç. 347a/3

çap- < ET *çap-* (EDPT, 394) Dört nala gitmek; vurmak; akın etmek

ç.-ar 309b/3, 309b/7, 310b/6, 372a/3

ç.-tı 355b/6

ç.-tılar 337b/1

ç.-a 310b/10

ç.-ıp 309b/6, 311b/13, 311b/9, 373b/6, 374a/7

ç.-duġı qıl- 309a/13

ç.-duġınıŋ 357a/11

ç.-maq 348b/9

ç.-maqta 311b/11

çapqula- < Vuruşmak, dövüşmek

ç.-rlar 374a/7

ç.-p 308b/10, 334b/11, 334b/13

çapqunçı < Akıncı

ç. 338b/10

ç.+sını 309a/6

çaptur- < ET *çaptur-* (EDPT, 395) Koşturmak, akın yaptırmak

ç.-ur 308b/10, 347a/12

ç.-dum 373b/13

çapturul- < Koşturulmak

ç.-dı 310a/6, 350b/2, 355b/2, 373a/10, 377b/2

çaq < ET *çaq* (EDPT, 404) Tam olarak, kesin olarak

ç. 312a/10

çaqır çuqur < Kof ve çukur olan yer

ç. 333a/3

çārbāġ < Far. Dört bahçe, duvar

ç. 344a/10

ç.+qa 341b/1, 344a/3, 344a/6

ç.+da 340a/7, 343b/4, 357a/11

ç.+dın 344a/7

çārdere < Far. oda

ç. 351a/9

çāre < Far. Yol, yardım, çare

ç. 304a/5, 304b/14, 308b/6, 374b/12

çarḫ < Far. Felek, gökyüzü, tekerlek, çark

ç.+nı 354a/3

çarla- < ET *çarla-* (EDPT, 429) Çağırmak, davet ve teklif etmek

ç.-p 325b/10, 335b/10, 349b/12, 350a/10, 355a/7, 364b/7, 370a/6, 370a/7, 370b/13, 378a/2, 378a/6

çārsu < Far. Çarşı

ç. 340b/8

çārsūta < Far. Dört taraflı

ç. qıl- 305b/5

çārşenbe < Far. Haftanın dördüncü günü, çarşamba →**çehār-şenbe**

ç. 343b/6

çārvā < Far. Dört ayaklı hayvanlar

ç.+nıŋ 377b/13

çāşnīgīr < Far. Yemek tadan, çeşnigir

ç. 305b/4

ç.+ni 306b/7

çehārbāġ < Far. Dört bahçe

ç.+qa 343b/3

ç.+da 307a/6

ç.+dın 343b/5

çehār-şenbe < Far. Haftanın dördüncü günü, çarşamba → **çār-şenbe**

ç. 305a/4, 326b/11, 330b/9, 331a/7, 332a/12, 334a/10, 337a/8, 337b/8, 340a/2, 344b/3, 345b/4, 346b/7, 350a/9, 358b/10, 361b/11, 364a/8, 365a/11, 366b/10, 368b/7, 369a/8, 369b/2, 372a/7, 376a/10, 377b/13, 378b/12

çehre < Far. Çehre, yüz

ç. 306a/14

ç.+ler 371b/13

çekmen < Yağmurluk

ç. 360b/8, 362a/5

ç.+ler 351a/2, 352a/11, 352a/14, 352b/11, 352b/13, 357b/3

çemen < Far. Çimenlik, çayırlık

ç.+ler 360a/11

çendān < Far. O kadar, onca

ç. 311b/14, 334a/9

çerāg < Far. Mum, kandil

ç. 344a/9

çerge < Moğ. Küçük kara kıl çadır

ç. 364b/2, 367b/6

ç.+side 367b/10

ç.+sidin 356a/4

çergele- < Moğ.+T. *çerge+lA-* Çevrelemek

ç.-dük 364b/1

çer < ET *çer* (EDPT, 427) Yer

ç.+iġa 377b/9

çerig < ET *çerig* (EDPT, 428) Asker

ç. 307b/3, 308a/1, 309a/12, 311a/6, 311b/2, 311b/9, 315b/12, 327a/3, 328a/4, 332a/1, 333a/13, 333b/7, 334a/10, 334a/2, 334a/8, 336a/4, 336a/7, 345a/9, 346b/9, 347b/4, 348a/1, 350a/11, 354b/10, 355a/10, 356b/2, 357a/10, 357a/2, 360b/2, 362b/7, 365a/1, 367b/14, 371b/1, 374a/14, 378a/14, 379a/10, 379a/8, 380a/1

ç.+niŋ 309a/13, 311a/7, 358b/9

ç.+ni 337b/13, 350a/6, 371a/8, 371b/1, 377b/4

ç.+ge 380b/10

ç.+te 304a/14, 356a/2

ç.+din 307b/14, 332a/5, 378a/10, 380a/4

ç.+tin 315a/11

ç.+i 304a/1, 309b/3, 356a/1, 371a/13, 379a/11

ç.+iniŋ 316a/9

ç.+ini 309b/11, 356b/7

ç.+ige 308a/14, 380a/4

ç.+idin 368a/9

ç.+ler 333b/4, 362b/4

ç.+lerge 346b/8

ç.+leri 350a/13

çerigle- < Asker sevketmek

ç.-p 380a/1

çespān < Far. Yaraşır, uygun

ç. 311a/1, 373b/7

çeşme < Far. Pınar, su kaynağı

ç. 327b/1, 328a/5, 328a/10, 328a/14, 328a/6

ç.+niŋ 328a/7, 328a/9

ç.+ni 328a/4

ç.+ġa 328a/3

ç.+sini 327b/1

ç.+siniŋ 327a/13

ç.+leri 328a/7

çetr < Far. Şemsiye

ç. 367b/2

çıq- < MK *çıq-* < ET *taşıq-* (EDPT, 562) Çıkmak

ç.-ar 304a/2, 304b/13, 309b/6, 328a/7, 328b/6, 342a/5, 372a/2

ç.-arlar 309b/5, 348a/2, 354b/3

ç.-tı 315a/8, 327a/10, 333b/12, 334b/7, 371b/13, 379a/13

ç.-tuk 331b/12

ç.-tılar 334a/10, 334a/9, 334b/8, 334b/9, 351a/13, 378a/12

ç.-a 371a/3

ç.-adur 328a/8

ç.-a almas émiş 363b/14

ç.-sunlar 360b/2

ç.-ıp 308a/10, 309a/12, 315b/10, 342b/4, 343b/14, 343b/2, 347b/12, 351a/5, 353a/14, 353b/2, 358a/7, 358b/4, 364a/2, 365b/8, 372a/11, 372a/14

ç.-ıp édi 353b/9

ç.-ıp édiler 339a/6

ç.-ıptur 336a/11, 347a/1, 362b/11, 364b/2

ç.-arıda 360a/5, 372a/2

ç.-qanı 348a/1

ç.-qan ékendürler 380b/11

ç.-ışıda 340b/13

ç.-mas 328a/7

ç.-madı 364b/1

ç.-maġaylar 338a/2, 355b/12

çıqar- < ET *çıqar-* (EDPT, 410) Çıkarmak

ç.-ur 310b/8

ç.-ġay 359a/13

ç.-ġaylar 362a/7

ç.-ıp 307b/9, 329b/9, 333b/6, 360a/14

ç.-ġalı 347b/10, 378b/13

ç.-ġunça 362a/7

çırma- < ET *çerme-* (EDPT, 430) Sarmak

ç.-p 376b/8

çısal- < Ayrılmak

ç.-ıp 331a/11

çine- < Moğ. Ölçmek, tarmak

ç.-di 354a/10

çīnī < Far. Çini

ç. 305b/13

çom- < ET *çom-/çöm-* (EDPT, 422) Batmak

ç.-up 372a/2

çūbīn < Far. Ağaç değnek

ç. qıl- 353a/10, 353a/9

çü < Far. Çünkü

ç. 331b/2

çün < Far. *çun* Çünkü

ç. 305b/2, 307a/7, 307a/11, 308b/6, 309a/13, 311a/1, 315b/14, 315b/9, 316a/8, 325a/14, 326a/7, 327a/9, 328b/11, 329b/1, 334a/14, 335b/10, 355a/14, 368a/13, 368b/11, 369b/7, 370b/11, 374b/5, 375b/13, 375b/3, 380a/1, 382a/6

çüst < Düzgün, güzel, uygun

ç. 311a/1, 373b/7

D

dādek < Far. Cariye, hizmetçi

d. 305b/5

d.+ni 305b/9

d.+din 305b/8

d.+ini 307a/8

dağdağa < Ar. Korku, telaş

d. 307a/4, 314b/2, 360b/14

d.+nı 307b/9

d.+sı 312a/1, 329b/10, 360b/4

dağı < ET *taqı* < *taq-ı* (EDPT, 466) Dahi

d. 304b/3, 315b/4, 330a/3, 346a/13, 350a/1, 350a/8, 362b/5, 370a/13, 371a/3, 373a/9, 376a/2, 381a/9

dā'im < Ar. Sürekli, devamlı

d. 304a/10, 308a/12, 308a/5, 349a/3

d.+ġı 368b/13

dā'imī < Ar. Sürekli, devamlı

d. émes émiş 343b/12

dā'ire < Ar. Çember, daire

d.+si 325a/7

d.+siġa 336b/13

d.+sidin 325a/10

dā'iye < Ar. İstek

d.+si 332a/5, 339a/6, 339a/7, 341b/10

dāmene < Far. Dağ eteği, çevresi

d.+si 327b/5

d.+sidin 328a/8

dārū < Far. İlaç

d. 331a/13, 345a/9

d.+sını 366a/8

dārūḫāne < Far. Eczane

d.+sini 309a/8

da‘vā < Ar. Mesele

d. 362a/1

d. qıl- 366a/2

dede < ET *dede* (EDPT, 451) Dede

d.+mniŋ 338a/7

def‘ < Ar. Giderme, savma

d.+i 375b/13

d. bol- 306b/12

d.+iġa 335b/11, 345b/11, 369a/3

d.+ini 332a/10

d.-i şerr+iġa 376a/9

deh-der-deh < Far. Ondan ona

d. 339b/10, 356a/13

d. bol- 378b/1

d. qıl- 327b/4

dehene < Far. Geçit

d.+side 341b/13

delīl < Ar. Belge, tanık

d.+i 346a/13

dem < Far. Nefes, soluk

d. 330a/1

d. qıl- 306a/12

dere < Far. *derre* Irmak, çay

d.+niŋ 327b/3

d.+de 327b/2, 327b/4

derece < Ar. Derece

d.+dür 335b/6

dergāh < Far. Dergah

d.+ıġa 381a/12

dervāze < Far. Kapı, kale kapısı; şehir kapısı

d. 342b/5

d.+niŋ 340b/13

d.+ni 340b/12

d.+ġa 340a/10

d.+de 304b/10

d.+din 368b/8

d.+si 332b/13

d.+sidin 340a/10, 341b/11, 343b/2

dervīş < Far. Derviş

d. 304b/5, 331a/3, 336b/10, 382a/6

d.+lerġa 312a/13

dervīşlik < Far.+T. *dervīş+lXk* Dervişlik

d.+din 329b/10, 329b/9

deryā < Far. Deniz

d. 338b/3, 340a/3, 344b/14, 365a/9, 366b/1

d.+nıŋ 367b/6, 369b/1

d.+ġa 328b/9

d.+dın 331a/4, 331b/14, 336a/7, 336a/8, 354a/5, 367a/14, 374a/9, 379b/2

d.+sı 372b/13, 374a/12, 376a/8, 379b/11

d.+sınıŋ 332a/2, 338a/12, 338b/13, 370b/13, 371a/6, 374b/6

d.+sını 307b/1, 330b/6, 375a/2

d.+sıġa 352b/7

d.+sıda 332a/3, 361b/12

d.+sıdın 329a/10, 331a/7, 340a/3, 350a/12, 371a/3, 378a/5, 379a/5, 379a/8, 380a/5

d.+ġına 335b/4

deryāce < Far. Küçük deniz, göl

d.+si 335b/3

dest < Far. El

d. 337a/13, 371b/12

d. bol- 306a/1

d. bér- 305a/11

destārẖˇān < Far. Sofra

d. 306a/7

dest-burdī < Far. Kuvvet, üstünlük

d. 372a/11

deste < Far. Kabza, tutacak yer

d. 373b/10

destek < Far. Dayanak

d. 366b/5, 373b/10

destniger < Far. Bakıcı, yardımcı

d.+i 376a/1

destūr < Far. İzin; kanun, töre

d. 335a/3, 351b/9, 353a/1, 357a/6, 377a/4

d.+ı 311a/1, 326a/4, 340b/8, 347a/7, 354a/11, 354a/2, 357a/5

devāt < Ar. Divit

d. 357b/9

devlet < Ar. Devlet

d. 348b/2

d. bol- 348b/6, 350a/14, 350b/5

d.+ni 314b/13

d.+qa 307b/14, 316a/1

d.+iġa 304a/7

devlet-ẖˇāh < Ar.+Far. Mevki ve zenginlik düşkünü

d.+lar 315b/14, 350b/6

d.+larnıŋ 349b/13

devlet-ẖˇāhlıq < Ar.+Far.+T. *devlet+ẖˇāh+lXk* Devlet isteyen

d. 343a/2

d. qıl- 304a/11

d.+nıŋ 350b/11

dé- < ET *té-* (EDPT, 433) Demek, söylemek

d.-r 304b/10, 351b/1, 360b/8, 369b/5

d.-rler 305b/4, 340b/12, 341b/7, 344a/1, 348a/14, 348b/1, 354a/11, 357a/6, 363b/4, 374b/14

d.-dim 305b/2, 312a/2, 312b/7, 334a/4, 370b/13

d.-di 328a/12, 354a/9, 368a/9

d.-diler 351b/2, 369b/5, 369b/6

d.-diler 377b/14

d. 330b/13

d.-p 307a/2, 307a/5, 330a/8, 338b/14, 347b/11, 347b/5, 349a/10, 349b/6, 350a/7, 361a/3, 368b/2, 371b/13, 378a/14

d.-ptür 354b/11

d.-ptürler 349a/11

d.-geç 348a/7, 359a/6

d.-gen 305a/9, 315a/7, 341b/11, 344a/4, 347a/2, 361a/14, 374a/13, 377a/14, 380a/9

d.-gendik 349a/13

d.-güçi 314b/3

d.-ydürler 330b/7

d.-ydürler érdi 355a/2

d.-mek 328a/13

dék < ET *teg* (EDPT, 475) Gibi (benzetme edatı)

d. 306a/12, 306b/5, 306b/12, 307a/3, 311a/8, 328a/7, 331b/2, 342a/11, 342b/12, 343a/13, 343b/12, 350b/9, 359a/12, 363a/4, 377b/9, 381b/9

dıraḫt < Far. Ağaç

d.+tın 339b/10

d.+lar 342b/2, 369b/6

d.+lardur 339b/9

d.+larnıŋ 339b/10

d.+larınıŋ 358b/6

d.+larını 340b/11

diger < Far. Tekrar, öbürü

d. 306a/2, 309a/9, 337b/4, 339a/14, 339a/7, 340a/11, 344a/14, 344b/8, 345a/1, 364a/3, 372b/13, 377a/3, 379b/6, 378b/11, 380a/4

d.+de 363b/3, 372b/10

dil-bend < Far. Gönül bağlayan, sevgili

d.+i 348a/11

dilīr < Far. Yürekli, cesur, yiğit

d. bol- 336b/12

dilīrāne < Far. Yiğitcesine

d. 314b/2

dilīrlıq < Far.+T. *dilīr+lXk* Yüreklilik, cesurluk

d. 336b/10

dīn < Ar. Din

d.-i islām 316a/8

direng < Far. Bekleme, gecikme

d. bol- 364a/13

dīvān < Ar. Meclis

d. 306b/5, 351a/1, 380b/13

d. qıl- 367a/2

d.+ġa 345a/11

d.+da 306b/6

dīvānḫāne < Far. Salon, divan odası

d. 360a/4

d.+de 380b/13

dīvānlıġ < Far.+T. *dīvān+lXġ* Vezirlik

d.+ı 367b/3

dost < Far. Sevilen kimse, dost

d. 315a/4

d.+larnı 348b/8

du-āşiyāne < Far. İki katlı

d. 343a/11

dūde < Hint. Hindistan'da nilüfer tohumuna verilen ad

d. 369b/5

dūr < Far. Uzak

d. ét- 312a/8

dūr-endīşlik < Far.+T. *dūr-endīş+lXk* İleriyi düşünme

d. qıl- 326a/12

durbat- < Mağlup edip kaçırmak

d.-ur 309b/5

du-tohī < Far. Dutehi duvarı

d. 334b/8

d. qıl- 334b/2

d.+niŋ 334b/2, 334b/6

d.+de 335a/12

d.+dağı 334b/8

dūzaḫ < Far. Cehennem

d.+ġa 335a/4

dünyā < Ar. Yerküre, Dünya

d. 314b/10

d.+dın 306b/2

dürūdger < Far. Biçen, doğrayan

d. 354a/1

dürüst < Far. Düzgün, doğru

d. 344a/13, 379b/11

dü-şenbe < Far. Pazartesi günü

d. 306b/5, 309a/11, 311b/14, 331b/13, 331b/7, 331b/9, 332b/3, 344b/3, 345a/2, 346b/12, 347a/2, 347a/3, 348a/8, 353b/8, 357a/8, 361b/6, 362a/8, 362b/2, 364b/9, 366a/11, 366a/12, 369a/1, 375a/14,

376a/7, 377a/13, 378b/3, 379b/13, 381b/1

dürüşt < Far. Kaba

d. 329b/5

düşmān < Far. Düşman

d. 315a/4

d.+larnı 348b/8

düşvār < Far. Güç

d. 329b/5

E

ebrelik < *ebre+lXk* Elbiselik kumaş

e. 352a/10

ebter < Ar. Faydasız

e. 346a/14

ecel < Ar. Hayatın sonu

e. 314b/9

eczā < Ar. Ciltlenmemiş evrak

e. 376b/6

e.+nıŋ 376b/10

e.+nı 376b/4

edā < Ar. Yapma, yerine getirme

e. qıl- 358b/5, 369b/10

edevāt < Ar. Araçlar, aletler

e.+ını 370a/12

ef'āl < Ar. Hareketler

e. 381a/10

e.+idin 332a/4

efsürde < Far. Soğuk, duygusuz

e. bol- 346b/5

efyūn < Ar. Afyon, haşhaştan çıkan uyuşturucu bir madde

e. 340a/13, 366b/7

eger < Far. Eğer

e. 306a/1, 327a/1, 330b/3, 330b/4, 332a/10, 332a/9, 337b/5, 339b/4, 339b/5, 348b/12, 348b/14, 349a/1, 349a/14, 349b/10, 350b/7, 350b/8, 351a/11, 355a/9, 358b/13, 359b/7, 360a/1, 361a/2, 368b/5, 369a/6, 369b/12, 370b/7

egerçi < Far. *eger+çi* Her ne kadar…

e. 307a/3, 308a/13, 325a/13, 327b/2, 331b/5, 332a/3, 340b/1, 341a/4, 341b/12, 349b/3, 355a/1, 364b/14, 368b/13, 381b/6

ehl < Ar. Bir yerde oturan

e.+iġa 345a/13

e.-i irtidād+nıŋ 325b/8

e.-i islām 316a/10

e.-i küfr 325b/8

e.-i küfr+nüŋ 316a/10

ehlu'llāh < Ar. Dindar, veli, evliya

'e.+nıŋ 358a/12

e'imme < Ar. İmamlar

e.+sini 381a/12

e.+siniŋ 381a/8

ekābir < Ar. Rütbece, görgü ve faziletçe büyük olanlar

e. 306b/5, 352a/3

ekşer < Ar. En çok

e. 304a/14, 327a/2, 330b/8, 335a/2, 335a/3, 379a/8

ekşerī < Ar. Çok defa

e. 328b/13, 337b/6

elbette < Ar. Mutlak, kesinlikle

e. 345b/2, 349b/1, 350a/11, 360b/2

elem < Ar. Acı, üzüntü

e. 329b/14

elfāẓ < Ar. Sözler, laflar

e. 349b/7

e.+nı 325a/4

e.+ıŋdın 349b/5

elīf < Ar. Arap alfabesinin ilk harfi

e. 348b/1

emr < Ar. Buyruk emir

e. 312a/2

emşāl < Ar. Benzerler

e.+idin 309a/1

enbe < Hint.Hindistan'da bir tür tatlı kokulu meyve

e. 339b/10

endīşe < Far. Düşünce; tasa, kaygı

e. qıl- 359b/1

engīz < Far. Kışkırtan, hareket ettiren

e.+i 334a/11, 365b/9, 370a/10, 372b/1

e.+ini 381b/4

enseb < Ar. Daha uygun

e. 335b/11

envā' < Ar. Türler, çeşitler

e. 381a/10

erācīf < Ar. Düzmeceler

e. 348b/4

erk < Şehir içinde padişaha mahsus olan kaleye benzer saray

e.+ni 334a/7

e.+ke 334a/9

e.+te 359b/14

e.+i 333a/6, 334b/2, 335a/10

esbāb < Ar. Sebepler

e. 315a/14, 345a/11, 350b/3, 351a/1, 370b/2

e.+ıdur 333a/14

e.+ını 336b/3

e.-ı ālāt 311a/10

esīr < Ar. Tutsak, esir

e. qıl- 311b/13

eşnā < Ar. Vakit

e.+da 304b/5, 329b/2, 370b/4, 374b/4

e.+sıda 310b/7, 312a/1, 312b/7, 352a/6, 374b/3, 377b/8

eş‘ār < Ar. Şiirler

e. 357b/11, 357b/12

eşkāl < Ar. Şekiller

e.+i 361a/3

eşrāf < Ar. Seçkinler, ileri gelenler

e. 306b/6

eṭrāf < Ar. Taraflar, yanlar

e. 335a/10, 335b/1, 346b/8, 356a/8

e.+ı 305a/3, 328a/9, 339b/14

e.+ını 344a/13, 344b/1

e.+ıda 327b/8, 332b/10, 342b/1, 360a/11

e.+ıdaġı 327b/8, 342a/12, 342b/3

evān < Ar. Çağ, zaman

e.+da 308a/13

evlā < Ar. En iyi, en uygun

e. 335b/11

evlād < Ar. Çocuklar; soy

e.+ı 351b/13

evrāq < Ar. Kağıtlar

e. 376b/10

evvel < Ar. Önce; ilk

e. 328b/11, 359b/11

e.+ġı 306b/12, 337a/2, 353b/11, 354a/4, 370a/4

ey < Ey, seslenme, edatı

e. 312a/2, 329b/14

eyvān < Ar. Kemerli salon, köşk

e.+lar qıl- 341b/9

eyyām < Ar. Günler, zamanlar

e.+da 311b/4, 314b/1, 315a/5, 330b/12, 355b/5, 364a/10, 364a/7, 375a/2

e.+ıda 331a/14, 375a/8

ez-ṣafā < Ar.+Far. Hoş

e. émes 327b/2

é- < ET *ér-* (EDPT, 193) İmek; olmak → **ér-**

é.-dim 305b/11, 305b/2, 306a/10, 306b/13, 306b/3, 309a/2, 312a/1, 312b/6, 324b/14, 325a/10, 329b/4, 329b/9, 330a/7, 339a/4, 339b/11, 339b/3, 340a/8, 344b/3, 355a/4, 358b/1, 359a/14, 359a/2, 359b/6, 360a/9, 360b/13, 361b/5, 366b/7, 369b/13, 376b/4, 378a/11, 379b/4, 380b/7

é.-diŋ 349a/3, 349b/1

é.-di 304a/3, 304a/10, 304a/11, 305a/10, 305a/11, 305a/9, 305b/1, 306a/1, 306a/6, 306a/13, 306b/1, 307a/3, 307a/10, 307a/13, 307a/14, 307b/8, 308a/4, 308a/5, 308a/12, 308a/13, 308b/6, 309a/4, 309a/8, 309a/9, 309a/13, 309b/10, 310a/4, 310b/12, 310a/14, 310b/14, 311a/1, 311a/2, 311a/6, 311a/14, 311b/2, 311b/3, 311b/10, 312a/2, 312a/13, 312b/5, 314b/2, 314b/3, 314b/4, 315a/4, 315a/10, 315a/11, 315b/9, 316a/11, 315b/14, 316a/6, 325a/2, 325a/3, 325a/6, 325a/7, 325a/12, 325a/13, 325a/14, 325b/3, 325b/6, 325b/9, 326a/7, 326a/9, 326a/14, 326b/8, 326b/9, 326b/14, 327a/2, 327a/4, 327a/7, 327a/9, 327a/13, 327b/3, 327b/14, 328a/1, 328a/4, 328a/5, 328a/11, 328b/11, 328b/14, 329a/10, 329b/1, 329b/7, 329b/10, 329b/12, 330a/3, 330a/7, 330a/9, 330a/12, 330b/8, 330b/10, 331a/3, 331b/8, 332a/4, 332a/5, 333b/9, 334a/9, 334b/1, 334b/4, 335a/12, 335b/8, 335b/9, 336b/8, 337a/4, 337a/5, 337b/5, 337b/6, 338a/11, 339a/5, 339b/1, 340a/5, 340a/6, 340a/11, 340a/12, 342b/11, 342b/13, 343a/4, 343b/4, 343b/5, 344a/12, 345a/13, 346b/3, 345b/11, 346b/11, 347a/5, 349a/3, 349a/4, 349a/14, 349b/14, 352b/7, 353a/4, 353b/9, 353b/11, 354a/2, 354a/4, 354a/5, 354a/9, 354a/11, 354b/9, 355a/2, 356a/8, 357a/4, 358a/2, 358a/6, 358a/8, 358b/6, 358b/14, 359a/4, 359b/1, 360a/10, 360b/11, 360b/3, 360b/4, 360b/12, 361a/1, 361a/8, 361a/10, 361a/14, 361b/5, 362a/1, 362a/5, 362b/6, 362b/9, 363a/6, 363a/8, 363b/4, 364a/10, 364b/1, 364b/4, 364b/5, 364b/13, 364b/14, 365a/1, 365a/3, 365a/5, 365a/6, 365a/7, 365b/4, 365b/10, 366a/3, 366a/8, 366b/1, 366b/2, 366b/6, 366b/13, 367a/8, 367b/7, 367b/13, 368a/5, 368a/8, 368b/12, 369a/2, 369a/4, 369b/8, 369b/11, 369b/12, 369b/13, 370a/4, 370b/5, 370b/8, 370b/11, 371b/2, 371b/14, 372a/1, 372a/3, 372a/5, 372a/9, 372b/6, 372b/12, 373a/13, 374a/9, 374b/1,

374b/5, 374b/9, 374b/11, 374b/12, 374b/13, 374b/14, 375a/2, 375a/4, 375a/8, 375b/1, 375b/3, 375b/10, 375b/13, 376a/1, 376a/2, 376b/2, 377a/10, 377b/14, 377b/6, 378a/14, 378b/4, 378b/5, 378b/12, 378b/13, 378b/14, 379b/1, 379b/9, 380a/1, 380a/2, 380a/5, 380b/5, 380b/6, 380b/6, 380b/7, 380b/8, 380b/10, 381a/2, 381a/5, 381a/6, 381b/7, 382a/7

é.-dük 308a/4, 373a/5, 376b/11, 380b/10

é.-diler 304a/14, 305a/4, 327a/3, 328b/4, 335a/7, 339a/6, 339a/9, 342b/8, 345a/1, 347b/14, 351b/7, 357b/5, 358a/10, 359a/13, 362b/3, 364a/3, 365a/2, 371b/2, 372b/5, 373a/12, 376b/13, 378a/3, 378b/11

é.-miş 306b/13, 307b/13, 327b/6, 327b/9, 330b/7, 342b/14, 343b/12, 346a/2, 346a/3, 354b/6, 355a/7, 355a/9, 356b/1, 361b/8, 362b/12, 363b/14, 364a/8, 364b/5, 368b/11, 368b/3, 378a/1

é.-mişler 375a/3, 379a/5

é.-ken 330a/2, 361a/1

é.-kende 331a/5, 350a/3, 358b/3, 362b/5, 375a/1

é.-kendür 307a/1, 307a/4, 307b/2, 307b/3, 308a/11, 308a/9, 308b/14, 310a/13, 310b/12, 326a/1, 326a/11, 326a/14, 326b/6, 333b/1, 333b/10, 334a/8, 334b/12, 336a/6, 337a/10, 338b/2, 338b/4, 342b/5, 343a/4, 343b/7, 345b/6, 348a/3, 354a/9, 356b/3, 356b/4, 360b/8, 363a/10, 363a/12, 363b/8, 365a/10, 366a/10, 366a/9, 367a/11, 367a/9, 368a/11, 368b/2, 369a/12, 372a/4, 380b/5

é.-kendürler 334a/7, 338a/5, 338b/10, 372a/12, 380b/11, 381a/2

é.-mes 327a/3, 327b/2, 330a/7, 335a/14, 341a/11, 341a/6, 342a/3, 342a/8, 342b/2, 343b/12, 348a/1, 349b/3, 378b/5, 380b/8

é.-mestür 342a/11

égeçi < ET *eke* (EDPT, 100) Büyük kız kardeş, abla

é.+mni 359b/2, 360a/14

égerlig < Eyerli

é. 362a/4, 380a/6

égir- < ET *egir-* (EDPT, 114) Çevirmek, döndürmek

é.-iptürler 342a/2

é.-gendürler 342a/3

ék- < ET *ék-* (EDPT, 100) Ekmek

é.-iptürler 342b/2

ékin < *érkin* < *ékin* Acaba

é. 334a/8

éktür- < Ektirmek

é.-düm 341b/3

é.-üp édim 380b/7

él < ET *él* (EDPT, 121) Halk, insanlar

é. 327b/8, 331a/11, 331b/11, 337b/12, 349b/11, 360b/6, 370b/7, 374b/13, 376a/11

é.+niŋ 311a/7, 311b/5, 314b/5

é.+ni 309b/10, 334b/11, 377b/2

é.+ge 315b/13

é.+din 331a/10

é.+i 305b/4, 307b/3, 309b/4, 332a/1, 334a/8, 336a/4, 342a/9, 344a/1, 347a/8, 348b/5, 351b/1, 355a/12, 357a/2, 365a/1, 374a/14, 379a/10, 379a/8

é.+iniŋ 305b/1, 311b/2, 315b/12, 335a/14, 337b/3, 378a/14, 380a/1

é.+ini 345b/12

é.+ige 309a/13, 332b/9, 333a/13, 334a/10, 355a/10, 366b/14, 369a/6

é.+ide 311a/6

é.+ler 327a/2

é.+imizdeki 312b/8

élçi < ET *élçi* (EDPT, 129) Elçi

é. 345a/2, 355a/8, 359b/12

é.+ge 352b/1, 366b/9

é.+si 357a/4, 357a/14, 368b/14, 368b/4, 369a/13, 369a/2, 369a/9, 381b/2

é.+sige 345a/2, 352a/11, 352a/14

é.+lerge 352b/5

é.+lerdin 351b/7

é.+leri 351b/6, 351b/9, 358a/5

é.+lerige 352a/14, 357a/14

élçilik < *élçi+lXk* Elçilik

é.+ke 305a/9, 329b/7, 329b/8, 355a/2, 361a/7

elḥamdülillāh < Ar. Allah'a hamd olsun

e. 360b/13

élig < ET *élig* (EDPT, 140) El

é. 310b/1, 315b/10, 353a/5, 372a/2, 373b/14, 374a/4, 378a/12, 379a/7

é.+ge 308a/4, 315a/3, 337b/6

é.+din 377a/2

é.+im 350a/9, 361b/9

é.+i 353a/7

é.+ini 353a/7

é.+ige 305b/5, 308b/2, 333b/8

é.+idin 305b/1, 311b/9

éligle- < ET *éligle-* (EDPT, 144) Tutmak, kavramak

é.-p 328b/7, 333b/3, 372b/2

éllig < ET *ellig* (EDPT, 141) Elli

é. 305b/3, 326b/4, 326b/7, 335b/13, 340b/4, 354a/9, 356b/8, 362a/2, 375b/5, 380b/14

é.+din 366b/2

é.+çe 338b/4, 370b/10

éllig iki < Elli iki

é. 346b/7

éllig miŋ < Elli bin

é. 354b/7

élt- < ET *élt-* (EDPT,130) Ulaştırmak; göndermek

é.-er 308b/7

é.-ti 345a/14

é.-keyler 377a/11, 377a/12

é.-sün 359b/5

é.-ip 371b/8

é.-ip édi 345a/13, 346b/11, 375b/10

ér- < ET *ér-* (EDPT,193) İmek, olmak **→ é-**

é.-dim 363a/8

é.-di 308a/11, 311b/4, 312a/2, 327a/4, 329a/13, 355a/2

é.-dük 338a/13

é.-se 351a/12, 360a/3

é.-gen 359b/6

é.-gendür 354a/13

é.-ürde 307a/6

é.-miş 305b/12, 310a/9, 365b/11, 370b/8

ér < ET *er* (EDPT, 192) Erkek, er

é. 306b/6

érit- < Eritmek

é.-ip 306b/11

érte < ET *érte* (EDPT, 202) Erken, sabah

é. 358b/4, 363a/10, 369b/10, 377b/1, 377b/4, 378a/5, 380b/1

é.+sige 310a/1

érterek < *érte+rAk* Daha erte

é. 339a/11

éş < Eş

é.+ini 343b/4

éşik < ET *éşık* (EDPT, 260) Kapı

é.+iniŋ 342a/5

é.+ide 341b/8

éşit- < ET *éşıd-* (EDPT, 257) İşitmek, duymak

é.-ür 305a/14

é.-ip 305b/4, 328b/10

é.-geli 315a/4

é.-mey 381a/10

éşitil- < ET *éşıdıl-* (EDPT, 258) İşitilmek

é.-ip 327a/13

é.-mes 314b/2

ét- < ET *ét-* (EDPT, 36) Etmek

é.-er (cezm éter) 312a/7

é.-er (dūr éter) 312a/8

é.-tiler (alıp éttiler) 375b/14

é.-tiler (qabūl éttiler) 376a/1

é.-ip (nöker étip) 367a/5

é.-ip (térk étip) 312a/11

évrül- < ET *evrıl-* (EDPT, 14) Çevirmek, döndürmek

é.-diler 328b/13

é.-üp 343b/2, 354b/2

évrüş- < ET *evrış-* (EDPT, 15) Sarmak, çevrelemek

é.-üp 326a/11

é.-mey 326a/2

évür- < ET *evir-* (EDPT, 14) Evirmek, döndürmek

é.-edür 353a/6, 353a/8

éyle- < ET *eyle-* (EDPT, 273) Eylemek

é.-dim (mümtāẓ éyledim) 309a/1

é.-dük (merbūṭ éyledük) 310b/13

é.-p (ḥāżır éylep) 312a/11

é.-p édim (cezm éylep édim)324b/14

é.-ptür (qarīb éyleptür) 314b/14

éyür- < ET *evir-* (EDPT, 14) Evirmek, döndürmek

é.-üp 354a/3

F

fālīzkār < Far. Bostancı

f.+nı 380b/5

fārigˌ < Ar. Rahat, asude

f. bol- 307a/6, 329a/14

fārūq < Ar. Ayırt eden

f. tiryāq-ı f+nı 306b/11

farż < Ar. Tanrı'nın kesin emri

f. 354a/8

fāṣılā < Ar. Ara, aralık

f.+sı 310b/14

fāsid < Ar. Fesat çıkaran

f. 304b/7

faṣīl < Ar. Duvar, siper

f. 335a/1, 341b/14, 342a/1, 342a/2, 368a/10, 377b/10

f.+ni 342a/3

f.+niŋ 334b/12, 342a/2, 342a/3, 342a/4, 342a/7

f.+ġa 342a/5

f.+din 334b/11, 341b/12, 342a/2

f.+i 334a/14, 334b/3, 334b/6

f.+iġa 334b/6, 342a/1

f.+ler 341b/13

f.+leriŋ 341b/14

faṣl < Ar. Bölüm, bab

f. 366b/9, 369a/4, 375b/10

f.+nıŋ 368b/5

fayṣal < Ar. Kesin karar, hüküm

f. 350b/12

fażl < Ar. Erdem, iyilik

f. 348b/3

ferāḫ-ver < Far. Huzurlu

f.-ı ḥāl+leri 357b/3

ferāḫ-verī < Far. Uyumlu

f. 352a/12

ferḫunde < Far. Kutlu, uğurlu

f. qıl- 348b/1

fermān < Far. Buyruk, emir, ferman

f. 345b/2, 359b/10

f. bol- 311b/11, 311b/12, 316a/7, 325b/7, 332a/11, 333a/13, 334a/11, 336a/4, 337b/12, 345a/10, 345b/8, 348b/5, 350b/5, 351a/10, 351b/10, 351b/8, 353a/2, 354b/13, 357a/1, 362a/6, 362b/3, 363b/14, 365a/7, 366b/9, 368b/4, 369b/11, 372b/3, 372b/7, 372b/9, 372b/9, 373a/1, 374a/13, 374b/1, 375a/12, 377a/12, 380a/2

f.+nıŋ 345b/3

f.+nı 355b/12, 355b/14, 361b/11

f.+ı 375b/3

f.+ını 361b/8

f.+lar 304a/5, 312b/10, 345a/14, 346b/8, 355b/2, 361a/11, 369a/10, 379a/5, 381b/10

f.+larnı 355b/14, 355b/4, 356a/4, 361a/12

f.+ları 326b/1, 345a/13, 367a/1

ferzend < Far. Oğul, çocuk

f. 348a/11

f.+i 348a/10

feṯḥ < Ar. Bir ülke veya şehri düşman elinden alma

f. 350a/3

f. bol- 335a/5

f. qıl- 307b/1

f.+niŋ 335a/6

f.+qa 325a/1

f.+din 324b/12, 327a/1

f.+ide 325a/5

f.+idin 326a/4, 335b/8

f.-i dārü'-l ḥarb 335a/6

f.-i pādşāh-ı islām 325a/1

feṯḥ-nāme < Ar.+Far. Fetih için yazılan şiir, risale

f. 316a/11, 316a/8, 327a/12

f.+de 324b/12

fevc < Ar. Bölük, takım, cemaat

f. 325b/2, 329a/10, 329a/12, 371a/10, 371a/13, 371a/4, 371a/9, 373a/5

f. qıl- 371a/8

f.+niŋ 371b/3, 373a/8

f.+ni 370b/14

f.+ġa 373b/14

f.+din 374a/3

fevvārelıq < Ar.+T. *fevvāre+lXk* Fıskiye

f. 346a/4

fikr < Ar. Düşünme

f.+ini 307b/13

fil < Ar. Bilinen büyük hayvan

f. 306b/9, 328b/9, 331a/5, 332a/10, 336b/14, 337a/1, 338b/4, 340b/14, 341a/1, 341a/2, 350b/14, 364b/5, 370a/11

f.+niŋ 340b/13

f.+leri 337a/13

f.+lerni 352a/7, 364b/1

fi'l-cümle < Ar. Kısacası, sonunda

f. 369b/4, 380b/9

fi'l-ḥāl < Ar. Bu esnada, hemen, şimdi

f. 316a/6, 325a/12, 373a/14, 381b/11

fi'l-vāqi' < Ar. Aslında, gerçekten

f. 360b/11

filbān < Ar.+Far. Fil bakıcısı

f. 340b/14

firengi < Bir tür peçi aleti

f. 370a/9, 371a/2, 371b/5, 371b/6, 371b/7, 372b/11

fitne < Ar. Bozgunculuk, nifak, ara bozma

f. 305a/4, 315a/5

f.+siniŋ 335b/11

f.+lerġa 326a/6

fitne-engīz < Ar.+Far. Fitne koparan, fitneci, fitne çıkaran

f. qıl- 304a/13

furṣat < Ar. Uygun zaman, elverişli

f. bol- 376b/5

f.+ta 309a/4, 311a/11, 329a/11, 333b/7, 333b/9, 346b/9, 359a/13, 374b/12, 375a/3, 378b/14

f.+tın 334b/10

f.+larda 308a/11, 308b/14, 345a/8

f.+larınıŋ 326a/2

G

ġadr < Ar. Zorbalık

ġ. 374b/11

ġāfil < Ar. Gaflette bulunan, ihmal eden

ġ. bol- 305b/13, 348a/14, 360a/13

gāh < Far. Kâh, zaman, kimi zaman

g. 346a/14

ġalebe < Ar. Yenme, üstünlük

ġ. 305a/8, 309b/8, 325a/12, 334b/11, 334b/9, 337a/6, 353b/5, 367b/9

ġālib < Ar. Yenen, üstün

ġ. bol- 329b/10

ġālibā < Ar. Kuvvetli bir ihtimalle, belki

ġ. 342a/7, 346b/3, 349b/6, 360b/14, 366b/2, 381b/5

ġalṭeklik < *ġalṭek+lXk* Tekerlekli

ġ. 315a/14, 315b/2

ġam < Ar. Tasa, üzüntü, gam

ġ. 330a/3

ġ.+ım 331b/2

ġamḫāne < Ar.+Far. Dert evi

ġ.+sidin 314b/10

ġanīm < Ar. Düşman, ganimet alan

ġ. 310a/8, 310b/1, 310b/10, 310b/11, 315b/10, 337b/13, 338a/12, 364b/7, 369a/3, 370b/4, 372b/8, 374a/1, 374a/2

ġ.+niŋ 374a/7

ġ.+ni 337b/14, 347b/7, 374a/4

ġ.+ġa 337b/9, 373b/14

ġ.+lerini 337b/1

ġarāib < Ar. Garip şeyler

ġ. 337b/10

ġ.-i vāqı‘āt+tın 308a/13

ġarb < Ar. Batı

ġ. 311b/4, 332b/12, 335a/5, 339a/14, 339b/12, 340a/1, 345a/14, 353b/5, 355a/11, 355a/13, 360a/7

ġ.+ıda 341b/4

ġ.-ı şimāl 330a/9

ġarbī < Ar. Batı ile ilgili

ġ. 336a/14, 341b/12, 343b/2

ġarīb < Ar. Tuhaf, acayip

ġ. 305a/10, 340b/1, 359a/14, 371b/12

ġ.-i umūr 380b/11

ġarq < Ar. Dalma, batma

ġ. 376b/7

ġ. bol- 328b/10, 363b/11, 372b/2, 374b/1

ġ. qıl- 337a/1, 371b/7, 371b/8

ġavġa < Far. Kavga; savaş

ġ. 353b/5, 371b/13, 372a/3

ġ.+da 309b/6, 327b/8, 328b/3

ġ.+sıda 329a/9

gāvmīş < Far. Su sığırı

g. 364b/2

ġāyet < Ar. Nihayet, son yer

ġ. édi 360b/12

ġāyeteş < Ar. Fakat

ġ. 335a/14

ġayr < Ar. Gayrı, başka

ġ.-i sipāhī+din 312a/14

ġazā’ < Ar. Din uğruna yapılan savaş

ġ. 309a/11, 331b/10

ġ.+sıda 309b/8

ġāzī < Ar. Din savaşı yapan, gaza eden; savaşçı

ġ. 314b/14, 324b/12

ġ. bol- 325a/1

ġazv < Ar. Cihat

ġ. niyyet-i ġazv 312a/6

ġ.+idin 329a/14, 355a/2, 367b/13

gencefe < Far. İskambil

g. 330a/12

g.+ġa 330a/11

ger < Far. Eğer

g. 355a/12

gerçi < Far. Her ne kadar, ise de

k. 330a/3

gerd < Far. Toz

g. 364b/2

geri < Bir zaman ölçüsü

g. 354a/4, 358a/6, 365a/6

g. bol- 353b/11, 370a/4, 376b/2

g.+de 335a/5, 353b/10, 356a/6, 356b/2

g.+din 356b/13, 376b/8, 380a/8

geryāl < Far. Hindistan sularında bulunan ve insanlara da saldıran bir nevi timsahtır.

g. 367b/10

g.+nıŋ 367b/10

gez < Far. Kısa talim oku; hedef, nişan tahtası

g. 357a/5

ġına < Küçüklük bildiren ek

ġ. 378b/9

girāncānlıq < Ar.+T. *girāncān+lXk* Tembellik

g. 348b/9

gird < Far. Yuvarlak; etraf, çevre

g.+idin 345b/13

girdāgird < Far. Çepeçevre

g.+i 332b/11

g.+iniŋ 333a/11

g.+ide 340b/11

girevgān < Far. Rehin

g. 308a/4

giriftār < Far. Yakalanmış, tutulmuş

g. bol- 306b/9, 347b/13, 354b/5

ġol < Moğ. Askerde saf ve alay

ġ. 310a/3, 315b/1, 316a/4, 333a/11, 337a/14, 338a/13

ġ.+nıŋ 334b/3

ġ.+dın 337a/11

ġ.+dağı 315b/4

ġubār < Ar. Toz

ġ. 364b/2

ġ. ér- 312a/2

gūrḫāne < Far. Türbe

g.+siġa 380a/12

ġurre < Ar. Kamerî ayın ilk gecesi ve ilk günü

ġ.+side 326b/11, 331a/3, 361a/4, 367a/5, 380b/12

ġusl < Ar. Yıkanma, gusül

ġ. 330a/5, 374b/3

ġ. qıl- 338a/9, 358b/5, 361b/5, 369b/9

gūş < Far. Kulak

g. qıl- 311b/6

gūşt < Far. Et

g.+nı 306a/5

g.+tın 306a/4

gūyende < Far. Okuyucu

g.+ler 343b/14

ġuzāt < Ar. Gaziler

ġ.+ıdın 326b/13

gül < Far. Gül çiçeği

g. 341b/2, 360a/12

g.+i 369b/4

g.+ler 341b/1, 342b/2

g.+leri 327b/2

g.-i maḫtūm+nı 306b/11

günāh < Far. Dini suç

g. 307a/7

g.+ını 382a/7

g.+ıdın 312a/8

güvāhlıq < Far.+T. *güvāh+lXk* Şahitlik

g. 378b/5

güẕer < Far. Geçme, geçiş; yol

g. 338a/3, 363b/13, 366a/6, 366a/7, 369a/7, 370b/11, 370b/12, 370b/5, 371b/2, 371b/3, 379a/8, 379b/3

g. bol- 370b/7

g.+niŋ 363b/13

g.+ni 370b/7

g.+din 379a/9

g.+i 365a/1, 376a/11

g.+ini 366a/5

g.+iġa 336a/3, 336a/4, 364b/9, 370b/8, 371a/8

g.+ide 331b/13, 370b/9

g.+idin 332a/2, 370b/3, 371a/1, 371a/4, 374b/14, 377a/13

g.+lerini 370b/14

güẕer-bendlıġ < Far.+T. *güẕerbend+lXġ* Kapalı geçit → **güẕerbendlıq**

g.+ıġa 376a/13

güẕer-bendlıq < Far.+T. *güẕerbend+lXk* Kapalı geçit→ **güẕerbendlıġ**

g. 336a/13

güẕer-gāh < Far. Geçit; geçiş yolu

g.+nıŋ 360a/9

H

ḫaber < Ar. Yeni bilgi, son olarak duyulan söz

ḫ. 304b/7, 307b/1, 307b/3, 308a/9, 309b/3, 309b/4, 310a/7, 310a/8, 310b/2, 310b/9, 316a/6, 328b/6, 329a/11, 329b/3, 335b/10, 336a/10, 336a/5, 336a/9, 337b/12, 347b/3, 348b/4, 356b/1, 356b/7, 364b/6, 366b/8, 366b/13, 368a/12, 368b/10, 373a/4, 373a/7, 374b/8, 376a/12, 379a/4, 379b/5, 379b/6, 381b/11

ḫ.+ni 328b/10, 346a/1, 347b/6, 355b/4

ḫ.+ġa 367a/8

ḫ.+i 304a/5, 375a/3, 377b/6

ḫ.+ini 309a/7, 345b/13, 347a/6, 347b/5, 363b/5, 363b/6, 363b/9, 367a/9, 371b/4, 379b/14

ḫ.+iġa 355a/3, 363b/7

ḫ.+imizni 336a/12, 377b/11

ḫ.+ler 330b/10, 345b/11, 362b/6, 375a/2

ḫ.+lerni 379b/10

ḫaber-dār < Ar.+Far. Haberli, haberi olan

ḫ. bol- 315b/7

ḫ̌āce < Far. Efendi, ağa; hoca

ḫ.+ġa 352b/1

ḫ.+lerniŋ 351b/14

ḫacil < Ar. Utanan, utangaç

ḫ. 366a/4

ḫacīr < Ar. Göç eden

ḫ. 350b/14

ḫadak < Ar. Köprü

ḫ. bol- 311b/14

ḫ.+ı 311b/10

ḫadd < Ar. Yanak

ḫ. 330b/13

ḥadd < Ar. Sınır

ḥ.+idin 332b/1

ḥāfıẓ < Ar. Koruyan, ezberleyen

ḥ. 351b/14

hafta Far. Yedi günlük zaman

h.+da 360b/1

ḫ̌āhī < Far. Bazen, ister

ḫ. 304b/12

ḥākim < Ar. Bilge, hikmetli sözler eden

ḥ. 359b/2

ḥākim-nişīn < Far. Oturan

ḥ.+i 326a/9

ḥāl < Ar. Durum

ḥ.+i 306a/13, 306b/1, 327b/2

ḥ.+im 306b/14

ḥ. ferāḫ-ver-i ḥ.+leri 357b/3

ḥ. ḥasb-ı ḥ+ıġa 329b/12

ḥālā < Ar. Şimdi, henüz

ḥ. 306b/12, 333b/2, 343a/5, 347b/5

ḥ.+ġaça 358b/13

ḫalāṣ < Ar. Kurtulma, kurtuluş

ḫ. bol- 306b/1, 346a/12, 346b/6

ḥālāt < Ar. Haller, durumlar

ḥ. 311b/1, 348a/9, 358b/3

ḥ.+nı 373b/11

ḫ.+qa 306b/13

ḫalel < Ar. Zarar

ḫ. 330a/8

ḫālet < Ar. Durum, hal

ḫ.+te 312a/7, 381b/10

ḫālī < Ar. Boş

ḫ. édi 327a/4

ḫ. qıl- 325a/13

ḫālişe < Ar. Saf

ḫ. bol- 359a/3

ḫ. qıl- 305a/2, 335b/13, 349a/1, 350a/3, 359a/1, 359b/3, 367b/3, 375b/5

ḫ.+ġa 351a/11

ḫalqa < Ar. Çember, halka

ḫ.+nı 353a/5, 353a/8

ḫalvetḫāne < Ar.+Far. Dinlenme odası

ḫ. 351a/6

ḫ.+da 339a/4, 355a/4, 355a/7

ḫalvet-nişīnlıq < Ar.+Far.+T. *ḫalvet+nişīn+lıq* Yalnız başına oturma

ḫ.+nı 349b/10

ḫām < Far. İşlenmemiş hayvan derisi

ḫ.+ıdın 311a/9

ḫāmī < Ar. Himaye eden, koruması altına alan, gözeten

ḫ.+si 333b/4

ḫaml < Ar. Taşıma

ḫ. bol- 359b/9

ḫammām < Ar. Hamam, banyo

ḫ. 356a/11, 356a/13

ḫ.+nıŋ 356a/12, 356a/13

ḫ.+nı 344a/9

ḫ.+ġa 356a/11

ḫ.+da 353b/9

ḫ.+larnıŋ 359b/13

ḫān < Far. Hükümdar

ḫ. 347a/11, 347b/7

ḫ.+lar 358a/5

ḫançer < Ar. Hançer

ḫ. 352b/9

ḫ.+lerini 372a/5

ḫandaq < Ar. Hendek

ḫ. 311a/4, 315b/8, 316a/2

ḫandaqla- < Ar.+T. *ḫandaq+lA-* Hendek açmak, çukur kazmak

ḫ.-p 316a/1, 347b/6

ḫāne < Far. Ev

ḫ.+dağı 305b/7

ḫaqq < Ar. Allah, Tanrı

ḫ. 348a/10

ḫaqq-nā-şinās < Ar.+Far. Hak bilmez

ḫ. 326a/5

ḫarāb < Ar. Yıkık, harap

ḫ. édi 306b/1

ḫ. bol- 360b/3, 380a/2

ḫarām-ḫ˘ar < Ar.+Far. Haram yiyen

ḫ.+nıŋ 376a/9

ḫ.+lardın 376a/11

ḫarāret < Ar. Sıcaklık, ateş

ḫ.+i 346a/5

ḫarbsāz < Far. Savaşçı

ḫ.+ı 324b/14

ḫarc < Ar. Vergi

ḫ. qıl- 345a/11

ḫarekāt < Ar. Hareketler

ḫ. 332a/4

ḫareket < Ar. Hareket

ḫ. 304a/4

ḫarem < Ar. Eş, nikahlı kadın

ḫ.+lerni 359b/3, 360a/14

ḫar-gāh < Far. Otağ, büyük çadır

ḫ. 376b/4, 376b/6

ḫ.+nı 376b/5

ḫ.+qa 371b/11

ḫas < Far. Çer çöp

ḫ. 377b/9

ḫasb < Ar. Göre, uyarınca

ḫ.-ı ḫāl+ıġa 329b/12

ḫāṣıl < Ar. Ortaya çıkan

ḫ. qıl- 366b/11

ḫaspūş < Far. Düzenbaz, yalancı

ḫ. 351b/11

ḫaṣṣa < Ar. Bir kimseye ya da bir şeye özel olan nitelik, kuvvet, güç

ḫ. 334b/4, 337a/12, 367b/2, 377a/3, 377a/6, 380a/6, 382a/1

ḫaste < Far. Hasta, yaralı

ḫ. ol- 306b/3

ḫāşiye < Ar. Kenar yazısı

ḫ.+side 345b/3

ḫāṭır < Ar. Gönül, kalp; zihin

ḫ. 359b/1, 380a/7

ḫ.+nı 355a/14, 376a/8, 377a/13

ḫ.+ġa 310a/1, 337b/7, 360b/7

ḫ.+dın 359a/13, 360b/14

ḫ.+ımġa 306b/14, 312a/1, 346a/10

ḫ.+ımda 312a/1

ḫ.+ıġa 308a/5

ḫ.+ıŋızġa 360b/10

ḫ.+lar 345b/1

ḫ.+larġa 307a/2

ḫ.+larıŋızġa 307a/5

ḫ. iṭmīnān-ı ḫ.+ı 311a/7

ḫāṭır-ḫ˘āh < Ar.+Far. Gönlün arzu ettiği, gönül isteği

ḫ. bol- 344b/7

ḫāṭır-şinās < Ar.+Far. Hatır bilen

ḫ. qıl- 358a/1

ḫaṭṭ < Ar. Yazı

ḫ. 334a/2, 338b/2, 348a/5, 349b/6, 356b/7, 360a/14, 360b/1, 361b/1, 363a/6, 368b/5, 381b/13

ḫ.+nıŋ 348a/7, 359a/5

ḫ.+nı 307a/6

ḫ.+qa 366a/12

ḫ.+ta 347b/14

ḫ.+tın 359a/5

ḫ.+ım 345b/3

ḫ.+ıŋnı 349b/2, 349b/4

ḫ.+ı 357b/11, 357b/13, 358a/11

ḫ.+ınıŋ 357b/10

ḫ.+lar 348a/4, 350a/9, 357b/14, 358b/10, 369a/12

ḫ.+larnı 358b/12, 359b/4, 361a/5, 375b/11

ḫ.+lardın 348a/

ḫ.+larıŋnı 349a/14

ḫ.+larıŋda 349a/10

ḫ.+larıdın 358b/2

ḫātūn < Soğd. *ẖwātūn* < ET *xatun* (EDPT, 602) Kadın, hanım

ḫ. 306b/6

ḫ.+larnıŋ 306b/8

ḫ.+larını 334b/13

havā < Ar. Hava

h. 338a/10, 378b/5

h.+sını 330a/1

havādārlıġ < Ar.+Far.+T. *havā+dār+lXġ* Havadar

h.+ıdın 381a/7

ḥavālī < Ar. Etraf, civar, çevre, yöre

ḥ.+da 335a/2

ḥ.+siġa 335a/1

ḫavānīn < Ar. Hanlar

ḫ. 352a/3, 354b/13, 355b/2, 370b/2

ḥavż < Ar. Havuz

ḥ. 330b/5, 335a/11, 339b/6, 339b/7, 339b/9, 353b/10, 356a/13

ḥ.+dur 335b/1

ḥ. qıl- 328a/10, 360a/8

ḥ.+nıŋ 334a/1, 339b/12, 341a/14, 344a/11, 344a/13, 344a/14

ḥ.+nı 344b/2

ḥ.+ġa 339b/12

ḥ.+lar 335b/2

ḥ.+ınıŋ 333a/9, 335b/7

ḥ.+ıdın 333b/14, 336a/2

ḫayāl < Ar. Hayal

ḫ. qıl- 306a/6, 326b/4, 349a/14

ḫ.+dadur 304b/7, 372a/2

ḫ.+ım 364b/5

ḫ.+ı 308b/12, 315b/9, 328b/8, 336a/13, 339a/1, 370b/8, 381a/9, 381b/11, 381b/7

ḫ.+ıda 372a/12, 375a/3

ḫ.+ımız 315b/14

ḫ.+ları 378a/1

ḥayāt < Ar. ömür

ḥ. 314b/9

hāyile < Ar. Korkunç

h. vāqı'ā-ı hāyıla 306b/14

ḫayl < Ar. At sürüsü

ḫ.+ınıŋ 316a/9

ḫ.+ını 338b/2

ḫaylī < Far. Çok, oldukça, epeyce

ḫ. 304b/5, 306a/3, 306b/11, 307a/10, 308a/11, 309a/13, 311a/1, 315b/12, 327a/7, 327b/6, 327b/8, 328a/13, 328a/9, 330a/12, 335a/10, 336b/12, 338a/11, 340a/13, 340b/14, 340b/6, 341a/6, 341b/1, 341b/2, 341b/5, 347a/1, 349b/3, 361a/3, 362a/3, 365a/5, 366a/9, 369b/13, 373b/6, 378a/14, 380b/6, 381b/1

ḫayr < Ar. İyilik

ḫ. 307a/4

ḥayrān < Ar. Şaşkın

ḥ.+dur 360b/5

ḫayrbād < Ar.+Far. Hayırlı olsun

ḫ. qıl- 339a/9

ḫayrī < Ar. İyilikle ilgili

ḫ. buq'a-i ḫ. qıl- 312b/3

ḫazā'in < Ar. Hazineler

h.+ini 326b/10

ḥāżır < Ar. Meydanda, gözönünde olan, hazır

ḥ. 312b/1

ḥ. éyle- 312a/11

ḥ. bol- 305b/12, 306b/6, 329b/2, 355b/11

ḥ. qıl- 356a/2

ḫazīne < Ar. Devlet malının, devlet parasının saklandığı yer

ḫ. 359b/8

ḫ. bol- 359b/10

ḫāẕẕ < Ar. Zevk alma, hoşlanma

ḫ.+nı 359a/13

ḥ.-ı nefsī 330a/4

heftüm < Far. Yedinci

h. 378b/1

hem < Far. Hem, ve, aynı zamanda

h. 304a/3, 304b/5, 304b/14, 306a/3, 306a/5, 306a/6, 306a/8,

306a/14, 306b/9, 306b/10, 307b/2, 307b/5, 307b/11, 307b/13, 307b/14, 308a/12, 309a/9, 309b/4, 310a/9, 310b/1, 310b/4, 310b/7, 311a/13, 311b/1, 311b/12, 312a/13, 315b/7, 315b/11, 325a/2, 325a/3, 325a/6, 326a/4, 326a/14, 326b/14, 327a/4, 327a/7, 327a/13, 327a/14, 327b/9, 328a/6, 328b/10, 329b/11, 330a/4, 330b/7, 332a/11, 333b/4, 334a/9, 334b/7, 334b/9, 336a/5, 337a/6, 337a/7, 338a/2, 340a/1, 340a/12, 341a/3, 341a/12, 342b/3, 342b/9, 343a/1, 344b/2, 344b/3, 345a/6, 345b/2, 346a/1, 346a/2, 346b/1, 346b/2, 347a/4, 347a/9, 348b/14, 349a/6, 349a/7, 349a/9, 349b/6, 349b/8, 350b/10, 351b/9, 352a/5, 352a/8, 352a/12, 352b/5, 352b/9, 353a/1, 353a/10, 353b/4, 354b/3, 354b/8, 355a/3, 355a/11, 355b/1, 356a/2, 356b/12, 356b/4, 356b/6, 357b/11, 357b/12, 357b/3, 358b/3, 358b/14, 359a/8, 359b/4, 359b/5, 359b/10, 360a/10, 360a/12, 360b/3, 361a/1, 361b/3, 362a/5, 362a/12, 362b/2, 363b/7, 363b/9, 363b/10, 364b/1, 365a/11, 365b/1, 365b/9, 365b/13, 366a/4, 367b/7, 368a/1, 369a/2, 370b/8, 371a/5, 371b/7, 372a/4, 372a/13, 372a/14, 373b/1, 373b/5, 373b/9, 374a/8, 374b/12, 374b/4, 375b/2, 375b/6, 376a/2, 376a/5, 377a/5, 377a/7, 377b/11, 378b/3, 378b/11, 379a/6, 379b/3, 380b/7, 380b/8, 381a/3

hemīşe < Far. Daima, her zaman

h. 312a/1, 348a/12, 349a/4, 368b/12, 377a/9

hem-kāse < Far.+Ar. Aynı kaptan yiyen; samimi dost, arkadaş

h. 361a/1, 361a/2

hem-rāh < Far. Yoldaş

h. 375b/10, 377a/12

hem-ṣoḥbet < Far.+Ar. Sohbet arkadaşı

h. 361a/1, 361a/2

hem-vār < Far. Uygun, düzgün yer; daima

h. 330b/4, 333a/7, 339b/5, 344b/1

henüz < Far. Henüz

h. 348a/1, 354a/4, 374b/5, 379a/4

her < Far. Her; hep, bütün

h. 304a/14, 304b/6, 305b/8, 306a/12, 306b/14, 307a/2, 308b/9, 309a/14, 309a/14, 309b/9, 310b/13, 311a/8, 311b/3, 311b/4, 314b/9, 315a/11, 315b/5, 325b/4, 327a/1, 327b/3, 327b/5, 328a/11, 329b/1, 330a/5, 331b/2, 332b/14, 334a/8, 334b/4, 334b/5, 338b/10, 339b/10, 340b/7, 343a/14, 343b/11, 345b/2, 345b/7, 346b/3, 348b/6, 349b/12, 349b/13, 349b/4, 350a/13, 350b/5, 351a/12, 351a/8, 351a/9, 351b/2, 351b/3, 355b/4, 356a/2, 357b/8, 360b/1, 362b/4, 365a/8, 365a/9, 368a/5, 369a/7, 369a/8, 369b/14, 371b/13, 372a/8, 372a/9, 372b/13, 375a/13, 377a/8

hergīz < Far. Asla, katiyyen

h. 306a/9, 327a/2, 328a/6, 329b/4

ḫıdmet < Ar. Hizmet

ḫ. qıdmet-i ḫ.+i 325a/14

ḫıdmetāne < Ar.+Far. Hizmetli

ḫ. 375b/6

ḫıdmetkārlıq < Ar.+Far.+T. *ḫıdmet+kār+lXk* Hizmetkarlık

ḫ. 342b/10, 343a/2

ḫ. qıl- 331a/10

ḫ.+nı 308a/7, 345a/4

ḥırmān < Ar. Mahrumluk

ḥ. 312a/4

hīç < Far. Hiç, önemsiz, değersiz

h. 306a/4, 306b/12, 307a/4, 308b/12, 314b/2, 315a/1, 341a/12, 341a/8, 348a/1, 349a/12, 349b/3, 350a/4, 359a/1, 359b/7, 377b/8

ḥikāyet < Ar. Hikaye

ḥ. 314b/3

ḫilāf < Ar. Karşı, zıt; yalan

ḫ.-i qā'ide 363b/1

ḫil'at < Ar. Kaftan, hilat

ḫ. 308a/7, 309a/10, 346a/4, 346b/11, 350b/14, 357a/6, 369a/9, 377a/3, 377a/6, 381b/2

ḫ.+lar 327b/11, 343a/9, 352a/10, 352a/13, 352b/11, 352b/13, 357b/3, 376a/6

himmet < Ar. Çaba, üstün irade

h.+idin 346b/5

himmetāne < Ar.+Far. Gayretli

h. ṣāḥib-i h. 314b/4

ḥiṣṣe < Ar. Pay

ḥ. 349a/3, 349a/4

ḫişt < Far. Kerpiç, tuğla

ḫ. 359b/14

ḫitāb < Ar. Muhatap edinme, konuşma

ḫ. qıl- 370a/6

ḫ.+ı 363a/4

ḫizāne < Ar. Hazine

ḫ.+ni 329a/13

ḫ.+si 355a/11

ḫ.+lerdin 329b/3

ḫ.+leri 345a/9

ḫizānelıq < Ar.+T. *ḫizāne+lXk* Hazinelik

ḫ. 355a/10

ḫod < Far. Kendi, kendisi

ḫ. 306b/1, 308a/8, 311a/7, 314b/5, 326b/5, 328a/6, 330b/4, 334a/7, 339b/5, 341a/2, 341a/8, 346a/11, 347b/14, 349b/2, 349b/4, 350a/11, 355a/9, 358b/13, 360a/2, 361a/3, 368b/6, 371b/3

ḫoş < Far. Güzel, iyi; tatlı

ḫ. 328a/9, 330a/1, 341b/1

ḫ.+tur 361a/1

ḫ. qıl- 312a/9

ḫoş-bū < Far. Güzel kokulu

ḫ. 360a/12

ḫoş-reng < Far. Güzel renkli

ḫ. 360a/11

ḫoş-ṭa'mlıq < Far.+Ar.+T. *ḫoş+ṭa'm+lXk* Güzel tatlı

ḫ. 335b/4

ḫoşla- < Far.+T. *ḫoş+lA-* Hoşlanmak, beğenmek

ḫ.-p 336b/4, 336b/5

ḫūbluq < Far.+T. *ḫūb+lXk* Güzellik

ḫ. 307a/4, 335b/4

ḫuften < Far. Uyumak, yatmak

ḫ. namāz-ı ḫ. 340a/4, 340a/7, 344a/8, 353b/6, 358b/8, 362a/12, 366b/4

ḫ. namāz-ı ḫ.+nıŋ 344a/2

ḫ. namāz-ı ḫ.+de 325a/11, 327b/12, 358a/7, 365a/7

ḫumār < Ar. Mahmurluk, içkiden sonra çöken ağırlık ve baş ağrısı

ḫ. 340a/14

ḫ.+ı 340a/13

ḫursendlıġ < Far.+T. *ḫursend+lXġ* Kanaatkarlık, gözü tokluk

ḫ.+ı 380b/9

ḫurūc < Ar. Ayaklanma

ḫ. qıl- 325b/3

ḫ.+ıda 328b/12

ḫücre < Ar. küçük oda, odacık

ḥ.+niŋ 343a/14

ḥ.+siġa 351a/5

ḥ.+leri 343a/13, 343a/13

ḥ.+leride 343b/1

ḥükkām < Ar. Hakimler

ḥ. 335b/2

ḥükm < Ar. Emir, buyruk

ḥ. bol- 337b/13, 338a/3, 339b/8, 351a/1

ḥ.+ini 381a/10

hükūmet < Ar. Bir ülkede hüküm süren ve onu yöneten güç, devlet

h. qıl- 325b/14

hünūd < Ar. Hintliler

h. 324b/14

I

ıldam < Çabuk, seri, ileri

ı. 304a/2, 307b/1, 311a/4, 315b/4, 347b/5, 353b/2, 365a/5, 370b/3, 373a/9, 378a/11

ılġa- < Baskın yapmak, saldırmak

ı.-p 305a/7, 375a/10

ı.-maqnı 364b/7

ılġar < Baskın, hücum

ı. 304a/2, 308a/3, 309a/14, 309a/4, 309b/1, 309b/2, 310a/10, 332b/7, 336a/5, 379a/3, 379b/13, 379b/14, 380a/2, 380a/3, 380a/8

ı.+da 304a/14

ısıġ < ET *ısıġ* (EDPT, 245) Sıcaklık, sıcak → **ısıq**

ı.+ınıŋ 325b/11

ısıq < ET *ısıġ* (EDPT, 245) Sıcaklık, sıcak → **ısıġ**

ı. 364a/12

ısıqraq < *ısıq+rAk* Sıcakça

ı. ékendür 366a/9

ısıt- < Sıtma hastalığına yakalanmak

ı.-tım 331a/13

ı.-ıp 346a/8

ı.-ma 331b/1

ışlāḥ < Ar. İyileştirme, yeniden düzenleme

ı. 333b/12, 375b/12, 376a/3

ı.+qa 381b/13

ıżṭırāb < Ar. Sıkıntı, büyük acı, eziyet

ı. 363b/10

ı. qıl- 369b/12

İ

‘ibādet < Ar. Kulluk

‘i.+ini 365b/13

icāzet < Ar. İzin, onay

i. 361a/13

iç < ET *iç* (EDPT, 17) İç

i.+imni 325a/12

i.+i 377b/9

i.+ige 327b/10, 333a/1

i.+ide 327b/3, 331b/8, 332b/13, 335a/11, 342a/3, 342a/8, 354a/14, 363a/1, 363a/11, 367b/11, 376b/3, 376b/4

i.+idin 304b/6

i.+ideki 328b/6, 342a/14, 344a/5, 344b/2

i.+idekiler 326b/10, 354b/3

iç- < ET *iç-* (EDPT, 19) İçmek

i.-tim 306b/11, 331a/13

i.-tik 339a/13

i.-key 361a/2

i.-kende 306a/10

i.-mek 315a/1

i.-mekliktin 312a/9

içim < Yudum

i.+ni 306b/11

içkeri < ET *içgerü* (EDPT, 25) İç, içeri

i.+din 341a/12, 197b/2

i.+ki 341b/14

içki < Saraya mensup olanlar

i. 312a/14

i.+ler 304a/14

i.+lerge 356a/9

içkü < İçme, içiş; içki alemi

i.+sidür 314b/9

ʻīd < Ar. Bayram

ʻī. 378b/6, 382a/1

ʻī.+i 330a/7

ʻī.+ini 330a/6

ʻī. qıl- 330a/8, 330a/10

iflīç < Far. Bir hastalık adı

i. 346a/12

iġvā < Ar. Azdırma, yoldan çıkarma

i.+sıdın 381a/6

iḥāṭa < Ar. Çevreleme, kuşatma, sarma

i. qıl- 332b/12

iḫbār < Ar. Bildirme, haber verme

i.+ıġa 312b/10

iḫlāṣ < Ar. Temiz sevgi, içten gelen dostluk

i. 350b/9, 368b/5

iḫtilāṭ < Ar. Karşılaşıp görüşme

i.+ıdın 361a/9

i. qıl- 349a/6, 349b/14, 350a/1, 361a/12

iḥtimāl < Ar. Olasılık

i.+i 310a/2, 337b/6, 368a/13

ihtimām < Ar. Özenle iş yapma, gayretle çalışma

i. qıl- 328b/2

i.+nı 314b/5

i.+ımız 359a/7

iḫtirām < Ar. Saygı gösterme, hürmet

i. 307a/10

iḫtitām < Ar. Sona erme, bitme

i.+ıġa 346b/7

iḫtiyāc < Ar. Gereksinim

i. bol- 350a/1, 350b/9

iḫtiyāclıq < Ar.+T. *iḫtiyāc+lXk* Gereklilik

i. 350b/7

iḫtiyār < Ar. Seçme, tercih etme

i. qıl- 331b/9, 333a/12, 340a/13

i.+larıġa 349b/12

iḫtiyāṭ < Ar. Tedbirli davranma

i. 307a/9

i. qıl- 306b/4

i.+qa 354a/2

i.+ını 346a/7

ikele < Her iki →**ikkele**

i.+si 331b/2

iki < ET *ékki* (EDPT, 100) İki

i. 305a/10, 305b/6, 306a/4, 306a/5, 306a/7, 306a/14, 306b/6, 309a/2, 309a/5, 310b/13, 311a/8, 312b/9, 325a/7, 325b/8, 326b/12, 327a/3, 327a/11, 328b/2, 330a/6, 331a/5, 331a/8, 331b/11, 332a/2, 333a/1, 333b/11, 334a/1, 334b/7, 335a/5, 335b/13, 336a/10, 336b/9, 337b/1, 338a/11, 338a/14, 339a/9, 340a/3, 340b/6, 340b/14, 341b/13, 342a/8, 342b/1, 344a/3, 344b/4, 349a/8, 349b/11, 351a/2, 351a/4, 352b/1, 353a/5, 353a/6, 353a/7, 353a/8, 353a/11, 353b/7, 357b/8, 358b/10, 360b/11, 361b/5, 362a/9, 362a/10, 362a/12, 362b/14, 363b/6, 363b/11, 364a/13, 364b/4, 365a/6, 366b/2, 367a/10, 367a/12, 367a/14, 368a/7, 368a/8, 369b/2, 369b/8, 370a/2, 370a/10, 371b/6, 371b/8, 372a/9, 374b/10, 376a/10, 376b/8, 377a/5, 377a/9, 377b/10, 378b/10, 378b/10, 379a/7, 379a/13, 380b/2, 380b/6, 380b/9, 381b/3

i.+ni 353a/5, 353a/6, 379b/1

i.+sini 370b/6

i.+side 330b/11, 331b/14, 361b/2

iki miŋ < İki bin

i. 354/12, 364a/5

i.+çe 366b/14, 367a/9

ikinçi < ET *ékkinç* (EDPT, 110) İkinci

i. 337a/2, 341a/2, 342b/7, 373b/5, 373b/7

i.+si 366a/3

iki yüz < İki yüz

i. 325b/14, 335a/1

i.+çe 366b/8

iki yüz éllig < İki yüz elli

i. 352b/4

ikkele < Her iki →**ikele**

i. 380b/5

il- < ET *il-* (EDPT, 125) Dikkate almak, göz önünde bulundurmak

i.-mey 326a/6, 347b/7

ile < ET *birle* < *bir+lA* (EDPT, 364) İle, birlikte

i. 312a/6, 312b/7

ilgeri < ET *ilgerü* (EDPT, 144) İleri

i. 310a/11, 310a/13, 310a/4, 310b/4, 315b/10, 336a/9, 366a/10, 368b/12

i. din 362b/6

ilgerirek < *ilgeri+rAk* Daha ileri

i. 307b/14, 308a/1, 310a/13, 310a/9, 310b/13, 332b/6, 350b/4, 365b/6, 366a/8, 373a/5, 374a/10, 376b/13

ilig < ET *elig* (EDPT, 140) Parmak

i. 351b/3

iltic̄ā < Ar. Sığınma

i. 333b/3

i. qıl- 346a/10

iltifāt < Ar. Gönül alma; ilgi gösterme

i.+nı 349b/3

iltizām < Ar. Gerekli görme

i. 346b/2

imām < Ar. Namaz kıldıran din görevlisi

i. 358a/10

ʻimāret < Ar. Bina, ev

ʻi. 330b/2, 330b/4, 335b/5, 339b/1, 339b/2, 339b/4, 339b/5, 341a/1, 341b/6, 360a/3

ʻi.+tür 340b/5, 341a/8

ʻi. bol- 339b/6

ʻi.+niŋ 340b/7, 359b/14

ʻi.+ni 359b/14

ʻi.+i 335a/12, 340a/10, 359b/12

ʻi.+iniŋ 340b/3

ʻi.+ini 341b/10

ʻi.+iġa 326a/13, 339a/14

ʻi.+ide 359b/7

‘i.+içe 341a/6

‘i.+ler 339b/13, 340b/1, 356a/9

‘i.+lerdür 340b/1

‘i.+lerni 341a/13, 343b/1, 358a/1

‘i.+leri 340b/2, 341a/5, 341a/6, 344b/7

‘i.+lerini 335a/13, 335a/14, 340a/14, 353b/10

‘i.+leriġa 340a/11, 341a/11

‘i.+leride 341a/10

‘i.+leridin 340b/2, 341a/10

imdi < ET *amtı* (EDPT,156) Şimdi, halen

i. 306b/3, 359b/6, 364a/11

imlā’ < Ar. Doğru yazım bilgisi

i.+ŋ 349b/3

in- < ET *én-* (EDPT, 168) İnmek

i.-diler 375b/4

i.-erge 366b/1

in‘ām < Ar. Nimet verme, iyilik yapma

i. bol- 309a/11, 351a/1, 351a/2, 352b/1, 352b/10, 352b/11, 352b/3, 352b/6, 352b/9, 357b/1, 357b/3, 362a/5, 362a/6, 364b/11

i. qıl- 325a/14, 346a/4, 369a/9

i.+lar 352b/14, 352b/6, 354a/2

inan- < İnanmak

i.-ıp 345a/5

‘ināyet < Ar. İyilik, lütuf

‘i. 326b/2, 333b/10, 369a/11, 374b/3

‘i. bol- 305a/1, 326b/10, 352a/13, 352b/7, 352b/9, 382a/2, 382a/3

‘i. qıl- 304a/8, 304a/9, 305a/2, 326b/7, 326b/9, 329a/3, 342b/12, 359a/3, 367b/2, 374b/2, 375b/5, 376a/7, 377a/3, 377a/6, 380a/6, 381b/3

‘i. qılıl- 377a/4

‘i.+ i 307a/1, 335a/4, 345b/1, 346b/4, 348b/12, 348b/14, 348b/7, 350a/1, 350b/12, 350b/6, 354b/4, 359a/9

‘i.+idin 354b/12

‘i.+imizni 326a/5

‘i.+ler 309a/1, 353a/1

‘i.+lerdin 309a/3

inçke < ET *inçge* (EDPT, 174) İnce

i. 378a/14

indi < Vakit

i.+ni 346a/7

ini < ET *ini* (EDPT, 170) Küçük erkek kardeş

i. 329a/5, 377a/8

i.+ŋni 349b/11

i.+si 304b/1, 308b/1, 308b/3, 309b/2, 310b/5, 332a/13, 332a/8, 352b/2, 356b/9, 374a/8, 374b/2

i.+sini 375b/2, 377a/1

i.+sige 352a/12

i.+sidin 343a/6

inşā < Ar. Kaleme alma; düz yazı, nesir

i. 312b/11

i. qıl- 316a/11

i.+sı 312b/10

inşā'allāh < Ar. Allah dilerse

i. 348b/8, 349a/1, 349a/2, 350b/8

intiḫāb < Ar. Seçme, seçilme

i. qılıl- 377a/10

irtidād < Ar. Dinden dönme, İslam dininden çıkma

i. ehl-i i.+nıŋ 325b/8

irtifā' < Ar. Yükseklik

i.+ı 335b/6

irtikāb < Ar. Kötü bir şey yapma; suç işleme

i.+ıdın 312a/2

i. qıl- 308a/13, 328a/3

i. qılıl- 378b/8

İslām < Ar. Müslümanlık

İ. 324b/13

İ. dīn-i i. 316a/8

İ. ehl-i i. 316a/10

İ. feṯḥ-i pādşāh-ı i. 325a/1

isnād < Ar. Yükleme, haml etme

i. qıl- 381a/7

istib'ād < Ar. İhtimal vermeme

i. qıl- 337a/10

istid'ā < Ar. Yalvararak isteme

i. qıl- 331a/6, 342b/11

i.+sı 363a/4

i.+larını 381b/9

isti'dād < Ar. Anlayış

i. qıl- 331b/11

istiḥkām < Ar. Sağlamlık

i. 314b/5

i.-ı ẓāhiri 311a/7

istiktāb < Ar. Yazdırma

i. qıl- 363a/8

isti'māl < Ar. Kullanma

i. keşret-i i. 348a/14

istimāle < Ar. Teselli etme

i. 369a/6

i.+si 308a/6

istimālet < Ar. Teselli etme

i. 304a/4, 326b/1, 332b/9, 345a/13, 367a/1, 369a/10

istimzāç < Ar. Birinin mizacını öğrenmeye çalışma

i.+ı 366b/11

istiqāmet < Ar. Bir şeyin bir tarafa doğrulması, uzanması

i. 342b/10

i.+i 304b/13

i.+ini 304a/9, 326b/4, 326b/7

istiqlal < Ar. Bağımsızlık

i. 325b/14

‘işyān < Ar. Ayaklanma

‘i. 312a/4

iş < ET *iş* (EDPT, 254) İş

i. 307a/13, 308b/3, 344b/8, 349b/8, 349b/9, 350a/1, 350a/5, 353b/3, 354b/12, 359a/10, 368a/5, 368a/6, 374b/5

i. bol- 350b/7, 350b/9

i. qıl- 308b/12, 326b/4, 353b/14, 373b/6, 377b/8

i.+ni 326b/5, 348b/9

i.+ge 372a/8

i.+imni 360b/5

i.+i 333b/13, 337a/8, 358b/13, 359a/9

i.+ini 358b/14, 368b/12

i.+ide 311b/7

i.+idin 311a/5

i.+imizni 348b/3

i.+ler 343b/4, 353b/4, 354b/14

i.+lerge 335b/14, 350b/12

i.+lerde 368b/12

i.+lerimizni 311b/6

i.+leri 353a/3, 359a/8

i.+lerin 353a/3

işen- < ET *işen-* (EDPT, 264) Güvenmek, inanmak

e.-di 333b/12

‘işret < Ar. İçki içme, içki alem

‘i. 330a/2

iştiġāl < Ar. Meşgul olma, bir şeyle uğraşma

i. 336b/6

iştiyāq < Ar. Şevke gelme

i.+ı 360b/12

i.+ıdın 360b/13

it < Köpek

i. 306a/12

i.+ni 306a/11

i.+ke 306a/11

iṭā‘at < Ar. Boyun eğme

i. 326a/3, 355a/6, 355a/8

i.+i 326a/1

‘itāb < Ar. Azarlama, çıkışma

‘i. qıl- 370a/6

i‘tibārlıq <Ar.+T. *i‘tibār +lXk* Saygı gören, haysiyetli

i. 333b/12, 342b/9

i‘timād < Ar. Güvenme; güven

i. 309a/13

i. qıl- 333b/12

i‘tiqāt < Ar. İnanç

i. 332a/9

itmām < Ar. Tamamlama

i.+ġa 339b/11, 346a/5

i.+ı 359b/14

iṭmīnān < Ar. Emin olma; güvenme

i.-ı ḫāṭırı 311a/7

ittifāq < Ar. Birleşme, uyuşma, sözleşme

i. 360a/3

i.+ı 349b/13, 380b/11

‘ivaż < Ar. Karşılık, bedel

‘i.+ıġa 378a/3

izāre < Ar. Duvar

i.+side 343a/12

izdiḥām < Ar. Aşırı kalabalık

i.+ı 353b/5

iẓhār < Ar. Gösterme, meydana çıkarma

i. 304a/10

i. qıl- 343a/1

i.+ı 375b/3

i.+ını 342b/10

K

kāfir < Ar. Tanrı tanımaz

k. 304a/12, 310a/13, 310a/2, 315b/7, 325a/8, 326b/13, 329a/13, 329a/14, 333b/9, 335a/1, 355a/12

k.+niŋ 304a/5, 309a/5, 309b/11, 311a/4, 325a/7, 325b/10, 343a/3

k.+ni 309b/6, 315b/11, 367a/8, 374a/5

k.+ġa 312b/6, 315a/13, 333b/8, 335b/9

k.+din 310a/7

k.+ler 304b/8, 315a/9, 334b/10, 334b/8, 342b/4

k.+leridin 345b/1

k. Sengā-yı k.+niŋ 328b/12, 329a/9, 337a/4, 355a/1

kāfirveş < Ar.+Far. Kafir gibi

k. 325a/13, 326a/5

kāġaẕ < Far. Kağıt

k. 376b/4

k.+da 305b/5

k.+dağı 305b/14

kahār < Ar. hamal

k.+ġa 370b/1, 380b/14

kāhillıġ < Ar.+T. *kāhil+lXġ*

Tembellik → **kāhillıq**

k.+ıŋ 349b/6

kāhillıq < Ar.+T. *kāhil+lXk*

Tembellik → **kāhillıġ**

k. 348b/10

k. bol- 325a/9

kār < Far. Fayda

k. dārū-yı k. 331a/13

kārvānserā < Far. Kervansaray

k. 359b/13

kāşī < Far. Çini, fayans

k. 340b/10, 340b/11

kāşīkārlıq < Far.+T. *kāşīkār+lXk* Çinicilik

k. qıl- 340b/10

ket < Ar. Taht

k. 376b/7, 376b/8

kedḫüdā < Far. kethüda, kahya

k. bol- 346a/2

kedḫüdālıġ < Far.+T. *ked-ḫüdā+lXġ* kethüdalık, kahyalık

k.+ınıŋ 357b/7

kelām < Ar. söz, lakırdı; Allah'tan ve Allah'ın birliğinden bahseden ilim

k.+ı 314b/14

kele < Moğ. Sürü

k. 325b/7, 335a/6

kem < Far. Az, eksik

k. 349b/11, 376b/4

k. bol- 331b/3, 342a/7, 348b/1

kem-iḫtilāṭlıq < Far+Ar.+T. *iḫtilāṭ+lXk* Uzak bulunma

i.+nı 349b/11

kemer < Far. Kemer, bel kayışı

k. 357b/8

kemer-ḫançer < Far.+Ar. Bel hançeri

k. 309a/10, 350b/13, 352b/6, 357b/1, 357b/9, 381b/2, 382a/3

k.+ler 376a/5

kemer-şemşīr < Far. Bel kılıcı

k. 367b/2, 376a/5, 382a/2

kemmiyyet < Ar. Nicelik, sayı

k.+i 316a/9

kemraq < Far.+T. *kem+rAk* Daha az

k. 346b/3

k. bol- 364a/12

kenīr < Ar. Bir çiçek türü

k. 327b/2, 341b/1

k.+i 341b/2, 341b/3

k.+lerdür 341b/2

kepe < Kamıştan ve hasırdan yapılmış alaçuk, baraka, kulübe

k. 377b/9

kerem < Ar. Cömertlik, bağış

k. 330a/1

k.+i 348b/3

keşret < Ar. Çokluk, bolluk

k.-i isti'māl 348a/14

ketf < Ar. Omuz

k.+iğa 309b/7

kevel-kekri < Hint. Nilüfer çiçeğine Hindistanlılarca verilen bir isim

k. 369b/5

kevek < ET *kevig* (EDPT, 688) Boş

k. 308b/2

keyfiyyāt < Ar. Nitelikler, keyfiyetler

k. 359a/4

keyfiyyet < Ar. Nitelik, keyfiyet

k. 339a/13, 348a/9, 358b/3

k.+ni 305b/4, 343a/1, 355a/6

k.+i 316a/9

k.+ler 359a/7

k.+lerni 350a/14, 363b/7

k.+lerini 361a/14

kéç < ET *kéç* (EDPT, 692) Geç; ikindi

k. 306a/2, 337b/4, 339a/14, 340a/11, 340b/5, 341a/14, 343b/5, 343b/8, 344a/14, 360b/1, 361b/1, 368b/5, 370a/6, 372b/5

k. bol- 325a/10

k.+rek 343b/7

kéç- < ET *kéç-* (EDPT, 694) Geçmek

k.-ürmeŋ 307a/5, 360b/10

k.-erler 338b/6

k.-tim 376b/11

k.-ti 306a/10, 310a/1, 346a/10, 373b/7, 373b/9

k.-keyler 372a/10

k.-ip 336b/9, 339a/8, 357a/1, 357a/3, 357a/9, 366a/1

k.-künçe 336a/8

k.-ken 307b/2, 307b/3, 371b/4

k.-kenler 338b/7

k.-erde 363b/10

k.-megey 307a/2

k.-mek 338b/3

k.-mekke 373b/9

k.-mekliktin 312a/9

k.-meydür édi 374b/5

kéçe < ET *kéçe* (EDPT, 694) Gece

k. 304b/11, 326b/13, 327b/4, 337b/5, 338b/8, 339a/10, 340a/12, 346b/2, 354a/3, 371a/14, 373b/5, 378a/11, 379b/4, 380a/10

k.+niŋ 353b/11, 370a/4, 371b/12, 380a/14, 380b/2

k.+ge 373a/4

k.+din 358a/5

k.+si 312a/14, 330a/14, 344b/4, 346a/8, 355a/5, 356a/6, 361a/6, 371a/14, 372a/4, 378b/1, 379b/10, 380a/7, 380b/9

k.+sige 310a/8

kéçil- < ET *kéçil-* (EDPT, 697) Geçilmek

k.-di 354a/5

k.-gey 370b/7

kéçür - < ET *kéçür-* (EDPT, 698) Geçirmek

k.-düm 346a/10

k.-üp 336b/7, 379b/5

kél- < ET *kél-* (EDPT, 715) Gelmek

k.-ür 307b/8, 315a/11, 325a/2, 327b/2, 347a/10, 347a/12, 355a/2, 357a/3, 359b/11, 363b/7, 370b/10, 381b/11, 381b/7

k.-ürler 308b/4, 308b/8, 310b/9, 328b/8, 372b/7

k.-iptür 314b/10, 346b/14, 347b/5

k.-iptürler 325b/14, 334a/3, 336a/6

k.-dim 312b/5, 326b/13, 328b/3, 331a/11, 343b/6, 344b/11, 345a/2, 357a/1, 358a/7, 358b/9, 362a/10, 362b/14, 363a/10, 364a/2, 364b/12, 364b/3, 366a/13, 366a/7, 367a/13, 367b/5, 373a/10, 373a/3, 377b/5

k.-di 306a/7, 307b/10, 307b/11, 309a/7, 309b/10, 309b/3, 310b/10, 310b/9, 311a/13, 311b/1, 315a/9, 316a/3, 325a/12, 326b/2, 328a/9, 329b/3, 329b/5, 334a/2, 335b/10, 336a/5, 336b/4, 337b/12, 338a/12, 339a/1, 339a/14, 342b/8, 346b/11, 347a/3, 347a/4, 348b/4, 349a/9, 354a/6, 354b/9, 355a/1, 355b/6, 356b/7, 358b/2, 359a/7, 360b/7, 361b/8, 362a/13, 363b/3, 364a/7, 365a/5, 365a/7, 365b/1, 365b/9, 368b/1, 368b/10, 368b/7, 369a/11, 370b/9, 372b/8, 373a/4, 373a/7,

374a/10, 374b/4, 375a/1, 375a/3, 378b/13, 379b/14, 379b/2, 379b/6, 379b/9, 380a/13, 380b/10, 381a/5, 381b/6, 382a/1, 382a/6

k.-dük 310b/11, 326b/12, 330b/9, 337a/9, 341b/1, 356a/8

k.-diler 308b/13, 311a/13, 315b/8, 331b/4, 336b/12, 346b/13, 348a/8, 357a/9, 358b/4, 362b/1, 370a/5, 371b/3, 373a/8, 374b/3

k.-mişler 334b/14

k.-gey 345a/6, 355b/5, 381b/13

k.-geyler 304b/3, 357a/3, 369b/12, 370b/4, 371a/1

k.-sün 350a/2, 369a/5

k.-iŋ 360b/1, 378b/10

k.-sünler 345b/7, 346b/10

k.-se 306b/14, 307b/14, 368b/6, 369a/8

k.-seler 354b/13

k.-e al- 309b/8

k.-edür 306b/2, 343b/10, 359a/8, 362b/8

k.-edür édi 311b/10, 362b/6, 375a/2

k.-edür émiş 361b/8, 364a/8

k.-edürgen 373a/8, 375a/9

k.-edürgende 334a/1

k.-edürgenler 364b/11

k.-e 340b/11,

k.-e (kéle başladı) 307b/12, 376a/12

k.-ip 304a/10, 304a/12, 304a/13, 304a/7, 304b/13, 305a/1, 305a/9, 307b/11, 308a/10, 308b/12, 308b/6, 309a/7, 309b/14, 309b/5, 310a/10, 310a/4, 310a/5, 310a/6, 310a/9, 315a/6, 315a/7, 315a/9, 315b/7, 316a/5, 325b/10, 326b/1, 327a/6, 328a/14, 328a/5, 328b/1, 329a/10, 330b/1, 331a/12, 331b/10, 331b/9, 332a/14, 332a/9, 332b/1, 334b/10, 336a/7, 336b/14, 337a/13, 338a/7, 338a/8, 339a/4, 339a/6, 339b/1, 340a/12, 340a/8, 340a/9, 342b/6, 342b/9, 343b/3, 344a/10, 344a/12, 344a/3, 344a/6, 344b/10, 344b/14, 346a/7, 347a/8, 350a/13, 353a/2, 353a/3, 353b/4, 353b/9, 355a/5, 355b/6, 357a/10, 357a/5, 357a/7, 358a/6, 358b/11, 358b/5, 361a/14, 361a/7, 361b/11, 361b/12, 361b/2, 361b/4, 361b/6, 362a/10, 362a/12, 362a/14, 362a/9, 362b/13,

362b/2, 363a/5, 363a/9, 363b/11, 363b/7, 363b/8, 364a/6, 365a/11, 365a/12, 365a/2, 365b/14, 365b/5, 365b/6, 365b/8, 366a/4, 366b/6, 367a/7, 367b/11, 368a/8, 368a/9, 368b/13, 369b/8, 369b/9, 371b/10, 371b/5, 372a/8, 374b/14, 375a/1, 375b/1, 375b/14, 375b/3, 375b/4, 376a/4, 377a/14, 377b/12, 378a/5, 378b/7, 379a/11, 379a/3, 380a/13, 380a/5, 380a/9, 380b/1, 380b/3, 381a/14, 381a/3, 381a/4, 381b/10, 381b/4, 381b/9

k.-ip édi 307a/13, 326a/14, 328b/14, 329b/7, 362a/1, 363a/6, 369a/2, 372b/6, 374b/13, 375a/8, 377b/6, 378b/14, 381a/2

k.-ip édiler 357b/5, 362b/3

k.-ip ékendür 356b/4

k.-geli 357b/12

k.-günçe 371a/1, 380a/3

k.-geç 304b/8, 310b/2, 350b/8, 356b/1, 368a/12, 381b/11

k.-gen 343a/6, 343a/9, 345b/10, 348b/9, 351b/14, 361a/10, 361a/13, 361a/8, 363a/6, 372a/4, 378b/14

k.-gendür 345b/9

k.-gende 304a/11, 333b/7, 374b/9

k.-gendin 315b/3, 325b/5

k.-genimizniŋ 363b/9

k.-geni 365a/7

k.-geniniŋ 347a/5

k.-genini 311b/9

k.-genler 362b/2

k.-genlerniŋ 311a/5

k.-genlerge 352b/13, 377a/7

k.-genlerige 352a/11

k.-ürde 308a/14, 368a/1

k.-üri 307b/12

k.-ürini 359a/4

k.-ürlerni 377a/2

k.-güsidür 314b/10

k.-güçilerdin 381a/5

k.-işidin 311a/4

k.-medi 334b/1, 349a/8

k.-mediler 337b/11

k.-mes 348b/10, 349a/13

k.-mese 332a/10

k.-meydür 348a/2

k.-meydür édi 307b/8, 373a/13

k.-megen 379b/5

k.-mek 343a/9

kélil- < Gelinmek

k.-di 325a/11, 327b/14, 332a/12, 332a/3, 351a/6, 353b/8, 356b/3, 363a/10, 364a/4, 366b/5, 370a/4, 379a/8

k.-ip édi 335b/8

kéltür- < ET *keltür-* (EDPT, 716) Getirmek

k.-di 305a/9, 308b/14, 309a/4, 315b/12, 345b/5, 346a/1, 347a/6, 363b/5, 364b/6, 366b/11, 369a/12, 369b/4, 375b/11, 377b/6, 380b/6

k.-dük 363a/13

k.-diler 305b/3, 310a/8, 315b/11, 316a/6, 325b/5, 331a/5, 334b/5, 336a/10, 336b/2, 337a/13, 337b/4, 338b/11, 357a/6, 366a/13, 367a/13, 367b/12, 371b/4, 372b/2

k.-ür 333b/3, 334b/3, 347b/3, 363b/6

k.-gey 308a/7, 381a/13

k.-geyler 310b/11, 334a/12, 336a/3, 379b/2

k.-se 345a/7, 345b/2

k.-sünler 369a/6

k.-üp 305b/5, 306b/7, 330b/3, 341b/3, 350a/5, 357a/4, 360a/8, 371b/11, 377b/4

k.-üp édi 364b/1, 366b/13, 372a/5

k.-üp édiler 359a/13

k.-gen 312b/1, 357a/7, 366a/12

k.-mey 335a/4

k.-mek 360a/7

kéltürül- < Getirilmek

k.-di 305a/12, 325a/4

kéme < ET *kemi* (EDPT, 721) Gemi

k. 331b/4, 331b/8, 332a/12, 336b/11, 336b/2, 336b/9, 340a/6, 345a/1, 357a/1, 357a/3, 357a/9, 558a/7, 558a/14, 362b/14, 363a/10, 363a/11, 363a/13, 363b/11, 363b/3, 364a/2, 364b/12, 364b/13, 365a/1, 365a/11, 365b/14, 365b/7, 365b/9, 366a/13, 366a/7, 367a/13, 367b/4, 367b/7, 368a/1, 368b/10, 370b/10, 371b/2, 371b/8, 372a/11, 372a/13, 372a/14, 372b/1, 372b/14, 372b/3, 373a/14, 373b/1, 373b/5, 377a/10, 379b/2

k.+niŋ 365a/4, 367b/11, 371b/13, 372a/4, 373b/1

k.+ni 336b/14, 337a/1, 365a/4, 366b/4, 371b/11, 371b/7, 372b/14, 372b/2, 373a/1, 373a/3

k.+ge 327b/9, 331b/12, 336b/14, 353b/7, 357a/13, 358a/11, 358a/7, 364b/12, 364b/3, 365a/4, 365a/9, 365b/11, 365b/8, 366b/3, 367b/13, 368a/2, 368a/3

k.+de 332a/1, 332a/3, 358b/1, 358b/3, 371b/11, 371b/13

k.+din 364a/2

k.+kineler 327b/8

k.+si 370a/11, 371b/14, 374a/10, 374b/1, 377a/9

k.+siniŋ 371b/14

k.+sini 336b/1, 377a/9

k.+sige 372a/1, 372a/7, 374a/10, 374a/11, 377a/11, 377b/5

k.+side 374b/6

k.+ler 332b/14, 371a/1, 373a/12, 373a/2, 373a/8, 373b/9

k.+leriŋ 367b/9, 371b/3, 373a/9

k.+leri 358a/13, 358b/1, 366a/1, 366a/13, 367b/5, 367b/6, 372b/5, 373a/5, 379b/2

k.+lerdin 362a/6, 365a/7, 373a/4

k.+lerge 327b/8, 332b/14, 367b/12, 374a/10

k.+lerim 374a/9

k.+leri 373b/11

k.+lerini 336a/3

k.+leridin 377a/10

kémeçi < *kéme+çX* Gemici, denizci

k.+niŋ 373a/6

kéŋeş < ET *kéŋeş* (EDPT, 734) Danışma, görüşme

k. 356b/5

k.+ni 347b/7

kéŋeş- < ET *kéŋeş-* (EDPT, 734) Danışmak, görüşmek

k.-tük 355a/8

k.-ip 349b/13, 349b/9

kéŋlik < ET *kéŋlik* (EDPT, 732) Genişlik

k.+ idin 326a/1

kéŋrek < kéŋ *+rAk* Daha geniş

k. bol- 327b/3

ként < Soğd. < ET *kend* (EDPT, 728) Kent, şehir

k.+niŋ 364a/5, 377b/1

k.+ge 358a/3

k.+te 340a/6

k.+iniŋ 377b/12

k.+ini 344a/5

k.+idin 344a/5, 356b/14

k.+ide 357a/13, 374b/7

k.+lerini 311b/13, 311b/9

k.+leride 331a/7

kéntlig < *ként+lXg* Kentli

k. 327b/8

kérek < ET *kergek* (EDPT, 742) Gerek, gerekli

k. 307b/14, 315a/1, 328a/13, 349a/6, 350a/11, 360a/11, 360a/12, 360a/7, 360b/1, 368b/6

k. édim 325a/10

kés- < ET *kes-* (EDPT, 748) Kesmek

k.-erler 374a/6

k.-keyler 333a/4

k.-ip 308b/14, 309a/4, 315b/11, 338b/5, 359a/14, 367a/12, 372a/13

két- < ET *két-* (EDPT, 701) Gitmek

k.-er 368b/9

k.-ti 328b/11

k.-ip 327b/10

k.-iptür 337b/13

k.-eri 367a/14

k.-mese 369a/7

kéy- < ET *keḏ-* (EDPT, 700) Giymek

k.-ip 310b/10

k.-gen 357b/10, 357b/8

k.-gen ékendür 360b/8

kéydür- < Giydirmek

k.-üp 308a/8, 327b/11, 343a/9, 346a/4, 350b/14, 357a/6, 369a/9, 379a/2, 381b/2

kéydürül- < Giydirilmek

k.-di 352a/10, 352a/11, 357b/3, 363a/3

kéy(i)n < ET *kédin* (EDPT, 704) Arka

k. 352a/9, 357a/12

k. édi 374a/9

k.+din 365b/9

k.+ini 310a/11

k.+iġa 325a/8

k.+idin 315b/2, 331a/11

k.+içe 310b/8, 338b/11, 338b/9, 373b/1, 378a/10

k.+imizçe 365a/6

kéyinrak < *kéyin+rAk* Daha arka

k. 342b/14

kéz- < Gezmek

k.-ip 341a/13

ki < Far. Ki bağlama edatı

k. 309b/9, 312a/7, 314b/9, 325a/1, 351b/2

kiçik < ET *kiçig* (EDPT, 696) Küçük

k. 315a/2, 327b/8, 336b/1, 340b/8, 342a/12, 344b/12, 344b/2, 353b/1, 368a/4

k.+ke 326b/14

k.+te 314b/2

k.+kine 332b/13, 333b/5, 353b/3, 362a/12, 372b/10

kiçikrek < *kiçik+rAk* Daha küçük

k. 332b/10, 333a/2, 341a/8, 341a/9, 347a/13

k.+kine 366a/10

kiçim < Moğ. Ata giydirilen zırh

k. 310b/10

kilem < Ar. Kelimeler, sözler

k. 349a/8

kilemāt < Ar. Kelimeler, sözler

k.+tın 311b/2

kilīm < Far. Kilim

k.+lerni 376b/8

kim < ET *kim* (EDPT, 720) Kimse; kim (soru zamiri)

k. 304a/3, 304a/10, 304b/3, 304b/5, 304b/6, 304b/7, 304b/8, 304b/10, 305a/8, 305a/11, 305a/13, 305a/14, 305a/14, 305b/1, 305b/2, 305b/4, 305b/6, 305b/7, 305b/8, 305b/9, 305b/10, 305b/11, 306a/8, 306a/11, 306b/4, 306b/5, 306b/13, 307a/1, 307a/9, 307a/10, 307a/13, 307a/14, 307b/8, 307b/12, 308a/6, 308a/14, 309a/4, 309a/8, 309b/1, 309b/3, 309b/9, 309b/12, 310a/1, 310a/2, 310a/3, 310a/6, 310a/8, 310a/12, 310b/10, 310b/11, 310b/14, 311a/9, 311a/14, 311b/1, 311b/2, 311b/4, 311b/5, 311b/8, 311b/10, 311b/11, 312a/1, 312a/2, 312a/6, 312a/7, 312a/13, 312b/2, 312b/3, 312b/4, 312b/6, 312b/8, 312b/9, 314b/1, 314b/9, 314b/10, 315a/1, 315a/10, 315a/14, 315b/14, 316a/6, 316a/7, 316a/11, 325a/11, 325a/14, 325b/3, 325b/6, 325b/7, 326a/7, 326a/9, 326b/5, 326b/7, 326b/8, 326b/14, 327a/1, 327a/4, 327a/5, 327a/9, 327b/3, 327b/4, 327b/14, 328a/1, 328a/6, 328a/9, 328a/11, 328a/12, 328b/13, 328b/14, 328b/3, 329a/9, 329b/1, 329b/14, 329b/3, 329b/6, 329b/9, 330b/3, 332a/11, 332a/5, 332a/6, 332b/13, 333a/12,

333a/13, 333a/14, 333a/3, 333a/4, 333a/7, 333b/2, 334a/11, 334a/2, 334a/4, 334b/1, 334b/12, 335a/12, 335a/2, 335b/12, 335b/8, 335b/9, 336a/10, 336a/3, 336a/4, 336a/5, 336b/2, 337a/4, 337b/12, 337b/13, 337b/6, 337b/7, 338a/12, 338a/2, 339a/3, 339a/5, 339a/6, 339a/7, 339a/9, 339b/1, 339b/3, 339b/4, 339b/6, 340a/1, 340a/10, 340a/11, 340a/6, 340a/7, 341a/1, 341a/11, 341b/12, 341b/7, 342a/7, 342b/11, 342b/3, 342b/4, 342b/7, 343a/13, 343a/2, 343a/5, 343b/3, 343b/7, 344a/1, 344a/12, 344a/13, 344a/14, 344b/2, 345a/11, 345a/13, 345a/14, 345a/4, 345a/6, 345b/7, 345b/8, 346a/1, 346a/10, 346a/11, 346a/5, 346a/6, 346b/1, 346b/4, 346b/9, 347a/6, 347b/10, 347b/14, 347b/3, 347b/7, 347b/9, 348a/13, 348a/14, 348a/2, 348a/8, 348b/4, 348b/6, 349a/10, 349a/11, 349a/14, 349a/3, 349a/6, 350a/1, 350a/11, 350a/14, 350a/5, 350b/2, 350b/5, 351a/1, 351a/11, 351a/14, 351a/7, 351a/8, 351b/10, 351b/4, 351b/5, 351b/8, 352a/4, 352b/1, 352b/3, 352b/4, 353a/11, 353a/13, 353a/2, 353a/4, 353a/5, 353a/6, 353a/8, 353b/1, 353b/11, 353b/8, 354a/3, 354a/4, 354a/5, 354a/7, 354b/11, 354b/14, 354b/9, 355a/1, 355a/10, 355a/13, 355a/4, 355a/5, 355a/6, 355a/8, 355b/13, 355b/2, 355b/6, 355b/7, 356a/1, 356a/12, 356a/8, 356a/9, 356b/7, 357a/1, 357a/13, 357a/4, 357a/6, 357b/5, 358a/2, 358b/1, 358b/13, 358b/6, 359a/1, 359a/6, 359a/9, 359b/1, 359b/9, 360a/3, 360a/4, 360b/1, 360b/10, 360b/12, 360b/2, 360b/4, 360b/8, 361a/11, 361a/2, 361a/7, 361b/5, 362a/5, 362a/6, 362b/12, 362b/3, 362b/6, 362b/9, 363a/14, 363a/5, 363b/2, 363b/4, 364a/1, 364a/14, 364a/3, 364a/7, 364b/13, 364b/6, 364b/8, 365a/3, 365a/6, 365a/8, 365a/9, 365b/13, 365b/4, 366a/2, 366b/11, 367a/8, 367b/11, 367b/13, 367b/5, 367b/7, 368a/11, 368a/5, 368a/9, 368b/10, 368b/4, 368b/5, 369a/1, 369a/3, 369a/4, 369a/5, 369b/1, 369b/11, 369b/13, 369b/5, 369b/6,

370a/1, 370a/10, 370a/4, 370a/8, 370b/13, 370b/14, 370b/5, 370b/8, 370b/9, 371a/13, 371a/14, 371b/13, 371b/2, 372a/1, 372a/12, 372a/9, 372b/13, 372b/3, 372b/4, 372b/6, 372b/7, 372b/8, 372b/9, 373a/1, 373a/10, 373a/12, 373a/13, 373a/4, 373a/5, 373a/7, 373b/13, 373b/8, 374a/12, 374a/13, 374a/14, 374a/8, 374b/9, 375a/12, 375a/4, 375a/6, 375a/8, 375b/1, 375b/2, 375b/8, 376a/1, 376a/12, 376b/13, 376b/2, 376b/3, 377a/1, 377a/11, 377a/12, 377a/8, 377a/9, 377b/14, 377b/2, 377b/3, 377b/6, 377b/9, 378a/10, 378a/2, 378a/3, 378b/13, 378b/14, 378b/5, 379a/4, 379b/1, 379b/10, 379b/11, 379b/4, 379b/9, 380a/2, 380a/4, 380b/10, 380b/11, 381a/1, 381a/12, 381a/4, 381a/6, 381b/10, 381b/12, 381b/13, 382a/2, 382a/8

k.+ni 372a/8

k.+ge 311b/3

k.+din 314b/2, 356a/2

kir- < ET *kir-* (EDPT, 735) girmek

k.-er 308b/7, 328b/9, 341a/12

k.-erler 308b/6, 333a/1

k.-dim 358a/7, 365b/8, 377b/5

k.-di 315a/13, 335a/1, 338a/10, 379b/11

k.-diler 358a/11

k.-ey 304b/9

k.-sem 365a/9

k.-e al- 309b/4

k.-ip 310b/8, 327b/10, 327b/9, 331b/12, 332b/14, 336b/14, 339a/8, 340a/10, 341b/11, 344a/9, 357a/13, 364b/3, 365b/12, 366b/3, 371b/2, 372a/7, 372b/10, 374a/11

k.-iptür 314b/9, 356b/9, 362b/10

k.-geç 304b/10

k.-genidin 308b/4

k.+didin 335b/7

k.-mes 341a/8

k.-er émiş 327b/6

kiril- < ET *kiril-* (EDPT, 745) Girilmek

k.-ip édi 364b/13

kiriş- < ET *kiriş-* (EDPT, 747) Girişmek

k.-ti 336b/7, 371b/1

k.-tiler 315a/12, 334b/10, 373b/10, 373b/9

k.-geyler 336a/5

kīş < Far. Keten kumaş

k. 352a/10, 352a/12

kişi < ET *kişi* (EDPT, 752) Kişi, kimse

k. 304a/2, 304a/3, 304b/10, 304b/6, 304b/9, 305b/5, 307b/14, 307b/9, 308b/10, 308b/11, 309a/6, 310a/6, 310b/1, 311a/13, 312a/13, 312b/1, 314b/9, 325a/9, 327b/9, 331a/4, 331b/6, 332b/14, 334a/8, 334b/9, 336a/6, 336b/10, 336b/12, 336b/14, 336b/9, 337a/7, 337b/10, 337b/6, 338a/12, 338b/3, 338b/5, 345a/5, 347a/10, 347a/7, 347b/3, 347b/5, 347b/8, 348a/2, 349a/9, 349b/3, 350b/7, 354a/11, 354a/6, 354b/7, 354b/8, 356b/11, 356b/8, 357a/3, 359a/11, 359a/13, 359b/4, 363b/11, 364a/14, 366a/3, 366a/5, 366b/14, 367a/11, 368a/14, 369a/6, 369b/13, 370b/8, 371a/14, 372a/1, 372b/6, 372b/8, 373a/10, 373b/13, 373b/8, 374a/10

k.+dür 304b/5, 350a/5

k. édi 325a/13, 382a/7

k. ékendür 354a/9, 367a/9

k.+niŋ 304b/7

k.+ni 306b/7, 332b/5, 334b/11, 337a/7, 354b/1, 361a/10, 363b/2, 366a/3, 367a/4, 369b/11, 372a/13, 377b/2

k.+ge 304a/6, 361a/13, 365b/13, 370b/12

k.+ŋ 348b/13, 349a/8

k.+si 304a/10, 307b/12, 308b/10, 308b/11, 308b/5, 308b/8, 310a/8, 310b/10, 310b/11, 315a/6, 315b/10, 315b/7, 326a/14, 328b/10, 328b/6, 328b/9, 333b/12, 334a/9, 337a/14, 337b/1, 337b/13, 345b/7, 348b/13, 362b/11, 366b/12, 368b/1, 368b/7, 372b/2, 374a/2, 374a/6

k.+sini 304a/2, 304b/11, 304b/12, 305a/7, 306b/6, 310b/1, 333b/6, 337a/14, 354a/10, 354a/9, 367a/12, 379b/8

k.+sige 308b/13, 337b/4

k.+sidin 338a/13

k.+ler 309b/4, 342b/9, 347a/12, 372b/14

k.+lerni 350a/2

k.+lerge 357b/13

k.+lerdin 325a/2, 343a/6, 348a/1

k.+lerini 370b/6

k.+leri 328b/7, 342b/8

k.+lerige 342b/12, 342b/13, 343a/9

kişver < Far. Vilayet

k.+idin 329b/14

kitāb < Ar. Yazılmış ve basılmış eser, kitap

k. 376b/6

k.+larda 339a/7

kitābet < Ar. Yazma, kaleme alma

k. 305a/12

k. qıl-376b/4

k.+ni 305a/12

k.+te 305a/11, 360b/3

k.+ler 348a/5

kitābḫāne < Ar.+Far. Kütüphane

k.+de 346a/7

kivür- < İçeriye sokmak, koymak

k.-ür 304b/12, 352a/6

k.-di 351a/4

k.-diler 352a/4

k.-mişler 348b/5

kop- < ET *kop-* (EDPT, 580) Ayağa kalkmak

k.-ar 363b/10

koş- < ET *koş-* (EDPT, 670) Birleştirmek

k.-up 304b/1, 366b/14

koşul- < ET *koşul-* (EDPT, 673) Katılmak

k.-ġaylar 310a/6

köç < ET *köç* (EDPT, 693) Göç

k. 332a/12, 336a/10, 338a/11, 338b/11, 338b/9, 359a/4, 364a/7, 368a/11, 375a/9

k.+ke 365b/5

k.+te 365a/8

köç- < ET *köç-* (EDPT, 694) Göçmek

k.-er 367a/10

k.-erler 347b/11, 377b/11

k.-ti 353b/9

k.-tük 310a/1, 315b/1, 337b/9, 376a/10

k.-üp 309b/14, 315b/13, 325b/8, 326b/11, 327a/6, 327b/14, 331b/12, 333a/8, 333b/14, 335b/7, 336a/2, 337a/9, 337b/8, 358a/6, 358b/11, 362b/13, 363a/9, 364a/1, 364a/5, 364a/8, 364b/8, 367a/13, 368b/9, 371b/4, 377b/4, 378a/5, 379a/14

k.-ken 364a/10

k.-kenler 377b/1

k.-ken ékendür 310a/13

köçül- < Göç edilmek

k.-di 332b/4, 357a/12, 365b/7, 366a/6, 367a/6, 377a/14

k.-se 316a/1

k.-medi 368a/6

köçür - < ET *köçür-* (EDPT, 699) Göçürmek

k.-üp 308b/7

köhne < Far. Eski, eskimiş

k. 309a/2

köl < ET *köl* (EDPT, 715) Göl

k. 327b/6, 332b/12, 339a/11, 339b/14, 342a/7, 342a/8, 377b/3

k.+dür 341b/4, 342a/9

k. édi 310b/12

k. émes 342a/8

k. bol- 332b/11, 343b/11, 343b/9

k.+niŋ 327b/10, 327b/7, 331b/7, 332b/13, 338a/6, 339b/14, 341b/4, 342b/1

k.+ni 327b/10

k.+ġa 327b/6

k.+de 341b/4

k.+din 341b/7

k.+iniŋ 310a/4, 327a/13

k.+ini 327b/5

k.+ige 377b/2

k.+idin 333a/2

k.+ler 333a/2

k.+leriŋ 342a/9

kömek < Yardım

k. 307b/14, 310b/7, 335b/14, 338a/12, 356b/10, 356b/12, 360a/12, 367a/4, 367a/5, 371a/4, 371b/10

k. ér- 338a/13

k. bol- 309b/1, 370a/14

k.+ke 345b/14

k.+ige 310b/3

köŋ(ü)l < ET *köŋül* (EDPT, 731) Gönül

k. 312a/11

k.+üm 306a/5, 306a/7

k.+ümniŋ 306a/6

k.+ümge 306a/10, 329b/5, 346a/10, 358a/12

k.+ümde 312a/2

k.+i 315b/12

k.+ini 311b/5, 350a/4

k.+idin 307b/9

k.+ler 315b/5

köp < ET *köp* (EDPT, 686) Çok, bol

k. 309b/11, 330a/3, 344b/6, 348b/2, 364b/2, 365b/11, 367b/7

k. édi 314b/2

k. bol-360b/4

k.+i 325b/11

köprek < *köp+rAk* Daha çok

k. 308a/6, 311b/5, 334b/5, 340b/4, 344a/12, 351a/4, 353b/7, 366b/2

k. bol- 305b/6

köprüg < ET *köprüg* (EDPT, 960) Köprü

k. 336b/2, 336b/3, 336b/4, 336b/6, 337a/1, 337a/8, 337a/10, 337a/9, 352b/7

k.+din 336b/7

kör- < ET *kör-* (EDPT, 736) Görmek

k.-er 372a/1

k.-düm 306a/8, 334a/3, 345a/1, 380b/5

k.-dük 330b/7

k.-diŋiz 330a/2

k.-diler 378b/5

k.-gey 305b/10

k.-geyler 370b/7

k.-üŋ 379a/7

k.-sün 369a/8

k.-e (köre yiberildi) 310a/5, 366a/5, 369b/2,

k.-e (köre bardım) 334a/14, 353b/10

k.-e (köre barıp édiler) 371b/2

k.-üp 310a/4, 312a/6, 314b/6, 334b/14, 336a/11, 336b/3, 339a/1, 341b/11, 344b/10, 345a/5, 373b/11, 373b/2, 375a/1

k.-üptürler 364a/14

k.-geli 315a/4

k.-gen 349b/3, 349b/9

k.-geni 374b/5

k.-er 307a/4

k.-erge 363b/12

k.-erde 370a/8

k.-megen 341b/9

k.-megenlerge 344a/1

k.-mey 307a/12

k.-meydür édim 305b/2

körset- < **kör-(X)g-sA-t* Göstermek

k.-ür 372a/12

k.-ti 336b/6

k.-tiler 353a/3

k.-geyler 353a/2

k.-edür 353b/4

k.-edürler 353a/3

k.-ip 356a/1

k.-iptürler 340b/11, 342a/14

k.-gende 353b/3

körsetil- < Gösterilmek

k.-di 344a/1

körül- < ET *körül-* (EDPT, 745) Görülmek

k.-di 369a/13

k.-gen 338a/3

k.-meydür édi 353a/4

körün- < ET *körün-* (EDPT, 746) Görünmek

k.-ür 341b/6, 367b/10

k.-di 335b/12, 369b/6

k.-edür 341a/2

k.-mes 341a/12

k.-meydür 327b/7, 354b/12

körüniş < Görünüş

k.+ke 357a/3

körüş- < ET *körüş-* (EDPT, 748) Görüşmek

k.-tüm 370a/7

k.-medim 370a/6

köter- < ET *kötür-* (EDPT, 706) Kaldırmak, yükseltmek

k.-meydürler édi 344a/12

köterimlig < *köterim+lXg* Sabırlı

k. 349a/5

köz < ET *köz* (EDPT, 756) Göz

k. 329b/4, 330b/13, 372a/1

k.+din 331b/2

k.+ge 326a/6, 347b/7

k.+qa 368b/1

kūçe-bend < Far. Köşe başı

k.+te 328b/8

kūh < Far. Dağ

k. 363a/9

kūhistān < Far. Dağlık bölge

k. 326a/2

kur- < ET *kur-* (EDPT, 643) Kurmak

k.-up 336b/5

küç-ber-küç < T.+Far.+T. Güçlükle

k. 331b/12, 336a/8

küç < ET *küç* (EDPT, 693) Güç

k. 307a/13, 336a/8, 368a/5

k.+i 368a/7

k.+ini 308b/3

küffār < Ar. Kafirler

k. 316a/9, 324b/14, 325a/10, 334b/5, 335b/9

k.+nıŋ 335a/6

küfr < Ar. Kafirlik

k. ehl-i küfr 325b/8

k. ehl-i k.+nüŋ 316a/10

küft < Ar. Yorgunluk

k.+ini 362a/2

külāh < Far. Şapka

k. 343a/2, 343a/3, 343a/4, 343a/5, 343a/6

külāhdār < Far. Minarelerin ve kulelerin üstündeki konik çatı

k. 339b/7, 344a/11

kümüş < ET *kümüş* (EDPT, 723) Gümüş

k. 312a/12, 352b/2, 352b/4

k.+din 352b/13, 352b/5

kün < ET *kün* (EDPT, 725) Gün

k. 306a/13, 306a/5, 307a/4, 307b/11, 308a/13, 309a/12, 310a/9, 315a/11, 315b/9, 325a/10, 325b/5, 327a/11, 328b/2, 329a/12, 330b/14, 331a/5, 331a/8, 331b/11, 331b/14, 333a/2, 336a/7, 337a/1, 337a/2, 337a/3, 337b/11, 338a/11, 338a/7, 338a/9, 338b/12, 342b/13, 345b/3, 346a/3, 346b/3, 346b/7, 351a/13, 354b/8, 355a/14, 355a/2, 356a/14, 356b/4, 357a/11, 358a/11, 358a/12, 358a/8, 358b/10, 360b/7, 361b/12, 361b/14, 362a/2, 362a/3, 362a/8, 362a/9, 362b/14, 363a/6, 364a/4, 364b/12, 364b/2, 365a/13, 365b/1, 366a/8, 366b/6, 367a/14, 367a/6, 368a/8, 368b/3, 369a/11, 370a/3, 370a/7, 371b/6, 372a/14, 372b/5, 375b/2, 376a/5, 376b/12, 377a/5, 377b/11, 378b/13, 379a/10, 379a/11, 379a/9, 379b/4, 380a/13, 380b/13, 381a/14, 381a/4

k.+niŋ 344a/3, 353b/14

k.+ge 311a/11, 330a/13, 331a/1, 331a/13, 346b/4

k.+de 331b/1, 332a/1, 339a/9, 343a/9, 346b/2, 347a/4, 349b/11, 375a/5, 380b/11

k.+din 304a/8, 308b/7, 357a/12, 365a/6, 376a/11, 377b/10, 381b/6, 381b/8

k.+i 305a/10, 305a/13, 305a/4, 306a/2, 306b/10, 306b/12, 306b/5, 307a/12, 307a/5, 307b/10, 309a/11, 309a/7, 309b/13, 311b/14, 311b/7, 315a/14, 315b/1, 316a/3, 326b/11, 327a/14, 327a/6, 327b/1, 329b/6, 330a/12, 330b/11, 330b/9, 331a/1, 331a/12, 331a/2, 331a/8, 331a/9, 331b/11, 331b/13, 331b/3, 331b/5, 331b/7, 332a/12, 332a/2, 332b/3,

332b/4, 332b/5, 332b/8, 333a/9, 335b/6, 336a/1, 336a/13, 336a/4, 337a/10, 337a/11, 337a/8, 337b/10, 337b/3, 337b/7, 337b/8, 337b/9, 338a/13, 338a/3, 338a/4, 338a/8, 339a/1, 339a/3, 340a/3, 340a/6, 342b/6, 343a/8, 343b/6, 344a/4, 344a/6, 344b/11, 344b/3, 345a/10, 345a/12, 345b/4, 346a/5, 346a/8, 346b/10, 346b/12, 346b/5, 346b/6, 346b/8, 347a/1, 347a/3, 348a/4, 348a/6, 348a/8, 348b/4, 350a/14, 350a/7, 350a/9, 350b/12, 351a/3, 351a/6, 351b/5, 353b/12, 353b/8, 353b/9, 354a/4, 354a/5, 354a/7, 355a/3, 355a/7, 356a/10, 356b/13, 356b/2, 356b/5, 356b/6, 357a/10, 357a/12, 357a/3, 357a/8, 357b/13, 358b/11, 361a/4, 361a/6, 361b/2, 361b/3, 361b/6, 361b/7, 362a/13, 362a/14, 362a/8, 362b/2, 363a/1, 364a/1, 364a/8, 365a/12, 365b/3, 365b/7, 366a/5, 366b/10, 366b/13, 366b/7, 367a/5, 367b/1, 367b/4, 368a/14, 368a/6, 369a/1, 369a/10, 369a/13, 369a/14, 369a/9, 369b/2, 370a/5, 370b/12, 371b/4, 372a/7, 372b/6, 374b/6, 374b/8, 375a/14, 375a/6, 376a/10, 376a/3, 376a/7, 376b/11, 376b/14, 377a/13, 377b/7, 378a/13, 378a/5, 378b/12, 378b/3, 379a/13, 379b/13, 380b/12, 380b/3, 381a/1, 381a/11, 381a/13, 381a/4, 381b/1, 381b/14, 381b/7, 382a/1, 382a/5

k.+idin 356a/7

k.+lerde 307b/11, 330b/9, 336a/5, 381b/3

künbez < Far. Kümbet, kubbe

k. 343a/13

k.+tür 340b/8

k. qıl- 341a/6

k.+niŋ 341a/7, 341a/9

k.+geçe 338b/1

k.+ler 343a/14

k.+lerdür 341a/2

k.+lerniŋ 340b/8, 340b/9

künbezçe < Far.+T. *künbez+çA* Biraz küçük kubbe

k.+lerdür 340b/9

kündelen < Eğri

k.+din 310b/8

kündüz < ET *küntüz* (EDPT, 729) Gündüz

k. 354a/3, 379b/4

künlük < ET *künlük* (EDPT, 732) günlük

k. 330b/10, 350b/1, 354b/9, 355b/1

küreş- < ET *küreş-* (EDPT, 747) Güreşmek

k.-ip 379a/1

kürsī < Ar. Kaide, temel

k.+sini 356a/12

kürūh < Far. Yaklaşık iki millik bir uzaklık ölçü birimi

k. 310a/12, 310a/9, 310b/11, 327a/6, 332a/2, 333a/8, 335b/6, 338a/14, 338b/13, 339a/10, 340a/7, 343b/7, 351b/1, 358b/11, 361a/7, 361b/11, 361b/2, 361b/4, 361b/6, 362a/10, 362a/14, 362a/9, 362b/13, 363a/9, 363b/11, 364a/4, 364a/5, 364b/4, 364b/9, 365a/10, 365a/11, 365a/2, 365a/5, 366a/8, 367b/3, 368a/7, 369b/8, 370a/2, 370a/3, 370b/5, 371b/5, 372a/9, 375b/5, 378a/5, 378b/7, 379a/13, 379a/2, 380a/10, 380a/13, 380a/14, 380a/9, 380b/2

k. ékendür 365a/10

k. bol- 325a/7, 332b/12, 335b/3, 351b/5

k.+dur 357a/13, 370a/1

k.+ga 316a/4, 370a/3

k.+da 351a/8, 351a/9

k.+ça 315b/6, 325a/10, 331b/10, 336b/3, 338b/9, 363a/5, 364a/9, 366a/6, 375a/10, 377a/14, 377b/12

k.+gaça 310b/8

k.+ıda 332a/13, 333a/5, 338a/4, 339a/14, 358a/3, 362b/14, 378b/7

k.+larnı 351a/13

k.+uġaça 331a/11

kürūhī < Far. Yaklaşık iki millik bir uzaklık ölçü birimi

k.+side 326a/9, 326b/12

kürür < Ar. Tekrarlanma

k. 375b/6

k.+ça 325b/13

kürük < Far. Deve yavrusu

k. 364a/14, 364b/1

küştī < Far. Güreş

k. 352a/8, 362a/1, 362a/3, 362a/3, 366a/4, 378b/12, 378b/14, 381b/1

k.+ġa 363a/14

k.+ge 362a/1, 366b/4

küştībān < Far. Güreşçi

k.+lar 370b/10

k.+larġa 370b/10

küştīgīr < Far. Güreşçi

k. 379a/1, 381a/14

k.+ler 352a/8, 366a/4, 378b/12, 378b/14

k.+lerni 363a/14

küştīgīrlik < Far.+T. *küştīgīr+lXk* Güreşçilik

k. qıl- 366a/2

L

lafẓ < Ar. Söz

l.+nı 325a/2, 325a/6

l.+ını 325a/2, 335a/7

Lāhūrluq < Far.+T. *Lāhūr+lXk* Lahorlu

l.+nı 304b/1

lām < Ar. Arap alfabesinin yirmi altıncı harfi

l. 348b/1

lek < Hint. Yüz bin

l. 325a/14, 329b/11, 335b/13, 343b/5, 362b/6, 367b/3, 375b/5, 376a/6, 376a/7, 377a/5, 381b/3

l. qıl- 304a/9, 326b/4, 326b/9

l. qılıl- 326b/8, 329a/3

l.+din 351a/4

l.+i 329a/2

l.+ini 329a/2

leklig < Hint.+T. *lek+lXg* Leklik

l. 304a/7, 304b/14, 305a/1, 326b/3, 342b/10, 379a/1, 380a/5, 382a/3

leşker < Far. Ordu, asker

l. 368b/10, 369a/5

leṭāfet < Ar. Zariflik, hoşluk

l.+lerini 359a/11

līmū < Far. Limon

l. 344a/5

lūlī < Far. Çengi

l. 353a/11, 353a/14, 353b/1, 353b/2

l.+niŋ 353b/1, 353b/3

l.+ler 353a/2

l.+leri 353a/10, 353a/3, 353a/8

l.+leridin 353a/4

lük-pülük < Parça parça

l. 340b/1

lüṭf < Ar. İyilik, iyi davranış

l. 326a/5

M

ma'āş < Ar. Dirlik, aylık, maaş

m. 361a/12, 361a/9

m. qıl- 311a/2, 349a/5

ma‘cūn < Ar. Uyuşturucu maddelerden süzme afyon

m. 327b/1, 328a/3, 331b/9, 332a/1, 343b/13, 344b/3, 351a/5, 355a/4, 361b/14, 363a/11, 365b/9, 366b/3, 371b/10, 378b/12, 378b/8, 379a/9

ma‘cūn-nāk < Ar.+Far. *ma‘cūn-nāk* Macun içici

m. 371b/11

ma‘cūn-nāklık < Ar.+Far.+T. *ma‘cūn+nāk+lXk* Macun içicilik

m.+da 328a/10

maġlūb < Ar. Yenilmiş

m. bol- 311b/4

maġrūr < Ar. Gururlu

m. 325a/13

maḥall < Ar. Yer, mekan

m. 344a/8, 346b/3

m.+da 305b/12, 308a/11, 309b/7, 311b/1, 361a/5

m.+dın 309b/8

m.+lerŋizdür 348b/9

maḥallāt< Ar. Mahalleler

m. 344b/14

m.+tın 309a/12

maḫbūn < Ar. İkinci harfi düşürülmüş vezin

m. 346a/14, 346a/14

maḫṣūṣ < Ar. Özel, hususi, özgü

m.+lar 355a/4

m.+larnı 353b/6

māhtāb < Far. Mehtap, ay ışığı

m. 340a/12

maḥżar < Ar. Dilekçe

m.+nıŋ 381a/8

m.+lar 381a/8

maḥẕūf < Ar. Noktasız harflerle yazılmış eser

m. 346a/14

māl < Ar. Varlık; tüccar eşyası

m.+dın 359b/12

m.+ı 355a/12

ma‘lūm < Ar. Bilinen; sözü edilen

m. bol- 306a/4, 316a/10, 326b/5, 348a/10, 350a/7, 358b/3, 359a/5, 359a/7, 359b/6

m. qıl- 338b/3, 355a/6

m. émes 341a/11

māni‘ < Ar. Engel

m. bol- 360b/4

manżūm < Ar. Nazm edilmiş, vezinli, kafiyeli söz

m. 346a/11

maŋa < Bana

m. 306b/2, 307a/1, 311b/3, 338a/7, 343a/6, 348a/11, 348a/12, 348b/2, 350b/7, 350b/9, 361a/5

maqām < Ar. Durulan yer, durak; büyük memuriyet

m. bol- 364a/4, 377b/14, 379a/11

m. édi 378b/12

m.+ıda 326b/3, 305a/4, 355a/7, 355a/9, 350b/9

m.+ıdadurlar 368b/6

maqbūl < Ar. Hoşa giden, beğenilen

m. 346a/12

m.+ı 346a/11

maqṣūd < Ar. İstek, kastedilen

m. 349b/5

maqtūl < Ar. Öldürülmüş

m. bol- 354b/6

maraż < Ar. Hastalık

m. 331a/14

m.+ıdın 346a/12

maṣāff < Ar. Savaş

m.+ı 354a/8

m. qıl- 311b/7

maṣlaḥat < Ar. İş, emir, husus; önemli iş

m. 355b/6, 381b/13

m. bol- 349b/12

m.+qa 332a/5

m.+ıġa 310b/12, 333a/8, 339a/4, 342a/3, 357a/11

m.+ı 316a/2

m.+ıdın 308b/7

m.+lar 340a/2

m. berā-yı m. 334a/7

ma'yūbraq < Ar.+T. *ma'yūb+rAk* Çok ayıplı

m. bol- 309b/9

mażbūṭ < Ar. Ele geçirilmiş

m. 350a/2

m. bol- 359b/2

m. qıl- 310b/13, 311a/10, 315b/9, 316a/1, 316a/8

mażmūn < Ar. Nükteli, sanatlı, ince söz

m. 315a/3, 345a/14, 350a/8

m.+nı 358b/13, 359b/4, 359b/5

m.+ı 334a/2

ma'ẕūr < Ar. Özürlü, mazur

m. 360b/9

meclis < Ar. Oturulacak, toplanılacak yer

m. 312a/10

m.+iniŋ 360b/12

m.+iġa 314b/9

meded < Ar. Yardım

m. 360a/10

mededī < Ar.+Far. Yardım et, yetiş

m. bol- 355a/11

medīd < Ar. Uzatılmış, çok uzun süren

m. édi 339a/5

medrese < Ar. Mektep, eğitim kurumu

m. 343a/12, 343a/13

m.+ni 341a/13

mefhūm < Ar. Anlaşılmış

m. bol- 349b/5

mekṣ < Ar. Durma, duraklama, bekleme

m. bol- 332a/1, 336a/8, 362a/8

melāmet < Ar. Kınama

m. qılıl- 336b/12

memerr < Ar. Yol, geçit

m.+din 311b/14

men‘ < Ar. Engelleme

m. qıl- 358b/14, 361a/12, 368a/13

menāhī < Ar. Dince yasaklanmış şeyler

m.+din 312a/8

menār < Ar. Işıklı yer, minare

m. 351a/8

m.+nıŋ 351a/8

menāre < Ar. Minare

m. 325b/7, 335a/6

menzil < Ar. Konak yeri

m. édi 378b/4

m.+iġa 314b/10

merbūṭ < Ar. Bağlı, bitişik

m. éyle- 310b/13

m. bol- 359b/2

m. qılıl- 311a/10

merd < Far. Yiğit, mert

m.+iñ 308a/8, 308b/3, 315a/7

merdāne < Far. yiğitçe

m. 314b/2

m. édi 314b/3

meremmet < Ar. Onarım, tamir

m.+i 359b/11, 359b/13, 360a/6

mer‘ī < Ar. Geçerli

m. 326a/5, 349a/4, 368b/14

m. édi 349a/3

mertebe < Ar. Ölçü, miktar; basamak

m. 341b/13, 344a/12, 344a/13, 344a/14

m.+si 341a/2

meṣāliḥ < Ar. İşler

m. 370b/2

mescid < Ar. Camiden küçük ibadet yeri

m. 340a/2, 341b/5

m.+te 346a/6

m.-i cum‘ā+nıŋ 359b/12

mesdūd < Ar. Kapalı

m. ékendür 342b/5

mesmū‘ < Ar. İşitilen, duyulan

m. bol- 381a/6

mest < Far. Sarhoş

m. 352a/7

meṣṭūr < Ar. Örtülü

m. bol- 359b/9

m. édi 360b/3

meşaqqat < Ar. Acı, eziyet, sıkıntı

m. 346a/7, 376b/9

m.-i bedenī 330a/4

meşġūl < Ar. Bir işi olan, çalışan

m. bol- 326a/13, 339b/8, 344b/1, 370a/12, 370b/2, 371a/2, 371a/7, 373a/13, 374a/14, 376a/11

m. édük 376b/11

meşġūlluġ < Ar.+T. *meşġūl+lXġ* Meşgullük

m.+ı 304b/5

meşhūr < Ar. Tanınmış

m.+dur 335b/4, 382a/3

meşrū‘ < Ar. Dince uygun

m. 359a/13

meşrūḥ < Ar. Ayrıntılı açıklanmış veya yorumlanmış

m. 305a/11, 359b/4, 379b/10

meşveret < Ar. Danışma

m. qıl- 325b/11, 335b/10, 350a/10, 350b/6, 360a/1, 364b/7, 378a/2, 378a/6

m.+qa 370a/7, 370b/12

m.+i 350b/11

mevcūd < Ar. Bulunan, hazır olan

m. qıl- 336b/3

mevqūf < Ar. Durdurulmuş

m. bol- 325b/12, 326a/8

m. qıl- 334a/13

mevsūm < Ar. Adlandırılmış

m. bol- 337a/5, 360a/10

mey < Far. Şarap

m. 360b/5

m.+ni 312a/11

me’yūs < Ar. Üzgün, umutsuz

m. qıl- 362a/5

meyl < Ar. Eğim, eğilim, istek, meyil

m.+i 330a/12

m. qıl- 306a/3, 306a/4

mezār < Ar. Kabir

m.+ını 369b/9

meze < Far. Tad, lezzet

m. 306a/4, 306a/6

meẕkūr < Ar. Adı geçmiş, anılmış

m. 330a/13, 381b/14

m. bol- 304a/1, 304b/2, 305b/6, 306b/4, 311b/2, 314b/1, 326a/7, 326b/14, 328b/13, 328b/3, 334b/1, 341a/2, 351a/11, 351b/4, 355b/14, 369a/2, 376a/3

m. édi 365b/4

m.+dur 351a/14

m.+ġa 335b/12

mén < ET *ben/men* (EDPT, 346) Ben

m. 304b/8, 305a/14, 305b/1, 306b/2, 306b/3, 307a/2, 307b/4, 325b/4, 325b/9, 326a/11, 326b/12, 329b/4, 331b/14, 334a/12, 334a/4, 335a/7, 338a/2, 340a/7, 345a/6, 346a/13, 349a/13, 349a/9, 350a/1, 350a/3, 351b/11, 357a/13, 358a/6, 360b/5, 360b/5, 360b/6, 360b/6, 360b/6, 362b/14, 363a/10, 364a/1, 365a/9, 365b/7, 366a/3, 366a/6, 366b/5, 367a/6, 367b/5, 370b/10, 371b/1, 371b/14, 372b/9, 373a/9, 376b/11, 376b/4, 377a/2, 378a/12, 381b/12

m.+din 363a/8, 368a/8

m.+i 368b/2, 381b/10

ménıŋ < Benim

m. 305b/8, 325a/14, 326a/12, 349b/10, 349b/14, 350a/2, 361b/9, 372b/2, 374a/9, 376b/5

mıṣrā‘ < Ar. Dize

m. 306b/13

mıṣṭar < Ar. Satırları doğru göstermek amacıyla yapılmış gereç

m. 358a/12

mī‘ād < Ar. Belirtilen zaman veya yer

m. 330b/11, 350b/7, 355b/1

m. qıl- 342b/13

m.+qa 355b/5

m.+dın 342b/13

m.+ı 343a/9

mihmāndārlıq < Far.+T. *mihmāndār+lXk* Konuk ağırlayan

m. 363a/2

mīl < Ar. Bir uzunluk ölçüsü

m. 351a/13, 351b/1

min- < ET *bin-* (EDPT, 348) Binmek

m.-ip 328b/9, 366b/6

miŋ < ET *biŋ/bıŋ* (EDPT, 346) Bin

m. 305a/4, 333b/9, 335b/14, 372a/8, 375b/4

m.+dür 351b/1

m.+qa 338a/13

m.+çe 356b/8, 366b/14, 367a/9

miŋ altı yüz < Bin altı yüz

m. 309a/10

miŋ béş yüz < Bin beş yüz

m.+çe 310a/14

mīrzā < Far. Emirzade, beyoğlu, beyzade

m.+ġa 357b/8

m.+lar 350a/10

m.+larġa 359b/5

mis < Far. Bakır

m. 340b/9

miṣl < Ar. Gibi, benzeri

m. 332a/7, 355b/7

miṣqāl < Ar. Yirmi dört kırat ağırlığında bir tartı birimi

m.+dur 352b/3, 352b/4

m.+dın 305b/6

mīve < Far. Meyve

m. 381a/1

m.+sini 330b/7

mīyāngīrlıq < Far.+T. *mīyāngīr+lXk* Arabuluculuk → **miyāngīrlik**

m. qıl- 363b/1, 363b/2, 363b/2

miyāngīrlik < Far.+T. *mīyāngīr+lXk* Arabuluculuk → **miyāngīrlıq**

m. qıl- 366a/3

mollā < Ar. Büyük bilgin, hoca

m.+lar 351b/14

m.+sıġa 351a/1

molcar < Moğ. Toplanma, bir araya getirilmek; askeri ictima edecek yer

m. 333a/10, 333a/10, 333a/13, 334b/4, 336b/8, 350b/1, 354b/9, 370b/1, 372b/10, 373b/11, 373b/12

m. qıl- 356a/1, 370b/3

m.+ġa 354b/10

m.+dakilerdin 373a/7

m.+ıga 334a/11

molcarlıg < Moğ.+T. *molcar+lXg* Toplanma alanı

m. 334a/11

mu < Soru edatı

m. 305b/10, 309b/10, 309b/10, 333b/12, 333b/12, 338a/10, 349a/9

mu'ālece < Ar. Tedavi

m.+ni 364a/11

mu‘allaq < Ar. Asılı, aşılmış, havada duran

m. 353a/12, 353a/13

mu‘ammā < Ar. Anlaşılmaz iş

m. 349b/3

mu‘attal < Ar. Âtıl bırakılmış, kullanılmaz

m. ékendür 308a/9

mu‘āvaża < Ar. Değiş tokuş, takas

m. qıl- 329a/2

mu‘ayyen < Ar. Belli, belirli

m. qıl- 315b/6

muġlaq < Ar. Çapraşık, karmaşık, anlaşılması güç

m. 349b/5

m.+tur 349b/2

m. bol- 349b/7

muḥāfaẓat < Ar. Koruma, saklama

m. qıl- 373a/3

muḫālefet < Ar. Aykırılık, karşıtlık; düşmanlık

m. 332a/4, 332a/5

m. qıl- 333b/7

muḫālif < Ar. Aykırı, zıt; aykırı düşünen

m. 332a/8

m.+ler 328b/3, 336a/14, 336b/13, 375a/13

m.+leriŋ 378a/4, 379a/14

m.+lerdin 336a/9, 366b/8, 379b/4

muḥārebe < Ar. Savaş

m. 315a/2

muḥarrem < Ar. Yasaklanmış; hicri kameri takvimin ilk ayı

m. 312b/4, 331a/12, 331a/2, 339a/3, 346b/11, 382a/5

muḥarrik < Ar. Harekete geçiren, hareket ettiren

m. 326a/6

muḥāṣara < Ar. Kuşatma

m. qıl- 315a/9, 363b/8

muḥaṣṣıl < Ar. Meydana getiren

m. 371b/9

m.+lar 316a/3, 333a/12, 336b/4, 370b/1, 371a/14

m. celd-i m.+lar 333a/2

muḫāṭab < Ar. Hitap edilen

m. bol- 363a/4

m. qıl- 329b/12

muḫāṭara < Ar. Tehlike

m.+dur 304b/8

muhayā < Ar. Nöbetleşe kullanma

m. bol- 311a/10

m. qıl- 370a/12

muḥkem < Ar. Sağlam kılınmış, sağlam

m. bol- 331b/1

muŋa < Buna

m. 304b/9, 327a/5, 347b/7, 350a/11, 355a/13, 359b/1, 360a/6, 364b/7, 368a/4, 370a/8, 371a/7

m.+ça 373b/5

munça < ET *bunça* (EDPT, 349) Bunca, bu kadar

m. 306b/13, 334b/8, 350a/2, 356a/3, 359a/11, 360b/10, 369b/7, 380b/9

munda < Bunda

m. 305a/12, 307a/11, 309a/12, 354b/3, 358b/8, 360a/10, 361a/10, 372b/2

mundaq < ET *buntaǵ* (EDPT, 349) Bunun gibi, böyle

m. 306b/13, 307a/11, 307a/7, 308a/11, 310a/13, 311a/4, 311b/1, 311b/5, 314b/13, 314b/6, 329b/4, 335a/4, 335a/7, 335b/10, 337a/3, 346b/4, 347b/3, 348a/11, 348b/1, 348b/3, 349a/9, 351a/6, 355a/1, 359a/12, 368b/12, 369b/12, 370b/14

m. édi 305b/1

mundın < Bundan

m. 328a/2, 328a/4, 341b/6, 343b/7, 348a/14, 349a/4, 349b/7, 359b/5, 359b/7, 363b/5, 371a/5

munı < Bunu

m. 339b/3, 354b/11

munıŋ < Bunun

m. 307a/2, 312b/9, 370a/13

munqalib < Ar. Değişen, dönüşen

m. bol- 304b/4, 304b/7

muqābele < Ar. Karşılık verme

m. 369a/7

m. bol- 347b/12

m.+side 360a/9, 376a/2

muqarrer < Ar. Kararlaşmış; şüphesiz

m. 329b/1, 377a/8

m. bol- 316a/1, 316a/5, 351a/7, 355b/13, 365b/4, 369a/1, 372b/5, 373a/11, 373a/13, 374a/3, 375a/6, 375a/8, 378a/2

m. qıl- 307b/4, 307b/6, 315b/6, 316a/3, 342b/11

m.+din 315a/2

muraṣṣā' < Ar. Değerli taşlarla süslü

m. 350b/13, 357b/9, 381b/2, 382a/1, 382a/3

murç < Biber

m. 366a/8

m.+nı 364a/11

mürūr < Ar. Geçme, geçip gitme

m.+ıdın 378a/14

musaḫḫar < Ar. Büyülenmiş

m. bol- 348b/13, 348b/14

muṣāḥib < Ar. Sohbet eden, sohbet arkadaşı

m. 375a/4

muṣḥaf < Ar. Kur'an-ı Kerim

m.+nı 315a/3

mu'tād < Ar. Alışılmış, adet haline gelmiş

m. 357a/5

mu'tedin-bihi < Ar. Onunla haddi aşan

m. 358b/13

mu'tādī < Ar.+Far. Alışılmışlık

m. 369a/14, 369a/9

mutaṣarrıf < Ar. Kullanma yetkisine sahip, tasarruf yetkisi olan

m. bol- 328b/4, 328b/14, 329b/4, 333b/2

mu'teber < Ar. İtibarlı, saygın

m. 326a/14, 333b/8, 374a/5, 375b/1

mu'teqid < İnanan, inançlı

m.+ları 365b/12

muvāfaqat < Ar. Uyma, uygunluk, razı olma

m. 360b/4

m. qıl- 312a/13, 312a/13

muvāfıq < Ar. Uygun, yerinde

m. 351a/14, 363b/7, 365a/3

mü < Soru edatı

m. 330b/13, 338a/10

m.+dür 305b/10

mübādele < Ar. Değiştokuş

m.+siġa 333b/11, 343a/7, 343a/8

mübāhat < Ar. Övünme

m. 328a/11

mübālaġa < Ar. Abartı, abartma

m.+lar 304b/9, 311b/3

mübārek < Ar. Hayırlı

m. qıl- 348a/13, 348b/1

mübārekbād < Ar.+Far. Kutlama, tebrik

m.+ġa 325a/12

mücessem < Ar. Cisme bürünmüş; üç boyutlu cisim

m. 341a/1, 342a/12, 343a/12, 343b/1

m. qıl- 340b/13

müdde'ā < Ar. İddia edilen, sav, tez

m.+sı 342b/11, 381b/9

müddet < Ar. Zaman, vakit

m.+i 340b/6, 341a/6, 343b/14

m.+tin 363a/11

m.-i medīd 339a/5

müfredāt < Ar. Bilgi dökümleri

m.+ ını 357b/10

müfettin < Ar. Fitne sokan, fitneci

m. 335b/11

mühimmāt < Ar. Savaş malzemleri

m.+nı 307b/6

mühimm < Ar. İş

m.+i 329a/14

mühlet < Ar. Tanınan süre

m. 362a/2

m.+idin 362a/3

mükemmel < Ar. Olgunlaşmış, kemale ermiş

m. 370a/12, 370b/4

m. bol- 311a/10, 371a/4

mülāḥaẓa < Ar. Dikkatle bakma

m. qıl- 310a/12, 369b/1

mülāzemet < Ar. Bir yere veya kimseye sıkı sıkı bağlanma

m. 304a/7, 339a/6, 349a/7

m. qıl- 304b/13, 305a/1, 307b/11, 328a/14, 331b/5, 332a/14, 338a/7, 339a/4, 339a/6, 355a/5, 357a/5, 357a/10, 357a/10, 362a/12, 362b/2, 364a/6, 365a/12, 375a/1, 375b/1, 375b/3, 376a/4, 379a/11, 380a/5, 380b/3, 380b/4, 381a/14, 381a/3, 381a/4

m. édi 329b/10

m.+qa 368b/3, 369a/2

m.+te 377a/9

mülḥaq < Ar. Katılmış

m. bol- 347b/2

mülḥid < Ar. Tanrı'yı inkar eden

m. 326a/5

mümtāẓ < Ar. Seçkin, üstün

m. éyle- 309a/1

münāfıq < Ar. İki yüzlü, ara bozucu

m. 308a/8

münāsib < Ar. Uygun

m. 329b/8, 335b/5, 336b/2, 352a/10, 360a/1, 365b/13, 381b/2

m.+dür 308a/1, 316a/2

münfa‘il < Ar. Kırılmış, gücenmiş, darılmış

m. bol- 366a/4

münşī < Ar. Güzel üsluplu katip

m.+lerni 312b/9

mürāca‘at < Ar. Danışma; yardım isteme

m. 336a/1

m. qıl- 331a/9, 357a/8

müretteb < Ar. Düzgün, tertipli

m. qıl- 316a/8

mürīd < Ar. Bir şeyhe bağlı derviş

m. 304b/5

müseddes < Ar. Altılı, altıgen

m. remel-i m.-i maḫbūn 346a/14

müsellem < Ar. Teslim edilmiş

m. 326a/3, 375b/6

müselmān < Far. < Ar. Müslüman

m.+larnıŋ 312b/8

m.+larġa 312b/6

müṯemmen < Ar. Sekizli, sekizgen

m. 328a/10, 331b/8, 339b/7, 351b/11

müstaḥiqq < Ar. Hak eden

m.+larġa 312a/12

müstaḥkem < Ar. Sağlamlaştırılmış, sağlam

m. 334b/1

m. qılıl- 315b/9

müsta‘idd < Ar. Yetenekli, istidadlı

m. bol- 311b/7, 370b/4, 371a/4

müstemāl < Ar. Barış, uzlaşma

m. bol- 308a/6

müstevcib < Ar. Layık, yaraşır

m. 352b/7

müşābih < Ar. Benzer, benzeyen

m. qıl- 340b/14

müşaḫḫaṣ < Ar. Somut, belirgin

m. 341b/6

m. bol- 348a/10, 358b/3, 316a/10

m. émes 348a/1

müşerref < Ar. Şerefli, şereflendirilmiş

m. édi 358b/6

m. bol- 304a/7

müştāqlıq < Ar.+T. *müştāq+lXk* Özleyen, arzulayan

m.+lar 348a/7, 350a/7

müte‘āqib < Ar. İzleyen, ardı sıra gelen

m. 362b/6

müteġayyir < Ar. Değişen, değişken, başkalaşan

m. bol- 306b/14

müteneffir < Ar. Nefret eden

m. édi 308a/13

müterediddid < Ar. Tereddüt eden

m. 334a/4

müteşerri‘ < Ar. Şeriat bilgini

m. 349a/6

mütevātir < Ar. Ağızdan ağıza dolaşan

m. 375a/2, 376a/12

müteveccih < Ar. Dönük, yönelik; birbirine sevgi besleyen

m. bol- 307b/7, 310a/3, 315a/13, 326a/8, 335b/11, 350a/12, 350b/6, 354b/12, 354b/14, 356a/7, 356b/12, 369a/3, 369b/10, 373a/9, 373b/2, 374a/2, 375a/14, 380a/8

m. émiş 368b/3

m.+dürler 376a/12

mütevehhim < Ar. Kuruntulu

m.+dürler 370b/11

müttefiq <Ar. Anlaşan

m. bol- 343a/2

müvecceh < Ar. İlgi gören, uygun

m. 311a/14

müverriḫ < Ar. Tarihçi, tarih yazarı

m. 339a/5

müyesser < Ar. Kolay olan

m. bol- 348b/13, 354b/14

müzd < Far. Ücret

m. 370b/10, 380b/14

müzdūr < Far. Ücretle çalışan

m.+lar 354a/2

m.+larġa 354a/1

N

nā-bāyest < Far. Gereksiz, lüzumsuz

n. 381a/10

nā-ḫᵛāhī < Far. İsteksiz

n. 304b/12

nā-hem-vār < Far. Eğri, çarpık

n. 363b/14

nā-ḫoş < Far. Hoşa gitmeyen

n. 306a/4, 306a/6, 315a/11

nā-ma‘mūr < Far.+Ar. İmar edilmeyen

n. bol- 359b/8

nā-mażbūṭ < Far.+Ar. Ele geçirilmeyen

n. bol- 359b/8

nā-merbūṭluġ < Far.+Ar.+T. *nā+merbūṭ+lXġ* İlgisizlik

n.+ını 359a/14

nā-meşrū‘ < Far.+Ar. Yasal olmayan

n. 312a/2

nā-revān < Far. Akıcı olmayan

n. 367b/8

nā-şāyest < Far. Layık olmayan, uygun olmayan

n. 369a/8, 381a/10

nādir < Ar. Az bulunur

n. 369a/7

namāz < Far. Namaz

n. 340a/3, 358b/5, 363b/6

n.+nı 339a/11

n.+ını 346a/6, 378b/6

n.-ı bāmdād+nı 358a/9, 358b/1, 380a/12

n.-ı diger 306a/2, 309a/9, 337b/4, 339a/14, 339a/7, 340a/11, 344a/14, 344b/8, 345a/1, 364a/3, 372b/13, 377a/2, 378b/11, 379b/6, 380a/4

n.-ı diger+de 363b/3, 372b/10

n.-ı ḫuften 340a/4, 340a/7, 344a/8, 353b/6, 358b/8, 362a/12, 366b/4

n.-ı ḫuften+niŋ 344a/2

n.-ı ḫuften+de 325a/11, 327b/12, 358a/7, 365a/7

n.-ı pīşīn 331a/12, 338a/5, 338b/3, 339a/12, 341b/9, 343b/8, 344a/8, 346a/6, 358a/3, 358b/4, 363b/5, 372b/8, 380b/1

n.-ı pīşīn+ni 340a/3, 369b/9

n.-ı pīşīn+de 374b/2

n.-ı pīşīn+ge 378b/8, 380b/3

n.-ı pīşīn+din 340a/8

n.-ı pīşīn+geçe 354a/8

n.-ı şām 336b/11, 340a/4, 342b/5, 344a/2, 344a/8, 344b/9, 353b/6, 356b/3, 380a/10

n.-ı şām+nıŋ 345a/1

n.-ı şām+ġa 353b/4

n.-ı şām+da 358b/8

n.-ı şām+ġaça 338b/7

namāz-gāh < Far. Namaz kılınan yer

n.+ını 340a/9

nām-dār < Far. Namlı, ünlü

n. 335a/4

nāmūs < Ar. Haya, iffet, hırs

n.+dın 329a/1

nān < Far. Ekmek

n. 305b/13

n.+nı 305b/13

naqd < Ar. Nakit

n. 307a/8, 351a/4

n.+dın 343b/5, 357b/3

naqqāre < Ar. Davul

n. 334a/12, 334a/13, 337b/12, 350b/14, 357a/2

n.+ni 335a/4

narı < ET *aŋaru* (EDPT, 190) Öte, ötede

n. 338b/1, 349b/7, 350b/4, 355b/3, 358b/4, 368b/11, 369a/12

n.+ġı 350a/13, 355b/7, 368b/8

naṣīb < Ar. Pay

n. qıl- 314b/13

naṣīḥat < Ar. Öğüt

n.+ ler 329b/5

naṣīḥat-āmīz < Ar.+Far. Öğretici

n. 361a/4, 381b/5, 381b/13,

nāz < Far. Bahane bulma, naza çekme

n. 330a/2

n. qıl- 326b/5

naẓar < Ar. Bakış, bakma

n.+ı 360a/10

nažm < Ar. Düzenleme, dizme; ölçülü uyaklı söz

n. qıl- 346a/9, 346b/7, 360b/14

n.+ımnıŋ 346a/13

n.+ıġa 346b/1

nebīre < Far. torun

n.+si 307a/10, 311a/11, 335b/12, 344b/14, 363a/7

n.+sige 357b/5, 375b/1

nefer < Ar. Asker, er

n. 337a/7

nefs < Ar. Ruh, can

n. 312a/2

n.+iŋġa 312a/5

nefsī < Ar. Nefis ile ilgili

n. ḥāẓẓ-ı nefsī 330a/4

nesaq < Ar. Düzen

n. 315b/6

neşr < Ar. Düzyazı, nesir

n. 349b/2

nev‘ < Ar. Çeşit, tür

n. 314b/13, 314b/6, 325a/11, 339b/10, 359a/8

n. qıl- 304b/6, 345b/2

nevāḥī < Ar. Bölgeler

n.+niŋ 338b/12

n.+ġa 333b/2

n.+de 310a/1, 355a/10, 362b/5, 362b/9

n.+din 380a/3

n.+dağı 332a/6, 345b/13, 354b/13

n.+dağılarnı 361b/10

n.+si 378a/1

n.+sidağı 364b/4, 376a/8

n.+siġa 304a/12, 308b/4, 368b/3

n.+side 305a/3, 335a/10, 347a/10, 347b/12, 347b/4, 347b/9, 354a/7

n.+sidin 307b/7, 309b/14, 365b/3

nevbet < Ar. Nöbet, sıra

n. 306a/7, 306a/9, 310a/10, 336b/9, 344b/1, 349b/11, 372b/11, 372b/12, 374b/13, 377a/10, 381b/12

n. bol- 331a/13

n.+ide 310a/11

nevīsendelıġ < Far.+T. *nevīsende+lXġ* Katiplik

n.+ı 351a/7

nevmīd < Far. Ümitsiz

n. qıl- 375b/4

nevrūz < Far. Yeni gün, ilkbaharın ilk günü

n. 315b/1, 337b/7, 337b/8

né < ET *ne* (EDPT, 774) Ne

n. 307a/2, 314b/3, 314b/4, 315b/6, 325a/11, 328a/6, 345b/7, 349a/14, 355b/4, 356a/1, 356a/5, 359a/13, 359b/2, 360b/2, 369b/1, 372b/9

néçe < ET *neçe* (EDPT, 775) Nice; nasıl; ne kadar

n. 304a/8, 304b/1, 304b/9, 305a/1, 306a/12, 308a/13, 308b/10, 308b/11, 308b/5, 308b/7, 308b/8, 309a/4, 309a/5, 309b/8, 310a/7, 311b/13, 312a/4, 312a/5, 315b/11, 325b/5, 326b/3, 328b/9, 329a/12, 329b/3, 329b/9, 332a/1, 332a/10, 334b/11, 334b/5, 336b/1, 337a/1, 338a/11, 338b/10, 338b/12, 338b/5, 342b/13, 347b/8, 352a/7, 355a/14, 355a/4, 357a/11, 360b/1, 362b/10, 365a/14, 367a/12, 369a/5, 369b/10, 369b/11, 372a/14, 372b/11, 372b/14, 373a/1, 374b/10, 374b/12, 377b/2, 378b/5, 379b/3, 379b/8, 380b/5, 381a/9, 381b/5, 381b/8

n.+ni 310b/5

n.+sini 372a/12

néçük < ET *neçük* (EDPT, 775) Nasıl

n. 305a/11, 305b/6, 311b/2, 314b/1, 326a/7, 326b/14, 328b/12, 328b/3, 346a/11, 349a/11, 350a/1, 351a/14, 359a/11, 369a/4

nékim < Her kim

n. 371a/13,

néme < ET *neme* (EDPT, 777) Ne, nesne, şey

n. 305b/1, 305b/6, 311a/8, 325a/9, 336b/11, 342a/11, 344a/1, 344b/4, 351a/4, 366a/9, 367a/3, 369b/4

n. émiş 306b/13

n.+ler 306b/12, 340a/1, 361a/10

nét- < Ne etmek

n.-er 312a/7

ni'am < Ar. Nimetler

n. 330a/2

nigāh-dāşt < Far. Koruyucu

n. qılıl- 307a/10

nigūn-sār < Far. Baş aşağı, ters

n. qıl- 348b/8

nihāl < Far. Fidan

n.+ler 360a/11, 360a/9

nīlūfer < Far. Nilüfer

n. 356a/7, 356b/2

n. bol- 369b/5

n.+niŋ 369b/4

nīlūfer-zār < Far. Nilüfer bahçesi

n.+nı 369b/3

nīmçe < Far.+T. *nīm+çA* Yarım, yarısı

n. 357b/10, 363a/3

nīm-kāre < Far. Yarı yarıya

n. 326a/1, 359b/14, 381b/1

niyyet < Ar. Niyet

n. 335b/7, 346a/14

n. qıl- 312b/3, 312b/6

n.+i 309a/11, 331b/10

n.-i ġazv 312a/6

noqṣān < Ar. Eksiklik

n. 316a/11

nöker < Moğ. Hizmetçi; yoldaş

n. 315a/2, 374b/2

n. ét- 367a/5

n.+i 310a/7, 333a/14, 346b/13, 352b/1, 357b/2, 358b/2, 361a/7, 369a/11, 371a/9, 373a/14, 373b/3, 375b/8, 375b/9, 379b/6, 381b/10, 381b/4

n.+in 380b/14

n.+iniŋ 309b/7

n.+ige 361a/8

n.+leri 310b/2, 327a/2, 329a/6, 329a/7, 378a/8

n.+lerige 351a/2, 352b/11, 352b/14, 357b/2

nuqre < Ar. Gümüş

n. 312a/10

nücūm < Ar. Yıldızlar

n.+ıġaça 364a/13

nümāyān < Far. Görünen, ortada, açık

n. 373b/6

O

obruq sobruq < Arka arkaya

o. 310b/3

ocaq < Ocak, ateş yakılan yer

o.+qa 306a/2

oġ(u)l < ET *oġul* (EDPT, 83) Oğul

o.+um 352b/11

o.+ı 308a/3, 308a/7, 308a/9, 326a/14, 326b/2, 327a/10, 328a/1, 328b/11, 332a/14, 333b/1, 333b/2, 333b/5, 336a/11, 338a/7, 341a/4, 345a/3, 346a/1, 347a/13, 347a/9, 348a/3, 356b/1, 357b/2, 357b/6, 363a/4, 363b/4, 368a/14, 369a/10, 377a/8, 377b/6, 381b/6

o.+ınıŋ 308a/8, 308a/9, 326a/14, 341a/5, 346b/13, 352a/13

o.+ını 307a/10, 307a/11, 308a/10, 308a/5, 308a/6, 362a/12, 381b/11, 381b/6

o.+ıġa 332b/9, 352b/9

o.+ıdın 342b/7

oġ(u)lan < ET *oġlan* (EDPT, 85) Oğlan

o.+lardın 359a/1

o.+ları 364a/6

o.+larıġa 352b/5, 363a/3

oġrı < ET *oġrı* (EDPT, 90) Hırsız

o. 358b/13

o.+nıŋ 361a/9

o.+nı 361a/11

oġulluq < *oġul+lXk* Oğulluk, evlatlık

o.+qa 343a/1

oḫşar < Benzer

o. 344b/5

ol < ET *ol* (EDPT, 123) O

o. 305a/10, 305a/11, 305a/12, 305b/10, 305b/14, 305b/8, 306a/11, 306b/13, 306b/14, 306b/2, 306b/6, 306b/7, 306b/8, 306b/9, 308a/13, 308b/14, 311b/1, 311b/10, 311b/13, 312a/10, 312a/13, 312b/11, 316a/10, 325a/4, 325b/11, 326a/6, 326a/7, 326b/11, 326b/13, 327a/2, 327b/1, 327b/4, 327b/6, 328a/7, 329b/12, 329b/13, 330a/1, 330a/10, 331b/1, 331b/14, 331b/3, 332a/10, 332a/6, 333b/2, 336a/8, 337a/1, 337a/4, 337a/5, 338a/12, 338a/3, 339b/11, 339b/12, 342a/1, 342b/13, 342b/6, 345a/6, 345b/13, 346a/11, 348a/7,

348a/9, 349a/7, 349b/7, 350a/1, 350b/9, 353a/11, 353a/4, 353a/8, 353b/2, 353b/3, 353b/4, 355a/10, 355a/13, 355a/5, 355b/13, 356b/7, 357a/2, 358a/14, 358b/10, 359a/11, 359a/6, 359a/7, 359b/1, 359b/4, 359b/6, 359b/8, 360b/11, 360b/14, 361a/10, 361b/10, 362b/4, 362b/5, 363a/13, 363a/6, 363b/13, 363b/2, 363b/3, 364a/4, 364a/8, 364b/1, 365a/1, 365a/10, 365a/4, 366a/11, 366b/1, 366b/6, 367b/4, 368b/9, 369a/3, 369a/4, 370a/2, 370b/3, 371a/6, 371b/1, 371b/7, 372b/1, 372b/4, 373b/14, 373b/7, 374a/13, 374a/4, 374b/4, 374b/5, 375a/14, 375b/10, 375b/12, 377b/13, 378b/12, 379a/13, 380a/3

ol- < ET *ol-* (EDPT, 125) Olmak

o.-maqqa (şehīd olmaqqa) 324b/14

o.-up édim (ḫasta olup édim) 306b/3

o.-ur émiş (qalın olur émiş) 364b/5

olar < ET *olar* Onlar → **alar**

o. 343a/1

olca < Moğ. Ganimet

o. qıl- 354b/2

oltur- < ET *oltur-* (EDPT, 150) Oturmak; tahta çıkmak

o.-ur 347b/8

o.-dum 351b/11, 379b/12, 379b/3

o.-duk 343b/14

o.-dılar 351b/14, 352a/2

o.-ġay 351a/1, 351b/10, 351b/9

o.-uptur 338a/12, 341a/10, 368b/13

o.-upturlar 336a/13

o.-ġıl 348b/14

o.-up 332a/1, 332a/3, 343b/13, 345b/12, 351a/5, 351b/10, 353b/8, 358b/7, 363a/11, 363a/13

o.-up édim 355a/4

o.-up édi 340a/11

o.-ġan 366a/14, 367a/8

o.-ġan émiş 368b/11

o.-ġanda 380b/13

o.-ġandın 340b/6

o.-ur 341a/3, 344a/8 sıfatfflı

o.-urlar ékendür 326a/11

o.-ġu 343b/12

o.-maydur édi 354a/5

olturġuz- < Oturtmak, yerleştirmek, iskan etmek

o.-dum 353b/7

o.-ay 345a/7

o.-up 304b/3

o.-unça 370b/14

olturġuzul- < Oturtulmak

o.-dı 351b/8

olturul- < Oturulmak

o.-dı 353b/7, 367b/1

o.-ġan 367a/6

on < ET *on* (EDPT, 166) On

o. 326b/8, 336b/10, 342a/4, 350b/14, 362a/10, 374a/6, 377a/14, 377b/12, 378b/7

o.+nı 345b/8

o.+ıda 345a/12, 345b/6, 346b/12, 347a/3, 348a/8, 356b/13, 356b/5, 380b/10

o.+ça 332a/10

on altı < On altı

o. 307a/3, 337a/2, 350b/1, 354b/9, 370a/3, 380a/8, 380a/13, 380a/14

o.+sıda 305a/10, 305a/13, 331a/12, 354a/5

on béş < On beş

o. 326b/9, 329a/2, 329b/6, 336b/10, 342a/4, 354a/3, 370a/3, 374a/6, 379a/1

o.+ide 305a/5, 329b/6, 343b/6, 348a/6, 376a/7, 381a/13

on bir < On bir

o. 330a/6, 347a/4, 358a/11, 365a/10, 370a/1, 378a/5, 379a/2

o.+ide 336a/1, 348b/4, 353b/12, 381a/11, 381a/13

on iki < On iki

o. 351a/8, 364a/5, 370a/2

o.+side 339a/1, 351a/8, 362a/8, 362a/10, 364a/5

on miŋ < On bin

o. 357b/7, 362a/4

on sékiz < On sekiz

o. 351a/9, 365a/10

o.+ide 364b/10

on toquz < On dokuz

o.+ıda 332b/5, 337a/9, 344a/6, 355a/3, 381b/1

on tört < On dört

o. 361a/6

o.+ide 309b/13, 331b/10, 342b/7, 348a/5

on üç < On üç

o. 307a/3, 346b/2, 380a/10

o.+ide 316a/3, 332b/4, 350a/8, 377b/7

o.+i 379b/11

on yéti < On yedi

o. 330a/13, 380b/2

o.+side 344a/4, 345b/9, 357a/12, 362a/13

oŋ < ET *oŋ* (EDPT, 166) Sağ, sağ taraf

o. 334b/3, 337a/12, 337a/14, 338a/10, 351b/11, 351b/7

oq < ET *oq* (EDPT, 76) Kuvvetlendirme edatı

o. 304a/1, 304b/11, 304b/2, 305a/12, 308a/10, 309b/6, 309b/7, 310a/3, 310b/1, 310b/7, 315a/13, 316a/1, 325a/4, 325a/9, 326a/3, 334a/7, 335a/5, 337a/6, 337b/2, 337b/4, 343a/9, 345a/2, 347a/12, 347a/7, 347a/9, 347b/2, 348a/4, 349a/2, 350b/8, 354b/2, 360a/14, 360a/2, 362b/4, 363a/10, 363a/11, 364a/1, 364b/8, 365b/7, 366a/7, 370b/7, 371a/14, 371b/11, 372a/3, 374a/6, 374b/14, 375a/5, 376b/5, 379a/9, 379b/12, 379b/3

o. édim 344b/3

o. bol- 326b/13, 342b/6, 358a/14, 379b/4

oqla- < Ok ile vurmak

o.-p 372a/13

oqu- < ET *oqı-* (EDPT, 79) Okumak

o.-y al- 349b/1, 349b/1

o.-sa 349b/2, 349b/5

o.-ġuçıġa 349b/8

o.-r 330b/12, 349a/14

o.-may 349a/14

ordu < ET *ordu* (EDPT, 203) Ordu

o. 309b/12, 315b/8, 332a/3, 336b/3, 341b/1, 358a/7, 362b/4, 364b/3, 365a/5, 365b/9, 366a/7, 366b/5, 369b/10, 371b/10, 374b/5, 377a/12

o.+nıŋ 315b/8, 325b/6, 361b/14, 364a/14

o.+nı 327a/14, 379a/9

o.+ġa 310a/1, 325a/11, 325b/9, 326b/13, 327b/13, 358a/7, 358b/8, 364a/3, 364b/3, 366b/4, 367a/7, 370a/4, 373a/3, 377b/4

o.+dın 325a/7, 327b/1, 366b/3, 368a/7

o.+ġaça 369b/14

o.+sı 372a/10

o.+sınıŋ 347b/9

o.+sıġa 325a/8, 327b/10

orn < ET *orun* (EDPT, 233) Yer

o.+ını 342b/4

o.+ıġa 327a/10, 328b/12, 335a/14, 343a/5, 345a/7

orta < ET *ortu* (EDPT, 203) Orta

o. 334a/1

o.+da 341a/5

o.+sıda 327b/7, 335b/4, 342a/2

ot < ET *ot* (EDPT, 34) Ot

o. 334b/5, 376b/10, 377b/9

otaq < ET *otaġ* (EDPT, 46) Otağ, çadır

o. 308b/9

otuz < ET *ottuz* (EDPT, 74) Otuz

o. 329a/1, 329a/3, 336b/1, 341b/14, 370a/3, 373a/14, 373b/5, 376a/7, 380a/5

o.+ça 372a/11

otuz altı < Otuz altı

o. 376a/6

otuz béş < Otuz beş

o. 373b/6

o.+de 312b/4

otuz üç < Otuz üç

o.+te 305a/13,

oyna- < ET *oyna-* (EDPT, 275) Oynamak

o.-dılar 353b/1

oyun < ET *oyun* (EDPT, 274) Oyun

o.+lar 353b/1

o.+larını 353a/2

Ö

öl- < ET *öl-* (EDPT, 125) Ölmek

ö.-di 331b/7, 337a/1

ö.-gen 314b/11, 314b/14, 381a/2, 381a/5

ö.-gendin 333b/1

ö.-er 306b/13, 333b/5

ö.-medi 306a/14

ö.-medük 330a/3

ö.-mek 312a/7

ö.-mekiŋni 312a/6

öl < ET *öl* (EDPT, 124) Nemli

ö. bol- 376b/7

öleŋ < ET *öleŋ* (EDPT, 147) Çayır

ö. 328a/9

öltür- < ET *öldür-/öltür-* (EDPT, 133) Öldürmek

ö.-üp 331a/4, 334b/13, 367a/10, 379b/8

ö.-üptür 335a/2, 347b/4

ö.-üptürler 347b/6

ö.-gen 314b/14

ölüm < ET *ölüm* (EDPT, 146) Ölüm

ö.+ni 334b/14

‘ömr < Ar. Yaşayış, hayat

‘ö.+üŋni 312a/5

örgen- < ET *ögren-* (EDPT, 114) Öğrenmek

ö.-ip édi 349b/14

örmek < ET *örmek* (EDPT, 231) Deve yününden örülen giysi

ö. 352a/9

öt- < ET *öt-* (EDPT, 39) Geçmek

ö.-er 347a/9, 374a/9

ö.-erler 328b/7, 338b/4

ö.-tüm 331b/14, 338a/3, 371b/2

ö.-ti 307a/4, 330a/4, 362a/3

ö.-tük 340a/6

ö.-tiler 337a/12, 365b/12, 367a/14, 372b/6, 373b/1, 373b/13, 379a/9

ö.-key 333a/4, 337b/12, 338a/3

ö.-keyler 372b/5

ö.-edür édiler 365a/2

ö.-e 329b/2

ö.-e (öte almaduk) 373a/7,

ö.-e (öte kiriştiler) 373b/10

ö.-e (öte kirişti) 371b/1,

ö.-e (öte kirişgeyler) 336a/4

ö.-eliŋ 371a/5

ö.-üp 307b/7, 327b/13, 330b/6, 331a/4, 331a/7, 332a/3, 333a/6, 336a/12, 336a/14, 336a/8, 336b/11, 337a/11, 338a/9, 340a/3, 340a/5, 344a/7, 344a/8, 344b/11, 344b/14, 344b/9, 351a/6, 355b/14, 356a/7, 358b/8, 363a/14, 364a/3, 364a/9, 366b/1, 366b/6, 368b/3, 369b/8, 369b/9, 370b/3, 371a/1, 371a/3, 372a/11, 373a/11, 374a/11, 376a/12, 377b/14, 378a/6, 378b/2, 379a/10, 379a/3, 379a/6, 380b/4

ö.-üp édim 325a/10

ö.-keli 368a/12, 374a/13

ö.-künçe 332a/1

ö.-keç 374b/14

ö.-ken 306a/5, 308a/13, 311b/1, 314b/1, 329b/11, 330a/7, 332a/14, 337b/7, 340a/7, 346b/11, 346b/3, 358b/5, 360b/11, 362b/9, 363b/10, 366a/13, 371a/4, 373a/2

ö.-kende 380a/5

ö.-kenini 373b/2

ö.-kenler 372b/7

ö.-kenlerni 337b/5, 373b/13, 374a/1

ö.-er 329a/11, 333a/8, 370a/7, 375a/3

ö.-erni 369b/1

ö.-erde 328a/4, 374b/1

ö.-eri 367a/14

ö.-megen 381a/7

ö.-mek 379a/14

ö.-mekke 372b/4, 373a/11, 373a/13, 374a/14, 376a/11

ö.-mey 365b/11

ö.-meydür émişler 379a/5

ö.-üşlerini 336b/12

öte- < ET *öte-* (EDPT, 43) Ödemek, eda etmek

ö.-dim 346a/6, 346a/7

ö.-dük 358a/9, 358b/1

ö.-p 339a/11, 378b/6, 380a/12

ötel- < ET *ötel-* (EDPT, 57) Yerine getirilmek

ö.-di 330a/6

ötker- < ET *ötgür-* (EDPT, 52) Geçirmek

ö.-diler 372b/14, 373a/1

ö.-geyler 364a/1

ö.-edürler ékendür 368a/11

ö.-ip 343a/8, 357a/8, 379a/9

ö.-iptürler 362b/10

ö.-gen 373a/9

ötkeril- < Geçirilmek

ö.-di 330a/5, 337b/11

ö.-se édi 337b/6

ö.-mey 337b/10

ötül- < Geçilmek

ö.-üp édi 328a/5

öz < ET *öz* (EDPT, 278) Öz, kendi

ö. 306b/9, 315a/10, 333b/6, 343b/5, 345a/4, 345b/3, 348b/3, 350a/9, 361b/9, 371a/9

ö.+ni 312a/9, 324b/14

ö.+i 307b/8, 307b/9, 346a/12, 347a/12, 350a/2, 356a/2, 356b/12, 362a/13, 362b/8, 375a/4

ö.+in 312a/8

ö.+iniŋ 304b/11, 363a/4, 381b/6

ö.+ini 337b/2, 338b/7, 354a/12

ö.+ige 312a/7, 325a/13, 342b/10, 359a/3, 363a/3, 375b/12, 376a/2

ö.+idin 369a/8

ö.+üm 325a/9, 334a/13, 357b/8, 371b/5

ö.+iŋ 349a/3

ö.+üŋ 348a/13

ö.+üŋe 312a/6

ö.+ümizni 345b/2

ö.+ümizdin 308a/1, 332b/6, 350a/12, 350b/3

ö.+üŋizni 304b/7

ö.+iŋizge 379a/6

ö.+leri 314b/4, 335a/2, 335a/3, 356a/9

ö.+lerini 327b/9, 378a/1

ö.+lerige 334b/13, 368a/12, 374a/1

özge < *öz+gA* Başka

ö. 329b/14, 340b/4, 342a/9, 346b/5, 347b/14, 348b/1, 350b/10, 351a/2, 352b/5, 354a/14, 354b/6, 356b/8, 366b/3

ö.+ler 304b/9, 363b/1

ö.+lerni 308b/9

ö.+lerge 326b/9

özgeçe < *öz+gA+çA* Başkaca

ö. 315b/13

‘özr < Ar. Özür

‘ö. 359b/7, 362a/2

‘ö.+ini 361b/1

ṣāḥib-i ‘ö. boldum 330a/13, 331a/1

P

pā < Far. Ayak

p. 379a/2

p. bol- 306a/1

p.-yı çūbīn qıl- 353a/10, 353a/9

pāçı < Far.+T. *pā+çX* Piyade askeri

p. 345b/5, 346a/1

pādişāh < Far. Padişah

p. 354b/12

p.+larıġa 333b/1

p. feṯḥ-i p.-ı islām 325a/1

pādişāhāne < Far. Padişah gibi

p. 350b/13, 351a/1

pādişāhlıq < Far.+T. *pādişāh+lXġ* Padişahlık

p. 348b/10, 349a/12, 349a/13

p.+ta 349a/10

pāk < Far. Saf

p. 349b/7

pārçe < Far. Ufak, parça

p. 352a/5, 335b/4, 343b/11

pāre < Far. Parça

p. 304a/3, 305a/3, 307b/14, 307b/4, 327b/9, 331a/4, 331a/5, 341b/3, 363a/2, 363b/11, 366a/1,

366a/2, 367a/4, 367a/8, 371b/9, 379b/2

p. bol- (pāre pāre) 331b/6

p. pāre qıldur- 306b/8

p.+si 331b/6

parmaġ < Parmak

p.+ı 353a/6

partal < Far. Eşya

p. 304a/4, 354b/2

p.+ın 329a/11

pās < Far. Gecenin sekizde biri

p. 376b/2, 380a/7, 380b/10

p.+ġa 344a/3

p.+ta 371b/1, 373a/3, 380a/11

p.+ıġa 371b/12

p.+ıdın 353b/11

p.+ıda 380a/14, 380b/2

pātar < Hint. Şarkı söyleyen, dans eden kız

p.+lar 353b/4

pāy-ı taḫt < Far. Başkent

p.+ıdur 326b/7

peher < Hint. Hindistan'da günün 1/8'ine verilen isim → **pehre**

p. 344b/10, 356a/6, 356a/7, 358a/2

p. bol- 371b/2

p.+ġa 344b/4, 354a/4, 366a/5

p.+din 353b/7

p.+de 344a/6, 344b/6, 351a/5, 353b/7

p.+i 344a/3

p.+idin 353b/14, 370a/4

pehlivān < Far. Pehlivan, güreşçi

p. 378b/14

p.+larnı 366b/4

pehre < Hint. Hindistan'da günün 1/8'ine verilen isim →**peher**

p.+ġa 306a/12

penc-şenbe < Far. Perşembe

p. 307a/12, 327a/6, 328b/2, 329b/6, 331a/1, 331a/8, 331b/11, 331b/13, 335b/6, 336a/13, 337a/10, 339a/1, 340a/2, 345a/10, 346b/5, 350a/7, 351a/6, 353b/12, 356a/10, 356b/13, 356b/5, 357a/11, 358a/4, 361a/3, 364a/1, 365a/12, 366b/13, 367b/4, 369a/10, 370a/5, 372b/6, 373a/7, 375b/8, 376b/1, 376b/11, 378a/4, 379a/13, 380b/12, 381a/13, 381b/14

pergenāt < Far. Kasabalar

p.+nı 329a/13, 329a/14, 378a/3

pergene < Far. Kasaba, nahiye

p.304a/7, 304b/2, 305a/1, 305b/8, 326b/3, 328b/13, 358a/13, 361b/9, 362b/9, 380a/6, 382a/3

p.+de 361b/4, 380a/9

p.+siniŋ 369b/3, 374b/7, 377b/12, 379a/14

p.+siġa 329b/2, 361b/11, 368b/9

p.+sige 351a/12

p.+sidin 304b/14, 327b/13, 356a/4, 376a/6, 379b/14

p.+side 309b/12

p.+ler 342b/12

p.+leridin 358a/13, 361b/3, 361b/4, 361b/6, 362a/10, 362a/14, 363b/12, 380a/11

perhīz < Far. Uzak durma, perhiz

p. qıl- 365b/11

perhīzkār < Far. Dindar, dince yasaklanan şeylerden uzak duran

p. 365b/11

perīşān < Far. Dağınık; bozuk

p. 311b/1, 311b/6, 330b/10, 335b/10, 374b/13

p. bol- 325b/4

p.+dur 360b/5

pervā < Far. Korku

p. qıl- 315a/13

pest < Far. Aşağı, alçak

p. 367b/7

p. bol- 330b/4

pestraq < Far.+T. *pest+rAk* Daha aşağılık, daha alçak

p. 342a/2, 343a/11

peşīmān < Far. Pişman → **pīşmān**

p. bol- 360b/6

p.+dur 360b/6

peşkāl < Hint. Yağmur

p. 329b/1, 329b/2, 339b/13, 341b/4, 376a/2, 376b/2, 380a/1

pey < Far. Art, arka

p.+iġa 326a/3

pey-ā-pey < Far. Peş peşe

p. 310b/9, 330a/6, 332a/1

peydā < Far. Açık ortada

p. bol- 310b/9, 315b/13, 316a/6, 364a/10, 364a/11, 365a/4

pey-der-pey < Far. Peş peşe, arka arkaya

p. 307b/12, 373b/9

peymāne < Far. Kadeh; şarap kadehi

p.+sidin 314b/9

peymāyiş < Far. Ölçü

p. 351b/4, 365a/8

peyvest < Far. Ulaşma, katılma, varma

p. bol- 342a/1

p.+tür 340a/10

pīl < Far. Fil

p.+ni 340b/12

p.+ini 367a/10

piste < Far. Fıstık

p. 369b/4

pīşānī < Far. Alın

p.+siġa 353a/5

pīş-gāh < Far. Ön, avlu

p.+ıda 343a/13

pīşẖāne < Far. Balkon

p. 376b/5

pīşīn < Far. Peşin; öndeki, önceki

p. 345b/3

p. namāz-ı p. 331a/12, 338a/5, 338b/3, 339a/12, 341b/9, 343b/8, 344a/8, 346a/6, 358a/3, 358b/4, 363b/5, 372b/8, 380b/1

p. namāz-ı p.+ni 340a/3, 369b/9

p. namāz-ı p.+ge 378b/8, 380b/3

p. namāz-ı p.+de 374b/2

p. namāz-ı p.+din 340a/8

p. namāz-ı p.+geçe 354a/8

pişiq < Pişmiş

p. 359b/14

pīşkeş < Far. Hediye

p. 351a/4

p. édi 343b/5

p. qıl- 332b/3, 351a/4, 368a/1

p.+ler 331a/6, 343b/4

p.+lerni 357a/8

p.+lerini 357a/4

p.+leridin 380b/13

pīşmān < Far. Pişman → **peşīmān**

p. bol- 332b/1

piyāde < Far. Askeri piyade sınıfı ve bu sınıfa mensup asker

p.+sini 345a/12

pūşiş < Far. Örtü

p.+i 335a/14

pür-dağdağa < Far.+Ar. Telaşlı

p. 334a/4

pürgerdlıġ < Far.+T. *pür-gerd+lXġ* Tozlu

p.+ıdın 379b/3

püşte < Far. Tepe

p. 360a/8

p.+lerini 340a/9

Q

qabar- < Kabarmak

q.-dı 366a/9

qabr < Ar. Mezar

q.+i 369b/7

qabūl < Ar. Kabul etme, razı olma

q. ét- 376a/1

q. qıl- 329a/1, 343a/2, 345a/4, 367a/3, 375b/6, 375b/12

q.+ıġa 346a/13

qabż < Ar. Alma, tutma; kavrama

q.+dur 343a/5

qaç- < ET *qaç-* (EDPT, 589) Kaçmak

q.-ar 367a/12, 372a/3

q.-arlar 328b/9, 338b/5

q.-tı 328a/1

q.-tılar 334b/9

q.-a 315a/12, 334b/8

q.-ıp 308b/1, 315a/12, 315a/13, 327a/10, 328b/11, 328b/6, 332a/14, 334a/9, 336a/11, 337b/13, 362b/11, 368b/8

q.-ıptur 329a/11

q.-ıpturlar 379b/14

q.-qan ékendürler 338b/10

q.- arları bol- 332b/14

q.-maqqa 373b/11

qaçan < ET *qaçan* (EDPT, 592) Ne zaman

q. 306b/14, 332b/14, 365a/9

qaçur- < ET *qaçur-* (EDPT, 592) Kaçırmak

q.-ur 304a/2

q.-dı 373b/6, 373b/8

q.-dılar 335a/1

q.-up 334b/11, 372a/12, 372b/1

q.-ġalı 381b/11

qada- < Moğ. Çivilemek

q.-pturlar 340b/10

qadaġa < Özen, ilgi

q. 347a/12

qadd < Ar. Boy

q. 330b/13

qadem < Ar. Ayak; hemen hemen 37,5 cm. ye denk gelen yarım arşınlık veyan on iki parmaklık uzunluk

q. 309a/10, 351b/1, 351b/2

q. bol- 370a/1

q.+ini 369b/14

q.+ide 354b/14

qadīmī < Ar. Eski; daimi

q. 343a/11

qadr < Ar. Değer

q.+ini 306b/14, 306b/3

qā'ide < Ar. Kural

q. 330a/8, 349a/3

q.+ni 349a/4, 368b/14

q. ḫilāf-i q. 363b/1

qa‘īm < Ar. Yerine geçen

q. bol- 315a/5

qal- < ET *qal-* (EDPT, 615) Kalmak

q.-ur 333b/6

q.-dı 339a/10, 369b/10, 376b/4

q.-dılar 337b/2, 342b/14

q.-sa 339b/4

q.-salar 360b/1

q.-a 336a/10, 338a/11

q.-ıp édi 354a/4, 358a/6, 365a/6, 376a/1

q.-ıptur 366b/2

q.-ıpturlar 344b/10

q.-ġan 358b/12, 377b/11

q.-ġanları 370a/6

q.-ġanınıŋ 361b/1

q.-ġanını 375b/6

q.-madı 359b/7

q.-masa 339b/5

q.-maydur 339b/6

qal‘a < Ar. Kale

q. 304a/12, 380b/4

q.+da 344b/10

q.+sıġa 339a/8

q.+sıda 342b/8

q.+sınıŋ 363a/1

q.+sını 308b/4

qal‘agīrlıq < Ar.+Far.+T. *qal‘a+gīr+lXk* Kale alan

q. 333a/14

qalemrev < Ar.+Far. Ülke, diyar, topraklar

q.+ümde 325b/1

q. cemī‘-i q.+ġa 312b/11

qalın < ET *qalın* (EDPT, 622) Çok

q. 304a/2, 305a/7, 306a/14, 306a/9, 309b/13, 310b/1, 325b/2, 331a/4, 333a/2, 333b/4, 336a/6, 336b/13, 337a/6, 337b/2, 337b/4, 339b/9, 343b/4, 347b/13, 353b/4, 356b/11, 362b/7, 362b/9, 366a/14, 369b/6, 370a/11, 370a/12, 370a/9, 370b/1, 370b/14, 372a/11, 372a/13, 373b/11, 373b/2, 373b/6, 373b/8, 378a/12, 378a/13

q. ol- 364b/5

q.+ıdın 337b/1

qalyā < Far. Kızartma

q. 306a/1, 306a/3, 306a/4

q.+nı 305b/14

qamış < ET *qamış* (EDPT, 628) Kamış

q. 373b/10

qapa- < Kuşatmak

q.- p 329a/10

qapu < ET *kapıġ* (EDPT, 583) Kapı

q.+da 348b/9

qaq < ET *kak* (EDPT, 608) Kurumuş şey

q. 306a/4, 306a/5

qara < ET *qara* (EDPT, 643) Kara, siyah

q. 306b/12, 338a/4, 338b/8

q.+dın 352a/3, 353b/5

q.+sı 310b/9

q.+sını 336a/10, 354a/10

qarābet < Ar. Yakınlık

q.+i 339a/5

qaranġu < ET *qaraŋġu* (EDPT, 622) Karanlık → **qaraŋu**

q.+da 372b/5

qaraŋu < ET *qaraŋġu* (EDPT, 622) Karanlık → **qaranġu**

q. 341a/6

q.+dur 340b/6

qarār < Ar. Karar

q. 327a/5, 349b/13, 355a/13, 356b/6, 359b/1, 364b/7, 370a/8

qaravul < Moğ. Koruyucu

q. 367a/10

q.+nıŋ 367a/9

q.+nı 379b/9

q.+dın 337b/12

q.+ı 368b/8

q.+ını 379b/7

qaravulluq < Moğ.+T. *qaravul+lXk* Koruyuculuk

q. 310a/11

q.+qa 309b/3, 310a/11

qarı < ET *karı* (EDPT, 644) Karış, bir uzunluk birimi

q. 311a/9, 341b/14, 351b/12, 351b/2, 351b/4, 351b/5, 351b/7, 352a/1, 353a/13

q. bol- 310b/14, 340b/4, 342a/13, 351a/9

qarīb < Ar. Yakın

q. éyle- 314b/14

qar(ı)n < ET *qarın* (EDPT, 661) Karın

q.+ı 306a/12

qarn < Ar. Zaman

q.+lar 348b/2

q.+larda 348b/4

qaṣdī < Ar. Kasıtlı, bile bile

q. 307a/11

qasīde < Ar. Kafiyeli övgü şiiri

q.+si 346a/12

qaş < ET *qaş* (EDPT, 669) Ön, huzur

q. 330b/13

q.+ımġa 350a/2, 353b/6, 372b/2

q.+ıŋġa 349b/12, 350a/5

q.+ığa 345b/6, 347a/10, 350b/5, 355b/10, 355b/3, 369a/8

q.+ıda 360b/7, 371a/7, 378b/5

q.+ıdadur 364b/6

q.+ıdın 307a/13, 326a/14, 346b/13, 358a/6, 363a/6, 372b/8, 377b/6, 379b/13

qaṭār < Ar. Kervan, sürü dizisi

q. 311a/14, 350b/14

qatıl- < ET *qatıl-* (EDPT, 601) Katılmak

q.-ıp édi 374b/12

qatılış < Katılış

q.+ı 332a/2

q.+ığa 364b/13, 371b/4

q.+ıdın 332a/3, 364a/2, 365a/2, 370a/10

q.+ıda 338b/1, 368b/10

q.+ıqaça 364a/2

qatıq < ET *qatıġ* (EDPT, 597) Katı, sıkı

q. 376b/3

qatl < Ar. Öldürme

q.+ġa 347b/13, 354b/8

q.-ı ʻām qıl- 345b/12

qatla < Defa, kere

q. 325a/5, 330b/12, 345a/13, 347a/4, 354b/4, 374b/10

qatra- < Meşgul olmak, uğraşmak

q.-p 315b/4

qavġunçı < Takiçpi

q. 325a/9, 338a/1

q.+ġa 338a/4

qavla- < Kovmak, kovalamak

q.-ġay 337b/14

q.-rlar 338b/7

qavun < Kavun

q. 359a/12, 359a/13, 380b/14, 380b/5, 380b/8

q.+lar 380b/6

qay' < Ar. Kusmak; kusmuk

q. qıl- 340a/13

q.+nı 306a/11

qaya < ET *qaya* (EDPT, 674) Kaya

q.+nıŋ 343b/10

q.+dın 343b/8, 353b/13

q.+lar 335b/5

q.+larnı 342a/12

qaydˇ < Ar. Pranga; bağ, zincir; yazma(k)

q.+ı 349a/12

q.+ığa 343a/3

q.+ıça 349a/12

qayna- < ET *kayın-* (EDPT, 678) Kaynamak

q.-p 376b/3

q.-yıp 328a/7, 328a/8

qaynat- < ET *kaynat-* (EDPT, 678) Kaynatmak

q.-tı 364a/12

qaysı < *qayu+sI* Hangi, hangisi

q. 315b/5

q.+nıŋ 377a/8

q.+ŋız 350a/4

qayu < Hangi, hangisi, ne, kim

q. 348b/3

qaz- < ET *qaz-* (EDPT, 680) Kazmak

q.-ġaylar 330b/5, 344b/3

q.-ıp 339b/3, 341b/7, 342a/12, 342a/6

q.-ıpturlar 335a/11, 342b/1, 343a/12

qazan < ET *qazġan* (EDPT, 683) Kazan

q. 331b/5, 331b/6, 333a/13, 333a/4, 336b/5, 337a/4, 337a/5, 337a/6, 370a/9, 370b/1

q. édi 337a/4

q.+nı 371b/8

q.+ġa 305b/10, 305b/11, 306a/1

q.+da 305b/12, 364a/11

q.+ı 309a/8, 337a/3

q.+larnı 362a/6, 362a/7

qazaq < Hırsız, hırsızlık yapmak

q. 309a/5, 336a/9, 361a/11, 361a/9

q.+nı 358b/14

q.+qa 361a/10

qazdur- < Kazdırmak

q.-ġay 309b/13

qazdurul- < Kazdırılmak

q.-dı 311a/4, 312b/2

qazıl- < ET *qazıl-* (EDPT, 684) Kazılmak

q.-ġay 339b/6

q.-ġan 309b/14, 353b/13

qıçqıraş- < Feryat etmek, bağırışmak

q.-adurlar 371b/14

qıl- < ET *qıl-* (EDPT, 616) Kılmak, yapmak

q.-ur 311b/6, 358a/1, 360b/5

q.-ur (żāyi qılur) 312a/5

q.-ur (baḥş qılur) 381a/9

q.-ur (ḫayālı qılur) 308b/12

q.-ur (qatl-i ‘ām qılur) 345b/12

q.-ur (ta‘yīn qılur) 370b/8

q.-ur (tevbe qılur) 360b/6

q.-ur (va‘de qılur) 305b/8

q.-ur (vefā qılur) 310a/2

q.-ur (żāyi‘ qılur) 365b/13

q.-ur (ẕerāfetī qılur) 360b/8

q.-ur (zor qılur) 334b/14

q.-ur (ta‘yīn qılur) 347b/9, 370b/14

q.-ur (meyāngīrlik qılur) 366a/3

q.-ur (isti‘dād qılur) 331b/11

q.-urlar (muḫālefet qılurlar) 333b/7

q.-urlar (olça qılurlar) 354b/2

q.-urlar (tercīḥ qılurlar) 342a/9

q.-urlar (engīzi qılurlar) 372b/1

q.-ıptur (‘azīmet qılıptur) 356b/8

q.-ıptur (‘imāretler qılıptur) 339b/13

q.-ıptur (eyvānlar qılıptur) 341b/9

q.-ıptur (iḥāṭa qılıptur) 332b/12

q.-ıptur (iş qılıptur) 26b/4

q.-ıptur (iẓhār qılıptur) 343a/1

q.-ıptur (künbeẕ qılıptur) 341a/6

q.-ıptur (naṣīb qılıptur) 314b/13

q.-ıptur (tālār qılıptur) 341b/8

q.-ıptur (tālārġına qılıptur) 341a/9

q.-ıptur (tekellüf qılıptur) 340b/4

q.-ıpturlar (taşdın qılıpturlar) 335a/13, 343a/14

q.-ıpturlar (ḥavżlar qılıpturlar) 335b/2

q.-ıpturlar (filbān qılıpturlar) 340b/14

q.-ıpturlar (tırāş qılıpturlar) 342a/12

q.-ıpturlar (dūtahī qılıpturlar) 334b/2

q.-ıpturlar (esīr qılıpturlar) 311b/13

q.-ıpturlar (faṣīller qılıpturlar) 341b/13

q.-ıpturlar (kāşīkārlıq qılıpturlar) 340b/10

q.-ıpturlar (köller qılıpturlar) 333a/2

q.-ıpturlar (mücessem qılıpturlar) 340b/13

q.-ıpturlar (müşābih qılıpturlar) 340b/14

q.-ıpturlar (qabūl qılıpturlar) 343a/2

q.-ıpturlar (tekellüfler qılıpturlar) 341a/4

q.-ıpturlar (tırāş qılıpturlar) 343b/1

q.-ıpturlar (üstide qılıpturlar) 341b/13

q.-ıpturlar (vāyinī qılıpturlar) 342a/4

q.-ıpturlar (yolı qılıpturlar) 341a/11

q.-ıpturlar (sengler bile qılıpturlar) 335b/1

q.-dım (bünyād qıldım) 330b/12, 345b/4

q.-dım (dārūsını qıldım) 366a/8

q.-dım (edā qıldım) 358b/5

q.-dım (ġusl qıldım) 338a/9, 361b/5

q.-dım (ḫālī qıldım) 325a/13

q.-dım (ḫālişe qıldım) 350a/3, 359a/1, 359b/3

q.-dım (ḫayāl qıldım) 306a/6

q.-dım (iḫtiyār qıldım) 340a/13

q.-dım (meyl qıldım) 306a/3, 306a/4

q.-dım (mülāzemet qıldım) 331b/5, 357a/10

q.-dım (niyyet qıldım) 312b/3

q.-dım (qay qıldım) 340a/13

q.-dım (seyr qıldım) 312b/4, 325b/9, 326b/12, 327b/5, 344a/11, 365a/3, 365b/8, 366b/1, 376b/12

q.-dım (şüru‘ qıldım) 346b/2

q.-dım (ta‘yīn qıldım) 372a/8

q.-dım (taqṭī‘ qıldım) 330b/14

q.-dım (teferrüc qıldım) 371b/6

q.-dım (tekye qıldım) 374b/6

q.-dım (tevbe qıldım) 312a/9

q.-dım (ümīdvār qıldım) 374b/4

q.-dım (va‘de qıldım) 345a/6

q.-dım (seyr qıldım) 340a/14

q.-dum (tekye qıldum) 371b/12

q.-dı (mu‘āleceni qıldı) 364a/11

q.-dı (‘arż qıldı) 374a/12, 379b/10, 381b/10, 381b/4

q.-dı (bend qıldı) 315a/8

q.-dı (da‘vā qıldı) 366a/2

q.-dı (ġarq qıldı) 337a/1, 371b/7, 371b/8

q.-dı (ḫıdmetkārlıq qıldı) 331a/10

q.-dı (iḫtiyār qıldı) 333a/12

q.-dı (irtikāb qıldı) 308a/13

q.-dı (iş qıldı) 373b/6

q.-dı (mīyāngīrlıq qıldı) 363b/2

q.-dı (mu‘āvaża qıldı) 329a/2

q.-dı (muḥāṣarā qıldı) 315a/9

q.-dı (muqarrer qıldı) 307b/6

q.-dı (muvāfaqat qıldı) 312a/13

q.-dı (mülāzemet qıldı) 304b/13, 305a/1, 307b/11, 328a/14, 332a/14, 338a/7, 339a/4, 355a/5, 357a/10, 357a/5, 362a/12, 362b/2, 364a/6, 365a/12, 375a/1, 375b/1, 375b/3, 379a/11, 381a/14, 381a/3, 381a/4

q.-dı (mürāca‘at qıldı) 357a/8

q.-dı (pīşkeş qıldı) 332b/3, 351a/4, 368a/1

q.-dı (pīşkeşler qıldı) 343b/4

q.-dı (qabūl qıldı) 375b/6

q.-dı (ta‘yīn qıldı) 307b/5

q.-dı (taqrīr qıldı) 354a/7

q.-dı (ṭarḥ qıldı) 339b/8

q.-dı (te‘ş̱īr qıldı) 359a/14, 361a/5

q.-duk (iḫtiyār qılduk) 331b/9

q.-duk (irtikāb qılduk) 328a/3

q.-duk (ma‘lūm qılduk) 355a/6

q.-duk (men‘ qılduk) 368a/13

q.-duk (mī‘ād qılduk) 342b/13

q.-duk (seyr qılduk) 340b/7, 343a/10

q.-duk (ta‘yīn qılduk) 305a/7

q.-duk (teferrüc qılduk) 369b/6

q.-duk (va‘de qılduk) 343a/8

q.-dılar (sitāyiş ü ta‘rīf qıldılar) 309b/11

q.-dılar (tevbe qıldılar) 312b/1

q.-dılar (‘ahd u şarṭ qıldılar) 315a/3

q.-dılar (żāyi‘ qıldılar) 334b/11

q.-dılar (ta‘rīf qıldılar) 338b/14

q.-dılar (mülāzemet qıldılar) 339a/6, 376a/4, 380b/3

q.-dılar (tūde qıldılar) 352a/6

q.-dılar (raqqaṣlıq qıldılar) 353b/4

q.-dılar (şūḫluq qıldılar) 366a/1

q.-dılar (küştīgīrlik qıldılar) 366a/2

q.-dılar (ʿarż qıldılar) 370b/5

q.-ġay (ʿahd u şarṭ qılġay) 345a/5

q.-ġay (ʿarżādāşt qılġay) 356a/3

q.-ġay (engīzin qılġay) 370a/10

q.-ġay (ferḫunde ve mübārek qılġay) 348b/1

q.-ġay (ḥāṣıl qılġay) 366b/11

q.-ġay (ḥāżır qılġay) 356a/2

q.-ġay (iḫtiyāṭ qılġay) 306b/4

q.-ġay (mevcūd qılġay) 336b/3

q.-ġay (mīyāngīrlıq qılġay) 363b/1, 363b/2

q.-ġay (mübārek qılġay) 348a/13

q.-ġay (nigūnsār qılġay) 348b/8

q.-ġay (ruzī qılġay) 348a/12

q.-ġay (til bile qılġay) 307a/2

q.-ġay (ʿamel qılġay) 349b/10, 350a/5

q.-ġay (iḫtilāṭ qılġay) 349a/

q.-ġay (maʿāş qılġay**)** 349a/5

q.-ġaylar (defʿini qılġaylar) 332a/10

q.-ġaylar (ʿazīmet qılġaylar) 350a/14

q.-ġaylar (buqʿa-i ḫayrī qılġaylar) 312b/3

q.-ġaylar (deh-der-deh qılġaylar) 327b/4

q.-ġaylar (engīzi qılġaylar) 334a/11

q.-ġaylar (ḥavż qılġaylar) 328a/10

q.-ġaylar (iḫtilāṭ qılġaylar) 361a/12

q.-ġaylar (mażbūṭ u müretteb qılġaylar) 316a/8

q.-ġaylar (muḥāfaẓat qılġaylar) 373a/3

q.-ġaylar (mülāḥaẓā qılġaylar) 369b/1

q.-ġaylar (ṣarf u ḫarc qılġaylar) 345a/11

q.-ġaylar (sirke qılġaylar) 12b/2

q.-ġaylar (ṭayyār qılġaylar) 333a/14

q.-ġaylar (tırāş qılġaylar) 339b/5, 340a/1, 344b/2

q.-ġaylar (tevaqquf qılġaylar) 380a/3

q.-ġaylar (yada qılġaylar) 347b/11

q.-ġumdur (‘azīmet qılġumdur) 350b/11

q.-ġumdur (ḫālişe qılġumdur) 349a/1

q.-ġumızdur (rāst qılġumızdur) 349a/2

q.-ay (tekellüf qılay) 349b/6

q.-ġıl (berṭaraf qılġıl) 349b/11

q.-ġıl (men‘ qılġıl) 358b/14

q.-ıŋ (‘arżādāşt qılıŋ) 349a/1

q.-ıŋ (‘arżdāşt qılıŋ) 350b/10

q.-ıŋ (meşveret qılıŋ) 350b/6

q.-ıŋ (tevbe qılıŋ) 361a/1

q.-sun (‘arżādāşt qılsun) 366b/10

q.-sun (tamām qılsun) 360a/2

q.-sun (ṭayyār qılsunlar) 372b/10

q.-sunlar (serencām qılsunlar) 351a/12

q.-sunlar (ṣarf qılsunlar) 359b/13

q.-sunlar (serencām qılsunlar) 351a/12

q.-sunlar (yekpāre qılsunlar) 330b/4

q.-sa (terāzū qılsa) 344a/13

q.-saŋ édi (ḫayāl qılsaŋ édi) 349a/14

q.-a (seyr qıla atlanıp édim) 312a/1

q.-a (seyr qıla) 327a/14

q.-a (‘īd qıla) 330a/8

q.-a (seyr qıla atlandım) 331b/7

q.-a (seyr qıla bardım) 343b/7

q.-a (iḫtilāṭ qıla örgenip) 349b/14

q.-a (seyr qıla atlandım) 369b/3

q.-a (hükūmet qıla kéliptürler) 325b/14

q.-a al- (çāre qıla almadı) 304a/5

q.-a al- (çāre qıla almas) 308b/6

q.-a al- (iş qıla almaz) 308b/12

q.-a al- (çāre qıla almay) 304b/14, 374b/12

q.-a al- (iş qıla almaslar) 377b/8

q.-a başla- (şūr u fitneengīz qıla başladılar) 304a/13

q.-adur (tekrār qıladur édi) 328a/11

q.-adur (kitābet qıladur édim) 376b/4

q.-adur (ṭahāret qıladur édim) 378a/11

q.-adurġan (iş qıladurġan) 353b/14

q.-ıp (yaraġın qılıp) 329b/2

q.-ıp 340a/3, 348b/9

q.-ıp (iẓhārını qılıp) 342b/10

q.-ıp (‘afv qılıp) 304a/5

q.-ıp (‘arż qılıp) 381b/9

q.-ıp (‘arżādāşt qılıp) 367a/3

q.-ıp (‘azīmet qılıp) 345b/11

q.-ıp (‘azm-i cezm qılıp) 308a/1, 376a/9

q.-ıp (‘ināyet qılıp) 304a/9, 305a/2, 326b/7, 329a/3, 342b/12, 367b/2, 375b/5, 376a/7, 377a/3, 377a/6, 380a/6, 381b/3

q.-ıp (‘itāb ḫitāb qılıp) 370a/6

q.-ıp (‘uhde qılıp) 335b/13

q.-ıp (‘uhdesiġa qılıp) 358a/2

q.-ıp (arġamçılar qılıp) 311a/9

q.-ıp (bend qılıp) 308b/10

q.-ıp (ber-pāy qılıp) 351b/8

q.-ıp (bī-edeblıq qılıp) 368b/13

q.-ıp (cem‘ qılıp) 376a/8, 377a/13, 380a/7

q.-ıp (cem‘iyyet qılıp) 305a/4, 332a/8

q.-ıp (cemī‘ qılıp) 355a/14

q.-ıp (cezm qılıp) 334b/13, 356b/2

q.-ıp (cihad qılıp) 379a/7

q.-ıp (çaġ qılıp) 372b/12

q.-ıp (çemenler qılıp) 360a/11

q.-ıp (dīvān qılıp) 367a/2

q.-ıp (dūrāndeşlig qılıp) 326a/12

q.-ıp (edā qılıp) 369b/10

q.-ıp (endīşe qılıp) 359b/1

q.-ıp (fetḥ qılıp) 307b/1

q.-ıp (fevc qılıp) 371a/8

q.-ıp (ġusl qılıp) 358b/5, 369b/9

q.-ıp (ḥāl qılıp) 306b/11

q.-ıp (ḫāliṣe qılıp) 305a/2, 335b/13, 367b/3, 375b/5

q.-ıp (ḫāṭırşināş qılıp) 358a/1

q.-ıp (ḥavż qılıp) 360a/8

q.-ıp (ḫayāl qılıp) 326b/4

q.-ıp (ḫayrbād qılıp) 339a/9

q.-ıp (ḫoş qılıp) 312a/9

q.-ıp (ḫurūç qılıp) 325b/3

q.-ıp (ihtimām qılıp) 328b/2

q.-ıp (ilticā qılıp) 346a/10

q.-ıp (inʿām qılıp) 325a/14, 346a/4, 369a/9

q.-ıp (isnād qılıp) 381a/7

q.-ıp (istibʿād qılıp) 337a/10

q.-ıp (lek qılıp) 304a/9, 326b/4, 326b/9

q.-ıp (maʿlūm qılıp) 338b/3

q.-ıp (mażbūṭ qılıp) 310b/13, 316a/1

q.-ıp (menʿ qılıp) 361a/12

q.-ıp (meşveret qılıp) 335b/10, 350a/10, 360a/1, 378a/2, 378a/6

q.-ıp (mevqūf qılıp) 334a/13

q.-ıp (muḫāṭab qılıp) 329b/12

q.-ıp (muhayyā qılıp) 370a/12

q.-ıp (muqarrer qılıp) 316a/3

q.-ıp (muqarrer ve muʿayyen qılıp) 15b/6

q.-ıp (mülāzemet qılıp) 380b/4

q.-ıp (nāz qılıp) 326b/5

q.-ıp (nevʿ qılıp) 304b/6, 345b/2

q.-ıp (pā-yı çūbīn qılıp) 353a/10, 353a/9

q.-ıp (qabūl qılıp) 367a/3, 375b/12

q.-ıp (qısmet qılıp) 368a/10

q.-ıp (rānā qılıp) 345a/7

q.-ıp (rāst qılıp) 333a/3

q.-ıp (riʿāyet qılıp) 362b/9, 374b/9

q.-ıp (sebzīkārlıqlar qılıp) 342b/2

q.-ıp (sefer qılıp) 309a/11, 331b/10, 353b/8, 356b/14

q.-ıp (serefrāz qılıp) 309a/1

q.-ıp (seyr qılıp) 327b/1, 327b/10, 328a/5, 328b/1, 330b/6, 330b/8, 331a/5, 331a/8, 338a/8, 340a/9, 341a/13, 343b/13, 343b/3, 344a/6, 344a/9, 364a/9, 367a/7, 369b/8, 370a/3, 374a/11

q.-ıp (şerʿī qılıp) 359b/13

q.-ıp (taʿbiye qılıp) 353a/5

q.-ıp (taʿrīf ü sitāyiş qılıp) 374b/3

q.-ıp (taʿyīn qılıp) 304b/2, 316a/2, 356a/11, 371a/4, 371b/10, 376b/1, 377a/7, 380a/6

q.-ıp (ta‘ẓīm qılıp) 357a/5

q.-ıp (tārāç qılıp) 307b/3

q.-ıp (tartıp qılıp) 354a/12

q.-ıp (ṭavāf qılıp) 369b/9

q.-ıp (ṭavr qılıp) 305b/8, 349b/4, 372a/9

q.-ıp (teferrüc qılıp) 341a/14, 342b/5, 343b/1

q.-ıp (tırāş qılıp) 327b/4

q.-ıp (terāzū qılıp) 344b/1

q.-ıp (tertīb qılıp) 347a/7

q.-ıp (tevaqquf qılıp) 355a/14

q.-ıp (va‘deler qılıp) 308a/8

q.-ıp (vedā‘ qılıp) 327b/12

q.-ıp (vużū qılıp) 358a/8

q.-ıp (żabṭ u serencām qılıp) 307b/6

q.-ıp (żiyāfet qılıp) 331a/6

q.-ıp (tevbe qılıp) 360b/6

q.-ıp (tırāş qılıp) 330b/3

q.-ġalı (terkini qılġalı) 360b/5

q.-ġan 359b/14, 381b/9

q.-ġan (çārsūta qılġan) 305b/5

q.-ġan (hemvār qılġan) 330b/4

q.-ġan (molcar qılġan) 370b/3

q.-ġan (muqarrer qılġan) 307b/4

q.-ġan (sefer qılġan) 309b/11

q.-ġan (tekye qılġan) 371b/14

q.-ġan (zerāndūd qılġan) 340b/9

q.-ġan (molcar qılġan) 356a/1

q.-ġan (dem qılgan) 306a/12

q.-ġan (istid‘ā qılġan) 331a/6

q.-ġannı (taqṣīr qılġanı) 356a/3

q.-ġanı (ẓerāfet qılġanı) 360b/7

q.-ġança (ta‘rīf qılġança) 327b/2

q.-urda (seyr qılurda) 369b/3

q.-ıp édim (niyyet qılıp édim) 312b/6

q.-ıp édim (sipāhī qılıp édim) 329b/9

q.-ıp édim (te’kīdler qıup édim) 305b/11

q.-ıp édim (va‘de qılıp édim) 309a/2

q.-ıp édi (‘arż qılıp édi) 361a/14

q.-ıp édi (araba qılıp édi) 311a/1

q.-ıp édi (bend qılıp édi) 325b/3

q.-ıp édi (inşā qılıp édi) 316a/11

q.-ıp édi (istidʿā qılıp édi) 342b/11

q.-ıp édi (iẓhārı qılıp édi) 375b/3

q.-ıp édi (muqarrer qılıp édi) 342b/11

q.-ıp édi (muvāfaqat qılıp édi) 312a/13

q.-ıp édi (mülāzemet qılıp édi) 380a/5

q.-ıp édi (taʿrīf qılıp édi) 328a/4

q.-ıp édi (ṭayyār qılıp édi) 309a/9, 343b/4

q.-ıp édi (żabṭ u rabṭ qılıp édi) 375a/4

q.-ıp édi (zeḫm qılıp édi) 372a/3

q.-ur édi (āmed u reftī qılur édi**)** 308a/5

q.-ur édi (maʿāş qılur) 311a/2

q.-ur édi (qulluq ve devleṯ̆āhlıq qılur édi) 304a/11

q.-urlar ékendür (iṭāʿati qılurlar ékendür) 326a/1

q.-urlar ékendür (temesḫur qılurlar ékendür) 337a/10

q.-urlar érmiş (perhīz qılurlar érmiş**)** 365b/11

q.-ġandurlar (şehīd qılġandurlar) 310b/6

q.-ġan émes (yérde qılġan émes) 330a/7

q.-ġan ékendür (Çın Témür Sulṭān qılġan) 326b/6

q.-ġan ékendür (muḥāṣarā qılġan ékendür) 363b/8

q.-madı (taqṣīr qılmadı) 314b/5

q.-madı mu (iʿtimād qılmadı mu) 333b/12

q.-maġay (ṭamaʿ qılmaġāy) 359a/1

q.-maġay (taqṣīr qılmaġay) 311b/9, 349a/7

q.-maġay (ḫayāl qılmaġay) 315a/1

q.-maġay (ṭamaʿ qılmaġay) 350a/4

q.-maġaylar (taqṣīr qılmaġaylar) 311b/12, 377a/2

q.-may (gūş qılmay) 311b/6

q.-may (iżṭırāb qılmay) 369b/12

q.-may (me’yūs qılmay) 362a/5

q.-may (mülāḥaẓā qılmay) 310a/12

q.-may (nevmīd qılmay) 375b/5

q.-may (pervā qılmay) 315a/13

q.-may (qabūl qılmay) 329a/1

q.-may (şükrin qılmay) 326a/6

q.-may (tevaqquf qılmay) 370b/12

q.-maŋ (tecāvüz qılmaŋ) 349a/4

q.-maŋız (taqṣīr qılmaŋız) 348b/9

q.-maġan 381a/7

q.-maġ (naẓm qılmaġ) 346b/7

q.-maġınıŋ (naẓm qılmaġınıŋ) 360b/14

q.-maġlıġı (‘ināyet qılmaġlıġı) 359a/3

q.-maġlıġı (ri‘āyet qılmaġlıġı) 359a/2

q.-maq (aṣl qılmaq) 307b/13

q.-maq (naẓm qılmaq) 346a/9

q.-maq (qabūl qılmaq) 345a/4

q.-maqġa (çapduġı qılmaqġa) 309a/13

q.-maqqa (‘imāret qılmaqqa) 335b/5

q.-maqqa (be-cidd u maṣāff qılmaqqa) 311b/7

q.-maqqa (hemvār qılmaqqa) 344b/1

q.-maqçı édiler (‘azīmet qılmaqçı édiler) 339a/9

qıldur- < ET *qıltur-* (EDPT, 619) Yaptırmak

q.-dum (pāre pāre qıldurdum) 306b/8

q.-up (tālār qılup) 368a/3

q.-up érdim (istiktāb qılup érdim) 363a/8

qılıç < ET *qılıç* (EDPT, 618) Kılıç

q. 372a/4, 374a/8

q.+nı 335a/2

q.+ını 309b/7

qılıl- < ET *qılıl-* (EDPT, 623) Kılınmak, yapılmak

q.-dı (ta‘yīn qılıldı) 311a/3

q.-dı (qısmet qılıldı) 329a/14

q.-dı (‘īd qılıldı) 330a/10

q.-dı (‘ināyet qılıldı) 326b/9, 377a/4

q.-dı (‘uhde qılıldı) 377a/11

q.-dı (cankı qılıldı) 370a/8

q.-dı (irtikāb qılıldı) 378b/8

q.-dı (lek qılıldı) 326b/8, 329a/3

q.-dı (mażbūṭ u merbūṭ qılıldı) 311a/10

q.-dı (melāmet qılıldı) 336b/12

q.-dı (meşveret qılıldı) 325b/11, 364b/7

q.-dı (meżbūt u müstaḥkem qılıldı) 315b/9

q.-dı (mürāca‘at qılıldı) 331a/9

q.-dı (qısmet qılıldı) 333a/11

q.-dı (seyr qılıldı) 370a/4

q.-dı (ta‘yīn qılıldı) 315b/2, 333a/3, 336b/4, 338a/1, 351a/14, 351b/5, 355b/7, 370b/2, 371a/14, 378a/10

q.-dı (tehdīd ü siyāset qılıldı) 344b/8

q.-dı (tevaqquf qılıldı) 357a/11

q.-dı (va‘de qılıldı) 333b/11

q.-ıp édi (intiḫāp qılılıp édi) 377a/10

q.-ıp édi (seyr qılılıp édi) 366b/6

q.-ıp édi (zīnālar qılılıp édi) 366b/1

q.-ur édi (nigāhdāşt qılılur édi) 307a/10

qın < ET *qın* (EDPT, 630) Kın

q.+ġa 306b/4

qıpqızıl < Kıpkırmızı

q. 341b/2

qır- < ET *qır-* (EDPT, 643) Kesmek

q.-ıp 305a/8, 347a/8

qıraġ < Kenar, yan, kıyı

q.+ıda 344b/14

qırq < ET *qırq* (EDPT, 651) Kırk

q. 336b/1, 338b/9, 340b/4, 341b/14, 346b/4, 351b/5, 354a/9, 356b/8, 362a/2

q.+dın 366b/2

q.+ça 373a/14

qırq bir < Kırk bir

q. 330b/12

qırq- < ET *qırq-* (EDPT, 651) Kırkmak

q.-tım 361b/5

q.-maydur édim 361b/5

q.-makta 312a/13

qırq altı miŋ iki yüz < Kırk altı bin iki yüz

q. 370a/1

qırq miŋ < Kırk bin

q. 347a/7, 347b/5,

qısmet < Ar. Nasip

q. 329a/14

q. qıl- 368a/10

q. qılıl- 333a/11

qıṣṣa < Ar. Hikaye; olay

q. 305b/1, 306b/12

qıṭ'ā < Ar. En az iki beyitten oluşan, ikinci ve dördüncü mısraları kafiyeli şiir

q. 329b/12, 329b/13

q.+nı 329b/13

q.+lar 357b/11

qıtāl < Ar. Savaş

q.+dın 315a/1

qız < ET *qız* (EDPT, 679) Kız

q. 311a/11

q. édi 305a/10

q.+ı 344b/13, 352a/5

q.+ını 346a/3

q.+ıdın 346a/2

q.+ım 352b/10

qızığ- < Kızışmak, hırslanmak

q.-unça 334a/13

qızıl < ET *qızıl* (EDPT, 683) Kırmızı

q. 330b/2, 339b/2, 341b/1, 341b/3, 352a/4

q. émestür 342a/11

q.+dın 352a/3, 352b/10, 353b/5

qoçqar < Koç

q. 352a/8

qol < ET *qol* (EDPT, 614) El; taraf

q. 326b/8, 337a/12, 337a/14, 344a/5

q.+nıŋ 342a/1

q.+da 351b/7, 351b/9

q.+umda 351b/12, 351b/14

q.+ı 334b/3, 334b/4

qon- < ET *qon-* (EDPT, 580) Gecelemek; durmak

q.-up 326a/8, 328a/2, 333a/5, 333a/9, 376a/10, 377b/3, 379a/12, 379a/8

qonalġa < Konukluk masrafı

q. 364b/11

q.+sı 359b/12

qonul- < *qon-(X)l-* Konulmak

q.-dı 331a/8

qop- < ET *qop-* (EDPT, 580) Kalkmak

q.-tum 306a/8

q.-tı 306a/14, 315b/13, 364b/2, 376b/3

q.-up 345b/13

q.-uptur 349a/7

q.-madı 306a/13

q.-may 368a/12

qopar - < Kaldırmak

q.-ġaylar 325b/7, 333a/13, 351a/8, 351a/9

q.-adurlar 368a/10

q.-ıp 370b/1

q.-ġan 372b/10

q.-ġandın 356a/12

qoparıl- < Kaldırılmak

q.-dı 335a/6

q.-ıp édi 336b/8

qopart- < Kaldırtmak

q.-ıp 312b/3

qorq- < ET *qorq-* (EDPT, 651) Korkmak

q.-qanları mu édi 309b/10

q.-qu 307a/3

qorqunç < ET *qorqınç/qorqunç* (EDPT, 654) Korkunç

q.+dın 329a/1

q.+ıdın 367b/10

qorqut- < ET *qorqıt-* (EDPT, 655) Korkutmak

q.-qanları mu édi 309b/10

qoruq < Koru, bağ

q.+tur 332b/13

qoş- < ET *qoş-* (EDPT, 670) Katmak

q.-arlar 310b/1, 374a/4

q.-ġay 377b/4

q.-alıŋ 369a/6

q.-uŋ 374a/1

q.-a 379a/7

q.-up 305a/6, 307a/13, 326b/1, 329a/4, 329a/9, 329b/7, 345a/3, 356b/8, 358a/4, 367a/2, 368b/14, 374a/1, 379a/7

q.-uptur 368a/12

qoşul- < ET *qoşul-* (EDPT, 673) Katılmak

q.-dı 308a/10, 331a/12

q.-dılar 310a/10

q.-ġay 332a/11, 376b/14

q.-sa 332a/9

q.-sunlar 373a/11

q.-a al- 375a/9

q.-up 308b/13, 311b/11, 348b/6, 350a/13, 372b/7, 377a/2

q.-ġaç 338b/3

q.-ġan 309a/7

q.-maqçı émiş 307b/13

qoy- < ET *qoḏ-* (EDPT, 595) Bırakmak; koymak

q.-ar 304b/11, 333b/6

q.-arlar 347b/7

q.-mış 348a/13

q.-dılar 373b/12

q.-up 307b/5, 309a/9, 315a/9, 327a/14, 327a/5, 344a/13, 350a/2, 353a/14, 353a/7, 362b/12, 369a/5, 369b/11, 371a/7, 371b/9, 372a/2, 376b/8

q.-uptur 346b/14

q.-up édi 331a/3, 337a/5, 343a/4

q.-ġan ékendür 367a/11

q.-arda 309a/8

q.-mas 347b/10

q.-may 325a/9, 349b/12

q.-maqta 312a/13

qoyı < ET *qoḏı* (EDPT, 596) Aşağı

q. 369b/6, 369b/8, 373b/11, 379a/9

q.+dur 334b/3

q.+dın 336b/1

q.+sıdın 358a/11

q.+ġı 340b/6, 341a/1, 343a/14, 353b/2, 361b/13

qoyıl- < Konmak → **qoyul-**

q.-dı 350a/11

qoyıraq < *qoyı+rAk* Daha aşağı

q. 330b/2, 336b/4, 336b/6, 338a/3, 343b/9, 365a/11, 365a/2, 370a/10, 379b/12

q.+tın 333a/8

qoyul- < Konmak → **qoyıl-**

q.-dı 335b/14, 367b/12, 367b/14, 368a/2, 368a/4, 368a/6

q.-up édi 362b/9, 380b/5

qozġal- < Hareketlenmek, kımıldamak

q.-ıp 306a/7

qudmet < Ar.Görkemli

q.-i ḫıdmet+i 325a/14

qul < ET *qul* (EDPT, 615) Köle, esir

q. 307a/8, 341b/12

q.+nıŋ 341b/13

q.+lardın 337a/7

qulaġ < ET *qulqaq* (EDPT, 621) Kulak

q.+ım 338a/10

q.+ımnıŋ 340a/12

q.+ımġa 338a/10, 344b/5

qulluq < ET *qulluq* (EDPT, 620) Kulluk

q. 342b/10

q. qılur édi 304a/10

q.+nı 375b/14

qūlunç < Ar. Bağırsak buruntusu

q.+nı 349b/4

qumāş < Ar. Dokuma, kumaş

q. 352a/12, 352a/14, 352b/11, 352b/13, 357b/3

qur- < ET *qur-* (EDPT, 643) Kurmak

q.-up 370a/9

q.-arı 333a/13

q.-maqqa 370b/1

qurayāt < Ar. Köyler, kentler

q.+ını 359b/3

qurġan < Hisar, kale

q. 309b/4, 335a/4, 335b/7, 342a/1, 342a/9, 359b/7, 377b/9

q.+nıŋ 326a/13, 333a/10, 333b/14, 334b/6, 341a/13, 341a/5, 341b/12, 359b/11

q.+nı 304a/6, 304b/12, 377b/10

q.+ġa 304b/4, 304b/6, 304b/9, 309b/4, 334a/8, 334b/9, 342b/4

q.+da 334a/7, 334b/8, 341b/5

q.+dın 309b/4, 342a/7

q.+ı 308b/6, 333a/6, 341b/6

q.+ınıŋ 304b/6, 326a/9, 326b/10, 333a/7, 335b/1, 343b/2

q.+ını 326b/12, 326b/9, 336a/6, 336a/7, 364a/9

q.+ığa 308b/12, 308b/5, 308b/8, 333b/12, 333b/13, 344a/9

q.+ıda 308b/9, 362b/12

q.+ıdın 341b/10

q.+ıda édi 333b/9

q.+ıda ékendür 348a/3

qurut- < ET *qurıt-* (EDPT, 649) Kurutmak

q.-mağığa 376b/10

qus- < ET *qus-* (EDPT, 666) Kusmak

q.-tum 306a/9

q.-tılar 306a/14

q.-a yaz- 306a/8, 306a/9

q.-mas édim 306a/10

quṣūr < Ar. Ayıp, özür

q.+ını 349a/2

qutluq < ET *qutluġ* (EDPT, 601) Kutlu, mesut

q. 375b/2

qutqar- < ET *qurtġar-* (EDPT, 649) Kurtarmak

q.-urlar émiş 327b/9

qutul- < ET *qurtul-* (EDPT, 650) Kurtulmak

q.-ur 338b/8

q.-up 346a/13

quvan- < ET *küven-/quvan-* (EDPT, 690) Sevinmek, güvenmek, inanmak

q.-dı 315b/13

R

Rabbel'ālemīn < Ar. Alemlerin rabbi, Tanrı

r. 348a/12

rabṭ < Ar. Bağlanma

r. qılıp édi 375a/4

r.+ı 338b/12, 375a/6

r.+ıġa 375a/6

rāca < Hint. Race

r.+ler 340b/2

r.+leridin 304a/12

r.+lerni 331a/4

raġbet < Ar. İstekle karşılama

r. 315a/3, 335a/3

rāh < Far. Yol

r. 345a/4

raḥmet < Ar. Rahmet, koruma, esirgeme

r.+iġa 374b/2, 375a/5

raḫt < Far. Ev eşyası

r. 352a/5

r.+dın 352b/14

r.+tın 352a/3

Ramażān < Ar. Ramazan, oruç ayı

r. 330a/6, 330a/7, 375a/7, 377b/7

r.+nı 330a/5

rānā < Ar. Güzel, hoş

r. bol- 343a/5

r. qıl- 345a/7

raqqaṣlıq < Ar.+T. *raqqāṣ+lXk* Dansözlük

r. qıl- 353b/4

rāst < Ar. Doğru, düz

r. 310a/12, 345a/7, 348b/10, 349a/13, 349a/9

r. qıl- 333a/3, 349a/2

r. émes 349b/3

ravza < Ar. Bahçe, çimenlik

r.+nı 341a/1

rāy < Ar. Fikir, düşünce

r. 349b/9

r.+ı 304b/4, 304b/7, 350a/5

r.+lar 327a/4

rāżı < Ar. Rıza gösteren, karşı çıkmayan

r. bol- 304b/10

re‘āyā < Ar. Halk

r.+sıġa 353a/1

Rebī‘ü’l-āḫır < Ar. Hicri takvime göre yılın dördüncü ayı

r. 307b/10, 331b/13, 332a/12, 351a/6

Rebī‘ü’l-evvel < Ar. Hicri takvime göre yılın üçüncü ayı

R. 305a/10, 305a/13, 307a/12, 307a/5, 331b/7, 331b/9, 346b/10, 346b/6, 347a/3, 348a/8, 350a/7, 350b/13

R. vaṣat-i şehr-i R.+ni 325a/5

Receb < Ar. Hicri takvime göre yılın yedinci ayı

R. 326b/11, 327a/6, 328b/2, 338a/14

ref‘ < Ar. Kaldırma

r. bol- 360b/14

r.-i tevehhüm+i 381b/7

reft < Far. Gidiş, gitme

r. 359a/2

reftār < Far. Gidiş, yürüyüş

r.-ı ṭāvus 353a/7

refte < Far. Gitmiş

r. qıl- 308a/5

reh < Far. Yol

r. 337a/7

remel < Ar. Aruzda bir bahir

r.-i müseddes-i maḫbūn 346a/14

renc < Ar. Çaba, zahmet, sıkıntı

r. 329b/14

r. édi 330a/3

reng < Far. Renk

r. 341b/1

r.+de 347b/11

r.+i 342a/10

resm < Ar. Resim

r.+i 345a/5

revā < Far. Uygun, layık

r. 337a/7

revān < Far. Giden, akan

r. 367b/8

r. bol- 373b/1

r. taḫt-ı r. 362a/9

reyāḥīn < Ar. Fesleğenler, reyhanlar

r. 360a/12

rezāpāy < Far. Saçılmıış, dökülmüş

r. 335a/14

rıżā < Ar. Uygun görme

r.+mnı 349b/10

ri‘āyet < Ar. Kollama, gözetme; saygı

r. 359b/8

r. qıl- 359a/2, 362b/9, 374b/9

r.+ni 326a/5

r.+imizni 326a/6

risāle < Ar. Mektup

r. 330b/14, 346b/1, 346b/6

r.+sini 346a/9

risālet < Ar. Elçilik

r. 357b/5

rīze < Far. Küçük parça

r. bol- (rīze rīze boldı) 376b/6

rubā'ī < Ar. Dörtlük

r. 325a/3, 331b/1, 360b/11, 360b/4

r.+ni 324b/13

r.+leridin 325a/4

rū-be-rū < Far. Yüz yüze

r.+yıġa 366a/14, 370a/11, 373a/9

r.+da 362b/5

rūḥ < Ar. Can, ruh

r.+ıġa 346a/10

ruḫṣat < Ar. İzin

r. 325a/14, 329b/10, 339a/10, 342b/12, 353b/9, 356a/5, 357a/14, 357b/14, 358a/2, 361a/11, 367a/1, 368a/8, 369a/14, 381b/3

r. bol- 357b/6

r. béril- 304a/9, 308a/8, 308a/11, 327a/1, 327a/5, 327a/8, 327a/11, 329b/11, 332a/11, 343a/10, 348a/5, 361a/6, 361b/2, 363a/7, 369a/1, 369a/9, 375a/7, 376b/1, 377a/1, 377a/3, 377a/6, 377a/8, 379a/2, 380a/4, 380a/7

r.+ını 308a/9, 369a/2

r.+ıġa 308a/9

rūşen < Far. Parlak, aydnlık

r. 349b/7

rūşenlıq < Far.+T. *rūşen+lXk* Aydınlık

r. 341a/7

rūy < Far. Ortaya çıkan, biten

r. bér- 305a/14

rūy-zerd < Far. Soluk yüzlü

r. 370b/5

r.+ler 371b/2

rūze < Far. Oruç

r. 365b/8

ruzī < Far. Rızık, azık

r. qıl- 348a/12

S

sa'ādet < Ar. Mutluluk

s. 348b/2

s.+ni 314b/13

sa‘ādet-mend < Ar.+Far. Mutlu

s. şāh-ı s. 347a/1

sā‘at < Ar. Saat

s. 364a/13

ṣabāḥ < Ar. Sabah

ṣ. 334a/1

ṣ.+ı 330b/1, 333b/13, 334a/10, 364a/14, 366a/13, 368b/7, 371b/1, 372b/6, 373a/7, 378b/6, 379b/11, 379b/9

sābıq < Ar. Geçen, geçmiş, eski

s. selāṭīn-i s. 326a/4

ṣābit < Ar. Hareketsiz

ṣ. bol- 378b/6

ṣabr < Ar. Sabır, bekleme

ṣ.+ım 331b/2

saç < ET *saç* (EDPT, 794) Saç

s.+nı 330b/13

saçıl- < ET *saçıl-* (EDPT, 797) Saçılmak, dağılmak

s.-dı 353b/5

saçıq < ET *saçıġ* (EDPT, 796) Hediye

s. 351a/3, 352a/6, 357b/8

s.+lar 352a/4

saçra- < ET *saçra-* (EDPT, 798) Sıçramak

s.-r 367b/11

ṣadefkarlıq < Ar.+Far.+T. *ṣadef+kar+lıx* Sedef işçiliği

ṣ. 357b/9

ṣādir < Ar. Şaşan

ṣ. bol- 307a/11, 381a/10

ṣad-sī < Far. Yüzde otuz

ṣ. 345a/10

ṣāf < Ar. Halis, temiz

ṣ. émes édi 378b/5

ṣafer < Ar. Hicri takvime göre ikinci ay

ṣ. 305a/5, 305a/8, 331b/3, 344b/11, 345a/10, 345a/2, 346a/8, 347a/2

ṣafrā < Ar. Safra

ṣ.-ı sūẖte 306b/12

saġın- < ET *saqın-* (EDPT, 812) Özlemek; arzulamak

s.-ıp 330a/1, 348a/7

ṣāḥib < Ar. Sahip

ṣ.-i ‘öẕr bol- 330a/13, 331a/1

ṣ.-i himmetāne édi 314b/4

ṣ.-i Qasīde-i Bürde+niŋ 346a/11

ṣāḥib-vuqūf < Ar. Bilgili, vakıf

ṣ.+dur 350a/6

saḫla- < ET *saqla-* (EDPT, 810) Saklamak

s.-dım 305b/3

s.-dı 372a/5, 376b/6

s.-ġay 307a/9

s.-ġaylar 306a/11

s.-y al-362b/11

s.-p édük 308a/4

s.-ġan ékendür 380b/5

s.-r ékendür 368b/2

s.-maqnıŋ 307a/12

s.-maġıġa 377a/4

saḫlat- < Saklatmak

s.-ıp 306a/11

ṣaḫn < Ar. Avlu

ṣ. bol- 339b/8

ṣ.+da 339b/6

ṣ.+ı 360a/3, 360a/4

ṣaḫrā'ī < Ar. Yabani

ṣ. 364b/2

saqırlāṭ < Ar. İnce yün kumaş

s. 376b/7

sal < ET *sal* (EDPT, 827) sal, gemi

s. 365a/1

sal- < ET *sal-* (EDPT, 824) İnşa etmek; gündeme getirmek

s.-ur 305b/10, 305b/13, 305b/14, 354b/4

s.-urlar 377b/7

s.-duk 358b/7, 362a/1, 363a/14, 366b/4

s.-dılar 334b/4, 334b/6, 352a/4, 352a/7

s.-ġay 305b/8

s.-ġaylar 356a/10, 356a/13

s.-ıŋ 304b/7

s.-sun 360a/3

s.-ıp 310b/10, 311a/4, 312b/2, 333a/1, 335b/2, 338b/8, 351a/3, 371a/5, 372a/12, 374a/2

s.-ıptur 339b/12, 341b/5, 375b/13

s.-ıpturlar 332b/11

s.-ġan 304a/2, 330a/9, 341a/13, 341a/14, 342b/5, 343b/3, 344a/10, 344a/9, 344b/7, 351b/11

s.-ġandur 363b/9

s.-ur 308b/12, 336b/4,

s.-sa édi 306a/1

s.-mas 305b/11

s.-madı 335a/5

s.-may 305b/10

s.-maqqa 336b/2

ṣalāḥ < Ar. İyileşme, düzelme

ṣ. 330a/8, 348b/6, 350a/14, 350b/5

ṣ.+ını 307a/12

ṣ.+ıda 351a/3

saldur- < ET *saltur-* (EDPT, 825) İnşa ettirmek, yaptırmak

s.-dum 306b/9

sāmān < Far. Zenginlik

s. 333b/13, 335b/14, 359a/8

saŋa < Sana

s. 348a/10, 348a/11, 348a/12, 348b/2, 348b/6, 349a/3, 349b/8

sana- < ET *sana-* (EDPT, 835) Saymak, hesap etmek

s.-sun 369b/14

s.-ptur 370a/1

ṣandalī < Ar. İskemle, sandalye

ṣ. 357b/10

ṣaqal < ET *saqal* (EDPT, 808) Sakal

ṣ. 312a/13

ṣarf < Ar. Harcama

ṣ. qıl- 345a/11, 359b/13

sarı < ET *sarı* (EDPT, 844) Yön, taraf

s. 308b/7, 336a/9, 339a/14, 340a/7, 341a/1, 341a/5, 343b/6, 347b/13, 350a/11, 350b/10, 353b/2, 355a/12, 356b/6, 360a/5, 366a/6, 369a/3, 369b/10, 372a/3, 374a/2, 375a/13, 375a/14, 376a/12, 377b/11

s.+dur 311b/4, 340b/3

s.+ġa 348b/6, 350a/13, 373b/4

s.+ġı 340b/12, 350b/5

s.+lar 350a/1, 359a/7

ṣarīḥ < Ar. Açık, meydanda; belli

ṣ. 332a/4

sarıraq < *sarı+rAk* Daha sarı

s. 358b/5

satqun < ET *satġın* (EDPT, 800) Satış

s. 360a/7

saṭrlıq < Ar.+T. *saṭr+lXk* Satırlık

s. 358a/12

savġat < Moğ. Hediye, armağan; ihsan

s. 305a/9

s.+lar 329b/8

savuq < ET *soġı-*(O)q (EDPT, 808) Soğuk

s.+nıŋ 344b/5

sāye < Ar. Himaye, koruma

s.+side 358b/6

sayı < Birlikte kullanıldığı kelimeye –dıkça, -dikçe anlamı katar

s. 331b/3

sāyis < Ar. Seyis

s.+ke 351a/10

sāz < Far. Saz

s. 343b/14

sāzende < Far. Çalgıcı

s. ler 343b/14

se-āşiyāne < Far. Üç katlı

s. 343a/11

sebed < Ar. Sepet

s. 380b/8

şebt < Ar. Tespit etme, kaydetme

ş. bol- 316a/11

sebzīkārlıq < Far.+T. *sebzīkār+lXk* Yeşillik

s.+lar 342b/2

sedāfel < Far. Bir meyve türü

s. 344a/5

sefer < Ar. Yolculuk, savaşa gitme

s. qıl- 309a/11, 309b/11, 331b/10, 353b/8, 356b/14

sefūf < Ar. Toz ilaç

s.+nı 339a/13

seḥer < Ar. Tan ağartısından önceki vakit

s. 337b/12

s.+ i 328b/2, 331a/8, 358a/8

selām < Ar. Selam

s. 348a/7, 350a/7, 359a/6, 361a/3

şelāşin < Ar. Otuz

ş. tārīḫ-i sene-i ş. 342a/6

selāṭīn < Ar. Sultanlar

s. 332a/6, 350a/13, 350b/4, 352a/2, 354b/13, 355b/2

s.+i 326a/1

s.+iġa 325b/14

s.-i sābıq 326a/4

selḫ < Ar. Arap aylarının son günü

s.+ide 358b/11

sene < Ar. Yıl

s. tārīḫ-i s.-i şelāşin 342a/6

seng < Far. Taş

s.+ ler 335b/1

sengīn < Far. Taştan

s. 353b/12

seng-tırāş < Far. Taş yontan, taş ustası

s. 354a/1

s.+lar 339b/8, 344a/12

seng-tırāşī < Far. Taşçılık, taş yontma

s.+de 328a/10

s.+dedin 340b/5

s.+dedindür 340b/1

se-pāye < Far. Üç ayaklı, sehpa

s. 311a/8

s.+niŋ 311a/9

s.+ler 315a/14

s.+lerni 315b/2

ser < Far. Baş

s. 307a/7, 379a/2

serāser < Far. Baştan başa, bütün

s. émes 342a/3

serd < Far. Haşin, sert, kaba

s. 325a/13

ser-efrāz < Far. Başı yüce, başı yukarda, onurlu, şerefl,

s. qıl- 309a/1

ser-encām < Far. Son; serüven, başa gelen

s. 359a/10

s. bol- 368a/7

s. qıl- 307b/6, 351a/12

serḥadd < Far.+Ar. Sınır

s. 361a/11, 361a/8

s.+ıġa 360b/13

serḫaṭ < Far.+Ar. Yazı örneği, en güzel yazı

s.+lar 357b/13

serkār < Far. Kahya, komutan

s.+ıġa 367a/1

s.+idin 367b/3

serupāy < Far. Baş ve ayak

s. 362a/5, 363b/12

se-şenbe < Far. Salı

s. 307a/5, 333a/9, 333b/13, 337b/7, 340a/2, 342b/6, 344b/3, 346a/8, 348b/4, 353b/9, 354a/5, 357a/10, 357b/13, 361b/7, 366b/7, 367b/1, 369a/14, 371b/4, 378b/6, 380a/7, 381b/7, 382a/5

sevād < Ar. Yazı yazma

s.+ı 348a/7

s.+ını 359a/5, 381a/9

seyr < Ar. Yürüme, hareket, seyir

s. qıl- 312a/1, 312b/4, 325b/9, 326b/12, 327a/14, 327b/1, 327b/5, 327b/10, 328a/5, 328b/1, 330b/6, 330b/8, 331a/5, 331a/8, 331b/7, 338a/8, 340a/9, 340a/14, 340b/7, 341a/13, 343a/10, 343b/3, 343b/7, 343b/13, 344a/6, 344a/9, 344a/11, 363b/12, 364a/9, 365a/3, 365b/8, 366b/1, 367a/7, 369b/3, 369b/8, 370a/3, 374a/11, 376b/12

s. qılıl- 366b/6, 370a/4

s.+i 339a/7, 341b/9

s.+iġa 330a/14, 330b/5, 331a/2, 342b/12, 342b/8

s.+idin 331b/9

sékiz < ET *sekkiz* (EDPT, 823) Sekiz

s. 310b/14, 311a/9, 331b/6, 337a/2, 337b/3, 338b/13, 354b/6, 358b/11, 359b/1, 361a/6, 361b/2, 362a/13, 363b/2, 370b/5, 372a/13, 372b/3, 373b/3, 375b/4

s.+ide 309a/7, 332a/12, 345a/10, 346b/6, 375a/14

séksen < ET *seksen* (EDPT, 823) Seksen

s. 309a/6, 351b/7

sémiz < ET *semiz* (EDPT, 830) Semiz

s. 369b/10

sén < ET *sen* (EDPT, 831) Sen

s. 312a/5, 312a/6, 312a/7, 348a/13, 348a/14, 348b/14, 349a/3, 349a/5, 349a/6, 349a/10, 349a/14, 349b/4, 349b/6, 349b/9, 349b/10, 349b/14, 350a/1, 350a/4, 350a/5, 350a/6

s.+den 349a/8

séniŋ < Senin

s. 348b/13

sép- < ET *sep-* (EDPT, 784) Serpmek

s.-er 305b/14

s.-se édi 306a/1

sığındur- < Sığınmak

s.-dı 336b/13

sın- < ET *sın-* (EDPT, 833) Kırılmak, bozulmak

s.-dı 337a/6, 373a/7

sına- < ET *sına-* (EDPT, 835) Sınamak, denemek

s.-duk 372b/12

sındur- < Kırmak, kırdırmak

s.-dum 312a/11

s.-dı 311b/5

s.-up 371b/7, 371b/8

sındurul- < Kırılmak

s.-ġan 312a/12

sıq- < ET *sıq-* (EDPT, 804) Sıkmak, basmak

s.-ġusız 307a/3

s.-qunça 332b/14

sız- < ET *sız-* (EDPT, 861) Sızmak

s.-ıp 328a/7

sifāl < Far. Çanak, çömlek

s. 335a/14, 364a/11

sīmāb < Far. Civa

s. 345b/4

sipāhī < Far. Tımar sahibi, sipahi askeri

s. qıl- 329b/9

s.+din 312a/14

s.+ lerġa 315b/5

s.+leriġa 378a/1

s. ġayr-i s.+din 312a/14

sir < Bir ağırlık ölçüsü

s. 309a/2, 309a/3

s. bol- 352b/3, 352b/4

sirke < Far. Sirke

s. qıl- 312b/2

sīr-mūyine < Far. Doygun kürk

s. 357a/6

sitāyiş < Far. Övgü

s. qıl- 309b/11, 374b/3

s.+idin 311a/6

sittmi'a < Ar. Altı yüz

s.+dur 342a/6

siyāset < Ar. Politika; kurnazca iş veya hareket

s. 375b/3

s. qılıl- 344b/8

siz < ET *siz* (EDPT, 860) Siz

s. 348b/7, 348b/8, 350a/4, 350b/12, 359a/1, 361a/1, 361a/2

s.+din 330a/4

s.+ler 350b/11

s.+lerniŋ 348b/8

s.+lerge 369a/3

ṣoḥbet < Ar. Görüşüp konuşma; arkadaşlık

ṣ. 361a/1, 361a/2

ṣ.+i 344b/3

ṣ.+ler 308a/12

ṣ.+lerde 308a/12

sol < ET *sol* (EDPT, 824) Sol

s. 334b/4, 337a/12, 337a/14, 351b/14, 351b/9

son < ET *soŋ* (EDPT, 832) Sonra → **soŋ**

s.+ġı 345a/2

soŋ < ET *soŋ* (EDPT, 832) Sonra → **son**

s. 304a/8, 306a/10, 307a/9, 308b/7, 309b/8, 315b/3, 315b/8, 325b/5, 326a/4, 331a/11, 332a/11, 333b/1, 333b/4, 335b/8, 340a/8, 346a/7, 349b/1, 351a/5, 352a/8, 353a/1, 355a/2, 356a/12, 356b/14, 359a/10, 359b/7, 363a/11, 363a/3, 376b/8, 377b/11, 380a/8, 381b/8

s.+ġı 304a/4

s.+ıça 305b/9, 329a/12, 356b/12, 379a/14

s.+ıġa 379a/6

soŋra < Sonra

s. 306a/14, 309a/9, 310b/3, 324b/12, 326b/5, 327a/1, 334b/10, 338b/6, 340b/6, 341a/7, 347a/1, 349a/9, 376b/2, 381b/6

sor- < ET *sor-* (EDPT, 843) Sormak; incelemek

s.-dum 374a/12

s.-du 311b/5

s.-ġaylar 306b/7

s.-up 355a/6

s.-ardın 377a/5

soydur- < ET *soydur-* (EDPT, 859) Soydurmak, derisini yüzdürmek

s.-dum 306b/8, 325b/5

sök- < ET *sök-* (EDPT, 819) Sövmek, hakaret etmek

s.-üp 325a/12

söz < ET *söz* (EDPT, 860) Söz

s. 311b/2, 314b/2, 330b/13, 345b/8, 348a/7, 349b/13, 355a/13, 359a/6, 359b/7, 370a/8, 370b/7

s.+niŋ 369a/4

s.+ni 327a/5, 328a/13, 350a/10, 356b/6, 366b/10, 369a/1, 371a/7, 375b/10

s.+ünge 349b/13

s.+i 349b/10, 354b/11

s.+ini 375b/13, 376a/3

s.+idin 338a/2, 343a/7, 355b/12, 369a/8

s.+ler 355a/8, 361a/4, 374b/13, 381b/5

s.+leri 314b/3, 333b/11, 350b/2, 362b/12, 369a/11

s.+lerini 346b/7, 356a/5

s.+lerige 311b/6

s.+leridin 350a/6, 358a/12, 361a/6, 369a/7

sözleş- < ET *sözleş-* (EDPT, 864) Sözleşmek

s.-edür ékendür 338b/2

s.-ip 345b/9

sözlet- < ET *sözlet-* (EDPT, 863) Söyletmek

s.-ip 345b/8

s.-iptür 343a/7

su < ET *suv* (EDPT, 783) Su

s. 310b/12, 327b/3, 328a/6, 334b/2, 335a/10, 338a/10, 338a/4, 338b/8, 340a/5, 342a/3, 342b/1, 343b/10, 343b/12, 343b/13, 343b/9, 344a/13, 344a/14, 344b/1, 353b/14, 354a/3, 363b/10, 365a/10, 365a/3, 365b/13, 366a/1, 366a/10, 366b/3,

370a/10, 370a/7, 371b/4, 372a/10, 372a/3, 373b/11, 374a/9, 374b/1, 378a/12, 378b/3, 379a/3, 379b/12, 379b/5

s. édi 364b/14, 378a/14

s.+nıŋ 325b/11, 333a/1, 343b/10, 343b/11, 343b/13, 357a/2, 358b/4, 365b/12, 369b/2

s.+nı 310a/2, 310a/4

s.+ġa 342a/4, 358b/6, 363b/11, 369a/3, 372a/2, 372b/2

s.+dın 338b/4, 351a/6, 357a/9, 358b/8, 362b/10, 364a/3, 365b/11, 366b/1, 368b/3, 372b/6, 376b/11, 378b/2, 379a/10, 379a/7

s.+larġa 342a/9

s.+ları 339b/13, 341b/4

s.+yı 310a/1, 327b/1, 327b/6, 328a/6, 328a/7, 335b/3, 339b/12, 342a/8, 343b/8, 360a/6, 360a/7, 364a/13, 364a/2, 364b/14, 365b/14, 366a/6, 369b/6

s.+yı édi 354a/2

s.+yıdur 364b/13

s.+yınıŋ 326a/10, 327a/7, 336a/2, 338b/14, 339a/12, 355b/, 364a/1, 364b/13, 364b/6, 365a/2, 365b/10, 366a/5, 368a/9, 368b/11, 370a/11, 370a/8, 378b/4, 378b/7, 379a/12

s.+yını 307b/3, 333a/5, 342a/9, 360a/8, 361b/9, 378b/2

s.+yıġa 328a/8, 360a/5

s.+yıda 338a/9, 361b/5

s.+yıdın 338a/9, 340a/4, 344a/7, 344a/8, 365b/10, 366b/5, 370b/11, 379a/12, 379a/3

ṣubḥ < Ar. Sabah

ṣ.+dın 331a/10, 358a/14

ṣuffe < Ar. Sofa

ṣ. 330a/10, 330a/9, 331b/8, 340a/1

ṣufūf < Ar. Saflar, sıralar

ṣ. 316a/9

suġar- < ET *suvar-* (EDPT, 791) Sulamak, yer ve araziyi sulamak

s.- ıp 369b/12

sūḫte < Far. Yanık

s. ṣafrā'-ı s. 306b/12

ṣulḥ < Ar. Barış

ṣ. 358b/14, 368b/12

ṣulḥ-güne < Ar.+Far. Barışa benzer

ṣ. 368b/11

sulṭān < Ar. Hükümdar

s. 347b/13, 354b/5, 354b/6, 370b/2

s.+nıŋ 348a/1

s.+nı 347b/8

s.+ġa 375a/9

s.+lar 347b/2, 347b/8, 348a/2, 350a/10, 374a/1, 374a/4, 374b/3, 379a/4, 379b/13

s.+larnı 345b/14

s.+larġa 347a/11, 358a/5, 373b/13, 380a/2

s.+ları 371a/10

s.+larıdın 357b/5

suluq < ET *suvluq* (EDPT, 788) Sulu

s. 310a/1

ṣūret < Ar. Şekil, biçim, görünüş; yüz

ṣ.+ini 340b/13

ṣ.+ilerdin 334b/13

ṣ.+ler 343a/12

sustluq < Far.+T. *sust+lXk* Gevşeklik, zayıflık

s. 356a/2

s.+ larını 314b/6

sustraq < Far.+T. *sust+rAk* Daha zayıf

s. 366b/11

sünnet < Ar. Gelenek, töre

s. 338a/2

sür- < ET *sür-* (EDPT, 844) Sürmek

s.-di 306b/11

s.-eler 338b/9

s.-üp 314b/6, 338b/11

s.-üp édi 325a/12

ṣürāḥī < Ar. Sürahi

ṣ. 312a/10, 312a/12

süren < Saldırı

s. 371b/13

süt < ET *süt* (EDPT, 798) Süt

s. 306b/10, 306b/11

sütūn < Far. Sütun, kolon

s. 353b/13

süyünç < ET *sevinç* (EDPT, 790) Sevinç

s.+lerni 348a/11

süyünçi < Sevinçli haber

s.+sige 346b/14

Ş

şa'bān < Ar. Arap takviminin ikinci ayı

ş. 329b/6, 367a/5, 368b/7

şād < Far. Sevinçli, memnum

ş. 348b/8

şāh < Far. P adişah

ş.+qa 358a/4, 361b/1

ş.-ı saʿādet-mend 347a/1

şāḫ-āb < Far. Nehir kolu

ş.+ınıŋ 378a/13

şām < Far. Akşam

ş. namāz-ı ş. 336b/11, 340a/4, 342b/5, 344a/2, 344a/8, 344b/9, 353b/6, 356b/3, 380a/10

ş.namāz-ı ş.+nıŋ 345a/1

ş. namāz-ı ş.+ġa 353b/5

ş. namāz-ı ş.+da 358b/8

ş. namāz-ı ş.+ġaça 338b/7

şamyane < Büyük çadır, otağ

ş. 331b/8, 351b/8

ş.+ler 328a/3, 361b/14

şarılda- < Su akarken çıkan ses

ş.-p 343b/8

şarq < Ar. Doğu

ş. 332b/11, 339b/14, 340b/12, 340b/3, 343b/6, 345a/14, 355a/12, 355a/14, 356a/11, 362b/3

ş.+qa 353b/9

şarqī < Ar. Doğu ile ilgili

ş. 336a/12

şarṭ < Ar. Koşul, yemin

ş. qıl- 315a/3, 345a/5

ş.+nı 375b/12

şatu < ET *şatu* (EDPT, 867) Merdiven

ş. 333a/14

şāyed < Far. Şayet, olur ki

ş. 359b/6, 381b/13

şebāhet < Ar. Benzerlik

ş.+i 369b/4

şefāʿat < Ar. Bağışlanma aracılığı, şefaat

ş.+ı 382a/6

şefqat < Ar. Şefkat

ş. 333b/10

ş.+dın 374b/3

ş.+lar 309a/1

şeftālū < Far. Şeftali

ş. 341b/2

şehīd < Ar. Savaşta ölen

ş. 314b/14

ş. bol- 309b/6

ş. ol- 324b/14

ş. qıl- 310b/6

şehr < Far. Şehir, il

ş.+i 333a/7

ş.+ini 326b/7

ş.+lerge 381a/9

ş. vaṣat-i ş.-i Rebīʿü'l-evvel+ni 325a/5

şekve < Ar. Şikayet, sızlanma

ş. 361a/9

şem‘ < Ar. Mum

ş. 340b/7, 376b/9, 378a/11

şenbe < Far. Cumartesi

ş. 306b/10, 306b/11, 309b/13, 315a/14, 316a/3, 331a/2, 331a/8, 331b/3, 332b/4, 337b/10, 337b/5, 337b/8, 338a/13, 338a/8, 344b/11, 345a/12, 346b/6, 348a/6, 350a/14, 350b/12, 351b/5, 355a/5, 356b/5, 356b/6, 357a/3, 358a/8, 361b/2, 362a/13, 363a/9, 364a/4, 366a/5, 367a/5, 368a/14, 369a/12, 370b/12, 376a/3, 376b/13, 377b/7, 381a/1

şer < Ar. Kötülük

ş. 335b/11

şerā’iṭ < Ar. Koşullar, şartlar

ş. 376a/3

şerḥ < Ar. Açıklama

ş. 306b/7, 307a/3, 350b/10

ş.+i 306b/5

şer‘ī < Ar. Şeriata özgü ve uygun olan

ş. qıl- 359b/13

şerīf < Ar. Şerefli, soylu

ş.+niŋ 335a/12

şerr < Ar. Kötü

ş. def‘-i ş.+iġa 376a/9

şeyḫ-zāde < Ar.+Far. Şeyhin oğlu

ş.+leriniŋ 366b/12

şikāyet < Ar. Yakınma, şikayet

ş.+idin 361a/9

şikest < Far. Yenilme

ş. 334a/3, 347a/5, 347b/13

şimāl < Ar. Kuzey

ş. 332b/12, 335a/5, 340a/7

ş.+i 340a/9, 339b/9, 341a/5, 351b/11, 366a/1

ş.+ide 339b/12, 374b/7

ş.+idaġı 371a/8

ġarb-ı ş. 330a/9

şiqdār < Far. Vali

ş.+ı 368b/8

ş.+ınıŋ 370b/9

şiqdārlıġ < Far.+T. *şiqdār+lXġ* →

şiqdārlıq Valilik

ş.+ını 305a/2, 335b/13

ş.+ını

şiqdārlıq < Far.+T. *şiqdār+lXk* →

şiqdārlıġ Valilik

ş.+ını 327a/8

şīr < Far. Arslan

ş. 364a/14, 364b/1

şīrīn < Far. Tatlı, şirin

ş. 360a/3

şöhret < Ar. Ün

ş.+i 372b/12

şūḫluq < Far.+T. *şūḫ+lXk* Harekette serbestlik

ş.+qa 358b/7

ş. qıl- 366a/1

şūm-nefs < Far.+Ar. Uğursuz

ş. 311a/13, 311b/3, 325a/13

ş.+ni 311b/5

ş.+ler 325a/12

şūr < Far. Şamata, gürültü

ş. 305a/4, 315a/5, 327b/8

ş. qıl- 304a/13

şübhe < Ar. Şüphe

ş. 306a/10

şükr < Ar. Minnet ifadesi, şükür

ş. 306b/12, 307a/4, 348a/10, 354b/11

ş.+in 326a/6

ş.+ini 307a/2

şükün < Saadet, uğur

ş. 350a/3

ş.+i 374b/5

şükünleş- < Kutlama

ş.-tiler 315b/10

şüru‘ < Ar. Başlama

ş. qıl- 346b/2

T

tā < Far. Ta; -den beri

t. 311b/10, 315a/1

ṭā < Ar. "Tı" harfi

ṭ. 349b/4

ta‘alluq < Ar. İlişkisi bulunma, ilgili olma

t. 369a/3

t. édi 335b/9

t. ékendür 333b/1

ṭa‘ām < Ar. Yiyecek, yemek

ṭ. 327b/11, 332b/3, 358b/8, 363a/3

ṭ.+dın 363a/3

ṭabaq < Ar. Tabak

ṭ.+qa 305b/10

ṭabaqa < Ar. Halk kitlesi, sınıf

ṭ. 340b/5, 341a/1

ṭ.+dın 307a/11

ṭ.+sı 340b/6

ṭ.+sınıŋ 341a/1

ṭ.+sıda 341a/3

tābi‘ < Ar. Bağlı

t. 312a/5

ṭabīb < Ar. Doktor

ṭ.+i 375a/5

tabin < Bölük, birlik

t. 337a/12

t.+ġa 334b/4

ta‘biye < Ar. Askeri konuşlandırma

t. qıl- 353a/5

tāc < Ar. Taç

t. 343a/2, 343a/3, 343a/4, 343a/5, 343a/6

tafṣīl < Ar. Ayrıntılı açıklama

t.+i 305a/14, 347a/6

tag̱ < ET *tag̱* (EDPT, 463) Dağ

t. 333a/1, 333a/6, 333a/7, 334b/2, 339b/2, 339b/6, 341b/12, 342a/10, 344a/5

t.+nıŋ 327b/5, 328a/2, 328a/8, 330b/2, 335a/10, 335a/6, 339b/1

t.+nı 339b/3

t.+da 330b/6, 330b/8

t.+dın 330b/6, 334b/3, 344a/2, 344a/7

t.+ınıŋ 332b/11

t.+ıdın 341b/6

t.+qınalar 332b/10

ṭaġāyi < ET *tag̱ay* (EDPT, 474) Dayı

ṭ.+si 310b/6, 346a/2

tag̱yīr < Ar. Değiştirme, değişiklik

t. 349b/1, 378a/14

ṭahāret < Ar. Temizlenme; abdest

ṭ. 378b/1

ṭ. qıl- 378a/11

taḫmīnen < Ar. Yaklaşık olarak

t. 340b/4, 342a/13, 371a/13

taḥqīq < Ar. Araştırma, gerçeği arama

t. 309a/6, 345b/13, 348a/1, 363b/9, 364a/8, 379b/4

t. bol- 307b/12, 377b/7

taḥṣīl < Ar. Elde etme, ele geçirme

t.+iġa 375b/7

taḫt < Far. Taht, saltanat

t.-ı revān 362a/9

t. pāy-ı t.+ıdur 326b/7

taḥta < Far. Tahta

t. 335b/1

tā’ib < Ar. Tövbe eden

t. 359a/12

tāk < Ar. Kemer, tak

t. 380b/6

tala- < ET *tala-* (EDPT, 492) Yağma etmek

t.-p 311b/13, 311b/9

tālār < Far. Salon

t. 368a/2, 368a/3

t. qıldur- 368a/3

t. qıl- 341b/8

t.+nıŋ 351b/11, 368a/3

t.+ġına 341a/9

talıq- < Hastalanmak, yorulmak

t.-qanlarnı 369b/11

talqan < Yağma

t. 339a/13

tam < ET *tam* (EDPT, 502) Dam

t.+ı 344b/7

t.+ınıŋ 340b/3

t.+larnıŋ 340b/10

ṭama' < Ar. Çok isteme; aç gözlülük

ṭ.+ġa 304a/12

ṭ. qıl- 350a/4, 359a/1

tamām < Ar. Tamam, eksiksiz, tam

t. 304a/14, 327b/2, 328a/9, 334b/1, 334b/10, 334b/13, 335a/13, 337a/13, 337b/5, 340a/14, 340b/1, 340b/11, 340b/5, 341b/7, 342a/14, 343a/12, 344a/12, 344a/14, 345b/14, 349b/5, 359a/14, 360b/14, 362b/4, 367b/7, 370b/14, 373a/8

t. bol- 312b/5, 345a/9, 367b/13

t.+ı 328b/13

t.+ın 312a/10

t. qıl- 360a/2

tamġa < ET *tamġa* (EDPT,) damga

t. 312b/7

t.+nı 312b/6

t.+sı 312b/8

taŋ < ET *taŋ* (EDPT, 511) seher, tan vakti

t. 327b/13, 344b/6, 358a/6, 376b/10

t.+dın 361b/12, 364b/12

taŋla < *taŋ+lA* yarın

t. 355a/2, 372b/6

t.+sı 312a/14, 325b/1, 326b/13, 327b/4, 330b/6, 332b/2, 335b/6, 338a/6, 339a/4, 340a/13, 340a/6, 340a/8, 341b/9, 353b/7, 356b/2, 356b/5, 361b/7, 362a/13, 363a/9, 363b/11, 364a/4, 365a/10, 366a/11, 366a/4, 366b/7, 367a/13, 367a/2, 368a/6, 370a/5, 372a/7, 377b/4, 378a/4, 378b/2, 379a/2, 379b/6, 380a/8, 380b/3, 381a/4

t.+sıġa 304b/12, 306a/11, 306a/14, 310a/8, 333a/10, 344a/10, 357b/4

t.+sıda 315b/13

tap- < ET *tap-* (EDPT, 435) Bulmak, elde etmek

t.-arlar 354b/7

t.-tı 327a/5, 355a/13, 359b/1, 364b/8, 370a/8, 376b/9

t.-tıŋız 330a/2

t.-ġay 359a/10

t.-sam 312b/6

t.-saq 337b/9

t.-ıp 307b/1, 307b/3, 325a/3, 328b/6, 329a/11, 336a/12, 347b/5, 347b/7, 355b/5, 359a/8, 367a/9, 377b/11, 379b/14

t.-ıp édi 325a/2, 325a/6

t.-ıp édiler 335a/7, 378a/3

t.-ıptur 347a/1

t.-ıpturlar 334a/3

t.-qaç 308a/9, 345b/13, 363b/9

t.-qanları 325a/4

t.-qanınıŋ 347a/5

t.-may 347a/11

t.-maydurlar 371b/3

t.-maslar 354b/7

t.-madı 333b/13

t.-maġay 378a/14

t.-masun 330a/8

t.-maqqa 370b/2

tapıl- < ET *tapıl-* (EDPT, 439) Bulunmak

t.-dı 363b/13, 379a/4, 379b/3

t.-mas 348b/4

t.-maġı 370b/11

tapşur- < ET *tapşur-* (EDPT, 447) Teslim etmek

t.-ġay 342b/11

t.-mak 304a/13, 345a/4

t.-up 304a/6, 304b/13, 305a/1, 348a/5, 356a/5, 361a/13, 361a/5, 369a/14, 382a/8

tapşurul- < Teslim edilmek

t.-dı 307a/9

t.-up édi 328a/1

taqrīben < Ar. Yaklaşık olarak

t. 325b/13

taqrīr < Ar. Yerleştirme, yerine koyma

t. qıl- 354a/7

t.+idin 358b/2

t.+leri 314b/4

taqṣīr < Ar. Bir işi eksik yapma, kusur

t. qıl- 311b/9, 311b/12, 314b/5, 348b/9, 349a/7, 356a/3, 377a/2

taqṭī‘ < Ar. Kesme, parçalara ayırma

t. qıl- 330b/14

tar < ET *tar* (EDPT, 528) Dar

t. 360b/2

t.+ġına 364b/14

tārāc < Far. Yağma, çapul

t. qıl- 307b/3

ṭaraf < Ar. Taraf, yön

ṭ. 304a/14, 325b/4

ṭ.+dur 332b/13

ṭ.+nıŋ 308b/3

ṭ.+ġa 309a/14, 338b/10

ṭ.+dın 311b/10, 311b/4, 315a/11, 334a/8, 334b/4, 341a/8, 363b/3, 368b/8, 372b/1, 374a/4

ṭ.+dağı 355a/5

ṭ.+ı 342a/10, 342a/13, 355a/13, 362b/7, 366a/1, 369b/2, 377a/13, 378a/10

ṭ.+ını 332b/12, 375b/12

ṭ.+ığa 336a/12

ṭ.+ıda 332b/12, 334b/2, 336a/14, 340a/1, 341a/14, 341b/12, 355a/11, 356a/11, 360a/8

ṭ.+ıdın 343b/2, 355a/14, 362b/3, 366b/11, 370a/11, 371a/6, 372a/14, 376a/8

ṭ.+ıdağı 330a/9, 335a/5

ṭ.+lar 354b/12

ṭ.+lardın 380a/7

ṭarḫ < Ar. Kurma, düzenleme

ṭ. 360a/1, 360a/11, 360a/2

ṭ. qıl- 339b/8

ṭ.+ını 356a/13

ṭarḫlıq < Ar.+T. *ṭarḫ+lXk* Düzenli

ṭ. 360a/3

ta'rīf < Ar. Anlatma; tanıtma

t. 311a/6, 343a/3

t.+ini 327a/13

t. qıl- 309b/11, 327b/2, 328a/4, 338b/14, 374b/3

tārīḫ < Ar. Tarih

t. 325a/2, 325a/6, 335a/7, 346b/14

t.+din 305b/2

t.+iġa 335a/6

t.-i sene-i şelāşin 342a/6

t.-i toquz yüz otuz üç+de 305a/13

t.-i toquz yüz otuz béş+de 312b/4

tārik < Ar. Terk eden

t. bol- 359a/12

ṭarīq < Ar. Yol

ṭ.+i 332b/3, 357b/5, 380a/8

tarlıġ < *tar+lXġ* Darlık

t.+ıdın 326a/2

tarmaş- < ET *tarmaş-* (EDPT, 550) Tırmaşıp çıkmak

t.-ıp 334b/7, 334b/9

tarnav < Su kanalı

t. 353b/13

tart- < ET *tart-* (EDPT, 534) Çekmek

t.-arlar 360b/3

t.-tım 331a/14, 366a/9

t.-tı 309b/8, 311a/11, 330a/13, 331a/1, 331a/13, 331a/6, 346b/4, 363a/3, 381b/1

t.-tılar 306a/2, 373b/5, 380b/13

t.-qaylar 354a/3

t.-adurġan 373a/4

t.-ıp 310b/11, 331a/10, 332b/3, 333b/7, 342b/1, 343b/4, 348b/9, 354a/12, 358a/14, 366a/13, 372b/14, 372b/5, 373a/1, 373a/5

t.-qan 327a/3, 360a/2, 368a/2

t.-ar 372b/14, 373a/6, 378a/1

t.-arda 305b/12

t.-maq 353b/14

tartıl- < ET *tartıl-* (EDPT, 536) Çekilmek

t.-dı 358b/8

t.-ıp 352b/3

t.-ġandın 351a/4, 352a/9, 353a/1

t.-ur édi 310b/14

tartqulaş- < Mücadele etmek

t.-ıp 373b/4

tarttur- < Çektirmek

t.-up 316a/4, 365a/4, 377b/5

taş < ET *taş* (EDPT, 557) Dış

t. 306a/13, 309a/10, 309a/8, 309a/9, 312b/3, 330a/9, 331b/5, 333a/11, 333a/6, 334a/14, 334a/7, 334a/8, 334b/5, 334b/6, 336b/5, 336b/6, 337a/2, 337a/3, 337a/4, 337a/6, 353b/12, 353b/13, 372a/7, 372b/11, 372b/8, 373a/6

t.+dur 343b/11

t.+da 330b/5, 342a/6, 344a/11

t.+nıŋ 339b/8

t.+nı 372b/9

t.+dın 334b/1, 335a/11, 335a/13, 339b/4, 339b/5, 339b/6, 339b/9, 340a/1, 343a/12, 343a/14, 343b/1, 344b/2

t.+ı 330b/2, 331b/5, 352b/2, 352b/3, 352b/4, 371b/6, 371b/7

t.+ınıŋ 342a/10

t.+ıdın 330b/2

t.+ıdındur 339b/2

t.+lar 343b/12, 372a/2

t.+larnı 327b/4, 337a/3

t.+ları 342a/11, 363b/14

t.+larını 341b/7

taşla- < ET *taşla-* (EDPT, 564) Atmak, fırlatmak

t.-p 315a/8, 327a/9, 328b/10, 328b/14, 329a/11, 334a/3, 336a/5, 348a/2, 366b/12

t.-r 306a/2

taşqarı < ET *taşġaru* (EDPT, 563) Dışarı, harici

t. 304b/9, 342a/7, 354a/14

t.+dur 341b/13

t.+dın 341a/11

t.+sını 340b/10

t.+lar 304b/8

t.+ġı 341b/10, 342a/6, 354b/1

tattur- < Tattırmak

t.-urlar érmiş 305b/12

ṭavāf < Ar. Çevresini dolaşma

ṭ. qıl- 369b/9

tavassuṭ < Ar. Araya girme

t.+ı 304a/6

ṭavīle < Ar. Uzun

ṭ. 350b/14, 357a/2

ṭavr < Ar. Usul, tarz, biçim

ṭ. 315a/3, 335b/4, 341a/12, 342b/2, 359a/13, 359b/2, 372b/13

ṭ. qıl- 305b/8, 349b/4, 372a/9

ṭ.+ġına 332b/10

ṭ.-ı çeşme 328a/5

ṭavrī < Ar. Üstadca yöntem, usul

ṭ. 335a/10, 375a/4

ṭāvus < Ar. Tavus kuşu

ṭ. reftār-ı ṭ. 353a/7

tavuşqan < ET *tavışġan* (EDPT, 447) Tavşan

t. 306a/2

ta'yīn < Ar. Bir göreve atama

t. bol- 304b/14, 310a/11, 310b/4, 333a/12, 334a/2, 338a/4, 351a/10, 355b/13, 356a/9, 360a/12, 370b/5, 371a/6, 371b/3, 373a/4

t. qıl- 304b/2, 305a/7, 307b/5, 316a/2, 347b/9, 356a/11, 370b/8, 370b/14, 371a/4, 371b/10, 372a/8, 376b/1, 377a/7, 380a/6

t. qılıl- 311a/3, 315b/2, 333a/3, 336b/4, 338a/1, 351a/14, 351b/5, 355b/7, 370b/2, 371a/14, 378a/10

ṭayyār < Ar. Uçucu, uçan

ṭ. bol- 315a/14, 330a/9, 331b/8, 337a/10, 348a/5, 350b/3, 353b/13, 372b/8, 375a/13

ṭ. qıl- 309a/9, 333a/14, 343b/4, 372b/10

tāze < Far. Yeni

t. 380a/3

ta‘ẓīm < Ar. Ağırlama, saygı gösterme

t. 307a/10

t. qıl- 357a/5

te‘ālā < Ar. Yüce Allah

t. 314b/13, 348a/11, 348b/3, 348b/8, 350b/12, 350b/8, 354b/4, 359a/9, 372a/5

t.+nıŋ 307a/1

t.+dın 359a/9

teb < Far. Sıtma

t. 331a/13

tecāvüz < Ar. Sınırı aşma, başkasının hakkına dokunma

t. qıl- 349a/4

tedbīr < Ar. Önlem, çare

t. 314b/6

t.+i 315a/4

t.+leri 314b/4

tedbīrlıq < Ar.+T. *tedbīr+lXk* Tebbirli

t. 349b/9

teferrüc < Ar. Gezinti

t. 334a/14

t. qıl- 341a/14, 342b/5, 343b/1, 369b/6, 371b/6

t.+ıġa 309a/9

tefsān < Far. Sıcak

t. bol- 377b/10

tehdīd < Ar. Tehdit, korkutma

t. qılıl- 344b/8

tehniyet < Ar. Kutlama

t.+iġa 357b/6, 357b/7

tehyie < Ar. Hazırlama

t. 315b/13

tek-bend < Far. İpekten yapılan kemer

t. 357b/10

tekellüf < Ar. Külfete katlanma

t. 335a/13

t. qıl- 340b/4, 349b/6

t.+ler 341a/4

te’kīd < Ar. Sağlamlaştırma

t.+ler 305b/11

teklīf < Ar. Öneri

t. 381a/8

t.+i 327a/1

tekrār < Ar. Yineleme

t. qıl- 328a/11

tekye < Far. Dayanma

t. qıl- 371b/12, 371b/14, 374b/6

temeshur < Ar. Maskaralık

t. qıl- 337a/10

tene < Far. Beden

t.+sini 354b/7

tenebbüh < Ar. Uyanma

t.+i 358a/13

teng < Far. Dar

t. (teng teng) 343a/14

tenke < Altın para

t. 357b/1, 362a/4, 362a/6, 381b/3

t.+lerni 340b/9

tenqīṣlıq < Ar.+T. *tenqīṣ+lXk* Eksiklik

t. 360b/2

tennūr < Ar. Tandır, fırın

t. 377b/9

terāviḥ < Ar. Ramazan'da yatsı namazı arasında kılınan yirmi rekatlık namaz

t.+ni 330a/5

t.+din 376b/2

terāzū < Far. Terazi

t. qıl- 344a/13, 344b/1

terbiyet < Ar. Eğitim

t. 326a/6

tercīḥ < Ar. Yeğleme, üstün tutma

t. qıl- 342a/9

tercüme < Ar. Çeviri

t. 357b/12, 358a/11

t.+ni 360b/14

tereddüd < Ar. Kararsızlık

t. 307a/2, 307a/5, 311b/2, 314b/2

t.+imdin 326a/12

terk < Ar. Bırakma, vazgeçme

t. 369a/7

t. ét- 312a/11

t. bol- 346b/3

t.+ini 360b/5

terkeş < Far. Okluk

t. 352b/6

terkeş-bend < Far. Okçu

t. 377a/4

t.+idin 366b/14

t.+lerni 315a/7

t.+leridin 311b/8

tertīb < Ar. Düzene koyma

t. 315b/6, 330b/14, 358a/11

t. qıl- 347a/7

teshīr < Ar. Ele geçirme

t.+iġa 326a/8

te'şīr < Ar. Etkileme

t. qıl- 359a/14, 361a/5

t.+i 344b/5

t.+idin 338a/10

teskīn < Ar. Yatıştırma

t. 376b/9

tesmiye < Ar. Adlandırma

t. vech-i t.+sini 365b/13

teşnelıġ < Far.+T. *teşne+lXġ* Susamışlık

t.+dın 331a/14

teşvīş < Ar. Karışıklık

t. 331a/14, 340a/13, 346a/6, 349b/2, 349b/8, 364b/3, 366a/9, 376b/7, 381b/1

t.+i 327a/7, 340a/12

t.+ler 309b/8

tevābi' < Ar. Maiyette bulunanlar, uşaklar

t.+i 351b/14, 374b/7

t.+idin 377a/14, 380a/9

tevaqquf < Ar. Durma, bekleme

t. bol- 338b/12, 358b/10, 363b/12, 365a/11

t. qıl- 355a/14, 370b/12, 380a/3

t. qılıl- 357a/11

tevārüd < Ar. Peş peşe gelme

t. 325a/3

tevbe < Ar. Tövbe

t. 312a/1, 312b/6, 360b/4

t. qıl- 312a/9, 312b/1, 360b/6, 361a/1

t.+niŋ 361a/3

t.+de 312a/13

tevehhüm < Ar. Kuruntuya düşme

t.+i 311b/2

t. ref'-i t.+i 381b/7

teyemmün < Ar. Uğur sayma

t. 368b/12

té- < Demek, söylemek

t.-güçi 314b/3

tég- < ET *teg-* (EDPT, 476) Değmek, vurmak

t.-se 365b/13

t.-ip 373a/6

tégil- < ET *tegil-* (EDPT, 476) Ulaşılmak

t.-mey 311b/6

tégirmen < ET *tegirme/tegirmi* (EDPT, 486) Değirmen

t. 328a/8, 343b/8, 360a/7

Téŋri < ET *Teŋri* (EDPT, 523) Tanrı

T. 306b/2, 307a/1, 314b/13, 335a/4, 345a/7, 345b/1, 346b/4, 346b/9, 348a/11, 348a/13, 348b/1, 348b/12, 348b/14, 348b/3, 350a/1, 350b/12, 350b/6, 354b/11, 354b/4, 359a/10, 359a/8, 359a/9, 360b/10, 372a/5, 374b/2, 375a/5, 376b/6

T.+niŋ 314b/14, 348b/7, 360a/4

T.+ge 307a/4

tépre- < ET *tepre-* (EDPT, 443) Hareket etmek

t.-dük 325a/7, 380a/12

t.-r 310b/2

t.-rler 354b/2, 374a/5

t.-p 340a/4, 344b/6

t.-p ékendür 345b/6

t.-ptürler 338a/6

tépren- < ET *tepren-* (EDPT, 444) Teprenmek

t.- mey 353b/3

tépret- < ET *tepret-* (EDPT, 444) Hareket ettirilmek

t.-tiler 336b/14, 337a/14

t.-ip 310b/5

téri < ET *teri* (EDPT, 531) Deri

t.+sini 306b/8, 325b/5

téve < ET *teve* (EDPT, 436) Deve

t. 350b/14, 354b/2, 366b/6

t.+ni 338a/3

t.+ge 363b/13

t.+de 311b/1

t.+ler 352a/7

ṭınāb < Ar. İp, çadır ipi

ṭ. 351a/8, 365a/8, 365a/9

ṭ.+ı 351b/5, 365a/8

ṭ.+ını 351b/4

tındur- < ET *tındur-* (EDPT, 518) Sakinleştirmek

t.-dum 312a/11

t.-up 369b/12

tırāş < Far. Kazıma, yontma

t. 342a/12

t. qıl- 327b/4, 330b/3, 339b/5, 340a/1, 343b/1, 344b/2

t.+ıda 335a/13

tırāşīde < Far. Tıraşlanmış, yontulmuş

t. 343a/14

t. émes 335a/14

tırāşla- < Far.+T. *tırāş+lA-* Tıraşlamak

t.-sa 339b/4

tik < ET *tik* (EDPT, 475) Dik

t. 353a/14

tik- < ET *tık-* (EDPT, 476) Dikmek

t.-ip 330a/10, 379b/12

t.-ip édi 334b/4

t.-iptür 341b/1

t.-mek 360a/11, 360a/12

tike < Parça, dilim

t. 306a/4, 306a/5

tikil- < ET *tıkıl-* (EDPT, 481) Dikilmek

t.- ip 316a/5

t.- mekte édi 316a/6

tiktür- < ET *tiktür-* (EDPT, 479) Diktirmek

t.-edür 353b/2

t.-üp 328a/3, 331b/8, 361b/14, 376b/9

t.-üp édim 360a/9

til < ET *til* Dil

t. 307a/2, 309a/5, 336a/10

t.+ge 307a/3

t.+ini 330b/13

tilci < *til+cX* Haberci

t.+si 347b/3

tile- < ET *tile-* (EDPT, 492) Dilemek

t.-r 328a/6, 345b/14, 349b/10

t.-dim 345b/3, 359b/3

t.-di 326b/1, 329b/11, 332a/10, 362a/2

t.-dük 363a/12, 378b/9

t.-geyler 332a/9

t.-mes 304b/4

t.-p 304a/6, 312b/9, 339a/10, 348b/5, 356b/5, 363a/13

t.-p édim 339a/4, 359a/2

t.-ptür 343a/6, 343a/7, 356b/10, 361b/10, 367a/4

t.-r édi 308a/5

t.-ydür édi 363a/8

tin- < Denmek, söylenmek

t.-mey 354a/3

tindū < Far. Abanoz ağacının meyvesi

t. 330b/7, 344a/1

tiptik < Dimdik

t. 353b/3

tirig < ET *tirig* (EDPT, 543) Diri, canlı

t. 367a/12, 379b/8

t. émiş 354b/6

tirigley < *tirig+lAy* Canlı, diri

t. 306b/8, 325b/5

tiriglig < ET *tiriglik* (EDPT, 546) Hayat, yaşam

t. 314b/10

tiril- < ET *tiril-* (EDPT, 547) Kendine gelmek, iyileşmek

t.-dim 306b/3

t.-gendin 314b/11

tiryāq < Far. Panzehir

t.-ı fārūq+nı 306b/11

titre- < ET *titre-* (EDPT, 460) Titremek

t.-dim 331a/13, 346a/8

tīz < Far. Hemen, çabuk

t. 304a/1, 347a/7, 347a/9, 348a/4, 353a/6, 353a/8, 379a/6

tiz < ET *tiz* (EDPT, 570) Diz

t.+ige 353a/5

tīzraq < Far.+T. *tīz+rAk* Daha çabuk

t. 337b/1

t. bol- 304a/5

toġ- < ET *toġ-* (EDPT, 465) Doğmak

t.-dum 306b/3

toġrı < ET *toġuru* (EDPT, 473) Doğru, karşı

t. 365a/8, 365a/9

t.+ sı 307b/9, 336a/12, 338b/1, 371b/10

t.+ sıda 358a/13, 361b/13

t.+ sıdaġı 365b/7, 366a/14, 373b/11

t.+ sıdın 365b/12, 372a/10, 373b/13

toḫta- < Moğ. Dinlenmek, saklanmak, yerleşmek

t.-p 337a/14

t. al- 328b/9

tol- < ET *tol-* (EDPT, 491) Dolmak

t.-masa 359b/8

toldur- < Doldurmak

t.-dılar 344a/14

tolġama < Pusuya yatan asker

t.+sı 326b/8

ton < ET *ton* (EDPT, 512) Giyisi

t. 351a/2, 357b/8

t.+lar 352b/1

top < ET *top* (EDPT, 492) Top, yığın

t. 345a/9, 371a/2

t. bol- 374a/1

topçaq < Semiz at

t. 309a/10, 350b/14, 367b/2, 376a/6, 377a/3, 377a/6, 382a/2

toqay < Çıkıntı

t.+ınıŋ 358a/10

toquz < ET *toqquz* (EDPT, 474) Dokuz

t. 343a/9, 351a/2, 351a/8, 351b/4, 354b/5, 361b/4, 364b/9

t.+ıda 309a/11, 315b/1, 327a/6, 332b/5, 346b/10, 347a/2, 350a/9, 365b/5

toquz yüz otuz üç < D yüz otuz üç

t. tārīḫ-i t.+te305a/13

toquz yüz otuz béş < Dokuz yüz otuz beş

t. tārīḫ-i t.+de 312b/4

toqsan < Doksan

t. 335b/5

ṭoy < ET *toy* (EDPT, 567) Ziyafet; düğün

t. 343b/4

ṭ. bol- 351b/6

ṭ.+da 351b/6

tök- < ET *tök-* (EDPT, 477) Dökmek

t.-tiler 352a/5

t.-ken 312b/2

töktür- < ET *töktür-* (EDPT, 479) Döktürmek

t.-üp 312b/1

törelig < *töre+lXg* Töreli, adetli

t. 355b/12

tört < ET *tört* Dört

t. 305b/1, 305b/8, 309a/12, 325b/13, 326a/8, 327a/6, 331a/14, 331b/14, 332b/14, 333b/9, 334a/14, 336a/7, 337a/3, 338b/4, 339a/10, 340b/5, 341a/1, 343b/5, 351b/3, 353a/13, 353a/5, 358a/5, 362a/8, 362b/13, 363a/9, 366a/2, 367a/6, 368a/10, 371a/8, 374a/1

t.+ide 361b/4, 367b/1

t.+ini 305b/3

tört-béş miŋ < Dört-beş bin

t. 333b/9

tört miŋ < Dört bin

t.+dür 351b/1,

töşekẖāne < T.+Far. *töşek-ẖāne* Yatakhane

t. 376b/9

tūde < Far. Yığın

t. qıl- 352a/6

ṭūfān < Ar. Fırtına

ṭ. bol- 376b/3

ṭuġ < ET *tuġ-* (EDPT, 464) Bayrak, sancak

ṭ. 350b/14, 357a/1

ṭ.+ını 310b/5

ṭuġra < ET *tuġraġ* (EDPT, 471) Tuğra

ṭ.+nıŋ 324b/12

ṭ.+da 324b/12

tuẖm < Far. Tohum

t. 369b/4

t.+ını 369b/5

tūle < Far. Hindistan'da kullanılan bir ağırlık ölçüsü

t. 305b/5, 305b/6

ṭulū' < Ar. Doğma, doğuş

ṭ.+ıda 358a/10

tumşuġ < ET *tumşuq* (EDPT, 509) Zirve, sivri uç → **tumşuq**

t.+ınıŋ 339b/1

t.+ıda 328a/2

tumşuq < ET *tumşuq* (EDPT, 509) Zirve, sivri uç → **tumşuġ**

t. 339b/2

tuqqan < ET *tuġmış* Aynı anneden doğmuş

t. 332a/13

tur- < ET *tur-* (EDPT, 529) Durmak, kalmak

t.-ar 354a/14

t.-arlar 310b/9

t.-duk 309a/13

t.-dılar (yasap turdılar) 337b/11

t.-ġaylar 375a/13

t.-alıŋ 371a/4

t.-sun 304b/10, 304b/9

t.-sa 345a/6

t.-adur (tutup turadur) 353a/14

t.-up 328b/2, 329a/12, 331b/11, 333a/2, 350b/10, 353b/4, 358a/8, 364a/3, 373a/3, 375a/4

t.-ġan (bite t.) 363a/8

t.-ġandın 341a/7

t.-may 365a/6

t.-maġay 325b/1

t.-maqqa 357b/4

t.-lar 355b/3

t.-uş 347a/11, 367a/11

t.-uşını 315b/5

t.-uşları 316a/9

tura < ET *tura* (EDPT, 531) Kalkan

t. 333a/14

t.+nı 333a/14

turġuz- < Durdurmak, ikaz etmek

t.-duk 366a/1

t.-up 366b/4, 367b/5

turul- < ET *turul-* (EDPT, 548) Durulmak

t.-dı 325b/1, 327a/11, 340a/2, 363a/1, 366a/11

tus- < ET *tus-* (EDPT, 554) Beklemek

t.-qaylar 378a/4

tuş < ET *tuş* (EDPT, 558) Sine, göğüs

t. 315a/5, 334b/14

t.+dın 315a/5, 334b/14

t.+ıdın 334a/12

tuşluk < Taraf, yan, yön; kuşluk vakti

t. 334a/12

tut- < ET *tut-* (EDPT, 451) Tutmak

t.-ar 306b/4

t.-tum 364a/12

t.-tı 338a/10, 362a/3, 366a/3

t.-tuk 326a/5, 378a/13

t.-tılar 352a/8, 366a/4, 378b/12, 378b/14, 381b/1

t.-qay 361a/2

t.-uŋ 360b/10

t.-a (tuta barġanlarnıŋ) 336a/10

t.-a (tuta barġanda) 309a/5

t.-a (tuta bérgey) 348b/2

t.-maqqa 362a/2

t.-up 325b/5, 349a/4, 367b/11, 368b/14

t.-up édi 374b/11

t.-uptur 350a/3

t.-upturlar 326a/4

t.-up turadur 353a/14

t.-may 363b/1

t.-mas édim 329b/4

tutam < Tutam

t. 351b/2, 351b/3

t. bol- 351b/4

tutaş- < Tutuşmak, alev almak

t.-ur 377b/9

tutturul- < Tutturulmak

t.-dı 307a/8

tutul- < ET *tutul-* (EDPT, 456) Tutulmak

t.-dı 375b/6

t.-uptur 368b/12

t.-ġan 365b/8

t.-ur édi 308a/12

tutuş- < ET *tutuş-* (EDPT, 462) Birlikte tutmak

t.-up 353a/11, 353a/12

tuy- < ET *tuy-* (EDPT, 567) Fark etmek, hissetmek

t.-up 373a/6

tuyla- < Şahlanmak

t.-p 337b/3

tuytur- < ET *tuytur-* (EDPT, 567) Bildirmek, duyurmak

t.-up 356a/5, 361a/6

tuz < ET *tuz* (EDPT, 571) Tuz

t. 312b/2

tüfek < *tüfeng* Tüfek

t. 337a/6, 337a/7, 337b/4, 347a/7, 350b/3, 371a/2

t.+ler 336b/8

tüfekçi < *tüfek+çI* Tüfek atan

t.+niŋ 345a/9

tüfek-endāz < T.+Far. *tüfenk+endāz* Tüfek atan

t. 354a/11, 354a/12

t.+lar 336b/8, 337a/6, 337a/12, 360a/13, 370a/12, 370a/9

t.+lardın 352b/8

tügmelig < *tügme+lXg* Düğmeli

t. 351a/2, 352a/12, 352a/14, 352b/11, 357b/2, 360b/8, 362a/4

tükeniş < Son, sınır

t.+i 339b/2

t.+ide 330b/2

tünd < Far. Sert, şiddetli

t. 364b/2

tün-qaṭār < Gece bekçisi

t. 372a/1

t.+nıŋ 372a/3

tüŋlük < ET *tüŋlük* (EDPT, 520) Baca

t.+i 376b/6

tüp < ET *tüb* (EDPT, 434) Alt

t.+i 343b/10

t.+ini 344a/13, 353a/13

t.+ide 342a/7

t.+idin 333a/7

türlüg < Türlü, çeşitli

t. 353a/12, 353a/13

tüş < ET *tüş* (EDPT, 558) Taraf, yan, yön

t. 380b/1

t.+ke 380a/9

t.+te 380a/13

t.+idin 373b/10

t.+geçe 306a/13

tüş- < ET *tüş-* (EDPT, 560) Bir yerde, birinin yanında bulunmak; düşmek

t.-er 309b/13, 333b/8, 343b/9, 363a/10, 367b/11, 374a/6

t.-tüm 330b/1, 333a/10, 339b/1, 340a/12, 340a/8, 342b/6, 343b/3, 344a/6, 367a/7

t.-ti 308b/2, 329a/14, 355a/8

t.-tük 315b/7, 331a/3, 331a/6, 331a/8, 331a/9, 332b/4, 333a/6, 336a/2, 340a/5, 362a/10, 363a/9, 364a/5, 378b/3, 378b/7

t.-key 310a/2, 357a/3

t.-keyler 362b/5

t.-se 362b/5

t.-edür 343b/9

t.-üp 310a/5, 328a/3, 328b/1, 336a/4, 338b/8, 339a/11, 343b/11, 344a/2, 344b/5, 344b/9, 346a/12, 358b/12, 370a/14, 380a/12

t.-üp édi 308a/4, 327b/14, 358a/8, 364b/4, 365a/5, 365b/10, 366a/8, 368a/8

t.-üp édiler 345a/1, 364a/3

t.-üptür 330b/2, 332b/10, 333a/6, 335a/11, 335b/5, 342a/7, 343b/12

t.-ken 310a/9, 338a/5, 341b/1, 358b/14, 360a/9, 362a/11, 366b/5, 377a/10, 377b/3, 379a/10, 379b/2

t.-kendin 315b/8, 336b/3

t.-kende 327b/14, 343a/3

t.-key édi 337b/6

t.-mey 326a/3

tüşle- < Dinlenmek

t.-p 361b/12

tüşlen- < ET *tüşlen-* (EDPT, 565) Öğle saatinde kahvaltı yapmak veya dinlenmek

t.-dük 344a/7

t.-ip 339a/12, 340a/7, 380a/9

tüşül- < Gelinmek, varılmak

t.-di 309a/12, 309b/14, 310b/12, 316a/5, 327a/7, 326a/10, 327b/11, 331a/12, 331a/7, 331b/11, 331b/12, 331b/13, 332a/13, 332b/3, 332b/5, 332b/9, 334a/1, 335b/7, 336a/14, 338a/4, 338a/6, 338a/9, 338b/1, 344a/10, 344a/4, 344b/7, 357a/13, 358a/4, 361a/7, 361b/11, 361b/3, 361b/7, 362a/11, 362a/14, 362a/9, 362b/14, 363a/2, 363a/5, 364a/9, 364b/9, 365a/11, 368b/9, 371b/5, 374b/7, 376a/11, 377b/1, 377b/13, 378a/6, 378a/13, 378b/3, 379a/13, 379a/14, 379a/3, 380b/1, 380b/3

tüşür- < ET *tüşür-* (EDPT, 566) Düşürmek, düşmesine sebep olmak

t.-ür 308b/9

t.-ürler 304a/3

t.-e (tüşüre tüşüre) 325a/6, 354b/1

t.-e al- 374a/4

t.-üp 337b/2, 338b/5, 345a/11, 367a/12, 374a/5

tüz < ET *tüz* (EDPT, 571) Ova

t.+de 309a/12

tüzel- < Düzelmek

t.-gen 356a/12

tüzet- < Düzenlemek

t.-tiler 356a/11

t.-ip 362a/7

U

u < Far. Ve → **ü, ve**

u. 304a/13, 305a/4, 307a/4, 307b/6, 308a/5, 309a/1, 309b/11, 311a/1, 311a/10, 311b/7, 312a/10, 312a/12, 314b/5, 315a/3, 315a/5, 315a/14, 315b/9, 316a/8, 316a/9, 316a/10, 324b/14, 325a/13, 326a/5, 327b/8, 330a/1, 330a/2, 330b/13, 332b/3, 334a/12, 335a/10, 335a/12, 335b/1, 335b/11, 335b/4, 338b/12,

339a/14, 339b/1, 343a/3, 343a/4, 343a/6, 344a/4, 345a/11, 345a/5, 345a/9, 346a/14, 346b/8, 347b/12, 348a/11, 348a/9, 348a/10, 348b/3, 348b/13, 349b/7, 350b/3, 351a/1, 354b/13, 355b/11, 355b/2, 356a/8, 357a/2, 357b/11, 358b/3, 359a/12, 359a/2, 359a/7, 359b/2, 360a/12, 360b/12, 361a/1, 361a/12, 361a/2, 361a/9, 363a/3, 364b/2, 366a/4, 368b/5, 369a/4, 370a/12, 370a/9, 370b/1, 370b/2, 370b/4, 371a/2, 371a/4, 371b/5, 373a/1, 375a/4, 375a/5, 375a/6, 376b/10, 376b/4, 376b/6, 377a/3, 377a/6, 378a/14, 378b/1, 379a/2, 381a/10

‘ubūr < Ar. Karşıya geçme, suyun karşı yakasına atlama

‘u. 378a/14

uç < ET *uç* (EDPT, 17) Uç

u.+ıdın 364b/2

uç- < ET *uç-* (EDPT, 19) Uçmak

u.-adur 331b/2

uçra- < Moğ. Karşılaşmak, tesadüf etmek

u.-dı 356b/4

u.-ġanınıŋ 371b/3

uçur- < ET *uçur-* (EDPT, 30) Uçurmak

u.-dılar 334b/11

‘uhde < Ar. Görev, vazife

‘u. bol- 367b/4

‘u. qıl- 335b/13

‘u. qılıl- 377a/11

‘u.+siġa 358a/2

‘u.+sige 351a/12

ulaġ < ET *ulaġ* (EDPT, 136) Yük taşıyan hayvan

u.+ı 380a/1

ulaşıl- < Ulaşılmak

u.-dı 312a/13

‘ulūfe < Ar. Yeniçeri aylığı

‘u. 351a/10, 359b/12

uluġ < ET *ulug* (EDPT, 136) Büyük → **uluq**

u. 326b/14, 327a/13, 327b/6, 331b/5, 332b/11, 333b/8, 335a/11, 335b/1, 336b/1, 339a/11, 339b/14, 352a/9, 352b/1, 353b/1, 358a/10, 363a/4, 365a/4, 367b/13, 371b/8, 372b/11, 374b/9, 377b/2, 380b/13, 381a/14

u.+ıdın 347a/13

u.+larınıŋ 335a/13

uluġraq < *ulug+rAk* Daha büyük

u. 337a/5, 368a/3

uluq < ET *uluġ* (EDPT, 136) Büyük → **uluġ**

u.306a/1, 306a/2, 307a/7, 309a/8, 310b/12, 314b/1, 315a/2, 340b/9, 341a/14, 341a/6, 341a/7, 341a/8, 341b/4, 341b/7, 342a/12, 342a/13, 342a/4, 342a/7, 342a/9, 342b/1, 342b/9, 343a/13, 343b/9, 344b/11, 349b/8

u. bol- 340a/5

u.+lar 349a/5

'umdetü'l-mülk < Ar. Hükümdarlığın dayanağı

'u.+niŋ 359b/8

umūr < Ar. İşler, olaylar

u. 312b/9

u. ġarīb-i u. 380b/11

unut- < ET *unıt-* (EDPT, 179) Unutmak

u.-qay 359a/11

ur- < ET *ur-* (EDPT, 194) Vurmak

u.-dı 306a/5

u.-dılar 306a/13, 337b/2

u.-ġay 351a/8, 365a/8, 365a/9

u.! 371b/13

u.-up 306a/8, 336b/13, 337a/14, 371b/7, 371b/8

u.-ġanın 306a/6

u.-masun 358b/14

uruq < ET *uruġ* (EDPT, 214) Akraba

u. 364a/7

u. bol- 342b/14

u.+nıŋ 359a/4

u.+larını 368a/11

uruş < ET *uruş* (EDPT, 239) Vuruşma, savaş

u. 310b/7, 311a/5, 311b/6, 315b/9, 325b/6, 328b/8, 334a/11, 334a/13, 334a/9, 334b/4, 335a/5, 336b/11, 337a/11, 337b/7, 338b/4, 350b/3, 361a/14, 363b/8, 368a/13, 370a/10, 371a/5, 371b/4, 372b/1, 377b/7, 377b/8

u. édi 337b/5

u. bol- 354b/3

u.+ġa 337b/10, 370a/12

u.+qa 334b/14, 352a/7, 371a/2, 371a/7

u.+ta 326b/3, 337a/1

u.+dın 327a/3

u.+ı 337b/9

u.+ıda 308a/3, 326b/8, 337a/4, 354a/6

u.+ları 316a/10

uruş muruş < Vuruşma

u. 308b/12

uruş- < ET *uruş-* (EDPT, 239) Vuruşmak, savaşmak

u.-ur 315b/13, 354a/12

u.-urlar 354a/8

u.-tılar 306a/13, 336b/10, 373a/6

u.-qaylar 362b/13

u.-sa 311b/4

u.-a (uruşa kiriştiler) 334b/10

u.-a al- 325b/4

u.-up 331a/4, 334a/3, 368b/2, 374b/10

u.-madılar 334b/9

uruştur- < Savaştırmak

u.-dılar 352a/8

uş < İşte, şu

u. 337a/3

uşal < *uş ol* İşte, şu

u. 309a/3, 346b/2

uşanda < Orada, hemen orada

u. 310b/7, 337b/1, 374a/6, 379b/2

uşandaq < Öylece, onun gibi

u. 360a/2

uşbu < İşte, şu

u. 304a/1, 304b/1, 304b/11, 307b/11, 308b/14, 309b/2, 310a/9, 310b/12, 311a/11, 312a/7, 314b/1, 315a/3, 315a/5, 315b/6, 325a/2, 325a/6, 325b/6, 327a/11, 327b/3, 330b/12, 330b/6, 330b/9, 334a/1, 335a/12, 335a/2, 336b/10, 337b/11, 337b/12, 337b/5, 338a/5, 338a/6, 338a/9, 338b/1, 340a/12, 341a/10, 341a/8, 341a/9, 341b/7, 345a/8, 345b/1, 345b/3, 345b/9, 346a/1, 346a/14, 346a/3, 347a/4, 347b/11, 349b/6, 350a/8, 350b/7, 351a/13, 353a/1, 353b/13, 354b/8, 355b/5, 356a/14, 356b/4, 356b/6, 358a/12, 358b/6, 359b/5, 360b/1, 361a/13, 361b/12, 361b/14, 362b/1, 362b/2, 362b/5, 363a/6, 363a/7, 364a/13, 364a/6, 364b/12, 364b/9, 365a/12, 365b/1, 365b/2, 366a/8, 366b/5, 366b/9, 367b/14, 367b/9, 368a/1, 368a/8, 368b/3, 369a/11, 370a/7, 371a/14, 371b/6, 372a/14, 372b/13, 372b/5, 375a/1, 375a/3, 375a/8,

375b/10, 375b/2, 375b/6, 376a/11, 376a/5, 376b/1, 376b/12, 377a/2, 377a/5, 378a/11, 378b/2, 378b/3, 378b/4, 379a/3, 379a/7, 379a/8, 379b/10, 380a/3, 380b/11, 380b/13, 381a/14, 381a/3

uşmunça < Böyle, böylece

u. 315b/12, 326a/3

uşmunda < İşte bunda

u. 362a/11

uşmundaq < Böylece

u. 333a/1

uşmuŋa < İşte buna

u. 365b/13

uşol < İşte bu

u. 304b/5, 309a/8, 316a/11, 325b/1, 327a/14, 327b/4, 332b/13, 333b/7, 335a/12, 337b/3, 339a/10, 339a/9, 342b/6, 343a/4, 343a/8, 348a/3, 349a/2, 356a/3, 359a/5, 360b/1, 365a/12, 368b/14, 374b/4, 379a/11

utru < ET *utru* (EDPT, 64) Karşı

u. 365b/5, 380a/13

u.+dın 315b/7

u.+sını 315b/8

u.+sıġa 332b/2, 373b/3

u.+sıda 357a/2

u.+dağı 352a/7, 373b/14

uy < ET *uḏ* (EDPT, 34) Sığır

u. 311a/9

uyqu < ET *uyqu* (EDPT, 271) Uyku

u. 331b/2

u.+dın 372a/1

uyqula- < Uyumak → **uyuḫla-**

u.-duk 339a/11, 344a/3, 344b/5, 344b/9

u.-y 344b/6

uyqusızlıġ < *uyqusız+lXġ* Uykusuzluk

u. 331a/14

uyuḫla- < Uyumak → **uyqula-**

u.-p 327b/12, 327b/13, 330a/14, 380a/12, 380a/14

u.-may 376b/10

uza- < ET *uza-* (EDPT, 281) Uzamak

u.-dı 348a/6

uzaġ < ET *uzaq* (EDPT, 283) Uzak

u. 364b/8

uzat- < ET *uzat-* (EDPT, 282) Uzatmak, göndermek

u.-ur 345b/10

u.-a 327a/14

u.-ıp 356a/4

u.-ıp turuptur 335a/3

uzun < ET *uzun* (EDPT, 288) Uzun

u. 364b/8

uzunraq < *uzun+rAk* Daha uzun

u. 341b/14

Ü

ü < Far. Ve → **u, ve**

ü. 304a/9, 304b/13, 306a/1, 306b/5, 306b/6, 306b/7, 307a/3, 307a/8, 309b/11, 311a/6, 311b/2, 315b/6, 326a/6, 326b/4, 326b/7, 328a/13, 329b/14, 330a/2, 332a/6, 334a/4, 335b/11, 341b/2, 342b/10, 343b/5, 344b/8, 350a/13, 350a/3, 351a/4, 352a/2, 352a/3, 361a/1, 373b/7, 374b/3

üç < ET *üç* (EDPT, 18) Üç

ü. 305b/1, 306a/7, 309a/12, 311a/14, 325b/13, 327a/11, 331a/14, 331b/10, 332b/12, 332b/14, 333a/5, 334a/14, 334b/7, 335a/5, 335b/1, 335b/3, 335b/14, 336a/7, 336a/10, 337a/3, 338a/14, 338b/4, 339a/9, 339a/10, 342a/10, 344b/12, 349a/8, 351a/2, 351a/5, 353a/7, 353a/12, 353b/14, 354b/4, 356a/6, 356a/7, 356b/13, 357a/7, 357a/12, 358b/10, 362a/8, 362b/13, 362b/14, 366b/9, 367a/6, 367a/14, 368b/4, 369a/1, 369a/4, 369b/8, 371b/2, 371b/12, 372a/9, 372b/1, 374a/1, 375b/10, 375b/12, 377b/10, 380a/7, 380a/11

ü.+ide 307b/10, 339a/3, 344b/11, 356a/10, 381a/1, 382a/5

ü. (üç üç) 378b/10

üç miŋ < Üç bin

ü. 362a/6

üç-tört miŋ < Üç dört bin

ü. 305a/4

üç-tört yüz < Üç-dört yüz

ü. 368a/14

üçün < ET *üçün* (EDPT, 28) İçin

ü. 307a/13, 311a/8, 311a/14, 316a/2, 324b/13, 325a/4, 330b/4, 331a/6, 331b/11, 333a/12, 333a/13, 336b/5, 338b/12, 339a/13, 340a/2, 342a/4, 345a/4, 349a/14, 352b/7, 345a/4, 354a/2, 355b/6, 375b/13, 358b/9, 360a/9, 360b/10, 375a/6, 358a/11, 358b/10, 359a/5, 356a/9, 360a/10, 360b/2, 366a/11, 367a/14, 367b/8, 367b/9, 368a/5, 369b/10, 370b/1, 377b/13, 378b/1, 379b/1, 379b/5, 381a/1, 381a/2, 381b/7, 381b/13, 382a/6

üç yüz < Üç yüz

ü. 335a/1

ü.+ge 312a/14

üç yüz miŋ < Üç yüz bin

ü. 354a/9

üleş- < ET *üleş-* (EDPT, 154) Bölmek, taksim etmek

ü.-günçe 329a/13

üleşil- < Paylaşılmak, üleşilmek

ü.-ip érdi 329a/13

ümerā < Ar. Emirler

ü. 306b/6, 332a/6, 350a/13, 352a/3, 355b/2, 370b/2, 376a/4

ü.+nıŋ 314b/3

ü.+nı 362b/10

ü.+ġa 350b/5, 354b/13

ü.+sı 366b/14, 375b/1

ü.+sını 325b/10, 350a/10, 355a/7, 370a/7

ü.+sıġa 350b/2, 355b/2

ü.+sıdın 309a/14, 329a/4, 329a/7, 376a/13, 378a/9

ü.+ larınıŋ 365a/14

ümīd < Far. Ümit

ü. 354b/14, 359a/9

ü.+ige 325a/9

ü. im 349a/6

ümīd-vār < Far. Ümitli

ü. qıl- 374b/4

ümīd-vārlıq < Far.+T. *ümīdvār+lXk* Ümitli olma

ü. 375b/4

üst < ET *üst* (EDPT, 242) Üst

ü.+ini 369a/5

ü.+ige 304a/1, 305a/6, 305b/13, 305b/14, 306a/1, 307a/14, 307b/1, 307b/2, 325b/10, 325b/2, 328b/5, 329a/9, 332a/8, 332b/6, 333b/7, 335b/10, 335b/8, 337a/9, 340b/9, 343b/14, 345a/6, 349b/9, 352a/5, 355b/11, 355b/4, 356b/8, 360a/8, 362b/8, 364b/7, 370b/4, 371a/1, 372a/2, 372b/7, 372b/8, 373a/10, 373b/8, 374a/6, 374b/12, 375a/1, 376a/11, 376b/8, 381b/12

ü.+ide 306a/7, 325b/7, 328a/9, 330a/10, 333a/10, 333a/6, 334b/2, 335a/11, 335a/6, 339b/13, 339b/8, 340b/13, 341a/9, 341b/13, 342a/5, 343a/14, 343b/13, 351a/9, 353b/1, 353b/3, 358b/6, 368a/3, 368b/13, 373a/12, 377b/10

ü.+idekilerni 344b/8

ü.+idin 306a/3, 334b/12, 335a/1, 336b/8, 343b/10

üstādkār < Far. Ustalık

ü.+lar 354a/1

üstāḫāne < Far. Edepsizce, küstahça

ü. 349b/14

üy < ET *ev* (EDPT, 3) Ev

ü. 330a/10, 330b/3

ü.+ni 329b/3

ü.+i 309a/8

ü.+ige 331a/6, 331a/9, 332b/3, 351a/3

ü.+ide 356a/13, 363a/12

ü.+idin 363a/13

ü.+ler 341a/3

ü.+leridür 341a/3

ü.+lerige 363a/2

üzdür- < Nehrin derin yerlerinden atları yüzdürerek geçirme

ü.-üp 365a/1

ü.-ür édi 340a/5

üzüm < ET *üzüm* (EDPT, 288) Üzüm

ü. 359a/12, 380b/14, 380b/8

ü.+niŋ 380b/9

ü.+leri 380b/7

V

va‘de < Ar. Bir iş için önceden belirlenmiş zaman

v. 304a/4, 309a/3, 327a/4

v. qıl- 305b/8, 309a/2, 343a/8, 345a/6

v. qılıl- 333b/11

v.+ler 308a/8

vādī < Ar. Dere; iki dağ arasındaki uzun

v.+side 360b/4

vāfir < Ar. Çok, bol

v. 355a/12

Vālidiyye < Ar. Hoca Ubeydullah’ın eseri

V. 346a/9

vaqāyi‘ < Ar. Olaylar

v. 311b/1

v.+din 314b/1

vāqı‘ā < Ar. Olan, meydana gelen, olay

v. 305a/11, 371b/12

v. édi 307a/3

v.-ı hāyıla 306b/14

v.-yı ‘aẓīmī 305a/13

vāqı‘āt < Ar. Olaylar

v.+ıdındur 337b/10

v. ġarāyib-i v.+tın 308a/14

vāqi‘ < Ar. Vuku bulan, olan

v. bol- 307a/2, 312b/9, 325a/3, 325b/6, 325b/12, 327a/4, 327b/5, 327b/7, 328a/3, 328a/5, 332a/4, 333a/5, 333a/7, 334b/2, 335a/10, 335b/2, 335b/4, 339b/2, 341a/3, 341a/5, 341b/12, 342a/10, 347b/13, 351a/12, 354a/8, 380b/11

v. beyān-ı v.+ni 306b/7

vaqt < Ar. Vakit, zaman

v. 370b/3

v.+ı 338a/2, 370b/11

v.+ıde 337b/12

v.+ıdın 354a/8

v.+ım 307a/4

vaṣat < Ar. Orta

v.-i şehr-i rebī‘ü’levvel+ni 325a/5

vāyin < Ar. kuyu, çukur

v. 312b/2, 312b/5

v.+niŋ 312b/3

v.+ni 312b/3

v.+i 342a/4

vāyinlıq < Ar.+T. *vāyin+lXk* çukurlu

v. 342a/5

vażī‘ < Ar. Durum ile ilgili

v. 335a/12

vaż‘lıq < Ar.+T. *vaż+lXk* Atama, tayin etme

v. 341b/8, 343a/11, 343a/12

ve < Ar.< Far.< T. Ve →**u, ü**

v. 304a/14, 304a/4, 304a/10, 304b/1, 304b/2, 304b/5, 305a/12, 305a/3, 305a/5, 305a/6, 306b/11, 306b/6, 307a/10, 307a/13, 307a/5, 308b/1, 308b/11, 308b/3, 309a/1, 309a/10, 309a/13, 309b/1, 309b/2, 309b/5, 309b/9, 310a/10, 310a/14, 310b/3, 310b/5, 311a/12, 311a/3, 311a/4, 311a/5, 311a/7, 311b/11, 311b/2, 311b/7, 311b/8, 312a/13, 312a/14, 314b/13, 314b/2, 314b/3, 314b/5, 314b/6, 314b/9, 315a/14, 315a/2, 315a/4, 315b/6, 315b/14, 315b/2, 315b/4, 315b/5, 315b/8, 316a/10, 316a/11, 316a/9, 325a/13, 325a/3, 325a/8, 325b/1, 325b/10, 325b/11, 325b/2, 325b/8, 326a/6, 327a/13, 327a/14, 327a/2, 327b/1, 327b/11, 328b/13, 328b/14, 328b/3, 328b/5, 329a/13, 329a/14, 329a/5, 329a/6, 329a/7, 329a/8, 330a/3, 330a/4, 330b/13, 331a/1, 331a/14, 331a/3, 331a/4, 331a/5, 331b/11,

331b/4, 332a/4, 332a/6, 333a/11, 333a/12, 333a/14, 333a/2, 333a/4, 333a/6, 333b/10, 333b/2, 334a/13, 334a/14, 334b/1, 334b/4, 335a/4, 335b/11, 335b/14, 336a/11, 336b/10, 336b/9, 337a/11, 337a/12, 337a/14, 337a/7, 337a/8, 337b/2, 337b/4, 338b/11, 338b/12, 338b/14, 338b/5, 338b/6, 338b/9, 339a/5, 339b/10, 340a/12, 340a/14, 340a/2, 340a/9, 340b/1, 340b/3, 341b/6, 342a/1, 342a/6, 342b/10, 342b/2, 343a/13, 343a/2, 343b/14, 344a/5, 344b/7, 345a/14, 345a/2, 345a/8, 345a/9, 345b/1, 345b/13, 345b/5, 346b/11, 346b/3, 347a/11, 347a/14, 347a/5, 347a/7, 347a/8, 347b/2, 347b/8, 348a/12, 348a/5, 348a/9, 348b/1, 348b/12, 348b/5, 349a/14, 349a/6, 349a/7, 349b/11, 349b/12, 349b/8, 349b/9, 350a/10, 350a/8, 350b/14, 350b/3, 350b/4, 350b/9, 351a/10, 351a/2, 351a/4, 351b/12, 351b/13, 351b/14, 351b/6, 352a/1, 352a/10, 352a/12, 352a/13, 352a/14, 352a/2, 352a/5, 352a/6, 352a/7, 352b/1, 352b/11, 352b/12, 352b/13, 352b/14, 352b/2, 352b/8, 353a/5, 353a/6, 353a/7, 353a/8, 353b/10, 353b/12, 353b/13, 353b/5, 354a/1, 354a/11, 354a/13, 354a/7, 354b/2, 354b/7, 355a/6, 355a/7, 355a/8, 355b/7, 356a/10, 356a/14, 356a/3, 356a/6, 356a/9, 356b/11, 356b/7, 357b/1, 357b/10, 357b/11, 357b/12, 357b/13, 357b/14, 357b/2, 357b/4, 357b/5, 357b/6, 357b/7, 357b/8, 357b/9, 358a/1, 358a/4, 358a/5, 358b/12, 358b/2, 358b/3, 358b/9, 359a/12, 359a/2, 359a/3, 359a/4, 359b/12, 359b/13, 359b/3, 359b/4, 359b/7, 360a/6, 360a/10, 360a/12, 360a/14, 360b/5, 360b/6, 361a/1, 361a/11, 361a/2, 361b/10, 361b/3, 361b/9, 362a/4, 362a/6, 362a/7, 362b/1, 362b/10, 362b/8, 363b/12, 363b/13, 364a/14, 364a/7, 364b/1, 365a/1, 365a/14, 365b/4, 365b/8, 366b/14, 366b/7, 366b/8, 367a/14, 367a/3, 367a/7, 367b/2, 367b/3, 367b/7, 367b/8, 368a/11, 368a/14, 368b/7, 369a/11, 369a/3, 369a/7, 369a/8, 369b/1, 370a/1, 370a/11, 370a/13, 370a/3, 370a/5, 370a/7, 370b/1,

370b/13, 370b/2, 370b/4, 370b/6, 371a/10, 371a/12, 371a/13, 371a/2, 371a/6, 371b/13, 371b/3, 371b/9, 372a/5, 372b/4, 373b/10, 373b/12, 373b/9, 374a/8, 374b/2, 375a/10, 375a/11, 375a/12, 375a/2, 375a/4, 375b/11, 375b/14, 375b/4, 376a/13, 376a/5, 376a/6, 376a/8, 376a/9, 376b/11, 376b/14, 377a/1, 377a/12, 377a/4, 377a/9, 377b/14, 377b/9, 378a/1, 378a/10, 378a/12, 378a/2, 378a/3, 378b/10, 378b/11, 378b/8, 379a/4, 379b/10, 379b/13, 379b/14, 379b/7, 379b/8, 380a/1, 380a/2, 380a/3, 380a/6, 380a/8, 380b/13, 380b/14, 380b/3, 381a/1, 381a/7, 381b/2, 382a/1, 382a/2, 382a/3, 382a/7

vech < Ar. sebep, neden, vesile

v. 304a/9, 304b/13, 326b/4, 326b/7, 342b/10, 377a/5, 377a/7

v.+ni 329a/3

v.+din 359b/2

v.+ini 326b/9

v.+iġa 326b/3, 377a/4, 379a/2, 380a/6

v.+idin 345a/10

v.-i tesmiye+sini 365b/13

vechdār < Ar.+Far. Sebep olan

v.+nıŋ 345a/10

vedā‘ < Ar. Ayrılma

v. qıl- 327b/12

vefā < Ar. Sadakat

v. qıl- 310a/2

velādet < Ar. Doğum

v.+iġa 346b/14

velī < Ar. Ama, fakat

v. 309b/9, 331b/6, 332a/4, 337b/6, 338a/11, 341a/4, 341b/13, 343b/12, 348a/13, 349b/2, 349b/5, 354a/10, 355a/1, 365a/1, 368b/13, 370b/10, 381b/6

vezīr < Ar. Vezir, paşa

v.+niŋ 375b/11

vezn < Ar. Şiir ölçüsü

v.+de 330b/14

v.+dedür 346b/1

v.+ide 346b/1

vilāyāt < Ar. Vilayetler, iller

v. 359b/3

v.+nıŋ 359b/6

v.+qa 328b/14

vilāyet < Ar. Vilayet, il

v. 314b/3, 329a/13, 329a/14, 335a/10, 353a/8, 356a/4, 360b/3

v.+niŋ 326a/3

v.+te 359b/2

v.+i 325b/12, 326a/2, 348b/12

v.+idür 335b/9

v.+iniŋ 325b/10, 359a/3

v.+ini 348b/14, 359a/1, 359a/3, 374b/2, 374b/9, 375b/8

v.+iġa 315a/10, 367b/2

v.+lerniŋ 353a/4, 359a/11

v.+lerni 348b/7

v.+lerdin 349a/2

v.+lerde 312b/8, 353a/11

v.+leri 353a/12

v.+leriniŋ 326a/1

vird < Ar. Dua

v.+ni 330b/12

vużū < Ar. Kendini hakir görme

v. qıl- 358a/8

vücūd < Ar. Gövde, vücut, beden

v.+um 366a/9

v.+umda 364a/10

vüzerā < Ar. Vezirler

v. 306b/6

v.+nıŋ 314b/3

Y

yā < Far. Veya

y. 306a/1, 309b/10, 326a/2, 329a/1, 333b/12, 338a/10, 348a/12, 348a/14, 348b/6, 349b/4, 359b/8, 381a/7

yād < Far. Hatırlatma, anma

y. 312b/7, 312b/8

yada < ET *yat* (EDPT, 883) Yağmur taşı

y. qıl- 347b/11

yadaçı < Yağmur taşçısı

y.+larġa 347b/10

yādgārī < Far. Hatıra

y.+lerni 369a/14

yaġ- < ET *yaġ-* (EDPT, 896) Yağmak

y.-ıp 369b/12

y.-ar érdi 308a/11

yaġı < ET *yaġı* (EDPT, 898) Düşman; isyan

y. 309b/5, 338b/9, 372b/7, 375b/13

y.+nıŋ 316a/6, 338b/11, 379a/6

y.+nı 325a/6, 336b/13, 337b/8

y.+ġa 379a/7

y.+dın 379b/5

y.+lar 307a/14, 363b/4

y.+larnıŋ 335b/11, 337b/9, 355b/3, 363b/5

y.+larnı 348b/7

y.+lardın 375b/14

y.+larıdın 345b/1

yaġılıq < ET *yaġılıġ/yaġılıq* (EDPT, 309) Düşmanlık

y. 381b/4

yaġın < Yağış, yağmur

y. 340a/5

yaġlıq < ET *yaġlıġ* (EDPT, 901) Yağlı

y. 305b/14

yaḫşı < ET *yaxşı* (EDPT, 908) İyi, güzel

y. 305a/7, 305b/10, 311a/1, 312b/8, 314b/11, 315b/12, 326b/4, 327b/7, 331a/4, 336b/8, 338a/5, 343b/4, 345b/11, 349a/5, 349a/6, 350a/4, 350a/6, 352b/7, 359a/2, 360a/10, 361a/12, 362a/3, 363b/2, 372b/12, 372b/3, 373b/13, 373b/6, 373b/8, 374a/7, 375a/11, 378b/5

y. bol- 312b/8, 315a/4, 374b/5

y. édi 326b/9

y.+lar 314b/5, 336b/9, 337a/2, 374b/10

y.+ġına 369b/4, 380b/6, 380b/7

yaḫşıraq < *yaḫşı+rAk* Daha iyi

y. 308a/7, 314b/11, 325a/4, 340b/2

y. bol- 309b/9

y.+tur 374a/13

yalaŋ < ET *yalıŋ* (EDPT, 929) Çıplak

y. 315b/10

yalaŋaç < Çıplak

y. 342a/14

y. bol- 334b/10, 334b/14

yalda- < Atın yelesinden tutmak

y.-p 373b/1, 374a/9

yalġuz < ET *yalŋus* (EDPT, 930) Yalnız

y. 331a/11, 361b/12

yalġuzluq < *yalġuz+lXk* Yalnızlık

y. 349a/10, 349a/13

y. (yalġuzluq yalġuzluk) 349a/10

yam < Moğ. Posta atı, ulak atı, yük atı

y. 351a/11, 351a/9

yaman < ET *yalman* (EDPT, 937) Kötü, fena

y. 314b/10, 342b/2

y. édi 306a/1

y. ékendür 308b/14

y. émes 349b/3

y. émes édi 380b/8

yamanlıq < *yaman+lXk* Kötülük, fenalık → **yamanlıġ**

y. 369a/7

y.+larġa 326a/7

yamçı < Moğ.+T. *yam+çI* Seyis

y. 351a/10

yamġur < ET *yamġur* (EDPT, 936) Yağmur

y. 308a/11

yan < ET *yan* (EDPT, 940) Taraf, yan

y. 370a/2, 370a/3

y.+ı 327b/5

y.+ıġa 364a/5

y.+ıdın 373b/14

y.+ıda 312b/3, 328b/1, 341b/5, 352a/6, 371b/14, 373b/1, 377b/1, 377b/12, 379a/12

y.+ıdaġı 364a/14

y.+ımızda 310b/12

yan- < ET *yan-* (EDPT, 941) Dönmek

y.-dım 364b/14

y.-dı 307b/4, 357a/5

y.-dılar 329a/12

y.-ıp 325a/11, 331b/9, 332b/1, 336b/11, 337b/3, 343b/14, 344a/2, 363b/10, 365b/14, 366a/7, 371b/10, 373a/3, 380a/5

y.-ġanda 312b/5, 369b/13

y.-ġan ékendür 310b/12

y.-ış 370a/2

y.-madılar 334b/6

yana < ET *yana* (EDPT, 943) Yine

y. 304a/12, 304a/3, 305a/3, 305b/9, 306a/6, 306a/9, 307a/4, 310b/3, 310b/5, 311a/12, 325a/5, 326b/2, 327b/13, 328b/1, 329a/4, 329a/7, 329b/10, 329b/7, 330b/14, 332b/1, 333a/1, 333b/2, 334b/7, 335a/11, 336a/2, 336b/11, 337a/5, 337b/2, 341b/13, 342a/2, 342a/8, 342b/4, 344b/1, 344b/13, 345a/13, 347a/4, 351a/2, 351a/5, 351b/13, 351b/3, 352b/10, 352b/12, 352b/6, 352b/8, 353a/11, 353a/13, 353a/14, 353a/5, 353a/6, 353a/8, 353b/1, 355b/1, 355b/6, 357b/10, 358b/14, 359a/1, 359a/2, 359a/4, 359b/11, 359b/12, 359b/13, 360a/12, 360a/13, 360a/14, 360a/4, 360a/5, 360a/6, 360a/7, 360b/11, 360b/3, 362b/10, 364b/14, 365a/14, 365b/14, 366a/7, 366a/8, 367a/5, 368a/3, 368a/4, 368b/14, 369b/11, 369b/2, 371a/10, 371a/9, 372b/11, 372b/9, 373b/1,

373b/12, 375a/10, 377a/9, 378a/12, 378a/3, 379b/12, 379b/8, 381b/12

yandur- < ET *yantur-* (EDPT, 947) Döndürmek

y.-ur 315a/1

y.-dılar 337b/1

y.-ġaylar 377b/2

y.-a 354b/4

y.-up 334b/5, 376b/10

y.-uptur 332b/2

yandurul- < Döndürülmek

y.-dı 337b/5, 348a/4

yanıl- < Dönülmek

y.-dı 330b/6

yanı < ET *yanı* (EDPT, 943) Yeni

y. 307a/1, 344a/10, 351b/11, 369b/4

yaqa < ET *yaqa* (EDPT, 898) Kenar

y. 311b/13

y.+ġa 358a/14

y.+sı 365a/10

y.+sını 327b/6, 338b/13, 365a/9, 368a/10

y.+sıġa 326a/10, 327a/7, 335b/7, 336a/2, 338a/4, 338a/6, 338b/8, 362a/14, 363a/5, 366b/1, 369b/9, 377b/13, 378b/3, 379a/12

y.+sıda 310a/5, 328a/10, 333a/10, 334a/1, 336a/14, 339a/11, 339a/12, 340a/3, 341a/14, 344b/14, 362b/12, 365b/10, 366a/1, 377b/1, 377b/3, 378a/6, 378b/4, 378b/7, 379a/3

y.+sıdın 327b/6, 340a/4, 369b/14

y.+sıdağı 376a/8

y.+ları 377a/14

y.+larıda 343b/11

yaqala- < ET *yaqala-* (EDPT, 903) Tutmak, ele geçirmek

y.-p 361b/13, 362b/8

yaqın < ET *yaqın* (EDPT, 904) Yakın

y. 312b/1, 325b/14, 342b/14, 346b/9, 353b/5, 371a/5, 371b/11

y. édi 308b/6

y. bol- 332a/5

y.+dağı 377b/2

y.+ıda 372a/4

y.+ıdağı 333b/14

y.+ıġa 332b/9

y.+ıġaça 309b/3

yaqınraq < *yakın+rAk* Daha yakın

y. 372a/7

yaqtur- < ET *yaqtur-* (EDPT, 900) Tutuşmak

y.-dı 376b/9

yara < ET Yara

y.+sı 308b/14, 311b/3, 337b/4

yaraġ < ET *yaraġ* (EDPT, 962) Malzeme, araç, alet → **yaraq**

y.+ın 329b/2

y.+ı 346b/9

y.+ını 347a/11

y.+ığa 345a/9

yaraġlan- < Hazırlanmak

y.-ıp 310b/10, 334a/11

yaraq < ET *yaraġ* (EDPT, 962) Malzeme, araç, alet → **yaraġ**

y. 331b/11, 355b/10

yaraş- < ET *yaraş-* (EDPT, 972) Uzlaşmak, barış yapmak

y.-tı 331a/14

yarım < ET *yarım* (EDPT, 968) Yarım, buçuk

y. 328a/8, 330a/14, 338b/8, 351b/2, 351b/4, 352b/4, 370a/1, 370a/2, 373a/4, 377b/4

y.+ını 305b/14, 306a/2

yarmaġ < ET *yarmaq* (EDPT, 969) Para, akçe → **yarmaq**

y.+ını 359b/12

yarmaq < ET *yarmaq* (EDPT, 969) Para, akçe → **yarmaġ**

y.+nıŋ 375b/7

y.+larnıŋ 364b/11

yaruġ < ET *yaruq* (962) Yarık

y.+ıga 378a/11

yaruġluġ < Parlaklık, aydınlık → **yaruġluq**

y.+ı 340b/6

yaruġluq < Parlaklık, aydınlık → **yaruġluġ**

y. 341a/12, 341a/8

yasa- < ET *yasa-* (EDPT, 974) Yapmak, düzenlemek

y.-r 354b/1

y.-ydur 348b/3

y.-p 310a/3, 311a/8, 315b/2, 315b/7, 362a/7

y.-p turdılar 337b/11

y.-ġan 339a/13

y.-rġa 363b/12

y.-maq 366a/10, 370b/1

y.-maqqa 371b/9

yasaġ < Kanun, nizam

y.+ığa 355b/11

yasal < Yapılmak, düzenlenilmek

y. 310a/3, 315b/1, 315b/3, 316a/4

y.+nıŋ 316a/9

y.+ı 316a/6

y.+ını 374a/2

y.+lar 315b/3

y.+larnı 316a/8

y.+largȧ 315b/4

yasat- < Düzenlemek

y.-tım 378b/1

y.-ıp 368a/1

yasavul < Zabıta memuru, çavuş

y.+larıdın 371b/9

yaş < ET *yaş* (EDPT, 975) Yaş

y.+ımdan 330a/6

yat- < ET *yat* (EDPT, 884) Yatmak

y.-ıp édi 325b/9

yavuġ < ET yaġuk (EDPT, 901) Yakın → **yavuq**

y. 328b/6, 337a/8

y.+ımdaġılar 378a/12

y.+ıda 325b/12, 336b/5, 358a/9, 361b/14

y.+ıġa 304b/4, 332b/1

y.+ıdaġı 369b/3

yavuġlaş- < Yaklaşmak → **yavuqlaş-**

y.-ıp édi 329b/1

yavuq < ET *yaġuk* (EDPT, 901) Yakın → **yavuġ**

y. 306a/12, 310b/10, 316a/5, 341a/2, 344a/3, 344b/4, 355a/12, 355a/13, 366a/6, 369b/7, 370a/3, 371b/12, 371b/5, 373a/4, 373b/14, 374a/2, 378b/12, 378b/8, 380a/9, 380b/4

y. bol- 351a/11

y.+tur 316a/1, 355a/11, 355a/14, 369b/5

y. ékendür 363a/10

y.+tın 315a/4

yavuqlaş- < Yaklaşmak → **yavuġlaş-**

y.-ıp édi 376a/2

yavuqraq < *yavuq+rAk* Daha yakın

y. 304a/11

yavuş - < ET *yaġuş-* (EDPT, 908) Yakın olmak

y.-ur 328a/8, 341b/14, 370a/2

y.-uptur 339b/11

y.-up édi 356a/8, 358a/2

yay- < ET *yaḏ-* (EDPT, 883) Yaymak, sermek, açmak

y.-duk 376b/8

yayaġlan- < *yayaġ+lAn-* Askeri terim: yürünmek

y.-ıp 337a/13

yayaġlat- < *yayaġ+lAt-* Askeri terim: yürütmek

y.-ıp 309b/6

yayaq < ET *yaḍaġ* (EDPT, 887) Yaya

y. 304a/1, 337a/11, 337a/12, 372a/11, 373b/2

y.+nıŋ 366a/12, 373b/8

y.+qa 373b/6

y.+ını 374a/2

y.+larnı 373b/4

y.+larnıŋ 373b/3

yaz < ET *yaz* (EDPT, 882) Yaz, ilkbahar

y. 345b/1

yaz- < ET *yaz-* (EDPT, 983) Yaklaşmak

y.-dım (qusa y.) 306a/8, 306a/9

y.-dı (yıqıla y.) 366a/3

yazı < ET *yazı* (EDPT, 984) Ova

y. āvāre-i y. bol- 324b/13

yek-cihetlıq < Far.+Ar.+T. *yek+cihet+lXk* Fikir birliği

y. 350b/8, 355a/6, 355a/9, 368b/5

y.+ ta 349a/7

yek-pār < Far. Bir barça

y. 377b/9

yek-pāre < Far. Bir parça; bütün, tüm

y. 330b/2, 330b/3, 330b/5, 339b/2, 339b/4, 339b/5, 339b/6, 339b/7, 339b/9, 340a/1, 342a/10, 342a/12, 343b/10, 343b/11, 344a/11, 344b/2, 353b/13

y. qıl- 330b/4

yek-şenbe < Far. Pazar

y. 306b/10, 307b/10, 309a/7, 311b/7, 327a/14, 330a/12, 330a/8, 331a/12, 331a/9, 331b/5, 332b/5, 336a/1, 336a/3, 337b/9, 338a/3, 339a/7, 344a/6, 346a/8, 346b/10, 351a/2, 355a/7, 356a/6, 356a/7, 357a/14, 361b/3, 362a/14, 368b/6, 368b/9, 369a/13, 371a/14, 371b/1, 374b/8, 376b/14, 378b/3, 379b/10, 380b/9, 381a/11, 381a/4

yek-şenbih < Far. Pazar

y.+iġa 336a/2

yeke < Far. Bir, tek, tek başına

y. 352b/9

yeke yarım < Far.+T. Yarımşar, birer

y.+dın 311a/12

yer < ET *yér* (EDPT, 954) Yer

y. 310a/2, 310a/4, 332b/13, 333a/5, 334b/3, 334b/4, 336b/3, 336b/5, 338b/14, 341a/12, 341b/12, 351a/11, 355a/10, 356a/11, 357a/5, 362a/7, 367b/7, 367b/8, 369a/3, 370b/1, 374a/12

y.+dür 309b/13, 332b/10, 334b/3

y. émes 342b/2

y.+ni 333a/12, 372b/12, 373a/6

y.+niŋ 336b/4, 339b/9

y.+ ge 311a/3, 311a/8, 338b/9, 339b/3, 341b/11, 344a/10, 353a/7, 367a/9, 369a/6, 372a/7, 372b/10

y.+de 308b/9, 310b/12, 312b/2, 315b/5, 327a/14, 327b/12, 327b/3, 330a/14, 330a/6, 333a/1, 340b/5, 343b/11, 344a/3, 344b/4, 344b/9, 356a/1, 356a/12, 360b/2, 362b/4, 368a/10, 370b/14, 373a/13, 373a/2, 380a/3

y.+din 328a/14, 328a/6, 334b/5, 334b/7, 335a/12, 336b/6, 338b/10, 341a/12, 343b/9, 344b/6, 347a/2, 358b/5, 370a/9, 371b/4, 374a/13

y.+i 334a/14, 335b/2, 371b/4

y.+idür 342b/3

y.+ini 344b/2, 356a/11, 371b/9, 378b/1

y.+ige 315b/3, 316a/7

y.+idin 369b/1

y.+ler 355a/11, 356a/9

y.+lerdür 341a/4

y.+lerde 341a/3

y.+lerimiz 352b/12

y.+lerniŋ 328a/7, 341b/2

y.+lerni 327a/14, 344a/11, 355b/6

y.+leriniŋ 341b/9

y.+lerini 316a/2

yerlig < ET *yérlig* (EDPT, 967) Yerli

y. 315b/3, 316a/7

yesīr < Ar. Az, küçük

y.+ini 338b/11

yeşil < Yeşil

y. 340b/10, 340b/11

yé- < ET *yé-* (EDPT, 869) Yemek

y.-dim 306a/3, 306a/4

y.-dük 343b/13, 351a/5, 363a/11, 371b/11

y.-p 327b/11, 344b/4, 355a/4

y.-yip 366b/7

y.-geç 359a/14

y.-gende 306a/5

y.-gendür 306a/14

y.-ydür 305b/1

yégirme < ET *yégirmi* (EDPT, 915) Yirmi

y. 304a/7, 304b/14, 330b/10, 342a/13, 342b/1, 355b/1, 362a/2, 367a/11, 372a/11,

y.+side 307a/5, 365b/2

yégirme altı < Yirmi altı

y. 331a/13, 353b/12, 370a/3

yégirme béş < Yirmi beş

y. 311a/10, 331a/13, 335b/6, 342b/1, 367b/3

yégirme bir < Yirmi bir

y.+ide 345b/4

yégirme iki < Yirmi iki

y. 379a/13

y.+side 311b/7, 350b/1

yégirme miŋ < Yirmi bin

y. 347b/8, 354a/13, 354b/8, 371a/13

yégirme sékiz < Yirmi sekiz

y.+ide 331b/3, 331b/13, 333a/9, 345b/10, 346b/8, 356a/6

yégirme toquz < Yirmi dokuz

y. 331a/1

y.+ıda 307a/12, 330b/9, 331a/1, 338a/8, 346b/5, 350b/13, 378b/4

yégirme tört < Yirmi dört

y. 368a/10

y.+ide 330a/14, 332b/8, 336a/4

yégirme üç < Yirmi üç

y.+ide 311b/14, 328b/2, 346a/5

yégirme üç miŋ < Yirmi üç bin

y. 369b/14

yégirme yéti < Yirmi yedi

y.+side 346a/8

yél < ET *yél* (EDPT, 916) Yel, rüzgar

y. 364b/2, 365a/3, 366a/13, 376b/3

yélek < Yelek

y. 357b/1

yélken < Yelken

y.+ini 365a/4

yémek < Yemek

y.+ni 345b/4

yét- < ET *yét-* (EDPT, 884) Yetişmek

y.-er 342a/4, 365b/3, 367a/11, 368b/8, 374a/3

y.-erler 338b/9, 367a/9

y.-tim 361b/13

y.-ti 308a/5, 337b/7, 346b/7

y.-tük 380a/13

y.-key 363a/3

y.-keyler 371a/3

y.-se 306b/14, 369a/8, 371a/5

y.-e 339b/11, 355b/5, 373b/14, 374a/2

y.-ip 304a/2, 315b/4, 325a/8, 337a/1, 338b/11, 344b/7, 364b/13, 364b/3, 366a/14, 368b/3, 374a/4

y.-künçe 308b/11, 310b/4, 333a/1, 377a/2

y.-keç 310b/6, 328b/6, 328b/8, 337a/8, 360a/14, 360b/1, 367b/5

y.-ken 325b/4, 334b/7, , 354b/1380a/3

y.-kende 307b/9, 327b/9, 332b/1, 361b/13, 367b/12

y.-küsidür 306b/10

y.-er édim 360b/13

y.-mes 310b/7

y.-mesdin 308a/9

y.-medi 376b/6

y.-megüsidür 369a/4

y.-megen 311a/3, 311a/8

yéti < ET *yétti* (EDPT, 886) Yedi

y. 310b/14, 311a/9, 312a/1, 337b/3, 338b/13, 353a/5, 353a/13, 357a/13, 359b/1, 361b/11, 372a/13, 372b/3, 373b/3, 375b/4, 382a/3

y.+ side 331b/7, 334a/10, 338a/14, 361b/10, 381b/14

yétil- < ET *yétil-* (EDPT, 890) Ulaşılmak

y.-di 365a/6

y.-ip édi 369b/8

yétiş- < ET *yétiş-* (EDPT, 894) Yetişmek

y.-tük 343b/8

y.-e 346b/10

y.-e al- 354b/11

y.-ip édi 380a/1

yétkür- < ET *yétür-* (EDPT, 892) Vardırmak, ilerletmek

y.-ür 374a/8

y.-ürler 374a/8

y.-di 363b/8, 381b/12

y.-diler 315b/14

y.-gey 346a/5, 355b/14

y.-geyler 339b/3

y.-se 346b/9, 359a/10

y.-sünler 345b/8

y.-e almaslar 309b/4

y.-üp 355b/4

y.-geli 355b/12

y.-kümizdür 345b/2

yétmiş < ET *yétmiş* (EDPT, 891) Yetmiş

y. 304a/9, 309a/6, 342b/10, 351b/7, 357b/1, 377a/5

yétmiş miŋ < Yetmiş bin

y. 357b/11

yéyil- < Yiyilmek

y.-di 327b/1, 332a/1, 361b/14, 365b/9, 366b/3, 378b/12, 379a/9

yıġ- < ET *yıġ-* (EDPT, 897) Toplamak

y.-a al- 311b/8

y.-ıp 311b/9, 350a/6, 356b/7, 370b/10, 373b/14

y.-maqqa 370b/2

yıġaç < ET *ıġaç* (EDPT, 79) Ağaç

y. 341b/8, 353a/10, 353a/14

y.+nıŋ 353a/13

y.+nı 353a/14, 353a/9

y.+qa 353a/14

y.+dın 311a/8

y.+ınıŋ 330b/7

y.+ını 330b/6, 344a/1, 371b/13

yıġıl- < ET *yıġıl-* (EDPT, 901) Toplanmak

y.-ur 341b/4

y.-urlar 347a/12

y.-ıp 339b/14, 350b/5, 355b/10, 355b/3, 375a/13, 378a/12

y.-ıptur 362b/7

y.-urı 358b/9

y.-maqġa 309a/12

y.-maydur édi 367b/7

yıġıştur- < Yığıştırmak, toplamak

y.-up 315a/7

y.-ġunça 376b/5

y.-ġan 377b/8

yıġışturul- < Yığıştırılmak, toplanılmak

y.-dı 376b/7

yıġla- < ET *ıġla-* (EDPT, 85) Ağlamak

y.-p édim 359a/14

y.-maq 360b/13

yıl < ET *yıl* (EDPT, 917) Y

y. 329b/10, 329b/11, 332a/14, 337b/7, 337b/8, 340a/8, 346b/11, 346b/3, 350a/11, 360b/11, 360b/13, 362b/9, 366a/14, 367b/14

y.+ga 325b/14

y.+da 360b/11

y.+dın 349a/8, 349a/9

y.+ı 326a/12

y.+lar 348b/2

yıq- < ET *yıq-* (EDPT, 897) Yıkmak

y.-tı 362a/4, 366a/4, 376b/5, 379a/1, 381b/1

yıqıl- < ET *yıqıl-* (EDPT, 902) Yıkılmak

y.-ur 310b/7

y.-dı 337b/3

y.-a yaz- 366a/3

y.-ıp édi 362a/5

y.-maġan 376b/4

yıraq < ET *ıraq* (EDPT, 214) Uzak

y. 331b/6, 366a/7

y.+tur 355a/12

y.+tın 305a/7, 315a/4, 337b/11

yıraqraq < *yıraq+rAk* Daha uzak

y. 309b/5, 351b/7

yırat- < ET *ırat-* (EDPT, 207) Uzaklaştırmak

y.-qay 356a/4

yiber- < ET *ıḏ-* (EDPT, 37) Göndermek

y.-ür 304b/6, 304b/8, 305b/9, 308b/11, 381b/10

y.-dim 329b/5, 350a/9, 374a/10

y.-di 305a/8, 368a/14

y.-dük 310b/2, 310b/3, 376a/3

y.-diler 338b/5

y.-ey 381b/13

y.-sün 368b/5

y.-sünler 338a/12

y.-ip 305b/5, 307b/9, 332b/2, 333b/10, 333b/4, 338b/2, 338b/3, 355a/8, 356b/12, 362b/7, 375b/2, 378b/9, 381a/9

y.-iptür 331a/5, 356b/1, 379b/8, 381b/11

y.-ip édim 359b/6

y.-ip édi 325a/3, 361a/10, 361a/8, 380b/8

y.-gen 349a/9, 365b/3, 366a/11, 368b/4

y.-gendür 365b/6

y.-gen ékendürler 381a/2

yiberil- < ET *ıḏıl-* (EDPT, 56) Gönderilmek

y.-di 304a/5, 304a/8, 304b/2, 304b/3, 305a/2, 307a/7, 307a/14, 308a/3, 309b/1, 309b/12, 310a/5, 310a/7, 310b/4, 311b/8, 312b/11, 325a/9, 325b/2, 326b/2, 327a/10, 327a/12, 328b/12, 328b/5, 329a/10, 329b/8, 329b/13, 330a/11, 330a/12, 330b/11, 332a/6, 332b/10, 332b/6, 336a/3, 336b/2, 338b/14, 345a/14, 345a/3, 345b/2, 346b/8, 350b/4,

357b/10, 357b/12, 357b/13, 357b/8, 357b/9, 358a/5, 363a/9, 364b/10, 366a/12, 366a/5, 366b/11, 366b/9, 367a/2, 369a/11, 369b/1, 369b/2, 371a/9, 374b/8, 375b/7, 376b/13, 377b/3, 379a/5, 379b/6, 381a/1, 381a/11, 381b/14, 381b/5, 381b/8, 382a/8

y.-se 308a/6

y.-ip édi 315a/10, 355a/2, 367a/8, 372a/9, 374b/9, 379b/1, 381a/5

y.-ür édi 368a/5

yigit < ET *yigit* (EDPT, 911) Yiğit

y. 310a/7, 315b/10, 338b/11, 349a/7, 354a/13

y.+ni 338a/13, 372a/9

y.+ler 304a/14, 307b/5, 309a/5, 315b/4, 334b/6, 334b/7, 336b/9, 366a/1, 366b/8, 370a/5, 373b/12, 379b/5

y.+lerni 358b/7, 367a/4

y.+lerge 375a/12

y.+lerdin 367a/11, 371b/9

y.+leri 336a/14, 337a/12

y.+lerini 336a/9

yol < ET *yol* (EDPT, 917) Yol

y. 309a/10, 315b/7, 316a/5, 331b/10, 338b/9, 339a/11, 353a/10, 353a/9, 355a/12, 362a/2, 362a/7, 363a/5, 363b/12, 365a/10, 369a/5, 377a/14, 377b/12, 378a/5, 378b/7, 379a/2, 380a/10, 380a/9, 380b/1, 380b/2

y.+dur 310a/12, 335b/6, 343b/7

y.+nıŋ 333a/3

y.+nı 365a/8

y.+da 306a/9, 325b/11, 327b/12, 330a/14, 331a/10, 339a/12, 340a/6, 356b/4, 367a/8, 371b/3, 377b/4, 377b/5, 380a/14

y.+dın 308b/1

y.+ı 333a/7, 341a/11

y.+ıdur 341a/12

y.+ını 378a/4

y.+u 307b/7

y.+umız 355a/13, 368b/13

y.+unu 366a/10

yolluq < ET *yollug* (EDPT, 925) Yollu

y. 355b/12

yoluq- < ET *yulq-* (EDPT, 924) Karşılaşmak

y.-sa 311b/3

yoq < ET *yoq* (EDPT, 895) Yok

y. 305b/10, 336b/11

y. édi 309a/13, 311b/3, 315b/9, 338a/11, 365a/1, 381b/7

y. érse 351a/12, 360a/3

y.+tur 306b/12, 327a/1, 341b/6, 349a/13, 355a/10, 361a/3, 381b/11

yoqqarı < ET *yoqaru* (EDPT, 906) Yukarı

y.336b/8, 338b/13, 339b/13, 343b/10, 343b/13, 344a/5, 364a/3, 364a/5, 364b/14, 365b/14, 366a/6, 372b/5, 373a/4, 374a/12, 377a/12, 377b/5

y.+dın 334b/5, 336b/1, 365a/3

y.+ġı 334b/8, 334b/9, 341a/2, 366b/2, 373a/7

y.+sını 378a/14

yoqqarıraq < *yoqqarı+rAk* Daha yukarı

y. 331b/4, 338a/14, 356b/14, 363b/13, 364b/4, 365a/5, 366b/3, 370b/5

y.+tur 332a/2

y.+tın 372a/9, 374a/13

yörü- < ET *yorı-* (EDPT, 957) Yürümek

y.-r 333a/7

y.-rler 353a/9

y.-düm 361b/13

y.-gey 348b/7, 350a/6

y.-geyler 315b/3, 332a/9, 355b/11, 355b/4, 362b/4, 372b/8

y.-p 312a/6, 331b/13, 336a/9, 339a/11, 340a/14, 340b/7, 344a/11, 347a/8, 347b/9, 350b/12, 353b/2, 355b/1, 356b/10, 362a/11, 364a/5, 364b/9, 372b/3, 373b/14, 373b/8, 379a/6, 380a/10, 380b/2

y.-gen 352b/12

y.-y 374a/3

y.-y al- 377b/10

y.-ydürler 353a/10

y.-rni 325b/10

y.-r ékendür 334a/8

y.-mek 350a/11

y.-meydürler 338a/5

yörül- < Gidilimek

y.-di 333a/8

y.-gey 335b/10, 335b/9, 364b/8

yörüş < İlerleme

y. 325b/12, 326a/7, 375b/13

y.+te 314b/4

y.+ini 315b/6

y.+idin 339a/3

yörüt- < ET *yorıt-* (EDPT, 959) Yürütmek

y.-üp 315b/2, 358b/1, 367b/6, 367b/9

y.-künçe 336b/14

yosun < Moğ. Usul, şekil

y.+ı 309a/3

yosunluq < Moğ.+T. *yosun+lXk* Gibi, benzer

y. 307b/4, 311b/12, 315b/6, 346b/2, 353a/7, 363b/9, 364b/11, 367a/10, 367a/4, 367b/9, 368b/1, 373b/10, 375a/5

yu- < ET *yu-* (EDPT, 870) Yıkamak, temizlemek

y.-dum 364a/13

yumalat- < Yuvarlatmak

y.-tılar 337a/7

yupqa < ET *yuvqa* (EDPT, 894) İnce

y. 305b/13

yurt < ET *yurt* (EDPT, 958) Yurt

y. 310a/5, 316a/1, 363a/10

y.+nıŋ 366a/14, 379b/3

y.+nı 365a/3, 365b/8, 366b/1, 366b/5

y.+ġa 316a/5

y.+qa 309b/14, 365a/6, 366a/7, 367b/12

y.+ta 309b/2, 310a/5, 325b/1, 327a/11, 332a/14, 338b/12, 358b/10, 358b/12, 362a/8, 362b/1, 362b/14, 362b/2, 363a/6, 363b/12, 364a/10, 364a/13, 364a/4, 364a/6, 365a/10, 365a/12, 366a/11, 367a/13, 367b/1, 368b/9, 375a/1, 377b/13, 378b/12, 378b/2, 379a/10

y.+tın 309b/12, 325b/7, 326b/11, 327a/12, 361a/13, 363a/7, 364a/8, 364b/5, 364b/9, 366b/9, 367a/6, 367b/4, 368b/9, 376a/9, 379a/13

y.+ġaça 377b/5

y.+lar 356a/9

y.+larını 374a/11

yut- < ET *yut-* (EDPT, 885) Yutmak

y.-up 361b/1

yükle- < ET *yükle-* (EDPT, 912) Yüklemek

y.-p 311b/1

yüklüg < Yüklü

y. 363b/13, 363b/14

yükün- < ET *yükün-* (EDPT, 913) Saygıyla eğilmek, diz çökmek

y.-üp 357a/7

yükündürül- < Diz çöktürülmek

y.-di 367b/2, 376a/7

yümn < Ar. Uğur, bereket

y. 361a/1

yüz < ET *yüz* (EDPT, 982) Yüz 100

y. 325b/13, 351b/5, 375a/10

y.+çe 310a/14, 311a/13, 366b/8

yüz béş miŋ < Yüz beş bin

y. 347b/2, 354a/10

yüz éllig < Yüz elli

y. 368b/10, 380a/14

yüz miŋ < Yüz bin

y. 354a/10,

yüz < ET *yüz* (EDPT, 982) Yüz

y. 315a/1, 373b/12,

y.+ge 363a/13

y.+de 331b/14, 336a/8, 362b/5, 371a/6

y.+deki 348a/9, 365a/1

y.+din 370b/3, 371b/7

y.+i 362b/4

y.+ini 340b/5, 344a/11, 344a/14

y.+ige 357a/3, 378a/12

y.+ide 338a/12, 338b/1, 355b/3, 368b/11

y.+ideki 342a/1, 350b/4, 358b/4

y.+leriŋ 356b/7

yüzlüg < ET *yüzlüg* (EDPT, 987) Yüzlü

y. 327a/2

yüzlen- < ET *yüzlen-* (EDPT, 987) Yönelmek

y.-seler 375a/13

Z

żabṭ < Ar. Hakim olma

ż. 314b/5, 338b/12, 375a/5, 375a/6

ż. qıl- 307b/6

ż. qılıp édi 375a/4

ż.+ınıŋ 326a/3

ż.+ıda 359b/7

ż.+ıdın 359a/10

zād < Far. Doğum, doğmuş

z. 344a/4

ẓafer < Ar. Düşmanı yenme, başarı

ẓ. 312b/6, 337b/9

ẓ.+ler 350a/3

ẓāhir < Ar. Görünen, belirgin

ẓ. bol- 311a/6, 340b/7, 341a/7, 346a/6, 356a/3

ẓ.+de 308a/5

ẕ. istiḥkām-ı ẕ.+i 311a/8

ẕaḫīre < Ar. Sıkıntı zamanında kullanılmak üzere ayrılan yiyecek

ẕ. 359b/11

ẕ. bol- 359b/8

zaḫm < Far. Yara

z. qıl- 372a/3

żıḥk < Ar. Gülme, gülüş

ż. bā'iṣ-i ż. ü beşāşet bol- 328a/13

zamān < Ar. Zaman

z. 328a/11, 363a/13

z.+nıŋ 376b/3

z.+dın 346a/7

z.+ıda 333b/5

z.+ıdın 342b/4

żarar < Ar. Zarar

ż. 369a/4

żarbrāst < Ar.+Far. Çarpışma, vuruşma

ż. 368b/2

żarb < Ar. Ritim, vuruş, darp

ż. 346a/14, 354b/3

żarbzan < Ar.+Far. Kale döven top

ż. 336b/7, 350b/2, 354a/11, 370a/14, 371a/2, 371b/6

ż.+nı 370a/9

żarbzanlıq < Ar.+Far.+T. *żarb+zan+lXk* Toplu

ż. 336b/7

żarūr < Ar. Zaruri, kaçınılmaz

ż. bol- 362a/3

żarūriyyāt < Ar. Zorunlu haller

ż. 359b/11, 359b/9

ẕāt < Ar. Kendi

ẕ.+ını 348b/1

żāyi' < Ar. Kayıp; zarar

ż. 312a/5

ż. bol- 369b/13

ż. qıl- 334b/11, 365b/13

zehr < Far. Zehir

z. 305b/6

z.+niŋ 305b/14,

z.+ni 305b/10, 305b/8, 305b/9

zehrlıq < Far.+T. *zehr+lXk* Zehirli

z. 306a/3

zencīr < Far. Zincir

z. 310b/14

z.+ni 354b/3

z.+ler 310b/13

ẕerāfet < Ar. Şaka

ẕ. 360b/10

ẕ. qıl- 360b/7

ẕ.+i 360b/8

zer-endūd < Far. Kağıdın üzerine sıvama altın sürülmesi

z. qıl- 340b/9

zer-beft < Far. Sırmalı kumaş

z. 357b/1

zerdek < Far. Havuç

z. 306a/3

zer-kemer < Far. Sırmalı kemer

z. 343a/2, 343a/4

z.+ni 343a/4, 343a/5, 343a/6

zevraq < Ar. Kayık, sandal

z.+qa 368a/4, 368a/5, 372b/10

żıddāne < Ar.+Far. Zıt gibi

ż. 311a/2

żil‘ < Ar. Kenar, yan

ż.+i 340b/3

ż.+iniŋ 340b/12

ż.+ini 340b/3

ż.+ide 340b/7, 351b/11

ż.+ilerġa 340b/4

Ẕī’l-ḥicce < Ar. Arap aylarının on ikincisi, kurban ayı

ẕ. 330b/11, 331a/1, 345b/10, 345b/6, 345b/9, 381b/8

Ẕī’l-qa‘de < Ar. Arap aylarının on birincisi

Ẕ. 330a/12, 380b/12

zīlūce < Far. Bir yüzü tüylü halı ve kilim

z. 352a/4, 352a/5

z.+siġa 376b/7

zine < Merdiven

z. 342a/4, 366b/2

z.+ler 366b/1

z.+ni 366b/3

żiyāfet < Ar. Konuk ağırlama; şölen

ż. qıl- 331a/6

ż.+i 363a/1

zor < Far. *zūr* Zor, güç

z. 334a/12, 334b/3, 334b/5, 337a/13, 380a/3

z. qıl- 334b/14

zorla- < Far.+T. *zor+lA-* Zorlamak

z.-r 372b/3

z.-dılar 336b/14

z.-p 328b/8, 335a/12, 336a/7, 336b/1, 371a/5, 372b/1

z.-maq 333b/13

zorraq < Far.+T. *zor+rAk* Daha zor

z. 309b/5

z.+larnı 363b/2

ẓuhur < Ar. Artaya çıkma, meydana gelme

ẓ. 358b/5

ẓulm < Ar. Zulüm

ẓ. 381a/7

3. 1. Özel Adlar Dizini

3. 1. 1. Kişi ve Boy Adları Dizini

ʻAbdullāh

ʻA. 328a/12, 376b/12, 378b/11, 381a/4

ʻA.+qa 351b/10, 360b/3, 375a/7

ʻA.+dın 375a/11

ʻAbdul ʻAzīz

ʻA. 310a/11, 310a/14, 310b/4, 325a/8, 365b/4, 365b/5, 366a/11, 381a/9

ʻA.+niŋ 311a/6, 365b/3, 381a/6

ʻA.+ni 381a/12

ʻAbdul ʻAzīz Mīrāḫūr

ʻA. 355b/8

ʻA.+nıŋ 365b/1

ʻAbdul Ġaffār

ʻA. 356a/2

ʻA.+ġa 356a/5

ʻAbdul Ġaffār Tuvaçı

ʻA. 355b/12

ʻAbdullāh Senbel

ʻA. 375a/6

ʻAbdul Laṭīf

ʻA.+ni 308b/11

ʻAbdul Melik Qurçı

ʻA.+nı 325b/2, 328b/4

ʻAbdul Mülü"k Qurçı

ʻA.+nı 358a/4

ʻAbdul Raḥīm

ʻA.+ġa 328a/1

ʻAbdul Raḥīm Şıġavul → ʻAbdul Raḥīm Şıqāvul

ʻA.+nı 326b/1

ʻAbdul Raḥīm Şıqāvul→ ʻAbdul Raḥīm Şıġavul

ʻA.+ġa 307a/9

ʻĀdil Ḫān Sūr

ʻĀ. 365a/14

ʻĀdil Sulṭān

ʻĀ. miṣl-i 355b/7

Afġān

A. 328b/13, 362b/6, 365a/14, 375b/4

A.+lar 307b/2, 332a/8, 337a/13, 337a/9, 363b/10, 368a/11

A.+larnıŋ 305a/6, 338b/11, 375b/13

A.+larnı 305a/7

A.+larġa 362b/10

A.+lardın 305a/3

Aḥmed Afşār

A.+ġa 345b/2

Aḥmed Çāşnīgīr

A.+ġa 305b/9

A.+ge 305b/4, 305b/7

Aḥmedī Pervānçı

A. 305a/5

Aḥmed Şāh

A. 333b/5, 335b/12

A.+nı 333b/6

A.+qa 335b/14

Aḥmed Yūsuf

A. 311a/12

Ālāmā

Ā. 348a/14

ʻAlā'ul Ḫān Nūḥāni

ʻA. 376a/4, 377a/7

ʻĀlem Ḫān

ʻĀ. 307b/7

ʻĀ.+nıŋ 332b/2

ʻĀ.+nı 309a/14, 315a/10, 379a/6

ʻĀlem Ḫān Kālpī

ʻĀ. 378a/9

ʻĀlem Ḫān Tehengerī

ʻĀ.+ni 304a/2

ʻAlī Ḫān

ʻA. 325a/8

ʻAlī Ḫān Fermūlī

ʻA. 329a/7, 376a/14

ʻAlī Şīr Bég

ʻA. 360b/7, 360b/8

ʻAlī Yūsuf

ʻA. 375a/3, 381a/2, 381a/5

ʻA.+nı 331a/3

Aq Bégim

A. 344b/12

Ārāyiş

Ā. 377a/9

Ārāyiş Ḫān

Ā. 333b/10, 368a/1, 373a/2

Ā.+nıŋ 333b/9

Arġūn

A.+nı 381a/11

Āsāyiş

Ā. 367b/14, 368a/2, 371b/14, 372a/1, 377a/11, 377b/5

ā.+i 377b/13

ʻAses

ʻA. édi 312a/13

ʻAskerī

ʻA. 350a/12, 350b/5, 351b/12, 353b/8, 362b/2, 362b/3, 371a/9, 374a/3, 374b/14, 374b/4, 375a/1, 378a/8

ʻA.+niŋ 355b/3, 372a/10, 374b/4

ʻA.+ni 339a/3, 350b/11, 350b/4, 374b/14

ʻA.+ġa 371a/8, 372b/7, 373a/11

ʻA.+ge 350a/13, 350b/13

ʻA.+din 372b/6

ʻĀşıq Bekāvul

ʻĀ. 332b/7, 355b/9

Aybek

A. 308b/3

Bābā'i Şeyẖ

B. 308b/8

Bābā Çehre

B. 338b/6, 372b/2

B.+ġa 332a/11

Bābā Dost

B. 312b/1

Bābā Dost Suçı

B. 311a/13

Bābā Sulṭān

B. 332a/13, 336b/10, 373a/13, 373a/2

Bābā Şeyẖ

B. 308b/1, 308b/5, 366b/8

B.+niŋ 308b/13

B.+ni 308b/8, 308b/9

Bāburī

B. 357b/10, 357b/13

Bahādır Ḫān Servāni

B.+niŋ 380a/11

Bāndīr

B.+din 336a/2

Bāqī

B. 367a/14, 376b/12, 377b/6, 379a/11, 379b/9

B.+ġa 376b/14, 377a/2

Bāqī Bég

B.+niŋ 379b/6

Bāqī Ming-Bégi

B. 332b/7

Bāqī Şıġavul

B. 309a/1, 338b/10, 380a/4

B.+nı 379b/5

Bāqī Şıġavul Sulṭān

B.+dın 338b/6

Bāqī Taşkendī

B. 338a/1, 379a/11

Baraq Sulṭān

B. 347a/13

Bāyezīd

B. 336a/11, 378a/10

B.+ġa 332b/5

Bedaḫşānī

B. 327a/2

Bedī'ül Cemāl Bégim

B. 344b/12

Bedreddīn

B.+niŋ 332b/9

Behār Ḫān Behārī

B.+niŋ 365a/13

Beḫçet Ḫān

B.+nıŋ 333a/9, 333b/14

Belḫī

B. 380b/5

Bengālī

B. 365a/4, 368b/1, 368b/11, 370b/8, 372b/10, 373a/5, 373b/11, 376a/2, 377a/10, 377a/9

B.+niŋ 370a/10, 370b/10, 376a/1

B.+din 368b/2

B.+ler 368a/9, 372a/11, 372a/14, 373b/2, 375a/1

B.+lerniŋ 372b/11, 374a/11

B.+lerni 372b/1

B.+lerġa 377a/10

Bennā'ī

B. 360b/7

B.+niŋ 360b/7

Besent Rāv

B.374a/5

Beyan Şeyḫ

B. 346b/12, 347a/1, 347a/4, 347a/6, 348a/8, 350a/6

B.+qa 348a/5

B.+din 348a/3

Bég Mīrek Moġul

B.+nı 310a/7

Bég Muḥammed Ta'liqçi

B. 346b/10

Bhilsan

B. 335b/8

Biban

B. 329a/11, 336a/11, 374b/11, 376a/9, 379b/14

B.+nıŋ 329a/9, 378a/10, 379b/7

B.+nı 362b/7, 377b/14

B.+dın 375a/2

Bīḫūb Sulṭān

B. 332a/7, 338b/5, 362b/1, 371a/10, 378a/7

Bikkine

B. 346b/13, 348a/8

B.+din 347a/1

Bikkine Veys Lāġarī

B. 346b/12

Bikremācīt

B. 342b/7

B.+niŋ 340a/14, 341a/10, 341a/4, 342b/14, 342b/9, 345a/2

B.+te 343a/4

Bir-Sing Div

N.+niŋ 356a/14

Böçke

B. 308a/2, 309a/5

Būyle

B.+niŋ 359b/12

Ca'fer Ḫˇāce

C. 378a/8

C.+ni 327a/10, 328b/11, 336a/3

Cān Bég

C. 378a/8

Cānī Bég Sulṭān

C. 347b/1

Celāl Ḫān

C. 365a/13, 375a/14

C.+ġa 369a/10, 375b/6

Celāl Ḫān Behār Ḫān

C.+nıŋ 368b/1

Celāl Ḫān Cighet

C. 307b/7

Celāl Taşkendī

C. 379b/13

Ceng-Ceng

C.+niŋ 368b/7

C.+ġa 331b/11, 366b/13

Cūḥa Sulṭān

C. 354a/13

Cüldü Sulṭān

C. 326b/6

Çaġatay

Ç.+ġa 382a/2

Çapuq

Ç.+nı 358a/5

Çerkes

ç. 305a/10

Çın Témür Sulṭān

Ç. 326b/6, 338b/8, 356a/1, 356b/4, 375a/12, 381a/13

Ç.+nıŋ 375a/7

Ç.+nı 355b/6

Ç.+ġa 305a/5, 332b/5, 337b/13, 355b/13, 375a/11

Ç.+dın 338a/11

Çıqmaq

Ç. 351a/13

Çıqmaq Bég

Ç. 351a/7

Dervīş Muḥammed

D. 378b/11

Dervīş Muḥammed Sārbān

D. 310a/3, 312b/7, 373b/12

Deryā Ḫān

D.+nıŋ 375a/14

Deryāḫānī

D.+ler 371a/12

D.+leri 328b/5, 329a/6, 332a/8

Dīve

D.+niŋ 345a/3

Div Sulṭān

D.+nıŋ 354a/6

Dost Éşik Aġa → Dost Éşik Aqa

D. 373b/12

D.+nı 304a/8

Dost Éşik Aqa → Dost Éşik Aġa

D. 328a/14

D.+ġa 327a/8

Dost Muḥammed Bābā Qaşqa

D. 338a/1

Dost Yāsīnḫayr

D.+ġa 363a/14

Dūdū

D. 369a/10

D.+nıŋ 368a/14

Ebū'l Fetḥ

E. 344a/9, 375b/10, 375b/9

Ebū'l Fetḥ Türkmen

E. 305a/5

E.+ġa 305a/2

Ebū'l Muḥammed Neyzebāz

E. 332a/7, 336a/6

E.+nı 329a/5

Ebū Sa'īd Sulṭān

E. 347a/14, 354b/5

E.+nıŋ 352a/13, 357b/1

El-Amān

E. 346b/14, 348a/12, 348a/14

E.+nı 348b/2

Emīn Mīrzā

E.+ġa 357a/14

Esūk

E. 342b/9, 343a/1

Esūk Hindū

E. 342b/14

Evliyā Ḫān Üsterānī

E. 376a/4

Ésen Témür Sulṭān

É. 373a/1, 373a/11, 373a/14, 373b/5, 376a/5, 378a/6

É.+nıŋ 373b/3

É.+ġa 376a/6

Faḫr-i Cihān Bégim

F. 331b/4, 339a/8

Ferīd Ḫān

F. 365a/13

Ferīdūn Qobūzī

F.+ni 345b/3

Fermāyiş

F. 368a/5, 371b/14, 374a/10, 377a/11

Fetiḫ Ḫān Servānī

F. 362b/8

Ġāzī

Ġ. 337a/3

Ġ.+ġa 337a/5

Ġāzīpūrī

Ġ. 371a/11

Ġıyāṣeddīn Qurçı

Ġ. 354b/8

Ġ.+nı 350b/1, 355b/1

Ġulām ‘Alī

Ġ. 375b/8

Guvālyārlıq

G. 315a/9

Gücür Ḫān

G. 355b/9

Güncāyiş

G. 368a/4, 372a/7, 374a/11, 374b/6, 377a/9

Ḫᵛāce

Ḫ.+niŋ 357a/9

Ḫ. 345b/7, 345b/9

Ḫ.+ġa 345b/7

Ḫᵛāce ‘Abdul Ḥaq

Ḫ. 357a/8

Ḫ.+qa 357b/4

Ḫᵛāce ‘Abdul Şehīd

Ḫ. 351b/13, 352a/9, 363a/11

Ḫᵛāce Beste

Ḫ.+niŋ 360a/7

Ḫᵛāce Çiştī

Ḫ. 351b/13

Ḫᵛāce Dōst Ḫᵛāvend

Ḫ. 307b/11, 345b/6

Ḫ.+niŋ 345b/5

Ḫᵛācegī Esed

Ḫ. 305a/8

Ḫ.+ni 329b/6

Ḫ.+qa 307a/8

Ḫᵛāce Kelān

Ḫ. 349b/14, 351b/13, 357b/4, 363a/7

Ḫ.+nıŋ 358b/2

Ḫ.+ġa 350a/8, 352a/9, 357b/11, 359a/4, 359a/6

Ḫᵛāce Mīr Sulṭān

Ḫ.+ġa 352b/5

Ḫᵛāce Mürşid ʻIrāqī

Ḫ.+ni 367a/1

Ḫᵛāce Yaḥyā

Ḫ.+nıŋ 357b/4, 363a/7

Ḫᵛānd-Emīr

Ḫ. 339a/4, 378b/10

Ḫ.+ġa 378b/8

Ḫadīce Sulṭān Bégim

Ḫ. 331b/4, 339a/8, 344b/10

Ḥāfıẓ

Ḥ. 352a/10

Ḫalīfe

Ḫ. 314b/5, 315b/14, 316a/2, 334a/1, 334a/4, 351b/13, 356b/1, 377b/6, 381b/12

Ḫ.+niŋ 310b/2, 375b/8, 381b/4

Ḫ.+ni 369a/14, 369b/2

Ḫ.+ġa 375b/11

Ḥamīd

Ḥ. 309b/2

Ḥamīd Ḫān Sārengḫānī

Ḫ. 305a/3

Hāmūsī

H.+ni 345a/3

Ḥamza Sulṭān

Ḥ. 347b/1

Ḫān

Ḫ. 332b/2

Ḫ.+ nıŋ 333b/14

Ḫān-ı Cihān

Ḫ. 304a/12

Ḫānzāde Bégim

Ḫ. 344b/12

Ḥasan ʻAlī

Ḥ.+ġa 382a/2

Ḥasan ʻAlī Sevādī

Ḥ. 355b/9

Ḥasan Çelebī

Ḥ. 357a/10

Ḥ.+niŋ 352a/12, 352b/2, 361b/1

Ḥ.+ġa 358a/4

Ḥ.+din 361a/14

Ḥasan Ḫalīfe

Ḥ.+ni 376b/14

Ḥasan Ḫān

Ḥ. 308a/4, 327b/14

Ḥ.+nıŋ 308a/6, 308a/7, 326a/13, 326b/2

Ḥ.+ġa 326a/4

Ḥ.+dın 326a/10

Ḥasan Ḫān Bārīvāl

Ḥ. 315a/12

Ḥasan Ḫān Deryāḫānī

Ḥ. 376a/14

Ḥasan Ḫān Leşker

Ḥ. 375b/11

Ḥasan Ḫān Mīvātī

Ḥ. 307b/13, 325b/13

Ḥ.+niŋ 308a/3, 309a/6

Ḥaydar Mīrzā

Ḥ.+nı 332b/2

Ḥaydar Qulı

Ḥ.+dur 361a/2

Ḥaydar Rikābdar

M. 366b/7

Ḫażret

Ḫ.+niŋ 346a/10, 346a/11, 346b/4

Ḫażret Ḫˇāce

Ḫ.+niŋ 351b/12

Ḫażret-i Ḫˇāce ʻUbeydullāh

Ḫ.+nıŋ 346a/9

Hestīçī Tunqaṭār

H.+nı 304b/1

Heybet Ḫān Gürkendāz

H. 315a/12

Hindāl

H.+nıŋ 352b/11

H.+nı 359a/1

H.+ġa 357b/11, 357b/9

Hindū

H.+lar 365b/10, 365b/11

H.+larnıŋ 351b/6

H.+lardın 345a/3

H.+sıdın 342b/9

Hindū Bég

H. 381a/1

H.+ge 382a/1

Hindustānī

H. 305b/7, 306a/3, 311a/3, 328b/13, 335b/14, 341a/4, 341b/8, 345b/4, 361b/7, 365b/3, 366a/12, 369b/5, 373b/9, 379a/1

H.+ler 315a/11

H.+lerdin 305b/11

Ḫorāsānī

Ḫ. 311a/3

Humāyūn

H. 307a/14, 307b/10, 307b/8, 308a/12, 308a/14, 329b/3, 331a/3, 345b/6, 356b/7, 356b/11

H.+nı 327a/13, 327b/12

H.+nıŋ 310a/6, 311a/2, 327a/1, 327b/10, 346a/1, 346b/12, 346b/13, 357b/6, 380b/13

H.+ġa 326b/10, 327a/11, 327a/5, 346b/11, 348a/4, 348a/6, 348a/7, 358b/13, 359b/4

H.+dın 347a/2

Ḥurrem

Ḥ. 308b/3

Ḥüsāmeddīn ʻAlī Ḫalīfe

Ḥ. 337b/14, 381a/3

Ḥüseyin Ḫān

Ḥ. 315a/5, 328b/9, 371a/12

Ḥ.+nı 328b/5, 329a/6

Ḥüseyin Ḫān Nūḥānī

Ḥ.+niŋ 328b/7

Ḫüsrev

Ḫ.+ni 326b/3

Ḫüsrev Kökeltāş

Ḫ. 355b/8

İbrāhīm

İ.+niŋ 305a/14, 305b/3, 307a/10, 307a/11, 308a/3, 333b/6, 345a/8

İbrāhīm Cānī

İ.+niŋ 348a/3

İlyās Ḫān

İ.+nıŋ 325b/2

İskender

İ. 345a/8

İ.+niŋ 356b/1

İsmāʻīl

İ.+dür 348a/3

İsmāʻīl Cilvānī

İ. 376a/3

İ.+ġa 377a/5

İsmāʻīl Mītā

İ. 357a/3

İ.+dın 375b/9

İ.+ġa 368b/14, 368b/4, 369a/9

Kalendī

k.+lerni 311a/3

Kāmrān

K. 307a/13, 345b/8, 346a/2, 349a/1, 350a/2

K.+nıŋ 345b/5, 345b/7, 348b/13, 357b/6

K.+ġa 307a/14, 348a/4, 348b/5, 349a/4, 350a/1, 350a/8, 357b/12, 359a/2, 359b/4

Kandār

K.+nı 304a/11

Kārker

K. 334b/1, 337a/7

Kāşġar

K.+nıŋ 332b/1

Kelāl

K. 362a/1, 362a/5

K.+nı 362a/1

Kemāleddīn Qanaq

K. 361a/8

Kerīm Bérdi

K. 366b/7

Kermçend

K. 326a/13

Kette

K. 355b/9

Kette Bég

K. 308a/2, 309b/6

K.+niŋ 309b/7

Képek Bī

K.+niŋ 347a/9

Kıvām Ordu Şāh

K. 311a/12

Kiçik ʻAlī

K.+ni 315a/8, 325b/3

Kiçik Ḫ̆āce

K. 378a/9

K.+ni 377b/3

Kiçik Ḫān

K. 338a/7

Kitin Qara Sulṭān

K.+nıŋ 308b/2, 361a/7

K.+ġa 308b/1

K.+dın 361a/12

Kūkī

K. 332a/7, 374a/3, 374a/4, 374a/5

K.+ni 374b/8, 376b/13

Kūkī Bābā Qaşqa

K. 337b/14, 371a/11

Küçüm Ḫān

K. 347a/14, 354b/4

K.+nıŋ 352a/11, 352b/1, 357a/14

K.+dın 347b/14

Lāhūrī

L. 373b/9

Luṭfī Bég

L. 365a/9

Maġfūr Dīvān

M.+nıŋ 380b/14

M.+ġa 311b/12

Maḫdūm ʻĀlem

M. 368a/9

Māhim

M. 363a/6, 380b/10

M.+ niŋ 361b/8, 369a/11

Maḥmūd

M. 356b/1

Maḥmūd Ḫān

M. 364b/6, 370b/6

M.+nıŋ 363b/4, 370b/8

Maḥmūd Ḫān Nūḥānī

M. 365a/12, 371a/11, 378a/3

M.+ġa 375b/5

Mānikpūr

M. 307b/6

Mān-Sing

M. 340b/3

M.+niŋ 340a/14, 340b/2, 341a/4, 341b/10

Maʻrūf

M. 336a/11

M.+nıŋ 336a/11

M.+nı 374b/10

M.+ġa 377a/3

Maʻṣūme

M.+niŋ 352b/10

Medinī Rāv

M. 333b/8, 333b/9

M.+nıŋ 335a/1

Mehdī Ḫˇāce

M. 310a/9, 328b/12, 358b/3, 358b/7, 380a/13, 382a/1

M.+niŋ 307b/12, 327a/10, 327a/7

M.+ġa 304a/9, 310a/5, 327a/9, 328b/11

Mehdī Sulṭān

M. 347b/1

Mehdī Sulṭān Mīrzā

M.+ġa 329a/2

Meken

M.+ni 309b/1

Melikdād Kerānī

M. 305a/6, 329a/7, 378a/9

Melik Qāsım

M. 315b/11, 315b/12, 336b/13, 337a/1

Melik Qāsım Bābā Qāşqa

M.+nı 329a/4

Melik Qāsım

M. 332a/7

Melik Qāsım Moġul

M. 336b/9

Melik Şarq

M. 378b/13

Mevlānā ʻAbdürraḥman Cāmīʻ

M.+niŋ 346b/1

Mevlānā Maḥmūd Fārābī

M. 358a/9

Mevlānā Şahāb Muʻammāʻī

M. 339a/5

Mihr-Bān Ḫānım

M.+nıŋ 352a/13

Mihri-Bānī Ḫānım

M. 357b/2

Minūçihr Ḫān

M. 332a/7

Mīr ʻAlī Qurçı

M.+nı 330a/11

Mīrek Mīr Ġıyās

M. 357b/14

Mīr Gīsū

M. 325a/2, 325a/6

M.+nıŋ 325a/3

Mīr Heme

M. 308b/14, 308b/8, 308b/9

M.+niŋ 308b/12, 308b/6, 308b/8

M.+ġa 309a/3

Mīr Ḫurd

M.+nı 356b/11

Mīr İbrāhīm Qānūnī

M. 339a/5

Mīr Muḥammed

M.+ġa 352b/8

Mīr Muḥammed Cālebān

M. 352b/6, 374a/12

M.+nı 336b/2, 338b/14

Mīr Sengtırāş

M. 358a/1

Mīrzā

M. 354b/13, 354b/14

M.+nıŋ 365b/9, 367a/14

M.+ġa 327b/11, 357b/8

Mīrzā Bég Ṭaġāʻī

M.+ni 357b/7

M.+din 357b/12

Mīrzā-i Tebrīzī

M.+ni 357b/7

Mīvātī

M. 325b/12

M.+niŋ 328a/1

Moġul

M. 374a/8

M.+lar 356b/11

M.+ları 329a/5

Moġul ‘Abdul Vehhāb

M. 374a/8

Moġul Bég

M. 365a/8

Mollā ‘Alī Ḫān

M.+nıŋ 363a/12

M.+nı 329b/12

M.+ġa 329b/13

Mollā Apāq

M. 304b/2, 310a/14, 332b/7

M.+nıŋ 310b/5, 377a/1

M.+ġa 335b/13

Mollā Bābā

M. 308b/11, 308b/5

Mollā Bābā’ Peşāġarī

M. 308b/1

Mollā Bihişţī

M.+din 357b/9

Mollā Dāvūd

M. 310b/5

Mollā Ferruḫ

M. 352a/10

Mollā Ġulām

M.+nı 371b/9

Mollā Ġulām Yasāvul

M.+nı 375b/7

Mollā Ḫān

M.+nıŋ 335b/7, 336a/1

Mollā Ḥüseyin

M. 310b/2

Mollā Maḥmūd

M.+nı 363a/12

Mollā Muḥammed Meẕheb

M. 355a/4

M.+ni 355a/1, 368b/14

M.+qa 369a/13

Mollā Ni‘met

M. 310b/5

Mollā Qāsım

M. 357b/14

Mollā Refī‘

M. 339a/12

Mollā Sersān

M.+ġa 307a/13

Mollā Şahāb

M. 378b/10, 378b/8

Mollā Ṭaġā‘ī

M.+ġa 357b/2

Mollā Türk ‘Alī

M. 311b/10

Muḥammed ‘Alī

M. 332a/10, 366b/13, 367a/7

M.+ġa 332a/10

Muḥammed ‘Alī Ceng Ceng

M. 337b/14, 355b/8

M.+niŋ 310b/9

M.+ni 310b/3, 325b/1, 328b/4, 332a/5

Muḥammed ʻAlī

M. 366b/7

Muḥammed Baḫşī

M. 380b/3

M.+niŋ 364a/7

Muḥammedī

M. 325a/8, 375a/10, 375a/12

Muḥammedī Kökeltāş

M.+dın 355b/5

Muḥammed Sulṭān

M. 372b/4

Muḥammed Sulṭān Mīrzā

M. 308a/1, 310a/10, 332a/6, 362a/14, 373a/10, 374a/14, 378a/7

M.+ġa 329a/4, 329a/8

Muḥammed Şāh

M. 333b/3, 333b/5

Muḥammed Şerīf Müneccim

M. 311a/13, 311b/3, 325a/11

Muḥammed Zamān Mīrzā

M. 339a/10, 352a/1, 356b/3, 365b/8, 367a/13, 367a/2, 370a/13, 371a/5, 372a/14, 378a/2

M.+nıŋ 368a/6

M.+nı 368a/13

M.+ġa 366b/10, 367a/4, 367b/1, 375b/7

Muḥammed Zeytūn

M. 304b/14

M.+nı 309b/2

Muḥib ʻAlī

M. 310b/4, 310b/7

M.+niŋ 310b/6

M.+ni 310b/8

Muḥib ʻAlī Ḫalīfe

M. 337b/14

M.+ni 310b/2

Muḥsin

M.+ni 366a/4

Muḥsin Dūldāy

M. 332b/7

Murād Qurçı

M.+ġa 381b/2

Murād Qurçı Qaçar

M.+nı 369a/13

Mūsā Maʻrūf Fermulī

M. 380a/4

Mūsā Sulṭān

M. 371a/13

Muṣṭafā

M. 370a/12, 371a/2, 371a/6, 371b/7

M.+nıŋ 370a/13

M.+nı 311a/2

M.+ġa 370a/14

Muṣṭafā Rūmī

M. 310b/14, 336b/6

Muẓaffer Ḥüseyin Sulṭān

M. 378a/8

Mübārek Ḫān Cilvānī

M. 379b/7

Mübīn

M.+de 351a/14

Mücāhid Ḫān Mültānī

M. 305a/6

Müeyyed

M.+ni 329a/5

Mültān

M. 339a/4, 359a/3

Mü'min 'Alī Tavāçī

M.+ni 327a/12

Mü'min Ateke

M.+niŋ 377a/1

Mürşid 'Irāqī

M.+ġa 367b/4

Nāher Ḫān

N. 308a/3, 328a/1

N.+nı 326b/2

N.+ġa 308a/7

Nārnūl

N. 376a/6

Naṣīr Ḫān

N.+nıŋ 307b/1, 365a/13

Niẓām Ḫān Beyānī

N. 376a/14

Nūḥānī

N. 375b/4

Nūḥānī Rāberī

N.+ni 315a/5

Nūr Bég

N. 381b/8

N.+niŋ 363a/12

N.+ni 381b/7, 382a/8

Nuṣret Şāh

N. 375b/12

N.+nıŋ 357a/7

Özbek

Ö. 308b/11, 308b/5, 308b/8, 345b/11, 347b/13, 351b/6, 351b/9, 354a/9, 354b/3, 357a/14, 358a/5, 371a/10

Ö.+niŋ 347a/5, 354a/10, 354a/6, 354a/7

Ö.+ni 354b/4

Ö.+ke 308b/5, 308b/6

Ö.+din 354b/7

Ö.+ler 347b/6, 354b/1

Özbek Ḫān

Ö. 357b/5

Pānī Afġānlar

P.+ıdın 305a/3

Pāyendāẕ

P. 351a/3

Pedmāvetī

P. 342b/7

P.+ġa 342b/14

Pehār Ḫān

P.+nı 326a/11

Pehlivān Behlūl

P. 352b/8

Pehlivān Ḥacı Muḥammed

P. 352b/8

Pehlivān Ṣādıq

P. 363a/14, 381a/14

Pīrūzpūr

P.+nı 327b/1

P.+nıŋ 327a/12

Pulad Sulṭān

P. 347a/14

P.+nıŋ 352a/14, 357b/2

Qabādiyān

Q.+nı 356b/10

Qal‘ā-i Ẓafer

Q.+din 308a/14, 347a/4

Q.+ġa 345b/10

Qanaq

Q.+qa 361a/11

Q.+lar 361a/10

Qanber ‘Alī

Q.+ni 347a/9, 381a/11

Qandahār

Q.+ġa 347a/4

Qaraça

Q.+nıŋ 361b/7, 365b/3

Q.+ġa 338b/3, 361b/8

Qaraça Helāhil

Q. 355b/9

Qaraça Sulṭān

Q.+ġa 338b/3

Qaraq

Q. 338a/13

Qāsım Bég Senbelī

Q.+ni 309b/1

Qāsım Ḫ̆āce

Q. 378a/8

Q.+ġa 374b/2

Qāsım Ḥüseyin Sulṭān

Q. 311a/12, 362b/1, 371a/10, 378a/7

Q.+ġa 329a/3

Qāsım Mirāḫūr

Q.+nı 309b/12

Qasīde -i Bürde

Q.+nıŋ 346a/11

Qāẕī

Q. 378b/5

Qāẕī Ciyā

Q. 370b/4, 378a/3

Q.+nıŋ 356a/14, 370b/6

Q.+nı 307b/5, 370a/6

Qısımtay

Q. 308a/2, 309a/4, 309a/5, 309a/7, 309b/9, 310a/3, 311a/5

Qızılbaş

Q. 345b/12, 347a/9, 351b/6, 351b/7, 354a/11, 354a/6, 381b/2

Q.+nıŋ 347b/9

Q.+lar 351b/9

Qoç Bég

Q. 338b/6

Qunduz

Q. 308b/13

Q.+ġa 308b/10

Qurbān

Q. 352b/14

Q.+nı 348b/5

Qurbān Çarḫī

Q. 371a/12, 376a/14

Qutup Ḫān

Q. 328b/10

Q.+nıŋ 315a/6, 328b/6

Qutup Ḫānī

Q. 327a/9

Qutup Servānī

Q.+ni 331a/3

Rāca Bikremācīt

R.+niŋ 340a/11

Rāca Mān-Sing

R.+niŋ 340a/10

Rādegān Ölengi

R.+de 347b/6

Raḥīmdād

R. 340a/11, 341a/13, 341a/14, 341a/9, 342b/5, 343b/3, 343b/4

R.+nıŋ 381b/4, 381b/9, 382a/6, 382a/7

R.+nı 304b/3

R.+qa 304a/14, 304b/6, 304b/8, 309b/1

Rānā

R.+nıŋ 307b/12

R.+ġa 307b/13

Rānā Sengā

R. 304a/5, 309b/3, 333b/6

R.+nıŋ 309b/8, 342b/7

R.+ġa 308a/10

Rāvū Servānī

R.+niŋ 331a/9

Rāvūy Servānī

R. 378a/9

Ray Sing

R. 335b/8

Reniş Özbek

R.+ni 345b/11, 347a/8

Retensin

R. 343a/5

Rüstem Ḫān

R. 315a/6

Ṣādıq

Ṣ. 362a/1, 362a/3, 381b/1

Ṣ.+qa 362a/4

Ṣalāḥaddīn

Ṣ. 335b/9

Ṣ.+niŋ 344a/4

Sāqī Muḥsin

S. 366a/2

Sengā

S. 312b/6, 326b/8, 337b/7, 343a/2, 367b/13

S.-yı kāfir+niŋ 328b/12, 329a/9, 337a/4, 355a/1

S.+nıŋ 333b/8, 335b/9

Senger

S. 361b/5

Senger Ḫān Cencūhe

S. 309b/5

Seyyid ‘Alī

S. 355b/9

Seyyid Dāvud Germsīrī

S.+ġa 352b/10

Seyyid Dekennī

S. 352a/2

Seyyid Deknī Şirāzī Cībeger

S.+ġa 346a/3

Seyyid Meşhedī

S. 381b/3

Seyyid Qāsım

S. 360a/12

Seyyid Refī‘

S. 304a/7, 352a/1

S.+niŋ 304a/6

S.+ni 304a/6

Seyyid Rūmī

S. 352a/1

Seyyid Yūsuf

S. 311a/12

Sulṭān

S. 338a/2, 338b/2, 355b/10, 370b/6, 370b/4, 373b/4, 375a/10

S.+nıŋ 338a/2, 355b/11

Sulṭān ʻAlī Mīrzā

S.+nıŋ 346a/3

Sulṭān ʻAlī Türk

S.+ni 330b/10

Sulṭān Baḫt Bégim

S.+niŋ 344b/13

Sulṭān Celāleddīn

S. 362a/12, 368a/2

S.+niŋ 362b/11, 362b/14, 363a/2

Sulṭān Celāleddīn Şarqī

S. 371a/9, 376a/13

Sulṭān Cüneyd

S. 307b/4, 354b/11, 354b/9, 370b/4, 371a/13

S.+din 355a/1

Sulṭān Cüneyd Barlās

S. 350b/1, 370a/5, 378a/2

S.+nı 376b/14

Sulṭān Ḫalīl Sulṭān

S.+nıŋ 332a/13

Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā

S.+nıŋ 311a/11

Sulṭān İbrāhīm

S. 333b/6

S.+niŋ 333b/5

Sulṭān İskender

S. 333b/3, 339b/12

S.+niŋ 330b/1, 363b/3

S.+ġa 333b/3

S.+din 333b/4

Sulṭān Maḥmūd

S. 333b/2, 343a/3, 363a/4, 363b/4, 367a/8, 367a/9, 368a/11, 374b/11

S.+ġa 362b/6

S.+nı 343a/4, 343a/2

Sulṭān Maḥmūd Baḫşī

S. 363b/3

Sulṭān Mesūd Mīrzā

S.+nıŋ 344b/13

Sulṭān Muḥammed

S. 363b/7

Sulṭān Muḥammed Baḫşī

S. 358b/1

S.+niŋ 345a/12, 351a/3

S.+ġa 306b/4

Sulṭān Muḥammed Dūldāy

S. 315a/8, 328b/14, 355b/8, 375a/11

S.+nıŋ 329a/6

Sulṭān Nāsireddīn

S. 333b/1

S.+niŋ 335b/12

Sulṭān Pūl

S.+nıŋ 342b/4

Sulṭān Sa'īd Ḫān

S.+nıŋ 332a/13

Sulṭān Şemseddīn İltutmış

S. 341b/4

S.+nıŋ 342a/5

Sulṭān Veys

S.+niŋ 350a/4, 356b/9

S.+ni 356b/7

Sübḥā

S.+sı 346b/1

Süleymān

S. 305a/9

S.+ġa 329b/7

Süleymān Türkmen

S. 329b/7

Süyünçük Ḫān

S.+nıŋ 347a/13

Şādmān

Ş. édi 366a/3

Şāh Bābā' Bildār

Ş.+ġa 358a/1

Şāh Ḥasan

Ş.+nıŋ 352a/14

Ş.+ġa 330a/11

Şāh Ḥüseyin Baḫşī

Ş. 379b/9

Şāhī

Ş. 351a/13

Şāhīm Nūr Bég

Ş.+i 334b/7

Şāh İskender

Ş. 308b/4

Ş.+ni 368a/13

Şāhī Tamġaçı

Ş.+nıŋ 351a/7

Şāh Manṣūr

Ş. 311a/5

Şāh Manṣūr Barlās

Ş. 308a/2, 309b/9

Şāh Mīr Ḥüseyin

Ş. 307b/4

Şāh Muḥammed

Ş. 377a/3

Şāh Muḥammed Divāne

Ş.+niŋ 377b/5

Şāh Muḥammed Ma‘rūf

Ş. 374b/8

Şāh Muḥammed Mühürdār

Ş.+nı 381b/4

Şāh Qāsım

Ş. 345a/12

Şāh Qulı

Ş. 356b/9, 361a/14

Ş.+dın 361b/1

Şāhruḫī

Ş. 357b/8

Şāhzāde

Ş. 347b/12, 347b/3, 354a/13, 359a/2

Ş.+niŋ 347a/5

Şāhzāde Müngīr

Ş.+niŋ 375b/10, 375b/9

Şāhzāde Tahmāsb

Ş. 345b/11, 347a/6

Ş.+qa 305a/8, 329b/8

Şehrek

Ş.+din 363a/9

Şehrek Bég

Ş. 363a/5

Şemseddīn Muḥammed

Ş. 359a/6

Ş.+ni 358b/2

Ş.+qa 361a/5

Ş.+din 358b/9

Şeyḫ ‘Alī

Ş. 355b/9

Şeyḫ Bāyezīd

Ş. 338b/1, 338b/7, 362b/7, 375a/2, 376a/9, 377b/14, 379b/14, 379b/7

Ş.+niŋ 374b/11

Ş.+ni 307b/6, 332a/9, 338b/7

Ş.+qa 330b/11

Ş.+din 330b/9, 332a/4

Şeyḫ Cemālī

Ş. 311b/11, 352a/2, 375b/1

Ş.+ni 311b/8, 369a/10

Şeyḫ Ebū’l Fetḥ

Ş. 352a/1

Şeyḫ Ebū’l Vecd

Ş. 346b/14

Şeyḫ Güran

Ş. 331a/5, 332b/8, 369b/3, 373a/2, 380b/7, 382a/7

Ş.+nı 304b/2, 325b/1, 333b/10

Şeyḫī

Ş.+niŋ 352b/14

Şeyḫ Muḥammed Ġavṯ

Ş. 304b/5, 382a/6

Şeyḫ Muḥammed Şeyḫ Nikārī

Ş. 329a/8

Şeyḫ Şerafeddīn Münīrī

Ş.+niŋ 369b/6

Şeyḫ Şerīf

Ş.+ni 381a/12

Şeyḫ Şerīf Qarābāġī

Ş. 381a/6

Şeyḫ Şahābeddīn ‘Arab

Ş. 352a/2

Şeyḫ Yaḥyā

Ş.+nıŋ 369b/7

Şeyḫ Zeyn

Ş. 312b/7, 316a/11, 325a/1, 325a/3, 325a/5, 367a/3, 378b/10, 378b/8

Ş.+niŋ 312b/10

Şahābeddīn Ḫüsrev

Ş. 382a/5

Ş.+ni 381b/14

Şīr Aḥmed

Ş. 361a/2

Şīr Ḫān

Ş. 362b/10

Şīr Ḫān Sūr

Ş. 362b/8, 365a/13

Tāc Ḫān

T. 364a/6, 364b/6

T.+nı 378b/13

Tāc Ḫān Sārengḫānī

T. 378a/4

T.+niŋ 363b/6

Ṭāhir

Ṭ.+ni 310b/7, 364b/10

Ṭāhir Teberī

Ṭ. 310b/6

Tang-Atmış Sulṭān

T. 352a/1, 371a/11

Tatar Ḫān

T. 304a/13, 304b/12

T.+nıŋ 304b/4

Tatar Ḫān Ḫān-ı Cihān

T.+nı 329a/8

Tatar Ḫān Sārengḫānī

T. 304a/10

Tāyik

T.+niŋ 378b/7

Terdi Bég

T. 328a/11, 338b/6

T.+din 329b/13

Terdi Bég Ḫāksār

T. 328a/4, 329b/9

Terdi Bég Qoç Bég

T. 332b/7

T.+ni 328b/4

Terdike

T. 362b/1, 376a/14

T.+ġa 326b/8

Terdi Muḥammed

T. 366b/13, 368b/6

T.+ġa 367a/2

Téŋri Bérdi

T. 308b/11

T.+niŋ 308b/13

T.+ge 308b/10

Toḫta Buġa Sulṭān

T. 338a/7, 351b/12, 373a/12, 373a/2, 373b/8, 374a/7, 378a/7

T.+ġa 376a/5, 376a/6

Tolmış Özbek

T. 371a/12, 376a/14

Tursun Muḥammed Sulṭān

T. 356b/10

Tursun Sulṭān

T.+ġa 356b/12

Tülek Kökeltāş

T.+nı 356b/11

Türk

T. 325b/10, 329a/4, 335b/14, 350a/10, 355a/7, 366b/14, 370a/7, 376a/13

T.+din 369a/5

Türkmen

T. 305a/9, 354a/7, 354a/9, 382a/2

T.+dın 354b/7

ʻUbeyd Ḫān

ʻU. 345b/12, 347a/10, 347b/2, 354b/5

ʻU.+nıŋ 354b/6

ʻU.+nı 347b/4

Ūdī

Ū. 378b/14, 381a/14

Uġan Bérdi

U. 372b/3, 372b/4

Uġan Bérdi Moġul

U. 372a/8

Üstād

Ü. 372b/11, 372b/8

Ü.+ġa 309a/10

Üstād ʻAlī Qulı

Ü. 309a/7, 311a/1, 331b/5, 333a/11, 336b/5, 337a/2, 370a/14, 370a/9, 371a/2, 371b/6

Ü.+nıŋ 334a/13, 352b/9, 371b/5

Ü.+ġa 371a/3

Üstād Ḥasan ʻAlī

Ü. 359b/14, 360a/1

Üstād Muḥammed Emīn Cibeçi

Ü.+niŋ 360a/13

Üstād Sulṭān Muḥammed

Ü. 360a/1

Üstād Şāh Muḥammed Sengtırāş

Ü. 357b/14

Ü.+nı 330b/2

Ü.+qa 339b/7

Velī Parsçı

V.+ġa 352b/8

Velī Qızıl

V. 338a/1, 355b/9

Veqāyiʻ

V.+ni 363a/8

Yādigār Nāṣır

Y.+ġa 352b/6

Yādigār Ṭagāyin

Y.+niŋ 346a/2

Yaḥyā Nūḥānī

Y. 375b/2

Y.+ġa 379a/1

Yār ʻAlī

Y. 308b/11

Yeke Ḫ̆āce

Y. 336a/3, 372b/4, 374b/1

Y.+niŋ 374b/1

Yenge Çiçem

Y.+niŋ 344b/13

Yūnus ʻAlī

Y. 307a/8, 308a/2, 351b/8, 372b/4, 378b/11

Y.+niŋ 339a/5

Y.+ni 366b/10

Y.+din 367a/3

Zāhid

Z. 315a/8

Zāhid Ḫ̆āce

Z. 378a/8

Zeynep Sulṭān Bégim

Z. 344b/14

3. 1. 2. Yer Adları Dizini

Ābdüzd

ā. 342a/3

ā.+ġa 342a/8

Ādempūr

Ā. 361b/11, 361b/13, 379a/14

Āgra

Ā. 309b/14, 325b/4, 339a/8, 341b/3, 380a/2

Ā.+da 304b/13, 326a/14, 330a/7, 339a/10, 357b/4, 358a/1, 362a/1, 367b/13, 375a/13, 377a/8

Ā.+dağı 345a/8, 354a/1

Ā.+nıŋ 331a/11, 380b/2

Ā.+ga 328b/3, 330b/9, 331a/12, 356b/3, 356b/4, 364b/10, 380a/8

Ā.+ġa 344b/10, 347a/3

Ā.+dın 330a/10, 335b/5, 348a/6, 351a/13, 351a/7, 356a/14, 357a/13

Andicān

A.+dın 352b/12

Ārī

Ā. 368b/9, 369b/2

Bādelger

B. 341b/10

Bāġ-ı Fetḥ

B.+niŋ 330a/9

Bāġ-ı Ḫıyābān

B. 360a/6

Bāġ-ı Ṣafā

B.+dın 369a/12

Bārī

B. 330b/5, 330b/6

B.+din 330b/6

Bedā'ūn

B.+nı 329a/3

Behār

B. 366b/11, 366b/12, 366b/14, 367a/1, 367a/2, 367b/2, 367b/3, 368a/7, 368b/3, 368b/8, 370a/11, 371a/6, 376a/8, 377a/12

B.+nı 356b/1, 366b/12, 374b/11

B.+ġa 368a/14

B.+dın 375b/5

Behrāyiç

B.+qaça 370b/13

Behre

B. 361b/9

Beksere

B. 366a/14

Belḫ

B. 308b/2, 308b/7, 347a/11, 347b/1, 348b/12, 348b/4,

B.+niŋ 308b/4

B.+ni 349a/1

B.+qa 348b/5

B.+te 348b/13, 350a/2

B.+dağılar 308b/2

Belve

B. 364b/9

Benāres

B. 362b/12

B.+ni 362b/11

B.+qa 363b/10

B.+din 364b/3

Belūç

B. 355b/11, 355b/6

B.+nı 375a/11

Bengāle

B. 350b/8, 355a/10, 355a/6, 355a/8, 357a/4, 366b/9, 368a/9, 368b/14, 368b/4, 369a/2, 369a/9, 376a/8

B.+niŋ 357a/4

B.+ġa 355a/2, 355a/9

Bengermāvū

B.+nıŋ 338a/4, 338a/6

B.+da 338a/5

B.+dın 338a/5

Bihiye

B.+ni 367a/7

Bilāver

B. 380a/9

Bistām

B. 347a/8

Bitvī

B. 335b/3

B.+din 335b/3

Biyāne

B. 325b/8, 342a/11, 343a/7

B.+niŋ 309b/3, 327a/8

B.+ni 304a/8, 325b/9, 328b/1, 343a/7

B.+ġa 304a/11, 304a/8, 304a/9, 307b/14, 308a/2, 309a/4, 310a/4, 343a/9

B.+ġaça 325b/8

B.+da 311a/4

B.+dağı 310a/10

B.+dağılarġa 310a/6

B.+din 309b/10, 311a/5, 328a/14

Biyāve

B. 304b/13

Būcpūr

B. 367a/7

Burhānpūr

B. 333a/5, 336a/2

B.+dın 333a/8

Büsāver

B. 328a/2

B.+din 310a/8

Bütẖāk

B. 360a/5

Cākin

C. 358a/13

Cām

C. 347b/12, 354a/7

Celīsir

C. 356b/14, 377b/12

C.+ġa 331b/11

Cūmendnā

C.+ġa 361a/7

Cūn

C. 361b/12, 378a/1, 379b/11

C.+nı 361b/13

C.+da 328b/10, 358b/5

C.+dın 339a/8, 344b/11, 356a/6, 357a/1, 379a/6, 380b/4

Cūnepūr

C. 375b/8, 378a/3

Cūnpūr

C. 307a/14, 364b/13, 365a/2, 371a/13

C.+ġa 354b/9, 365a/3

C.+da 307b/5

C.+dın 370a/5

C.+dağı 370a/5

Cūse

C.+niŋ 328a/2

Cüdey

C.+niŋ 335b/6

Çānāb

Ç.+qaça 365b/5

Ç.+tın 365b/6

Çāşt

Ç.+qa 378b/12

Çeçāvelī

Ç.+de 361b/3

Çenbel

Ç. 330b/6, 332a/2, 332a/3, 340a/3, 340a/4

Çendīrī

Ç. 331b/10, 332b/6, 333a/14, 333a/4, 333b/13, 333b/8, 333b/9, 335a/9, 335b/5, 335b/8, 339a/3

Ç.+nıŋ 333a/5, 333a/6, 333b/11, 334b/1, 335a/5

Ç.+ni 333b/3, 335b/12

Ç.+de 335b/6

Ç.+din 333a/8, 335b/13, 335b/3

Çendvār

Ç. 328b/3, 328b/5, 358a/6

Ç.+nıŋ 358a/3

Ç.+ġa 328b/6

Ç.+dın 331b/12

Ç.+nı 315a/6, 328b/7

Çeneligen

Ç. 379a/10

Çerkede

Ç.+de 361b/6

Çetürmük

Ç. 376a/10

Ç.+nıŋ 377a/13

Ç.+dın 370b/13

Çitür

Ç.+ġa 335b/10, 343a/5

Ç.+da 345a/7

Çūpāre

Ç. 376a/10, 377a/13

Çūse

Ç. 365b/7

Ç.+din 366a/7

Çünār

Ç. 362b/8, 363b/8, 364a/9, 378a/1

Ç.+nıŋ 364b/4

Ç.+nı 378a/3

Ç.+da 378a/4

Ç.+dın 364a/6, 364a/9, 365a/7, 378b/13

Dāmġān

D.+da 345b/12, 347a/8

Dehlī

D. 325b/14

D.+niŋ 325b/12

D.+ġa 329b/3

D.+din 311b/8

D.+dağı 329b/3, 345a/8

Delmū

D. 378a/10

Delmūd

D. 377b/11, 379a/8

D.+ġa 379a/4

D.+dın 379a/13

Dermenket

D. 304a/12

Dībālpūr

D.+nıŋ 325a/5

D.+nı 326a/12

Dīdepūr

D. 361b/4

Dūlpūr

D. 330a/14, 333b/7, 344a/9, 353b/11

D.+nıŋ 339a/14, 341b/6

D.+nı 304b/14, 305a/1

D.+ġa 305a/2, 356b/3

D.+da 340a/2, 353b/14, 353b/9, 356a/7, 358a/1

D.+dın 312b/5, 330b/5, 354a/4

Dügdügī

D.+ġa 362a/14

D.+din 362b/13

Ebāpūr

E. 358a/3

E.+dın 358a/6

Edūse

E.+ġa 358b/12

Elvār

E. 325b/8, 326a/8, 326b/10, 326b/12, 326b/9

E.+nıŋ 326b/12

E.+nı 326b/4

E.+dın 308a/10, 326a/14, 327a/5, 381a/3

Emerhār

E.+ġa 380a/7

E.+dın 380a/6

Enderāb

E. 332b/1

Envār

E. 357a/13

E.+ġa 331b/12

E.+dın 331b/12, 358a/2

Erind

E. 379a/12

Etāve

E. 358b/5

E.+niŋ 358b/4

E.+ni 327a/9, 328b/10, 328b/11

E.+ġa 305b/5, 327a/10, 328b/12, 380a/13

E.+de 359a/6

E.+din 358b/11, 382a/1

Fetḥpūr

F.+nıŋ 377a/14, 377b/1

F.+da 358a/8

F.+dın 380b/1

F.+ıġa 380b/1

Gālyūr

G. 339a/7

Ġāzīpūr

Ġ.+ġa 307b/1, 377a/11

Ġ.+dın 307b/2, 365a/11

Ġazne

Ġ.+nıŋ 311a/14, 360a/5

Geger

G. 338a/14, 338b/14

G.+din 376a/12

Gembīr

G. 339a/12

Gendek

G. 368a/9

Geng

G. 307b/1, 329a/10, 331a/7, 336a/14, 350a/12, 352b/7, 355b/3, 362a/14, 362b/12, 362b/8, 364a/5, 365b/12, 366b/5, 370a/11, 370a/8, 371a/3, 371a/6, 379a/12, 379a/4, 379a/5, 379a/8

G.+nıŋ 336a/12, 350b/4, 362b/3, 362b/4, 365b/14, 368b/10, 371a/7

G.+ni 307b/7

G.+ge 363a/6

G.+din 336a/12, 371b/1, 377b/14

Ġūrī

Ġ. 308b/4, 308b/5

Guvālyār

G. 304a/11, 304a/12, 339a/7, 341b/6, 342b/12, 342b/8, 343b/2, 381b/11

G.+nıŋ 304b/3, 304b/6, 340a/8, 340a/9, 341b/2, 341b/9, 343a/10, 343b/1, 343b/6

G.+nı 304a/13, 312b/4, 315a/9, 382a/8

G.+ġa 309b/1, 315a/10, 381b/8, 382a/8

G.+da 304a/10, 304b/2, 304b/3, 342b/13

G.+dın 340a/7, 341b/3, 343b/7, 381b/3, 382a/5

Gūy

G. 338a/9, 364b/13, 364b/14, 378b/7, 379a/3

Ḥācīpūr

Ḥ.+ġa 374b/8

Haldī

H. 370b/3, 370b/8, 370b/9, 371a/1, 371a/8, 374b/14

Ḫarīd

Ḫ. 307b/2, 368b/10, 369a/6, 374b/7, 376b/11

Ḫ.+ni 307b/3

Ḫ.+qa 354b/10, 369a/5

Hātī

H. 340b/12

Hātī Pūl

H. 340a/9, 340b/14, 341b/11

H.+dur 340b/12

H.+nıŋ 343b/3

H.+da 304b/11

H.+dın 304b/11

Ḫayrābād

Ḫ.+qa 329a/12

Herī

H. 345b/13, 347a/10

H.+niŋ 347b/4

H.+ge 345a/14

H.+din 339a/6

Heşt-Behişt

H. 307b/10, 330a/5, 344b/11, 380b/2, 380b/6

H.+ġa 353b/8

Ḫırgird

Ḫ. 347b/12, 354a/7

Ḫıyābān

Ḫ. 360a/6

Hind

H. 325b/10, 326a/1, 326a/4, 329a/7, 329b/14, 344a/1, 350a/10, 351b/1, 355a/7, 366b/14, 370a/7, 376a/13, 378a/9

H.+qa 357b/12

H.+din 330a/1

Hindūstān

H. 305b/1, 305b/2, 305b/4, 309a/14, 353a/3

Hindustān

H. 308a/14, 309a/13, 332b/3, 332b/8, 340b/8, 353a/12, 353a/9, 357a/4, 359a/8

H.+nıŋ 345a/14, 353a/2

H.+ġa 326a/11, 359b/3

H.+da 328a/5, 335b/3, 380b/8

H.+dın 360b/2

Ḥiṣār

Ḥ. 347a/11, 348a/3, 348b/12, 348b/14, 348b/6

Ḥ.+nı 348a/2

Ḥ.+ġa 356b/9

Ḥ.+da 348b/13

Ḥ.+dın 347b/1

Ḥ.+dağı 348a/2

Ḥiṣār-ı Firūze

Ḥ. 305a/2

Ḫorāsān

Ḫ. 345a/13

Ḫurd-Kābil

Ḫ. 360a/4

Hüşyār

H.+dın 352b/13

ʻIrāq

ʻI. 369a/13

ʻI.+qa 305a/8, 329b/6

ʻI.+dın 347a/6

Īriç

Ī.+ġa 332b/4

Kābil

K. 327a/4, 330a/1, 352b/3, 359a/1, 359a/3, 359b/3

K.+niŋ 352b/4, 359a/14, 360a/4

K.+ni 350a/3

K.+ġa 305a/11, 307a/7, 311a/14, 327a/12, 327a/5, 327a/8, 339a/9, 345b/6, 345b/9, 357b/13, 358b/12, 358b/3, 381a/1

K.+de 346a/2, 350a/3

K.+din 307b/11, 311a/11, 311b/10, 325a/2, 356b/6, 361b/10, 364a/7, 364b/10, 375a/9, 380b/11, 381a/2, 381a/5

K.+ġaça 351a/7

K.+dağı 348b/5

K.+dağılarġa 358b/9

Kāhmerd

K. 352b/14

Kālpī

K. 307b/7, 307b/8, 336a/3, 361b/3, 361b/4, 361b/6, 365b/3, 379b/1, 380a/11, 380a/9

K.+niŋ 332a/12

K.+de 307b/8, 332b/2

K.+din 332b/4

Kānvāhe

K.+ġa 310a/12

Keçve

K. 332b/10, 332b/9, 333a/2, 333a/4

K.+niŋ 332b/10, 332b/12, 332b/8

K.+ni 332b/9

K.+ġa 333a/1

K.+de 333a/2

K.+din 333a/5

Kekūrā

K. 361b/3

Kenār

K. 331b/13, 332a/2, 336a/3, 336a/4

K.+dın 332a/12

Kermnās

K. 365b/10, 365b/14, 366a/5, 366a/6

Kerre

K. 307b/6, 362a/14, 363a/1

K.+niŋ 362b/13

K.+din 363a/5

Kevārī

K. 340a/4, 344a/7, 379a/13

K.+niŋ 379a/12

Kilīre

K. 377a/14

Kişm

K.+niŋ 347a/2

Kūh-i Beçe

K. 325b/6

K.+niŋ 325b/6

Kūl

K. 331a/1

K.+nı 315a/8, 325b/3, 331a/5

K.+ge 331a/3

K.+da 331a/5

Kūndbe

K. 374b/7, 376a/8

Kūrre

K.+ġa 362a/9

K.+din 362a/10

Kūtile

K. 327b/5

K.+niŋ 327a/13

Kührī

K. 327b/13

Kündle

K.+ni 377a/4

Kürye

K.+ġa 362a/10

K.+din 362a/11

Küsār

K.+da 362b/14

Lāhūr

L. 326a/12, 361b/9, 381a/12, 381a/8

L.+nı 337a/11

L.+ġa 365b/6

L.+dın 365b/1

Leknū

L. 376a/12, 377b/6

L.+nıŋ 376b/12

L.+nı 334a/3, 338a/8

Leknūr

L.+nı 329a/10

Mānes

M. 327a/7

Mānesnī

M. 326a/10, 327b/5

Māverā'ün-nehr

M.+dağı 345b/14

Meden-Benāres

M.+din 365a/5

Medhākūr

M. 309b/12

M.+dın 344b/9

Mehūbe

M. 379b/12

Mendev

M. 333b/1

M.+ġa 333b/2

M.+dedür 333b/2

Meriḫ

M. 311b/4

Merv

M.+ġa 345b/13, 345b/14, 347a/12

M.+de 347b/2

M.+din 347b/11

Meşhed

M.+din 347b/12

M.+te 347b/8

Meyān Kāl

M.+dın 347a/14

Mīvāt

M. 326a/2, 326a/8

M.+nıŋ 311b/12, 311b/9, 326a/9, 326b/7

M.+nı 311b/11

M.+ta 325b/14

M.+qaça 325b/8

Miyān Dū Āb

M. 311b/8

M.+da 325b/3

M.+ta 304a/7

M.+dağı 315a/7

Mūrī

M. 358b/11

Münīr

M.+dür 369b/6

M.+ni 369b/8

M.+din 369b/13, 370a/2, 372a/4

Naẓargāh

N.+ġa 360a/10

Nīlāb

N.+ta 365b/5

N.+qaça 360a/14

Nirhün

N. 374b/7

Perserū

P.+nıŋ 378a/13, 378a/6

P.+da 378a/11

P.+dın 378a/5

Piyāg

P. 363b/11

P.+dın 364a/10

Pūl

P. 340b/13

Pūreb

P. 350b/2, 356b/14, 356b/6

P.+ġa 334a/2

P.+qaça 350a/12

P.+tağı 307a/14

Qanūc

Q. 336a/12, 336a/8

Q.+nıŋ 329a/1

Q.+nı 315a/8, 328b/14, 329a/2, 336a/5

Q.+ġa 334a/3, 336a/10

Q.+qa 329a/1

Q.+dın 332a/6, 336a/11, 336a/14

Rābirī

R. 328b/5, 358a/13

R.+niŋ 358a/10, 358a/7, 358a/9, 380b/1

R.+ni 328b/3

R.+ġa 328b/7, 336a/5

Retenbūr

R. 342b/8, 343a/8

R.+nıŋ 343a/7

R.+nı 342b/11, 345a/4

Rūm

R. 336b/6, 347a/7, 354a/11

R.+da 364a/11

Sāmāne

S.+din 355b/7

Sarāy-Mendā

S.+ġa 362a/11

Sārbāġ

S. 308b/3

Sāren

S. 374b/9

S.+ni 377a/4

Sārengpūr

S. 335b/8

Semerqand

S. 345b/13, 347a/11, 347a/14, 348b/14, 348b/6, 356b/8, 357b/6

S.+ta 348b/14

S.+dın 351b/13

Senbel

S. 331a/1, 331a/7

S.+nıŋ 375a/5

S.+ni 315a/8, 331a/8

S.+ġa 309b/2, 315a/12, 331a/8, 375a/7, 381a/2, 381a/5

S.+de 331a/3, 375a/4

S.+din 331a/8, 375a/3

Ser-āsbeg

S.+i 328a/5

Serū

S. 307b/3, 338a/12, 338b/13, 338b/14, 368b/10, 368b/11, 370a/8, 370b/11, 370b/13, 372b/13, 374a/12, 374b/6, 375a/2, 376a/12, 376a/8, 377a/12, 377a/13, 377b/1, 377b/13, 378a/5, 380a/5

S.+nıŋ 338a/14, 338b/1

S.+nı 370b/3

Servār

S. 362b/7

S.+dın 377a/12, 377a/7, 379a/1

S.+dağı 332a/8

Sihrind

S. 355b/7

S.+niŋ 329a/2

Sikenderābād

S.+dın 331b/4

Sikendere

S.+de 331a/9

Sikenderpūr

S. 370b/13

S.+nıŋ 376a/10

S.+nı 376b/12

S.+dağı 370b/9

Sikrī

S. 310a/4, 312b/5, 328b/1, 331b/9, 377b/12

S.+dur 310a/2

S.+ni 330b/8, 331b/7

S.+ġa 330a/8, 344b/4

S.+de 330a/9, 344b/7

S.+din 310a/12, 337b/7, 344b/8

Sūgendpūr

S.+ġa 380a/11

Sūḫ

S. 352b/12

Sūhcene

S. 344a/4

Sūn

S. 364b/6, 369b/6, 369b/8, 369b/9

S.+nıŋ 369b/14

S.+nı 369b/5, 369b/6

S.+dın 369b/8

S.+qaça 370a/2

Sūngre

S.+ġa 327b/14

Şemsābād

Ş. 336a/6, 336a/7, 376a/6

Ş.+nı 333b/11, 343a/8

Taşkend

T.+deki 347a/11

T.+tin 347a/13

Tette

T.+ġa 330a/11

Ticāre

T. 326b/6

T.+de 326a/11

T.+din 381a/13

Tirmiẕ

T.+tin 356b/10

Tīrmuhānī

T. 377a/11

T.+ din 381a/4

Tūde

T.+de 308a/10, 327b/14

T.+din 327b/14, 344b/14

Tūs

T. 364a/1, 364a/2, 378b/2, 378b/4

Tutum-Dere

T. 360a/8

Ūd

Ū. 338b/1, 370b/13, 377a/13, 379a/11, 380a/4

Ū.+nıŋ 338b/12

Ū.+ġa 338a/11

Ū.+qa 307b/6

Ū.+tın 338a/14, 338b/13

Ū.+dağı 379b/5

Urvā

U. 341b/11, 342b/2

U.+nıŋ 342a/10, 342a/11, 342a/14, 342a/8

U.+dın 342b/4

Ūtrūlī

Ū. 331a/7

Verālī

V.+din 369a/12

Zerefşān

Z. 357a/1

Zih

Z. 328a/6

4. SONUÇ

Türkçenin tarihi dönemlerine ait metinleri çeviri yazıya aktararak Türk dili ve edebiyatı alanına kaynak teşkil edecek eserleri kazandırmak amacıyla hazırlanan *Babur-nâme*'nin [304a-382a] Arasındaki Bölümü (Metin, Gramatikal Dizin ve Sözlük) adlı bu çalışmada, *Babur-nâme*'nin [304a-382a] arasındaki bölümünün transkripsiyonlu metni verilmiş, gramatikal dizini ve sözlüğü hazırlanmıştır. Reşit Rahmeti Arat'ın Türkiye Türkçesine çevirisini yaptığı eserin çeviri yazısının hazırlanmasının klasik dönem Çağatay Türkçesi ile ilgili dil çalışmalarına ışık tutacağı kanaatindeyiz. Eserin gramatikal dizini ve sözlüğünün hazırlanmasıyla da klasik dönem Çağatay Türkçesinin dil özelliklerinin incelenmesi ve söz varlığının ortaya koyulması amaçlanmıştır.

Tezimizin konusu olan *Babur-nâme*'nin Hindistan bölümü, söz varlığı bakımından oldukça zengindir. Şair, edebiyat nazariyatçısı, bestekar, yazı (hat) mucidi olan Babur, aynı zamanda mimarlık, peyzaj mimarisi, botanik, zooloji, astronomi, İslam fıkıhı gibi birçok konuyla ilgilenmiştir. Babur, hatıralarında gördüğü yerlerin coğrafyası, bitkileri, hayvanları ve anıtlarını tüm ayrıntılarıyla anlatmıştır. Metinde ağırlıklı olarak Türkçe sözcükler kullanılmıştır. Buradan anlaşılmaktadır ki Babur Türkçeye büyük bir önem vermektedir. Bunun dışında Arapça ve Farsça sözcüklerin sayısı da oldukça fazladır. Az sayıda Moğolca, Hintçe ve Soğdca sözcük de kullanılmıştır. Metinde Arapça+Türkçe (*ʿālī+rAk*), Farsça+Türkçe (*āsān+lXk*), Moğolca+Türkçe (*çerge+lA-*), Hintçe+Türkçe (*lek+lXg*), Farsça+Arapça (*bī+devlet*), Arapça+Farsça (*devlet+ḫ ̔āh*), Farsça+Arapça+Türkçe (*bī+devlet+lXg*), Arapça+Farsça+Türkçe (*devlet+ḫ ̔āh+lXk*) şeklinde türetilmiş sözcükler de karşımıza çıkmaktadır. Sözcüklerin kökenlerine ve türetiliş şekillerine göre oluşan istatistikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir. Söz varlığı incelenirken birleşik kelimeler, yer adları ve kişi adları söz varlığının dışında tutulmuştur. Anlamı bulunamayan sözcüğün yanına soru işareti konulmuştur.

Metinde geçen "beshī" sözcüğün anlamı sözlüklerde tespit edilememiştir ve anlamlandırılamamıştır.

Babur-nâme edebi değer bakımından başlı başına bir önem taşımaktadır. Babur'un konuşur gibi rahat ifadesindeki sadelik ve doğallığın yarattığı hususi güzellik, süse ve gereksiz kelime oyunlarına kaçmadan söylemek istediğini en az kelime ile canlandırmasını bilen yalın ifade gücü, *Babur-nâme*'yi daha samimi ve okuyucuya yakın kılan özelliklerdir. Babur'un kullandığı sözlerin tek başına bütün bir Çağatay lehçesi sözlüğünü kuracak kadar zengin kadrosu, olay ve varlıkların en belirleyici taraflarını yakalayan olgun ve güzel işlenmiş dili ile *Babur-nâme* Çağatay edebiyatında nesrin şaheser seviyesine yükseldiği bir zirve olmuştur.

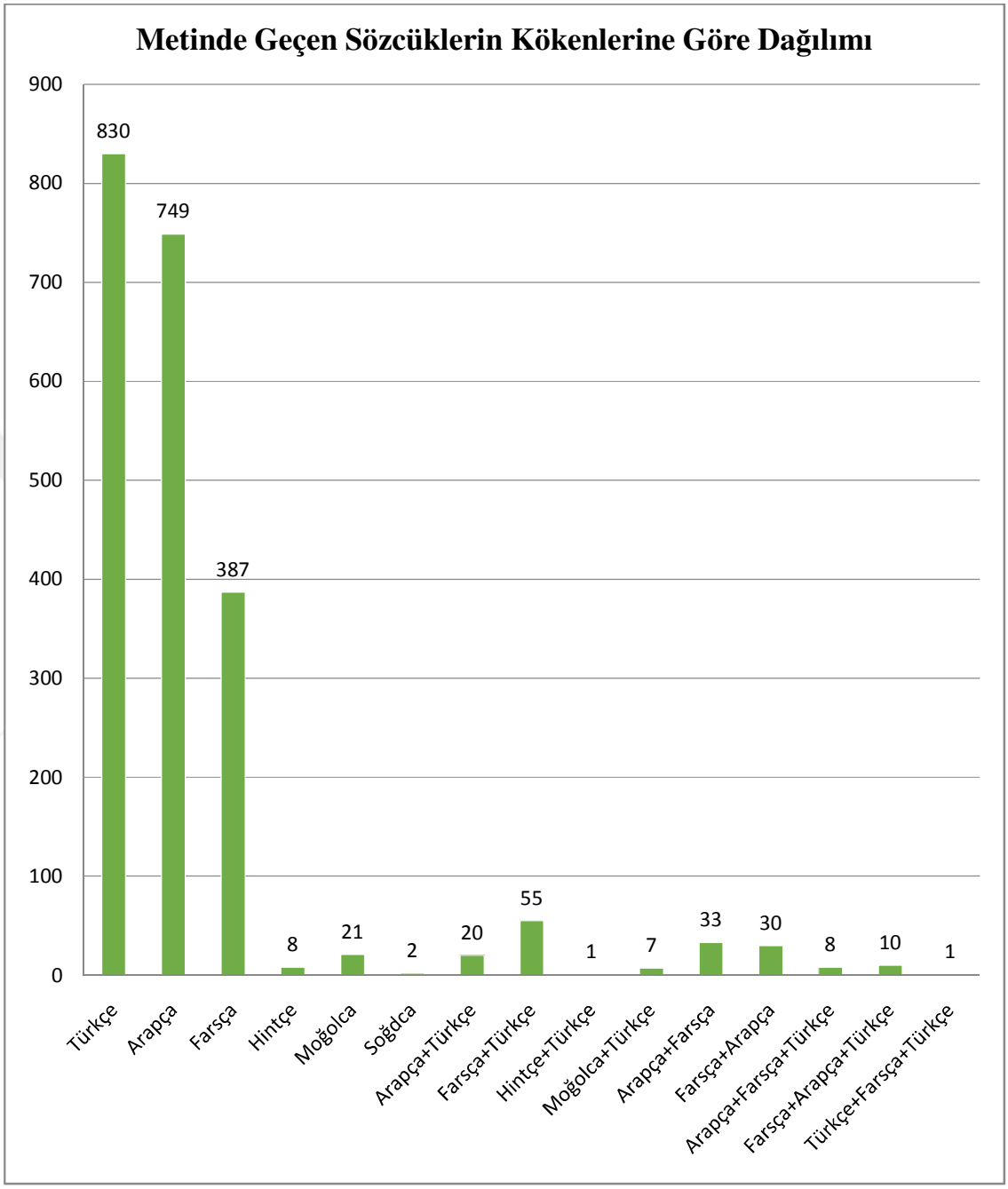
Metinde Geçen Sözcüklerin Kökenlerine Göre Dağılımı
900
800
700
600
500
400
300
200
100
0
830
749
387
8
21
2
20
55
1
7
33
30
8
10
1
Türkçe
Arapça
Farsça
Hintçe
Moğolca
Soğdca
Arapça+Türkçe
Farsça+Türkçe
Hintçe+Türkçe
Moğolca+Türkçe
Arapça+Farsça
Farsça+Arapça
Arapça+Farsça+Türkçe
Farsça+Arapça+Türkçe
Türkçe+Farsça+Türkçe

5. KAYNAKÇA

(1983) “Babur”, Türk Ansiklopedisi, c. 5: s. 21-23.

(2000) “Babür”, Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi, Özbek Edebiyatı, c. 15, s. 70-71.

AKANSEL, M. Hakkı (1942). “Babur” Tanrıdağ, S. 12, 24, 7. s. 5-9.

AKSAKAL, Ali (1991). “Baburname’de Avcılık ve Avlanma Usulleri.” Türk Dünyası Tarih Dergisi, S. 54: s. 34-36.

AKSU, Cemal (2008). “Büyük Türk Hükümdarı Zahirüddin Muhammed Babür'ün Oğluna Verdiği Hediye”, Kültür Dergisi, Özel Sayı: Osmanlı'da Çocuk, S. 12: s. 126-129.

AKÜN, Ömer Faruk, KONUKÇU, Enver (1991). “Babur.” TDVİA c. 4: s. 395-400.

ALPARSLAN, Ali (1976). “Babür’ün İcat Ettiği ‘Bâbürî yazısı’ ve Onunla Yazılmış Olan Kur‘an I.” Türkiyat Mecmuası, c. 18: s. 161-168.

ALPARSLAN, Ali, (1977-79). “Babur’un İcad Ettiği Baburi Yazı”, Türkiyat Mecmuası, c. 19, S. 18: s. 207-211.

ARAT, Reşit Rahmeti (1979). Kutadgu Bilig III İndeks (Haz. Kemal ERASLAN-Osman F. SERTKAYA-Nuri YÜCE). İstanbul: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.

ARAT, Reşit Rahmeti (1987). “Babür ve Yazısı”, Makaleler, hzl. Osman F. SERTKAYA, seri IV, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara: c. I, S. A.20: s.961-964.

ARGUNŞAH, Mustafa (2013). Tarihi Türk Lehçeleri-Çağatay Türkçesi, İstanbul: Kesit Yay.

ATALAY, Besim (1970). Abuşka Lügati veya Çağatay Sözlüğü. Ankara: Ayyıldız Matbaası.

AYKANAT, Timuçin (2013). “Bâbür Şâh Şiirinde Görülen Somutlayıcı Anlatım Yolları Tarz-ı Vâsûht ve Aşka İlişkin Bazı Tespit ve Değerlendirmeler”, Turkish Studies E-Dergi, c. 8, S. 4: s. 269-294.

AZİMCANOVA, Sebahat, KAYUMOV, Aziz (1965). Zahiriddin Muhammed Babir, Eserler, 3 Tomlik, Tom I. (Devan), Takent: Takent Bediiy Edebiyat Neşriyati.

BABUR, Gazi Zahirü'd-din Muhammed Babur (1987). Vekayi, Babur'un Hâtıratı (Çev. Reşit Rahmeti ARAT). I-II. Ankara: TTK.

Baburnama, III C., (1993). (Çağatayca Aslı. Abdurrrahim Hanhanan'ın Farsça Tercümesi ve İngilizcesi; hzl: W. M. THACSKTON; yayınlayanlar: Şinasi TEKİN, Gönül Alpay TEKİN), Harvard: Harvard Üniversitesi Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü.

BALA, Mirza (1945), "Hümayun" TDVİA. İstanbul.

BARTHOLD, Wilhelm (1942). İslam Medeniyet Tarihi. Akçağ Yayınları, Ankara.

BAYDEMİR, Hüseyin (2010). "Babürname'de Folklorik ve Etnografik Unsurlar." Gazi Türkiyat, S. 7.

BAYRAM, Fatih (2004). "Garip Bir Memleket Garip Bir Sultan: Babürnâme'deki Hindistan." Dîvân İlmî Araştırmalar, S. 17: s. 169.

BAYUR, Y. Hikmet (1943). 16. Asırda Ekber Gurkan. İstanbul.

BAYUR, H. Y. (2006). "Baburname (Vekayi), Gazi Zahireddin Muhammed Babur", Önsöz, İstanbul: Kabalcı Yayınevi: 266, Şark Klasikleri Dizisi: 5.

BENEDEK, Péri (2002). "Bâbür İmparatorluğu'nda Türkçe", çev. Gökçen Sert, Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay., Ankara: c. VIII, s. 812-818.

BERBERCAN, Mehmet Turgut (2008). Babur'un Hatıratında Geçen Hayvan Adları ve Bunların Türk Dili Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

BEREZIN (1857). Tureckaya Hrestomatiya. Kazan.

BEVERIDGE, A. S. (1905). The Bábar-náma, GMS I, Leyden-London.

BEVERIDGE, A. S. (1922). The Bâbur-nâma in English, I-II, London.

BEVERIDGE, A. S. (1971). The Bábar-náma, Being the autobiography of the emperor Bábar, the founder of the Moghul Dynasty in India, written in Chaghatáy Turkish; now reproduced in facsimile from a manuscript belonging to the late Sir Sálár Jang of Haydarábád, and edited with a preface and indexes, London: E. J. W. Gibb Memorial Series.

BIYIKTAY, Halis (1989). Timurlular Zamanında Hindistan Türk İmparatorluğu. TTK Yayınları, Ankara.

BİLKAN, Ali Fuat (1999). "Babür'ün Risale-i Validiyye Tercümesi Adlı Eseri." Bilig, S. 8: s. 105-110.

BİLKAN, Ali Fuat (2001). Babür Risale-i Validiyye Tercümesi. İstanbul: Kitabevi Yayınları.

BİLKAN, Ali Fuat (2002). "Divan ve Babürname Işığında Babür'ün Hayatı." Bilig, S. 21: s. 97-114.

BİLKAN, Ali Fuat (2004/2). "Babürlü Devletinde Türkçe." Dîvân İlmî Araştırmalar Dergisi, S. 17: s. 162-168.

CEYLAN, Nimet (2009). Gazi Zahirüddin Muhammed Bâbur Mirza'nın Eserlerindeki İkilemeler. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

CLAUSON, Sir Gerard (1972). An Etymological Dictionary of Pre Thirteenth-Centruy Turkish. Oxford.

CÖHCE, Salim (2002). Hindistan Tarihi (Sakalardan Bâbürlülere), Malatya.

ÇETİN, Ali (1987). "Büyük Türk Hükümdarı Bâbür", Türk Dünyası Tarih Kültür Dergisi, S:1: s. 25-30.

ÇEVİK, Gökhan (2014). Babur-nâme'nin [184a-244b] Arasındaki Bölümü (Metin, Gramatikal Dizin ve Sözlük), Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ECKMANN, Janos (2003). Çağatayca El Kitabı (Çev. Günay Karaağaç). Ankara: Akçağ Yayınları.

ECKMANN, Janos (1996). Harezm, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar (hzl. Osman Fikri SERTKAYA), Türk Dil Kurumu Yay.: 635, Ankara.

EĞİLMEZ, Savaş (2011). "Babur-name'de Yer Alan Törenler", Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S. 46: s. 237-254.

MANO, Eiji (1995-1996). Zahir al-Din Muhammed Bâbür: Bâbur-Nâme, Kyoto/Syokada.

ERCİLASUN, Ahmet B. (2008). Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi. Ankara: Akçağ Yayınları.

GALİP, Mübarek (1990). Hindistan'da Türk Hükümdarları, Hazırlayan: Saadettin Gömeç, Ankara.

GRENARD, Fernand (1971). Babur (çev. Orhan Yüksel). İstanbul: MEB Yayınları.

GÜLENSOY, Tuncer (2011). Köken Bilgisi Sözlüğü A-N, O-Z. Ankara: TDK Yayınları.

GÜNERİ, Mukadder (1994). Baburname'nin Temel Konuları. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

GÜNERİ, Mukadder (2001). Babur'un Siyasi, Sosyal ve Kültürel Hizmetleri (1483-1530). Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

HANCIOĞLU, Selim (2008). "Gurbette Bir Sultan: Bâbür", Yağmur Dergisi, S. 39: s. 29.

HASANOV, Hamidulla (1960). Zahiriddin Babir-Seyyah ve Âlim, Takent: Özbekistan SSR Devlet Neşriyati.

İLMİNSKİY (1857). Baber-Nameh, Diagataice, Ad fidem codicis Petropolitani, Kazan.

İNAN, Abdülkadir (1998). "Çağatay Dilinin Kuruluşu", Makaleler ve İncelemeler, c. 2: s. II-35, Ankara.

JENA, Krusnachandra (1978). Baburname and Babur. Delhi: Sundeep Prakashan.

KANAR, Mehmet (2009). Arapça-Türkçe Sözlük. İstanbul: Say Yayınları.

BİLKAN, Mehmet (2010). Farsça-Türkçe Sözlük. İstanbul: Say Yayınları.

KARABEYOĞLU, Adnan (2012). "Babürnamedeki Bazı Cümle Yapıları Üzerine." Turkish Studies – İnternational Periodical For The Langauges, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/4, s. 427-442.

KOCA, Duygu (2013). Babur-nâme'nin [1b-60b] Arasındaki Bölümünün Gramatikal Dizini ve Sözlüğü, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KOÇ, Bilal (2011). Babürlüler Devleti'nin Kurucusu Babür Şah'ın Dış Siyaseti. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KOÇ, Bilal (2012). "Türk Devletinde Akıl: Kutadgu Bilig ve Babur-nâme", c. 31, S. 52: s. 55-78.

KONUKÇU, Enver (2002). "Babürlüler Hindistandaki Temürlüler." Türkler. Yeni Türkiye Yayınları c. 8: s. 744-760)

KÖPRÜLÜ, M. Fuad (1979). "Babur." İslam Ansiklopedisi. İstanbul: M.E.B. c. 2: s. 180-187.

LAMB, Harold (1956). "Babür'ün Bir Hususiyeti." Türkistan Sesi. S. 5: s. 5-11.

LESSING, F. D. (2003). Moğolca-Türkçe Sözlük. Çev. Günay Karaağaç, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

KAAN, Mengü (1914). "Büyük Bir İslâm Moğol İmparatoru (Bâbürşah) Merhum",

İstanbul: İslam Mecmuası, yıl 1, S. 7: s. 199-203.

KAAN, Oktay (1914). "Hindistan'da Türklük: Müslüman Türk İmparatorları [Zâhirüddin Muhammed Bâbür Şah Gâzi]", İstanbul: Bilgi Mecmuası, yıl 1, c. 1, S. 6: s. 570-585.

MERÇİL, Erdogan (1991). Müslüman-Türk Devletleri Tarihi, Ankara.

NUR, Rıza (1925-1926). "Babür." Türk Yurdu. Ankara: Tutibay Yay. c. 10, S. 177-16: s. 177-183.

ORUNBAYEV, B.. BAZERBAYEV, K. (2000). Zahiriddin Muhammed Bâbür, Bibliyografik Körsetkiç, Semerkant.

ÖLMEZ, Zuhal (2007). "Çağatay Edebiyatı ve Çağatay Edebiyatı Üzerine Araştırmalar." Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, c. 5, S. 9: s. 173-219.

ÖZCAN, Azmi (1997). "Babürlüler ve Babürlü-Osmanlı Devletleri Arasındaki İlişkiler", İSAV-Ensar Neşriyat.

ÖZCAN, Azmi (2002). "Osmanlı ve Bâbürlü Devleti Arasındaki İlişkiler", Türkler Ansiklopedisi, c. 8: s. 1346.

ÖZDİL, Hatice (2013). "Babürname'de Babür'e Göre Bazı İsimlerin Koyulma Nedenleri" The Journal of Academic Social Science Studies, JASSS İnternational Journal of Social Science, p. 1141-1148.

PARLATIR, İsmail (2006). Osmanlı Türkçesi Sözlüğü. Ankara: Yargı Yayınları.

PIRLANTA, İsmail (2001). Babür Şah ve Babürlü Devletinin Kuruluşu. Yüksek

RASHID, Sh.(1967), A Short History of Pakistan (Book Three, The Mughul Empire), Karaçi.

ROUX, Jean-Paul (2008). Büyük Moğolların Tarihi Babur. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

SEYHAN, Tanju Oral (2004). "Babür'ün Aruz Risalesi'nde Yer Alan Bazı Dil Bilgisi ve Yazım Kuralları", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, c. 31, s. 217-241.

SEYHAN, Tanju Oral (2003). "Zahuriddin Muhammed Babür'ün Mübeyyen Adlı Eseri", İlmi Araştırmalar Dil ve Edebiyat İncelemeleri Dergisi, c. 15, s. 91-112.

SEYHAN, Tanju Oral (2004). Ẓahīrü'd-Dīn Muḥammed Bābür Mīrzā: Mübeyyen Der Fıḳh (Giriş-Metin-Dizin-Tıpkıbasım), İstanbul: Çağrı Yay.

STEBLEVA, (Stebleva 1972). Zahīr ad-Dīn Muhammad Babur, Traktat Ob 'Aruze/Aruz Risâlesi, Moskva.

STEINGASS, F. (2005). A Comprehensive Persian-English Dictionary. İstanbul: Çağrı Yay.

ŞEMSİYEV, Parsa (1990). Zahiriddin Muhammed Bâbür: Bâbürname, Taşkent.

ŞEN, Mesut (1993). Gazi Zahirüddin Muhammed Babur Giriş-Metin (Kabil ve Hindistan Bölümleri) Açıklamalı Dizin. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

ŞEN, Mesut (1997). "Babur'un Mektupları." Türklük Araştırmaları Dergisi, S. 8: s. 397-462.

ŞEN, Mesut (2006). "Babur-nâme'de Meyveler, Meyve Kitabı." Kitabevi, s. 291-334.

TEKCAN, Münevver (2006). "Qariš, a Unit of Measurement in Turkic Languages", Man and Nature in the Altaic World, s.399.

TEKCAN, Münevver (2007). Bayram Han'ın Türkçe Divanı. İstanbul: Beşir Kitabevi.

TEKCAN, Münevver (2007). Hakîm Ata Kitabı. İstanbul: Beşir Kitabevi.

TEKCAN, Münevver (2008). Hakîm Ata'nın Hz. Meryem Kitabı. İstanbul: Beşir Kitabevi.

TEKCAN, Münevver (2013). "A Personal View of Description of Samarkant in the Babur-nama." Historical And Philological Studies of Chinese Western Regions Dedicate to Professor Klaus Sagaster on His Eightieth Birthday, Science Press Beijing s. 403-416.

TEKİN, Talat (2003). Orhon Yazıtları. İstanbul: Yıldız Dil ve Edebiyat.

TİMUR, Mujiburahman (2012). Gazneli Devleti'nden Babürlüler Devleti'ne Kadar Bölgede Kurulan Hanedanlıklar: 1206-1526. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

TÖMÜR, Hamit (1991-1992). Zahiriddin Muhammed Bâbür: Bâbürname, Milletler Neşriyatı, Sincan.

USLU, Mustafa (2002). "Edebiyat Tarihimizde Babür'ün Yeri ve Önemi", Türk Dünyası Tarih Kültür Dergisi, S: 190: s. 29-31.

ÜLKÜTAŞIR, M. Şakir (1946). Babur Şah. İstanbul: Ahmet Halit Kitabevi Yayını.

ÜNLÜ, Suat (2013). Çağatay Türkçesi Sözlüğü. Konya: Eğitim Yayınevi.

VAROL, Ahmet (1998). XVIII-XIX. Yüzyıllarda Osmanlı-Babürlü Münasebetleri.Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

YALÇINKAYA, Hamza (2013). Bâbur'un Hatıratında Geçen İnsan Yapımı Nesne Adları ve Bunların Türk Dili Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

YAZICI ŞAHİN, Serpil (2016). Mûnis Harezmî & Rızâ Âgehî, Firdevsü'l-İkbal [200b-300a] (Giriş, Transkripsiyonlu Metin, İnceleme, Dizin-Sözlük, Tıpkıbasım), Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, Kocaeli.

YURDAKÖK, Murat (2007). "Bâbür Şah'ın (1483-1530) Ünlü Eseri Babürname'de Tıbbî Bilgiler", Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, S. 50, 73-77.

YÜCEL, Bilâl (1995). Babür Divanı. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

6. EKLER

6. 1. Metin Tıpkıbasımından Örnek

بر بیسی نینک خود حالی خراب ایدی آخر باری خلاص بولدی لار رسیده بود بای ایسی
بخیر گذشت تیلکری منکا باش دین جان بیردی اول دنیا دین کیلا دور مین انام دین
ایدی تو ندوم مین خسته اولوب ایدیم تیریلدیم جان قدری نی بالله ایدی بیلدیم
سلطان محمد بخشی شغه بویور دوم کیم باورچی نی احتیاط قیلغای تین غه کیم تو تار مذکور بولغان
دیک بیرین برین شرحی بیله ایتور دوشنبه کونی دیوان کونی بویور دوم کیم اکابر
اشراف و امرا و وزرا دیو اندا حاضر بولغای لار اول ایکی ایر کیشی نی و ایکی خاتون
کیشی نی کیلتورو ب سوزغایلار بیان واقع نی شرح و بسطی بیله ایتی لار اول چاشنیکر
پاره پاره قیلدور دوم باورچی نی تیرلکلای تیریسی سویدور دوم اول خاتون لار
نینک بریسی نیل آستینه سالدور دوم اول هم اوزغلی غه گرفتار بولوب جزا سینه
تیلکو سیدور دوشنبه کونی یرایان سوت ایچیم یکشنبه کونی هم یرایان سوت ایچیم
گل مختوم نی و تریاق فاروق اتریب ایچیم سوت ایچیمنی چیقلی سوردی شنبه کونی
اولغی کونی صفرای سوخته دیک فراغرا نیمه لار دفع بولدی شکر حالا هیچ قصه یوتور
جان موندا ق عزیز نیمه ایسه موتچه بیلماس ایدیم اول مصرع یاد کیم کیم اولار جانت
تیلسا اول بیلور جان قدر بنی مرغیان بو واقعه نا بله خاطر یمغه کیلسه بیچواست جانم

بولور

بولور تیکری تعالی نینک عنایتی یار ایکاندور کیم منکا یانکی باش تین جان باغیشلادی
مونینک شکرینی تیل بیله قیلغای بین خاطر لار ده تردد کیچماکای دیب هر نی واقع
بولغان نی شرح و بسطی بیله بیتدیم اگرچه تیلکای آخیرغه سیقعوسیز نو رقعو دیک واقعه
ایدی شکر تیکری یکانه کون کورار بیغیم یار ایکاندور خبر و خوبلوق بیله ادی هیچ اغدغه
و تردد خاطر لار تیکرغه کیچورمانک دیب سه شنبه کونی ربیع الاول آی نینک بیکرمه
سیدا چهار باغ دا ابر دره ایتلدی بولار دین فارغ بولوب بو سینیلکان غطنی
کابل غه میار یلدی چون موندا ق اولوق گناه بوای بدبخت نین هر بر اوردی
بونس علی بیله خواجکی سدقه تو تور دلدی نقد و جنس و قول دادکی نی آلغاندین
سونک عبد الرحیم شفاول غه تاپشور دلدی کیم احتیاط بیله ساخلاغای بو اینک
نبیره سی ابراهیم نینک اوغلی نی کیم خیلی تعظیم و احترام بیله نگاه داشت قیلیلور
ایدی چون موندا ق قصدی بو طبقه دین صادر بولدی ابراهیم نینک اوغلیسی مونی
ساخلاماق نینک سلامی نی کورمای تخشنبه کونی ربیع الاول آی نینک بیکرمه توقوزیدا
ملا سرسان غه کیم کامران قاشیدین بعضی ایش و کوچ اولیون کیلب ایدی تو شوب
کامرانغه میار یلدی همایون کیم بورب باغی باغی لار اوستیکا باریب ایدی چونکه بولور

بولدین ملا بابا بیشکاری واهنی بابا شیخ خاجب کیشین فرا سلطان خه بار دیلار

بلخ دانی لار حاجه بولدیلار بلخ کیستی فرا سلطان جهت الملک کاتوشتی یوکاداک

مردک اهنی جلایر یوطرف تبلک کیشی کوچی بولوتلار جوقه آلیب آیلک قدم وساریغ

نوای سیسنه کیلیو دلاشت واسکنه ریغ تبلک کرکاتی دین بی بای بولوب خوری

قلعه بی اوزبلک کاهرزملا بابا جلایر بابا شیخ برنجه اوزبلک کیشی سی جوقوری قورغانچه

کیلیب کیرارلار هرهمه تبلک قورغانی جون بقین امیدی چاره قبلالماس اوزبلک کا

کیرارلر برنجه کوندق سونلک هرنی جاهی جلایر کوچوروب بلخ ساری اطهار مصلحتی

دین بابا بابا شیخ برنجه اوزبلک کیشی سی بلدهرهمه تبلک قورغانچه کیلیو دلار کرهمه بابا شیخ

قورغانی دانوشوروراوزکالارنی هربردا مربردا اوتاق پرورلار امیرهمه بابا شیخ

فی جا بغوب لاب برنجه کیشی سی جلایر قیلیب جنگری جلایری کاقتدزوقیلیب جانجوره

جنگری بروی باریملا عبدالعفو کیشی جلایر جا رورلار تبلکوبه ملا بابا اوزبلک کیشی سی جلایر

هرهمه تبلک قورغانچه کیلیب اوزیشی سی موروشی سالورغیالی جلورسیلیب اوشی قبلا

آلماس جنگری بروی تبلک بی سیسکا قوشوب قتدزکیلیو بارباشیخ تبلک

برای جان ایکاندوراول جهته بین بیشینی کیلیب اوشیو فرصت لاردا امیرهمه کیلیو دی

غنایت لار

غنایت لار دشفقت جلایر سراقرار قیلیب اقران وامثالی دین ممتاز ایلادیم بانی

شغاول باغاندا بوایکی کهته بیدوات تبلک باشیغه برار سراکتون وعده قیلیب ایرهم

بوغنایت لاردین باشیغه برهرسراکتون اوشال وعده یوسغلی جلایر همه قدم برلدی

بوفرصت زشتی کیم بیانه قه ابلغار بارب ایری برنجه باشی کیلیو دی

نستی جلایوجلکه برنجه قزاق بیکلب لار جلایل نوتاز خاندانکی بولاک کا فرتبلک

جانقوچی بی بیب تمنی سیکسان کیشی الور لار حسن خان همیوتی تبلک تحقیق

کیلیب قتنوغان خبری قتمتی ایتاکیلدی بکشبنه کونی آی تبلک سیکزیدا اثنا عشر قلی

اوتخول اولوق قزانی جلایر کیم قوزیدانانش اوی بی نعقصان امیدی چاره سیز

هم سوکمه توپوب طیار قیلیب امیدی نانش اتاریدا قدری قه باردیم غازدیلار آیه

نانش آنی منبلک آلتی بوز قدم بول باردی اوستانه کمر قیچر وضلعت وتیجاق

انعام بولدی دوشنبه کونی جمادالاول آی تبلک توقوزیدا انزامی جلایر سفر

قیلیب محلات بین جیقیب توردا قوشولدی اوی قوت کون موندا چرتبلک قتغانچه

وچرا تبلک جابدونی جلغانچه توردوک چون هندستان ایلی کا حبلی اعتماد یوق

امیدی برطرفه مرطرفه یوبتدستان امراسیبین ابلغار بیتیلدی عالم خان نی

ولج ولج در اقبال گشود و افتتاح این جهاد بجهاد اکبر که مخالفت نفس است امر فرمود
القصه ربنا ظلمنا انفسنا بر زبان اخلاص بیان آورده تبت الیک و انا اول المسلمین را
بر لوح دل منقش گردانیدیم و دایه توبه شراب را که مکنون خزینه سینه بود بامضا
رسانیدیم و خدام ظفر احتشام بموجب حکم فرخنده فرجام صراحی و جام و سایر ادوات
و آلات طلا و نقره که بکثرت و زینت چون کواکب سپهر رفیع برین مجلس جلال
بود عزت شریعت را بر زمین خواری و مذلت زده مانند اصنام که انشاء الله تعالی
عنقریب بکسر شان موفق شویم پاره پاره ساختند و هر پاره را نزد مسکینی
بیچاره انداختند و بیمن این انابت قربت الاجابه بسیاری از مقربان درگاه
بمقتضای الناس علی دین ملوکهم در همان مجلس بشرف توبه مشرف گشتند و بالکلیه از سر
شرب خمر درگذشتند و هنوز فوج فوج از مطیعان اوامر و نواهی ساعت فساعت
بدین سعادت مستسعد میگردند امید که بمقتضای الدال علی الخیر کفاعله ثواب این اعمال
بروزگار با اقبال نواب خجسته فال پادشاهی عاید گردد و بمیمنت این سعادت
فتح و نصرت یوماً فیوماً متزاید و بعد از اتمام این منت و تکمیل این امنیت
فرمان عالم مطیع شرف نفاذ یافت که در ممالک محروسه حرسها الله عن الآفات

والمخافات

والمخافات مطلقات هیچ آفریده مرتکب شرب خمر نشود و در تحصیل آن
نکوشد و خمر نسازد و نفروشد و نخرد و ندارد و نبرد و نیارد و فاجتنبوه لعلکم
تفلحون و شکر اعلی هذه الفتوح و تصدقا لقبول تلک التوبه النصوح بحر
بخشایش پادشاهی در جوش آمده امواج کرم که سبب آبادانی عالم و آبروی
بنی آدم است ظاهر ساخت و تمغا بر جمیع ممالک را از مسلمانان که حاصل آن
از حد حصر افزونست با وجود استمرار ازمنه سلاطین سابق بگرفتن آن چون
از ضوابط شریعت سید المرسلین بیرون بود برانداخته فرمان صادر شد که
در هیچ شهر و بلد و راه و گذر و ممر و بندر تمغا نگیرند و نستانند و تغییر و تبدیل بقوم
این حکم راه ندهند و من بدله بعد ما سمعه فانما اثمه علی الذین یبدلونه سبیل مستامنان
ظلال عاطفت پادشاهی از ترک و تاجیک و عرب و عجم و هندی و فارسی
رعیت و سپاهی و کافه امم و عامه طوایف بنی آدم آنکه بدین عارفه مؤیده مستظهر
و امیدوار این احکام میمنت انجام در نگذرند و انحراف نورزند می باید که
بر حسب فرمان عمل نموده بتقدیم رسانند و چون بتوقیع وقیع اشرف اعلی رسد
اعتماد نمایند کتب بالامر العالی علی الله المتعالی و خلد نفاذه فی عدد شهر جمادی الاول

جمادی الآخرای نیک نی قوزیدا نوروز کونی کوچوک برانغار جوانغار خوجایانا
باسماب آلمیز اداره لارنی وغلطک لیک سه یاره لارنی یوروتوب باره لار نیک
دین ایرلیغی یاسال بیلا یوروکای لار باسماب لار بریک بریلیکا کیلکاندین سونک
جمیع یاسال لارغه ایلدام قازاق طنب برانغار جوانغار غول وانی مقلار روبکت اوز
وسپاهی لارغه کونکول لار بربب برقانیمی بولاک نیک قابلی برا تورونشی لی
نی بوسونغوق یورونشی نی مقرر وسعین نیلیب اوشبو ترتیب ونسق بیلا برکروه
بول کیلیب توشکو کافرکینی ای هم خبردار بولوب اوترودین بولاک بولاک بولماق
کیلدی لار اداره وخندق بیلا اورو دتوشکاندین سونک اورو دنیک اورو دلاری
مضبوط ومستحکم قیلیلدی چون بولکون اورو دشی خیالی بوق امدی آز اخلاق
یکیت بیالمق ایلکاری چیقیب غنیم کینی بیلا ایلک آلمشیو کون لاشتی لار
برنچه کافرنی آلیب باشی کیلیب کیلیتوردی لار ملک قاسم هم برنچه باش نیکیب
کیلیتوردی ملک قاسم بخشی باردی اوشنوبچه بیلا چریک ایلی نیک کونکلی جملی
قوتی قوداندی ایل کا اورکاجه هم پیدا بولدی ناسی بیکلار کوچوب اورو دشوب
خیالمیز باراندی کیم خلیفه وبعضی دولتخواه لار عرض حه نیکوردی لار کیم چون

مقرر بولغان

مقرر بولغان یورت یاوق توراقی خندق لاب مضبوط قیلیب اوق سا کوچوک توپ
مناسب تی رخندق مصلحه اوچون خلیفه الاتیب خندق برلاری بیلا ارلار نشین
قیلیب محصل لار مقرر تیلیب کیلیبی شنبه کونی جمادی الآخرای نیک اون اوچیدا
اداره لارنی الیمزغه تار تیوروب برانغار جوانغار غول باسال بیلا برکروه کا
باوق بول کیلیب مقرر بولغان بورتغه توشولدی بعضی جاورلار نیکیلیب بعضی
تیکیلماکته امدی کیم خبر کیلیتوردی لار کیم باغی نیک باسالی بیدابولدی فی الحال
آلتلاتیب فرمان بولدی کیم برانغار غه جوانغار غه برلیک برلیکا باره
اداره لار بیلا باسال لارنی مضبوط ومرتب قیلغایلار چون بو فتح نامه دین اسلام
برکی نیک کیفیتی وکفار خیلی نیک کیمی صفوف وباسال نیک تورد شلاری و
اهل اسلام واهل کفر نیک اورو شلاری مشخص ومعلوم بولور اول جهته دین بی
زیاده ونقصان اوشول فتح نامه کیم شیخ زین الشافیلب ایدی تبت بولدی
الحمد لله الذی صدقه وعده ونصر عبده

وهزم الاحزاب وحده ولاشی بعده یامن رفع دعایم
الاسلام بنصر اولیایه المراشدین ووضع قوایم الاصنام بقهر اعدائه المارقین

فقطع دابر القوم الذين ظلموا والحمد لله رب العالمين وصلى الله على خير خلقه محمد
واله الطاهرين وعلى آله واصحابه الهداة الى يوم الدين تواتر نعماى سبحانى بانواع
تكاثر شكر و تضاعف مزيد است و تكاثر شكر تضاعف ريزوانى مورث تواتر نعم بحالى بر
شكرى مرتب است و هر شكرى را نعمتى از نعت ادا لوازم شكر از قدرت قاصر
ميخاورد لاجرم اقتضاء اين استيفاء مراسم ان عاجز على الخصوص شكرى كه
در مقابل نعمتى لازم آيد كه در وهاد و لئى ازان عظيم تر نباشد و نه در وسع سعادتى
ازان جسيم تر نمايد و اين معنى چون نصرت بر اقوياء كفار و استيلا بر اغنياء و اولى
الملك هم الكفرة الفجرة در بيان امسال ايشان بارست نخواهد بود در نظر
بصيرت ارباب الباب احسن ازان سعادتى نخواهد بود و المنة لله كه آن
آن سعادت عظمى و موهبت كبرى كه من العهد الى يوم العهد مطلوب اعلى
و مقصود حقيقى ضمير منير اين دين و راى صواب كيش بوده درين ايام تحفه
فرجام از ممكن عواطف حضرت ملك علام روى نمود و فتاح لى مسند و فتاحت
لى علت محمد و ابهتاح فتح ابواب فيض بر چهره آمال نواب نصرت مآل ما كنوده
سائى نامى افواج ابتهاج ما در دفتر سعادت كرامى مثبت گرديد و او را اسلام ما بدار

شكريان ظفر انجام ما باوج رفعت و ارتفاع رسيد و كيفيت صدور اين سعادت
و ظهور اين دولت آنكه چون آتشه سيوف سپاه اسلام پناه ما ممالك هندرا
بمعجات انوار فتح و ظفر مسور ساخت پنجه در تنخواه ما سابق ست بحر برخيته
بود اما وى توفيق رايات ظفر آيات ما را در ممالك ملى و الكره و جونپور و
فريدو بهار و غيره ولك بر افراخت اكثر طوايف اقوام از اصحاب كفر و ارباب
اسلام اطاعت و انقياد و نواب فرخنده فرجام ما را اختيار نموده طريق مبودت
را بقدم صدق و اخلاص ميپويند اما استكبار كافركه در سوابق ايام دم
اطاعت نواب مخجسته انجام ما ميزد اكنون بمضمون ابى و استكبر و كان
من الكافرين، عمل نموده شيطان صفت سر كشيده فاميد شكر اوران و
سر خيل سپاه مهجوران گشته باعث اجتماع طوايفى گرديد كه بعضى طول
تمادى و كوتاه انديشى در گردن در آشتند و برخى خار محنت ارتداد در دامن و استيلاء
ان كافر لعين تحذلة فى يوم الدين و در ولايت هند بمرتبه بود كه پيش از
طلوع آفتاب دولت پادشاهى و قبل از سطوع نير خلافت پشتبهتاى بآنكه
راجها و رايان بزرگ نهاد كه درين مقاتله اطاعت فرمانش نمودند دعاى ان

وهنوز ایشان منصف یاد نداد که درین محاربه در مخالفتش بود و ندبزرگی خود را مشاهده کرده
در جمیع غنای مقابلت با موافقت دی نکرده اند در جمیع مساقرت طریق
مصاحبت همرافقت او نسپرده اند تمامی سلاطین رفیع این خطه جمیع سلطان دهلی
سلطان گجرات و سلطان مالوه و غیرهم از مقاومت او
بجز بی موافقت کفار دیگر عاجز بوده اند و بلطایف الحیل با مداراو مواسات
نموده لوار کفر در قریب دویست شهر از بلاد اسلام افراخته بود و تخریب
مساجد و معابد نموده جمال و اطفال مومنان آن حدود را اسیر ساخته
مدت دی از هزار داع بجای رسیده که نظر بقاعده مستمره هند که یک
ولایت را صد سوار دگردی داده هزار سوار اعتبار میکنند بلاد مخروبه آن
سرحد کثرت یافته که بجای یک سوار باشند دو سه امام بی
از کفار نامی که بر کنار در جمیع معرکه یکی از ایشان اندازش نمود، اند بسیار
عدد ات عساکر اسلامی بر لشکر کفار دی افزود و نزدیک بود که عالم
باستقلال که هر لب چون دود دعوی سرکشی میزدند و در قطری از اقطار
فاده جمعی از کفار بودند مانند اخلال و سلاسل بدان کافر فاجر متصل گشتند و آن

عشر کاکره

عشر کاکره که برنقیض عشره مبشره لوای شقاوت فرازی فیشزیم بعذاب الیم
می افراشتند توابع و مساکر بسیار و پرگنات وسیع الاقطاع داشتند چنانچه
صلاح الدین سی هزار سوار در اولایت داشت در اول دوره سینک ناگری
دوازده هزار و حسن خان میواتی دوازده هزار و بار مل امیری چهار هزار
و نربیت باره هفت هزار و بستر دی کچی شش هزار و دوم دیو چهار هزار
برسنگ دیو چهار هزار و محمود خان ولد سلطان سکندر اگرچه ولایت و
پرگنه نداشت اما ده هزار سوار انجمنها بمیواری سرداری جمع کرده
بود که بجموع جمعیت آن بجوران وادی سلامت و امنیت نظر بقاعده
مستمره پرگنه و ولایت بنده و لک و بگمار باشد الفصه انحاف مغرور
باین کور خاطر و لهذا با نساوت کفار سیاه روزگار و الطاف بیمنتها
فوق بعض با بکدیگر مخالفت ساخته در مقام مخالفت و محاربه اهل اسلام
و هدم جدم اساس شریعت سید انام علیه الصلوة و السلام آمده چنانچه
عساکر با دشاهی مانند قضاء الهی بر سران و جال اعور آمده قضیه اذا جاء
القضاء علی البصر را منظور نظر تبصیر اصحاب بصیرت گردانیدند و کریمه عین جاهد

فاتحای بدنفسه المحفوظ داشته حکم واجب الاذعان جاهد جاهدوا فی الله حق جهاده
باضمار سابقه مدروز شنبه بیست و هم شهر جمادی الثانی سنه ۹۷۴ که مبارک الله
فی سنبکم نشان مبارکی آن روز است در نوای موضعی کانوا از مضافات بیجاپور
حوالی کوی که دو کروهی اعدا دین بوسعرب نیام نصرت انجام لشکر اسلام
گردیده چون کوکبه دو دیه بموکب اسلامی بگونش اعدا دین و کافران لعین
نخالفان ملت محمدی که مانند اصحاب فیل و پی اتهدام کعبه اهل اسلام بودند
نیلان کوه پیکر عزیمت منظر را اقتضا و خواسا خشند و همه متفق و یکدل
گشتند لشکر استعانت اثر خود را فوجها پرداختند

بان قبیلها هندوانی ذلیل شده غره مانند اصحاب فیل
چو شاه اجل حمله کرده رشوم سیه تر ز شب بیشتر از نجوم
همه بیحد آتش دلیکین پرودرد کشیده سر از کین بچرخ کبود
بحر سور آمد از بهمن و یسار سوار و پیاده هزاران هزار

و لیغرم مقاتله و کارزار منسوب اردوی نصرت شعار شدند غزاة
عساکر اسلامی که انبجار ریاض نجابتند صنوبر صفت صفها کشیدند و

توکل نمود

و رک خود و صنوبری مبایات آفتاب شعاع را چون قلوب مجاهدان
فی الله باوج ارتفاع رسانیده مدصفی چون سد سکندری اهن فام دنبای
مانند طریق شریعت پیغمبری باستقامت و استحکام متین قوت مناسبتش
کانهم بنیان مرصوص دفاع و فیروزی بمقتضای اولیک علی هدا من ربهم
و اولیک هم المفلحون با تالی آن صفت مخصوص

وزان رخنه از طباع وسیم چو رای شهنشاه دین قویم
علم های او در درفش قمر ساهمه الفهای انا فتحنا همه

و رعایت حزم را منظور داشته بطریق غزاة روم جبهه نباه
تفنگچیان و رعد اندازان که در پیش سپاه بودند صفی از اربه بترتیب
نموده بانکه یکدیگر بیجز انصال داده شد الغصه جیوش اسلام بنیان انتظام
و استحکامی بدیدآورد که عقل بر وخرج انر مدبر و مرتبش را افرین کرد
و درین ترتیب و استحکام رسیدند و انتظام مقرب الحضرة سلطانی را تنبیه
دادند همه بدیر انتش موافق تقدیر و جمله سزاوار بها و کارگذاری بادا
پسندیده رای منیر افتاد سفر نصرت بادشاهی در غول مقرر گشت و

6. 2. Babur’un Şeceresine Dair Tablolar

23

TABLO I

BABUR'UN CENGİZ HAN'A DAYANAN SOYAĞACI

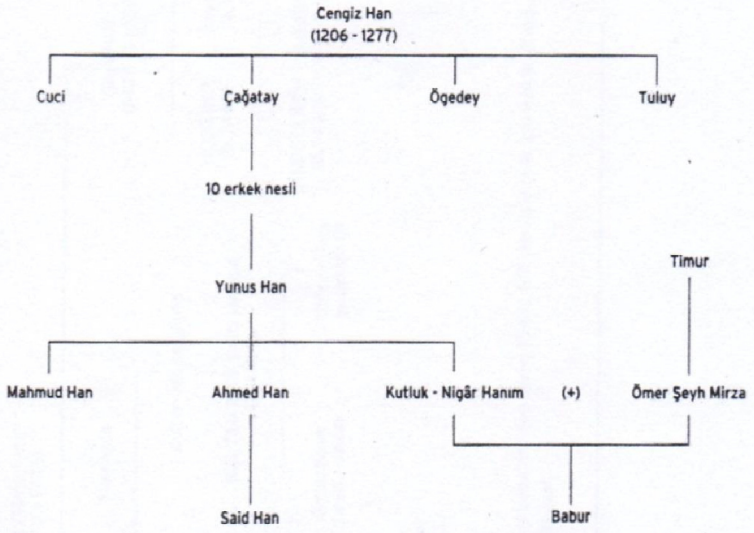

[23] Roux, 2008

24

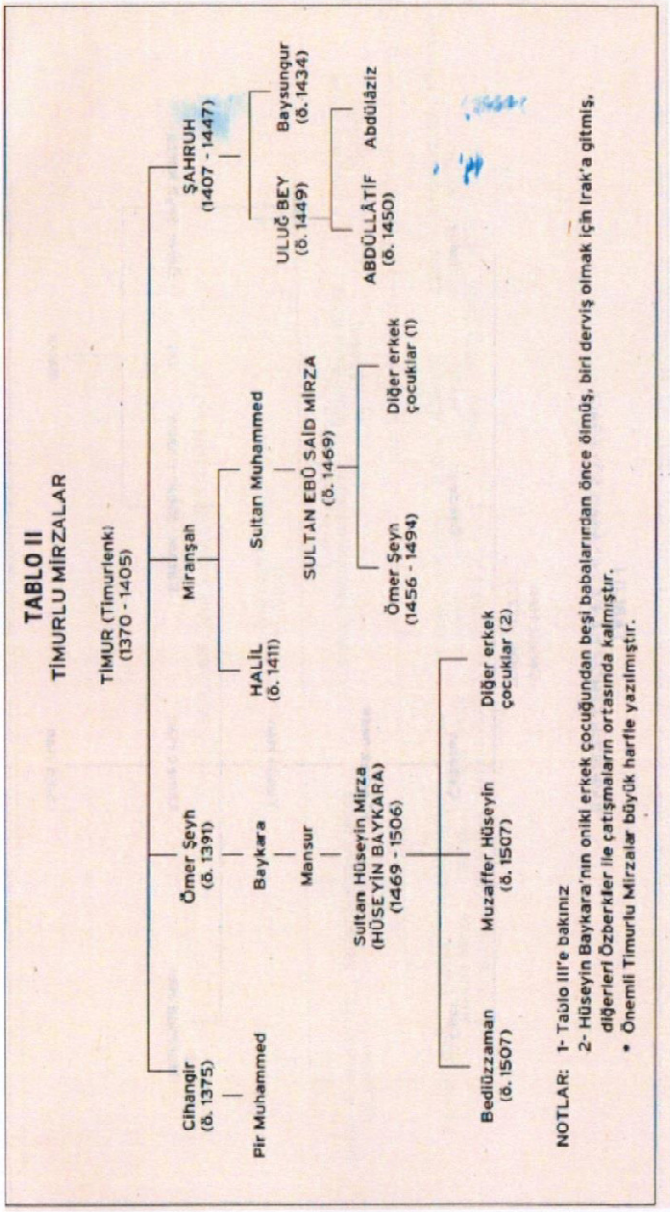

[24] Roux, 2008

TABLO III
SULTAN EBÛ SAİD MİRZA'NIN SOYU

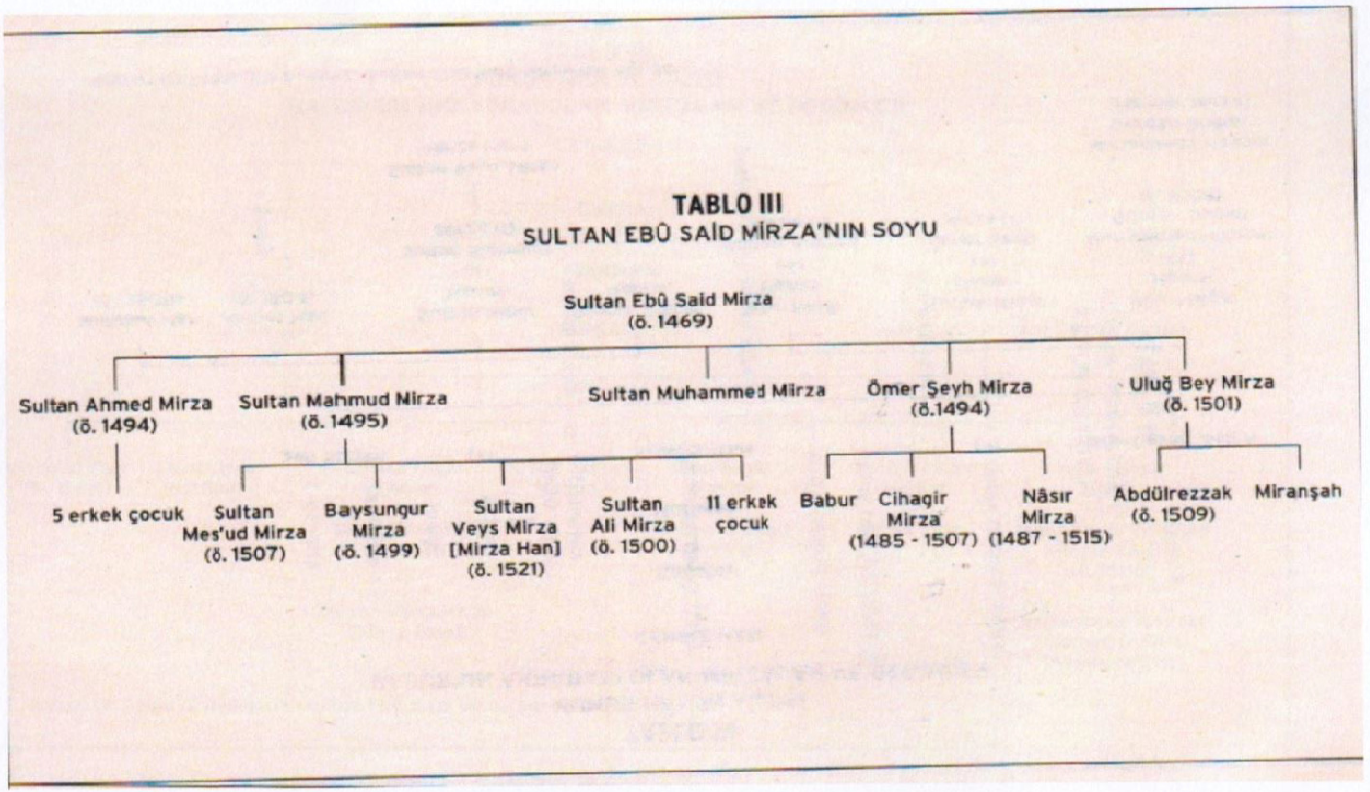

26

TABLO IV
YUNUS HAN'IN AİLESİ
BABUR'UN AKRABASI OLAN MİRZALAR VE BEGİMLER

CENGİZ HAN
Çağatay
Mötügen
YUNUS HAN

Şah Begim (+) Ahmet Han (ö. 1504)
(+) İsen-Devlet Begim

Mahmut Han (ö. 1509)
Sultan Nigâr Hanım (+) Sultan Mahmud Mirza (1)
Devlet-Sultan Hanım
Mihr-Nigâr Hanım (+) Sultan Ahmed Mirza (1)
Kutluk-Nigar Hanım (+) Ömer Şeyh Mirza (1)
Hûb - Nigar Hanım (+) Muhammed Hüseyin Gürgân Duğlat (ö. 1508)

Sultan Veys Mirza [Mirza Han]
Muhammed Haydar Gürgân Duğlat [Haydar Mirza]

Notlar: (1) Tablo III'e bakınız. Sultan Ebû Said Mirza'nın oğulları.

[26] Roux, 2008

6. 3. Harita

27

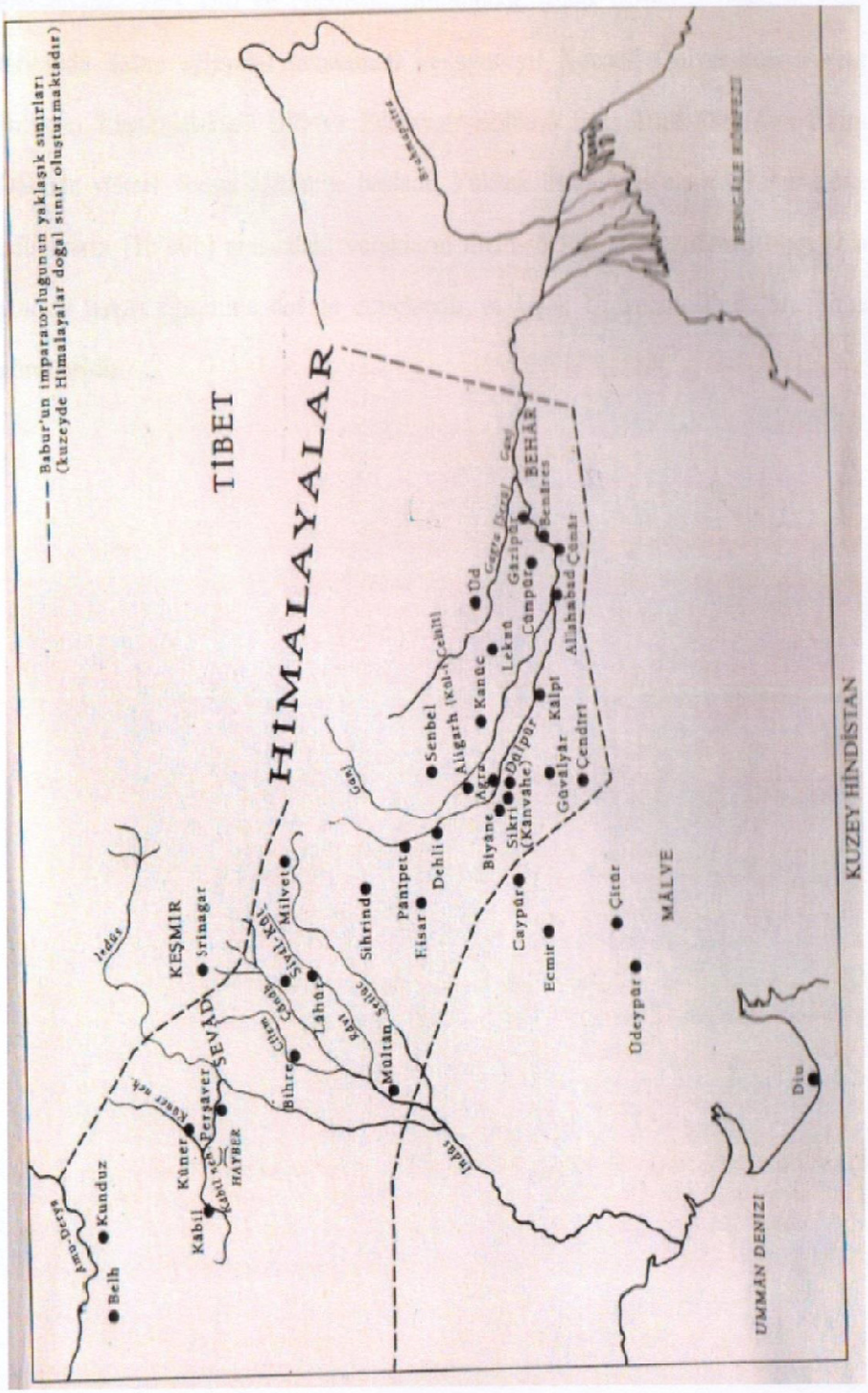

[27] Roux, 2008

ÖZGEÇMİŞ

Seda Kavallı, 19 Haziran 1992 tarihinde Kocaeli'nin Gölcük ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Gölcük'te tamamladı. 2010 yılında Kocaeli Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde lisans eğitimine başladı. 2014 yılında lisans eğitimini tamamladı ve aynı yıl Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. Yüksek lisans tezi olarak *Babur-nâme* adlı eserin [304a-382a] arasındaki varaklarının dizin-sözlüğünü hazırladı.